

ANTHOLOGIA LATINA

SIVE

POESIS LATINAE SVPPLEMENTVM

PARS PRIOR:

CARMINA IN CODICIBVS SCRIPTA

RECENSIVIT

ALEXANDER RIESE

FASCICVLVS II:

RELIQVORVM LIBRORVM CARMINA

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXX

LIPSLAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

PRAEFATIO

Ex ingenti librorum manu scriptorum numero hic fasciculus consarcinatus est. Quorum multos ipse contuli, Parisinos dico plerosque et Valentianos et Bambergensem 787 et Turicensem 78 et, quos eximia bibliothecae praefectorum comitas Francofurtum transmittendos curauit, Leidenses Vossianos q. 33 et q. 69. Reliquos uirorum doctorum benevolentiae et humanitati debo, qui auxilium suum large mihi praestiterunt. Holderus enim nunc quoque suam mihi operam non deesse voluit misitque et ex Leidensibus quaedam et Valentianos 396 et 389 et multa Caroliruhae nunc seruata a Scotis monachis scripta. Idem quae Noltius ex codicibus Bruxellensis 1828 — 1830 et 5657 enotauerat meo usui concessit. Hagenus quoque ex codicibus Bernensibus multa mihi contulit, cf. c. 483, 672, al. Porro Martinus Hertz codicem Rehdigeranum S. I. 6. 17 et Guilelmus Hartel Vindobonensem 2521 a me rogati inspexere Conradusque Bursian quae ex Parisinis 7533 et 8093 enotauerat mecum communicavit. J. Adert Geneuensis quas Duebneri amici collationes possidet perhumaniter ultro mihi obtulit; e quibus paucis quibusdam uti potui, quae suis locis inuenies. Gasto Boissier denique c. 718 cum codice Parisino 13026 contulit et paucula quaedam praecipue ad c. 393 spectantia Lucianus Mueller misit.

Quibus uiris omnibus gratias maximas laetissime testatas esse uolo.

Sed et codicem Isidori Bellouacensem statim hic memorandum puto, qui est fons carminum 690—715 hodie deperditus. cf. praef. fasc. I. p. XXXIII sq. Ex epistola sacerdotis cuiusdam Bellouacensis, quae codici Parisino 11677 saeculi XVIII initio scripto, uarias Isidori codicum et quidem fol. 94—141 *Etymologiarum S' Isidori Hyspalensis episcopi ex bibliotheca Capituli ecclesiae cathedralis S' Silvij Bellouacensis* circiter annum 1715 enotatas lectiones continent addita est, hunc codicem Isidori nono decimoue saeculo scriptum esse comperi. Quem periisse dolendum est, cum multorum carminum sine dubio antiquorum adeoque ad bona antiquitatis tempora referendorum (equidem sane non uideo cur poetarum nomina his carminibus inscripta in suspicionem uocanda sint) unicus fons extiterit. Dissipata est bibliotheca Bellouacensis ex magna parte iam proximo ante ciuiles Gallorum turbas saeculo hodieque unum tantum ecclesia codicem possidet. Magnus eorum numerus et partim quidem per ipsum cathedralis illius capitulum in bibliothecam Parisinam peruenit, quos Leopoldus Delisle codicum bibliothecae praefectus officiose mihi indicauit¹⁾: sed nullus eorum Isidorum continet. Fuit autem Bellouaci codex Isidori anno 1664, id quod ex catalogo eo anno exarato constat, quem idem mihi Delislius monstrauit. Quare cum multos alias Bellouacenses codices hodie in uicinorum hominum manibus esse ille indicasset, ne quid intemptatum relinquerem, ipse m. Julio a. 1869 Bellouacum profectus comiterque a uiris eruditis exceptus, sed desiderii mei nequaquam compos factus sum. Qua occasione oblata sacerdotem Barraud laudibus iustis libenter prosequor, qui praeter ceteros officiose quamquam frustra rei meae operam dedit. Periisse autem librum nunc eo certius mihi constat, quod eo ipso tempore quo Bellouaci degebam ‘expositio retrospectiva’ in ea urbe quidquid rerum anti-

¹⁾ Sunt codices Parisini 1456 2769 8087 9429 9517 9601 9652 10861 17339 17654.

quarum in illis regionibus est omnium oculis proposuit, quae codicum quoque inde a saeculo VII scriptorum olim ecclesiae cathedralis nunc domini Le Caron de Troussures sat magnum numerum exhibuit; nam ibi quoque quod optaui nequidquam quaesiui.

Multum et difficultatis et dubitationis habere codicium ordinem ad temporum quibus scripti sunt rationem redigendum constat; id quod eo magis intellexi, quod diuersis iudiciis nitendum mihi erat: modo enim oculi mei, modo bibliothecarum catalogi, modo quae uiri docti hic illic dixerunt iudicii ansam praebuerunt. Sed eius difficultatis euitandae uiam uidi nullam, neque uero multum (si tamen aliquatenus) a recto me aberrasse spero. Omnia carmina omnesque carminum fontes me nosse non audeo affirmare; auxilium uirorum doctorum in re difficillima (nec ut puto inutili) olim imploraui²⁾; gaudebo etiam si, quae forte non obtulerunt, postea succrescent; diligentiae uero laudem si qua est mihi detrectatum iri non credo. In re critica factitanda et ipse quantum potui praestare studui — nec tamen in eis praesertim quae libris recentioribus debemus ueras lectiones pro interpolatis ubique indagari posse arbitror — et insigne auxilium eo nactus sum quod Franciscus Buecheler u. cl. singulas schedas inspexit coniecturasque suas plurimas, inter quas esse emendationes palmares multas apparebit, mecum communicauit: cui non possum quin debitas publice quoque gratias agam.

Huius praefationis duplex est consilium, priuum ut de fontibus carminum quae scitu digna uisa sunt sed quae in ipsorum adnotatione non adscripsi, memorem, deinde ut carminum quae ex anthologia expunxi rationem redderem. Sunt sane, fateor, a me quoque admissa, quae ab antiquitate aliena putauerim, in quibus cum adfirmare et negare pariter in promptu sit, traditam rationem sequi maluerim. Quaenam ea sint, docebunt indices.

²⁾ cf. praef. I p. VIII.

I

Carmen 482 ex antiquissimo omnium fonte papyro Herculaniensi deductum in initio fasciculi prioris poni debuit; quod cum ibi facere neglexerim, nunc repetere licet. Neglexi autem, quia maioris epicique poematis reliquiae huic syllogae non aptae uidebantur; at nunc quia nullis recentioribus quidem nostratum exemplari bus continetur recipiendum duxi. Auctorem erui posse non credo; nam quod Seneca dicit de benef. VI 3
'Egregie mihi uidetur M. Antonius apud Rabirium poetam, cum fortunam suam transeuntem alio uideat et sibi nihil relicta prae ius mortis, id quoque si cito occupauerit, exclamare: Hoc habeo, quodcunque dedi!' id quidem non probat, nostrum carmen esse, de quo Seneca agat, cum a poetis plurimis primo illo Romanorum imperatorum aevo res ex historia Romana petitae epice tractatae sint; immo quod Rabirium *magnoris* aestimat Ouidius ex Pont. IV 16, 5, hoc in nostrum quadrare non uidetur.³⁾ Sed in incerto relinqu, speciosamque saltem esse coniecturam illam Ciampittii lubens profiteor. Edidit autem ille primus hoc carmen, et quidem accurate singulos papyri ductus repraesentans, in Voluminum Herculaniensem tomo II Neapoli a. 1809 edito; quem sequor, nisi quod Kreyssigii, qui cum uberrimo commentario post Sallustianam commentationem Misenae a. 1835 repetiuit, emendationes addidi; plurima uero Italus iam feliciter correxerat. Textum meum cum Ciampittiano iterum contulit H. Thorbeckius amicus.

Carmina 483 484 Isidoro et argumentis et in codicibus adiunguntur. Cur receperim, cf. praef. fasc. I. p. VI. Plura de codicibus Italis, in quibus leguntur, ex Areualiana ed. Isidori haurire licet: in Reginensi

³⁾ Apud Velleium II 36, 3 *'maxime nostri aeui eminent princeps carminum Vergilius Rabiriusque'* legendum uidetur *'Vergilius Variusque.'* Quamquam alia quoque mirandi iudicii apud Velleium inueniuntur.

Vaticano 1260 saec. IX post caput libri de natura rerum, quod est de monte Aetna, legi 484, deinde 483 (Areualius tom. I p. 662); in Florentino S. Marci 604 saec. IX post Isidor. origines his uerbis ‘*Incipit Hisidori presbyteri sermone nitidiori: Tu forte’* sqq. incipere c. 483 (quod ipsum certe non esse Isidori episcopi primi uersus docent) (ib. p. 664); in codice Albanio saec. X post caput 50 libri de nat. rerum sequi ‘uersus qui uidentur esse compendium plurium capitum libri de natura rerum, usque ad caput de nominibus uentorum [c. 484]’ (tom. II p. 421; tituli horum uersuum omnes indicantur tom. I p. 666: ‘*De sole [Sol oriens faciem stellarum euiscerat omnem* sqq.], de Arcturo, de Boote, de Pleiadibus, de Orione, de Lucifero, de Vespere, de cometa, de Sirio, de duodecim signis, de tonitruo, de fulminibus, de arcu caelesti, de nube, de pluuiis, de niue, de glacie, de uentis’). Qui cum omnes ‘ita clare Isidori uerbis insistant, ut etiam allegorias eius mysticas non praetermittant’, quin medii aei essent non dubitauit neque eos nancisci operaे pretium duxi. Solum c. 484, quod in multo antiquioribus iam libris est, recepi. Ceterum librorum carminis 483 non antiquissimus Bambergensis saeculi VIII longobardicis litteris scriptus (nam Ouetensis saeculi VII ignotissimus est), quem et ego Heidelbergam missum contuli et meum collationem cum A. Thorbeckii amici apographo iterum comparaui, sed Parisinus 7533, quamquam decimo demum saeculo exaratus esse uidetur, optimus est: cum in plerisque et fere omnibus anthologiae carminibus eam regulam certissimam esse expertus sim, libros quo uertustiores eo meliores, quo recentiores eo deteriores esse, eamque normam non ad maxima tantum temporum interualla sed saepe uel ad singula saecula pertinere intellexerim.

Carmen 485 ex Halmii rhetorum latinorum editione p. 63 sqq. sumpsi, cf. ib. p. VI. De codice Parisino litteris longobardicis scripto, ex quo primus hoc c. edidit, cf. Quicheratius (bibl. de l’école des chartes sér. I

tom. I p. 51 sqq.) et Ecksteinius in Anecdotis Parisinis rhetoriciis Halis Sax. a. 1852 editis. Versus 1—3. 33. 93 primus edidit L. Delisle in iisdem annalibus IV III 161.

Sequitur carmen de ponderibus et mensuris, in quo totus (exceptis u. 38. 111. 120. 131) ab Hultschio pendeo, qui uir eius disciplinae peritissimus edidit metrol. scriptt. II p. 88 sqq. Addidi scripturam codicis *P*, qui tamen a *BC* non ita multum recedit. Addere iam possum etiam Vossianum in quarto 33 inscriptione carminis memorabilem, cuius manus secunda (saeculi fortasse XI) ad *A¹* propius accedere, m. prima reliquis similiор esse mihi uidetur.⁴⁾ Auctorem carminis audacter dixi

⁴⁾ Litteris rectis manus prima, obliquis secunda in sequentibus significata est. 1 peonis 3 corporis 8 semiobolū 7 minuta, ‘ut. minora’ 9 scripulum (sic ubique) 11 lentis ueraciter octo 15 h — federe cepto 16 reptis 17 (o m. m. pr.) *scripla tria drag-mam faciunt quo pondere doctis* 18 aenis 21 sicilius 22 sextola 24 quatuor 25 h — et add. supr. linea m (m. 2?) 26 tut — notatur m. 2. post 27 linea uacua 30 hanc deest 32 quē 33 Nā — que deest 34 centum erunt. post 35 signum, cui in imo marg. u. 37 m. sec. scriptus respondet: *Cecr. — hec uocitare talentum.* 36 enam. 37 in textu m. sec. scriptus: *Cecr.] Nā — hec docuisse talentum* 38 sex, ‘sexaginta’ — bis — dragmas 39 aenis 40 obolo minus ē maue talentū 42 seu 43 coepimus 44 domini p. p. h. a m. 2 45 deest 46 illa deuncis 47 in reliquo — certum m. 2 48 bit — *triplex* m. 2 (nāque est — semuncia) 50 bissem 51 septunce — cincunq, uocarint 57 Vmida — mauis 58 pandetur (*pandatur*) 59 in o m. latoque notetur in anglo 60 Angulus deest Et (*Vt*) 61 quatuor (sic ubique) 62 anfora fit cibus (ex ciuus) 63 arpeio 64 urnā — et o m. 65 sestarius 66 aurit quod 67 cotilas 68 ecninas 69 qui — assumpt' 71 Aequo sextarii 72 capiat 73 cotila ciatos (sic plerumque 74 debato ‘ciato’ — quoque add. m. 2 75 nunc, erasum — appendere uelis 76 oxibafū 77 Ad mistrum — sed) ad — mistri 78 gam̄ 79 pondus deest comp. 80 sextario cyat-tus — q̄ ÷ (÷ a. m. 2) 81 exobafi — sexcuncia 82 mistro simulare (*similare* m. 2) 85 hunc — rnam m. 2 86 *Est* 87 ac (*hac*) 89 superat 90 *triplex* 91 ueteres in mg. 93 bissem 94 liei 95 oliui 97 assensu — sunt 99 putei — perhenni 101 aut tanta in mg; dant tanta m. pr. 103 dicitur 104 arundo 107 descendat — ima 108 dicta (*ducta*) superfacie

Remum seu mauis Remium Fauinum, ductus in primis titulo in cod. Parisino 7498 extante, qui codex cum eius aetatis sit (saec. IX), ut de additamentis temerariis cogitare non liceat^l, accurata et copiosa eius inscriptio multam ueritatis speciem habet. Est enim illa *Remi Fauini epistola de ponderibus ex sensu ciusdem clari oratoris ad Symmachum metrico iure missa*, a Keilio ad Prisciani opusc. praef. p. 396 memorata, cui simillimam Vossianus oct. 15 (*clari or. J auctoris*) exhibit adhibitus a L. Muellero ann. phil. 1866 p. 563, qui quidem Flavianum suum hinc arcere debuit. 'Ex sensu' igitur Rufini (nam is in codice praecedens; eius igitur auditor uel sectator Fauinus habendus est) ad Symmachum aequalem Rufini Fauinus scripsit: Rufinus autem discipuli assecutoris opus (illo ut puto consentiente eiusque nomine non celato) in suum aliquod opus ni fallor recepit: quare fit, ut et in libris quibusdam Rufino adjunctum legatur et Priscianus postea, quacunque ratione huic libello manum admouit (nam difficile est ad decernendum), illud teste Voss. q. 33 'ex opere Rufini uel Fauiani' se sumpsisse dicat. Ceterum cum *epistolam esse* cod. 7498 inscriptio ostendat, illa 'nosse iuuat' u. 2, quae alias satis artificiose dicta essent, ad Symmachum, qui ponderum cognitionis desiderium Fauino expresserit, refero.

Carmina 488—493 secundum codicum uelutissimorum, licet mihi ignotorum (nam Italos codices nullos ipse uidi) aetatem huc posui. Describendi autem mihi sunt Parisini 2772, 4883A, 8094, quos contuli ipse.

tot q; quā in frustra sectatur 110 potest 111 pars om. 113
 Ac (*Quod ut est in A*) si tantundem 115 conueniunt 116
 Quod (*Ac ut est in A*) — humeros 117 coepisse 122 re-
 quires (*requiris*) 126 hic — deprehendere 127 siracusii 128
 ut in PC (*siculū m. 2*) 130 recenta (*retenta*) 134 diis — di-
 cato 135 fiet 136 h̄ (*et m. 2 ut in A*) 137 quae 138 neutro

141 ^o*est* — etere grassiūr 143 discerpserit 144 quodque 145
 cognouimus 146 libra 147 librā 148 hinc 149 m. 2. in mg.
 additus (*pars*) 150 exspecta 154 nihil 156 deprehendere
 158 pars om. 159 aquā(a ex is corr.) totiens — notaō 162
 parte om. 163 aquis: hic desinit V.

Parisinus 2772 membr. in q. saeculi X—XI Prosperi continet epigrammata, Serenum Sammonicum, fol. 50 c. 495—506, Pauli et Senecae epistolas, fol. 53 r. c. 490 *Tiberiani*,⁵⁾ quod primus ex codice recentiore Vindobonensi Hauptius in ed. Ovidii Halieut. p. 65 sq. edit; fol. 54r. *Versus sci Cipriani* aliaque; deinde a fol. 56r. uersus duodecim sapientum continet, quorum inscriptio eadem est quae in *GVTX* (nisi quod *hoc est* deest; *basilii asmenii — euforpii — hilasii palladii asclepiadis — maximiani —*); c. 567—590; 516; 638. Excipiunt fol. 58 u. ‘Ouidiana’ praefationes in libros Vergilii c. 2, 9—24 et c. 1, I—XII, monostichis quoque interpositis. Folio 61 u. carmen 672 sequitur; quod postquam ‘Finit,’ his excipitur uersibus:

*Qui latas uario uestiuit gramine terras
Et nemorum densa ditauit robora glande
Iamque artus hominum pascens melioribus escis
Prisca atris uoluit seruire cibaria poscis (l. porcis),
Vos a spiritibus nigris tueatur ubique,
Qui lutulenta ima mergunt animalia abyso,
Lacteolisque agnis per prata uirentia iungat,
Quos agit ipse pia caeli super ardua uirga.*

Deinde *de communibus syllabis*, fol. 63r. *Hylarii de martyrio machabeorum*, fol. 70 u. *Tertuliani de excidio sodomæ et ninive*, fol. 76r. [Ausonii] *Incipit te-*

⁵⁾ ‘Tyberiani’ uersus *Aureos subducit ignes sudus ora Lucifer*, quem adfert Fulgentius obsc. serm. p. 567 ed. Non. Rothianae, eiusdem et argumenti et, ut puto, poetae est. Alii eiusdem uersus sunt *Pegasus hinniens transuolat aethram metro asclepiadeo* (Fulg. myth. I 26) et *Aurum, quo pretio resonantur limina Ditis* (Seru. Aen. VI 136). Omnino ueri est simile librum philosophicum fuisse uariis metris a Tiberiano ad Platonis Socratisue sententias compositum, cuius nobis superest praefatio, cf. 490 26 sqq. Hinc eius librum *de Socrate* Fulg. affert contin. Verg. p. 754 M. Pars eius libri quae de hominum origine egit *Prometheus dicta erat*; cf. Fulg. myth. III 7 ‘nam et Tiberianus in Prometheo ait, deos singula sua homini tribuisse.’ cf. denique Seru. l. c. VI 532, qui prolixiores de mundo disputationem significat: cf. 490, 28 sqq.

chopegnii tes tus, fol. 79r. Paulini Nolani carmina, fol. 87v. Martiani Capellae uersus p. 34, 18—32; 35, 19—22 Eyssenh; uersus *Bis duo nam niuei* sqq. (cf. ad c. 727); a fol. 88 uaria, inter quae Catonis disticha, et fol. 107 u. carmen 640; descriptio ponderum; denique fol. 108 u. ex Boethio excerpta. *'Iste liber est de conuentu paradisi'* saeculi XIII uel XIV manus in folio 3 uerso adnotauit.

Codex *Parisinus 4883 A* membr. in fol. saeculo XI scriptus ex Regin. Vaticano 215 saeculi VIII exeuntis, de quo cf. Areualius ed. Isidori tom. II p. 305 sq., descriptus esse potest; eadem fere saltem continet in eis partibus de quibus hic agendum. Nam *Parisinus* inde a fol. 27 u. primum *Officia XII mensium* (c. 763), post *de arte poetria* uersus sex Horatii (art. poet. 72. 219. 281. 342. epod. 14, 7. 8), deinde c. 488, tunc *Versus de psalmis*, porro c. 489 et 490 continet, quae *Exempla diuersorum auctorum rei prosodiaceae causa collecta et non unam ob causam satis memorabilia excipiunt*, de quibus alio loco agam; extant fol. 28 r. — 29 r. Hoc unum hic memoro: quinquagesimum quintum horum uersuum *Catus in obscuro coepit pro sorice picam* ex anthologia Salmasiani (c. 181, 3) esse eique (nam error est, quod librarius praecedenti uersui adscripsit, qui est *Martialis IV 20, 2*) notam *Catt*, i. e. Catalecta, prima manu additam esse. Illic igitur titulus tum iam in usu erat. Etiam uersui 112 (qui tamen est *Iuuenal. 6,80*) et 114 *'Pyramides claudant dignaque mausolea'* haec nota *Catt* addita est. — Haec uero pleraque in Vaticano quoque extant: p. 122 uersus prosodiaci; p. 127 carmen 488, uersus de psalmis, c. 489; p. 128 carmen 490. Quare hunc librum primarium mihi non fuisse ad manum doleo. Versus de psalmis adonii sunt, a uerbis *Rex tibi summe incipientes*.

Parisinus 8094 saec. XI Sedulum continet, quem praecedit Asterii carmen 491, subsequuntur 492 et 493. Italos codices antiquiores hic quoque non noui; ceterum in transcursu moneo, in Reginensi 1360 post c. 493 extare c. 26 hoc titulo *Avieni V̄ adamus cos*

alegro (lege ad amicos de agro) teste Areualio. Se-
quentur deinde Prosperi epigrammata, inde fol. 54 r. sub-
scriptio iam a Maio edita, quae nescio an a me recipienda
fuerit: *Explicit liber beati Prosperi de epygrammatibus.*

*Haec Augustini ex sacris epigrammata dictis
Dulcisono rethor cponens carmine Prosper
Versibus exametris depinxit pentametrisque,
Floribus ex uariis ceu fulget nexa corona.
Vnde ego te lector, relegis qui haec sedulus, oro
Intentas adhibere sonis celestibus aures. (fol. 54 u.)
Istic nam inuenies, animum si dira subintrat (l.—ant),
Maxime quod doceant sacre moderamina legis
Obseruare homines uel quid sibi maxime uitent,
Sidereum celi cupiunt qui scandere regnum.*

Aliis deinde Prosperi et Ausonii opusculis inter-
positis folio 56 carmen 682 et Monnicae epitaphium
(670) quaeque ad id indicaui sequuntur; deinde scripta
ad rem logicam spectantia.

De codice miscellaneo *Vossiano q. 69* hic nihil ad-
notandum, nisi c. 494 inter multa alia sacra carmina,
hymnos, ecclesiarum inscriptiones extare, quae pleraque
ad saeculum IX pertinere uidentur; cur illud receperim
uide praef. fasc. I p. VII: Chintila enim rex erat Visi-
gothorum ab a. 636 ad a. 640. Syllogae meae car-
mina insunt haec: 670 et 390, utrumque fol. 19 r.

Iam ad duodecim sapientum duodena carmina (c.
495 — 638) peruenimus. Quorum cum ea quae *Poly-
sticha* inscripsi et codices secutus ultimo loco posui
(627 — 638), in editionibus dissipata dispersaque fuerint
nec in reliquis iustus ordo adhuc exhibitus sit, ignotum
hucusque mansit, quo consilio quaque ratione haec car-
mina composita sint mediocria certe sed ea ipsa re
insignia, quod uersificandi quandam quasi scholam anti-
quam uariosque poetandi progressus nobis ostendunt⁶⁾.

⁶⁾ Quamquam ignoro, magistrine an discipuli scripserint;
sane et 'iuuenes' illi (638, 3) uel Asmenii discipuli uel reli-
qui undecim 'sapientes' intellegi possunt.

Scilicet duodecim illi scholastici tempore ignoto, sed quod antiquitatis ultimis temporibus non posterius fuisse⁷⁾ et poetarum nomina et uersuum elegantia et adiecti- uorum talium uelut *colorificus mirificus tabificus laeticus* (cf. et *clarificat*) frequens usus luculenter monstrant, certamini poetico ita indulserunt, ut argumentis eisdem singulis propositis monosticha, deinde disticha tristicha tetrasticha hexasticha conscriberent, ultimo autem gradu suam sibi quisque materiam eligentes maiora carmina componerent (627 — 638). Nullus autem eorum reliquis maior minorue habebatur; quare quamquam eundem nominum ordinem in omnibus dodecadibus seruatum uidemus, tamen ne quisquam efferretur uel contemneretur, primum locum in unaquaque serie alias eorum et is quidem qui omnino prioris dodecadis principem sequitur tenet; ideo et reliquorum ordo ratione certa instabilis est. Exempli causa, qui in prima serie enumeratur tertius, secundus est in altera, primus in tertia, in quarta deinde ultimum locum occupat, in quinta paenultimum, et sic deinceps progreditur usque ad quartum locum. Iam puto intellegetur artificiosa illa concinnatio, quae in libris uetustis et optime omnium in C elucet, in Petauiano autem et recentibus codicibus (ubi nonnulla eorum Vergilio attribuuntur) et in editis satis frequenter conturbatur. — Vetustissimus codicum est *Vossianus* in quarto 86 (V, de quo cf. praef. fasc. I p. XXXVIII sqq.), quem ideo in inscriptione nominaui, optimus autem accuratissimusque *Parisinus 8069* (Thuanus) quem dixi C. Librorum familias quas p. 49 breuiter indicaui, pluribus explicare taedet. Ipsorum poetarum uitam plane ignoramus, cum praeter c. 638, quo Iulianus Asmenio diem natalem gratulatur, et si uis c. 630 Eusthenii de Achille et 631 Pompliani de Hectore, quae hos duos inter se maxime coniunctos fuisse docent, nihil ad ipsos spectans in car-

⁷⁾ Asclepiadii uersibus 629, 9. 10 usus est qui consolationem ad Liuiam scripsit u. 371 sq.

minibus extet. Possit aliquis ludere, *Basilium* esse Vettium illum Agorium Basilium Mauortium cos. a. 527 Horatii emendatorem, *Maximinum* autem elegiarum poetam qui eodem tempore uixit,⁸⁾ *Vitalemque* putare eundem 'filium Catonis' cuius c. 683 titulus extet: nec tamen est quo ea coniectura ad saeculi sexti initium haec carmina referens certis argumentis firmetur.

Hunc puto locum esse, quo codex C accuratius describatur. Nolo quidem quae fasc. I p. XLI dixi hic repetere; haec tamen dicenda sunt: continet folium 1 r. *Iac. Aug. Thuanj* nomen et enumerationem librorum bibliothecae alicuius⁹⁾; folii 1 u. columna prior (duabus enim columnis 32 fere linearum exaratus est C) Martial. V 56 et quae fasc. I l. c. enumeraui; ante c. 227 autem hi uersus medii aeui extant:

*O uos, est aetas iuuenes quibus apta legendo,
Discite (eunt anni more fluentis aquae)
Atque dies dociles uacuis non perdite rebus:
Nec redit unda fluens nec redit hora ruens.
Floreat in studiis virtutum prima iuuentus,
Fulgeat ut digno laudis honore senex.¹⁰⁾*

Post c. 277 carmen incepturn est *Disce precor iuuenis . . . Laudetur . . .*; post 269 est *Porphirii ad Constantinum imperatoris|Constantine decus. lux aurea secli. Sancte tui cesar uatis miseres;* post illud

⁸⁾ Possis etiam cum Metrorio Maximino confundere, cuius artem metricam Maius edidit auett. class. III p. 504 sqq.

⁹⁾ *Incipiunt nomina librorum gramatice artis. Domni. F. tres donati minores. unus donatus maior. Due coiugaciones. pre-cianellus minor. Catho. Sedulius. Arator. avienus. Prudencius. boecius. aritmetica. oracius. iuuenalis. psius. Beda. omerus. maxen-cius. aetimologia. Virgilius. dialectica. Comtum donati. Foca. —*

¹⁰⁾ *B=Bruxellensis 10859 saec. IX Miconis glossas, c. 392 sq. all. continens; a Theodoro Oehlero collationem factam Baehrius v. cl. mihi monstravit. 2 anno C 3 num uanis? 6 Perugeat C digno C magne B senex om. C. — In B prae-cedit fragmentum: Infantes . . . t Malueram potius, cuncti sed sponte patrarent Gratia . . . eriti ultio nulla foret.*

Claudiani epigr. 32 (Mey. 1121) hac forma:

*Dulcia mella m̄ · semp tu dulcia mandas.
Et quicquid dulce · mella putare decet.*

Deinde c. 83, u. 4 et 6; Ouidii amorum III 11, 35 sq.; ad marginem a manu prima minutissime scriptum fol. 1 fin. et fol. 2 init. bellulum illud poematum quod n. 739 posui; fol. 2 r. ante et post c. 268 uersus medii aeui quos p. 206 in adn. dedi; post alia Salmasiani carmina (cf. l. c.) sententiasque prosarias *Driandri* (i. e. Periandri) aliorumque denique (carmini 264 fol. 2 u. subnexum) c. 740 Alcimi locique Ouidiani permulti usque ad fol. 3 r.; c. 28; fol. 3 u. selecta quaedam ex c. 716 (ceterum cf. infra ad folium 127), iterumque sententiose dicta ex Ouidio Horatioque; fol. 4 u. 'Prisciani' c. 486; fol. 5 u. prosaria nonnulla nullius pretii; *Versus Virgilii de nutrice sua elia* (Marzial. I 20); fol. 6 r. et u. c. 733; fol. 7 r. c. 672, c. 2, 1 — 8; fol. 7 u. c. 741. Tandem ipse *Vergilius* insequitur qui folia 8 — 113 occupat. Finis codicis praeter ea quae l. c. enumeraui haec quoque continet: Epidii oratoris uitam Vergilii fol. 114 r.; deinde c. 1, 1 — 10 fol. 114 u.; Culicem Diras Copam f. 114 u. — 119 u.; carmina 645 644 646 fol. 119 u. — 120 u.; Moretum; Vergilii epitaphium (*Mantua me genuit* sqq.); fol. 121 u. c. 256, 257, 392, 393, 261; quae excipiunt Monosticha duodecim sapientum (c. 495 sqq.,) inter illa autem et Disticha (c. 507 sqq.) c. 160 intercedit errore antea omissum (cf. fasc. I p. XXIX). Deinde reliqua usque ad c. 638 (fol. 126 u.) ordine procedunt; *Versus Sibyllae* (ex Augustino ciu. dei XVIII 23), Ausonii (nomine non addito) monosticha de Caesaribus; aliae quaedam e carmine 716 sententiae¹¹⁾; Martialis III 76,

¹¹⁾ Has in C extare cum in ipsa editione neglexerim, hic addere placet. Sunt u. 4 (*Grandem*), 5, 7, 10, 11, 13 (*contempni — ferre*), 21, 23, 27, 28, 34, 65 (*cepit*), 36, 37 (*affitiar grauis*), 64; quae sequuntur non cum illis cohaerent, sunt enim haec: *Nescit quae proprium destramine ingere colum, Iste*

VI 23; denique (fol. 127 u. — 128 r.) dialogus Terentii cum persona cf. l. c. additis proverbiis nonnullis prosariis. Haec continet codex pretiosissimus, scholae olim usui destinatus, in eis partibus quae Bembinus quoque Vergilii continet tam similis ei ut eius apographum putes. —

Codex Ausonii praestantissimus, *Vossianus* formae maxima*e* no. 111, saeculo IX ineunte longobardicis litteris scriptus, Holderi benevolentia in usum meum conlatus est. Eius libri quaterniones a primo ad quartum usque deperditos esse eo constat, quod in imo margine folii 8 u. QV, item 16 u. QVI, 24 u. QVII, 32 u. QVIII et 40 u. QVIIII manu prima scriptum extat. In summo folio 1 r. rubro atramento a manu prima scriptum legitur + *Abhinc Ausonii opuscula*ⁱⁱ *Ausonius Lectori salutem* (Auson. p. 330 ed. Bipont.), dehinc Ausoniana plurima sed nullo ordine composita. Inter quae ea quoque extant, et ita quidem reliquis intermixta, ut ex eadem opusculorum Ausonii collectione, ex qua reliqua omnia, profecta esse appareat, quae quia in aliis quoque codicibus non Ausonianis inueniuntur in eisque saeculis XV et XVI prius quam in Ausoniano nostro inuenta erant, iam a Scaligero et Pithoeo in syllogas suas receptae sunt. Ut autem accuratius dicam: post Ausonii *Praefationem* et *Ephemeridem* sequitur *Incipit eglogar̄, de nominib' septem dier̄*, (*Nomina quae septem* sqq. p. 227 ed. Bip.), deinde *Monistica de mensibus* (*Primus Romanas ordiris* sqq. p. 229 Bip. A. L. 1052 Mey. 639 ed. m.), *Item disticha* (*Iane noue*, p. 229 B.), alia eius generis (p. 231. 230. 231. 231. 226 [*Nonaginta dies* sqq.] B.), *In quo mēse quod signū sit ad cursū solis* (*Principium Iani sancit* sqq. p. 232 Bip. A. L. 1051 M. 640 ed. m.); alia quae sunt p. 234. 235. 236 ter. 234 ed. Bip.;

suum feruens mittatur titio colum. *Hic digitus naso turpem deportet odorem Extremum frater canis inducatur in antrum O*
Vuldulfe tuus nasus dum stercora mittit. *Agnoscis lepidum monachum!*

*Monistica de erumnis erculis (Prima Cleontei p. 221 B. Anth. L. 583 M. 641 ed. m.); sequitur Quinti Ciceronis hi uersus eo pertinent ut sqq. . . . quod superius quoque nostris ueribus expeditur (p. 233 B. A. L. 66 M. 642 ed. m.); deinde Hic uersus sine auctore est sqq. (p. 228 Bip. 643 ed. m.); hunc uersum deinde Ausonius refellit (p. 228 B.); p. 170 Bip. et plurima alia Ausonii. Folio 14 r. extat illud *Cui dono lepidum* (p. 332 B.), sequitur *Quod uitae sectabor iter* (p. 217 B.); *De uiro bono pythagorica ατιοασις* (*Vir bonus et sapiens* sqq. A. L. 111 M. 644 ed. m.); Ναι και ου *pitagoricon* (*Est et non cuncti* sqq. 285 M. 645 ed. m.); *De aetatisbus. Hesiodion*¹²⁾ (*Ter binos deciesque* sqq. 1078 M. 646 ed. m.); deinde illud *Miraris quicunque* (p. 223 B.) et alia Ausoniana plurima', donec inde a fol. 32 r. Paulinus Ausoniusque inuicem se excipiunt. In fine codicis inde a folio 36 aliorum carmina, quae n. 647 — 656 edidi,¹³⁾ nominibus auctorum ubique fere appositis, leguntur, eisque interpositi illi quoque de Vergilianis operibus uersus Ouidio attributi, quos iam n. 1 et 2 e codice Romano saec. V — VI exhibui. Scilicet post 651 decasticha, post 653 tetrasticha (no. 2), quae cum 652 ibi cohaerent, post 654 monosticha inueniuntur. Solum c. 656 posteriore tempore additum est; quo codex finitur. Codicem hunc praestantissimum esse, lectiones eius cum reliquis conferentibus facile apparebit. Etiam in uersiculis de Vergilio haud raro meliores lectiones praebet*

¹²⁾ Adponere debui uersus Hesiodi ex quibus sumptum est quique apud Plutarchum de defectu oraculorum c. 11 leguntur (Hes. ed. Goettling. fg. 163):

Ἐννέα τοι ζώει γενεάς λακέρυζα κορώνη

Ανδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος·

Τρεῖς δ' ἔλαφους δέ κόραξ γηράσκεται· αὐτὰρ δέ φοίνιξ

Ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δέ δέκας τοὺς φοίνικας

Νύμφαι ἐϋπλόκαμοι, κοῦραι Διός αἰγιόχοι.

¹³⁾ Petronii apospasmatio inter c. 649 et 650 extantia, (c. 159 et 162 Mey.) hic cum Buecheleri ed. min. conlata habes: Petr. c. 14: 1 *regnat*] *pugnat* 2 *uicere nuda* 3 *cinica* — *cera*. c. 83: 1 *fenore* 3 *adolator* 4 *nuptias ad proemia spectat* 5 *prudentia pānis* 6 *disertas*. —

quam ipse ille Romanus uetustissimus, adnotandumque est, eum solum omnium esse, qui hos uersus pro uno totoque habeat, cum reliqui omnes eos singulis Vergilii libris praepontant. Quam rem si cum bonitate lectionis coniungas, magis fidam eorum originis imaginem in nostro codice seruatam concedes, utpote qui ab uno poeta certo profecti et postea demum (nec tamen illo inuito) in Vergilianos codices translati sint. — Quod uero ad c. 639 — 641 et 644 — 646 attinet, iam puto ex eo quem supra posui conspectu elucet magisque etiam, si quando Ausonianus Vossiani contextus plene notus erit, elucebit, collectionem in *E* exhiberi uel ab ipso Ausonio factam uel saltem ad eius uoluntatem concinnatam. Animaduertas exempli causa, quam accurate *Q. Ciceronis* uersus isque qui *sine auctore* est Ausonio abiudicentur; uterque autem certas ob causas Ausoniana collectioni insertus est. Quin quod in Ciceronis uersuum inscriptione de '*nostris uersibus*' sermo est, non possum non credere, hanc inscriptionem ab ipso iam Ausonio esse factam. In tam fida certaque libri nostri traditione id quoque sine temeritate statuere posse mihi uideor, omnia carmina ibi extantia, quae Ausonio ibi non abiudicantur, eius esse genuina poemata. Nec res ipsa stilusue repugnat. At tamen in anthologiam recepi illa, postquam diu haesitaui, ne quis in ea desideraret, quae ut expectaret aliqua ratione fieri poterat. Scilicet c. 644 et 645 antiquo iam aevo ex Ausonio excerpta et Vergilianis poematis adiuncta, deinde ipsum Vergilii nomen adepta esse uidemus, quo iam in Bembino saec. IX libro in aliisque post illum ornata sunt; in quibus omnibus textus bonitas et plenitudo aliquanto ab *E* degenerauit, quo et ipso Ausoniana magis quam Vergiliana origo defenditur. Idem in eis codicibus factum est, qui reliqua illa quae enumeraui, ut solebat in paruulis his lusibus, sine auctoris nomine receperunt. Cum *E* cognatus est solus, quantum sciam, codex Marianteli Accursii, a Burmanno ad carmina nostra hic illic memoratus, de quo nil habeo quod referam. Ce-

terum ut hoc obiter moneam, idem fere carminum genus, idem stilus quo Ausonius usus est in permultis huius anthologiae poematiis deprehenditur, ut ab eius sectatoribus composita possimus putare.

Iam ad reliqua carmina pergamus, quae apis Matinae more modoque hic illic decerpsimus. Breues autem erimus, non omnes codices descripturi sed ea tantum dicturi e quibus aliquid lucis ad carmina nostra redundet. *Valentianos*¹⁴⁾ igitur primum libros quibus usus sum — eram enim in oppido illo a. 1869 — uno conspectu enumerabo. In quibus apte utendis Mangeartii catalogus Parisiis a. 1860 accurate nec tamen ad amissim editus magnopere me adiuuit. Primum igitur dicam de *codice 330 bis*, qui saeculi decimi secunda parte scriptus ad rem astronomicam et similia spectantia complura complectitur. Statim fol. 1 codicis ab initio manci post tractatum astronomicum aliquem carmen 679 continet. Sequitur *Libellus Bedę de tēporib*; Deinde a folio 28 *Ordo solaris anni*, cui hic illic uersus carminis 640, sed etiam christiani quidam versus velut ‘*Prima dies februi ē iam qua patitur policarpus*’ uel [ad XV. kal. Mart.] ‘*Atque Valentini sedenis sorte kalendis*’ uel [XIII. kal. Mart.] ‘*Sic Iuliana et bis septenas ornat honore*’ uel etiam leonini uersus interpositi sunt. Fol. 35 r. uersus de diebus Aegyptiacis (c. 736) leguntur quos et Mangeartius p. 665 inde edidit et ipse contulit; deinde post alia multa fol. 76 u. sqq. LXVI (nam per totum codicem singula numeris insignita sunt) *Uersus de singulis mensibus* (639); LXVII (394); fol. 77 r. LXVIII c. 395¹⁵⁾; fol. 77 u. LXVIII *Versus de XII signis* (Cic.

¹⁴⁾ Quos *Valencenenses* hic illic perperam dixi, cum eam nominis formam curiae urbis inscriptam esse audissem: sed medio aeno *Valentiana* urbs audiebat, antiqua non est. —

¹⁵⁾ Huius carminis cum editione mea in fasc. I data collatio haec est: *Tetraстikon autenticum de singulis mensibus. IA* (sic nomina omnia breuiata sunt) 3 seclique 4 *porpureus* 5 *amicit* 7 *dedala* — *iacto* 11 *uer edus* — *gurrula* 12 atque] et 13 *mirto uenerem uenerē neā ueratur apt* 14 *alma thetis* 15 *odores*

Arat. 320 sqq. quos p. XXXVI contuli), LXX c. 640 iterum, sed uersibus 1 — 2 in fine positis et u. 3 omissis; LXXI *Uersus cicli anniuersalis: Linea x̄pē tuos prima ē qui continet annos*, octo uersus leonini; sequuntur alia prosaria oratione a Beda praecipue scripta.

Codex 396 saeculo IX exeunte scriptus folio 2 recto a carmine 687 (*Conflictus ueris et hiemis*) incipit, cuius titulus saeculo fere XIII renouatus est, sed earundem litterarum a prima manu factarum uestigia subter illis apparent. Auctor carminis non indicatur. Sequitur fol. 3 r. *Hucbaldi ad Carolum imperatorem carmen*; in quo quibus adluditur poematis quae ‘*Milo poeta tuus, noster didascalus olim*’ scripsert, ea statim fol. 5 sqq. sequuntur: *Glorioso regi Karolo Milo supplex* et *De sobrietate*. In fine codicis a manu recenti, saeculo XV attribuo, c.: 869 (Ouid. amor. I 6, 59 sq.) et 869 a additum est.

Non magis quam is de quo dixi, *codex 395* eodem tempore exaratus *Conflictum ueris et hiemis*, quem manus saec. XI in fine libri fol. 106 post magnum illud Milonis de sobrietate opus adscripsit, auctori certo tribuit. Puto tamen, Oudinum ea re quod in hoc libro Milonis carmen praecedit commotum hoc quoque poema nusquam auctori alicui attributum et fortasse uere antiquum (comparandum est argumentum cum c. 199) Miloni adscripsisse, cuius plura etiam in hoc codice extant.

Codex 393 saeculi IX foliis 88 et 89 post ‘*Annei Senecae prouerbia*’ c. 659 — 662 continet, quae ex inscriptionibus sepulcralibus descripta esse omnia apparet, quamquam secundo eorum locus ubi extiterit non additus sit. Primum etiam in codice Palatino a

16 *paphiae* 18 *Linier* 23 *disignat* 24 *figas* 25 *coloratus* 26 *rutilos* — *ligat ex legat* 27 *sanguineos* 28 *quae in medio* 29 *Fontanas* 30 *Cerno* (corr. in *Cerne*) *ut diuerso* 32 *genitū* (corr. in *genitā*) — *echaten* 33 *Surgentes* 35 *lacertū* 37 *ipsa* — *foetus* 39 *bromius* 41 *Carbaseo* *post quē tunc artus induitus amictu* 42 *Memfidus* 43 *cōpescitur* 44 *mempideis* 45 *coniecto* 46 *hems* 47 *re-uocent* 48 *uerna] hiberna*. —

Grutero edito extat, sed ibi (Gruter. inscr. p. 1163, 2) 'Romae in fronte Parad. Beati Petri', in nostro libro 'Rome in imagine Constantini' esse narratur. Quas tres inscriptiones, quamquam dubitans, in hoc uolumine eadem de causa qua inscriptiones in Salmasiano extantes recepi, scilicet quia aliis quoque eiusdem codicis partibus usus sum. Quae sunt hae: fol. 137 r. c. 645, fol. 138 r. c. 484, fol. 138 u. c. 679, fol. 139 r. (ubi etiam distichon ex Suet. Domit. 23 legitur) c. 663, fol. 139 u. c. 664¹⁶⁾. Est autem codex ille omnium paene princeps, qui Senecae adscriptam satiram continant.

Codex 394 saeculi X folio 47 r. c. 664 et fol. 47 u. c. 727 cum leoninis uersibus quos ibidem adieci continent.

Denique ex *codice 373* (saec. IX exeuntis) c. 667 sq. edidi, *codex 164* (saeculi IX) c. 484 et *codex 88* (saeculi eiusdem) c. 666 continent; quos praeter 164 a Mangeartio iam adhibitum contuli omnes. —

Ad alios libros uenimus. Carmen 665 Schenklio debetur, qui edidit in libris inscriptis Sitzungsberichte d. kais. Akad. d. Wiss. XLIII 1863 p. 71. Idem codex c. 488 habet. — 668 ab Vsenero pleniore apparatu editum (ed. schol. Lucan. I p. 6) sero uidi; nec tamen ex eius libris, cum (praeter Bernensem 363 saec. VIII uersum 1 continente) saeculum X non excedant, multum fructus redundat. u. 5 *Fulminis* (sic) plerique codd. habent, quod et ego amplexus sum et u. 6 *sint* corrixi, antequam Vsenerum id iam fecisse Buechelerus me admonuit. cf. Addenda. —

Parisinus 8093 saeculi noni, ex parte autem decimi, poetas plerumque Christianos exhibit, Longobardicis litteris scriptus. Sedulum, Eugenium (cui in libris et editis et scriptis Euantii c. 669. nulla quantum video ratione iniectum ad Anthologiam retuli), Dracon-

¹⁶⁾ similiter carmina sua cod. Rehdigeranus saec. XIV uel XV elegit, qui c. 645, distichon Suetonianum, 663 et 664 continent.

tium, Martinum, Damasum, deinde fol. 32 Bassi epitaphium Monicae c. 670 (solus hic codex nominat auctorem adhuc non obseruatum) et Theodulfum continet. Iam a sacris recedens fol. 37 c. 671 (Phocae uitam Vergilii) exhibet, in quo a Bursiano pendeo, qui suam collationem liberaliter mecum communicauit. Iterum christiana Hilarii carmina sequuntur (folio 51 u. subscriptum '*Nic. Fabri est?*'); fol. 52 — 59 Auieni fabulae, sed male insutae, cum initium earum sit fol. 94 u., ubi c. 26 (*Auieni*) et Auieni prologus extant. — Vergiliana illa quae fol. 60 — 68 extant, cum codicem a. 1869 iterum inspicerem, a manu saeculo XI non antiquiore scripta esse mihi uisa sunt; continent haec folia: c. 1, 1 — 10; Culicem; c. 672 (non contuli); c. 256, 257 (tres uersus ut in *C*; ultimum de bubus manus saec. XIII addidit), 160 (quattuor uersus ut in *C*); c. 2, 1 sqq. — Inde a fol. 69 codex iterum saeculo IX tribuendus est: Diras, Copam, c. 645, 644, 646, Moretum, c. 672 (quod hinc edidi), c. 2, Aeneidis finem, Vergilii epitaphion, inde a fol. 81 u. duodecim sapientum carmina non omnia (cf. p. 49), quae Bursianus contulit, fol. 84 sqq. Catonis disticha continet. De fol. 94 u. uide supra; fol. 95 duodecim sapientes scriptura saeculi XI continuantur. Hic est finis codicis; reliqua (uersus medicinales sacc. XIV scripti) ab eo aliena sunt.

Transeamus ad *Turicensem* 78 olim 451, quem anno 1867 contuli. Quem Marquardi Freheri olim fuisse inde efficio, quod c. 684, in nullo alio codice quantum scimus extans, ex eius uiri cod. membranaceo a Pithoeo sumptum Scriuerius teste Burmanno adnotabat eiusque lectiones cum *T* congruunt. Post ecclesiastica multa fol. 47 — 52 Serenus Sammonicus eumque excipit c. 682 a L. Muellero ann. philol. 1866 p. 396 primum editum et ab Hertzbergio ib. 1866 p. 788 retractatum. In Reginensi 421 extare Areualus docuit Isidorianorum c. 100 (t. II p. 319). Mirabar autem, cum in Parisino 8094 non solum Ouidio — id enim medio aevo non mirabile — sed certo eius operi, Arti amatoriae ad-

scriptum legi. Eo usque siue ignoratio siue mendacium processit. Ceterum quod ad *Panem pastorem* is codex refert, recte agit. Post uaria minuta fol. 95 u. c. 683: cuius titulo ‘*filii Catonis*’ addidi cod. Parisino 2772 fidens. Quamquam negari non potest, cum Catonis disticha ibi praecedant, neglegentia fieri potuisse, ut haec uerba adscriberentur. Ceterum de Catonis nomine index conferendus est. — Catonis disticha, carmen Helperici, scholia ad Sammonicum, Eugenii carm. 5, 5 — 6; c. 685 (quod aerigma nondum solutum est), c. 686. Hoc edidit pr. Vsenerus, qui poetam Christianum putat: sed u. 14 sq. *cultura deorum uirtutumque cadit deos* simul cum uirtutibus laudat amborumque interitum queritur: quod qui potuit Christianus homo facere? Quod autem pergit *tingit sibi quisque colendum*, *Mens uaga quod suadet*, id sane praecipue ad Christianos inter se iam dissentientes pertinet, cum Ariani et catholici summa pertinacia se inuicem oppugnarent. Ceterum carmen centoni Vergiliano simile memoratu dignissimum est, utpote quod infelicissimum Italiae statum Germanorum migrationis tempore depingat. Inde c. 687, quod fortasse non recipiendum quis dicat, cum Germanicum quendam animum prodat: nec tamen id certum, formaque poesis prorsus est antiqua. Sequuntur Isidori uersus in bibliotheca eius positi, c. 664, c. 688 — 688c non distincta inter se; ecclesiastica quaedam; Prisciani periegesis (fol. 127 — 148 u.); deinde uersus duodecim sapientium (c. 495 — 590; cf. p. 49) usque ad fol. 153 r. Denique post carmina quaedam a Germano certe monacho conscripta¹⁷⁾ et distichon Columbani

¹⁷⁾ Quam bene sub patulae recubabas tegmine siluae!
Quam male nunc ustus es, miserande lepus!
Quam celeri infelix ibas per pascua cursu,
Quem nunc implicitum sic mea mensa tenet!
5 Quae tibi securitas fuerat sub stirpe iacere:
Quis tibi persuasit sollicitare canes?
Quinque puto tremulas carpentes faucibus herbas

Omnis mente pius fugiat mortale uenenum,

Quod mulieris habet lingua superba male

nitudum illud distichon 689, dein uersus Sibyllae, ecclesiastica uaria prosaria, fol. 157 c. 689^a, sententiaeque litterarum ordine compositae sequuntur, folio autem 159 codicis continuatio abrumptitur. In rebus orthographicis perpaucia huic codici uitia insunt, qui inde a fol. 47 ad finem eadem manu scriptus est. Biniones inde a fol. 51 numeris insigniti sunt.

De codice Bellouacensi iam dixi. Pergam ad *Parisinum* 13026 olim Sangermanensem 1188, qui ab Eutychē grammatico incipiens eique uersiculos librarii¹⁸⁾ subiungens ad '*Maronis Virgilii aepithomas XII*' (fol. 11—60) progreditur; glossarium sequitur (*Ango stringo usque ad Abrotanū. mulier*); fol. 41: *Hos uersiculos Cruindmelus composuit . . ex multis grammaticorum libris excerpta;*

Siluiculas capreas distentas lacte misellas,
Quas rapuit subito mors insaciata periclis
Abstulit et clara mundi de luce sagitta.

- 5 Sed sub morte nouem fuerant hac arte repertae,
Gestabant quoniam clausos sub uentre tenellos
Hac sine luce capros fulua sub pelle quaternos.
Cum quibus una fuit sterilis quoque forte petulcus
Quintus (eratque caper lasciuo incensus amore).
10 Quattuor ergo nouem faciunt, quas quinque secuntur.
Hoc ego ut potui digessi cuspidē stili;
Parere namque tuis uolui, Sacer optime, iussis. —
'Gramine florigero cornutam pasce capellam,
Illiū ut uestrum ualeat lac tendere uentrem.'
- 15 Non uobis tumidum fert ipsa misella capella,
Quod solis uapore exaruerunt gramina siluae,
Nec uirides carpit flores nec densa salicti,
Illiū ut lac nostrum possit tendere uentrem.
Pascere tu precipis: cupiam apparere iussis.

6 qm̄ clauso T 7 quaterno T 8 C quib; T sterēlis que T 9 infestus T 10 Quartus nouem ergo T cuspyte T 12 parēre: cf. u. 19. 14 la T 17 salecti T 19 num cupiamque? iussa T

¹⁸⁾ *Qui cupid exercere mea dicta omnia plane,
Paulatim somnus delectet illum hominemque.
Discite me pueri, gaudet tunc cor quoque uestrum.
Linquite uos reliqua acta, sumite me quoq. solum.
Usque adeo firmus potero ēē pectora ura.*

fol. 44—75 Prudentius; fol. 75 r. c. 507—518 et (75 u.) c. 555—557, 2. Statim sequuntur c. 717 et 718; deinde post formas *esto* et *estote* explicatas carmen elegiacum *De passione Hypoliti beatissimi martyris* (fol. 75 u.—78 r.), *Auieni fabulae* (— 84 r.), c. 642, c. (84 u.) 645, 392, 393 (cf. in Addendis). Boethii et Capellae quaedam sequuntur. In anthologiae carminibus ad Vossianum q. 86 hic proxime accedere liber uidetur, nec tamen nisi uulgatissima eius continet.

Cum in c. 719 a Martenio pendeam — nam codex Corbeiensis ubi nunc sit nescio — et in 720 a Momm seno, ad *Parisinum 4841* transgrediar, haec dicere contentus, post 722 epitaphia Christiana quattuor extare, primum quidem (teste codice Paris. 8319) Albini, tertium Leonis papae, ultimum Augustini Anglorum apostoli; in secundo Carolus rex memoratur. Etiam fol. 93 Albini et fol. 99 Bedae carmina inueni. Itaque illud *Alcuini uet. et Clementis* (cf. ad 723), quod nonnullos sefellit, ad uerba *Ex V. C.* in schedis Heidelbergensibus adscriptum, significat, Albinum (Alcuinum) et Clementem (Prudentium poetam) in eo codice ex parte legi.

De sequentibus non habeo quod dicam. C 725 et 726 Neroniani aei sunt, ab eclogarum Vergilianarum imitatore composita. *Codex Parisinus 8440* a Symphosii (u. Addenda) et Aldhelmi aenigmatis incipit, ita tamen ut c. 728 sq. in summo folio 1 r. praecedant. Post Aldhelnum fol. 37 r. hi uersus extant paulo recentiore manu scripti:

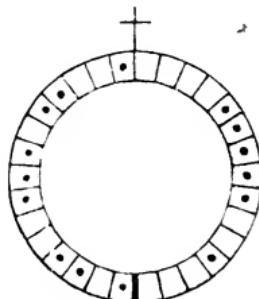
Vnde tuos, sodes, uoluisti tendere gressus?
Quaeq; soli uasti transisti competa nota?
Aut quae progenies genuit te semine claro?
Et quo pompiferoq; uocaris nomine, lector?
 5 *Dic, ubi dormisti transactae tempore noctis?*
Quis tibi dulciferos uictus concessit opimos?
Atque filoxiniae (sic) transdux munera tanta?
Et monstra fabulas nobis, gratissime doctor,
Magnificas, uolumusque tuas audire loquelas,
 10 *Quo modo terrigenae se densant foedere pacto;*
An proles placidae conspargunt semina pacis,

*Vtrum inter soboles accrescant proelia dira¹⁹⁾
 Armatus cecidit coetus seu lite duelli
 - Candida sanguineique oliuarent iugula nimbi.
 15 Clarus quis doctor docuit te tempore prisco?
 Cum quo praecipuo discis nunc rite magistro?
 Aut quos mellifluos explanas famine fastos?*

Hos uersus excipit Eugenius 'contra aebrietatem' et c. 658: cuius optimus est fons, nisi quod Mignii codex Toletanus hic illic etiam melior, qui tamen ad eandem familiam pertinet. Nam et hi duo soli non omnia haec de philomela carmina in unum confuderunt. Deinde c. 730, quod nolim antiquitati abiudicare (cf. c. 205. 209); c. 390; uersus (sol. 39 u.) *de triclinio papae*; uersus *de mensibus sapphici* si dis placet, quibus fol. 40 codex finitur. Ecce prima eorum stropha:

*Oriens annus Ianuarius mensis
 Fit inquit nouus xpi p̄ aduentum,
 Currunt undique sidera per astris,
 Hyemps canescit.*

Vossianum in quart. 33 accuratius describere nolo, cum in Keilii gramm. lat. III p. 389 sqq. id iam factum sit. Quae ad meam rem in hoc libro miscello spectant, haec sunt: fol. 58 r. extat c. 727, 15 — 22 cum hac figura quaestionis solutionem ostendente:

Fol. 73r. — 75r.: carmen 731, quod Lactantii scriptoris illius ecclesiastici esse et rem cum Christiana fide quodammodo cohaerentem tractare nemini dubium erit, qui

¹⁹⁾ Versus 12 et 11 transponendi sunt. Non est indigna memoratu haec discipuli alicuius monachalis ad amicum natu maiorem alias scholae discipulum epistula.

tractatus p. 195 adn. adlati finem considerauerit. Possis fortasse inde efficere, Lactantiani poematis finem perditam esse ibique poetam humanam Phoenicisque resurrectionem comparasse; ad quod coniciendum me inclinare fateor. — Fol. 115r. ad 116r.: ‘*Prisciani*’ c. 486; sequitur usque ad fol. 127 *lib. Prisciani ad Simacū de figuris numerorū*. — fol. 132r. post Rufinum: c. 732; c. ‘*Prisciani*’ 645; c. 627; c. ‘*Catonis*’ 664. Deinde post librarii uersiculos²⁰⁾ c. 26 sine titulo; c. 484; fol. 134 u. metrica quaedam. — fol. 159r. *Explcit lib. IIII. Catonis. Incipit uersus de filomella* (c. 658). — fol. 176: Scotti cuiusdam uersus de alphabeto, quos L. Muellerus mus. rh. XX 357 edidit, a meo opere aetate sua alieni, Symphosii imitatione insignes.

Carmen 736 antiquum esse non contendeo, nec tamen neglegere uolui, cum superstitione dierum Aegyptiacorum antiquo iam aeuo ualde propagata fuerit. Atque de Parisino 8069 cum iam dixerim, ad c. 742—759 pergo.

De his carminibus quid sentiam, in uniuersum iam exposui ann. philol. 1868 p. 698 sqq. 710. Scilicet omnia Claudiani fere aeuo scripta eique argumentis et quantum licuit stilo similia nonnullis eius codicibus nescio quo errore postea irrepsero: Vaticanum (*V*) dico, Ambrosianum (*M*), Cuiacianum (*C*); a reliquis absunt.²¹⁾ De *VM* nil nisi ea quibus usus sum nota esse doleo, ut ne de ordine quidem carminum constet; nec tamen dubito quin L. Muellerus Wilmanusii collationibus usus plura de eis prolaturus sit. *C* non nouimus nisi ex primo folio ed. Cladianae a St. Clauerio Parisiis a. 1602 publicatae: sed inde iam efficere possumus, recentia apographa *v* et *a* ex *C* uel ei simillimo deriuata, sed

²⁰⁾ *Ardua scriptorum prae cunctis artibus ars est.*

*Difficilis labor est duriusq; flectere colla
Et membranas bis ternas sulcare per horas.
Quare, lectores, praecelsum poscite diuum,
Ut procul appellat, quicquid scriptoribus obstat.*

²¹⁾ Apparebit hinc, cur c. 759 Cladiano uulgo tributum ei abiudicans huece receperim: cf. adn. h. c.

in breuius redacta esse (ita, ut exemplum proferam quod indagare licuit, c. 760 in *v a* deest, erat autem in *C*; cf. adn. ad h. c. Claudiani tamen stilum id nequam sapit). — Quorum *v* descriptis Th. Mommsenus CIL. I p. 412 et Herm. I p. 133 sq.; *a*, quem ante oculos habeo, sunt schedae illae Diuionenses, de quibus fasc. I p. XXXII dixi quaeque ex Salmasiano et hoc Cuiaciano concinnata sunt. In quibus cum ordo carminum solutus, ordo autem librorum *VMC* ignotus sit (nisi quod 742, Claudiani in sphaeram Archimedis, 751, 749, 750 hoc ordine in *V* legi Heinsius ed. Burm. p. 22 testatur), ordinem libri *v* seruauit, praemisso ut maximo omnium c. 742, subiectis titulis 754 sqq., de quibus ita Clauerius '*Erant praeterea in uet. codice et schedis Gnosianis [apographo recenti, ni fallor] multa et uaria opuscula neque bella satis neque genuina meo iudicio, qualia sunt haec praecipue [754—758]*'. C. 1121 Mey. quod in *VM* (*C*) non extat, cum praeter *v a* in reliquis quoque Claudiani codicibus legatur, ut genuinum eius opus omisi.

Parisinus 12117 olim Sangermanensis 434 ab initio c. 486 continet, titulo a m. pr. omisso; fol. 138 r. c. 761 legitur, fol. 147 r. *Bedae carmen* (389 Mey.), quod p. XXXVIII contuli, folio 172 u. extat '*Prisciani*' c. 679. Plura de libro astronomica plerumque et ad temporum rationem spectantia complectente dicere non uacat.

Praetermissis nonnullis, ad *Parisinum 8319* pertenimus, qui post Aratorem Fortunatum Bedam epitaphia quaedam, inter quae fol. 40 u. c. 668, Maximianumque continet; deinde fol. 44 r. c. 687, fol. 45 c. 491, 767, 768 et post ecclesiastica quaedam fol. 49 r. c. 720 extat. Catonis disticha et Eugenii uersus contra ebrietatem fol. 54 u. c. 683 excipit, deinde a fol. 55 u. ad 59 u. Symphosii aenigmata (cf. Addenda), inde a fol. 60 prosaria nonnulla leguntur. 767 sq. ed. pr. Quicheratius bibl. de l'école des chartes s. I t. II p. 144.

In edendis c. 773 — 782 Ribbeckium non rectam iniisse uiam puto, cum librum recentissimae notae (Helm-

stadtensem a. 1470 scriptum) primarium ducem sequeretur. Contra id quod in his carminibus ubique fere uerum inueni, libros quo uetustiores eo sinceriores esse, id hic quoque accidit, si quidem librum *B* ex Grossei collatione iudicamus: quam solam utpote Scheleri illa qua Ribbeckius utebatur multo meliorem ego adhibeo. Rationem meam neglexi in eo quod c. 776, 778, 781, 782, quae non in Bruxellano sed in Rehdigerano tantum saec. XIV uel XV extant, hic iam posui: quod quidem feci, quia omnium horum fons primarius idem fuisse uidetur omniaque ad unum aliquem librum archetypum Vergilii nomine praeditum redeunt. Omnia non Vergilii quidem, at antiquissima puto; ad c. 782 cf. quae dixi ann. philol. 1870 p. 282: quod e Vergilii libro epigrammatum sumptum uidetur. Sed et 776 Vergilii ipsius esse potest, in quo si scribimus

Pallide, mole sub hac, Calidi, es (iniuria saecli!),

Antiquis sospes non minor ingeniosis sqq.

L. Iulii Calidii epitaphium prorsus ei aptum habemus, quem 'post Lucretii Catullique mortem multo elegantissimum poetam' fuisse Cornelius Nepos testatur uit. Att. 12, 4.

Carmen difficile explicatu Aemilio Probo seu manus Cornelio Nepoti in libris multis appositum hic non tangam. — 784 sq. antiqua esse ualde dubito, sed dedi quod alterum Augustino tribui uidetur. — De 786 cf. adn. — 787 primo carmen fuisse, deinde recentiore tempore inscriptioni Romae adhibitum esse puto. — 788 in Hamburgensi Vergilii cod. saec. IX non extare Hermannus Schrader beneuole me edocuit. — 789 Euclerium illum senatorem christiana ueteri religioni miscentem Boetii indoli et fere aeuo tribuerim. — Nec 791 excludendum puto, cum Patricius Hiberniae apostolus quinto iam saeculo floruerit. Num sit editum, nescio. Codex lectu difficilis Hibernicus est olimque in urbe Armagh seruabatur. —

Codex Parisinus 3761 saeculo XIII forma octaua scriptus inde a folio 62 r. ad fol. 75 u. alia atque reliqua manu poemata multa continet medii aeui pleraque. In-

cipit ab illo *Nobilibus fueras quondam constructa patronis*, quod edidit Wernsdorfius PLM. V III 1356; sequitur c. 734, c. 631, c. 630, c. 683; *Comparatio uirtutum leoninis uersibus ut sequentia quaedam scripta*; post quae epitaphia hominum Francorum, epigrammata deinde a Presselio (revue de philologie I p. 407 sqq.) partim edita, c. 796 sq. intermixtis, quae quamquam medio aevo adscribenda certissimum habeo, tamen propter Martialis imitationem in omnibus eis conspicuam hic addam.

(1) *Rufini natam Graecus uehementer amabat.*

Hic scortum petit, haec pro coitu pretium.

Hic munus pro nocte dat, haec pro munere noctem.

Quod dederat, repetit mane. puella negat.

5 *Nactus conueniens tempus, cum mater adesset,*

Rem quasi commissam postulat. illa silet.

Dum silet, obiurgans rem mater reddere iussit.

Noctem cum pretio uir tulit, illa nihil.

(2) *Olim diues eras, nunc es de diuite pauper*

Factus. quid facit hoc? sola superfluitas.

Alea, Bacchus, amor meretricum fecit egentem:

Numquam qui sequitur haec tria, diues erit.

Ad Cherulum

(3) *Cherule, tu cenas apud omnes, nullus apud te.*

Alterius siccas pocula, nemo tuum.

Vel tu redde uicem uel desine uelle uocari;

Dedecus est, semper sumere nilque dare.

Ad Quintinum

(4) *Et fugis et culpas, Quintine, superfluitatem:*

Hoc uirtutis amor non facit, immo rei.

(5) *Ad cenam saturum, ieunum ad pocula Plancus*

Me uocat. in neutro sum tibi gratus ego.

(6) *Tura piper uestes argentum pallia gemmas*

Vendere Milo soles, cum quibus emptor abit.

Coniugis utilior merx est, quae uendita saepe

Nunquam uendentem deserit aut minuit.

Horum epigrammatum ultimum Martiali ipsi in codice Anglicano tribuitur, de quo in ed. majore Martialis disseruit Schneidewinus. Intermixta autem his omnibus carmina sunt medii aeui originem nullo modo celantium, uelut *De Christo* uel *De Adam*. C. 793 ante

illud ad Quintinum (vide supra); post illud ad Milo-nem aliaque leonina mediue omnino aeui (inter quae est quod de ceruisia agit) c. 794, quod antiquum puta-uerim, positum est. Sequitur Hildeberti *Qui solet ante alios Cicerone disertior esse* et c. 795, Hildeberti *In noctem prandes, in lucem, Turgide, cenas*, alia, inter quae etiam Ouidii Amorum III 11, 35. 36; c. 786, Epitaphium Hertae Odonis filiae, Hildeberti *Nuper eram locuples multisque beatus amicis*, eiusdem *Par tibi Roma nihil, cum sis prope tota ruina*, (B. III 5. M. 395) alia medii aeui. Apparet, omnem hanc syllogam e medii aeui potissimum poetis consarcinatam esse, nec tamen antiquiores prorsus deesse; quare ea carmina quae et re et sermone ab antiquitate non aliena mihi uisa sunt recipienda esse duxi.

Fabulas a Nicolao Perotto transcriptas Aesopias n. 799 — 830 dedi. Codex Perotti, cuius aetas ignoratur, deperditus est; primus edidit ex apographo peiore Neapolitano Cassittius (Neap. 1809) ante Iannellium (Neap. 1811), primus ex Vaticano meliore, quem 'desinente saeculo XV uel initio subsequentis' scriptum iudicat, Maius class. auctt. e Vatt. codd. III 278 sqq.; optime ed. Orellius (ed. Phaedri Turic. 1832 p. 115 sqq.; append. p. 9 sqq. ubi etiam c. 798 p. 242 legitur). De quibus cum multum disputatum sit, Phaedrine sint necne, antiquaene an recentes, eaeque etiam res inter se confunderentur, satis clara fit res ipsius Perottiani prologi uerba contemplanti *Non sunt hi mei, quos putas, uersiculi, sed Aesopi sunt, Auieni et Phaedri, Quos collegi . . . Saepe uersiculos interponens meos*. Quid si fabulae Auieni 30, Phaedri 32, aliae horrida uersuum structura facile dignoscendae ipsius Perotti in ea sylloga occurrunt, nonne fide dignior est ipse *Aesopo* reliquas tribuens, quam Neapolitanus uaniloquus *Phaedrum* in partes uocans? Quem *Aesopum* nec medio nec recentiori aeuo tribuendum esse, uersuum bonitas aperte monstrat; antiquo iam tempore nec fortasse eo postremo eum falso nomine *Phaedri* imitatorem extitisse

credo. Quare has fabulas a me recipiendas esse, cum olim negauerim, nunc intellexi.

Carmina 831 — 854 nonnisi cum magna recentioris originis suspicione me recepisse fateor. Quamquam Symmachorum quoque Aniciorumque indoli ea congruere negare nolim, qui de 'priscis' (831, 2) ita loqui et imagines illustrium uirorum ueteris aei in atrio compositas talibus uersibus exornare potuerint. Dubius itaque, cum iam Meyerus anthologyiae addiderit, remouere ea non ausus sum. De 855 cf. adn. h. c. Primus ea edidit Mains class. auctt. e Vatic. codd. III p. 359 sqq. Eadem prorsus quae dixi in carmina 856 — 863 quadrant, quorum bina de Assyriis, de Persis, de Amazonibus, de orbis terrarum dominis agunt.

866 sq. antiqua esse uidentur; primum de Veneris cum Amore statua rosam auream crinibus gerente, alterum de amuleto Gorgoneo agit. Reliqua ad 873 usque antiqua esse nec affirmo nec nego: idem de reliqui numeri multis dico. Auieni carminis 876 'codex Vossianus' (qui ex ed. Veneta descriptus fuisse potest) deperditus est; extat fortasse Panormi in bibliotheca senatoria codex Auieni quo Victor Pisanus in editione illa principe curanda utebatur, cf. Phaedrus ed. Orellius p. 141. — 877 quamquam ex Mazocchio notum pro inscriptione nemo habebit; antiquum tamen uix crediderim.

Sequuntur 878 — 881 carmina Claudiano uulgo affixa, prorsus tamen ab eo aliena. Quod editionem principem Camertis (Viennae a. 1510) non uidi, doleo, quae fortasse aliquid lucis dedisset; nunc in Aldina ex ed. Burm. acquiescendum erat. Eiusdem omnia poetae esse possunt. — 882 ultimae antiquitatis carmen quod uir quidam doctus Varro obtrudit non mirari non possum. — 883 sq. Nemesiano adscripta recipere fortasse non debui, nec tamen id nomen omnisque carminum traditio quae dicitur tam certa est, ut a supplemento meo aliena uideantur; ceterum 883 saltem antiquum esse nullus dubito. — 885 quod 'lusum nouicium scite fac-

tum a Mureto aliquo' Buechelerus dicit, non habeo quo repugnem. — Ad 890 sqq.: In Bineti libro post c. 690 — 715 haec leguntur: *Ista quae subiiciuntur uel ex V. C. manusc. clariss. I. C. Iacobi Cuiacij uel ex munere Ios. Scaligeri [i. e. ex cod. Vossiano q. 86] habui, nonnulla et in Italia conquisiui* [haec sunt 890 — 892]: deinde habet c. 112. 436. 145. 132. 181. 891. 88. 217. 156. 793. 196. 224. 892. 732. 760. c. 870 M. 387 M.; c. 890 in praefatione habet.

De sequentibus pauca habeo quae addam. 893 lucida illorum temporum imago est, quo Christianorum iam erant urbes, deorum cultores tantum 'pagani' in agris supererant. 894 sqq. recentia esse fere affirmauerim. In magno illo carmine 897 Ouidium infeliciter imitante pentametrorum prior et altera pars non solum persaepe similiter exeunt, sed etiam paenultima idem patitur (*Deposuisse deum non puduisset eum* u. 62, cf. 24, 32, 44, 50, 70; cf. etiam 82 *Electusque Paris arbiter esset eis:* quae omnia mediī aeui artem olen).

Nec de Pithoei carminibus accuratius agam, suum cuique iudicium relinquens quae antiqua quae mediī aeui quae recentia putare uelit. Ipse Pithoeus de opera sua p. 581 ita disserit ' . . plura non modo dubiae uestustatis, sed et recentiora ac nostri fortassis saeculi, quae ex aduersariis . . sine delectu congestis facile inrepserunt, eius potissimum incuria qui ea primum excerpenda et in mundum redigenda suscepereat.' M. Tullius ille qui sit (c. 903) nescire me fateor, sicut c. 889 de Iulio Caesare nil certi scio. Marcelli de medicina Carmen rusticā formas nominum (*nasturcum* 39, *bedella* i. e. βδέλλα 51) exhibet.

Manutiana carmina 914 — 917 quod recepi, quamquam antiqua esse non spopondi (p. 297), iam nunc paenitet. Nam ut alia taceam, *turris* illa in monte Capitolino posita (914, 35) medium aeuum aperte ni fallor monstrat. Adde quod Catulli coma Berenices antiquitati uergenti ignotissima erat: ad cuius exemplar quod

916, 8 factus est, recens aeuum et quidem post Catul-
lum saeculo XIV denuo inuentum carmini assignat.²²⁾

Denique a c. 918 ad finem Caspari Barthii polyhi-
storis carmina posui. De his iudicare ut ad liquidum
res perducatur, plane difficile est. Diligens enim, quam-
quam iudicio omnino destitutus, codicum scrutator erat
Barthius, nec desunt in quibus nondum cognita ab
eo reuera inuenta esse constat, cf. c. 766 quod Andreae
oratori ille primum tribuit (aduers. LVI 16), nescius
hoc nomen multo post, Aldhelmi arte metrica a Maio
publicata, confirmatum iri. Nec tamen idem fraudis
suspicione uacat, quotque uersus celerrime effudere po-
tuerit ipsum iactantem legas aduers. II 15. XIV 15 all.
Memorabile etiam, carmina 'Vestricei Spurinnae' nomen
utcunque mentita 918 — 921 et christianum illud 928
dicendi cogitandique genere ni fallor satis simili scripta
esse. Quae cum ita essent, meum putaui, omnia in
conspectu ponere, suo cuique iudicio relicto. Ceterum
plurima, si ficta, scite ficta sunt. Codicum, quos com-
memorat, praecipuus est (si quidem extitit) Martispur-
gensis, ex quo carmina 918 — 921, 932 — 934, longum
carmen christianum (adu. XLIV 17) peruigilique Veneris
fragmentum Senecae adtributum se habere dicit; cf.
ad 918.

II

Eo iam peruentum est, ut quae Meyerianaे farra-
ginis carmina carminumue fragmenta mihi omittenda
fuerint, prout res postulet, vel breuiter indicem vel
fusius enarrem. Et primum quidem quod in prioris
fasciculi praef. p. VI dixi, me omnia ea carmina uel
fragmenta, quae a quoquis antiquitatis scriptore afferan-
tur, omissurum, hoc quid efficiat iam accuratius ex
indice subiecto elucebit. Sumpsit Meyerus (in plurimis

²²⁾ Quod uero *E Beronicae* legitur 916, 8, prout in Ca-
tulli codicibus *Ebore niceo*, id ad recentis æui suspicionem
firmandam adhibere nolim, cum *Beronica* forma nominis recta
a Catullo adhibita sit.

Burmannum, is uero Pithoeum Scaligerumue secutus) ex Varrone carmina 33. 59. ex Cicerone carmina 5. 16. 17. 19. 21. 52. 61. 62. 63. ex Liuio c. 6. 9. 10. 11. ex Festo c. 7 (cf. Seruius). ex Seneca rhetore 71. 119. 121. 124. ex Velleio 772. ex Seneca philosopho 16. 17. 84. 126. 127. 132. 846. ex Petronio 57. 1615 a. ex Plinii H. N. 67. 607. ex Quintiliano 65. 743. ex Plinii epp. 193. 195. 196. 197. ex Martiale 80 (Augusti epigramma). ex Suetonio 64. 68. 72 — 75. 83. 118. 760. 774 — 778. 781 — 788. 790 — 794. 844. ex Apuleio 15. 20. 58. 208. 226 — 229. ex Gellio 12. 23 — 28. 36. 38. 53. 54. 60. 120. 140. 773. 1004. ex Terentiano Mauro 174. 191. 192. 224. 1700. ex Nonio 18. 21. 34. 35. 37. 39 — 49. 51. ex Chirio Fortunatiano 81. 573; etiam 850. ex Diomede 78. 81. 174. 238. 239. ex Historiae Augustae scriptoribus 22. 206. 207. 212. 795 — 811. ex Lactantio 17. 29. ex Macrobio 55. 56. 63. 120. ex Augustino²³⁾ 32. 570. 620. ex Orosio 14. ex Sidonio 261. ex Rustico 856.²⁴⁾ ex Prisciano 78. 125. ex Fulgentio 179. 240. ex Isidoro 76. 78. 82. 116. 570. ex auctore de ultimis syllabis (Gramm. Lat. ed. Keil. IV p. 219 sqq.) 205. ex Phoca 287. ex commentatoribus: Terentii Donato 31. Vergili Probo 50. 98. 113. de 222 cf. Donat. Vergili Donato: 98. 222. Vergili Seruio 7. 78. Vergili Philargyrio 123. Horatii 79 (e Cruquianis). 780. Lucani 71. 141. Iuuinalis 30. 198. 199. 779. ex Altercatione Hadriani et Epicteti: 1553. 1554.

²³⁾ Ex eiusdem de ciu. Dei XVIII 23 uersus Sibyllae in tot codices singillatim defluxerunt ut anthologiae huic cetero-quin aptos putares.

²⁴⁾ Hoc epigramma, quia Rustici ad Eucherium papam epistula nemini in promptu est (ed. Sirmondus ad Sidon. p. 34), hic addere libet (=B. II 180, cf. Aen. I 607 — 609):

*Virgilium uatem melius sua carmina laudant,
In freta dum fluuii current, dum montibus umbrae
Lustrabunt conuexa, polus dum sidera pascet.
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.*

In his maximus numerus est fragmentorum Varonnis (34 — 51), Ennii (15 — 22), Ciceronis (60 — 65), Maecenatis (81 — 84), Lucilii (29 — 31), Laberii (54 — 56).

Deinde omittenda erant carmina quae poetarum eorum quorum opera *integra* extant uel sunt uel esse putantur eorumque in codicibus inueniuntur et editionibus adiciuntur. Ipse Meyerus iam omisit Germanici Arateorum uersus, quos Burmannus V 51 posuit, sed qua erat timiditate ultra non ausus est progredi. Ego haec expunxi: Catulli (ap. Ter. Maur.) c. 1700. Tibulli c. 1695. 1696. Domitii Marsi, quod est in codicibus Tibullianis, de Tibullo: 122. Ciceronis Arateorum u. 320 sqq.: 1028.²⁵⁾ Petronii 151 — 169. 171. 172. 173. Vergilii Catalecta (85. 86. 89. 90. 92. 93. 94. 100 — 106) et Copiam 107, quibus addendae sunt Dirae incerti auctoris 108. Martialis: 201 — 203 (Mart. liber epigr. 29 — 32). 204 (I 116). 558. Hoc ex Martial. III 66, 1 — 4 *Par scelus admisit Phariis Antonius armis* sqq. et Mart. V 69, 7. 8 *Quid prosunt sacrae pretiosa silentia linguae* sqq. recenti ut puto tempore conflatum et *Valeriani* nomine ex Valerio Martiale errore facilis detorto inscriptum est. Primum extat fonte non indicato, in G. Fabricii Roma ed. 1587 p. 156, quo libro uetera recentiaque mixta continentur. — Quae sub Martialis nomine H. Iunius aliquique ediderunt et Schneidewinus in appendice ed. mai. collegit, ea praeter ea quae ex A edidi ad unum omnia mediæ aëui puto, nec quidquam antiquitatem redolent. — Porfirii uersus: 237. Symmachii 266 — 273. Ennodii 264. —

Eugenii Toletani 386. 387. Inter eius enim poemata utrumque Carmen inueni in codicibus Parisinis saeculi IX 2832 et 8093 signatis, 387 etiam in codice

²⁵⁾ Hos uersus in cod. Valentiano 330 bis saec. X inueni fol. 77 u., ubi a Meyeri textu hisce discrepant: *Uersus de XII signis. 2 genu's 4 cancri 5 Nunc 9 sagittapotens 10 ore] corni — uadarepgit II locū — orbē.* —

Thuaneo 8071 saec. IX — X inter eiusdem epigrammata, ut codicis Zwetalensis inscriptionem *Iuliani* carmini 386 additam a Scaligero commemoratam inter errores referendam putem. Quod uero 387 a Bineto *Domini Euantii* esse dicitur, eius erroris causam statim aperiam: nam et in aliis Eugenii libris carmen 669 *Domni Euantii Eugenianis* intermixtum legitur, et id in libro 8071 ante ipsum illud 387 positum est. Ceterum ne quis habeat quod desideret, utriusque carminis codicum cum textu Meyeriano collationem instituam (*a* est 2832, *b* 8071, *c* 8093). 386: De inuentoribus litterarum *ac* 1 Moises *c* ebreas *c* 4 fenices *ac* 5 *ut ap.* Mey. 2 Abraam siras *ac* caldaicas *ac* 3 minori *ac* egyptias *a* egyptias *c* 6 prompsit *a* ietarum *q̄as* *c*. uersus secundum codices ordinaui. — 387: De animantibus (animatibus *b*) ambigenis (ambigenis *c*) *abc* 1 Hęc *a* ambigene *c* constat *b* 2 commixtus *c* 3 creatur *abc* 4 titirus *abc* obibus *c* ouis *b* hyrcoq; *b* 5 musmonem *abc* ex *om.* *abc* uerbeno *abc* 6 aque *b* adque *c* 7 Ad *bc* catula *abc* quoeundo *c* liciscam *abc*.

De Ausonio cf. supra p. XVIII.

Postremo loco dicendum est de Claudio, cuius editionibus inde a Camertina anni 1510 carmina 878—881 adiungere solent nullo neque interno neque externo testimonio adiuuante. Quare haec si quae alia digna duxi quae in supplementum meum reciperentur. Quae uero ex ipsis Claudiani codicibus Vaticano Ambrosianoque recepi, de eis cum longum esset omnia repetere quae in ann. philol. 1868 p. 698 sqq. 706 disputaui, ad hanc dissertationem legentes refero; cf. etiam p. XXVII sq. —

Omittenda fuerunt deinde, quaecunque medii aeui esse uel certa testimonia extant uel internis sed eis certissimis de causis apparet, neque exceptionem admittendam duxi, si quae medii aeui carmina res ad antiquitatem quodam modo pertinentes tractarent, sed ea alias propriaeque collectionis esse puto. Medium autem aeuum inde ab initio saeculi VII me computare in so-

lisque Hispanis etiam ultra hunc terminum me paullulum euagari iam in fasc. I p. VII dixi. Omisi igitur c. 389 M. quod in solo codice Parisino 12117 saeculi XI in eoque *Bedae adscriptum inueni*²⁶⁾ quodque Wandalberto Prumiensi tribui dicitur in cod. Bruxell. 10615 — 10729 saeculi XII; omisi c. 393 quod est *Theodulfi III* 9 ed. Sirmondi; omisi *Hildeberti Cenomanensis episcopi carmina* a Meyeru recepta, quae sunt haec: 395 et 879 — quorum illud ‘*Par tibi Roma nihil, cum sis prope tota ruina*’ (cuius uersum Gulielmus Malmesburiensis lib. IV Hildeberti nomine addito laudat) in Hildeberti ed. Benedict. p. 1134 extat, hoc ‘*Vix scio quae fuerim, uix Romae Roma recordor*’ pars est maioris poematis hisce uerbis ‘*Dum simulacra mihi, dum numina uana placerent*’ incipientis et ib. p. 1135 sub titulo *Item idem de Roma extantis.* Eiusdem generis, ut obiter hoc moneam, sunt uersus de urbe Roma apud Wernsdorfium V III 1356 editi ‘*Nobilibus fueras quondam constructa patronis,*’ quos in codice Paris. 3761 saec. XIII inueni, quique in ed. Bedae a. 1563 Basiliae edita p. 538 cum aliis quibusdam de Treuerensium urbe compositi sunt. — Porro omisi Hildeberti ad Odonem (ed. Bened. p. 1333) uersus (912 M.) ‘*Nil artes, nil pura fides, nil gratia linguae*’ et Meyeri c. 921 quod in ed. Bened. p. 1333, in codice Parisino 7596 a saec. XIII fol. 171 r. inter reliqua Hildeberti carmina, sed ab alia manu alio atramento eodem tamen saeculo scriptum repperi: ‘*Formula uiuendi praesto est*

²⁶⁾ A Meyeri editione his in locis codex (fol. 147 r.) discrepat: Vers' domni Bede ad cōponendū orologiū. 1 m̄ses (*sic plerumque*) 6 spacio conēctit 7 tibri in sp̄erā 9 Ianua 10 horas 11 aequē 14 hisdem 20 q 21 moetas 30 que 31 romanebit dani 33 docebit 36 mēta 37 uarios 38 s; 41 deest 45 extensa 53 caedendi 55 supp̄mas 60 cohercet 62 fingit 76 post pedibus trium litterarum spatium uacuum usque] q; (fol. 147 u.) 78 post Vndenis manus recens olarum addit in spatio a m. pr. relicto clarum om. m. pr. 79 celo 80 septa. —

*tibi: pauca loquaris,*²⁷⁾ quodque medium aeuum aperte
prae se fert. Quod uero in eodem et aliis codicibus
Hildegbertianis intermixtum est de Hermaphrodito c. 786,
id errore aliquo huc uenisse et uere ex antiquitate
fluxisse mihi persuasum est cf. ib. Denique quod c.
668 in codice Turonensi Hildeberto adscriptum esse in
ed. Bened. p. 1369 narratur, falsum esse eo arguitur,
quod in Valentiano 373 saec. IX iam extat, e quo edidi.
Obiter moneo, carminum eorum quae Presselius (revue
de philologie I p. 403 sqq.) ex cod. Par. 3761 edidit,
multa in codicibus et diu iam in editionibus Hildegberti
inueniri; quae edidit ex cod. Par. 7999, omnia esse
medii aeui.

Praetermisi porro Marbodi c. 640 M., Alani ab
Insulis c. 396, Gerberti c. 394 omninoque et quae uersi-
bus leoninis scripta sunt (840, 855, 885), et quae
singulorum uersuum finibus inter se consonantibus, quam-
quam ceteroquin arte metrica non destituta, ab antiqui-
tate segreganda sunt c. 1058 et 1110, et quae praeter
fines consonantes rhythmica quoque uersuum structura
medium aeuum ostentant c. 990 et 991, cuius quidem
coniunctionis minutula quaedam et popularia iam Romanis
nota erant uelut c. 280 sq. ed. meae, non autem tam
magna et exculta.²⁸⁾ Carmen 989 M. autem sola arte

²⁷⁾ Varietas lectionis a Meyeriana haec est; *Titulus deest.*
2 utsq. 4 poscat 5 ac] & — od̄is 6 et idē illū.

²⁸⁾ Nec tamen mihi temperare potui, praesertim in re
tam difficiili diiudicatu, quin haec carmina in adnotatione
saltē legentibus repraesentarem. Inuenit ea Niebuhrius in
Vaticano codice 3227 Ciceronis oratt. Philipp. manu saeculi X
scripta, edidit mus. rhen. III p. 7 sqq.

990 M.

*O Roma nobilis, orbis et domina,
Cunctarum urbiuum excellentissima,
Roseo martyrum sanguine rubea
Albis et uirginum liliis candida,
5 Salutem dicimus tibi per omnia,
Te benedicimus: salve per saecula.*

rhythmica, nullis uero uersuum finibus inter se consonantibus compositum eodemque est rhythmo scriptum quo threnus ille de Oedipode, quem Maur. Schmidtius philol. XXIII 545 ex Statii cod. Rehdigerano saeculi XIV edidit, qui incipit '*Dixi patris infausta pignora, Ante ortus damnati tempora; Quia uestra iacent corpora, Mea dolent introrsus pectora*' et iam finibus con-

- Petre, tu praepotens caelorum clauiger,
Vota precantium exaudi iugiter!
Cum bis sex tribuum sederis arbiter,
10 Factus placabilis iudica leniter,
Teque precantibus nunc temporaliter
Ferto suffragia misericorditer!*
- O Paule, suscipe nostra peccamina,
Cuius philosophos uicit industria.
15 Factus oeconomus in domo regia
Diuini muneris appone fercula,
Vt, quae repleuerit te sapientia,
Ipsa nos replete tua per dogmata.*

991 M.

- O admirabile Veneris idolum,
Cuius materiae nihil est friuolum,
Archos te protegat, qui stellas et polum
Fecit et maria condidit et solum.
5 Furis ingenio non sentias dolum;
Clotho te diligat, quae baiulat colum.*
- Saluto puerum non per hypothesim,
Sed serio pectore deprecor Lachesim.
Sororum Atropos ne curet haeresim,
10 Neptunum comitem habeas perpetim,
Cum uestus fueris per fluvium Athesim.
Quo fugis, amabo, cum te dilexerim?
Miser quid faciam, cum te non uiderim?*
- Dura materies ex matris ossibus
15 Creauit homines iactis lapidibus.
Ex quibus unus est iste puerulus,
Qui lacrimabiles non curat gemitus.
Cum tristis fuero, gaudebit aemulus.
Vt cerua fugio, cum fugit hinnulus.*

Addam etiam c. 989 M.

('Galli poete ioci' ed. pr. post Pindarum Thebanum, Fani a. 1505. Codicem nullum noui praeter Florentinum 91, 26

sonantibus posteriori quam c. 989 M. aevo originem debere arguitur.²⁹⁾ —

Deinde reieci c. 1074 M. ‘*Dulcis amice, bibas gratanter munera Bacchi*’ quod uenationis accipitrariae commemoratione u. 11 facta (‘*Vnguibus accipitris captam rogo percipe praedam*’) ab antiquitate alienum esse appareat. Extat in codice Sangallensi 573, quocum Schenklus contulit l. saepius l. p. 43. Omisi ut par erat, epitaphium Henrici tertii imperatoris (828 M.), cuius u. 1—4 in cod. Parisino 6630 saec. XIII sub Vergilii nomine afferuntur; propterea ut puto, quod ‘Caesarem’ nomine

anno 1464 scriptum, ubi Bandinio teste inter Ouidiana sub titulo ‘In iocis Galli poetae’. Etiam Gudiano Guelferb. 342 s. XV ex. inesse dicitur.

Lydia bella puella candida,
Quae bene superas lac et lilium
Albamque (lege Album, quae) simul rosam rubidam
Aut expolitum ebur Indicum,
 5 *Pande, puella, pande capillulos*
Flauos, lucentes ut aurum nitidum.
Pande, puella, collum candidum
Productum bene candidis humeris.
Pande, puella, stellatos oculos
 10 *Flexaque super nigra cilia.*
Pande, puella, genas roseas,
Perfusas rubro purpurae Tyriae.
Porridge labra, labra corallina,
Da columbatim mitia basia.
 15 *Sugis amentis partem animi,*
Cor mihi penetrant haec tua basia.
Quid mihi sugis uiuum sanguinem?
Conde papillas, conde gemipomas,
Compresso lacte quae modo pullulant.
 20 *Sinus expansa profert cinnama,*
Vndique surgunt ex te deliciae.
Conde papillas, quae me sauciant
Candore et luxu niuei pectoris.
Saeua, non cernis, quod ego langueo?
 25 *Sic me destituis iam semimortuum?*

²⁹⁾ Cf. Lenormant in biblioth. de l'école des chartes I 1 p. 321 sqq., qui simile carmen tempore Chlotarii II regis Francorum factum afferat aliudque ex Vita S. Droctouaei, saeculo qui sexto uixit, resuscitare quamquam frustra temptat.

non apposito poeta in his alloquitur: *Caesar, tantus eras quantus et orbis; At nunc exigua clauderis urna* sqq. Dicendum iam est de aenigmatis uel problematis quae n. 1059—1065 Meyerus exhibet, V 119—125 Burmannus. Quorum ego n. 1061 sub n. 727 edidi, quamquam antiquum esse (cf. etiam Muellerus ann. philol. 1865 p. 217) affirmare nolo; omnes — nisi quod de 1060 prorsus nihil Burmannus affert — in codice olim Claromontano, tunc Meermanniano, qui nunc uidetur in Britannica liberi Baronis de Philipps bibliotheca n. 1694 extare (cf. Haenelii catal. librorum mss. p. 850.) post rhythmos Gibuini saeculi X scriptoris erant. De Hugone Metello ut auctore c. 1063—1065 Meermannus cogitauit. Ad medium certe aeuum 1065 hac hominum enumeratione ‘*cleris agricolis militibusque*’ (u. 6 *eques* est pro milite, ut in c. 870 M.) u. 2 refertur; 1064 eius iam temporis est, quo Arabici quos dicimus numeri noti erant, id quod non factum est ante annum 1100. Scilicet aenigma, cui corruptelam inesse iam Meermanus uiderat, sed cuius sanandi uiam non inuenerat, hoc est;

*In lauro residens bis sex uolitare columbas
Aspiciens dedit hunc forte columba sonum:
Si numerus duplici bis cresceret ordine uester,
Essetis centum, me uolitante simul. —*

5 *Vt te non lateat uolitantis summa cohortis,
Ex triginta tribus extitit illa cohors.*

Versus 1 non ‘pugnat cum ultimo uersu,’ si legimus *bis tres*. Intellegendus autem est triginta trium columbarum numerus, Arabicis scilicet numeris 33 scriptus. Hic numerus *duplici ordine*, i. e. et triginta et tribus crescentibus, *bis* crescit, i. e. primum ad 66, deinde ad 99 augetur. Ita u. 4 optime intellegitur, simulque solutio uersibus 5 et 6 apposita rectam se probat. — Si igitur haec aenigmata mediī aei et alterum quidem posterioris mediī aei partis habenda sunt, in reliquis autem nil prorsus est, quod non eidem tempori aptius sit quam antiquitati, si porro ipse codex, qui est saeculi XIII (cf. Burm. ad V 118), praeter Symmachiana

quaedam sola opera medii aeui, uelut Iuonis, Anselmi, Hildeberti, Hugonis Metelli, Gibuini continet, non uideo, cur reliqua illa aenigmata mihi exhibenda sint;³⁰⁾ prae-
sertim cum illud ipsum aeuum aenigmatum satis stu-
diosum feraxque fuerit. Nam 1061 M. (727) quidem
ex alio fonte edidi: in quo et ipso Nigrorum Candi-
dorumque oppositionem antiquam esse mihi non credi-
bile est. Quare alia quoque, quae ex hoc codice Meer-
manni innotuerant, antiquitati abiudicanda puto, cui
nullis quoque causis internis abiudicantur, quin 1033,
5 sq. dictionem ab ea alienissimam exhibitent. Sunt
autem haec:

Summa Virgilii in his uersibus continetur
(B. t. II p. 726. M. 861)

*Feruet amore Paris. Helenam rapit. utilitur armis
Graecia. Pugnatur. diruta Troia iacet.
Exulat Aeneas, fugit, aequora circuit, intrat
Italiam. Turnus uincitur. Alba manet.³¹⁾*

Anni diuisio (B. V 64. M. 1033)

*Bis duo tempora sunt anno, menses duodeni,
Hebdomadae decies quinque duaeque simul.
Ter centum decies senos cum quinque diebus
In se collectos quilibet annus habet.*

5 *Horae sunt centum per septem, mille per octo,
Sex per denarium, si numerando probes.*

De quattuor temporibus anni (B. V 65. M. 1034)

*Ver aestas autumnus hiems sunt quatuor anni
Tempora, quae currus lustrat, Apollo, tuus.
Ver sua grana serit, fouet aestas semina, fola
Colligit autumnus, lecta recondit hiems.*

³⁰⁾ 1059 *Vt tot emanturn aues, bis denis utere nummis —*
1060 *Pulcra domus terris fuerat sub tempore prisco — 1062*
Vxor abit duplex, redit una, meat quoque duplex — 1063
Aedificat centum graduum collectio scalam — 1065 Bis sex
conuiuis bis senos diuide panes sqq.

³¹⁾ Aut u. 1—2 interpolati sunt aut in inscriptione legen-
dum est Homeri et Virgili.

De rustico ebrio (B. V 129. M. 1069)

*Rusticus ad tectum gressus referebat ab urbe
Errans ac titubans, pectus agente mero.
Sistit iter, potum geminat, furor occupat artus,
Exulat a sensu mentis atque sibi:
5 'Stulte, quid egisti? uas istud proice! certe
Fortior est pedibus cantharus iste tuis.
Tres habet iste pedes, at tu gemino pede constas.
Quo merito tripedem deuehit ergo bipes?'
Finierat. uas deponit. cui sic ait: 'audi,
10 Amphora, curre, trium diceris esse pedum!
Tu me fortior es. quid ais? iuro tibi: claua,
Si cito non properes, es luitura moram.'
Dixerat. illa silet; stat stultus, concipit iram,
Insanas armat ebria claua manus.
15 Percutit et frangit uas, uinum defluit, ansa
Stricta fuit, 'glut glut' murmurat unda sonans.
Credit glutonem se rusticus inde uocari;
Dedecus inpositum noluit ergo pati.
Totum uas minuens manus ebria duplicat ictus,
20 Ad finem 'glut glut' duplicat unda sonum.
Mentis inops exulque sui, post omnia stultus
Ad tectum fracto uase reduxit iter.*

Haec igitur carmina omnia, quamquam ultimum
natiuo quodam et uiuido colore delectet, ab anthologia
remoui. Remoui etiam *de pica dialogismum* (V 151 B.
1085 M.) similibus causis ductus, qui est hic:

Albedo. Nigredo. Pica. Natura.

A. *Sis mea candida, sis. N. Non, sed mea nigra
uoceris.*

Nat. *Candida nec dici nigra nec esse potest.*

A. *Es mea. P. Non. N. Mea. P. Non; naturam con-
sulo. Nat. Libram*

Dirigo: respondet pondere libra pari.

*Nec tua nec tua sit; dubius color errat in illa,
Qui diuisorem nescit habere suum.*

Potui remouere etiam 762, quod non antiquum esse et mihi fere persuasum est et Schenklius ostendit ber. d. kais. akad. 1863 p. 51; potest tamen sexti esse saeculi, quare non omisi, praesertim cum multas uoces Romanorum insolitas habeat. Item c. 687 secludere nolui, quod cur Miloni S. Amandi monacho anno 872 mortuo Oudinus in suppl. scriptt. eccles. II p. 236 tribuat, quem plurimi secuti sunt, euidem nescio; codicum enim ne antiquissimi quidem ullum auctoris nomen praebent. Denique hoc adnotandum est, eorum quoque carminum quae in syllogam meam recepi, non pauca esse quae medio aevo euidem adscribere maluerim, nullis autem certis causis hic illucue trahentibus adesse potius quam deesse uelim: cf. indices.

Iam ad recentioris aetatis carmina ab anthologia excludenda pergentes in transitu ad carmina 'codicis Io. Gerhardi Vossii' peruenimus, quae non pauca Burmannus dedit ex schedis N. Heinsii manu exaratis, 'Epigrammata quaedam vetusta ex codice v. c. Iohannis Gerardi Vossii descripta' inscriptis, quae uoluminis Heidelbergensis (n. 358. 44) partem efficiunt. Qui codex Vossii num hodie extet, nescio; nil de eo memoriae proditum alibi inueni. Pauca quaedam eius ex Vossiano suo II, i. e. Leidensi bibl. publ. no. 78, quem ex editione uetusta desumptum conicit, profert Naekius ed. Val. Caton. p. 369 sqq., quae pauco infra asterisco notaui. Continent autem eae schedae, ut meam sententiam proferam, praeter ea quae ex aliis anthologiae codicibus nouimus prorsus nihil quod non medio uel etiam posteriore aevo scriptum sit. Quod ut probem, singula earum carmina enumerabo.

1. *Militis uxorem clamidis mercede subegit Clericus et piperis clam tulit inde molam* sqq. (B. V 197. M. 1126). Hos uersus ab antiquitate alienos esse et ad posteriorem medii aei partem pertinere, qua poetae in clericos ludibria frequenter factitabant, apparent.

2. *Pius Papa in laudem Homeri. Viuet Maeoni-*

des sqq. Distichon Pii II siue Aeneae Silui Piccolomini (mortui a. 1464), cf. infr. n. 19 et n. 6. 7. 20. 44.

*3. *Virgilius in laudem Homeri.* (B. II 173. M. 254), quod n. 788 ex aliis libris edidi: u. 1—4.

4. *'Ouidius.'* *Ipse licet uenias Musis comitatus, Homere, Si nihil attuleris, ibis, Homere, foras.*

*5. *Alexandreis;* tetrastichon ex Gualteri de Castellione Alexandreide: *Arbitror augmentum* sqq.

6. *Pius pater summus in laudem Homeri. Argumenta, locos, uersus totumque poema*³²⁾ sqq. (B. II 181. M. 857); quos Pii II uersus Burmannus sagacitate incredibili pro antiquis uenditauit.

7. *Idem Pius in laudem eiusdem. Viuet Maeonides* sqq. decem disticha.

8. *Carmen Galieī imperatoris* (B. III 258. M. 232) ex Trebell. Poll. Gallien. c. 11 sumptum, quod auctius ex Bineti codice edidi no. 711.

9. *Iulii Caesaris. Thrax puer* sqq. c. 709.

10. *Caesaris de Cesto formoso* (= Martial. VIII 46).

11. *Nota. Est orare ducum species uiolenta iubendi Et quasi nudato supplicat ense potens* (B. V 206. M. 1135). Extat etiam cod. Valentiano 178 saec. XII fol. 145 inter alios medii aeui uersiculos.

12. *Ridiculum de uetulis* (= Martial. I 19).

13. *De promotis ad dignitates. Optimus esse soles, te fecit honor meliorem; Aestimo, quod fies de meliore bonus* (B. V 210. M. 1139).

14. *De inconstanti muliere:* Propertius II 9, 1—4. 19—20.

15. *Epitaphium Jugurtæ. Fratris caede madens, Numidarum rector iniquus, Hostis item Romæ pulsus ab arce ruit* (B. II 22. M. 728). Aliud epigramma in Sallustii cod. Leidensi 403.a. 1438 scripto extat: *Qui cupis ignotum Jugurte noscere lethum, Tarpere* (l. Tar-

³²⁾ Cum Meyero confero: 3 sumpsit Ulissis 4 Cartagoque
6 laeto 8 laeto 9 Drances 11 quicquam 12 Quatuor—Paridas.
'f. pandas' in mg. Heinsius.

peiae) montis pulsus ad ima ruit. Versu 2 poetarum alter alterum imitatus est.

16. *Virgilius in laudem Caesaris.* *Caesar tantus eras quantus et orbis sqq.* (B. II 153. M. 828). Hi primi quattuor uersus carminis in obitum Henrici III imperatoris (mortui a. 1056) scripti sunt! cf. Wattenbachius Anzeiger f. kunde der deutschen vorzeit 1867 p. 4 et supra p. XLI.

17. *Epitaphium Senecae:* c. 667.

18. *Epitaphium Ouidii* = Ou. Trist. III 3, 43—76.

19. *Epitaphium parentum Pii Papae:* *Siluius hic iaceo, coniux Victoria mecum, Filius hoc clausit marmore Papa Pius.*

20. *Pius ad poetam:* *Discite (ex Desine ab ipso Heinsio correctum) pro numeris nummos sperare, poetae: Mutare est animus carmina, non emere* (B. V 211. M. 1140); cf. quae dixi ad n. 6.

21. *Adriani Augusti de forti milite* (B. II 118. M. 209): c. 660.

22. *Hectoris Troiani uirorum strenuissimi tumulus* (B. I 102. M. 241): edidi n. 631.

23. *Aliud eiusdem;* hexameter leoninus: *Troum protector Danaum metus hic iacet Hector.*

24. *Epitaphium Achillis;* edidi no. 630 (B. I 98 M. 1614).

25. *Aliud eiusdem:* *Hectoris Aeacides domitor clam incautus inermis Occubui, Paridis traiectus arundine plantas* (B. I 97. M. 638).

26. *Epitaphium Alexandri.* *Sufficit huic tumulus, cui non suffecerat orbis. Cui nimis angusta (adde est) res, fuit ampla nimis* (B. II 15. M. 702). Extat et in Horatii cod. Leid. 353 saec. XV, ubi u. 2 sic: *Res breuis ampla fuit, cui fuit ampla breuis.*

27. *Epitaphium Antenoris.* *Hic iacet Antenor Patuinae conditor urbis, Proditor ipse fuit quique sequentur eum.* In Antenore commemorando multi erant medio aevo Itali, cf. 693. 694 M.

28. *Ouidii:* uersus de Vergilio quos n. 1 edidi, praeter praefationem.

29. *Sulpicius Carthaginensis. Iusserat haec rapi-dis aboleri carmina flammis* (B. II 174. M. 222), hexastichon ex Donati uita Vergilii descriptum.

* 30. (B. II 196. M. 837)

Diruta quae flammis olim Maro Pergama dixit,

Iam flammis³³⁾ moriens iussit et igne dari.

Non tulit Augustus rapuitque ex ignibus ignes

Et tristi e busto tot sacra busta tulit.³⁴⁾

Quae uestra, o Teucri, Vulcanum iniuria laesit?

Neptunus certe dignior ulti erat,

Hexastichon ad praecedentis carminis u. 5 et 6 (*Infelix gemino cecidit prope Pergamos igni Et paene est alio Troia cremata rogo*), quae quidem proprium carmen efficere puto quaeque Probus in uita Vergilii reliquis non subnectit, similitudinem effectum uidetur.

31. *Pastor arator* sqq. c. 872 (B. II 213. M. 249).

32. *De grege pasto, rure sato, duce nempe subacto*
Nec lac nec segetes nec spolia ulla tuli!

(B. II 204. M. 866). Ethoc ut 31 (cf. ib.) in cod. Gothano extat.

33. *Aliud. Pascua rusque canens per agraram, bella*
sequebar,

Nondum finieram Virgilius: perii.

34. *Aliud. Siluas rura acies cecini. mihi Mantua*
mater,

Nomen Virgilius, Parthenope tumulus.

(B. II 205 sq. M. 867 sq.). 31—34 disticha ex certamine poetico orta puto ut c. 507—518; cf. ad 34 in primis c. 511.

35—39. Vergilii epitaphium notissimum (M. 98); anthol. n. 256. 257. 261. 263.

* 40. *Laus Virgilii. Alter Homerus ero uel eodem*
maior Homero, Tot clades numero (mumero cod.) dicere
si potero (B. II 179. M. 855); medii aeui distichon leoni-
num, quadruplici consonandi artificio notabile.

41. *Basilii, 42. 'Caesaris', 43. 'Ouidii' de Vergi-
lio carmina, quae edidi n. 634; 672; 1, 1—10.*

³³⁾ flammis Heins. flamas cod. iusserat ipse Burm.

³⁴⁾ tulit cod. ducum Burm.

43. *Atimet et Homonoeae epitaphium* (B. IV 142. M. 1274), in Gothano quoque ad n. 31 memorato obuium.

44. *Pius papa contra podagram: Si sacer est sanguis Christi de corpore fusus sqq. tetrastichon.*

45. *In laudem Salustii* (= Martial. XIV 191).

46. *De indigna sepultura quae est epita' Licini tonsoris Octauiani: c. 474 (1 paruo 2 nullo).*

47. *Vacca de cauda per congelationem amissa* (B. V 179. M. 1109):

Cum superest, nihil est nihiloque minus, quod habemus;

Cedat: et est magnum, quod fuit ante nihil.

Nil mea cauda fuit, mihi dum coniuncta maneret;

Maxima sed, postquam desit esse, fuit.

48. *Epitaphium uaccæ ex muscis morientis quod cauda caruit* (B. V 180. M. 1110):

Quae dum stulta fuit, doctos docuisse probatur,

Haec postquam sapuit, uermibus esca datur.

Cum c. 48 syllabis et in mediis et in ultimis uersibus consonantibus medio aevo posteriori tribuatur, similitudo argumenti ab antiquitate prorsus abhorrentis etiam praecedens hoc collocat.

49. *Fides ficta* (B. V 207. M. 1136):

Qui se multorum fidei committere curat,

Auguror hunc leviter posse carere fide.

Menstrua quaeque fides faciem cum tempore mutat,

50. *Indigna promotio asinorum* (B. V 208. M. 1137):

Regna licet teneat sceptrumque leonis asellus

Iuraque det populo, semper asellus erit.

Asperior tamen est, in sede leonis asellus

Si positus fuerit, quam fuit ipse leo.

51. *Indigni mores huius saeculi* (B. V 209. M. 1138):

Fit de nocte dies, tenebrae de luce serena,

De stulto sapiens, de sapiente nihil,

Fit Cato mentis hebes, linguam facundus Ulysses

Perdidit: instabiles nunc habet aura (aula Heins.) uices.

Catonem pro summae sagacitatis exemplo adhiberi medii aeui est, quod Dionysii Catonis distichis deditum

erat; antiquis Censorius Cato seueritate et simplicitate, Vicensis animi fortitudine incluti erant.

52. Epitaphia Ciceronis, quae edidi n. 603 et 614, et aliud, quod etiam in Mediceo 76, 20. (n. 784).

Horum igitur omnium carminum apertum est nullum praeter ea quae in aliis codicibus anthologiae inseruentibus inuenimus praeterque maiorum poetarum fragmenta tunc notissimorum ullum antiquitatis uestigium prae se ferre. Quae omnia cum uel in nullis codicibus uel in eis qui saeculum XV non excedunt extent, ea quoque quae nullis externis indiciis, uelut leoninis uersibus uel Pii Papae commemoratione, ad posterius aeuum referunt, antiquitati abiudicare ausus sum, cui nulla re alia nisi Burmanni licentia obtrusa fuerant.

Reliqua iam recentioris aetatis carmina a Meyer originis partim non inscio admissa quam breuissime enumeremus. 112 Antonii Telesii siue Thylesii poetae Consentini est qui uixit saeculo XV (= B. I 135), cf. Meyer. ad h. c. — 114 et 115 odas 'Horatianas' saeculo proximo confictas et a. 1760 publice editas uerbo tetigisse sufficit. — 190 (= B. VI 94) non est Turni, sed Balzacii poetae Gallici saeculo XVII uiuentis, id quod aperte constat e Balzacii editione a Menagio Parisiis a. 1665 duobus grandibus tomis curata, ubi tom. II p. 38 libro carminum tertio sub titulo 'Ficta pro antiquis'³⁴⁾ et altero illo 'Indignatio in poetas Neronianorum temporum ad nobilissimum Sammauranum Montauerii Marchionem — majoris operis fragmentum' carmen 72 uersuum extat, cuius u. 13 — 42 nostrum poema (*Ergo famem miseram aut epulis infusa uenena* sqq. cf. I. p. XV.) efficiunt. Haec me edocuit Baehrius u. cl. oblata Eggeri Parisiensis ad se epistula cf. etiam L. Muellerus mus. rh. XXV 436 sqq. — Quod cum ita sit,

³⁴⁾ Quamquam tom. I p. 612 de eo ita dicit: *Le fragment, qui est après l'épigramme (239), a été tiré d'un parchemin pourri en plusieurs endroits et à demy mangé de vieillesse!* 'après': i. e. post 239 in magno litterarum munere amico cuidam misso.

neque c. 1073 (B. V 135) ‘*Spemque metumque inter,
rebus male natus agendis*’, inscriptionis c. 877 a Mazzocchio primum editae neque ipsius antiquae paraphrasim, a Balzacio dissert. XXVII ad Sarasinum luci donatam, ab alio atque ipso Balzacio profectum esse credo. — 580 Leonardi Arretini est; cf. Meyer. h. I. — 670 (B. I 149): *Quos habet unus amor, quos perdidit ensis et unus, Vna habet extinctos marmoris urna duos*, sqq. inter carmina Porcelii Itali saec. XV poetae extare Burmannus ostendit; qui cum idem carmen etiam in codice Huydecoperiano ‘*quo Epigrammata nonnulla antiqua et recentiora continebantur*’ legi doceat, eiusdem poetae aliorumue eius aeui ea quoque carmina quae ex hoc codice n. 856 — 863 edidi, quaeque neque ad antiquum neque ad recens aeuum sine dubitatione referri possunt, credi possint. Ceterum cum *urnam Pyrami et Thisbes* hoc carmine Porcelius celebret, obiter reliquas urnarum epigraphas apud Meyerum extantes hic componam: sunt enim Antenoris c. 694, Atestes 645 et 693, Pallantis 690, Stesichori 708, Scipionis 724, Hasdrubalis 726, Statii 842, Germanici (a Michaele Marullo scripta) 758, Vespasiani et Titi 770, pleraequo ne habitae quidem pro antiquis ab eis qui primi ediderunt. — 710 ‘*Romulus adgreditur regnum*’ sqq. Cuspinianus qui ad Cassiodor. fast. p. 68 primus edidit, ‘*Monastica cuiusdam nostratis poetae*’ appellat (Germani igitur alicuius sunt); idem ibid. p. 60 carmen 1561 ‘*Primus in Italia Ianus*’ sqq. affert, quod ‘*Quidam nostrae aetatis insignis poeta*’ condiderit. Vtrumque Burmanni oscitantia recepit. — Deinde disputandum est de quibusdam epigrammati narrationes ioco sue apud antiquos scriptores occurrentes in uersus redigentibus, quae ideo hic componere in animo est, ut unusquisque quantillum fidei antiquitati eorum sit iudicare possit. Carmen II 128 B. 63 M. ‘*Vigilantem habemus consullem Caninium. Qui consulatu somnum non uidit suo*’ ad Macrobii exemplar II 3, 6, eadem uerba nisi quod *suo* post *consulatu* ponit exhibentis, a Scaligero p. 218

(qui *Qui omittit*) factum est. — C. 789 M. II 78 B. ‘*Ternos uetusti congios Falerni . . . Exinde plebs Qui-ritium uocauit Non Claudium Tiberium Neronem, Sed Caldium Biberium Meronem*’, quod Suetonium Tiber. 42 ‘*propter nimiam uini audiitatem pro Tiberio Bib-rius, pro Claudio Caldius, pro Nerone Mero uocabatur*’ imitatur, Boneciarius Epistt. p. 301 sq. primus ‘e codice epigrammatum Latinorum inuento in monasterio quodam Aruernorum’ et Burmannus patruus ad Suet. I. c. ‘ex schedis MSS. Goldasti’ ediderunt; recens esse omnes consentiunt. — Sic et c. III 217 B. 987 M. ‘*Formo-sissima, Lai, seminarum, Dum noctis pretium tuae re-quiro, Magnum continuo petis talentum. Tanti non emo, Lai, poenitere*’ ad imitationem Macrobiae II 2, 11 factum est; quod cum Binetus qui primus edidit Martialis nomine in codice insignitum dicat, Mart. et Maer. breuiatis formis inter se confusisse uidetur (edidi n. 892).

E Graeco in Latinum sermonem antiquo iam aevo epigrammata uertebantur, cuius rei exempla et alia et in scriptoribus hist. Aug. extant; ita Germanicus Caesar 708 et 709 e Graecis uertit etiamnunc extantibus, Apuleius c. 712 e uersibus Menandri perditis, Ausonius c. 647 ex Hesiodo. C. 490 Tiberiani, saltem quoad sententias, e Platone translatum dicitur. Valde autem dubito, num Antipatri illud anth. gr. VII 15

Οὔνομά μεν Σαπφώ· τόσσον δ' ὑπέρεσχον ἀοιδὰν
θηλειάν, ἀνδρῶν δόσσον δὲ Μαιονίδας
antiquo iam aevo in illud quod habemus 709 M II 210
B. conuersum sit:

*Tantum ego carminibus superauit Sappho puellas,
Maeonides quantum uicerat ante uiros*

quamuis Pergami latine extare codex Moroni teste Burmanno doceat; ego potius a Cyriaco Pergami Graece inuentum et sine fraude in Latinum conuersum puto. Sed meum non est, de inscriptionibus disserere. Quare breuiter moneo, c. 582 ex inscriptione apud Appian. bell. ciu. I 97 conuersum primum apud Apianum inscr.

p. 193 editum esse. — 1077 (= Hesiod. ἔργ. κ. ήμ. 289 sqq.) a Guarino Veronensi Latinum factum est, cf. Bandinii catalogum II p. 306 de cod. Medic. 39, 9 saec. XV. Primus ed. Duebnerus e cod. Gothano saec. XV in ann. philol. VIII (1828) p. 309. — In c. 909 (707 M.) haesito, utrum Pithoeus an alias quis recentiorum Latina apposuerit. — c. 871 ex Appiano, cuius nomen in alio codice Gothano anni 1495 additum est, conformatum esse uidetur, cf. ad h. c. — c. 1545 M. (B. I 22) ex Meleagri ep. 113 uersum primus edidit Binetus. Hanc quoque uersionem recentem puto; nullo saltem codice confirmatur, uideturque ex eis unum esse carmen quae Binetus 'in Italia conquisiuit.' — C. 1551 M. recentissimo tempore, post primas demum Apuleii editiones, ex Orpheo apud Apul. de mundo 37 conuersum est. — Denique carmina ea, quorum recentes scriptores Meyerus ipse indicat, haec sunt: 1537 — 1543. 1546. 1547. 1566. 1567. 1568. 1569. 1576. 1580. 1581. 1582. 1593. 1594. 1599. 1604. 1606. Sed et 1595 et prosarium illud 1605 (etiam 1574 prosa oratione constat!) recentia esse quiuis primo obtutu animaduertit.

In fine huius capituli *inscriptionses et antiquae quae sunt et quae non antiquae, genuinas et spurias enumerabo, quae in Meyeri sylloga extant et alteri uolumini operisque socio relinquendae sunt.* Numeris Meyerianis nomino: 1. 2. 3. 4. 8. 13. 189. 193. 278. 563. 572. 578. 579. 582. 589. 591. 592. 593. 594. 595. 597. 600. 601. 602. 604. 607. 608. 609. 610. 622. 623. 624. 625. 628? 629. 645. 679. 690. 693. 694. 708. 709. 723. 724. 725. 726. 758. 761. 770. 812 — 819. 822 — 827. 829 — 832. 841. 842. 847. 848. 864. 881. 882 — 884. 886 — 890. 898. 930. 934. 936. 1002. 1008. 1016 — 1019. 1071. 1145 — 1536 (praeter 1163, 1173, 1225, 1318, quae sub numeris 712, 683, 684, 722 edidi). 1543. 1548. 1549. 1550. 1555 — 1560. 1562. 1563. 1570 — 1576. 1577 — 1580. 1582 — 1593. 1596 — 1604. 1606. 1615. 1695. 1702. 1703. 1704. — In meo primo uolumine eae tantum

inscriptiones, quas aut codex Salmasianus exhibet aut ego in aliis libris inueni propterque conexum cum ceteris eorum carminibus praeterire non potui, receptae sunt; quas in indice enumerabo.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Ad Fasciculum I

p. IX. Hagenus ann. philol. 1869. p. 730 etiam Cic. ad Att. I 16, 18 in certamen uocat, recte ni fallor.

p. X. sq. De alio Ouidio, quod idem proponit, cogitari non licet, cum poetam illum pro uero Ouidio Sulmonensi se haberi cupere iam carminis 1 praefatio doceat, praecipue u. 1 — 2. Cupiuit autem id uani-loquentia ductus, quia Ouidius summus erat illorum poetarum, qui post Vergilium florebant.

p. XI. cf. nunc ad c. 4 Mommsenus et Hauptius Herm. t. IV p. 350 sqq.

p. XIV. In Cluniacensi monasterio librum A non fuisse Gasto Boissier in censura libri mei (revue crit. 1869 p. 201) paene certum effecit, qui ad catalogum eius bibliothecae inter annos 1158 et 1161 conscriptum, quem Delislius (Cabinet des mss. de la bibl. imp. t. II) editurus sit, libri A mentionem nullam habentem refert.

p. XV. Salmasium emendationes suas adscripsisse libro A, antequam Scriuerius hunc uiderit, testatur Scriuerii nota ad III 111 Burm. (c. 250, 1) ‘Ms. officia; et emendatum officias’: hoc enim Salmasius emendauit.

p. XVII dele uerba ‘et Philibertus de la Mare et,’ et scribe ‘consiliarius’. Ipsum circiter annum 1756 codex A Parisios uenit, cf. Boissier l. c. Delislius l. c. I p. 426.

p. XVIII sqq. Salmasii codex a. 1869 denuo a

me inspectus addenda haec praebuit: p. 196 illa Apici sqq. m. pr. addita sunt; p. 228 numerum XII in margine hodie absciso olim extitisse putandum est; p. 262 sqq. manus quaedam saeculi fortasse XI uel XII rubro colore multa adleuit (foliorum ibi excisorum uestigia nulla inueni); quo fere tempore quae epigrammatis adscripta sint, denuo inuestigaui: duro super spretis scriptum p. 49 (c. 21, 44); fortasse iura super pia p. 105 (c. 199, 22); h populis in mg., ad ‘propria’ h addito, p. 179 (c. 354, 5); illud autem cyprius eas p. 182 (c. 364, 4) in mg. A positum recenti potius aeuo additum est. — p. XXI: ad Senecae c. 232 (p. 121) rubro adscriptumst XXI; quod olim me fugisse doleo. Quare (cf. p. XXII) p. 134 liber XXII, p. 141 l. XXIII, p. 156 l. XXIV incipere putandus est. Ex illa autem re, quam p. XXII ex. memorauit, sequitur, libros XX et XXI partes unius maioris syllogae fuisse: quorum prior Coronato, Luxorii qui fortasse syllogam A instituit (p. XX) amico, sacratus erat. Etiam ad c. 22 (p. 81) numerus rubro adscriptus erat, sed erasus est, ut una tantum lineola appareat: itaque p. XXI adn. 12 recte suspicatus sum. — Litterae initiales librorum XVII (p. 108), XX (p. 118), XXII (p. 134), XXIII u. 18 (p. 142), XXIV (p. 156) uariis coloribus pictae sunt: non igitur singuli libri, sed librorum syllogae ita distinguuntur.

p. XXX sq. Obelus quem dixi nunc mihi uisus est recenti manu factus esse ubique; quare de eo nil olim disputatum uellem. Chresimon uero ubique a manu prima adpositum (de uno loco c. 353, 7 dubito) — quod etiam in Parisino 7496 saec. IX ad c. 486, 59 et in Turicensi 78 saec. IX — X ad c. 683, 19 et 684, 7 postea inueni, quorum uersuum posterior nullo modo ibi corruptus est — ex antiqua illa Suetonio memorata nota ortum etiamnunc puto, quamquam quid sentiam (χ et ρ litteras olim ~~ρ~~ deinde Rx, nunc Rx compositas esse) demonstrare hypothetae non reddit facile. ceterum cf. Hagen l. c. p. 735.

p. *XXXVII* moysi recte legi Hagenus ostendit cl.
euang. *Luc. 9, 33.*

p. *XL fin.* ‘*Omisi — dicam’ dele.*

c. 1 *praef.* 8 *lege ‘cāmine E.’* 1, IV, 9 *fol.* 39
r. in E *incipit.* 1, VII, 10 *libri E uersum in contextu ponere debui; emenda gentes sociae; flat bella iuuentus.* cf. c. 653, 48. 1, VIII, 5 *patria prof. Muellerus.* 1, VI, 4 *fol.* 39 *u. E.* —

2, 4 continent b *nsra E.* munere nostro *Muell.*
5 modulatur *E recte.* 8 sonos] melos *E recte.* ad 8
cf. *Aeneidis initii u. 1 — 2.*

3, 4 scenam cum euripo *Meyerus.* 4, 63 Ambieras et caedere *Buech.* 77 Attis *id.* 84 Soluere decreuit si pacta, foedera, leges conicio 107 Attis *Buech.*

5, 2 Quae cuncta generas et regeneras in dies *Buech. recte.* 3 Quae *id. tuam*] fidem *id.* 4 arbitra harumque omnium *id.* 6 reparas *cum B utique scribendum.* 27 Et hauc, om. ferre, *Buech.* 28 Veni, ueni *id.* 32 hoc om. *id.*

6, 7 Venite, adeste *Buech.* 14 num fecero ex uobis? 18 agam gratias puto.

Post 6 inserendum est carmen acrostichon et telestichon 6 a ex euangeliorum codice saec. VI — VII uncialibus litteris a Scoto monacho scripto, in bibl. Maihingensi principum de Oettingen-Wallerstein seruato, fol. ult., unde ed. Wattenbachius anz. f. d. kunde d. deutsch. vorzeit 1869 p. 292:

Lux mundi laeta, deus, haec tibi celeri cursV,
Alme potens, scribsi soli famulatus et uni,
Vt te, uita, fruar teque casto inueniam cultv
Rectaque per te ad te ducente te gradiar uia.

5 Excelse cernis deus, quae me plurima cingunt
Nota et ignota tuis male nata zezania satiS.
Tu sed mihi certa salus spesque unica uitaE.
Inmeritum licet, lucis facias adtingere limeN.
Verba nam tua ualida imis me tollunt AuernI;
10 Sola haec misero mihi te, uitam, dabunt seruulO.

Corrigere quidquam in carmine ultimam saec. VI (VII.?) rei metricae barbariem, uelut c. 481, prae se ferente nolui.

p. 21 Epigrammata addendum erat: *hoc enim titulo Salmasiani syllogam fuisse inscriptam ex adn.*
p. 144. 246 elucet; cf. etiam p. 208.

c. 17, 48. *Hoc delendum puto. ib. 311 lege 'Manes.'*

c. 26 in Vossiano q. 33 saec. X sol. 133 u. sine inscr. extat: 1 respondi 2 dñi exoro — aruaque uiso
4 Inde 5 Tunc — palestra 6 ac foenore libens 7 cano
ludo lauo caeno 8. 9 desunt. *Libri Br fons esse uidetur.* Auieni ū. c. adamuscos alegro inscr. cod. Regin.
1360 saec. IX teste Areualo ad Sedul. praef. p. 74.
Sed cod. Leidensis 348 a. 1470 scriptus Horatio tribuit.

c. 84: *in marg. XIII nigro colore sed a m. pr. additum est.*

88, 8 'Vrania' num retinendum?

92, 1 adque retinendum. occasu A (occassu hypotheta).

124, 2 et . . maris iam Meyerus.

148, 5 solet quis scruepa legendum? carruchia
Buech.

151, 2 acim sic A, recte.

In c. 160 ut in 256. 257 Parisinus 8093 saeculo XI — XII tribuendus est; habet u. 1 — 4. — 4: Sibilat hic moriens, hic gemit iste fremit Paris. 2773 saec. XI, u. 3 — 4 continens. — 6 serpes pene Rehdigeranus.

Codex Lipsiensis saec. X (cf. p. LXIII) haec carmina: 160, 3; 2. 31, 2 (Qui et ille). 39. 97 (dyra, rell. ut A). 674 (Ad puellam quam in somnis uiderat. 2 Dulcis 4 Somne] Me). 23 (Ad pictorem. 3 syrica 5 deest). 276. Versus quos ad c. 641 dedi (Turpe — mutilum — caput; cum inscr. De tinioso). 256. 259 (Abietine). 256 (2 habes). 257 (1 V. e. composui; rell. ut C) continet, multis Martialis inmixtis, inter quae hoc est:

Ad eum cum quo cenabat (*cf. Mart. I 20*)
 Boletos solus sumens atque ostrea uoras:
 Boletum, qualem Claudio edit, edas.

186 — 188 *continet cod. Berolinensis Santen. ms.*
Diez. B. 66 saec. IX, cuius lectiones sat corruptas ed.
L. Muell. mus. rh. XXV 455.

198, 57 coniunx] cons, in mg. a m. pr iun, A
 199, 82 lege Berecyntia. 84 Oedippi (*tamquam*
ab ιππος deriuetur) ponendum.

217 *inscr. amanti] amatae?* cf. u. 20 *sqq.*

218, 2: cf. 715, 4.

221 *in cod. Gothano IV 1047 saec. XV extat:*
Cupidinis. 1 feruet N. 2 alchidae, bachum. 3 deest.

232: *adde in mg. XXI.*

235, 5. 6 *lege uirecta.*

240, 15 *uincatur emendandum.*

256 *sq. cf. ad 160. 256, 2 Commune Donat.*
uulg. 256 in Bern. 626 s. XI est. 258, 1 bacci etiam
C. 261, 1 tegitur etiam Phoca.

268 (*quod in Vindobonensi 257 saec. XV extat*)
post Bourdelotum in duo epigrammata Buechelerus
Q. Ciceron. p. 20 recte diuidit: qui Bosiani codicis car-
mén Ciceroni adscribentis testem falso perhibet Binetum,
cum Vinetus fuerit.

c. 286. *Symposii codices*³⁵⁾ anno 1869 contuli
Parisinos 5596 saec. IX (F), 8055 (G) et 8440 (H)
saec. X, 8319 (I) et 2773 (K) et 8088 (L) saec. XI.
Ex his KL ad recensionem priorem, quam B dixi,
FGHI ad alteram siue ad D pertinent. In sequenti
enumeratione cum suae quemque librum recensionis re-
stitutione mea ita conferam, ut grauiora tantum exhi-
beam, reliquis omissis.

I Libri recensionis D.

1 — 17 *om. FI.* Incpnt enigm Symphos H; post
 17 *habet G 4 nobis semper G 12 diuersa G 18*

³⁵⁾ Romae codices extare saeculi noni Palatinos 1746 et 1719
Wilmannsius docuit mus. rh. 1868 p 403.

utrumque *F* et *m.* *GHI* diuersa et munera *H* 20
 Adte pars *F* 21 — 23 *om.* *F* 21 D. a. dī, semper
 uicina profundis *GI*. 23 magistri *H* 25 grauatum *I*
 27 multas *FI* 28 domus *FH* recludo *FH* sed cludo
I 31 Vincor et uinco *F* 32 Sed *FH* 33 uiris *F* 34
 De terra nascor *I* semper in imo *GH*] semper in alto
FI 36 sunt alterum *om.* *F* 43 medias — auras] longa
 delapsa ruina repetit *G* 44 excipit *I* quia me *F* 46
 connixa, corr. *m.* 2, *I* XII ante XI *GI*; utrumque *om.*
F. Fluminei pisces *I* 54 formonsa *F* formonse *I* 58
 iam *om.* *F* 59 Iamque *F* me adhuc (*om.* natum) *F*
XV om. *F* 62 .imea *I* XVII ante XVI *FGI*. 63 ne
 quid *F* 65 tamen *om.* *F* ipsas profici *F* 67 licicia
 ale *F* XVIII — XLIV *om.* *F* 72 Rauce sonans *GI* 73
 quasi] qua *G* quas *I* 76 seu^{duro} *H* (duro *m.* 2) predita
GH proedita *I* 79 ipsa *H* 80 uidebat, sed corr., *I*
 81 labore *I* XXIII Gurgulio *GI* 92 romae *GI* troiae
H XXVI Gruis *H* 97 Vtraque *GHI* complexa *I* 101
 sedeo *GI* (redeo *H*) XXX Pediculi *G* Peducleus *H* Pe-
 duculus *I* 106 sed tu *I* 107 Et si quid non capies
I XXXI Fenix *HI* Fornix *G* 110 solos *GHI* mares
GI 112 *om.* *H* cilicus *IG* sed non sum *GI* 116 mul-
 taque cum *GHI* 122 pecorum *GI* 123 secundo *I*
 126 patris matris *H* 130 quae sum *I* 131 maritum
GHI 134 quia me *I* 137 dormito *I* 141 latina *GI*
 142: *GI* cum *B* congruunt, quod abhinc saepe fit.
 143 terris *GI* unguor *HI* oliua *GI* 144 *GI* = rec. *B.*
 Cepe *I.* 149 quia *GHI* ulla *I* 150 Purpora *FI*
 robore *F*; *GHI* = rec. *B.* 152 sponsym *F* si possem
H XLVI *om.* *F* 154 e *H*] sim *GI* Thus *FG* 156 me-
 dius et meror in ignis *F* 157 Et *GI* 158 *GI* = rec.
B (negauit *I*). XLVIII — LI *om.* *F* Murra *I* Sucinum
 myrrae *G* 161 odor *I* frondi *H* 166 *GI* = rec. *B.*
 Sed calibus seu dura sū precisa metallo *H*. LI *om.*
solutus *H.* 170 desinet *I* *m. p.* *G* LIII ante LII *GI*.
 173 Et nunc *GHI*. Inde ab LIII *F* omnia omittit prae-

ter LVIII, LXXXIII, XCIX. Hamus G. 177 GI = rec.
B. ferronis pro mucronis H 184 Sed) Ad I LVII Galigarius (clavis add. m. 2) I. Clavis caligarius G LVIII Capilli H 191 mallo F. LIX Pila uel turbo H 192 compta capillis GHI. 193 mihi crines, sed corr. m. pr., I 195 sum GI 196 sobolem I LXI hic om. H. Anchora GI 204 inhesit I 207 sunt mihi, corr. m. pr., I quos unus GI 210 Septa GI pennis I 212 descendens et reuertar H LXVI om. I LXVII Laterna G 223 coruscis I 224 nisi si quod GI nisi quod H LXX Clepsedrus GI Clapsedra H 229 riuis GI 230 Est labor H Elabor I LXXIII Vtrus H Vtris G qui u. 234 desinit. 235 recedat I 236 I = rec. B Nunc mihi H, fidissimus rec. D assecla. LXXV. LXXIV I. 237 s hospes I 238 adfines sed corr. I 239 quoque om. H. Calix H 240 refugi I 242 de nimphis HI medios et in H ab undis I 249 scandimus I LXXIX Scopae H 253 iuncta H. Tintinabulum H. 255 I = rec. B 257 I = rec. B (nisi quod longe cum A habet et sed om.) LXXXI om. H Lacuna I. 258 est) sed I 259 que om. I redemita et cauata I 260 I = rec. B (misera et me] ante). Conditum inscr. om. H 261 qui] quo H. in acetum om. H uersum F Vinum amarum H. — I inscr. = rec. D, sed a m. sec. 264 actum F 266 ante 265 FH. LXXXIII (in I ante LXXXII) 267 Nomen habens grecum I 268 om. I 269 = rec. D, deinde = rec. B (dum et peregit) in I 275 mihi I quoque] q.; H pondus in illo (est add. I) HI. 278 corpora I 279: Stribilis I aerea H 282 sedes H, olim in I 290 sq. iam post 281 in I. 285 I = rec. B 287 H = rec. B 288 primum et duris I 296 ante 292 in I. peperit I Mulier cum geminis H. 294 seuus I 294: tenet I, ubi 294 sq. in mg. additi. 299 Qui id ^{qdc} habet I para~ I Funabulum I 300 luciferum I 301 doctus I De VIII tollas VII et remanet VI I De VIII ut tollas VII et sex remanent H 303 credes I

304 tenens *I* 306 latentis *I* 307 huius mihi munera
I 313 uarios *I* 314 uidit *F* claudit *ex* claudet *I* C:
 Sepulchrum *H* 315 relinquor *I* remanens *H* 317
 uitae] mortis *I* *Hic H addit LXI sine titulo* (198 uno).
 Finit enigmata simphosii *I*, *om. H.* In *F* duo *Aldhelmi*
aenigmata tetrasticha addita sunt (*Ventus et Pauo*), *de-*
inde: Explicit emigma symphosi. —

II. Libri recensionis B.

(*Librum L cum non accurate contulerim, nil e silentio meo effici licet*)

Incipit praefatio enigmatis simphosii *K* 1. 2 *om.*
K u. 9 — 131 *folio exciso in K desunt. Aenigmata*
 1, 4, 5, 7, 8, 10 — 18, 25 *extant in L, deest pro-*
logus. 19 utrimque *L* diuerso munere *L* 27 magnas
 ////////////// offero parua *L* 28 sic claudio *L* 58 iam] tunc
L 71 conchilium *L* 92 rome *L*. — *K* u. 132 *sqq.*: 144
 rursus dependo tumescens *XLVIII Myrra* 166 calidis
 169 non piger et alter 173 Et tunc *LVI Gallica* 192
cōpta capillis LXVII Laīna LXVIII deest 224 nisi uel
 uiderit *LXX Clipsidra* 230 Et trador *LXXII Hic tibus*
ligni 233 modico q. in ligno uehebat 236 Et mihi
 magna animae non nulla facultas 242 *Infrigor lumphis*
 243 *Magna m. d. moll. semper ab igni* 244 Antesq.
suco intus sqq. *LXXVIII hic deest.* 252 *et om.* 259
Auricula, om. que — redimita — cauato 260 misera
 — mea mater me dimisit *LXXXIII V. uersum in acetum.*
 266 *ante* 265. 269 dum *om.* 275 totum pondusq;
n. 88: *Strigille.* 295 *Sedica* — fato] medica 287 maesta
om. 293 poena. *n.* 95: *Fune ambulans.* 96 *deest* 97:
Echo 98: *iterum Echo.* 313 nulla dismine ueri 315
 remansi 317 morti post] post oīna; *deinde n.* 78: 251
 Et simul. — Explicit enigmata symphosii. —

Iam et de Symphosii aenigmatis in Historia
Apollonii Tyrii citatis, cum suas codicum eius nar-
rationis collationes (e quibus libellum editurus sum)
Tycho Mommsenus liberaliter mecum communica-
uerit, multo accuratius quam antea iudicare licet. Ea

aenigmata sunt: n. 11, 13, 89, 63, 59, 69, 77, 78; quorum lectiones ad contextum meum enotabo, praemisso A (Laurentianum 66, 40 saec. IX) omnium esse optimum, sed mutilum; B (Tegernseeense fragmentum saec. IX) secundae familiae esse decus, β (Oxonensem saec. XI) eam peius iam repraesentare. XI om AB. refultans β. tacitus om. β XIII om. AB. innumerum β relinquo β. LXXXIX om. AB. intro per ignes β. pro u. 283 sq.: Circum (cicum β) data (lege Circumdat) flammis hinc inde uallata nec uror; Nuda domus, nudus ibi (nudusque huc omnis interpolati) conuenit hospes β; uersus quartus nullus est. LXIII om. A. adhaesit Bβ. tota om. β. limpha β quae se nou Bβ profudit β. LIX. compta comis A (ut Salmasianus), uicta comes B, cincta comis β. et non sum Aβ. compta Aβ, nudata B (fortasse et non sum nuda: *sane sententiae hoc aptissimum est*). enim om. B mihi crines AB uidit A cum Salm. manibus A manum B (mittunt manus β) rursumque manu remittunt (om. in auras) B. [Sphaera solutio est]. LXIX est secundum om. Bβ Fulgor AB choruscus A cum Salm. r. l. c.] diuini sideris instar B (cf. 389, 39), radiata luce coruscans diuini sideris instar β. nisi quid (quid om. B) uiderit AB nisi in se quod uiderit β. LXXVII om. Bβ. Et prope cum sint pariter, non se pertingere possunt A. LXXVIII. qui Bβ scandit A (tendimus Bβ). continet] conserit A; sed hic uersus Omnibus aequalis mansio, omnis unus conserit ordo pro illo in Bβ; et sequens: Quicumque alta (Alta quicumque Bβ) petunt, per nos comitantur ad auras ABβ. Nec hic quartus uersus ullus est. Apparet, discrepantiam illam duarum recensionum etiam in Apollonii Historiam translatam esse, dum librarii ipsa Symphosii exemplaria euoluerent; insunt autem, quae nos in Symphosio non inuenimus ideoque aut uestigia lectio- num alioqui perditarum aut sane fallentis memoriae fetus iudicabimus. Sed illud memoratu dignum, Laurentianum cum Salmasiano interdum concinere, ubi omnes alii aliter habent.

c. 327, 2 Inflatumque caput papulis Doechnerus emendauit in scriptione gratulatoria philologorum Lipsiensium ad G. Hermannum a. 1839 p. 9, cl. Verg. Georg. III 564.

352, 3 nota et 6 Quae demum Buechelerus

359, 9 turbae Doechnerus

c. 389. Addere debebam codicis Lipsiensis (Rep. I 74) saec. X lectiones ab Hauptio nunt. societ. Saxon 1850 p. 11 sqq. publicatas. Sunt autem hae: fol. 14r. Versus in laude solis 1 potest — digarit [ligaret recte Haupt] 3 diffundit 4 Pulchrius sereno [aethereo L. Mueller mus. rh. XXV 454] 5 chaus — tum] hinc 7 Gur-gite cum roseo 9 [rutiloque ubi Heins. rutila . . ab Oeta Muell.] fulgit 11 Haec — et semina [et saecla ferarum Haupt.] 12 ut B. [13 quot ter Haupt.] post 14: Dulcia mellifluae dum claudit munera uitae. Ast ubi iam Titan croceum concendit in orbem, rell. ordinat ut B. 15 [proprie 17] tamen — clauderat [sic] 16 Mox siluae 17 et deest 18 fructus 20 hic] ac — aether [probat Muell.] 22 aequus — ab euro [auro iam Haupt.] 23 Dum pretio fulgens imitatur lumina foebi [recte] 24 Hic solus 25 Fas nimis est ireque iubet per florea rura [mireque iuuat Haupt.] 26 O mirum uirtutis opus 27 Nec non et in igne suo 30 Hic corpus hic uita regit hic uita resurgent 29 Namque — fenix ustis 30 foebeo 31 Haec — post fata uigorem] ut nascatur ab igni 32 Nascit [cf. 731, 166] 33 surgit quae defecit 34 sedit — foebi 35 inmissum 37 uernanti 38 deest 40 diuidis 41 que om. 43 Sol labor et triuiae [Sol claror Triuiae Haupt.] — [numina id.] 44 lumine cursus 45 Soliperboreo [Sol Hyperionio Burm.] fulgit 46 repit, sed corr. — sol] cum — olimpum. uersus ordinat ut B. 47 gratus 48 seruit — leporem 49 que om. 50 Sol est] haec est 53 [cui uicino Haupt. cui sera nouo Muell.] 54 resplendit 56 unus] idem 57 lira? liba? [lyra blanda Haupt.] 58 decus [57 sq. delet Haupt.].

390 *sine inscr. in Vossiano q. 69 s. IX fol. 19 extat.* 1 q; 3 tecta loconū 8 calibe 9 Lenconico (*sic*) parīt daudatur 10 iacinctus — eat deest 14 Prespicuāq; rosā 15 dispettis 20 Prespicuā lincem 21 tygris 23 uitient — lausera 24 batrum 27 irundo 28 filomella sonat 29 prespicua 30 pulchra 31 incestis 32 euceria *Sequitur carmen de sancto Stephano.*

392 *addendi sunt libri Vossianus q. 33 saec. X (Vo) fol. 133 et Parisinus 13026 s. IX — X (P) fol. 84: sine inscr. 2 ypp (ipp Vo) olite Vo P theuthranta lio lonon oepalon alce P lice et ebalon Vo. Ebalus et theutras Vo ubique. 3 teutranta P. 4 teuthras P 5 aeros Vo. u. 6. 5. 4 Vo. Ante 5 extat in P Aepidi teuthras puer oebalus ilia theutras! 6 theutras P 7 Aepidi teuthras doraschi donus P Epiclite theutras dorachi clonus Vo 8 teuthra P mesus P Vo cloñ P clanon Vo Epigramma Adriani imperatoris de pugna amazonū Vindobonensis 2521 (olim 281) saec. XII fol. 35 r., quem Hartelius mihi contulit. Lectiones nouelli codicis praetereo. Verus adriani impr Paris. 6630 saec. XIII p. 1.*

c. 393 *idem P (post 392) et cod. bibl. publ. Leid. 135 p. 127, quem L. Muellero debeo, ('ualde uetusta scriptura')'sine inscr. continent. 1 tyrsis L ubique. theaon P ortis L orci P collo P 2 sabina P sabine L 3 suae cognito P saconita L 4 tirsis P 5 teon et thirschis P efebus L 6 teon P melodus P melodiis L 7 clauce P almon PL nisa L] enna P, priore n fere euanido. theon P.— Non abs re duco, horum carm. imitationes medio aeuo factas (cf. ad 392) hic addere:*

B. II 259. M. 870.

Occumbunt fixi iaculo mucrone sagitta

Ora latus iugulum Scaeua Rusinus Atis.

Brutus Atim perimit, Milo Scaeum, Cotta Rusinum,
Graecus Atis, Medus Scaeua, Rusinus Arabs.

5 Iam uir Atis, sed Scaeua puer iuuenisque Rusinus,
Dux Atis, armiger at Scaeua, Rusinus eques.

Scaeua nothus, generosus Atis, de plebe Rusinus,

Magnus eques, medius dux, famulusque minor.
 Flauus Scaeua, niger Atis, inter utrumque Rufinus,
 10 Blandus Atis, patiens Scaeua, Rufinus atrox.
 Absque modo largus lasciuus parcus, amator
     Laudis Atis, formae Scaeua, Rufinus opum.
 Scaeua Rufinus Atis bonus arcu cestibus armis,
     Voce Rufinus, Atis carmine, Scaeua lyra,
 15 Scaeua pila cursuque Rufinus Atisque palaestra,
     Ore Rufinus, Atis corpore, Scaeua coma.

B. M. —

Noctis ut horrentes rupit lux orta tenebras,
 Surgit ab excelsa Tyrso Porus Otho Tolosa.
 Tyrso canes parat atque capum Porus, Otho sagittas.
 Aprum Tyrso Porusque gruem, ceruum necat Otho.
 5 Vectus equo Tyrso, mula Porus; at pedes Otho.
 Tyrso Tuscus erat, Gallus Porus, Otho Sicamber.
 Crine niger Tyrso, Porus albus, flauus et Otho.
 Otho Tyrso Porus iuuenis barbatus ephebus.
 Nisae Tyrso placet, Megalae Porus, Otho Suaui.
 10 Suaui ceruus, grus Megalae datur et fera Nisae.
 Thrax Megale genus, Angla Suauis, Nisa Toringa.
 Nisa lyram, Megale citharam gerit, organa Suauis.
 Nisa ferit Megaleque trahit, tonat ore Suauis.
 Nisa rosas, Megale uiolas olet[†] et thyma Suauis.
 15 Nisam Tyrso, Porus Megalen rapit, Otho Suaui.
 Et sic nocturnae redierunt omnibus horae.

c. 394. C = Caroliruhensis Aug. 167 saec. IX,
Bedam continens et fol. 13 u. c. 394 et 639 permixta.
V = Valentianus 330 bis s. X fol. 76 sq. LXVII
(post 639) Item uersus de eisdem mensibus V, om. C.
3 reduci CV 4 luctea C croceas herbas g (glossema
saec. fort. XI in V) 5 dulciae maiae C maie V ex-
agona CV certamina † ludos g 7 deuertit CV 8 aera
CV recte. 10 lucis, corr. m. 2, V 11 serpens g
14 Vnde CV. — Idem V post 394 habet 395: LXVIII.
Tetraستikon autenticum de singulis mensibus. Nomina
adsunt sed breuiata. 4 porpureus 5 amict⁷ 7 iacto

11 uer, edus — gurrula 12 et 13 mirto uenerem uenerē
^{ne} ue.ratur apt 14 alma thetis 15 odores 16 paphiae
 18 Linier 23 disignat 24 fīgas 25 coloratus 26 rutilos — legat *sed corr.* 27 sanguineos 28 quae in medio
 29 Fontanas 30 Cernō ut diuerso 32 genitū *sed corr.*
 — echaten 33 Surgentes 35 lacertū 37 ipsa —
 foetus 39 bromius 41 Carbaseo post quē tunc —
 amictu 42 Memfidus 44 memfideis 45 coniecto se-
 mina 46 hems 47 reuocent 48 hiberna.

411, 4 Pugnaque *Hauptius ed. Gratii p. 40. sed si uitium inest, quode dubito, in una quaeras.*

414. *Versus 3. 4 ex S nouum epigramma efficiunt, quo Atacini quaestioni scholasticus aeui posterioris respondit.*

447. 437. 438 *Vindobonensis 2521 saec. XII teste Hartelio fol. 40 r. continet. Epitafium magni Alexandri 1 magna succisa (sic conieci) 2 cōcidit 3 ipse iacētis. sine inscr. 437 et 438. 1 fortuna duorū. 3 terras] nires.*

437, 3 uenerabile *Muellerus recte, cf. Gualterus de Castellione ap. Buecheler. Petron. ed. p. XLIX.*

465, 1 fregerat; 466, 4 Lustrata reiectus et 10 omnis; 473, 1 uenis; 474, 1 mare: felix,; 4 Naidas et 6 Hic; 478, 5 mitulus *ed. Buech.*

472, 3 En etiam *L. Mueller.*

479, 1 *cf. Anth. gr. V 67 Καπίτωνος. Κάλλος ἄνευ χαρίτων τέρπει μόνον, οὐ κατέχει δέ.*

480, 3 *cum V et L. Muellero (mus. rh. XVIII 435) breuisque et postlata legendum.*

481: *p. 296 adn. post de litteris rasura in B. u. 149 Pulchram angusto Hagenus. u. 34 uagantes: lege uagans.*

481. *Haec aenigmata multo plenius e cod. Vindobonensi 67 edidisse Moneum (anzeiger f. kunde der deutschen vorzeit 1839 p. 219 sqq.) sero me comperisse doleo. Codicem dixi V. Etiam in Parisino 5596 saec. IX (P) nonnulla inueni. In cod. Lipsiensi Rep. I 74 saec. X extare cum titulo Questiones enigmatum re-*

thoricae apartis (*l. artis*) *Hauptius testatur* (*ber. d. saechs. ges. d. wiss. 1850 p. 3*). *VP edam; iam a me edita cum ed. mea conferam, Emendandi laborem raro adhibui.*

De olla

Ego nata duos patres habere dinoscor.
 Prior semper manet alterque morte finitur.
 Tertia me mater dura mollescere cogit
 Et tenera gyro formam assumo decoram.

5 Nullum dare uictum frigenti corpore possum
 Calida set (*Calidos et V*) cunctis salubres porrigo pastus.

De sale (481, 5—10) 4 solutam, r. c. ligatam
 5 uiris 6 sine me patria

De lucerna

Me mater nouellam uetus de germine finxit
 Et in nullo patris formata sumo figuram.
 15 Oculi non mihi lumen ostendere possunt,
 Patulas et flammas ore produco coruscas.
 Nolo me contingat imber nec flamine uenti,
 Dum amica lucis domi delector in umbris (cf. 481,
 1—4).

De scamno

Mollior horresco semper consistere locis,
 20 Vngula firma mihi . . si caute ponatur,
 Nullum iter agens sessorem dorso requiro.
 Plures libens fero, meo dum stabulo uersor.
 Nolo mihi frena, mansueto inueni pendas,
 Calcibus et senum nolo ne uerberer ullis.

De mensa (481, 11—16) 25 Ego mater ornata
 dum c. multus *P* colligo *V* 26 Cunctus *P* libens trado
VP 28 turpi *V* 29 nulli—reddunt *V* 30 pede me
 per angula *V* 27—30: Oscula nā quae cara expoliata
 uestibus quos ego lactaui nuda me pede p. angula
 uersant *P*.

1—6 *P*: 1 denuscor 2 prior qui—alter qui mortem
 3 molescere 4 giro formata summo figura 5 nulli (*recte?*)
 —frigente 6 Calida cunctis salubres porrego pastus.

e *

De calice (*ib.* 17) De uitro *P* 31 Nullus *VP*
 uti *V* mea *P* sola lux *V* lux sola *P* umbraignem *P*
 33. 32 *P* 32 bile *P* labellus *P* 33 ferro *P* nascens
 fero *V* 34 putredo *V* 35 prestinam *P* defunctos *V* su-
 spes in formam *P* 36 oscula porrego *P*.

De uesica

Teneo liquentem, sequor membrana celatum,
 Verbere nam cursu uisu quem cernere uetor,
 Impletur domus inuisis sed uacua rebus,
 40 Permanet dum cibum nullum de pondere gessi,
 Quae dum clausa fertur, uelox ad nubila surgit,
 Patesfacta nullum potest tenere manentem.

De ouo (*ib.* 23) 43 natus] animatus 44 Prior—
 coauus 47 uenter mihi diruptus—patescit 48 pos-
 sum sic.

De mola (*ib.* 29) 49 Eua sum] euasi 50 senecta
 53 producor 54 uacantes—comprendere locum.

De scala

55 Singula si firmis uiuens constituo plantis,
 Me roganti uiam ire negabo directam (Mihi et nega-
 tur *Mone*),
 Gemina sed soror iungatur (iungat si *V*) latere meo:
 Coeptum ualet iter uelox percurrere quisquis.
 Subito mihi pedem nisi calcauerit ille (illi *V*),
 60 Manibusque capit (cupid *V*), nunquam corrigere ua-
 lebit.

De naue (*ib.* 47). 62 iaciōr 65 B. defunctam auis
 nec mordebit ulla 66 uia currens n. d. pl.

De grano (*ib.* 35). 67 pater ego l. p. n. assumo
 68 Et teror cara simul ne p. tristent 69 g. c.—pa-
 rentem 70 Etsi multum—uel paruo 71 timor 72 Si
 maiori—fructu.

De uite (*ib.* 41), De uinia *P* 73 Vna f. locum
 longinquos porrego uictos *P* 74 Caper *V* serum seccat
P s. f. *V*. 75 plorat *P* 76 simile damnandus *P* genere
V natus *P* 77 Sique d. *P* 78 Sanguinem dum furum
P seruant *V*. —

De oliua (*ib.* 53) 79 N. illustrem ante tempus
g. p. 80 que *om.* s. p. 81 ualet quiuis — paruos 82
i. p. iunctos 83 lenis 84 doloris.

De palma (*ib.* 59) 86 n. m. c. l. 88 de ramis
et nullum cultori 90 Et amata cunctis flore sum socia
iustis.

De cedria

Me mater ut spinis uiuam enutrit iniquis,

Vt dulcem faciat, inter acumina seruat.

Teretinam formam rubentem confringo ceratam

Et incisa nullam dono de corpore guttam,

95 Mellea cum mihi sit sine sanguine caro,

Acetum eructant exta (*extra V*) clausa saporem.

De cribro (*ib.* 65). 97 Sum s. p. 98 ad] in 99
Extra mihi manu nulla 100 Quos — ruptus 101 Cunctis
meliora — seruans uilia 102 Et bonis uacuum inanem.

De scopa (*ib.* 71) 103 Fero florigeras s. d. m. c.
104 c. d. h. m. 105 T. u. serum d. m. n. 105 Et
redacta s. c. u. d. 106 horrenda me terrae 107 S. d.
a. u. s. m. n.

De pice (*ib.* 77) 109 u. n. creta 110 gladio] ualde
111 nam ego 112 p. m. 113 Plurem — muto si c.
nigrum.

De melle (*ib.* 83) 115 lapsu 117 Bisque idem
natus, semel in u. cr. 118 r. in p. 119 Me q. milia,
alia inu. u. 120 Aureamque.

De apibus (*ib.* 89) 121 quae non 122 I. f. patri
123 tantum 124 cretus nullos de uentre 126 Meos i.
c. diuitiarum c. a.

De oue (*ib.* 95) 128 nullius 129 oberrans 131
uellere *Moneus* 132 Pauperaque — nam] tamen *Mon.*

De igne (*ib.* 101) 133 mihi est pater 135 P. m.
138 cunctis uitam.

De membrana (*ib.* 107) 139 uita — tota 142 des.
s. m. 143 Me postquam m. eeges et u. murantur 144
Portoque millia.

De literis (*ib.* 113) 145 sororis *P* 146 uniti *V*

nos *om.* *V.* 14G N. f. mult. *V* 148 *sq. om.* *P.* Et
meritum *V* s. d. *V* 150 pari] p̄ *P.*

De sinapi (*ib.* 119) 151 paruulo parpus 153 c.
f. sublimi p. humero u. 154 magnae reputant me e.
naturae 155 gyro.

De papyro (*ib.* 125) 157 D. amn. 158 uiresco
159 non quaero 160 Alieno testis 161 Profundi filius
dum vigor l. a. 162. Sicque—limina.

De serico

Michi arbor una, quae uilem conferat escam,
Qua repleta paruis (parum *Mon.*) produco uellera
magna,

165 Exiguos collapsa foetos pro munere fundo
Et talis effecta mortem assumo libenter.
Nobili perfectus forma (formam *V*) me Caesares
ulnis

Efferunt et reges infra supraque mirantur.

De piscibus (*ib.* 157) 170 uacando—nullum—
quemque 171 est et mortem 172 uoluenti 173 t. i.
uolo 174 uitale—thorum.

De speculo (*ib.* 131) 175 Vtrum *Mon.* umbram
176 *V.* pr. 177 Tales ego u. m. 178 uisu diff. 179
Licet exiguos.

De nympha

Ore mihi nulla petenti pocula dantur (dantur pocula *V*),
Ebrius nec nullum reddo post idem fluorem.

Versa mihi datur uice bibendi facultas
Et uacuo uentri potus ab imo defertur.

185 Poplice depresso conceptas denego lymphas
Et sublato rursum diffuso confero nimbos,

De spongia (*ib.* 142) 187 dat pater figuram mihi
188 m. n.—l. u. 189 Nil p. s. 190 Et quae me con-
cepit, hanc ego genero postquam (191) manu leuis capta
gravis sum manu demissa 191 Ei quae.

De uiola

Paruula dum nascor, minor effecta senesco
Et cunctos praecedo maiori ueste sorores.

195 Extremos ad brumae me primo confero mense
 Et cunctis amoena uerni iam tempora monstrō (m.
 t. *V*).

Me reddit illustrem paruo de corpore sumptus,
 Et uiam quaerendi docet qui nulli uidetur.

De rosa (*ib.* 149) 201 paruuus in 203 Vtero dum
 nascor, doctorem matri rependo 204 Et parturientem.

De lilio (*ib.* 155) 205 occultus *P* patola matre *P*
 206 honeste confixa *Mon.* confixus *VP* porregit asta *P*
 207 nec]n *P* tempora longa *P* 208 Et *VP* tactus *P*
 209 Osculum in nobis feruntur causas amores *P* donen-
 tur *P* 210 Reddemus *P* signa flauentia *VP* in labris *P*
 (159. 160. 158 *uersuum ordo*).

De croco (*ib.* 161) 211 aestiuis — umbris 212 Et
 mihi sepultum 213 Auct. fr. l. ass. pruines 214 pro-
 pinquam 215 Michi d. p. 216 Modicus — clausis.

De pipere

Pereger externas uinctus perambulo terras
 Frigidus et tactu praesto sumenti calorem.

Nulla mihi uirtus . . si mansero semper,
 220 Vigeo nam caesus, ualeo multum confractus.

Mordeo mordentem, morsu nec uulnero dentem.
 Lapis mihi simul finis, defectio lignum.

De glacie

Corpore formata (formatam *V*) pleno de paruulo patre
 Nec a matre feror, nisi feratur et ipsa.

225 Nasci uetor ego sine patre genito . .
 Et creata (creatam *V*) rursus ego concipio matrem.
 Hieme conceptos pendens cum seruo parentes,
 Rursus in aestiu coquendos ignibus apto.

De heder a

Arbor mihi pater, paries e lapide (namet lapidea
V, correxi) mater.

230 Corpore nam mollis duros dirumpo parentes.
 Nec ei me (enim *Mon.*) nulla nec uincunt frigora dura.
 Vnus bruma color unusque (unoque *V*) simul et
 aestu (esto *V*).

Surrecta propriis uetor consistere plantis,
Sed manibus alta peto cacumina tortis.

De muscipula

- 235 Vinculis extensa multos comprendo uagantes
Et soluta nullum queo comprehendere pastum.
Venter nullus mihi, quo possint (possim *V*) capta
reponi,
Sed multa pro membris firmantur ora tenendi.
Opes mihi non sunt, sursum sed pendor ad auras.
240 Nam mihi fortuna remanet, dimitto si modo tensa.

De uento

Nascens curro uelox grandi (grande *V*) uirtute
sonorus (sonos *V*).

Nam fortes reproto, infirmos releuo sursum,
Os mihi cum nullum, dente nec uulnero quemquam,
Mordeo sed plures siluis campisque morantes.

- 245 Cernere me (nec *Mon.*) quisquam uincis quoque
(potest *Mon.*) neque tenere
Macedo nec Liber uincit nec Hercules unquam.

De glacie

Arte me nec ulla ualet durescere quisquam.

Efficior dura, multos quae facio molles.

Cuncti me solutam cara per oscula gaudent

- 250 Et nemo constrictam manu uel tangere cupit.
Speciem mihi pulchram dat rigor et auctor (albor?),
Qui saeuos abire iubet, torpescere pulchros.

De uermiculis sericis formatis

Concepi innumeros, de nido amitto volatus,

Immensus paruis corpus assumo de membris,

- 255 Millibus et uestem e plumis contexo nitentem
Et texturae sonum nec auribus concipit ullus.
Si quis forte meo uideatur uellere tectus,
Excussam uestem statim reiicere temptat.

Conspicuum corpus arte mirifica sumpsi.

- 260 Multis caua modis gemmarum ordine nector.
 Publicis concepta locis in abdita nascor.
 Confero sed lucrum uacua de luce referta.
 Nullum mihi ualet frigus nec bruma uigescit (uile-
     scit *V*),
 Sed calore semper molli sopita fatigor.

De terra

- 265 Os est mihi patens, crebro qui (quia?) tunditur ictu.
 Reddo libens omnes escas, quas sumpsero lambens.
 Nulla mihi fames, sitim quoque sentio nullam
 Et ieiuna mihi semper praecordia restant.
 Omnibus ad escam per miros effecta sapores
 270 Quaeque (Atque *Mon.*) mihi gelidum durat per
     secula corpus.

. . . . .

Vna mihi toto ceruix pro corpore constat
 Et duo libenter nascuntur capita collo.
 Dum capiti currit . . . . .
 Lenes reddo uias, calle quas tero frequenti.
 275 Nullus mihi comam tondet nec pectine uersat.
 Vertice nitenti plures per oscula gaudent.

De castanea

- Aspera dum nascor, a matre cute producor
 Et adulta uigens leni circumdor amictu.
 In tactu sonitum de uentre profero magnum
 280 Et corrupta tacens uocem quoque profero nullam.
 Nullus in amore certo me diligit unquam,
 Nudam ni tangat et uestem tulerit omnem.

. . . . .

Quattuor en istas gerens ego clausas figuras,
 Pandere quas (*has add. V*) paucis deposcit ratio breuis.
 285 Humida sum sicca, snbtili corpore crassa,
 Dulcis amara, duro gestamine mollis.
 Dulcis esse nulli possum nec crescere iuste,
 Nisi amaro duroque carcere nascar.

De pluuiā

- Mirantibus cunctis nascens infligo querelas,
 290 Statim deficio, qui maior a patre nascor.
 Me gaudere potest nullus, si terrae coaequor;
 Me cuncti superas laetantur carpere uias.
 Improbus amara diffundo pocula totis
 Et uidere uolunt quanti tantique refutant.

De uino

- 295 Innumeris ego nascor de matribus unus,
 Et genitus nullum uiuum relinquo parentum.
 Multae me nascente subportant uulnera matres,
 Quarum mors mihi est potestas data per omnes.
 Laedere non possum, me si quis oderit, umquam,
 300 Et imiqua meo reddo quoque satis amanti.

. . . .
 Multiplici ueste natus producor a matre,
 Nec habere corpus possum, si uestem amitto.
 Meo subito nascor in uentre, fero parentes,
 Nam uiuo sepultus uitam et idem resumo.

- 305 Deductus superis nec umquam crescere possum,
 Dum natura facit corpus succendere plantis.

Item de rosa

- Mollis ego duros de corde genero natos;
 In conceptu nunquam amplexu uiri delector.
 Sed dum infra meis concrescunt filii latebris,
 310 Nascens quisque meum dirumpo uulnera (disruptit
 uulnere *Mon.*) corpus.
 Postquam uelantes decorato tegmine matrem
 Saepe religati frangunt commune . . fortes.

. . . .
 Venter mihi nullus, infra praecordia nulla.
 Nam tenui feror semper in corpore sicco.

De uinum *P* 295 ergo *P*, *om.* *V* 296 Genitus qui *P*
 uiuentem linquo *V* uiuo relinco *P* — parentem *V* 297 Multa
 me *P* me *om.* *V* nascentē *P* nascentes *V* matris *P* 298
 mihi mors *P* omnis *P* 299 me riguis *P* 300 reddam meo
 quaeratis amanti *P*.

315 Cibum nulli quaero, ciborum millia seruans,
Currens uno loco, lucrum ac conseruo damnum.
Membra mihi duo tantum in corpore pendent.

Duo generant multos sub numero fratres
Homine sub uno diuisos quisque naturam.

320 Pauper ac diues pari labore premuntur.
Pauperes semper habet, diuites quam saepe requiret.
Caput illis nullum, sed os cum corpore cingunt.
Nunc stantes nunc iacentes (Nam st. nam i. *V*)
plurima portant.

De sole

Semine nec ullo patris concreta renascor,
325 Vbera nec matris suxi, quo crescere possem,
Vberibusque meis ego saepe reficio multos.
Vestigia nulla figens perambulo terras.
Non caro nec anima mihi sunt, nec cetera membra,
Attamem aligeras reddo temporibus umbras.

De uerbo (*ib.* 167)

330 Vna mihi soror est, unus et ego sorori.
Coniux illa mihi, cuius et ego maritus.
Nam numquam uno sed multorum coniungimur ambo,
Sed de longe meam praegnantem reddo sororem.

334 suos — ex ūto 335 *ut B.*

De igne (*ib.* 170) 339 in corp. pennas 341 competat. *uersum ordo ut in B.*

De rota (*ib.* 176) 342 Ass. quae u. c. i. m. 343 defecta — comprehendo 344 rerum c. 346 Cumque mei paruum t. c. cursum 347 simul est et

De luna (*ib.* 182) 350 Q. que uias percurrens ambulo m. 351 Et bis t tatum c. percurro p. a. 352 I. n. glacies nec umquam fulgora cerno 353 N. t.

De caelo (*ib.* 188) 354 Promiscuos — uultus 355 Pulchrum — sed turpis *desunt* — semper 356 mirantibus fero 359 Atque meo malos c. b. capio t.

De umbra (*ib.* 200) 360 D. humidis 361 i. quoque p. r. 362 I. a. m. non ulla s. a. t. 363 Neque u. ego comprehendere p. 364 et] a 365 totum m. neque u.

De stellis (*ib.* 194) 368 conetur] queat 369 Servant ipsae suos moderatos ordine cursus 370 P. et uultum turpem n. d. ullum 371 n. s. sequuntur. — Secuntur duo aenigmata prosaria. In *P Symphosii et Aldhelmi nonnulla secuntur.* —

Ad Fasciculum II

482, 10 gesta] e abest; c pro g 12 cohibere] c incertum 14 ferro] f inc. 16 Romana] n appareat 18 lege doluisse: d enim, non p legitur, 26 coni//nx papyrus 27 Phariis] I pro H est. 30 terris] alterum r non certum. 45 saeptam] e totum adest 49 ruuntur conicio 50 o . . . a] o certum 51 m certum 57 e prius deest. Monere aptum puto, me effigiem codicis prorsus talem, qua singulae litterae supra infraque easdem atque in papyro uicinorum uersuum litteras ponerentur, repraesentare noluisse.

p. 13: Clarus u. d. n. mutabilis a. *Dracontius et quidem I* 13.

484: *Vossianus q. 33 s. X sol.* 134: Uersus de duodecim uentis. 2 Hi quoq; sex 4 aparthias artoo 5 finctum 9 hinc 15 dorida 20 Libonothus 23 nomen] ueniens — fauonii 24 attide 25 hinc 26 chore — zephiri 27 Argestenque grai — cognimine prisco. —

485, 19 illo *P recte*, (*sic et Buecheler*). 99 mihi] magi' *Buech.* 127 *Adsimulatio*, cum nomen *idem* 129 *Regibus et Ahrens* 141 dein *nuntia Buech.*

486 *etiam Vossianus oct. 12 s. IX — X teste Hertzio (Priscian. I p. XXI) libri C inscr. habet. u. 46 (At si sqq.) post 48 ponit Buech.*

489 u. 1 *Beda art. metr. (ed. Migne t. XC p. 164) affert (Omnia] Haec tua), sine nomine.*

De 492 sq. Parisinus 8092 dignus est qui inspi- ciatur.

517, 2 hic *cum codd.* *Buecheler.* 531, 2 uinxit
id. 568, 1 aëra mulcent *id.* 584, 3 undifrago *id.*

c. 627: *Vossianus q.* 33 *saec.* *X* *sol.* 133*r.*: De XII
 uirtutibus Herculis magni. 1 prima 2 *om.* quae. po-
 pulat q; hidra 3 ē sus, *sed corr.* — erimantius an-
 guis 6 hipolite — uincula 7 augei 9 Tunc — pempto
 10 gerionem

c. 645 *ibid.* *p.* 132 *extat.* Uersus Prisciani elo-
 quentissimi de Est et Non *inscr.* Plerumque cum *D*
consentit.

p. 112 *adn.* 671] *lege* 672.

c. 668 (*ex Vseneri ed. schol. in Lucan. I p.* 6):
Bernensis 363 *saec.* *VIII* *uersum* 1 *continet;* *u.* 1—6
in Bernensi 45 *saec.* *X* (*B*), *Vossiano q.* 51 *saec.* *X*
 (*V*), *Montepessulano H* 113 *saec.* *XI* (*M*), *et Bruxel-*
lensi 5330 *olim Gemblacensi saec.* *X* (*G*), *sed in quo*
u. 5—6 *saeculo XI additi sunt, leguntur.* *Turicensis*
 97 *saec.* *XI* (*T*) *et Berolinensis* *sol.* 368 (*T*) *u.* 1—4
continent. Idē *Lucan' B* *Lucanus de semet ipso M*
Epitaphion eiusdem G *Titulo carent VT* 1 *cordāua*
Bern. 363. *cordoba B* *proelia MT* 2 *hinc gener inde*
socer Sixianus 3 *nunquam TG nu//quā G* 4 *tractum*
V serpat BM *serpit V serpent GT* *comma M* *coma*
BVTG Fluminis U (*Vossianus sol.* 63 *saec.* *X* *u.* 5—6
continens) *Fulminis BVMG* † *fulminis supra scr. U*
'quod qui frustra tuentur, certe quae sint corrigere
debebant' *Vsener.* 6 *uero U m. pr.* ū *V sapiat G*
feriet V fieret BG MU † *ferir& supra scr. B.*

c. 672 *lege* 'Augusto Caesari.' *Bembino similem*
inscr. habet Paris. 8093 *s.* *XI—XII* *sol.* 67. *Ad c.*
 682 *cf. Jaenicke ann. philol.* 1868 *p.* 391, *qui Sang-*
gallensem 899 *s.* *X contulit* (2 *hirpigena, an recte?* —
petule 5 *brute* 9 *aridus iolae* — *brutiole fatude finit;*
rell. ut in T) *et Liudprandum in relatione de legat.*
Const. 10 *u.* 1 *et 3, in Antapodosi* 5, 32 *u.* 2—3 *ad-*
hibuisse docuit.

680, 2 *in sylloga libri Paris.* 4883 A (*cf. p. XI*)
adferatur.

684, 4 *lege Treuiri.*

709 *in cod. Ambrosiano E 41 s. XV* Iulio Caesari,
in G 64 ibid. s. XV Octaviano tribuitur, quod me
docuit F. Umpfenbach. E 41 = 5, nisi quod 2 Flu-
mine 3 Qumq, imo 4 Persecut 5 conderet urnae.

ad 716 cf. praef. p. XV adn.

723 *adn. lege et Clementis.* 2 uis et 9 Ceres
iam Hauptius 11 lumina sic Prekte ib. 15: iuuet of P

731, 53 *ī V*

766, 10 *cf. Aldhelmus p. 232 Gil.* 'et Andreas
orator inquit: filius ipse hominis, qui deus est hominis'.

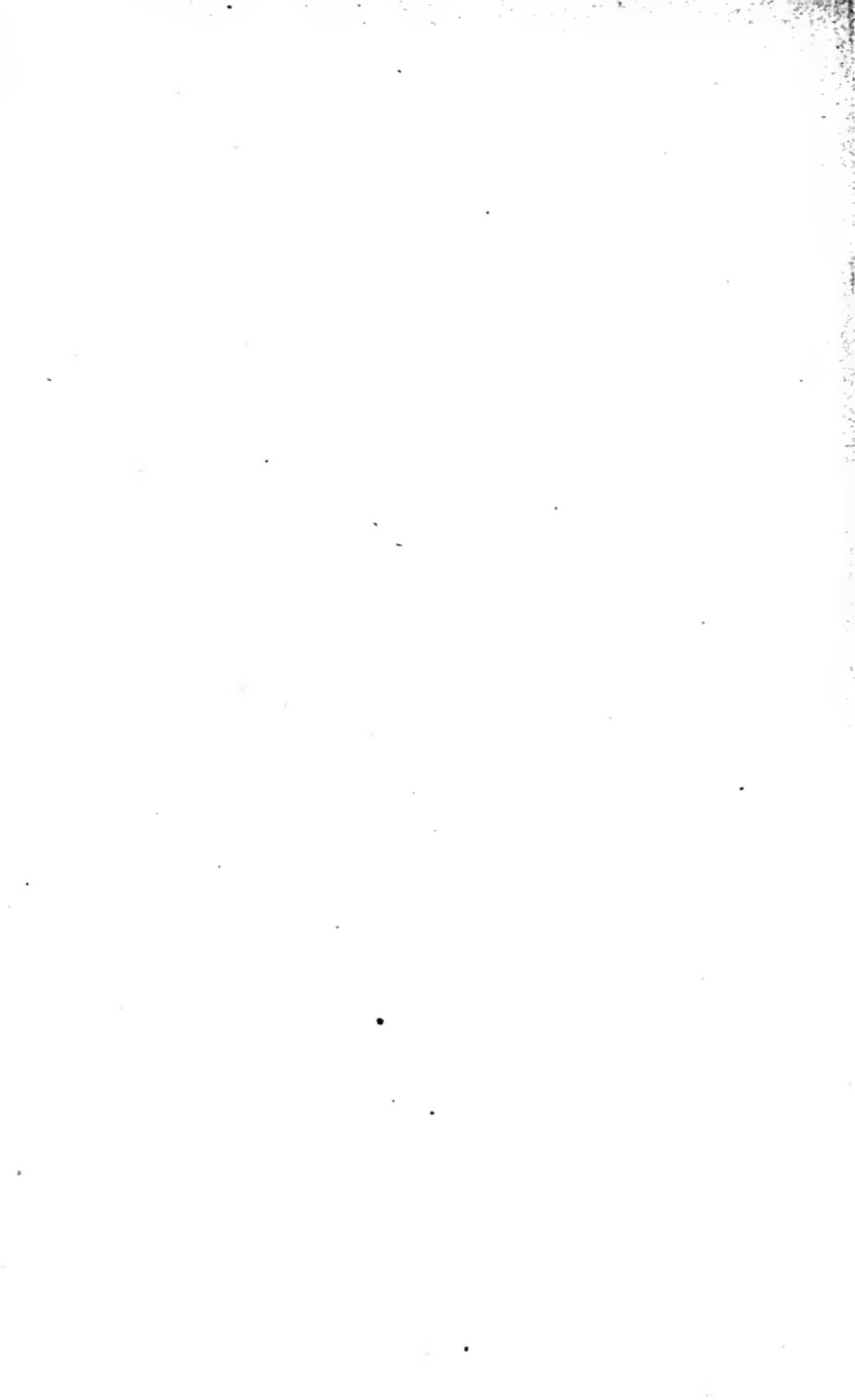
c. 799—830. *Sero uidi, L. Muellerum in ed. Phaedri*
a. 1867 eadem atque ego coniecssisse 806, 4 et 809, 12;
cum Buechelero consentire 805, 6. Idem 799, 5 tibi
ante quam recte ponit; 810, 2 q. u. Phryx sophus;
812, 1 Post; ib. 18 Correptus 19 impotentis; 814, 13
O. f. pl. u.; ib. 15 me certe haud falles, ait; 815, 6
saeua societas; 816, 8 Partus et complessset; 819, 4
cancri s. ut h.; 829, 11 I. c. n. s. sed sub dio par
tibi: haec coni. Mueller. Non probo quod proceleus-
maticos tollit omnes; nam fabulae non sunt Phaedri et
814, 7 et 825, 1 inuicem se tuentur. — 801, 22 coni.
Dresslerus aliam; 802, 22 facilis est consensio; 805, 3
Quid est? ib. 4 Religio; 825, 5 et 828, 9 at (pro et)
idem.

869 *omittere debui: est enim distichon Ouidii*
amor. I 6, 59. 60.

898, *quattuor uersus, e cod. Monacensi saec. XII*
medii aeui sententias eontinente profert Moneus anzeiger
1838 p. 506.

DABAM FRANCOFVRTI AD MOENV MENSE SEP-
 TEMBRI A. MDCCCLXX.

CARMEN
PAPYRI HERCVLANENSIS

(columna I)

B. M. —

Maxim . . . . . ael . . . tia . . . . .
.. Cesār fa . . . ap . . . hariam . . . . . s.
.. rt his ille . . . pato cum . . . . . eiia por . .
Quem iuuenes grandaeuos erat per cuncta . . . . .
5 Bella fide dextraque potens rerumque per usum
Callidus, adsiduus tractando in munere . . . . .
Imminet opsessis Italus iam turribus hostis
A . . . . . s, nec defuit impetus illis.

(col. II)

.. . . . . cedunt patriis . . . . . mia terris
10 .. a . i . . . magis, quam s . . . . gesta laterent
Cum . uper . . . lius Pelusia moenia Caesar
. . . erat imperiis animos cohibere suorum
Quid capit? iam capta iacent quae . . . . .
Subruitis ferro mea moenia? quondam er . . . ostis

Litteris obliquis exarata uirorum doctorum supplementa sunt;
sed quibus eorum H addidi, ea in papyro incerta sunt.

Rabirium *Ciampittius et plerique* (cl. *Seneca de benef. VI 3*),
Albinum Eggerus auctorem carminis habent. 1 Ma. K (*Kreys-*
sigius) *caelestia K 2 f H apud K Phariam Fea*
3 Fert et oppugnato K portu K 4 p H grandaeuos et per
*cuncta C (*Ciampittius*) secuti K 5. 6 em. C d H Martis*
suppl. C, belli K 7 em. C, Fea et (hostis) K 8 em. C
s H 9 suppl. C. t H deformia C haec praemia K 10 Et
foeda illa magis, quam si nos g. l. C s H a H si congesta
K 11 cuperet C super Fea illius K moenia C 12 coe-
*perat Fea; rell. suppl. C r H 13 suppl. C, qui et quae praem-*ia**

belli? 14 suppl. id., qui et erat hostis

Haec mihi cum s... a plebes quoque ..... uictrix 15
Vindicat h.... mulam Romana potentia tandem

(col. III)

..... Alexandro *thalamos intrare deorum*
Di... etiam potuisse deam uidisse.... m.... s
Actiacos, cum *causa fores tu maxima belli*,
Pars etiam *imperii.* quae femina *tanta? uirorum* 20
Quae series antiqua fuit? ni gloria mendax
Multa *uetustatis nimio concedat honori*

(col. IV)

..... en . . . . .
Saepe ego, quae ueteris curae sermonibus . . . . .
Qua . . . gitu . . . . t . . n nunc quae . . . . usas 25
Ex s . . gu . . . . moras uitiae libet. Est mihi coniunx
. . . h . . i posset *Phariis subiungere regnis*
Qui statuit nostraeque mori pro nomine gentis.
Hic igitur partis animum diductus in omnis
Quid uelit, incertum est; terris quibus aut quibus undis 30

(col. V)

..... tumqu . . . . mq . . . . xia turba coiret
Praeberetque suae spectacula tristia mortis.
Qualis ad instantis acies cum *tela parantur*
Signa tubae classesque simul *terrestribus armis*,
Est facies ea uisa loci, cum saeva coirent
Instrumenta necis, *uario congesta paratu:*
Vndique sic illuc *campo deforme coactum*
Omne uagabatur leti genus, omne timoris. 35

(col. VI)

..... a . . . . . erro tu . . t ille uen . . .

15 s *H* socia *K*; nunc sibi u. *C* 16 p *H suppl. C*, qui et hanc
famulam 17 *suppl. C*, qui et Fas et Alex. 18 Dico *C* Diram
K potuisse *K* doluisse *C* tumultus *K* triumphos *C* 19—22 *suppl. C*
22 u et u et o *H* 23 e *H* 24 *suppl. C*, qui in fine angor.
uestris *K* 25 Quas igitur *K* ae *H* quaerere causas. *C* 26 Ex-
siguasque *C* Exsanguisque *K* m *H. rell. suppl. C* iu] *\ papyrus*
27 h *H* Parthos *C* qui *C* si *K*; *rell. C* 28 *suppl. C* 29.
30 *suppl. C* His et animus *K* 31 t *H* Delectumque locum
(forum *C*) quo noxia *CK* 32—38 *suppl. C*. 33 t, 36 u, 37 m
H 39 r *H* Hic cadit incumbens ferro, tumet ille ueneno *C*

40 Aut pendente suis ceruicibus aspide mollem
Labitur in somnum trahiturque libidine mortis.
 Perc.... adflatu breuis hunc sine morsibus *anguis*,
Volnere seu tenui pars inlita parua ueneni
Ocius interemit; laqueis pars cogitur artis
 45 *Intersaeptam animam pressis effundere uenis,*
Inmersisque . . . o clauerunt guttura fauces.
Has inter strages solio descendit et inter

(col. VII)

A . . . . . alia . nc . . . .

Sic illi inter se misero sermone fruuntur.

50 Haec regina gerit. procul hanc o.....a uidebat
Atropos inridens . . . r diuersa . . . . . m
Consilia interitus quam iam . . . . . a manerent.
 Ter fuerat reuocata dies; cum pa . . . . atus
 Et patriae comitante suae cum milite Caesar

55 *Gentis Alexandri c . . en . ad moenia uenit*
Signaque constituit. sic omnis terror in artum

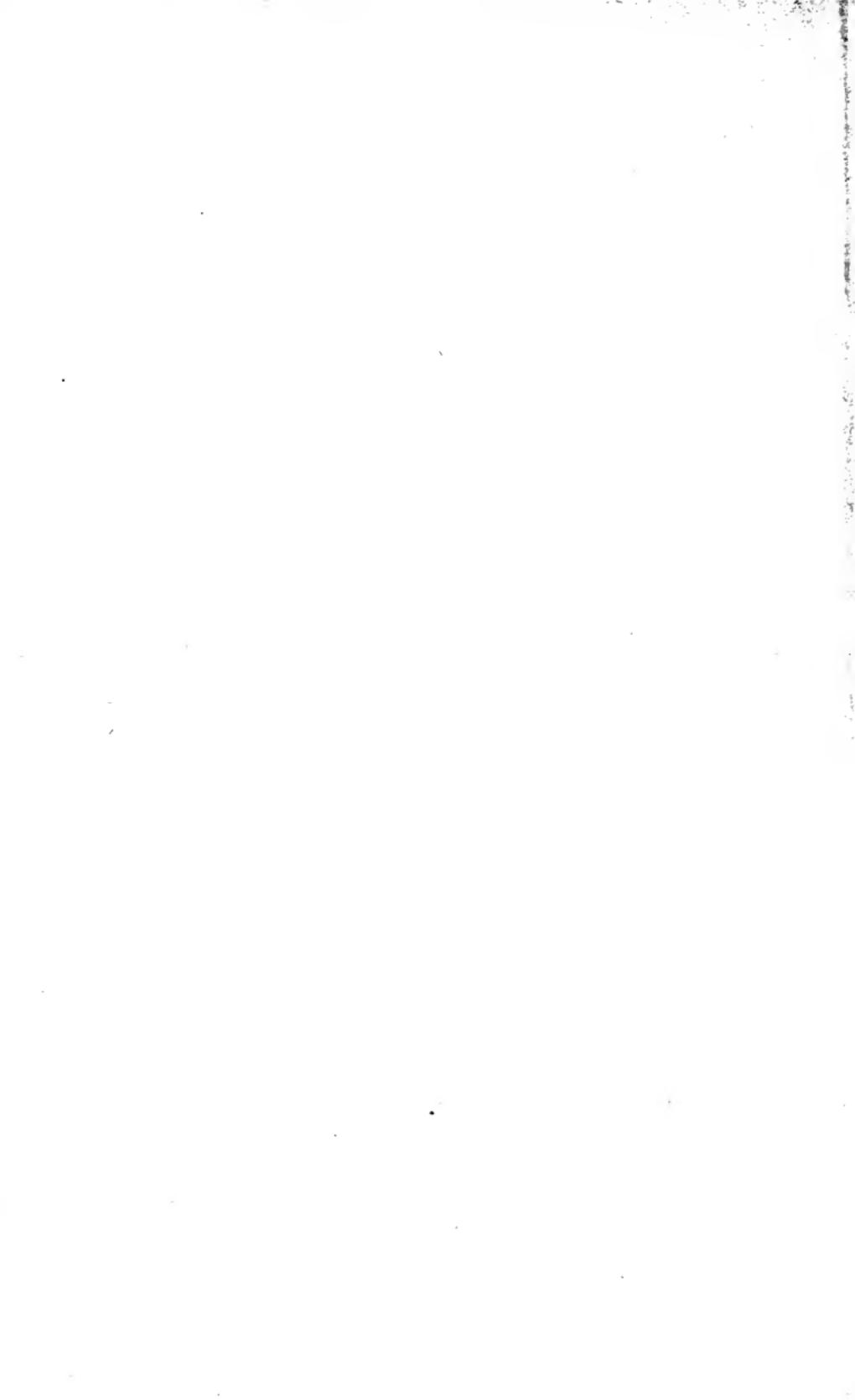
(col. VIII)

. . . . . c . . . . por . . u . . austr . . e . urbem

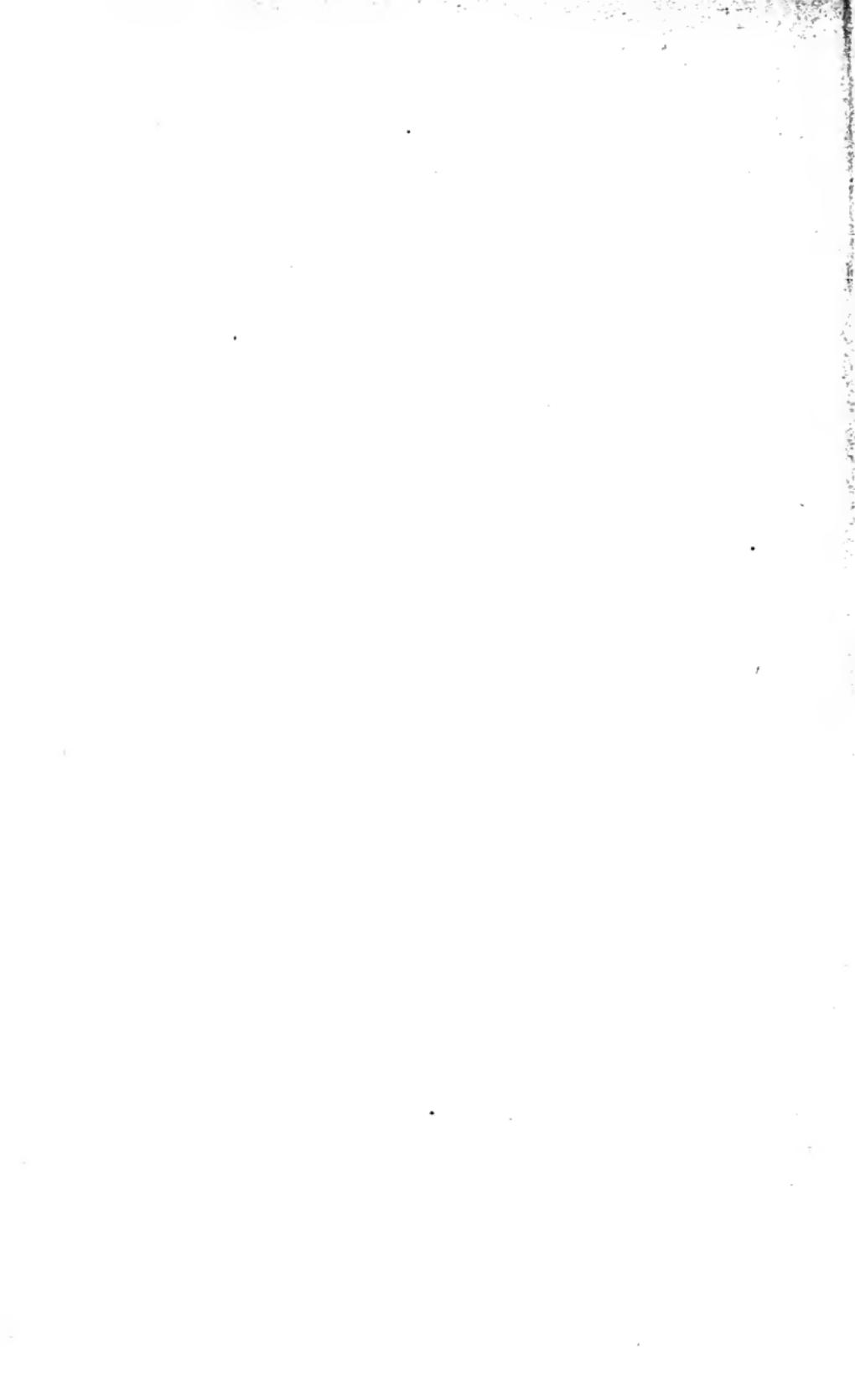
Opsidione tamen nec corpora moenibus a . . nt,
Castraque pro muris atque arma pedestria ponunt.

60 *Hos inter coetus talisque ad bella paratus*
Vtraque sollemnis iterum reuocauerat orbes:
Consiliis nox apta ducum, lux aptior armis.

40—47 suppl. C (41 perculit C percutit K 46 freto C
 toro *Morgensternius*) 40 n et e ante suis, 42 r, 44 g, 45 ter-
 sae et a, H 49—56 suppl. C, qui et 50 occulta, 51 inter
 et uagantem (labantem K), 52 sua fata (suprema K), 53
 parte senatus (pauca moratus *alius ap. K*), 55 cupiens (cin-
 gens K). 48 a, 49 r et e m, 50 o, 51 m, 55 s et e H.
 54 dominante *Morgensternius* 57 e H Obterere adnisi C
 portarum claustra per C nec Fea 58. 60 suppl. C.
 58 arcent C aptant Heynius absunt Fea

CARMINA
CODICVM QVORVNDAM
SAECVLLO NONO ANTIQVIORVM

CARMINA
CODICVM ISIDORI ANTIQVISSIMORVM
(CODICIS OVETENSIS)

483

SISEBVTI

B. V 46. M. 388

Tu forte in lucis lentoſ uaga carmina gignis
Argutosque inter latices et musica flabra
Piero liquidam perfundis nectare mentem.
At nos congeries obnubit turbida rerum

B = Bambergensis 787 saec. VIII fol. 102 u. 103 r. ipse contuli.   *H = Bernensis 219 saec. X. Hagenus contulit.*
P = Parisinus 7533 saec. X, optimus horum trium. Bursianus contulit.   *L = Leidensis (Voss. fol. 1) ab Is. Vossio e uetusco codice fideliter ut uidetur descriptus; attulit Burmannus.*

Ouetensem s. VII—VIII, Reginensem Vatic. 255 s. IX, Regin. Vut. 1260 s. IX, Florentinum S. Marci 604 s. IX, Areualus post Grialium commemorat. In BH post Isidori de rerum natura, in P post eiusdem ‘de sidera’ extat. In BP nullis uersuum interuallis scriptum est. x = ‘alii’ siue scripti siue impressi ap. Areualium ed. Isidor. t. VII p. 183. M = liber de computo, ed. Muratorius anecd. latin. t. III p. 160, ubi u. 16. 17. 43. 44. 24—29. 45—61 extant. Inscr. om. BHP, rell. noti. — Isidoro Aldhelmus p. 232 Giles, sed recte Sisebuto Visigothorum a. 612—620 regi et Clemens Scotus tribuit et M, qui ‘CVI. Item Sesebutus de eclipsibus Solis et Lunae dicit:’ 1 Tu erte B luca BHPL lucis x lentis B uaga om. P, add. m. rec. 2 argutusque Aldhelmus qui u. 2 adfert. arcutosque in L labra L 3 perio B pyerio PL ierio — mentem om. H 4 ad BH congeres B

Ferrataeque premunt milleno milite curae.
 Legicrepi tundunt, latrant fora, classica turbant,
 Et trans Oceanum ferimur porro, usque niuosus
 Cum teneat Vasco nec parcat Cantaber horrens.
 En quibus indicas, ut crinem frondea Phoebi
 Succingant hederaeue comas augustius umbrent!
 En quos flammantem iubeas uolitare per aethram!
 Quin mage pernices aquilas uis pigra elephantum
 Praecurret uolucremque pigens testudo molossum,
 Quam nos rorifluam sectemur carmine lunam.

Sed tamen, incuruuus per pondera terrea nitens,
 Dicam, cur fesso liuescat circulus orbe
 Purpureumque iubar niuei cur tabeat oris.
 Non illam (ut populi credunt) nigrantibus antris
 Infernas ululans mulier praedira sub umbras
 Detrahit altiuaga e specula, nec carmine uicta
 Vel rore Stygias . . . . .

5 feratumque p̄munt *B* melleno, corr. *m. pr.*, *B* 6 lege-
 crepi *P* clasica. *B* turbant *om. P* 7 portusque *Heins.*

8 Con *B* tentet *cj. Areu.* uarto *B* cat *om. B* orrens
BH chorrens *P* 9 Est *B* crimen *B* foebi *BHP* 10
 sucgingant *P* edere ue *BH* camas (*uel acmas*) agustius
 umbrant *B* chomas *P* 11 In *B* flamantem *H* iubeat ue-
 lita. referetram *B* 12 magnę pernices *B* pernices *HL*
 pernices *P*, *Regio-Vatic.* alter pigię leuantum *B* elefantum *HP*
 pernicius aquilam sus pigra uolantem *Clemens qui u.* 11 et 12
affert. 13 peccurit *B* precurreret *H* pigrens *Cuperus* molos-
 sum *P* 14 quam nostrumflā sectemus charmine *B* sextemus
H sectemus *L* 15 Est amen *B* Stamen *HL* incurus *P* p *B*
 terrea *B* nitentes *H* 16 dicat *B*, *om. M* quur *HM*; sic
ubique Scal. linera *B* libescat *H* liliuescat *P* lidescat *L*
 lunalibescit *M* urbi *B*; *om. H* 17 purpureiisque tuar *B*
 quas *B* quur *HPM* ores *B* horis *M* 18 illa *B* poli *H*
 contris *B* 19 inuernus *B* ulululans *H* predira *H* phae-
 dira *L* subumbrans *B* 20 detrait *HPL* altiuago e (*e om. B*)
 speculo *libri, em. Dousa* ne *libri* nec *Buechelerus* carmina *H*

21 saniem despumat in herbas add. *Barthius* 'ex uet. cod.'
ad Stat. Theb. II 284. *stygis authere terra matri crepantem*
Vlloa. Nullam lacunam agnoscit B; Vel r. st. in initio uersus H;
in medio P. stigias P negroe stigiasti inciuilemque facit
clangore B clamorem Scal. astra B atram HL atrham P

Vincibilemque petit clangorem (quippe per aethram,
Qua citimus limes dispescit turbida puris,
Inuiolata meat); sed uasto corpore tellus,
25 Quae medium tenet ima polum, dum lumina fratis
Deserit umbrisferis metis, tum sidere casso
Pallescit, terrae umbra rotae dum transeat axem
† Aggerei uelox cumuli speculoque rotanti
Fraternas reparet per caelum libera flamas.
30 Sed quia mira putas, cur, cum uis maxima solis
Bis nouies maior clueat quam terreus orbis,
Non circumcingat terrestris lumine metas,
Sume ratum rationis opus. Namque aspice Phoebum,
Quam sublimis eat conuexa per aurea mundi
35 Quamque humilem terram conlustret cursibus altis:
Hic ingens, utcumque libet, uel desuper ignis
Sparserit obliquo uel cum radiauerit axe,
In terram radii franguntur. cetera solis
Lumina, qua maior iaculis radiantibus exit,
40 Nil opstante globo tendunt per inania uasta,

23 quasitumor *B* quasitimus *HPL* dispescit *Scal.* dispi-
cet *B* despicit *L* despicit *H* dispexit *Px* despexit *x* turpida *L*
24 inuiolat *B* inuiolatum erit *M* set fasto *B* tello. his *B*
25 que *BL* mdium *L* imo *HL* in imo *B* immo *M* lumina
Scal. culmina *BHPLMx* fr̄s *B* fratres *M* 26 detinet *Scal.*
desinet *BLx* desinit *H* deserit *PxM* motis *BHPL* noctibus
M metis *Scal.* dum *BM* sidera *BHP* sidere *M* sydera *L* capsu
B crasso *Scal.* 27 pallascit *H* pollescit *M* terrae *HPML*,
e v
om. *B* teres *Scal.* rote *BH* ax. agg.] exhumorageri *B* (e et
v m. pr.?) agere *M* aggere *x* ageret *x*. num Aetherei? (Aerii
Buech.) cumuli *BPL* cumulo *M* tumuli *Scal.* cumulis *H* speclo-
que rosant *B* rosanti *HPML* rotanti *L* in *mg.* 29 fraternis *L*
repararet *H* flammis *BHL* 30 putat *P* cur cum] *cīη* *B*
circum *HPL* uix *B* 31 bis om. *B* luceat *x* qua *B* urbis *B*
32 Nunc *Arev.* terrestres *HPL* mutas *B*, corr. m. sec.
33 foedum *BHL* foebum *P* 34 erat *BHL* aureā *B* 35
humile *B* curribus *BH* cursibus *Px* 36 uteunque *P* et
(ei?) usque *B* ut *P* ut *HBLx* quum *x* ignes *H* ignis *P*
37 oblico uelet (ei?) us radiauirataxe *B* 38 terra *B* 39
quam *BP* quae et edit conicio 40 nihil o//ante *B* u m. sec.
in ras.; olim 1 uel i. optante *H* potante *P* uestan *B*

Donec pyramidis peragat uicta umbra cacumen.
 Per quam cum Phœbe gelidos agit uda iugalis,
 Infima uicinis nonnumquam decolor umbris
 Fratre caret uacuoque exanguis deficit ore. —

Cur autem sola spolietur lumine luna,
 Nil uero mirum est. quippe illam lucis egentem
 Lux aliena souet, quam cum pars proxima metae
 Inuidet, expectat radios male caerula fratris.
 At chorus astrorum reliquus non tangitur umbris,
 Et proprium cunctis iubar est nec sole rubescunt.
 Sed sudum . . . . .
 Porro ultra solem rapitur cum uertice caeli.

Iam cur semenstri non semper palleat orbe,
 Inflexi praestant obliquo tramite cursus.
 Namque uagans errore rato cum deuia tortos
[†] Dum legit anfractus, metam sol eminus exit
 Intorquetque peplum noctis radiatque sororem.
 Haec eadem ratio est, subitis ubi frangitur umbris
 Augusti solis rutilum iubar, indiga lucis

41 donet H purammidis pagam uicita B recta *Burm.*
 42 confoedem litus aciet utad B cum foede gelidosa cetuda
HPL ualidos *Scal.* qui *rell. emend.* iugales H iugalis *BP*
 43 infirma B nouum quam M um. umbris B 44 frater P
 frater acaretia suoque B curet uacuaque M quae P defecit P
 deficit hora M 45 quur *BM* aū B spoliatur lumina B
 46 nihil uirum mirū, *om. est*, B nil uero mirum mirum est H
 luces B 47 cum *om. B* proximi moete H pximi nocte inuidit
 expecta B radius M rula B cerula H fratres M
 49 ad B coros BH ad chorum austrorum M reliquos B
 50 iobar, *om. est*, B 51 sed suum nullo lacunae indicio B. sudum *om. M* semper mittunt a corpore solem add.
Scriuer. ex coni. adiens atralibus impete celso add. *Vlla*
 52 cum] etur B 53 quur menstruo M sementri B palleā B 54 infrlexi H inelixi L elico *HL* ilico P illico iam
 tramite M obliquo *Scal.* eloco tramatte cursum B cursu *HPL*
 55 uacans B rat L cum] ceu *Buechelerus* toratos P
 tortus M 56 Tum M Colligit *Scal.* fortasse Deligit. leget
 anSfractus B sole minus H eminam B 57 introiuitque
 B sororem P 58 hec H ibi x, cur *Scal.* u. 60. 59
Vlla 59 angusti solistibum B indicat B indica *PL*

60 Quando inter terram et solem rota corporis [†] alma
Luna meat, fratrem rectis obiectibus arcens.

484

De uentis

B. V 114. M. 1056

Quattuor a quadro consurgunt limite uenti.
Hos circum gemini dextra laeuaque iugantur
Atque ita bis seno circumdant flamine mundum.

60 inter] in *B* alma *Ar.* almę *B* almae *Px* alme
HL albi *M* almi *Pith.*, *Heins.* 61 meet *B* merat *M*
retrectis *B* obiectibus *om.* *M* argens *BHL* urgens *P* arguens
M arcens *Scal.* Explicit. amen. dō gratias *B* Explicit *P*,
om. *H.* Finem deesse *Barthius* putat.

Sisebuti hoc quoque carmen extat (ap. Burm. A. L. II p. 325):

'Magnus ubique deus, nunquam mutabilis auctor' (= *Draconomus* I 128.
Chare mihi in aeuum ualeas tu Teudila semper ubi macula-
Atque animo grato nomen amantis ama. bilis)
Qui tibi diuinum iussit concedere notum,
Ipse tibi tribuat Sandrimer alma uia (*lege*, alme, uiam).
Te dominus uerax ueraci gratia seruet,
Vt nomen meritis uindices ipse tuis.
Sit leo de tribu Iuda tibi fautor ubique,
Sit tibi uitiae lux Christus ubique pius!

484. *G* = cod. *Ouetensis* s. VII—VIII, contulit *Grialius* ad *Isidor.* de nat. rer. post cap. 37, quod eadem continet atque hoc carmen; sed nonnulla *Grialii* potius quam codicis puto

L = cod. *Cassiodori* s. VIII—IX, inter *Librii* codd. 229, cf. Catalogue of the collection of mss. . . . formed by Mr. G. *Libri*, Lond. 1859, p. 53. continet v. 1—7. *M* = *Mediceus* 16, 39 s. IX init. (*Bandinius catal.* I p. 294). continet v. 1—8

D = *Caroliruhensis* olim *Durlacensis* n. 36 (contulit *Holderus*) s. IX—X. *R* = *Reginensis Heinsii* ap. *Burm.* (*Regin. Vatic.* 1260 saec. IX) *W* = *Valencenensis* 164 s. IX. fol. 27 u. apud *Mangeartum catal.* p. 150. *V* = *Valencenensis* 393 s. IX fol. 138 r.; ipse contuli. *x* = unus uel plures *Areuali* mss. (*Albanius* saec. X, *Ottobonianus*, *Vaticanus*, *Veronensis*) *p* = *Pithoei lectiones singulares*; is u. 4—27. 1—3 ponit. *b* = *Burmanni* *Vossianus* uel *Leidensis* eiusdem Versus de uentis *G* Versus de duodecim uentis *Rb* De uentis *p* Versus uentorum *x*. *Inscr.* *om.* *DLWV(M?)* 1 Quatuor *GM* limine *Mx* Quattuor — limite *om.* *L* nti *om.* *V* 2 Hos circum *GM* *Hi* (*Hii* *L* *Huic W*) quoque sex *LDVWp* iunguntur *M* recurunt *p* 3 senos *M*

Primus Aparctias Arctoo spirat ab axe:
 Huic nostra nomen lingua est Septentrio fictum. 5
 Circius hinc dextro gelidus circumtonat antro;
 Thrascian Graeci propria dixere loquella.
 Huic laevis Boreas glaciali turbine mugit;
 Frigidus hic Aquilo nostris uocatur in oris.
 At Subsolanus medio flat rectus ab ortu; 10
 Graecus Aphelioten apto quem nomine signat.
 Huic Vulturnus adest, dextra qui parte leuatur;
 Attica Caecian Grais quem littera signat.
 Nubifero flatu laeuum latus irrigat Eurus,
 Dorica quem simili designat nomine lingua. 15
 At Notus e medio solis dat flamina cursu:
 Austrum rite uocant, quia nubila flatibus haurit.
 Euronotus cui dexter adest, quem nomine mixto
 Euraustrum Latia dixerunt uoce Latini.
 Libonotus laeum calidis attaminat auris;
 Aestibus immensis ardens Austroafricus hic est. 20
 Abscessum solis Zephyri tuba florea seruat,
 Italia nomen cui dictum est uoce Fauoni.
 Huic dextram tangit dictus Lips Athide lingua;

4 aparcias *M* aparthias *WLDV* alto qui *G* artioo *L*
 arto o *D* altus *Mx* 5 factum *p* finctum *DL* fictum *VW*
 huic nomen nostra e lingua septemtrio fixit *G* septentrion
 finexit, *om.* est, *Mx* 6 hunc *Mx* huic dexter *G* gelido *G*
Rxb dextra et Arcto *ci. Pith.* 7 thras *L* traciani *M*
 thrascian *DVWp* thraseian *b* graii *G* graecia *L* grazu *M*
 greci *VW* loquela *Wedd.* 8 hinc *p* boreus *G* boria *M*
 9 hinc *DVWp* 10 m. fl. r.] flat rectus solis *G*, *fort. recte*
 11 apelioten *G Burm.* ephelioten *W* 12 Huic at V. d. de
 p. l. *G* leuatus *DVWp* 13 caecian *DWp* caetian graiis
V litora signant *G* 14 leuigatas irrigat auras *G* irrigat *V*
 15 dorida *DVWp* 16 nothus *DVW* 17 quia] *q;* *V*
 18 euronothus *DVW* oui *D* 19 Euroaustrum *V* Eurau-
 strum *WD* Latia] patria *Burm.* 20 libonothus *DW* lipo-
 nothus *V* adtaminat *G* adnominat *x* 21 istibus *b* im-
 mensis *GV* 22 Abscessum (abc. *W*) solis *DVWp*] Solis ab
 occasu *GRb* tuba (tubida *D* tumba *p*) florea *GDRVWpb*
 23 Ex Itala nomen *G* Italia ueniens cui *DVWp* fixum est
G 24 attide *GDVWb* attice *p*

25 Africus hic propria ueniens regione uocatur.
At tu, Core, fremis Zephyri de parte sinistra;
Argesten Grai uocitant cognomine prisco.

25 hinc *DVWp* hic *G*   26 at *ex* ac *D* ta *b* chore
DWb fremens *VWp*   27 argestem *W* qui *grai* *D* raii *b*
Graio uocitarunt ore Camoenae *G* cognomine prisco *VHb*
dictum
prisco *D*, om. *p*

CARMEN
CODICIS PARISINI 7530

B. M. —

485

D e figuris uel schematibus

. Collibitum est nobis, in lexi schemata quae sunt,
Trino ad te, Messi, perscribere singula uersu
Et prosam uersu pariter + placare uirorum.

Kόμμα

Particulae membra efficiunt, haec circuitum omnem.
Particula est comma. ut uersu tria commata in illo: 5
'Arcadiam petis, immensum petis, haud tribuam istud.'

Kῶλον

Membra ea sunt, quae cola uocant; ea circuitum explet.
'Nam qui eadem uult ac non uult', colon facit unum.
Huic adiunge sequens: 'is demum est firmus amicus.'

Περίοδος

Circuitus, peri quam dicunt odos, orta duobus

10

485. *Inscripsi ut P (cod. saec. VIII). V. 1—3 praeter illa*
'Collibitū est nob in lexis a' et 'pariter placare uirorum,'
deinde u. 33 et 93, in P nunc euani, ex Sirmondi apographo
noti sunt. 3 Et prosa et P Et prosam Ritschl planare
Halm. replicare priorum Ritschl. Cetera qui emendarint, uide
apud Halmium rhett. lat. p. 63 sqq. 4 et membra, Quicherat
5 coma P 7 Membra sunt P circuitu P 8 uul hac
P 9 his P 10 ados P ora P orsa Ahrens orta Sauppe

Membris, ut praedicta, uenit tetracolon adusque.
Nam si plura itidem iungas, oratio fiet.

'Ανάκλασις

Est reflexio, cum contra reflectimu' dicta.
"Non expecto tuam mortem, pater", inquit. at ille
15 'Immo', ait, 'expectes oro neue interimas me.'

'Αντιμεταβολή

Permutatio fit, uice cum conuertimu' uerba.
'Sumere iam cretos, non sumptos cernere amicos.'
'Quod queo, tempus abest; [quod tempus abest] ne-
queo' inquit.

'Αλλοίωσις

Differitas fit, differre hoc ubi dicimus illi.
20 'Excitat hunc cantus galli, te bucina torua.
Te ciet armatus uictus, huic otia cordi.'

'Αντίθετον

Oppositum dico, contra cum opponimu' quaedam.
'Doctor tute, ego discipulus; tu scriba, ego censor;
Histrio tu, spectator ego; adque ego sibilo, tu exis.'

Aίτιολογία

25 Redditio causae porro est, cum, cur ita, dico.
'Audi, etsi durum est; nam uerum quod graue primo
Consilium acciderit, sit iucundum utilitate.'

'Ανθυποφορά

At si aduersa mihi referam, relatio fiet.
"Sed moueas te, lucifugus, sis in medio audax!"

11 tretacolon *P*   13 reflectio *P* reflectimus et sic ubique *P*   14 pariter inquit *P*   15 ait *Fröhlich* aut *P* autem *Sauppe* expectis *P*   17 supto *P*, em. *Q* (*Quicherat*)   18 cui [quod ego] tempus adest [abest ego] *suppl. Sauppe* inquit *P*
19 *Αἴσιοις* *P* differe *P* dicimu illo *P*   20 buccina torba *P*   21 cordis *P*   22 Appositum *P*   25 *Αἰτιολογία* *P*   26 aud. *P* uero *P*   27 iogundum *P*   28 *Αντίποφορά* *P* rellatio *Schn. (Schneidewin)*   29 in medium *Ahrens*

'Ludo est, indoctus cui pes, malus optigit umbo?"'

30

Απόχρισις

Fit responsio ad haec, quae contra fингиму' dici.

'Irasceretur: sperne. dabit damnum: reparabis.

Caedet: ne toleres. nex imminet: emorere, inquam.'

Ἐπαναφορά

Est repetitio, cum uerbo saepe incipio [uno].

'Ipse epulans, ipse exponens laeta omnia nuptiae,

Ipse patrem prolemque canens, idem ipse peremit.'

35

Ἐπιφυρά

Desitio contra, cum uerbo desino in uno.

'Vt possem, fecit fatum; dedit haec mihi fatum:

Si perdam, abstulerit fatum: regit omnia fatum.'

Κοινότης

Haec duo coniunctim faciunt, communio uti sit.

40

'Vis callere aliquid: discas. uis nobilitari

Ingenio: discas. uis famam temnere: discas.'

Ἀναδίπλωσις

Fit replicatio, si gemines iteramine quaedam.

'Ibo in eum, sit uel pollens ut fulmine dextra,

Pollens fulmine dextra, fero uis praedita ferro.'

45

Βραχυλογία

Est breuitas, raptim paucis cum dicimu' multa,

'Mentem contempla; nam consilio ualuit: fors

Decepit. si peccat, homo est. concede; fatetur.'

30 Laudes inductus et optige ambos *P*, *em. Ahr.* 33 Cedet me tolere *apographum Sirmondi*, *em. Sauppe* ne si minor *apogr.*, *em. Ritschl* At sum minor *Saupe* qui sim minor *Halm*

34—42 post 63 posuit *G. Dzialas* 34 απαναφορά *P* uno add. *Q* 37 Desisto *P* 40 ut sit *P*, *em. Ahr.* 42 dicas uis *P* 43 ανδίπλωσις *P* 45 uis *Ahr.* bis *P* 46 partim *P* raptim *Saupe* carptim *Q* 47 uoluit *P* 48 si peccat

Fröhlich sepe ad *P.* aliis spem uel fit uel bene ante saepe, at ponunt

Διαφορά

Si uerbum diuerse iteres, distinctio fiet.
 50 'Cuius hoc homini dones: homo si modo, nolit.'
 'O mulier, uere mulier! scelera omnia in hoc sunt.'

Πολυσύνδετον

Multiiugum dico, articulis quod plurib[us] iungo.
 'Ille hunc fallit, at hic gaudet, nos uero timemus
 Praesertim in peregrī ne fas abrumpere tentet.'

Διαλελυμένον

55 Abiunctum contra est, si nullis singula necto.
 'Cognoscas, qui sis, cures te, uir sapiens sis,
 Et peius serpente time illum quaelibet unum.'

Διηρημένον

Dispersum dico, quod [†] passum uno ordine reddo.
 'Ambo Iouis merito proles, uerum ille equitando
 60 Insignis Castor, catus hic pugilamine Pollux.'

Διεξοδς

Fit percursio, percurro cum singula raptim.
 'Maiores uim [†] haud inueniet, parilem simili in re
 Vincemus, non audebit certare minore.'

Ἐπιπλοκή

Fit conexio, posterius si necto priori:
 65 'Cum sensi, dixi; cum dixem, deinde suasi;
 Cum suassissem, abii; simul atque abii, indupetraui.'

49 διαφωρ. *P* diuersae *P* 50 ο muli *P* 52 Πωλυνδετων *P* Multilongum *P*, em. *Q* 53 ατ *P* et *Saupe*
 54 praeſentim *P* tentet *Q* τ ετ ire *P* 55 Διαληλυμενων *P* 57 Et prius uerb. time illum quaelibet *P*, em. *Ahrens*
 58 διερειμμενων *P*, em. *Q* Disparsum *P* dico *ego*] reddo *P*
 quod sparsum *Saupe* uno *Q* non *P* haud *Ahr.* 60 castus
C pullux *C* 61 διεξοδως *P* percussio *P* 62 haud *Ahr.*
 non *P* Non uim maiorem inu. *Christ.* Vel uim del. *Ahr.*
 63 certeare minorem *P* audebunt c. minores *Ahr.* 64 conexio *P* 65 dixem *Saupe* dixisse *P* 66 indupetraui *P*

'Επανάληψις

Illa resumptio sit, quaedam cum dicta resumo.
 'Cognitus est nobis, iam cognitus, ac bene noui.'
 'Tu uero sapiens cunctis, immo ipsa Minerua.'

'Επιτροπή

Fit concessio, cum quiduis concedimus [†] optet.
 'Nesciuit uel non potuit uel noluit: ut uis,
 Pone, tibi permitto; tamen non debuit uti.'

70

'Επιφωνούμενον

Intersertio, cum inseritur sententia quaedam.
 'Pollet enim forma, quod regnum aetatis habendum,
 Fortuna, quae sola potest quemcunque beare.'

75

'Επίξενξις

Fit geminatio, cum sensus geminamus eosdem.
 'Thebae autem, Thebae, uicina urbs inclutaque olim.'
 'Mi nate, o mi nate, meae spes sola senectae.'

'Επεκφώνησις

Exclamatio ea est, quam ut motus reddo repente.
 'A, postquam uictum uideo me, tu improba et amens,
 Fortuna, es, quos sublimas mox ipsa premendo.'

'Ισόκωλον

Fit parimembre, ubi membra aequalia circuitus sunt.
 'Cui nec finis adest cupiendi nec modus extat
 Vtendi, citus in dando est, celer in repetendo.'

Μεροισμός

Cum priuis propria attribuas, fit distribuela.

85

67 επανάληψις *P* 68 ac *Schneidew.* at *P* est *Sauppe*
 est bene nobis *Ahr.* 69 inao *P* επιτροπή *P* 70 opte
P 71 Hisce uti *Froehl.* 72 Ponet ibi *P* επιφω-
 νονμενων *P* 77 inclytaque *P* 78 meae] memae *P*
 80 at *P* ah *Halm* ut *Schn.* amans *P* 81 praemendo *P*
 ισοκωλον *P* 82 pare membre *P* aequa et *P* aequa-
 lia *Sauppe* 84 citius *P* in] i *P* 85 primis, sed *ead.*
 manu priuiis corr., *P* destribuela *P*

‘Huic fulta in manibus, fuga plantis, uentre sagina.’
 ‘Tu sumptu pauper, dando dis, ingenio rex.’

Μετάβασις

At remeatio fit, cum rursus me redigo ad rem.
 ‘Verum longius excessi nec tempore in ipso
 90 Fortasse indulgens animis: ergo redeo illuc.’

Μετάφρασις

Fit uariatio, cum simili re nomina muto.
 ‘Regnauit Libyco generi, regnauit et Argis
 Inachiis, dominatus item est apud Oebaliam arcem.’

Μετάκλισις

Declinatio, cum uerbum declino parumper.
 95 ‘A primo puerum rectum est condiscere recte?’
 ‘Dignos digna manent, plerumque bonis bene uortit.’

Ορισμός

Definitio fit, cum rem definio pro me.
 ‘Diligere, hoc prorsum est uelle id, quod prosiet illi:
 Nam qui ad se reuocat quod uult, mihi sese amat ipse.’

Ομοιοτέλευτον

100 Confine est, simili fini cum claudimu’ quaedam.
 ‘Quom minus indignatur, ibi magis insidiatur,
 Vt metuas noxam, si non ostenderit iram.’

Ομοιόπτωτον

Aequelatinatum est, quod casu promimus uno.
 ‘Auxilium, non consilium, rata, non cata uerba,
 105 Rem, non spem, factum, non dictum quaerit amicus.’

86 faga P   88 rematio P   89 puto tempore iusto,
 91 in re *Saupe*   92 gene P   93 uide ad u. 1
εκκλισις P, em. *Saupe*. an “Εκκλισις?”   94 uerbo B   ωρι-
συός P   98 dilige P   uelle id quod *Saupe* uert id P
 prosit et P, em. *Emperius*   99 uult mihi, sese *Saupe*.
 mihi] puto hic ομοιοπτελευτον P   100 Confinies simili P
 101 quom *Halm* com P   102 Vt noxam metuas P,
transpos. Q non] n. P   ομοιοπτωτον   103 aequae clinatum
 P aequicl. Ahr.

Πολύπτωτον

Multiclinatum contra, uariantib[us] quod fit.
 'Tu solus sapiens, tibi cuncti cedere debent,
 A te consilium petere et tua dicta probare.'

Παρυνομασία

Supparile est, alia aequisono si nomine dicas.
 'Mobilitas, non nobilitas.' 'bona gens, mala mens est.' ¹¹⁰
 'Diuidiae, non diuitiae.' 'tibi uilla fauilla est.'

Προσαπόδοσις

Est subnexio, propositis subnectere quaeque.
 'At nos non ut tu: nos simplicitate, tu arte.'
 'Hoc das, hoc adimis nobis: das spes, adimis res.'

Παραδιαστολή

Subdistinctio fit, cum rem distinguimus ab re. ¹¹⁵
 'Dum fortē, qui sit uaecors, comemque uocat se,
 Quom sit prodigus, et clarum, qui infamis habetur.'

Παρένθεσις.

Interiectio, cum quaedam medio ordine famur.
 'Huc ut uenimus, interea — nam tempus erat uer
 Et sacrum Florae et Cereri nemus — imus ad aras.' ¹²⁰

Παρομολογία

Est suffessio, cum sensi pro parte fatemur.
 'Verum Academia [†]est. esto: tamen omnia nulli
 In dubium reuocant. at quaedam et pleraque, si uis.'

Πρόληψις

Anticipatio fit, contraria cum occupo uerba.

πολυπτωτον P 106 contraria uariantius 'quod sit P,
em. Q (= Quicherat) *Halm Ahr.* 107 dere *om. P* *παρανομασία P* 109 alia *Saupe* tale *P* alid *Ahr.* 110 mouilitas
 non uilitas *P* 112 subnectio *P* 113 tuare *P, em. Saupe* 114 adimes bis *P, em. Q* *πραδιαστολή P* 116 forte *P*
 quia *P* qui *Schn.* uaecor *P* 117 quom *Halm* quod *P*
 si *P* sit *Q* *παρενθεσις.* 118 Interfectio *P* 120 Cere-
 ris *Saupe* 121 suffasio *P* 122 est] ait *Halm* 123 ad
P sibi *P* si uis *Q* *προληψις P*

125 'Credo, ille et flebit multum et iurabit, amicos
Producet testes: sed uos rem quaerere par est.'

Παρόμοιον

Adsimile, † a momento cum simile hoc facio illi.
'Nam plebeius homo, ut ferme fit libera in urbe,
Reg[nat] † ibi et puncto regnat suffragioloque.'

Παρογησία

130 Inreticentia, cum uerum reticere negamus.
'Dicere, quod res est, cogor; uos ista, Quirites,
Vos facitis, dum non dignis donatis honores.'

Πρότασις

Propositum, cum proponas, quod deinde repellas.
'Est ornanda domus spoliis: hic ornat amicam
135 Exuuiis. leges discendum est: discit amores.'

Πάντα πρὸς πάντα

Cuncta ad cuncta, ut: 'Gens Graia, Afra, Hispanica
seruit;
Nam partim meritost ultus, partim insidiantes
Praevenit, partim uictor uirtute subegit.'

Συναθροισμός

Est conductio conquegregatio, cum adcumulo res.
140 'Multa hortantur me: res, aetas, tempus, amici,
Concilium tantae plebis, praenuntia uatum.'

Συνοικείωσις

Conciliatio, diuersum si conciliamus.
'Prodigus [est] et parcus idem: [nam] nescit uterque
Vti opibus, peccant ambo, res dedecet ambos.

125 illae fleuit <i>P</i> iurauit amico <i>P</i>	126 producit <i>P</i>
pars est <i>P</i> . 127 At simul <i>P</i> cum agnomento <i>Frohlich</i>	
128 nan <i>P</i> 129 Regnat <i>Q</i> Reg <i>P</i> ibi et] num ibei? suf-	
ragio loqui <i>P</i> , em. <i>Ahr.</i> 131 ita <i>P</i> , em. <i>Q</i> 133 propositio	
<i>P</i> , em. <i>Q</i> ; id add. <i>Sauppe</i> proponis <i>Ahr.</i> 137 meritostultos	
<i>P</i> 138 preueni <i>P</i> inuictos <i>Ahrens</i> συναθροισμός <i>P</i>	
141 concilia <i>P</i> denuntia <i>P</i> , em. <i>Halm</i> dementia <i>Q</i> natum <i>P</i> ,	
em. <i>Schn.</i> συνοικείωσις <i>P</i> 142 fit add. <i>Q</i> diuersa ubi	
<i>Froehlich</i> . 143 est et nam add. <i>Q</i> 144 dederet <i>P</i>	

Τρίκωλον

Teriuga sunt, quae respondent secum ordine trino.
 'Si neque diuitiis polles neque corpore praestas
 Nec corde exuperas, cur te dicam esse beatum?' 145

Χαρακτηρισμός

Fit depictio, cum uerbis ut imagine pingo.
 'Pocula, serta tenens flexa ceruice iacebat,
 Limodes, grauis optutu, madido ore renidens.' 150

Ἐπιτίμησις

Est correctio, cum in quodam me corrigo dictu.
 'Nam tarde tandem — tarde dico? immo hodie, inquam.'
 Vel sic: 'non amor est, uerum ardor uel furor iste.'

Προυπάντησις

Fit praeoccursio, si reddas priu' posteriori.
 Vt: 'pluuias cernas nolle istos ac cupere illos:
 Artrantes cupiunt imbre noluntque uiantes.' 155

Ἀναστροφή

Esse reuersio et in prosa solet, ut fit in istis:
 'Pauxillam ob culpam.' 'male quod uult.' 'praecipiti
 in re.'
 'Troianos facit ire ut diuus Homerus aues ut.'

Τπερβατόν

Transcensus porro est, cum intersita pendula claudio. 160
 'Atque ego, quod negat hic quiduis, ius eripit omne,
 Fas abolet, laedit leges, haec omnia mitto.'

τρίκωλων *P* 145 *trina Sauppe*, *sed cf. u. 2* *χαρακτηρισμός* *P* 148 *depinctio P uerb. P* 149 *ferta Quich.*
150 Limonides P, em. Haase *επιτίμησις P* 153 *uerbum P* 154 *redas prius P* 155 *accipere P, em. Sauppe*
156 Arantes P, em. Froehlich *agrestes Ahrens* *agricolae* *Sauppe* 158 *pausillam occultam P, em. Ahr. praecipit P,*
em. Schneiderwin 159 *duuius P* 160 *interposita P, em. Q* 161 *quiduis Sauppe uiuis P* 162 *laede P*

'Αντεναντίωσις

Exaduersio fit, minimis si maxima monstras.

‘Non parua est res, qua de agitur’ pro ‘maxima res est’,
 165 *Vt dictust Ajax ‘non infortissimu’ Graium.’*

Ζεῦγμα

Nexum est, si uarias res uno nectimu’ uerbo.

‘Oebalon ense ferit, Lycon hasta, Pedason arcu.’

Nunc mediost ‘ferit’ et fini pote principioque.

Μεταβολή

Si uerbum uarie mutes, uariatio siet.

170 ‘Quis nos propter te dilexit? quando aliquem tu
 Iussisti? quas res gessisti? cur ita abundas?’

'Ἀλλοίωσις aut 'Τπαλλαγή

Fit mutatio multimodis. ‘Bello Africa flagrat,’

Afros cum dicas bellare. et tempora quando

Et casus numerosque figurando uariamus.

"Ἐλλειψις

175 Fit defectio, cum uerbum, quod subtraho grate,
 Defit. ‘Curat enim nemo nec corrigit hanc rem,
 Sed culpat.’ quippe hic ‘quisquam’ subtraximu’ grate.

Πλεονασμός

Exuperatio fit, quod causa appono decoris,

Cum uacat, ut: ‘quarta uix demum exponimur hora;’

180 ‘Saucius ille leo’ — quia ‘uix’ pote tollere et ‘ille’.

Περίφρασις

Est autem circum illa locutio: ‘bucera saecla’

‘Fac discas’ pro ‘disce’, et pro ‘dic’ ‘dice loquendo.’

164 pro maxima *Ahrens* sed proxima *P*   165 in fortissimus *P*   167 Lycon ferit *Christius* astapidasson arcii *P*,
em. Q   168 medius *P*, mediost *ego* mediumst *Christius* fuerit *P*   169 uariae *P*   170 non *P*   171 iunxisti *Schneid.*
iunxisti Sauppe vναλλαγη P   172 multis modis *P*   ελλην-
πις P   177 subtrax *P*   178 sq. quod] quom et cum] quod
Christius   180 uim *P*   182 lacunam agn. *Halm*

Προσδιασάφησις

Si plenum cumules, adsignificatio fiet.

Vt: 'mihi non placet hoc animo.' quippe [hinc] 'animo' ¹⁸⁵
aufer,

Et nihilo minus est plenum; uerum auxerit illud.

προσδιαγραφεσις *P*, em. *Schn.* et *Sauppe* ¹⁸⁴ comules
at significatio *P* ¹⁸⁵ hinc add. *Halm*, hic *Schn.* tu quippe
Sauppe ¹⁸⁶ Enihil *P* illum *P*

CARMINA
CODICIS VINDOBONENSIS 16

486

REMI FAVINI

De ponderibus et mensuris

B. M. —

Pondera Paeoniis ueterum memorata libellis
Nosse iuuat. pondus rebus natura locauit
Corporeis: elementa suum regit omnia pondus,
Pondere terra manet: uacuus quoque ponderis aether
5 Indefessa rapit uoluentis sidera mundi.

Ordiar a minimis, post haec maiora sequentur.
Nam maius nihil est aliud quam multa minora.

A = Vindobonensis olim Bobiensis saec. VIII—IX fol. 48 r. u.; 70 u.; contulit Endlicherus (ed. Vindob. 1828) P = Parisinus 7496 saec. IX fol. 246 et 249; contuli B = Guelferbytanus Gud. 132 saec. X; cont. Hultschius C = Guelferbytanus Gud. 64 saec. X; cont. idem G = Sangallensis 817 saec. XI; cont. Schenklus; quem, ut specimen corruptelae latius serpentis, hic illic exhibeo.

De ponderibus *A* Inscriptione carent *PB* all. cf. Anthol. fasc. I p. XIX. Remi Fauini epistola de ponderibus ex sensu eiusdem clari oratoris ad Symmachum metrico iure missa incepit *Parisinus* 7498 saec. IX et fere *Voss. oct.* 15. Remi Fauini de ponderibus et mensuris *C*, *Monacensis* 18375 saec. X, all. Itē Prisciani lib̄ de ponderibus et m̄suris ex opere Rufini ut Fauiani: fI. de ponderibus et mensuris cod. *Voss. q. 33* saec. X fol. 115 r. et fere *Reginensis ap. Burm.* (i. e. *Vatic.* 1709). Versus Prisciani grammatici de figuris numerorum et ponderum *G* Incipiunt uersus Prisciani de ponderibus *Paris.* 8069 saec. X—XI fol. 4 u. 1 peonis *A* (peoniis *A²* i. e. m. sec.) poeniis *C* poeniis *C m. 2*, *G* 2 rerum *A* (corr. *A²*) *C* locabit *A¹*

7 n̄ *A¹* minora *A¹* minuta *A³PBC* rel. *uulgo*

Semioboli duplum est obolus, quem pondere duplo
Gramma uocant, scriplum nostri dixere priores.
Semina sex alii siliquis latitantia curuis 10
Attribuunt scriplo, lentis uel grana bis octo,
Aut totidem speltas numerant tristesue lupinos
Bis duo; sed si par generatim his pondus inesset,
Seruarent eadem diuersae pondera gentes.
Nunc uariant: etenim cuncta haec non foedere certo 15
Naturae, sed lege ualent hominumque repertis.
Scripla tria dragmam uocitant, quo pondere doctis
Argenti facilis signatur nummus Athenis;
Olceque a dragma non re sed nomine differt.
Dragmam si gemines, erit is quem dicier audis 20
Sicilicum: dragmae scriplum si adiecerō, fiet
Sextula quae fertur; nam sex his uncia constat.
Sextula cum dupla est, ueteres dixere duellam.
Vncia fit dragmis bis quattuor; unde putandum
Grammata dicta, quod haec uiginti quattuor in se 25
Vncia habet: tot enim formis uox nostra notatur,
Horis quot mundus peragit noctemque diemque.
Vnciaque in libra pars est quae mensis in anno.

9 dragma *A*, em. *A³* scriplum *A* scrupulum *PB* scri-
pulū *CG* 11 attribuo *A¹* adtribuunt *A²G* scrupulo *B*
scripulo *PC* uel grana bis *A* uergantur *P* uergantur in *BC*
uergentibus *G* 13 Biduo *PB¹C* 14 diuersa *P* 15 etenim]
etcum *A¹* haec non *A* nunc (*om. haec*) *PBC¹G* federe *G*
17 Scripula *PBCG* namque add. *PG* ria *A¹* (tria *m. tert.*)
dracmam *G* drachmam *uulgo*, et sic *infra* uocitant *A*, *om.*
PBCG; faciunt *Paris.* 12117 *saecc. XI* quo *A* quam *rell.*
18 facile *A* ethaenis *P* aenis *B* et aeris *G* 19 olcae *B*
olcis *G* quae *A BC* a] ad *C*, *om. B* Ñ *P* 20 geminas *G*
erit *APC* aderit *B* eterit *G* is *A*, *om. PBCG* 21 sicilicum *A*,
sicilicus *rell.* scripulum *PC* scrupulum *B* dracmae scripu-
lus *G* adicero *A¹* adicero *A³* 22 q̄ *P* untia *G* c̄stat̄ *P*
23 duelam *G* 24 bis *IIII A* 25 grammata *A²P* dra-
gmata *A¹* gramma *BC* XX et quatuor *A* 26 totidem f. *C*
nostra *ABC* una *P* graeca *A³* in *mg.* 27 ante 26 *A¹* 27 In
se horis *A* quod *A¹C* qu ^{vot} *P* peraget *A¹* 28 q̄ *P* quae
BC annum *PBCG*

Haec magno Latio libra est gentique togatae:

³⁰ Attica nam minor est: ter quinque hanc denique dragmis
Et ter uicensis tradunt explerier unam.

Accipe praeterea, paruo quam nomine Grai
Mnam uocitant nostrique minam dixere priores.
Centum hae sunt dragmae; quod si decerpseris illis
³⁵ Quattuor, efficies hanc nostram denique libram;
Attica quae fiet, si quartam Dempseris unam.
Cecropium superest post haec [†] docuisse talentum
Sexaginta minas, seu uis, sex milia dragmas,
Quod sumnum doctis perhibetur pondus Athenis;
⁴⁰ Nam nihil his oboloue minus maiusue talento.

Nunc dicam, solidae quae sit diuisio librae
Siue assis (nam sic legum dixere periti),
Ex quo quod soli capimus perhibemur habere,
Dicimur aut partis domini pro partibus huius.
⁴⁵ Vncia si librae desit, dixere deuncem,
Ac si sextantem retrahas, erit ille decuncis.
Sed nullum reliquo nomen semuncia certum

³⁰ non *G* [†] *P* hanc *B*] s ad *A*¹ haec *PCG* hac *A*³ in
mg. ter quinis at *A*² ³¹ uigenis *B* unum *B* ³² pa-
trio *Vinetus* quam] cog *C* grai *AB* gradi *P* grandi *C*
³³ nam *A*¹*PCG* mnam *A*³*B* que *A*³] quam *A*¹*PCG*, om. *B*
nostri et minam et priores om. *A*¹, qui quam dixere duellam.
minam *A*³*P* mnam *BCG* dire *C* ³⁴ hec *G* haec *C* erunt *PCG*
quae si *A* decepseris *C* ³⁶ nam fiet quartam si *G* emnam
libri unam *Vinetus*. ei mnam *Schenklius*. num e mna? ³⁷
Cecropeū *PG* superem *A* docuisse *libri*, nisi quod uocare
*A*¹, dixisse *A*³ memorare *Hultschius* thalentū *P* ³⁸ Sexaginta *A* sex *PBCG* minis *A*¹ mnas *Vinetus* bis *libri* mil-
lia *A*? post milia add. *C* denique, *G* milia dragmas *A*¹,
Hultschius, dragmas *A*²*PBCG* ³⁹ summus *PC* ethaenis *P*
aenis *B* ⁴⁰ obolo] binis *G*. ue *AG* ne *PBC* talento *A*
talentum *BCG* thalentum *P* ⁴² seu *ABC* seu ^f *P* Sicili-
eus assis *G* ⁴³ solidi *A*³ solide *G* ⁴⁴ dicimus *A*²*BC*
⁴ cim' *P* ut *G* huius] usus *C* ⁴⁵ deest *PBC* deerit *G*
⁶ Ac si *PB* axi *A*¹ at si *A*³ assis *C* extantem *C* sex tan-
dem *G* retrahas *A*³*B* detrahas *A*¹*PCG* illa ^e *P* decuncis
*A*²*PBCG*² deuncis *A*¹*G*¹ ⁴⁷ relinqu *A*¹ reliqua *G*

Dempta dabit, neque [quae] est huius sescuncia triplex.
 Dodrantem reliquum uocitant quadrante retracto;
 Cumque triens desit, bessem dixere priores.
 Idem septuncem dempto quincunce uocarunt.
 Post haec semissis solidi pars maxima fertur;
 Nam quae dimidium superat, pars esse negatur,
 Vt docuit tenui scribens in puluere Musa.
 Cetera dicta prius, quibus est semuncia maior.

Haec de ponderibus: superest pars altera nobis
 Vmida metiri, seu frugum semina malis.
 Cuius principio nobis pandetur origo.
 Pes longo in spatio latoque altoque notetur,
 Angulus ut par sit quem claudit linea triplex,
 Quattuor et medium quadris cingatur inane:
 Amphora fit cybus hic, quam ne uiolare liceret,
 Sacrauere Ioui Tarpeio in monte Quirites.
 Huius dimidium fert urna, ut et ipsa medimni
 Amphora, terque capit modium; sextarius istum
 Sedecies haurit, quot soluitur in digitos pes.
 At cotylas, quas si placeat dixisse licebit

48 dempto *B* quae est] post *Wernsdorfium Schenklius*,
 est *A¹* (namque est *A³* in *mg.*) *PG*, inest *B* enim est *C* huius
om. *A* sescuncia *A²* sexuncia *A¹* sexuncia *PBC* 50 Cun-
 que *C* deficit *P* uesen *A¹* besen *A²PB* bessen *G* 51 septun-
 ciem *A¹* septunce est *B* septuncem ē *C* septunx est *G*
 qemque *A¹*, em. *A³* cincūq. *PBC* uocatus *G* 53 nam que
t
A¹ dimedium *A* 54 tenuis *A¹* 55 caetera *P* caetera *C*
 est semuncia *A³* rell. septuncia *P* ut uidetur esse uncia *A¹* esset
 uncia *A²* 57 Vmida *P* Humida rell.? malis *A* mauis *PBC*
 59 Pes etenim l. *G* in *om.* *PG* altoque *om.* *PBCG* no-
 tatur *A³* *R*, *P* in *mg.* 60 angelus *A¹* ut *A* et rell. pars
B lancea *G* 61 quadris medium *B* 62 amphora *A*
 cybus *A* cuius *PBCG* cubus *uulgo* hic *uulgo* *om.*; hanc ne
 cui *Schenkl.* quam *om.* *G* 63 tarpeio *P* im *C* 64 dime-
 dium *A* fertur nam ipsa *A¹* fertur nam ut ipsa *PBC* fert
 urna ut ipsa *A³* nam fertur in ipsa *G* edemni *A¹* medemni
A³ medimna *G* 66 Sedeties *P* aurit *A¹* quod *A¹PBC*
 indirit ospes *A¹*, em. *A²* 67 Ad *A* colittas *A¹* cotilas
A³PBCG quasi *C*

- Eminas, recipit geminas sextarius unus,
 Quis quater adsumptis fit Graio nomine choenix.
- 70 Adde duos, chus fit, uulgo qui est congius idem,
 E quo sextari nomen fecisse priores
 Crediderim, quod eos recipit sex congius unus.
 At cotyle cyathos bis ternos una receptat.
 Sed cyatho nobis pondus quoque saepe notatur.
- 75 Bis quinae hunc faciunt dragmae, si adpendere malis:
 Oxybaphon fiet, si quinque addantur ad istas.
 At mystrum cyathi quarta est; sed tertia mystri
 Quam uocitant chemen, capit haec coclearia bina.
 Quod si mensurae pondus conponere fas est,
- 80 Sextari cyathus pars est quae [est] uncia librae;
 Nec non oxybaphi similis sescuncia fiet,
 Sicilicumque tibi mistro simulare licebit.
 Coclear extremum est scripulique imitabitur instar.
 Attica praeterea discenda est amphora nobis

68 Emina *A¹* heminas *uulgo* 69 Qui et assumptus
 (ads. *A²*) *libri*, em. *Endlicher*. graia *A* cenis *A¹* cenix *A²*
chenix *G* 70 duas *Endl.* chus *A²PB²C* huius *A¹* chrus *B¹*
dius, om. fit, *G* ēgiūs *P* 71 Aequo *A¹PC* *A* quo *G* ex quo *A³*
sextarii *A* (e sil.) *PC* 72 recipit *A* captet *P* capit et *CG*
capiat *B* *uulgo* unas *P* 73 cotile *A²C* cotilem *A¹* cotila
PBG cyatos *A¹* chyatos *A²* ciatos *BG* (*qui sic ubique*) batos
PC ‘alius ciatos’ *P* m. pr. *supra* lin. uix *A¹*, corr. *A²*
 74 chyato *A* deciato *B* de bato *PCG* ‘alius ciato’ *P* ut
supra quoque om. *PBC* 75 Vix *A²*, bis *A¹* rell. nunc *PC*
dracme *C* appendere uelis *PBC* 76 Oxabafum *PBC* hoci-
bafon *A¹* oxybafon *A³* oxifalum *G* fient *PC* facient *B* si
post quinque *C*, om. *P* u. 77 om. *A¹*, add. *A³* in mg. Ad
BC mistrum *ubique* *G* mixtu *C* ciati *ABC* cyati *P* sed *A*
 at *P* a *BG* ad *C* mustri *C* 78 ///*emen* *A¹* clemen *A³*
cyamen *BP* ciamen *CG* coclarria *A* bina om. *G* 79 pon-
dus om. *PBC* componere *BC* cōp. *P* 80 Si sextarios *A¹*
Sextario *A³* rell., em. *Hultsch.* ciatus *BC* cyatus *P* quae] q; *P* utque *G* quā *Paris.* 12117 saec. XI est om. *libri*
 81 hoc so baphi *A¹* hoxybaphi *A³* oxibafi *B* exobafi *P*
exobafit *C* exifalo *G* sescuncia *A³* uncia *A¹* sexcuncia
BG sex uncia *PC* 82 Siciculūq; *B* Silicumque *C* mistro
A¹ similare *B* 83 cloclare *A¹* q; *P* quae *BC* 84 Attico
C dicenda man. recentior in *A*

Seu cadus: hanc facies, nostrae si adieceris urnam. 85
 Est et bis decies quem conficit amphora nostra
 Culleus: hac maior nulla est mensura liquoris.
 Est etiam terris quas aduena Nilus inundat
 Artaba, cui superest modii pars tertia post tres,
 Namque decem modiis explebitur artaba triplex. 90

Illud praeterea ueteres perhibere memento,
 Finitum pondus uarios seruare liquores.
 Nam librae, ut memorant, bessem sextarius addit,
 Seu puros pendas latices seu dona Lyaei.
 Addunt semissem librae labentis oliuae 95
 Selibramque ferunt mellis superesse bilibri.
 Haec tamen adsensu facili sunt credita nobis:
 Namque nec errantes undis labentibus amnes
 Nec mersi puteis latices aut fonte perenni
 Manantes par pondus habent, non denique uina 100
 Quae campi aut colles nuperue aut ante tulere.
 Quod tibi mechanica promptum est deprendere Musa.
 Dicitur argento tenuiue ex aere cylindrus,
 Quantum inter nodos fragilis producit harundo,
 Cui cono interius modico pars ima grauatur, 105

85 facies *om.* A^1 , *add.* A^3 una PC 86. quae confit C
 87 culleu// ac P hac A^3B hanc A^1 ac C hoc G maioris
 A^1 , *em.* A^3 hac nulla est maior B mensura P 89 arta ua
 A^1 , *em.* A^3 superest A^1 superat A^3 *rell.* modii *om.* G
 90 modiis A^1BP modios A^3 modii C explebit A^1 , *em.* A^3
 91 ueteris A , *om.* PBC sensu G perhibere AG cohi-

bere PC coniuere B 92 serua P 93 libra P besen A^1
besem A^3 bessen G 94 plendas A^1 , *corr.* A^3 lyei A^1
liei PB lyei C ligni G 95 semisse Tibrae P oliuae A^1
aliui P olini A^2 *rell.* 96 Seu librāq. P Sedlibramque CG
melli P libri B , *idem ante* superesse C 97 asensu B
assensu PCG sunt] s PC . 99 putei PBC puteo G forte
 A^1 , *em.* A^2 100 manentes A^2PB manentes A^1C ñ P
 01 aut tante C aut tanta G 102 mechanica A^1 , *em.* A^2
deprehendere PCG 103 dicitur A^1PCG dicitur A^3B tenu-
esue A^1 tenue (*om. ue*) P tenuiue A^2 *rell.* ex atre P ex-
stare G cilindrus A ubique celyndrus *ubique* G 104 arundo
 BPG 105 cano P

- Ne totus sedeat totusue supernatet undis.
 Lineaque a summo tenuis descendat ad imam
 Ducta superficiem, tot quae aequa in frusta secatur,
 Quot scriplis grauis est argenti aerisue cylindrus.
- 110 Hoc cuiusque potes pondus spectare liquoris.
 Nam si tenuis erit, maior pars mergitur unda;
 Sin grauior, plures modulos superesse notabis.
 Quod si tantumdem laticis sumatur utrimque,
 Pondere praestabit grauior; si pondera secum
- 115 Conuenient, tunc maior erit quae tenuior unda est;
 Ac si ter septem numeros texisse cylindri
 Hos uideas latices, illos cepisse ter octo,
 His dragma grauius fatearis pondus inesse.
 Sed refert aequi tantum conferre liquoris,
- 120 Ut grauior supererit dragma, quantum expulit undae
 Illius aut huius teretis pars mersa cylindri.
 Haec de mensuris. quarum si signa requires,
 Ex ipsis ueterum poteris cognoscere chartis.
 Nunc aliud partum ingenio trademus eodem.
- 125 Argentum fuluo si quis permisceat auro,

106 Nec A^1PC Neu A rec. totis G^1 uersusnatet G
 supernatet PC 107 q̄ P descendat AB^2 descendat B^1
 descendit PC ima $PBCG$ 108 Ductam B superficie $PBCG$
 tot aequa A^1 totque aequa A^2 totq. qua P totq: que B
 tot quo quū C tot quaque G totidemque aequa A^3 frustra
 C secetur B 109 Qd P scripulis PBC aerisque G cilin-
 drus AC 110 potest PC 111 si om. A^1 , corr. A^2 maiori
 PG pars om. PBC mergitur A^2PCG pergitur A^1 submer-
 gitur B 112 Si grauius A^1 , corr. A^2 modulatus suo per-
 esse A^1 , em. A^2 113—115 post 118 ponit Christius 113 Quod
 A Ac PBC At G aut *uulgo* tantundē PB latices G^1 sū-
 matur P utrūq; *supra scripto* iū; m. pr. P 114 grauiors
 P^1 , grauior si P^2 pondere PCG 115 Conuenient $PBCG$
 qui G 116 ac si A^1 at si A^3 quod si PBC septies A^1 ,
 em. A^3 humeros $PBCG$ (*idque B ante septem*) cilindri AC^1
 117 illas P coepisse PG^2 caepisse BC 119 equi B
 120 dedi ex PBC ; corruptum dicit Hultschius Ut dragma supererit
 sua A^1 dragma supererit grauior A^3 unda G undas A^3 undē
 A^1PBC 121 mensa PB cilindri A 122 Hae P si om.
 G , tu C requiris PB requiras G 123 cartis B certis G
 124 tradamus G

Quantum id sit quoue hoc possis deprendere pacto,
Prima Syracosii mens prodidit alta magistri.

Regem namque ferunt Siculum quam uouerat olim
Caelicolum regi ex auro statuisse coronam,

Conpertoque dehinc furto — nam parte retenta

Tantundem argenti opifex immisicut auro —

Orasse ingenium ciuis, qui mente sagaci,

Quis modus argenti fuluo latitaret in auro,

Repperit inlaeso quod dis erat ante dicatum.

Quod te, quale siet, paucis (aduerte) docebo.

Lancibus aequatis quibus haec perpendere mos est

Argenti atque auri quod edax purgauerit ignis

Impones libras, neutra ut preeponderet, hasque

Summites in aquam: quas pura ut ceperit unda,

Protinus inclinat pars haec, quae sustinet aurum;

Densius hoc namque est, simul aëre crassior unda.

At tu siste iugum mediique a cardine centri

Interualla nota, quantum discesserit illinc

Quotque notis distet suspenso pondere filum.

Fac dragmis distare tribus. cognoscimus ergo

Argenti atque auri discrimina; denique libram

Libra tribus dragmis superat, cum mergitur unda.

Sume dehinc aurum cui pars argentea mixta est

126 possit *PBCG* reprendere *A¹* deprendere *A²B*
deprehendere *PC* 127 syracusi *A¹B* syracusii *A²G* sira-
cussii *PC* pdit *P* prodiit *C* alta prodidit *A¹*, em. *A²*
128 Rege *C* siculo quam mouerat *PC* 130 Compero, om.
que, *PBC* forto *A* furti *P* retentam *A* recepta *C* 131 Arg.
tant. *edd.* immisicut *AC* 133 minor *A¹*, modus *A² rell.*
134 illaeso *B* diis *PBG* dicato *PC* 135 sitet *PC* 136 haec]
et *A¹*, em. *A²* 137 purgauerat *P¹B¹* 138 imponas *C*
impone *G* neultra *A¹*, corr. m. rec. neutro *PBCG* pree-
pondere *PG* pponere *C* 139 summittis *PCG* quas *A*
quam *PBCG* cooperit *PC* ceperat *G¹* 140 pars *A³B*
par *PC*, om. *A¹* aurum] hic desinit Parisinus 8069 141 nanq:
C simil *B* a re *PB* ari *C* crassior *A³* grassior *A¹* cras-
sius *PBC* 142 a *A¹* in *A³BG*, om. *PC* centrum *G*
143 discerpserit *PBCG* 144 quodque *A¹*, em. *A²* quotue
Christ. filo *A¹*, em. *A³* 145 cognouimus *PBCG* 146 libra
P libras *C* librae *G* 148 hinc *PBC* mixtast *A*

Argentique meri par pondus, itemque sub unda
 150 Lancibus impositum specta: propensior auri
 Materies sub aquis fiet furtumque docebit.
 Nam si ter senis superabitur altera dragmis,
 Sex solas libras auri dicemus inesse,
 Argenti reliquum, quia nil in pondere differt
 155 Argentum argento, liquidis cum mergitur undis.
 Haec eadem puro deprendere possumus auro,
 Si par corrupti pondus pars altera gestet.
 Nam quotiens ternis pars inlibata grauarit
 Corruptam dragmis sub aqua, tot inesse notabis
 160 Argenti libras, quas fraus permiscuit auro.
 Pars etiam quaevis librae, si forte supersit,
 Haec quoque dragmarum simili tibi parte notetur.
 Nec non et sine aquis eadem deprendere furtum
 Ars docuit, quam tu mecum experiare licebit.
 165 Ex auro finges librili pondere formam,
 Parque ex argento moles siet; ergo duobus
 Dispar erit pondus paribus, quia densius aurum est.
 Post haec ad lancem rediges pondusque requires
 Argenti, nam iam notum est quod diximus auri,
 170 Fac et id argento grauius sextante repertum.
 Tunc auro, cuius uitium furtumque requiris,

149 que] atque *P* metri *C* mori *G²* pars *A¹*, em. m. rec.
 idemque *A¹*, em. *A²* ubique *G* 150 inpositum *G* imposuit *A¹* imposuitis *A²*, em. *A³* expecta *PBG* expectare *C* pe
 tua *A¹* specta *A³* 151 fit uenturumque *G* docebis *A* 152
 ter senis] terrenis *C* ter fuerit *G* superabit ut *A¹*, em. *A³*
 153 decimus *G* 154 quā *C* nihil *PC* in pondera *C* 155 in
 liquidis cum uergitur *C* 156 deþndere *B* deþpendere
 (þphē *C*) *PC* deprendero *G*, em. *G²* 157 Si pars *C*
 p|||||rupti *P* corrupto *uulgo* pars om. et in mg. add. *A* ·
 par *G* 158 Nam quo *euanida* in *P* tersenis *B* pars om.
PCG inlibato *A* illibata *BP* 159 sub aquam *PBCG* to
 tiens ēē *PC* mox esse *B* notabis om. *G* //|||bis *P*
 160 auro] hic desinit *C* 161 Par *G* queuis *P* 162 note
 tur] hic desinit *G* 163 aquis] hic desinunt *PB* 165 fingis *A*
finges ego 167 densior auro *A*, em. *Christius* 169 auro
typotheta apud Endlicherum 170 et *Denisius* que *A*
 171 requires *A¹*

Finge parem argenti formam pondusque notato:
 Altera quo praestat leuiorque est altera moles
 Sit semassis onus: potes ex hoc dicere, quantum
 Argenti fuluo mixtum celetur in auro.

Nam quia semissem triplum sextantis habemus,
 Tres inerunt auri librae, quodque amplius hoc est,
 Quantumcumque siet, fraus id permiscuit auro.

Causa[que] cur ita sit, prompta est, si discere uerum
 Non pigeat ueterumque animos intendere chartis.

Nam si disparibus numeris accesserit idem,
 Seruat inaequales itidem, tantumque manebit
 Discrimen quantum fuerat prius, idque notabis,
 Siue in temporibus quaeras, seu pondera rerum
 Seu moles spectare uelis spatiumque locorum.

Quare diuersis argenti aurique metallis,
 Quis forma ac moles eadem est, par addito pondus:
 Argento solum id crescit, nihil additur auro.

Sextantes igitur quot tum superesse uidebis,
 In totidem dices aurum consistere libris,
 Parsque itidem librae sextantis parte notetur.

Quod si forte parem corrupto fingere formam
 Argento nequeas, at mollem sumito ceram.
 Atque breuis facilisque tibi formetur imago

Siue cybi seu semiglobi teretisue cylindri,
 Parque ex argento simuletur forma nitenti,
 Quarum pondus item nosces. fac denique dragmas

Bis sex argenti, cerae tres esse repertas:
 Ergo in ponderibus cerae argentique liquebit,
 Si par forma siet, quadrupli discrimen inesse.

Tum par effigies cera simuletur eadem
 Corruptae, cuius fraudem cognoscere curas.
 Sic iustum pondus, quod lance inueneris aequa,

In quadruplum duces; quadrupli nam ponderis esset,
 Si foret argenti moles quae cerea nunc sit.

174 honus *A*¹   179 que *Hultsch.*, *om. A* et *Schenkl.*
 189 quos tu *A*, *em. Buech.*   194 atque *Endlicher.* aequa *A*
 195 cubi *Endl.* finem deesse puto

Cetera iam puto nota tibi — nam diximus ante —
 Quo pacto furtum sine aquis deprendere possis.
 Haec eadem in reliquis poteris spectare metallis.

487

HILARII

B. M. —

Si uere exurunt ignes, cur uiuitis, undae?
 Si uere extinguent undae, cur uiuitis, ignes?

487^{a.}

EIVSDEM

Lympharum in gremiis inimicos condidit ignes
 Communis[que] ortus imperat alta manus.

487 sq. De septem miraculis mundi (ed. *Haupt. Ovid. Halieut. etc.* p. 67 sqq. ex cod. nostro *Vindob.*) fol. 56 (p. 71 H.): 'Quintum est de fontibus Gratianopolitanis, de quibus simul et latex emanat et ignis . . . hinc Hilarius quidam ait: Si . . . manus, et reliqua.' '*Hilarius Arelatensis, quem uersus fontis ardantis scripsisse Honoratus Massiliensis refert uit. Hil. 11. (14).? Hauptius 2 extingunt A 487 a. segregauit et Eiusdem inscripsi 2 que addidi*

CARMINA

CODICIS REGINENSIS VATICANI 215

B. V 88. M. 1051

488

Nomina feriarum

Prima dies Phoebi sacrato nomine fulget.
Vindicat et lucens feriam sibi Luna secundam.
Inde dies rutilat iam tertia Martis honore.
Mercurius quartam splendentem possidet altus.
Iuppiter ecce sequens quintam sibi iure dicauit.
Concordat Veneris magnae cum nomine sexta.
Emicat alma dies Saturno septima summo.

5

489

AVGVSTINI

B. M. —

De anima

Omnia sunt bona: sunt, quia tu, bonus, omnia condis.
Nil nostrum est in eis, nisi quod peccamus, amantes
Ordine neglecto pro te, quod conditur abs te.

*Reginensem cod. 215 saec. VIII exeuntis (uel anni 805)
haec carmina continere tantum ex Areualii ed. Isidor. tom. II
p. 305 sq. noui.*

488. *Inscr. om. S (Sangallensis 878 anno 821 scriptus,
p. 177); dedi ex Vat. p. 127 et P (Paris. 4883 A saec. XI,
ex Vatic. ni fallor descripto, fol. 27 r.). Versus septem die-
rum cod. Claromontanus ap. Burm. 1 phebi S sacratus
Clar. 2 uendicat S educate S P; elucens puto 4 altum
Clar. splendens percurrit ouantem P 5 ecce] inde Gau-
ricus sibi uindicat alte P 6 magnae om. S magno Clar.
sextus Cl. sexta sacratae S 7 almus Cl. summo] compta
P. — Secuntur in Vat. et P Versus de psalmis, deinde 489.*

489. Versus sc̄i Agustini de anima P fol. 27 u. Primus
ni fallor edidi. 2 nr̄m P

- Omnia nam, quae sunt, a te sunt, te sine nil [est].
 5 His sine tu, simul es pro cunctis his et in illis.
 His sine [tu], quod es, es; non hi sunt te sine, quod sunt.
 Ac nec id hi quod tu, nec tu quod hi, sed in illis
 Totus ades: in te totus, totus et in ipsis.
 Hi nam nec sibi nec toti tibi sed sibi sunt hoc
 10 Quod sunt, in quantum sunt, in tantum sibi toti.
 Vt natura docet ratio perceptaque monstrat,
 Totus homo est anima (siquidem hic sibi totus habetur).
 Quicquid abest, extra se nec in se sibi sentit.
 Deficit in toto, cum totus ^tse sibi constat.
 15 Dum stat corporeus, homo semper et hic et ubique
 Non habet in sese aeternos et tempus et actum;
 Sed habet hoc nec habet, est et non est etiamque
 Tempus habet, uiuit cum corporealis et ipse;
 Tunc habet, est cum tempore et hoc ipso sine non est.
 20 Cum non corporeus erit ac ipsum neque tempus
 Tunc habet et non est nec esse habet hoc, quod amisit:
 En homo finit et est non iam homo; sic quoque tempus.
 Non ita uis animae ut careat semper, sed ubique
 Cum noua nempe nouo descendit corpore tota.
 25 Semper habet et ubique, neque est et habet ubicumque.
 Ex quo constat ut est, naturam sumsit ut esset.
 Semper habet, quoniam esse quod est non desinet esse.
 Sunt eique modi, qui cuncta secuntur, adhaesi:
 Sensus et ingenium, ratio, mens, perspicua quae
 30 Et diffusa manet, cum sit in corpore toto;
 Emigrat, ubicumque aciem porrexerit extra
 Subtilique oculo, quoquo se uerterit, adstat
 Intuitu mentisque doletque cupit metuitque,

4 quae ego que P nichil P est addidi   5 es ego his
 P 6 tu addidi es qd es, non P 9 num nec sibi nec tibi,
 sed toti sibi (cf. 10) sunt hoc? 11 percautaque P, correxi
 14 se: fortasse re 15 stat i. e. extat, 16 aeterno sed
 P, correxi 17 Sed ego Sic P nec ego et non P 18 et
 ipse est P 19 hoc ipsum P, correxi non ~ P. est ex u. 18
 huc transposui 23 corruptus; intereat fortasse legendum
 27 qm̄ P 28 eique cf. L. Mueller. de re metr. p. 272 acl̄esi
 P 29 quae ego que P 31 fort. Emicat

Gaudet, et ista gerit gestu sine corporis ullo,
Vt deus inmortalis et intrectabile lumen. 35
Permanet ipsa, deus minime, similis sed in istis,
Nonque dei pars sed similis per talia uiuit.
Hoc uero esse quod est numquam desistit adesse.
Illi⁹ igneus est uigor, ex quo corporealem
Inspirando calet massam diffusa per artus.
Corporeis licet officia gestis uarentur, 40
Audit⁹ uisu olfactu tactu quoque motu,
Illa tamen spirando calet animatque replendo
Omnia, nec quidquam † habet aut nec sumit ab ipsa.
Namque loco non corporeo concluditur ullo:
Est incorporea informis substantia quaedam. 45
At deus esse habet et fuit, est et semper in illo,
Dispar in hoc, quod cuncta tenet perlustrat et implet,
Totus ubique manetque patetque et regnat ubique.
Haec aut lapsa chaos aut ad [caelum] alta uolabit; 50
Haec loca sorte capit, sed dispar uiuit in illis:
Si felix fueris, hic tunc felicior extat,
Si infelix, etiam multo infelicior illuc.

490

B. M. —

TIBERIANI

Versus Platonis de Graeco in Latinum
translati

Omnipotens, annosa poli quem suspicit aetas,
Quem sub millenis semper uirtutibus unum

39 corpore aleni *P*, em. *Buech.* 44 quidquam *ego* qui-dam *P* puto ualet aut desumit 49 manet et ubique patet et regnat ubique *P*, em. *Buech.* 50 *caelum add. idem*
52 exta *P.* 53 illuc *P* Sequitur et in *Vat. p. 128 et post prosariam breuem interpretationem huius carminis in P c. 490.*

490. *P = Par. 2772 s. X—XI fol. 53 r. Q = Par. 4883 A s. XI fol. 28 r. (= P ad c. 488). R = Vindob. 143 s. XIII ab Haupcio collatus. Verborum diuisio in P corruptissima est, quam non afferro. Ipse contuli PQ Versus Platonis a (ad PR) quodam Tiberiano (quendam Tyberianum R) de sqq. (translate R) PR Versus Platonis de deo Q 1 suscipit PR suspicit Q 2 mellenis P semp om. Q*

- Nec numero quisquam poterit pensare nec aevo,
 Nunc esto assatus, si quo te nomine dignum est,
 5 Quo sacer ignoto gaudes, quo maxima tellus
 Intremit et sistunt rapidos uaga sidera cursus.
 Tu solus, tu multus item, tu primus et idem
 Postremus mediusque simul mundique superstes.
 Nam sine fine tui labentia tempora finis.
- 10 Altus ab aeterno spectas fera turbine certo
 Rerum fata rapi uitasper inuoluier aevo
 Atque iterum reduces supera in conuexa referri,
 Scilicet ut mundo redeat, quod raptibus astrum
 Perdiderit refluumque iterum per tempora fiat.
- 15 Tu siquidem fas est in temet tendere sensum
 Et speciem temptare sacram, qua sidera cingis
 Immensus longamque simul complecteris aethram
 Fulmineis forsitan rapida sub imagine membris,
 Flammiflum quoddam iubar es, quo cuncta coruscans
- 20 Ipse uides nostrumque premis solemque diemque.
 Tu genus omne deum, tu rerum causa uigorque,
 Tu natura omnis, deus innumerabilis unus,
 Tu sexu plenus toto, tibi nascitur olim
 Hic deus hic mundus domus haec hominumque deumque,
- 25 Lucens augusto stellatus flore iuuentus.
 Quem, precor aspires, qua sit ratione creatus,
 Quo genitus factusue modo, da nosse uolenti.
 Da pater, augustas ut possim noscere causas,

3 poterit quisquam *R* 4 effectus *R* effectu *Q* 5 quod maxima *PQR* 6 intremuit sistunt *Q* intremat et sistant *R* iuga *R*
 8 supestas *P* mundu superextas *R* 10 alter *R* spectans *PQR*
 11 facta *Q* 13 quod partibus *PQR*, em. *Buech.* quod partibus aethra *G. Hermannus* abstrum *P* austrum *Q* astra *R*
 14 corpora *PR* tempora *Q* 15 Te si *Q* 16 saram *P*
c saram *R* 17 immensus *Q* a&ram *P* 18 fulmencis *P*
 fulmineus *Q* forsam *R* imaginē *P* 19 coruscas *PR* coruscant *Q* 21 dei tu *Q* 20 aperis *Herm.* 22 oñis *P*
 24 haec scripsi hic *PQR* 25 angusto *P* stellatur *P* stellarus *QR* puto stellarum. iuencus *Herm.* 26 p̄cor asspiras *P* si *Q* 27 modo da] moda *Q* 28 angustas *Q*

Mundanas olim moles quo foedere rerum
Sustuleris animamque leui quo maximus olim   30
Texueris numero, quo congrege dissimilique.
Quicquid id est uegetum, quod per cita corpora uiuit.

*u. 30 om. Q maximi P   31 qua Q dissimuliq; Q
32 quod Q, om. PR p concita PR. finem deesse puto*

CARMINA
CODICIS REGINENSIS VATIC. 333

491

B. M. —

TVRCII RVFI ASTERII

Sume sacer meritis ueracis dicta poetae,
Quae sine figmenti condita sunt uitio.
Quo caret alma fides, quo sancti gratia Christi,
Perquam iustus ait talia Sedulius.
5 Asteriique tui semper meminisse iubeto,
Cuius ope et cura edita sunt populis.
Quem quamuis summi celebrent per saecula fastus,
Plus tamen ad meritum est, si uiget ore tuo.

*R = Reginensis 333 saec. VIII—IX. O = Ottobonianus
35 saec. VIII—IX. A = Reginensis 1360 saec. IX. Hos
tres ex Mignii coll. patr. XIX 779 sqq. noui; quare moneo, ne
quid e silentio meo de eorum lectionibus efficiatur. P = Parisinus 8094 saec. XI fol. 2 V, quem contuli; ex eo ed. Mabillo-
nius. Hi omnes Sedulii carmen paschale continent.*

491. Hoc opus Sedulius inf carthulas disp̄su reliquit qd̄
recollectū adunatū atq; ad omnē elegantīā diuulgatū est a
t'cio rufo asterio. Vc exēsule ordinario atq; patricio [cf. O.
Jahn Ber. d. saechs. gesellsch. d. wiss. 1851 p. 350]. Sume
sacer sqq. P. | sequentes eiusdem indicant asterii uersus in
summo folio 45 r. incipiens Q (Paris. 8319 saec. XI). 491 in
OPQ. 1 ueracia Sirmondi (ad Ennod.epp. I 24) cod. Remen-
sis 5 iuuet te Withofius 7 sc̄la P fastus libri: nec fasti
nec fasces legendum

492

B. M. —

BELLESARII

Sedulius Christi miracula uersibus edenS
 Emicat, inuitans paruae ad sollemnia mensaE
 Dignum conuiuam: non hunc, qui † carpescat illuD,
 Vix quod nobilium triplici fert aula paratV,
 Laetum quod ponit sub aurea tecta tribunaL,
 In quo gemmiferi totque aurea uasa canistrI
 Viuida pro modico portant sibi prandia uictV,
 Sed quod holus uile producit pauperis hortuS.
 At post delicias properant qui sumere magna,
 Nituntur paruum miserorum spernere germeN,
 Tutum quod nihil est, dum nil cum uentre tumesciT
 Insidias membrisque mouens animaeque † ludentI:
 Si tamen his dapibus uesti dignantur egeniS,
 Temnat diuitias animus paucisque quiescaT,
 Exemplo adsumptus Domini, qui milia quinquE
 Semotis cunctis modicis saturauit ab esciS.

B. M. —

493

Sedulius Domini per culta noualia pergenS
 En loca prospexit multo radiantia florE:
 Discurrit per prata libens, quo gramine Dauid
 Vedit diuino modulantem carmina cantV.

492 in ROAP. Versus Bellesarii scolastici A, P fol. 34
r. post Sedulum; inscr. om. RO 2 soleinia P (rell.?) m̄sae
P 3 conuiuim P quia P carpescat P (carperet rell.?)
carpserit ej. ed. Mignii recte 4 quod] ad AP profert aulacea
R 5 poneret P spondit R 7 Viuida ROA Viuida P Viui
Mabillon 8 qd holus et ortus P 9 dilitias P 11 Tutum
OAP Tantum *R* quo A nil est P dum nil cum OA dum cum
 nil RP; nil in uentre *Regin. alias* 12 m̄bris P que om,
libri animaequi A luenti edd. 13 dignatur P (dignantur
rell.?) 14 Temptat P (rell.?) 15 assumpsit O quo P

493. Inscr. om. RPA, rell. Mignii; carmen om. O Liberti
Barthii cod. unus Liberati liber Labbei et alias Vsserii. Liberii
uulgo 1 cuncta *Mabill.* gaudens A 2 perspexit R radien-
tia AP 3 quod P quo RA (?) 4 modolante P

5 † Laudabili psallente uiro refluunt citharae meL.
 Ille ubi grandisoni captus dulcedine plectrI
 Vritur et celeri graditur per lilia passV
 Sacratosque iterum † late conspexit amoenoS,
 Aeterna Christi fluuius quos abluit undA,
 10 Non passus torpere diu doctoris acumeN
 Tunc sua Dauiticus dilectus plectra poposciT
 Irrita polluti contemnens numina mundI.
 Signa crucis fronti ponit, breuiterque triumphoS
 Tangit, Christe, tuos numerosaque praemia libaT.
 15 Ergo dum uario decorat sua rura colorE,
 Stabunt hi † garrula dicti testudine uersuS.

5 Laudabili PA Laudisceu et uiri R Laudato Fabricius
 Laudes hoc Barth. refluit cithara R cytherae P 6 gran-
 dissoni P plecthrI P 8 lucos et 9 fluuius ej. Mign. fluuios
 codd. 8 prospexit A 9 aeternam A fluuiio Mab. abluit PR
 adluit A 10 Nam P Non A 12 contēpnens P contempsit
 rell. 14 numerosaci A 15 sua sura R uerarua A
 uera P decorantur uera Mab. 16 Stabant P in R garrula
 PAR gracili Fabric. puto parua. ducti Mign. testitudine P

CARMEN
CODICIS VOSSIANI Q. 69

B. M. —

494

Discipulis cunctis domini praelatus amore,
Dignus apostolico primus honore coli,
Sancte, tuis, Petre, meritis haec munera supplex
Chintila rex offert: pande salutis opem!

494. In uelo quod ī chintilane rege rome dic. tū ē *Vossianus saec. IX* fol. 18 u. post *inscriptiones ecclesiarum Romanarum.* 1 dr̄ V 4 chintilla V. *Hoc carmen ne charta periret addidi.*

CARMINA

CODICVM SAECVLI NONI

CARMINVM
CODICIS VOSSIANSI Q. 86
SERIES ALTERA

Carmina duodecim sapientum

I Monosticha de ratione tabulae

495

B. III 75.
M. 445—456

PALLADII

Sperne lucrum: uersat mentes insana cupido.

V = *Vossianus Q. 86 s. IX* (*continet c. I—XII praeter 628 sq., 632, 635, 636*) *fol. 108 sq. 111 sqq.* *C* = *Parisinus 8069 s. X—XI fol. 121 u. sqq. qui solus omnia haec carmina, et iusto ordine et poetarum nominibus ubique seruatis, continet.*

G = *Sangallensis 273 s. IX* (*continet c. I—IV. V 543—550, 2. T = Turicensis 78, olim 451, s. IX (cont. c. I—VIII), fol. 148 u. P = Parisinus 8093 s. X in. (cont. I—V. VI 555—561, 3. XI. XII 627. 630—632) X = Valencenensis 389 s. IX ex. (cont. c. II. V—VII. X. XII 627; 631; 633 sq.)*

W = *Vindobonensis 113 s. X (cont. c. II)*

VX Holderus, P Bursianus, CT ipse contulimus; GW Schenklus (Sitzungsber. d. kais. Akad. d. Wiss. XLIII 1863 p. 62 sqq.) dedit. — Librorum familiae: I, CP. II a, GTW. II b, VX. — Petaianus Heinsii, quem non affero, cum C plerumque consentit. Leuiora ex CV omnia afferam, e reliquis selecta. Nomina om. PX, confundunt codd. recd. et edd., multa eorum etiam Vergilio tribuunt. Non contuli Parisinum 2772 s. X—XI.

Monistica que scripta sunt a duodecim sapientib' id est Palladii Asclepiadii Fustenii Pompeianii Maximini Vitalis Basilii Asmenii Vomanii Euforpii Iuliani Hylasii C

Incipiunt carmina quae scripta sunt post morte (*deest particula folii*) a duodecim sapientibus id est Palladio Ascle-

496

ASCLEPIADI

Fraude carete graues, ignari cedite doctis.

497

EVSTHENII

Lusuri nummos animos quoque ponere debent.

498

POMPILIANI

Irasci uictos minime placet, optime frater.

499

MAXIMINI

Ludite securi, quibus aes est semper in arca!

500

VITALIS

Si quis habens nummos uenies, exibis inanis.

501

BASILII

Lusori cupido semper grauis exitus instat.

piado Eusthenio Pompeiano Maximiano Vitali Basilio Asmeno Vomanio Euforbio Iuliano Hilagio *P*

Incipiunt uersus sapientum (sapientium *VG*) hoc (id X) est Basili Asmeni Vomani Euforbi Iuliani Hilasi (Nilasi X Ilasi *G*) Palladi Asclepiadi Eustheni (Eusteni *V* Euthemi X) Pompeiani (*Pompeani V Pompeiani X*) Maximini (Maximi *V*) Vitalis *VGTX*; sic fere *Bruxellensis* 5657 s. XI qui cont. I—II. VI—XI ultimorumque partem; inscr. om. *W*

De diuersis causis (reb' *C*) addunt *CGTP*.

I. *Extat in libris praeter XW. Inscr. om. V.* Inprimis (Sed primum *P*) singuli uersus senis uerbis et litteris de ratione tabulae (racione tabula *C*) *CGT*; de rat. tab. sing. uers. *sqq. P.*

I 495—506. *Nomina om. CP, habent VT, incertum de G. E: PIDO :*

495 libido *C*; supra scripta rubro colore picta sunt. 497 numerus *T* 498 irosci *C* 499 cf. c. 82, 10: ‘securus ludat amator, nummos quisquis habet.’

502

ASMENII

Sancta probis pax est: irasci desine uictus.

503

VOMANII

Nullus ubique potest felici ludere dextra.

504

EVPHORBII

Incio Furias: ego sum tribus addita quarta.

505

IVLIANI

Flecte truces animos, ut uere ludere possis.

506

HILASII

Ponite mature bellum, precor, iraque ccesset.

II Epitaphia P. Vergilii Maronis disticha

507

ASCLEPIADII

B. II 198.
M. 433-444

Tityron ac segetes cecini Maro et arma uirumque.

Mantua me genuit, Parthenope sepelit.

508

EVSTHENII

Vergilius iacet hic, qui pascua uersibus edit

Et ruris cultus et Phrygis arma uiri.

502 p̄b V   504 Inito V   505 plecte VGTP plecto C

II In omnibus extat. Nominum, quae ubique compendiis scribuntur, discrepanrias non addam orthographicas.

Inscr. om. TGW Distica C Distica de uirgilio P Epitafium uirgl̄ duob. uersb. X Itē idē ipse [h. e. Vergilius ipse!] de titulo eiusdē hoc ē epitaphio binis uersib; V

507. 1 Titiron C hac C a V segites V m. pr. P 2 genuit CP generat VGTXW 508. 1 Vergilius: sic ubique CPTXW sed Vergilius VG edidit V 2 ut C ruri CGT phrigis C frugis V frygis G

509
POMPILIANI

Qui pecudes, qui rura canit, qui proelia uates
In Calabris moriens hac requiescit humo.

510
MAXIMINI

Carminibus pecudes et rus et bella canendo
Nomen inextinctum Vergilius merui.

511
VITALIS

Mantua mi patria est, nomen Maro, carmina siluae
Ruraque cum bellis, Parthenope tumulus.

512
BASILII

Qui siluas et agros et proelia uersibus ornat,
Mole sub hac situs est: ecce poeta Maro.

513
ASMENII

Pastorum uates ego sum, cui rura ducesque
Carmina sunt. hic me pressit acerba quies.

514
VOMANII

A siluis ad agros, ab agris ad proelia uenit
Musa Maroneo nobilis ingenio.

515
EVPHORBII

Bucolica expressi et ruris praecepta colendi,
Mox cecini pugnas. mortuus hic habito.

509. 2 hic *T* requieuit *V*   510 2 inextinctus *C* meru-
m. pr. V, corr. m. sec.   511. 1 carmine *X*   2 partheno-
 que, *sed corr.*, *V* partinope *G*   512. 1 *prius et om. W*
 praelia *C*   2 ac *V* sitis *G*   513. 1 sum cui] cuius *P*
 2 acerua *T m pr., VG*   514. 1 plia *V* ueni *C*   515.
 1 expressit et *TX*

516
IVLIANI

Hic data Vergilio requies, qui carmine dulci
Et Pana et segetes et fera bella canit.

517
HILASII

Pastores cecini, docui qui cultus in agris,
Proelia descripsi. contegor hoc tumulo.

518
PALLADII

Conditus hic ego sum, cuius modo rustica Musa
Per siluas, per rus uenit ad arma uirum.

III Disticha de unda et speculo

519
EVSTHENII

B. V 101—112
M. 517—528

Redditur effigies liquida cernentis in unda,
Qualis in aduerso speculorum cernitur orbe.

520
POMPILIANI

Formas pura refert oculis spectantibus unda,
Quales obiecto speculi fulgore uidentur.

521
MAXIMINI

Fontis aquae reddunt simulacula imitantia uerum,
Qualia leue refert speculi, cum cernimus, aequor.

516. 1 uergt *V* carmina *GTW* 517. 2 hic *VGTWX*
en *CP* 518. 1 musia *V* (*a m. sec. in ras.*)

III In omnibus praeter *XW* extat. Itē distica (*om. P*)
de *sqq. CP* De duobus heroicis uersib; (*sic, nil amplius*) *V*.

Inscr. *om. TG.* 519. 1 Eusth *om. V* currentis *CPTG*
cernentis cod. *papyr. Vossii* uisentis *V* 520. 1 Pem *V*

2 obiectu *CPTG* obiecti *V* sp.] laterum *C* 521. 1 fontes
e

T, sed corr., G ncia C imitaurum V

522
VITALIS

Exprimit oppositas immobilis unda figuras,
Leuati quales speculi nitor ipse remittit.

523
BASILII

Apparet mendax inlimi fonte figura,
Qualem reiectat speculi nitidissimus orbis.

524
ASMENII

Vnda quieta refert alto de gurgite formas
Ac ueluti speculum nitido splendore coruseat.

525
VOMANII

Spectantis faciem nitidissimus adsimulat fons,
Sicut in opposito speculi solet aequore cerni.

526
EVPHORBII

Forma repercussus liquidarum singit aquarum,
Qualis purifico speculorum ex orbe relucet.

527
IVLIANI

Fontibus in liquidis simplex geminatur imago,
Vt solet a speculo facies splendente referri.

528
HILASII

Effigies liquido respondet ab aequore fontis,
Qualis et a speculo simulatrix umbra resultat.

522. 1 opositas <i>V</i>	·2 leuiati <i>C</i>	523. 1 mendax <i>V</i>
inlimi in <i>VP</i>	2 nitorsimus, corr. m. pr., <i>G</i>	524. 1 Aſt <i>V</i>
2 spec.] nitidum <i>C</i>	coruscans <i>libri</i>	525. 1 spectaris <i>m.</i>
<i>pr. V</i> mundissimus <i>edd.</i> assimilat <i>C</i>	2 oposito <i>V</i>	526. 2 facie <i>G</i>
ante 525 <i>edd.</i>	lucet <i>V m. pr.</i>	527 2 resplendet
528. 1 Paſ (ut iterum ad e. 529) <i>V</i>	Effugies <i>T</i>	<i>Scriuerius</i>
2 cualis <i>C</i>	resplendet <i>GT</i>	

529
PALLADII

Effingit species purissimus umor aquarum,
Plana uelut speculi uiuas imitantia formas.

530
ASCLEPIADI

Fonte repulsatur depicta tuentis imago,
Ceu leui in speculo solet apparere figura.

IV Disticha de glaciali aqua

531   B. V 89—100
   M. 505—516

POMPILIANI

Qua ratis egit iter, iuncto boue plausta trahuntur,
Postquam tristis hiems frigore iunxit aquas.

532
MAXIMINI

Sustinet unda rotam patulae modo peruia puppi
Et concreta gelu marmoris instar habet.

533
VITALIS

Quas modo plausta premunt undas, ratis ante secabat,
Postquam brumali deriguere gelu.

529. 1 ^humor *T* m. pr. umor *V* humor *CGP*   2 plena
CPT [nonne et *G*?] uelud *V* imitancia uerum *C*   530. 2
 ceu] cu *V* figuram *P*

IV In eisdem extat. Itē distici (*om. P*) de *sqq. CP* De
 glacie pentametris uersib; *V.* Inscr. *om. TG.* Ouidius Trist.
III 10, 31 *sqq.*: Quaque rates ierant, pedibus nunc itur et
 undas Frigore concretas ungula pulsat equi' *sqq.*   531. 1
 Quadratis *C*, *G* m. sec. cogit *C* plustra *G*   2 hiemps *CV*
 iungit *C* uinxit *TG.* 532, 1; 533, 2; 533, 1; 532, 2 *C*   532.
 1 patulando *CP* pupim *C*   2 Et *CP* Ut *VTG*   533. 1
 unda *C*   2 diriguere *CVTG*

534
BASILII

Vnda rotam patitur celerem nunc passa carinam,
In glaciem solidam uersus ut amnis abit.

535
ASMENII

Quae solita est ferre unda rates, fit peruia plaustris,
Vt stetit in glaciem marmore uersa nouo.

536
VOMANII

Semita fit plaustro, qua puppis adunca cucurrit,
Postquam frigoribus bruma coegit aquas.

537
EVPHORBII

Orbita signat iter, modo qua cauus alueus ibat,
Strinxit aquas tenues ut glacialis hiems.

538
IVLIANI

Qua puppes ibant, hac ducunt plaustra iuuenci,
Pigrior ut cano constitut unda gelu.

539
HILASII

Amnis iter plaustro qui dat, dedit ante carinis.
Duruit ut uentis unda, fit apta rotis.

540
PALLADII

Plausta boues ducunt, qua remis acta carina est,
Postquam deriguit crassus in amne liquor.

534. 1 nunc (*n* *V*) *libri* modo *edd.* passam *C* 535. 2
Et *C* Ut *VTG* 536. 1 quia pupis *C* u. 2 *om.* *C* 537.
1 caus aluas *V* *Eūs* *V* 2 stringit *C* hiemps *CV* 538
om. *CP.* *post* 542 *ponunt* *edd.* 1 ac *V* 2 constetit *V m.*
pr. *T* 539. 1 *Iul* *C* dat *om.* *V* 2 diruit ut uentus *C*
540. 1 *Päl* *om.* *V* *Hil* *C* carine *V* (*est om.*) 2 diriguit *CTVG*

541
ASCLEPIADII

Vnda capax ratium plaustris iter algida praebet,
Frigoribus saevis ut stetit amnis iners.

542
EVSTHENII

Plausta uiam carpunt, qua puppes ire solebant,
Vt rigidus Boreas obstupefecit aquas.

V Tristicha de arcu caeli

543
MAXIMINI

B. V 17—28
M. 469—480

Thaumantis proles uarianti ueste refulgens
Multicolor picto per nubila deuolat arcu
Iris et insigni decorat curuamine caelum.

544
VITALIS

Cum sol ardentis radios in nubila iecit
Cumque colorifijo nimbos fulgore repleuit,
Apparet uariis distincta coloribus Iris.

545
BASILII

Clara sub aetheriis fulget Thaumantia proles
Nubibus, ut radiis pluuum sol attigit imbre,
Et picturato caelum uelamine cingit.

541. 1 Paſ C   2 inhers V   542. Eūf C   1 pupes C
puppis P   2 Cum frigus (frigiis C) CPT Cum rigidus V
Frigidus ut G ut uidetur, edd.

V In eisdem et X extat. Tristica de arcu celi CP De
arcu caelestiae triplicis uersiculis V De Iride triplicis uer-
Tau

sibus X De arcu T. om. G   543. 1 mantis C   2 pictu VX
3 insignis X aruamine V   544. 1 Iūt V fecit libri

3 uariis V radiis CPTGX   distanta V   545. 1 taumancia
C āmantia ·V   2 adtigit V

546
ASMENII

Discolor aetheriis apparet nubibus Iris,
Postquam flammiferi rapuerunt lumina solis,
Et caelum uariis miranda coloribus ornat.

547
VOMANII

Imbriferas nubes radiis ubi contigerit sol,
Luce sub aduersa uarios iacit unda colores.
Dicitur hacc Iris picto spectabilis arcu.

548
EVPHORBII

Cum tetigit nubes radiis fulgentibus atras
Phoebus et aduerso lumen resplenduit imbre,
Tunc Iris uario circumdat nubila cinctu.

549
IVLIANI

Mirifico nubes ambit Thaumante creata,
Quas cum ex aduerso tetigit rota fulgida solis,
Tum iacit insignis per nubila densa colores.

550
HILASII

Nuntia Iunonis uario decorata colore
Aethera nubiferum complectitur orbe decoro,
Cum Phoebus radios in nubem iecit aquosam.

546. Aſt *V* 1 aethereis *V m. s.* in nubibus *G* atris,
sed corr., *C* 2 postque *C* num conplerunt? 3 uariis *V*
radiis *CPTGX* 547. 1 imoriferas *V* 2 iacet *X* 3 du-
citur *C* (*teste Burm.*) *TGX* dř *V* spectaculis *libri* 548,
1. 2; 549, 3. 1. 2; 548, 3 *libri*, *transpos.* *Scal.* 548, 2 pheb' *C*
foebus VTGX 3 nubila] cingula *CP* 549. 1 mirifice *codd.*
quos contulit Is. Vossius' taumante *C* nte *m. s.* in *ras.* *V*
2 ex *om.* *CP* solis *om.* *C* 3 tunc iacet *C* 550. 1 nun-
cia *C* uaria *C* 2 nubificum *C* ore *CP*. *Hic desinit G* 3 *sq.*
phebus *C* foeb; *VTX* aquaſsam *V*

551
PALLADII

Nubila cum Phoebus perfudit lumine claro,
Tum fit ut umor aquae subfulgeat atque colores
Sub uaria specie iaciat mirabilis arcus.

552
ASCLEPIADI

Cum radiis imbres et aquarum pendulus umor
Tangitur, existit, quam Graecia nominat, Iris
Multorum insignis uario splendore colorum.

553
EVSTHENII

Iris habet uarios subiecta luce colores,
Quam sol imbrifera fulgens de nube creauit,
Cum pepulit radiis obstantia nubila claris.

554
POMPILIANI

Luce repentina cum sol impleuit aquosas
Aduersus nubes, effulget protinus Iris,
Picta ueste decens et multicoloribus alis.

VI Tetrasticha de Vergilio

555
VITALIS

Prima mihi Musa est sub fagi Tityrus umbra.
Ad mea gnauus humum iussa colonus arat.

551. 1 lumine] lumina *P* nubila *V* 2 tunc *C* umor *T*
m. pr. X humor *CV* 3 iaceat *libri* 552. 1 umor *T* *m.*
pr. VX humor *C* 2 q *C* 553. 2 imbriferus *X* 3 ob-
stancia C lumina *CP* charis *V* 554. *Vōm VT* 1 implerat
X aquosus *V* 3 decens *VTX* lucens *C*

VI In omnibus praeter GW extant. Tetrasticha de uirgilio
CP. Item epitaphium uer̄ḡ (uirḡli *X*) quattuor uersibus *VX*.
inscr. om. T. In *P* fines uersuum euanidi sunt 555. 1 titirus
C 2 nauis *CP* gnauus *X*

B. II 197.
M. 421—432

Proeliaque expertos cecini Troiana Latinos
Fertque meos cineres inclita Parthenope.

556

BASILII

Hoc iacet in tumulo uates imitator Homeri,
Qui canit Ausonio carmine primus oues,
Ad cultos hinc transit agros, Aeneidos autem
Non emendatum morte reliquit opus.

557

ASMENII

Bucolica Ausonio primus qui carmine feci,
Mox praecepta dedi uersibus agricolae,
Idem cum Phrygibus Rutulorum bella peregi:
Hunc mihi defuncto fata dedere locum.

558

VOMANII

Tityre, te Latio cecinit mea fistula uersu
Praeceptisque meis rusticus arua colit.
At ne Musa carens uitiis Aeneidos esset,
Inuida me celeri fata tulere nece.

559

EVPHORBII

Romuleum Sicula qui singit carmen auena
Ruricolasque docet, qua ratione serant,
Quique Latinorum memorat fera bella Phrygumque,
Hic cubat, hic meruit perpetuam requiem.

3 que] qui *CP* expertes ⁱ X 4 ferque *CPT*, *X m. pr.*
inlyta *VX* 556. 1 honeri *C* 3 hic *VT* aeneidis *VXT*
auctor *X* 4 n̄ *V* reliquid *CV* 557. 1 bocolica *CP* bu-
culica *T* ausonia *C* fecit *T* 3 phrigibus *C* frigib; *VT*
558. 1 titire *C* lacio *C* 3 ac ne *libri*, corr. *Burm.* uiciis
CP anaeidis *V* 4 inuida *codd. recentes* infida *CVTX*
neci *CPTX* nece *V* 559. 2. 3 secant (sant *V m. pr.*) quiue
libri phrigaque *C* frigaque *TV* frygique *X*

560

IVLIANI

Qui pastorali peragrauit Maenala Musa
 Ruraque et Aeneae concinit arma Maro,
 Ille decem lustris geminos postquam addidit annos
 Concessit fatis et situs hoc tumulo est.

561

HILASII

Haec tibi, Vergili, domus est aeterna sepulto,
 Qui mortis tenebras effugis ingenio.
 Maenalium carmen qui profers ore Latino
 Et cultus segetum bellaque saeva ducum.

562

PALLADII

Prius ego Ausonio pastorum carmina uersu
 Conposui et quo sint rura colenda modo;
 Post, quibus Aeneas Rutulos superauerit armis:
 Vatis reliquias hic pia terra fouet.

563

ASCLEPIADI

Sicanius uates siluis, Ascraeus in aruis,
 Maeonius bellis ipse poeta sui.
 Mantua se uita praeclari iactat alumni,
 Parthenope famam morte Maronis habet.

564

EVSTHENII

Quisquis es, extremi titulum lege carminis, hospes.
 Hac ego Vergilius sum tumulatus humo,

560. 1 musam C ēcinnit V 3 decim P postque C
 4 satis P 561. 1 Virgilio *Francius* 3 moenalium P, qui
 in hoc uersu desinit 562. 2 quo] que C modo] humo C 4
 reliquias CVT reliquias X haec VX hic CT 563. 1 arcreus
 V 4 partenope V 564. 1 ospes C

Qui pecudum pastus, qui cultus fertilis agri,
Mox Anchisiadae bella ducis cecini.

565

POMPILIANI

Vergilio mihi nomen erat, quem Mantua felix
Edidit. hic cineres uatis et ossa iacent.
Cuius in aeternum pastoria fistula uiuet,
Rustica mox, eadem Martia Calliope.

566

MAXIMINI

Carmine bucolico nitui, cultoribus agri
Iura dedi, cecini bella Latina simul.
Iamque ad lustra decem Titan accesserat alter,
Cum tibi me rapuit, Mantua, Parthenope.

VII Tetrasticha de quattuor temporibus

B. V 52—63.
M. 493—504.

Ouidius:

Verque nouum stabat cinctum florente corona,
Stabat nuda Aestas et spicea serta gerebat,
Stabat et Autumnus, calcatis sordidus uuis,
Et glacialis Hiems, canos hirsuta capillos.'

3 pecudum *T m. pr. part' V* cultum *VTX* cultus *C*
565. 1 uirgilis *C* uirgilii *TX* uergilio *V* 2 hinc *T* 3 pa-
storis *X* uiuit *V m. sec.* manet *C* 4 mox] post *X* mar-
cia *C* 566. 1 carmina *TX* buc(boc *C*)olica *CT* 3 decim *C*

VII in *VCTX extat. Inscr. om. T.* Tetrasticha (om. *VX*)

de quattuor temporibus *VCX* anni add. *V* ^uOuidii *V* Eūs *T*
Bās C. sunt uersus Ouidii Metam. II 27 sqq. 1 circum *C*

cintum florentē coponā (or *m. s.*) *V* 2 aestas *om. T*
3 auptumnus *C* auētumus *T ubique* calcat' *V* sordibus *CT*
sodidus *X* 4 hiemps *VC ubique* irsuta *X* capillis *V*

or

567
BASILII

Vere sinum tellus aperit floresque ministrat.
 Tempore solis ager messis fert pinguis opimas.
 Fecundos, autumnne, lacus de uitibus imples.
 Vis hiemis glacie currentes alligat undas.

568
ASMENII

Frigoribus pulsis nitidum uer aethera mulcet.
 Scindit agros aestas Phoebeis ignibus ardens.
 Autumno dat hiems mixtum uicina teporem.
 Labentes haec durat aquas et flumina nectit.

569
VOMANII

Ver pingit uario gemmantia prata colore.
 Ignea uestit agros culmis Cerealibus aestas.
 Vitibus autumnus turgentes detrahit uuas.
 Frigidus hiberna est grauibus niue nubibus aether.

570
EVPHORBII

Vere Venus gaudet florentibus aurea sertis.
 Flaua Ceres aestatis habet sua tempore regna.
 Vuifero autumno summa est tibi, Bacche, potestas;
 Imperium saeuis hiberno frigore uentis.

567. Basili] Aſm C, qui ad 568 Vom et sic deinceps solito ordine; ad 578 iterum Bās C 2 messes V 3 fecundus libri (corr. V m. s.) cutibus V 4 gemis glacies V

568. ASM V 1 nitidus C uer om. X 2 aestas es phoebos V 3 mixtus C mixtu TX mistu V tepore T 569. 1 pinget, corr., C gēmancia C calore V 3 autumpnus C turgentis TX 4 frigib; T hiberno VTX hib non C grauidus et nubilus edd. uett. grauidis Heins. 570. 1 sertis] ūris (i. e. terris) V 2 flaba cerer V 3 bacce CX bache V 4 hibero C

571
IVLIANI

Vere grauis fundit tellus cum floribus herbas.
 Frugiferas aruis fert aestas torrida messes.
 Pomifer autumnus tenero dat palmite fructus.
 Mox humus hibernis albescit opera pruinis.

572
HILASII

Vere nouis laeto decorantur floribus arua,
 Et riget aestiuis hirsutus campus aristis.
 Labra per autumnum musto spumantia feruent,
 Et ponunt frondes hiemali frigore siluae.

573
PALLADII

Ver placidum uario nectit de flore coronas.
 Spicea serta ligat calidissima solibus aestas,
 Temporaque autumnus cingit tua, Bacche, racemis.
 Tristis hiems montis niueo uelamine uestit.

574
ASCLEPIADI

Ver agros nitidum gemmis stellantibus ornat
 Et feruens aestas pinguissima frugibus arua.
 Mox autumnali redolet uindemia fetu.
 Fronde nemus male nudat hiems amnesque rigescunt.

*u. 571, 2—572, 1 om. X   571. 3 pomiferas C frutū V
 fructum T fructus C   572. 1 nob̄ V nouus C lecto C laeta
 T laeto iacto V   2 hyrsut' V   3 spumancia C spuman-
 tis V   573. 1 placidus C comas V   3 temporeq; C au-
 tumno libri (sic et T), corr. Lindenbrogius cincigit V bacce CX
 bache V   4 moueo m. pr. V uertit C   574. 1 geminis
 C stillantibus libri   2 frigib; V   3 uindimia foeta, corr.,
 T (foetu T m. s. X)   4 hieps V*

575
EVSTHENII

Purpureos flores humus effert uere comanti,
Et Cereris donis horrescunt arua per aestum.
Bacche, tuo tempus fluit autumnale liquore.
Obtegitur tellus per frigora ueste niuali.

576
POMPILIANI

Vere tepet picto Zephyris spirantibus aer.
Decrescunt celeres aestiuis ignibus amnes.
Temperies, autumne, fluit tua nectare dulci,
Perque hiemem lentus caelo niuis aduolat imber.

577
MAXIMINI

Veris honos tepidi flores, uere omnia rident.
Arua sub aestiuis undant horrentia flabris.
Vite coronatas autumnus degrauat ulmos
Decutit ipse rigor siluis hiemalis honorem.

578

VITALIS

Flore solum uario depingit odoriferum uer,
Falciferamque deam messes remorantur in aestu.
Dat musto grauidas autumnus pomifer uuas:
Sithonia glacialis hiems niue cana senescit.

575. Eūf *T* 1 purpureos *VX* purpureas *C*, *X m. pr.*
affert *C* adfert *VTX* effert *ed. uett.* 3 bache *C* autumnalq;
C autumnali *V* 576. 1 zephiris *CVX* zephyrus *T* spuman-
tib; *X* 2 cereres *C* 4 ymber *C* 577. 1 honus *V* tre-
pidi *VX* florent *libri, corr. Tollius* floret *Scal.* 2 horrencia *C*
fabris V flagris T 3 ulm'os *V* 4 honores *C* 578. 1 *Vit*
om. V solus *C* odoriferus *C* 2 *sq. fere euanidi in X*
3 auçumnus *V* ûbras *V* 4 sithonias *C* caua *C* sene-
scat *m. pr. V*

VIII [Tetraستicha] de aurora et sole

B. V 2-13.
M. 457-468

579

ASMENII

Aurora Oceanum croceo uelamine fulgens
 Liquerat et biiugis uecta rubebat equis.
 Luce polum nitida perfudit candidus orbis
 Et clarum emicuit sole oriente iubar.

580

VOMANII

Roscida puniceo Pallantias exit amictu,
 Astrigerum inficiens luce rubente polum.
 Sol insigne caput radiorum ardente corona
 Promit, ab aequoreis Tethyos ortus aquis.

581

EVPHORBII

Extulit Oceano caput aureus igniferum sol:
 Fugerunt toto protinus astra polo.
 Concessere deo tenebrae, rebusque colores
 Lux iterum cunctis reddidit alma suos.

582

IVLIANI

Tithoni coniunx roseo sublime rubore
 Infecit caelum lutea sidereum,
 Cum sol igniferos currus e gurgite magno
 Sustulit et claris astra fugauit equis.

VIII in VCT extat. Tetraستicha om. C. De ortu solis
 IIII. heroicis uersibus V. Inscr. om. T. 579. 1 Asm om. V
 oceanus C crocea^o T 2 rubbebat V 3 polus C perfundit
 C orb^t V 4 clarus C sol C 580. 1 pallantius libri
 2 astrigerus C 4 thetio fortis C thetyos artus T 581.
 1 Eūs VT capud V aureos V m. pr. 3 deo euauit V
 4 lux sic V 582. 1 coniux V iubare C rubare^o T
 3 num Tum? 4 aequis C

583

HILASII

Nox abit astrifero uelamine cincta micanti
 Et redigit stellas, exoriturque dies.
 Enicat Oceano Phoebi rota clara relicto
 Inlustratque nitens lumine cuncta suo.

584

PALLADII

Lutea fulgebat roseis Aurora capillis
 Et matutino rore madebat humus.
 Tethyos undiuagae tum prosilit aequore Titan,
 Flammiferos uultus ore micante ferens.

585

ASCLEPIADI

Exoritur Phoebus perfundens luce nitente
 Et maria et terras stelliferumque polum;
 Astra que cesserunt fulgentia crinibus aureis
 Et nox sidereas occulit atra faces.

586

EVSTHENII

Sol oriens currusque suos e gurgite tollens
 † Oceano claro reddidit orbe diem.
 Flammiferumque iubar terraeque poloque reduxit
 Et pepulit radiis astra repente suis.

583. 1 Mox *T* habet *libri* hastrifero *V* cuncta *C* micani (?)
V micantis *Heins.* 2 reddidit *T* 3 phoebus *V* claro *T*
 4 illustratq; *C* nitentis *V* 584. 1 roreis *V* 2 hiemps *C*
 3 thethyos *T* tethios *C* undiuagos *C* undifuga *V* undiuaga *T*
 cum *edd.* 4 ferens *CT* (*V?*) gerens *edd.* 585. 1 pheb'
C foeb; *VT* (*sic* 590, 3) 3 fulgencia *C* 4 siderias *V*
 586. 1 Eūf *T* 2 Oceani *Tollius* fortasse recte clarum *Burm.*

587

POMPILIANI

Memnonis ut genetrix infecerat humida caelum
 Et roseis manibus sidera dispulerat,
 Phoebus Atlanteis ec fluctibus aureus orbem
 Sustulit igniferum luxque diesque redit.

588

MAXIMINI

Praeuia flammiferi currus Aurora rubebat
 Extuleratque alto gurgite Phoebus equos
 Noctiuagosque simul radiis flagrantibus ignes
 Depulerat caelo reddideratque diem.

589

VITALIS

Vix Aurora suo rubefecerat aethera curru
 Summaque canebat roribus herba nouis:
 Prosilit e mediis candens rota Tethyos undis
 Et uaga cesserunt sidera solis equis.

590

BASILII

Surgit ab Oceano Tithoni fulgida coniunx
 Et ueste ab rosea subrubet ipse polus,
 Cum Phoebus radiis rutilum cingentibus orbem
 Depellit tenebras noxque peracta fugit.

587. 1 genitrix *C* 3 foeb; *VT* et athlanteis *C* ec *ego* et
libri e *edd.* 588. 1 premia *C* rudebat *V* 2 extoleratq; *V m.*
pr. foeb; *V* 589. 1 Aurora uix *C* suo] sub *C* (*V?*) *T*
aethera *V* 2 caneabant *C* 3 rotha *V* thletiof *C* thor *V*
thethyos *T* 590. 1 titonis *C* tithonis *V* thitonis *T* coniunex *C* coniux *V* 2 subruit *libri*, corr. *Seal.* 3 tum
C teste Burm. 4 om. *T* fugit *C* fuit *V* ruit *Heins.*

IX Pentasticha de duodecim libris Aeneidos

591

B. II 195.
M. 409—420

VOMANII

Liber I

Aeolus immittit uentum Iunone precante
 Trojanis Libycasque uagos expellit in oras.
 Solatur Venerem dictis pater ipse dolentem.
 Aeneam recipit pulera Carthagine Dido,
 Cui Venus Ascanii sub imagine mittit Amorem.

592

EVPHORBII

Lib. II

Cogitur Aeneas bellorum exponere casus
 Graiorumque dolos et equum fraudemque Sinonis
 Excisamque urbem Priamique miserrima fata,
 Utque patrem impositum forti ceruice per ignes
 Extulerit caramque amiserit ipse Creusam.

593

IVLIANI

Lib. III

Post casum Troiae fabricata classe superstes
 Vela dat Aeneas urbemque in litore Thraces,
 Mox aliam pulsus Cretaeis condidit oris.
 Cedit et hinc Helenumque uidet praeceptaque sumit
 Et caecum Cyclopa fugit sepelitque parentem.

IX in CV extat. Pentasticha de XII libris aeneid. C De
 XII lib. uergilii V 591. 1 uentos V 2 troiani V troia-
 nos C, em. Buech. libicasque CV Troianosque uagos Lib. edd.
 3 uentrem C 4 Aenean V pulchra V cartagine C charthagine
 V 592. 1 Eūs V aneas V casus V causas C 2 iunonis V m.
 sec. (sic), sinonis m. pr. 3 pampiq; C 5 clarūq; V 593. 1
 fabrica V m. pr. 2 thraces V tracis C 3 cretis V
 4 credit & hic V (hinc m. sec.) elenumq; V m. pr. C disicit
 edd. 5 et caecum V Aetnaeum edd. ciclopa V fuit C
 potentem C

594

Lib. IV

HILASII

Ardet amore graui Dido, soror Anna suadet
 Nubere. iunguntur nimbo cogente sub antro.
 Incusat precibus patrem contemtus Iarbas.
 Nauigat Aeneas iussu Iouis; illa dolore
 Inpatiens et amore necem sibi protinus infert.

595

Lib. V

PALLADII

In Siculas iterum terras fortuna reducit
 Aeneam tumuloque patris persoluit honorem.
 Tunc cogit naues incendere Troadas Iris.
 Troes ibi linquunt socios. Venus anxia placat
 Neptunum. somnus Palinurum mergit in undas.

596

Lib. VI

ASCLEPIADII

Sacratam Phoebo Cumarum fertur in urbem
 Rex Phrygius uatisque petit responsa Sibyllae.
 Misenum sepelit. post haec adit infera regna,
 Congressusque patri discit genus omne suorum,
 Quoque modo casus ualeat superare futuros.

597

Lib. VII

EVSTHENII

Tandem deueniunt Laurentia Troes in arua
 Et pace accepta laeti noua moenia condunt.
 Nocte satam Iuno Furiam euocat: illa Latinos

594. 1 Annaque *edd.* 2 sub astra *C* sub atro *V*
 3 cōtentus *C* liarbas *CV* 5 impaciens *C* amore *V* 595.
 2 aenean *V* 3 Tum *V* 4 sibi linquunt sotios *C* liquunt
V m. pr. anexia *C* 5 undis *cod. Menagii* 596. 2 phri-
 gius *C* frigius *V* sybille *C* sibille *V* 4 patris *CV*

5 quoue *CV* ^o *m* caseus *C* 597. 1 laurencia *C* arma *V*
 2 menia *C* 3 satum *V*

Inter et Aeneadas bellum serit et ciet arma.
Protinus auxiliis terra instruit Itala Turnum.

598

POMPILIANI

Lib. VIII

Vidit ut Aeneas summa ui bella parari,
Arcadas Euandrumque senem sibi foedere iungit
Dardanioque duci sociatur Etruria tota.
Arma petit genetrix, dat Mulciber, in clipeoque
Res fingit Latias et fortia facta nepotum.

599

MAXIMINI

Lib. IX

Ad Turnum propere Iunoni mittitur Iris
Instigatque animos. aciem mouet ille Phrygasque
Obsidet. in nymphas uersa est Aeneia classis.
Euryalus Nisusque luunt nece proelia noctis.
Vi Turnus potitur castris, ui pellitur inde.

600

VITALIS

Lib. X

Placat et uxoris dictis et iurgia natae
Iuppiter. auxiliis instructus Troius heros
Aduenit. occurrunt Rutuli atque in litore pugnant.
Occidit a Turno Pallas uictorque superbus
Aeneae eripitur. Mezentius interit acer.

601

BASILII

Lib. XI

Occisis proprium pars utraque reddit honorem.

598. Poñ *V*, om. *C* 2 archadas *C* 4 mulcifer *CV*
clipioq; *V* 5 fingit *Heins.* pingit *libri* lacias *C* forcia *C*

599. 1 Iunonia *edd.* 2 instatque *C* acies *edd.* phrigasq;
C frigasq; *V* 3 nymphas *C* nimfas *V* eñeida *C* aenea *V*
4 eurialus *CV* 5 ui p.] impellitur *C* 600. 1 et iurgia *V*
satnia *C* 4 a īno *V* supbos *V* 5 mezentis *C* 601. 1
Bās *V*, om. *C*

Supplicibus Calydone satus negat arma Latinis.
Cum Drance alterno iurgat certamine Turnus.
Aeneas equitem praemittit, et obuia virgo
Excipit. extincta Rutuli dant terga Camilla.

602

Lib. XII

ASMENII

Troianis Rutulisque placet coniungere foedus.
Id Rutuli rumpunt. nato Venus alma medetur
Dictamno Rutulique luunt periuria uicti.
Cogitur Aeneae Dauni concurrere proles.
Pallantea necem misero dant cingula Turno.

X [Hexasticha] de Cicerone post mortem illius

B. II 158—169
M. 397—408

603

EVPHORBII

Hic iacet Arpinas manibus tumulatus amicis,
Qui fuit orator summus et eximius,
Quem nece crudeli mactauit ciuis et hostis.
Nil agis, Antoni: scripta diserta manent.
Vulnere nempe uno Ciceronem conficis, at te
Tullius aeternis vulneribus lacerat.

604

IVLIANI

Corpus in hoc tumulo magni Ciceronis humatum
Contegitur,claro qui fuit ingenio,
Quique malis grauis hostis erat tutorque bonorum,

2 calidone *CV*   5 exceptit *V* extinctam *CV* camillam
CV   602. Aln *V*   4 aenea *C* plis *V*   5 cingulo *V*
 X Extat in *CVX*; nomina om. X. De cicero post mortem
 millius *C*. De titulo (Titulus X) ciceronis senis uersib; *VX*.
 cf. *Velleius II* 66 ‘Nihil tamen egisti, M. Antoni’ *sqq.*
 603. 1 amici *C*   2 eximis *C*   3 ciues *V* hortis *V m.*
 pr.   4 deserta *V*   5 comfocis *V*, cumfocis *m. sec.* at] a
CX   6 tullis *C*

Quo paene indigne consule Roma perit.
Sed uigili cura, deiectis hostibus urbe
Supplicioque datis, praestitit incolumem.

605

HILASII

Vnicus orator, lumenque decusque senatus,
Seruator patriae, conditor eloquii,
Cuius ab ingenio tandem inlustrata perenni
Lumine paeclaro lingua latina uiget,
Occidit indigne manibus laceratus inquis
Tullius ac tumulo subditus exiguo est.

606

PALLADII

Quicumque in libris nomen Ciceronis adoras,
Aspice, quo iaceat conditus ille loco.
Ille uel orator uel ciuis maximus; idem
Clarus erat factis, clarior eloquio;
Ac, ne quid Fortuna uiro nocuisse putetur,
Viuis in aeternum docta per ora uolat.

607

ASCLEPIADII

Marcus eram Cicero toto notissimus orbe,
Cuius reliquias occulit urna breuis.
Dextera me patriae nuper ciuilis ademit,
Eripui patriam qui prius exitio.
Si quis in hoc saxo Tulli legis aduena nomen,
Non dedigneris dicere: Marce, uale!

604. 4 ind. cons. *euanuit* X 5 *dedi ex C. detectis V edd.*
denictis X urbem *VX*, *edd.* 6 incolomem *V* incolumen X

605. Hyl C 2 patria X aeloquii *V* 3 laude *Jacobs* tandem
libri perenne *Buech.* 4 Flumine *conicio* uocet *V* nitet *Jacobs*
5 indigne *euanuit* X inique C 6 ac et est om. X 606.
2 qd^t *V* 3 uel c.] t ciues *V* 4 eloquii C 6 diuus X

607. As C 1 erat *libri*, corr. *Fabric.* 2 reliquias *V*
3 ademit *V* 4 exicio C exiccia *V* 6 Ne *Broukhusius*

608

EVSTHENII

Tullius Arpinas ex ordine natus equestri,
 Sed uirtute sua consul in urbe fuit.
 Quem Catilina malus coniuratiique nocentes
 Senserunt uigilem ciuibus esse suis.
 Hunc tamen (o pietas!) tres occidere tyranni;
 At Lamia ille pio subposuit tumulo.

609

POMPILIANI

Qui tenet eloquii fastigia summa Latini,
 Qui consul patriam caedibus eripuit,
 Quique trium saeuo uitam dedit ense uirorum,
 Tullius en hac est ipse sepultus humo.
 Sed uitae breuitas pensatur laude perenni;
 Quod mors eripuit, gloria restituit.

610

MAXIMINI

Tullius hic situs est, uenerabile nomen in aeum,
 Clarus honore simul, clarus et ingenio,
 Quem scelerata neci crudeliter arma dederunt,
 Quod patriae uindex ille fidelis erat.
 Sed nihil infanda profecit caede tyrannus:
 Ingenium uiuit; corpus inane perit.

608. 1 natur *V*   3 catillina *V*   6 ad *V* supposuit *X*
 609. 3 sequum *C*, sequo *V*   4 n̄ hac em *V* en hac est *CX*
 ille *Heins.* homo *V*   5 Si *Beckius* psatur *C*   6 quod
uulgo quo *libri* quam *Oud.*   610. 1 nñ aeū *V*   3 Qua *X*
 dedertus *V*   5 nil *V* nichil infanda *C* infan-
 dus *X* proficit *V* tyrannos *C*

611
VITALIS

Romani princeps populi, decus ordinis ampli,
 Maximus orator, cuius et egregius,
 Coniuratorum uindex hostisque malorum
 Proscriptus periit a tribus ille uiris.
 Qui caesus grauiter, qui detruncatus acerbe
 Hoc Lamiae debet, quod iacet in tumulo.

612
BASILII

Doctrinae antistes, rerum mirabilis auctor,
 Tullius existens nobilis ex humili,
 Cui dedit excellens ars oratoria nomen,
 Virtute ingenii uenit in astra sui.
 Sed Fortuna nocens miserando funere raptum
 Carpsit et hoc uoluit membra iacere loco.

613
ASMENII

Eloquio princeps, magnis memorabilis actis,
 Tullius indigna caede peremptus obit.
 Sed terras omnes impleuit nomine claro;
 Ingenium caeso corpore morte caret.
 Viuit et ingenti pollet cum laude per orbem,
 Cuius in hoc tumulo membra sepulta iacent.

611 1. princeps *C* decis *V* ordine tēpli *X* 2 ciues
V, *X* *m. pr.* 3 hostisque] hostipi *V* 4 p̄scriptus *V*
 5 caessus *V* 6 timulo *m. pr. V* 612. Bū *V* Vomano cod.

Petauii tribuit 1 antistitis *V m. sec.* antestes *X* 2 tollius
V ex muli *X* 4 ingenui *V m. pr.* 5 funerē *V* 6 oc
V solo *X*, *Petau.* 613. 1 eloquii *V* princeps *C* 2 indigne
X perentus *V m. pr.* obis *C* obid *V* 3 terras omnes *VX*
terrā om̄ipotens C 4 Ingenio *X m. sec.* (sic) mort// caret
C 5 en *CX* ingenii *C* ingentio *V*

614
VOMANII

Inclitus hic Cicero est Lamiae pietate sepultus,
 Quem Fortuna neci tradidit immeritae.
 Maximus eloquio, cuius bonus, urbis amator,
 Perniciesque malis perfugiumque bonis.
 Qui sexaginta completis ac tribus annis
 Seruitio pressam destituit patriam.

XI [Hexasticha] de duodecim signis

B. V 29—39
M. 481—492

615
IVLIANI

Primus adest Aries Taurusque insignibus auro
 Cornibus et Fratres et Cancer, aquatile signum,
 Tum Leo terribilis Nemeaeus et innuba Virgo,
 Libra subit caudaque animal quod dirigit ictum,
 Armatusque arcu Chiron et corniger Hircus,
 Fusor aquae simul et fulgenti lumine Pisces.

616
HILASII

Proditor est Helles et proditor Europaeus
 Et Gemini iuuenes et pressus ab Hercule Cancer,
 Horrendusque Leo sequitur cum Virgine sancta
 Libraque lance pari et violentus acumine caudae,

614. Uôl *V* Basilio cod. Petau. tribuit 1 inclitus *CV*
 inclytus *X* 2 immeritae *V* 3 ingenio *C* teste Burm. cuius *C*
 ciues *VX* bonus] honor *X* 4 pfugiumq; *V* 6 seruicio
C oppressam *Heins.* distituit *V*

XI Extat in CPV. De XII signis *C* De XII signis caeli
 heroicis uersibus *V*. Inscr. om. *P* 615. 1 que om. *C* 2 f̄rs
CV et om. *P* 3 nemeus *CV* nēns *P* Nemees atque *Ald.*
 et libri 5 chyron *CV* hyrcus *CV* 6 furor *V* piscis *P*

616. 1 elles *CP* telles *V* m. pr. eropeus *P* 3 sanctam̄
V 4 pariz uiolento *C* uiolentis *V*

Inde sagittiferi facies senis et Capricornus
Et qui portat aquam puer urniger et duo Pisces.

617
PALLADII

Signorum princeps Aries et Taurus et una
Tyndaridae iuuenes et feruida brachia Cancri
Herculeusque Leo, Nemeae pauor, almaque Virgo,
Libra iugo aequali pendens et Scorpius acer
Centaurusque senex Chiron et cornua Capri
Et iuuenis gestator aquae Piscesque supremi.

618
ASCLEPIADII

Laniger astrorum ductor Taurusque secundus,
Tum sidus geminum et Cancri fulgentis imago,
Truxque Leo et Virgo, quae spicea munera gestat,
Et Libram qui Caesar habet, Chelaeque minaces
Atque arcu pollens et salsi gurgitis Hircus
Vrnaque nimbiferi Piscesque, nouissima forma.

619
EVSTHENII

Dux Aries et frons Tauri metuenda minacis
Et Ledae suboles et Cancri torridus ignis
Terribilisque Leo, species quoque Virginis almae,
Momentumque sequens, caudaque timendus obunca,

5 sagiferi ^{ti} *V* faties *C* 6 E ⁱ *q C* portat *V* uniger *P*
 617. 1 princebs *C* 2 tindaride ⁱ *C* 4 scorpis *C* scorpios *V*
scorpious P 5 chyron *CV* cap *C* 618. 1 Corniger *edd.*
uctt. immago *C* 3 spiceam munere *V* gestant *C* 4 qui
libri quam edd. 5 falsi *C* falsis *P* hyrcus *CV* 6 nim-
briferi C 619. Eusto *V* Vit *C* 1 arieis *V* minacis
 (ei m. sec.) *V* 2 suboles *CP*, *V* m. sec. suboles *V* m. pr.
 3 leo] dō *V* sp&ies *C* 4 timendis (*olim timentus?*) *V* ab-
 unca *CP* abrunca *V*. corr. *Heins.* adunca *edd.*

Hinc tendens arcum, liquidi Caper aequoris inde,
Troiadesque puer geminique sub aethere Pisces.

620
POMPILIANI

. .

621
MAXIMINI

Nubigenae iuuenis uestor Taurique trucis frons
Et proles duplex Iouis et Nepa torrida flammis,
Aestifer inde Leo iusta cum Virgine fulgens,
Quam sequitur Libra et uiolenta cuspide saeuus,
Semiuir Arquitenens subit et Capricornus aquosus
Et cui nomen aquae faciunt, Piscesque gemelli.

622
VITALIS

Corniger in primis Aries et corniger alter
Taurus, item Gemini, sequitur quos Cancer adustus,
Terribilisque ferae species et iusta puella,
Libra simul nigrumque ferens in acumine uirus,
Centaurusque biformis adest pelagique Capella
Atque amnem fundens et Pisces, sidus aquosum.

623
BASILII

Lanigeri ductor gregis, Europae quoque uestor

5 hic *CV(P?)* 6 troiadasq; *CP* 620 ersus (*i. e.* uersus) pompeliani desunt *rubris litteris et ordine inuerso C in mg.* 621. 1 iuuenis *V* *truci P* *fons CV* 2 torridam *C* *thorida V* *thorrida P* 4 *uiolencia C* *cuspides equus V* 5 *semifer libri, corr. Burm.* *arcitenens V arquitenens CP* 6 *nom C* *fatiunt C* 622 *Viñ iterum C* 1 *ari es (ri m. sec. in ras.) V* 3 *speties C* 4 *gerens edd. in V, om. CP* 5 *uelagi V m. pr. capella PV* *puella C* 6 *sidus] id C*
623 *Cornigeri edd.* 1 *queq; C*

Et duo Tyndaridae, tum Cancer sole perustus
 Herculeaque manu pressus Leo et optima Virgo,
 Hinc Trutinae species uenit armatusque ueneno
 Scorpius atque Sagittifer aequoreique Capri frons,
 Quique urnam gerit et Pisces, duo signa sub uno.

624

ASMENII

Principium signis ouium pater, inde Iuuencus,
 Progenies duplex, et aquarum Cancer alumnus,
 Pressa sub Herculeis manibus fera, iustaue Virgo.
 Libra subest, caudaque gerens letale uenenum.
 Tum geminus Chiron et Corniger aequoris alti
 Dilectusque Ioui puer et (duo sidera) Pisces.

625

VOMANII

Dux gregis et placidum pandens subit aethera Taurus
 Germanique pares et Cancro iam comes aestas
 Atque Leo, primus labor Herculis, et pia uirgo.
 Libra comes sequitur minitans et Scorpius ictu
 Et qui tela gerit Centaurus et aequoris Hircus,
 Deucalionis aquae et Pisces, postrema figura.

626

EVPHORBII

Velleris aurati fulget pecus aureaque Io,
 Zethus et Amphion Cancrique figura calentis.

2 phustus *C* 3 herculaea*q*; *V* obtima *C* 4 sp&ies *C*
 5 scorpius *P* scorpis *C* scorpions *V* frons *ex* fons corr. *C*, *ex*
fros m. sec. corr. V 624. 1 sator *edd.* pañ libri unde *P*
 2 et *om.* *V* 3 fero *V m. pr.* 6 delectusque *P* 625. 1
 greḡ *C.* paridens *P.* num candens? *sed cf. Verg. Georg. I 217.*
 sub *CP* athera thaurus *V* 2 corona *V m. sec., olim cancer-*
aestus edd. 3 herculi *V* 4 scorpis *C* scorpiyictus *V*
 5 hyrcus *CV* 6 diucalionis *P* piscis *CP* 626. 1 ualleris
V m. pr. Io *C* 2 Tetus & anphion *C* orion *V*

Insequitur Leo saeuus et almae Virginis astra,
 Hinc aequale iugum caudaque uenenifer unca,
 Centaurusque minax arcu et Neptunia Capra
 Quique refundit aquas, et Pisces, ultimus ordo.

XII [Polysticha]

627

B. I 42. M. 598

HILASII

Dodecasticha de Hercule

Oppressit Nemeae primum uirtute leonem.
 Extincta est, anguis quae pullulat, Hydra secundo.
 Tertius enectus sus est Erymanthius ingens.
 Cornibus auratis ceruum necat ordine quarto.
 Deicit horrisono quinto Stymphalidas arcu.
 Abstulit Hippolytae sexto sua cingula uictae.
 Septimus Augeae stabulum labor egerit undis.
 Octauo domuit magno luctamine taurum.
 Tum Diomedis equos nono cum rege peremit.
 Geryonem decimo triplici cum corpore uicit.
 Vndeclimo extractus uidit noua Cerberus astra.
 Postremo Hesperidum uictor tulit aurea mala.

3 seutis et C alma V astrum *edd.* 5 capra] proles
edd. 6 refudit CV piscis V m. sec.

XII. 627. In CPVX extat: Pet(auianum) ex Burm. affer. Polysticha addidi. Duodecastica. de hercule. Hyl C, om. P. De XII (duodecim X) laborib. (labor V) herculis VX Hyl add. V 1 Compressit uulgo primum nemea C primo P 2 q[uod] populat CP, dedi ex VX ydra C 3 teratius V tertia senectus X, om. sus. erimantis C herymant' V 4 negat C u. 5—7. 10—12 fere euani in X 5 dei C aerisonas Heins. stimfal (ll C)-idas CV 6 h(h om. C)yppolite CV inpolytae P 7 uincula libri, corr. Heins. uitq[ue] P uinctae Pet. 7 augei C Pet. auges (?) X anguis tabolu V undas, corr. m. pr., C 9 domidis V nonu sed corr. V 9 pempto C Pet. 10 gereonem C geriorem VX decimum V 11 abstractus uulgo 12 post tremo C

628

PALLADII

B. I 136. M. 263

De Orpheo

Threicius quondam uates fide creditur canora
 Mouisse sensus acrium ferarum
 Atque amnes tenuisse uagos, sed et alites uolantes,
 Et surda cantu concitasse saxa,
 5 Suauisonaeque modos testudinis arbores secutae
 Vmbram feruntur praebuisse uati.
 Scilicet haud potuit, quae sunt sine, permouere, sensu
 (Finxere doctam fabulam poetae),
 Sed placidis hominum dictis fera corda mitigauit
 10 Docta que uitam uoce temperauit;
 Iustitiam docuit, coetu quoque congregauit uno
 Moresque agrestes expoliuit Orpheus.

629

ASCLEPIADI

B. III 104. M. 540

De Fortuna

O Fortuna potens et nimium leuis,
 Tantum iuris atrox quae tibi vindicas,
 Euertisque bonos, erigis improbos,
 Nec seruare potes muneribus fidem.
 5 Fortuna immeritos auget honoribus,

628. De orpheo Pal C. Palladio tribuit Pet. Versus recte distributi sunt in C. In c. 628 sq. 635 sq., quae ex solo C noui, Petauiani quoque lectiones a Burmanno notatas afferro 2 trium C atrium Pet. 3 uago C 5 modo Pet. 6 umbra libri 8 finexere C doctam libri docti edd. 9 placidis Pet. mitigant C mitigarit Pet. 11 iusticiam C qq C quos Duebnerus 12 expoliauit libri 629. In C extat. De fortuna. Asci C; eiusdem in Pet. 'Accursius testatur in uetusto bibl. Vatic. codice hos uersus Caelio Firmiano Simphosio attributos' Burm. 1 l&us C laetus Pet. at et leuis Francius 2 tibi om. C 3 eligis libri, corr. Pith.

Fortuna innocuos cladibus afficit.
 Iustos illa uiros pauperie grauat,
 Indignos eadem diuitiis beat. 10
 Haec aufert iuuenes ac retinet senes,
 Iniusto arbitrio tempora diuidens.
 Quod dignis adimit, transit ad impios.
 Nec discrimen habet rectaue iudicat
 Inconstans fragilis perfida lubrica.
 Nec quos clarificat, perpetuo fouet,
 Nec quos deseruit, perpetuo premit. 15

630

B. I 98. M. 1614

EVSTHENII

De Achille

Pelides ego sum, Thetidis notissima proles,
 Cui uirtus clarum notmen habere dedit,
 Qui strauit totiens armis uictricibus hostes,
 Inque fugam solus milia multa dedi.
 Hectore sed magno summa est mihi gloria caeso,
 Qui saepe Argolicas debilitauit opes.
 Ille Menoetiadae soluit me uindice poenas;
 Pergama tunc ferro procubuere meo.
 Laudibus inmensis uictor super astra ferebar,
 Cum pressi hostilem fraude peremptus humum.

7 illos C 8 diuiciis C u. 11 delet Buechelerus, ut strophae
 sint binorum uersum; fort. recte. 12 recteq; C, rectaque Pet.
 rectane iudicet Heins. 630. In CPV extat. De achyl C,
 sed denum ad c. 632, 10. Dae achille P Epitaphiū achillis V.
 Eūs C, eiusdem in Pet., om. PV. Pentadii Scaliger 1 tethi-
 dis C nouissima C teste Burm. 2 nom̄ CV 3 statui CP
 uictorib' CV Pet. ortes V 5 m̄ ḡta C 6 deuilitauit V
 m. pr. 7 illae menoetaade V ille manu eacide CP Pet.
 (ille interfectus subiit uulgo) 10 Cum PV con C Pet.

631

POMPILIANI

B. I 102. M. 241

De Hectore

Defensor patriae, iuuenum fortissimus, Hector,

Qui murus miseris ciuibus alter erat,

Occubuit telo uiolenti uictus Achillis:

Occubuere simul spesque salusque Phrygum.

5 Hunc ferus Aeacides circum sua moenia traxit,

Quae iuuenis manibus texerat ante suis.

O quantos Priamo lux attulit ista dolores!

Quos fletus Hecubae, quos dedit Andromachae!

Sed raptum pater infelix auroque repensum

10 Condidit et maerens hac tumulauit humo.

632

MAXIMINI

B. V 140. M. 1076

De Y littera

Littera Pythagorae, discrimin'e secta bicorni,

Humanae uitiae speciem praeferre uidetur.

Nam uia uirtutis dextrum petit ardua callem

Difficilemque aditum primo spectantibus offert,

5 Sed requiem praebet fessis in uertice summo.

631. In CPVX extat. De nectore Poī C. Maximini Pet. qui hinc ad c. 638 ubique nomina in C insequentia habet. Epitaphiuū Hectoris V De haectore PX Pentadii Scaliger. Paene euanuit in X 2 ater C Pet. alī V erit Pet. 3 uiolentis ictus CP uiolen̄ hictus V uiolenti uictus edd. I ictus in X legi potuit 4 frygū V 5 caeides C eacides (e m. sec.) V

6 ieuiunis P 7 ¹pamo C illa V fort. recte 8 flectus P haecube V Hecubae et Andromachae Francius 10 ēd///tit V (ic add. m. s.) merens VC atumulauit Pet. ns accu-mula||||| X 632. In CP extat. Māx, titulo omisso, C. In Pet. decesse uidetur. De Y littera P P. Verg. Maronis edd. uetustissimae 1 pitagore C pytagore P 2 spetiem CP 3 uia edd. una C una P arduet P 4 primum P 5 sumo P

Molle ostentat iter uia laeua, sed ultima meta
 Praecipitat captos uoluitque per aspera saxa.
 Quisquis enim duros casus uirtutis amore
 Vicerit, ille sibi laudemque decusque parabit.
 At qui desidiam luxumque sequetur inertem,
 Dum fugit oppositos inculta mente labores,
 Turpis inopsque simul miserabile transiget aeuum.

10

633

B. III S5. M. 535

VITALIS

De libidine et uino

Nec Veneris nec tu Bacchi tenearis amore;
 Vno namque modo uina Venusque nocent.
 Vt Venus eneruat uires, sic copia Bacchi
     Et temptat gressus debilitatque pedes.
 Multos caecus amor cogit secreta fateri:
     Arcanum demens detegit ebrietas.
 Bellum saepe ciet ferus exitiale Cupido:
     Saepe manus itidem Bacchus ad arma uocat.
 Perdidit horrendo Troiam Venus improba bello:
     At Lapithas bello perdis, Iacche, graui.
 Denique cum mentes hominum furiauit uterque,
     Et pudor et probitas et metus omnis abest.
 Conpedibus Venerem, uinclus constringe Lyaeum,

5

10

6 uiolata CP. uia laeua scripsi sed om. C   u. 7—12
 desunt P   9 pararit cod. Huydecooperi   10 q C. In mg. C   i
 'De Achyl' (u. supr. carmen Eusthenii)   11 laborem C
 12 aeuum om. C transfugit cod. Huyd. 633. In CVX extat. Vi
 de libri dine & uino C. De aebritate (e m. s.) et libidin V.
 Paene euanuit in X 'Basilii' Scal. (ex Pet.?) 1 uini C bachi
 V capiaris edd. 2 m C 3 bachi V 6 archanum CVX
 7 ciet] petit libri recentes exiciale C 8 tadem C itidem V
 //dem X badius V 9. 10 om. V, euanidi (sed extabant)
 in X 10 at C ac Pet. et cod. Voss. chartae. laphidas C
 iache C 11 furauit C furau V 12 habest V 13 lienu V

Ne te muneribus laedat uterque suis.
 15 Vina sitim sedent, natis Venus alma creandis
 Seruiat: hos fines transiluisse nocet.

634

BASILII

B. II 190. M. 532

De XII libris Aeneidos

Primus habet, Libycam ueniant ut Troes in urbem.
 Edocet excidium Troiae clademque secundus.
 Tertius a Troia uestos canit aequore Teucros.
 Quartus item miserae duo uulnera narrat Elissae.
 5 Manibus Anchisae quinto celebrantur honores.
 Aenean memorat uisentem Tartara sextus.
 In Phrygas Italiam bello iam septimus armat.
 Dat simul Aeneae socios octauus et arma.
 Daunius expugnat nono noua moenia Troiae.
 10 Exponit decimus Tuscorum in litore pugnas.
 Vndeциmo Rutuli superantur morte Camillae.
 Ultimus imponit bello Turni nece finem.

u. 14 m. sec. in *V scriptus*. N&e *V* nec te *C Pet.* uul-
 neribus *Moserus* 15. 16 om. *V*, *euanidi* in *X* sedant *C*
 16 seruat *C* transiluisse *C* 634. In *CVX exiat*. *C no*_n
contuli. Prim' habet De XII libris aeneid. bāš libicam re-
 quire in principio eneid *C. requisui nec inueni* De singulis
 libris uergili aeneidos (dis m. sec.) *V* Versiculi Asmenii su-
 per XII Aeneidos libros incipiunt *Pet.* Asmenii super XII
 libros Aeneidorum incipiunt *Q* (*Paris.* 7927 s. X) *Inscr.* om.
 X. *Ouidio Nasoni alii tribuunt*, uelut *y* (*Paris.* 7936 saec. XIV)
 1 libicam *Q* lybicam *X* urbe *Q* 2 etocet *y* etdocet
 extidiū *Q* dadēq; *Q* 3 canit in *y* aliqui hñt *canit* sine *in*
mg. y, *manu saec. fort. XIV* 4 helise *VX* elisse *Qy*
 5 Anchise *V*] ad tumulum *Xy* quinte *V* 6 aenean *VQ*
Pet. aeneam *Xy* 7 Et *X* frigas *VXQy* italia bellum *V*
 lello *X* 8 heneae *V* socius *Q* 9 oppugnat *V* 10 lit-
 tore *y* 11 rutili uincunt *y* mortae *V* 12 necae *V*
 finem om. *V*

635

B. III 51. M. 533

ASMENII

De laude horti

Adeste Musae, maximi proles Iouis,
 Laudes feracis praedicemus hortuli.
 Hortus salubres corpori praebet cibos
 Variosque fructus † saepe cultori refert,
 Holus suave, multiplex herbae genus,
 Vuas nitentes atque fetus arborum. 5
 Non defit hortis et uoluptas maxima
 Multisque mixta commodis iocunditas.
 Aquae strepentis uitreus lambit liquor
 Sulcoque ductus irrigat riuus sata. 10
 Flores nitescunt discolore germine
 Pinguntque terram gemmeis honoribus.
 Apes susurro murmurant gratae leui,
 Cuni summa florum uel nouos rores legunt.
 Fecunda uitis coniuges ulmos grauat 15
 Textasue inumbrat pampinis harundines.
 Opaca praebent arbores umbracula
 Prohibentque densis feruidum solem comis:
 Aues canorae garrulos fundunt sonos
 Et semper auras cantibus mulcent suis. 20
 Oblectat hortus, auocat pascit tenet
 Animoque maesto demit angores graues;
 Membris uigorem reddit et uisus capit,
 Refert labori pleniorum gratiam,
 Tribuit colenti multiforme gaudium. 25

635. In C extat. De laude horti Asm̄ C, om. Pet. Vomano Pet., Vergilio edd. uett. tribuunt. Num delecto u. 22 binorum uersuum strophae restituendae sunt? 2 laudem Pet. 3 praebet corpori C teste Burm., Pet. 4 saepe a uoce 'sae-pe' Buech. caepe Wakefield 5 Olus C Pet. 7 desit C, Pet. 8 cōmixta modis C Pet. (ubi modos?) 9 Atque C ambi C corr. Ald. 10 ductis et riuis Buech. irrigat C 12 terram C teste Burmanno, all. terras C? gemeis C 16 pampinus C, em. Aldus 19 canores C 20 auras C Pet. aures edd. 23 uisus C Pet. uisum Ald. rapit Christius 24 graciam C

636

VOMANII

B III 92. M. 531

De interno liuore

Liuor, tabificum malis uenenum,
 Intactis uorat ossibus medullas
 Et totum bibit artubus cruentem.
 Quo quisquis furit inuidetque sorti,
 Vt debet, sibi poena semper ipse est.
 Testatur gemitu graues dolores,
 Suspirat fremit incutitque dentes;
 Sudat frigidus, intuens quod odit.
 Effundit mala lingua uirus atrum,
 Pallor terribilis genas colorat,
 Infelix macies renudat ossa.
 Non lux, non cibus est suauis illi,
 Nec potus iuuat aut sapor Lyaei,
 Nec si pocula Iuppiter propinet
 Atque haec porrigat et ministret Hebe
 Aut tradat Catamitus ipse nectar.
 Non somnum capit aut quiescit umquam:
 Torquet uiscera carnifex cruentus.
 Vesanos tacite mouet furores
 Intentans animo faces Erinys;
 Est ales Tityique uultur intus,
 Qui semper lacerat comedique mentem.
 Viuit pectore sub dolente uulnus,

636. In C extat. De interno labore Voñ C. Euphorbii est in Pet., ap. Scal. ed. sec., Pith. mg.; 'Caelii Firminiani Symphosii' apud Scal. ed. pr., Pith. 2 infectis Oud. 3 bibet C libet Pet. 4 quisque C teste Burm., corr. Barth. fuerit C forti libri, em. Pith. forte Buech. 5 ipsi Francius 7 gemit C teste Burm. 9 aratrum C 13 Non Pet. sopor C Pet. liei C u. 14: nec si pocula porrigat iuppiter C, recte Pet. 15 Aut edd. ministrat C 16 radat C 17 nons C 19 futuros C Pet. 20 intentas amo face ferinus C 21 Letalis Ald. Est illi Wernsd. Est ales tuiq; C 22 cumest mente C

Quod Chironia nec manus leuarit
Nec Phoebus subolesue clara Phoebi.

637

B. I 169. M. 277

EVPHORBII

De Sirenis

Sirenes uarios cantus, Acheloia proles,
Et solitae miros ore ciere modos
(Illarum uoces, illarum Musa mouebat
Omnia quae thymele carmina dulcis habet:
Quod tuba, quod litui, quod cornua rauca queruntur, 5
Quodque foraminibus tibia mille sonat,
Quod leues calami, quod suavis cantat aëdon,
Quod lyra, quod citharae, quod moribundus olor)
Inlectos nautas dulci modulamine uocum
Mergebant auidae fluctibus Ioniis. 10
Sanguine Sisyphio generatus uenit Vlices
Et tutos solita praestitit arte suos.
Inleuit cera sotiorum callidus aures
Atque suas uinclis praebuit ipse manus.
Transiluit scopulos et inhospita litora classis:
Illae praecipites desiluere freto. 15
Sic blandas uoces nocituraque carmina uicit,
Sic tandem exitio monstra canora dedit.

24 quo C lauerit C, corr. Ald. 25 phebus subolesue C
637. In CV (Pet.) extat. De sirenis Eūf C De sirenis V.
Iuliani in Pet., Pith. in mg. Festi Auieni Pithoeus 1 Sirenas
Pet. syrenas C sirenos ac uarios V achiloia C acleloia V
2 miseros C Pet. 3—9 παρένθεσιν puto; an 9—10 ante 3
ponendi sunt? 4 thimile C thymile V thymale Pet. ha-
bet om. Pet. 5 fuerunt libri (praeter Pet.?) 7 Quodque
edd. leues et C et aedon C edon V Pet. 8 cythare CV
olor om. V 9 illectos C modolamine V uocem C uocā
V, corr. Heins. 10 marcēbant V (ar m. sec. in rasura)
11 sisifio CV 13 inleui C sotiorum C 15 transiit ut Heins.
transiuit conicio scapulos V (m. pr.?) et om. C unospita C
litora C 16 Ille CV dissiluere C 18 sit V m. pr.
exicio CV

638

IVLIANI

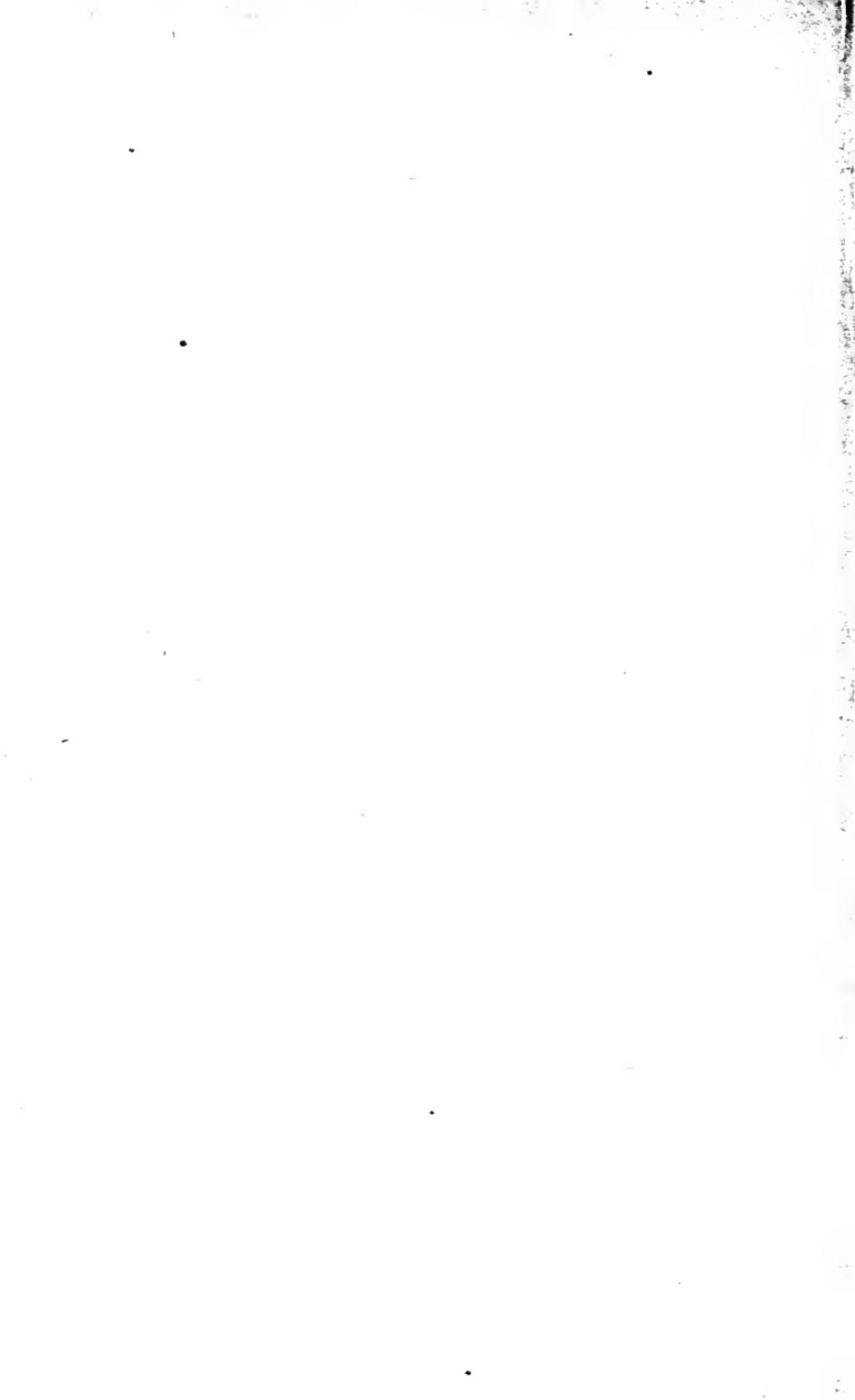
B. V 132. N. 531

De die natali

Clarus inoffenso procedat lumine Titan
 Laetificusque dies eat omnibus aethere puro,
 Vosque simul iuuenes animis ac uoce fauentes
 Concelebrate diem uotis felicibus almum,
 5 Prosperus ut semper redeat uatique quotannis
 Asmenidae referant alacres sua munera nati.

638. *In CV (Pet.) De sole. Iūl C De ui diebus V De die natali Hilasii Pet. 3 animis animis, corr. m. s., V et edd. facentes C 4 concelebrare V 5 q̄t annis C Expliciunt uersus. XII. sapienciū. (sequuntur uersu sybille) C. Sequitur De pedibus lib. IIII (c. 480) nulla subscriptio interposita V*

CARMINA

CODICIS AVSONIANI VOSSIANI FOL. 111

639

[AVSONII]

B. V 86 M. 1052

E fol. 3 r.

Monosticha de mensibus

Primus Romanas ordiris, Iane, kalendas.
Februa uicino mense Numa instituit.
Martius antiqui primordia protulit anni.
Fetiferum Aprilem vindicat alma Venus.
5 Maiorum dictus patrum de nomine Maius.
Iunius aetatis proximus est titulo.
Nomine Caesareo Quintilem Iulius auget.
Augustus nomen Caesareum sequitur.
Autumnus, Pomona, tuum September opimat.

*Ausoniana quaedam cur receperim uide in praefatione. E =
Vossianus fol. 111 saec. IX Ausonium continens.*

639. Monosticha de mensibus *E* Versus de singulis mensibus
F (*Valentianus* 330 bis, saec. X, fol. 76 v.), et *Meermannianus*
s. XI. Inscr. om. C (*Caroliruhensis* 167 saec. IX) fol. 13 v., *V*
(*Vossian. quart. 86 saec. IX*) fol. 91 v., *P* (*Parisinus* 7886 s.
IX—X) fol. 36 r. in quo Arati que uidentur adscriptum.

2 febroa *PV* 4 foetiferum *PCV* ferum m. sec. in ras.
E aprelem *F* 6 etatis *E* 7 caesarea *PV* cessareo *C*
8 aug^e *C* 9 pomona *E* poma na *C*, *Meerm.* nam poma *PV*
Autumnus pomane tuus *F* septembre *CF*, *Meerm.* opimat *E*
uegitet *P* uegitat *CV* *Meerm.* uegitat *F*

Triticeo October fenore ditat agros.
Sidera praecipitas pelago, intempeste Nouember.
Tu genialem hiemem, feste December, agis.

10

B. V 85. M. 1051

640
[AVSONII]

**In quo mense quod signum sit ad
fol. 4 r. cursum solis**

Principium Iani sancit tropicus Capricornus.
Mense Numae in medio solidi stat sidus Aquari.
Procedunt duplices in Martia tempora Pisces.
Respicis Apriles, Aries Phrixae, kalendas.
Maius Agenorei miratur cornua Tauri.
Iunius aequatos caelo uidet ire Laconas.
Solstitio ardantis Cancri fert Iulius astrum.
Augustum mensem Leo feruidus igne perurit.
Sidere, Virgo, tuo Bacchum September opimat.
Aequat et October sementis tempore Libram.
Scorpions hibernum praeceps iubet ire Nouembrem.
Terminat Arquitenens medio sua signa Decembri.

5

10

10 Iriticco *P* triceo *F* octuber *E* octimber *PF* Meerm.
obtimber *V* octember *C* foenore *CVF* fœnore *P* 11 sydera
VP pylago *C* intempesti, *sed corr.*, *E* intempesta *CVF*
nouēuer *E*; nobēber *m. sec.* 12 *dedi ex E* (iemem *m. pr.*).
Imbrifer ast mensis tumque December adest reliqui (ymbri-
fer *F* Meerm. ast *FP* ~ *C* tast *V*). — 640. *dedi ex EFP* (*qua*
littera Parisinum 2772 saec. X, fol. 107 v., *designo*). *Inscripti*
ut E. De signis et mensibus XII *P*. Versus de duodecim
mensibus *Meerm.* Ii uersus de XII signis *F* fol. 77 v. (*a F*
fol. 28 uix *discrepans*). *Inscr. om.* *F* fol. 28. ‘Quidam ue-
terum’ *Beda de temporum ratione* 16. u. 4—12 ante 1—3
FP *Meerm.* *Beda fort.* *recte* 2 in *del.* *Buech.* sidere *E* Sol
distat sidere *edd.* 3 *om.* *F* duplices *E* tēpore *P*
4 aprelis *F* prhixae *E* frixeae *FP* 7 solistitio *E* soltitio *P*
cantri *P* austrum *Meerm.* 8 purit *E* 9 sidera *Meerm.* baccū
EP *bachū F* 10 octuber *E* octymber *P* sēmtis *F* 11 scor-
pios *E* scorpius *FP* *Meerm.* ibernū *E* nobēber *E* nouimbrē
P nouembrem *F* *Meerm.* 12 arcitenens *F* architenens *P*. —
Bernensis 417 saec. IX (*ap. Sinner. catalogi tom. I p. 351*), *sine*
inscr.; 4 aprelis et frixeae 9 bachum 10 octimber 11 scorpius *et*
nouembri; u. 12. 1. 2; *deest* 3. — *cf. Bern.* 441 s. X *ib.* *p. 39.*

641

[AVSONII]

B. I 43. M. 583

Monosticha de aerumnis Herculis

fol. 4 u.

- Prima Cleonaei tolerata aerumna leonis.
 Proxima Lernaeam ferro et face contudit hydram.
 Mox Erymantheum uis tertia perculit aprum.
 Aeripedis quarto tulit aurea cornua cerui.
 5 Stymphalidas pepulit uolucres discrimine quinto.
 Threiciam sexto spoliauit Amazona balteo.
 Septima in Augeae stabulis impensa laboris.
 Octaua expulso numeratur adorea tauro.
 In Diomedaeis uictoria nona quadrigis.
 10 Geryone extincto decimam dat Hiberia palmam.
 Undecimo mala Hesperidum destricta triumpho.
 Cerberus extremi suprema est meta laboris.

Ad 641. In G p. 48 post Verg. Culicis u. 412 sq. haec leguntur:

- Alibi Spicula curuato pelluntur ferrea cornu.
 Alibi Gramineo formose iaces sine coniuge lecto.
 Alibi Turpe pecus mutinum (mutilum Schenkl.), turpis
     sine gramine campus
     Et sine fronde frutex et sine crine caput.

641 dedi ex EVS (*Parisinus 13026 olim Sangermanensis*
1188 s. IX—X fol. 84 v.), *G* (*Sangallensis 899 s. XI*: cf.
Schenklius ber. d. k. k. akad. d. wiss. 1863 p. 67 sq.). Mono-
 stiea (*Monastica G*) de erumnis erculis *EG*; *inscr. om. VS*
 1 deonei *VS* tollerata *S* tolenata *V* 2 leraneam *E* ler-
 neq; *VS* irā *E* idra *V* hydra ; *S* 3 erimanth(t*E*)eū

i
 libri tercia *S* peulit *E* 4 aeraspedit *V* aeripedes *S* 5 stim-
 phalidas *EVS* 6 thereiciā *E* threciam *S* treiciā *V* expo-
 liauit *VS* balteo *S* belteo *sed corr. V* 7 Augei *Buech.* augeis
 libri stabulus *E m.* 2 (*sic*), *recte m. pr.* impensa *G* 8 octa *E*
 ba *add. m. sec.* adoria *libri* 9 diomediis *EVS* non *E*
 10 gerione *ESG* cerione *V* yberia *S* impia *V* 11 esperidū
E hisperidum *S* spidū *V* districta *G* destræcta *S* trihūfo *V*
 12 extrema *sed corr. V* extrem *S* subp̄ma *V* suprema *S*

B. V. 41. M. 66

fol. 4 u.

QVINTI CICERONIS

Flumina uerna crient obscuro lumine Pisces
 Curriculumque Aries aequat noctisque dieique,
 Cornua quem condunt, florū praeunūtia, Tauri.
 Aridaque aestatis Gemini primordia pandunt
 Longaque iam minuit p̄aeclarus lumina Cancer
 Languificosque Leo proflat ferus ore calores.
 Post modium quatiens Virgo fugat orta uaporem.
 Autumni reserat portas aequatque diurna
 Tempora nocturnis dispenso sidere Libra.
 Ecfetos ramos denudat flamma Nepai.
 Pigrā Sagittipotens iaculatur frigora terris.
 Bruma gelu glacians iubar † est spirans Capricorni,
 Quam sequitur nebulas rorans liquor altus Aquari.
 Tanta supra circaque uigent ui lumina mundi.
 At dextra laeuaque ciet rota fulgida Solis
 Mobile curriculum, et Lunae simulacra feruntur.

Squama sub † aeterno conspectu torta Draconis
 Eminet; hunc infra fulgentes Arcera septem
 Magna quatit stellas, quam seruans serus in alta
 Conditur Oceani ripa cum luce Bootes.

642. Quinti ciceronis hi uersus eo pertinent ut quod
 signū quo tēpore inlustre sit nouerimus quod superius quoq;
 n̄sis uersib; [Auson. ed. Bip. p. 232] expeditur *E qui solus*
continet 1 Flamina *Wakefield* 2 equat *E* 3 comunt flor_z

E, em. Scal. 5 mittit *puto* 6 laguificsq; *E, em. Pith.*
 7 modiū *E*, modicū *m. sec.* 8 equatq; *E* 10 Et fetos *E*
 Effoetos *Pith.* dinudat *E* 11 pigrā *E* 12 et aspirans *E*
 exspirat *Ianus Heluetius. corr. Meyer.* capricornū *E* 13 quem
Heins. nebulis *Wakefield* rorās licor *E* 14 uigent umi (ubi
edd. cui *Heins.*) flumina *E* uigent ui *ego* urgentur lumina *Bue-*
chelerus 15 Ad dextera *E* 16 mouile *E. lacunam agnouit*
Buech. 17 aetherio *Heins.* Arctoo *Scal.* 18 inter *E* infra
Buech. an propter? 19 stellās *E, em. Canterus* serbās *E*
 20 conditor et ripas et bootis *E, em. Canterus*

643

B. M. —

fol. 4 u. Quo die quid demi de corpore oporteat
Vngues Mercurio, barbam Ioue, Cypride crines.

644

AVSONII

De uiro bono

fol. 14 u.

B. V 141, M. 111
Ribbeck. append.
Verg. p. 188.

- Vir bonus et sapiens, qualem uix repperit unum
Milibus e cunctis hominum consultus Apollo,
Index ipse sui totum se explorat ad unguem.
Quid proceres uanique leuis quid opinio uulgi
5 Securus, mundi instar habens, teres atque rotundus,
Externae ne quid labis per leuia sidat.
Ille diem, quam longus erit sub sidere Cancri
Quantaque nox tropico se porrigit in Capricorno,
Cogitat et iusto trutinae se examine pendit,
10 Ne quid hiet, ne quid protuberet, angulus aequis
Partibus ut coeat, nil ut deliret amussis;

643. Hic uersus sine auctore est. quo die *sqq.* *E* iobe *E*
cripride *E*, corr. m. sec. — *secuntur Ausoniana*. 644. De uiro
bono pitagorica atioacīc *E* inter *Ausoniana*. *Ex Hor. serm. I*
4, 134 sqq. Publī Virgilii Maronis (P. V. M. CX) Uersiculi
De Est Et Non Finiunt | (Uersiculi add. R) Eiusdem (Publī
add. R) | De Institutione Viri Boni (inchoant add. CX) *RGCX*
et fere (qui De Viro Bono) P (Paris. 8093 s. X) 1 bonos, corr.
m. pr., R sapens, corr. m. antiqu., R 2 e multis *Ald.* ///
consultos R, postea consultus *ead. m.* 3 fui *P* âguē, sed corr., *E*
4 uariique *Par. 7936 s. XIV* leuis] lues *E* ferat *Bembus* opinio
E uolgi *E* m. pr. post 4 uersum excidisse putat Ribb. abens
E adq' *E* at *P* rotundas *RP* 6 lauis *E* labiis *R* m. pr. CX
fidat *RCXP* 7 illa X diem *libri* dies *Voss. 96 s. XV* quem
RCXP eat *puto* 8 in carripi (campi *Holdero teste*) *C* corno
EG cornu *RCXP* 9 cotigat *E* m. sec. (sic) et *ψtonutriniae*
(ton ex tor corr.) *E* exanime *C* 10 proturberet *RCXP*

11 qoeat *E* cheat *P* coceat *CX* deleret *R* amusis *E*

Sit solidum quodcumque subest, nec inania subter
Indicet admotus digitis pellentibus ictus.

Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
Omnia quam longi reputauerit acta diei:

Qua praetergressus, quid gestum in tempore, quid non?
Cur isti facto decus asuit aut ratio illi?

Quid mihi praeteritum? cur haec sententia sedit,
Quam melius mutare fuit? miseratus egentem
Cur aliquem fracta persensi mente dolorem?

Quid uolui quod nolle bonum fore? utile honesto
Cur malus antetuli? num dicto aut denique uultu
Perstrictus quisquam? cur me natura magis quam
Disciplina trahit? sic dicta et facta per omnia
Ingrediens ortoque a uespere cuncta reuoluens
Offensus prauis dat palmam et praemia rectis.

15

20

25

645

B. V 139 M. 285
Ribb. app. V. p. 185

AVSONII

fol. 14 u.

Est et Non

Est et Non cuncti monosyllaba nota frequentant.

12 quocumque *G* ianua *G* subter *EG* subtus *RCXP*
u. 13 *om.* *RCXP*, add. man. rec. in *R* admet *R* pollutibus
R hictus *E* 14 Nō prb *X* declinans *EG* declinatis *R* corr.
m. ant. *CXP* declinatus *R* *antea* 15 hacta *E* apta *CX*
16 Quo libri, corr. Schierius ad carm. aur. 41 ($\pi\bar{\eta}$ παρέβην;) proptergressus quod *G* 17 sti *E* asit *R* afit *PCX* (*sic*)

racio *C* u. 18 *om.* *G* mici *E* sentencia *C* $\ddot{s}\ddot{\&}$ ia *E* 19

Quid *G* eg&em *E* egenum *recc.* 20 ps̄esi *C* 21 uoluit *C*
quod *EG* quid *RCXP* molle (*sic*) *CX* feret (*m. pr. fort.* foret) *E*
furet *RCXP* onesto *E* 22 num] nō *X* uoltu *E* 23 perstrictis
R (*ubi per?*) *CX* q: est? *puto* 24 trait *E* 25 ingrediens-

que *R*, corr. *m. ant.* hortoque *R* enc *E* cunota *P* 26 det
ERPC(X?) dat *G*. — 645. **NAY**. **KAY** **OY** PITAGORICON *E*
post c. de uiro bono; codex Mariangeli Accursii Incipit de
pythagoricis diffinitionibus naikeoy *G* Titulo carent *V* (Voss.
q. 86 saec. IX fol. 91 v.), *S* (Parisinus 13026 olim Sangerm.
1188 saec. IX fol. 84 v.), *D* (Durlacensis 36, f saec. IX—X

- His demptis nihil est, hominum quod sermo uolutet.
 Omnia in his et ab his sunt omnia, siue negoti
 Siue oti quicquam est, seu turbida siue quieta.
- 5 Alterutro pariter non numquam, saepe seorsis
 Obsistunt studiis, ut mores ingeniumque,
 Ut facilis uel difficilis contentio nata est.
 Si consentitur, mora nulla, interuenit 'Est, est';
 Sin controuersum, dissensio subiciet 'Non'.
- 10 Hinc fora dissultant clamoribus, hinc furiosi
 Iurgia sunt circi, cuneati hinc + laeta theatri
 Seditio, et tales agitat quoque curia lites.
 Coniugia et nati cum patribus ista quietis
 Verba serunt studiis salua pietate loquentes.
- 15 Hinc etiam placidis schola consona disciplinis
 Dogmaticas agitat . . . certamine lites.
 Hinc omnis certat dialectica turba sophorum:

*fol. 18 r.) in quo est post Prisciani periegesin. Prisciano tri-
 buunt codd. recc. nonnulli. Publili Virgilii Maronis Copa finit.
 Uersiculi (eiusdē Maronis add. R) de Est et Non incipiunt
 (incipit R) RXC (X = Par. 7927 saec. X). Paris. 8093 non con-
 tuli. 1 monosyllaba S monosyllaba EGDX u. 3. 4. 2 Rib-
 beckius 2 d&tis E nil EG nichil + ominum C quo libri,
 corr. codd. saec. XV 3 et om. D ſ VS omnia om. R sue S
 negotii EVS naegotii D 4 otii EDV totii S turbae codd.
 recc. quietis libri, em. Rabb. 5 non om. X numquam D,
 umquam rell. seorsum D post 5: Alter in alterius decertat
 (decerta, decēpta) uoce notandis (noñdis, nota) libri recc.
 6 studiis studiores D 7 Vt Bondamius Et libri faciles et
 difficiles R m. pr. GXC difficilis S contencio C nata EDVS
 nacta RXC nancta G 8 Sic ED, ubi c. m. sec. interueniens
 est D est alterum om. VSD 9 In EDVS Si G contrauersum
 XC dessentio, corr. m. ant. in dissentio, R dissessio E dis-
 senso G desenso S subiicit R subbiciet G u. 13. 14. 10
 —12 Buecheler 10 foras D foro VS dis (diss X)tulant XC
 hic V 11 tanta Rabb. teatri GV teatro D teathri R
 12 sedicio DC 13 sta E 14 studii V piaetate loquentis D
 15 placidis libri mei placitis Reginensis all. schola E cola S
 scola rell. 16 docmaticas D dagmáticas S agittat V
 placido EGVSD placito RXC, do ex to D cf. u. 15 laeto
 Gothanus recens lento add. Rabb. 17 omnes G dialetica
 GC turbas G*

'Si lux est, est ergo dies? non conuenit istuc.
Nam facibus multis aut fulgoribus quotiens lux
Est nocturna homini, non est lux ista diei.' 20
Est et Non igitur, quotiens lucem esse fatendum est,
Sed non esse diem. mille hinc certamina surgunt
† Hic pauci multi quoque talia commeditantes
Murmure concluso rabiosa silentia rodunt.
Qualis uita hominum, duo quam monosyllaba uersant! 25

B. III 292. M. 1023
Ribb. app. V. p. 181

646

De rosis nascentibus

fol. —

Ver erat et blando mordentia frigora sensu
Spirabat † croceo mane reuecta dies.
Strictior Eeos praecesserat aura iugales,
Aestiferum suadens anticipare diem.
Errabam riguis per quadra compita in herbis 5
Maturo cupiens me uegetare die.
Vidi concretas per gramina flexa pruinias
Pendere aut holerum stare cacuminibus,

18 Estne dies *libri*] Si lux est *ego* Est lux *Ald.*, *transp.*
Ribb. deinde estne dies ergo *Ald.*, *edd.* non *om.* *GXC* nū *m. rec.*
in R stic *E* istic *DSXC* ista *V* istic *R* istuc *codd. rec.*
19 fulgerib *EG* fulgoribus *rell.* quoties *VS* 20 nocturno
D sta *E* ita *G* 21 quoties *VS* est *om.* *RCX* est *S* 22 set
E seo *V* certamin *S* 23 Hic *EGVS* Hinc *DRXC* fatui *Buech.*

rauci *Ribb. num* Inpauidi? multi multi quoque *S* qui *Ribb.*
cōmedtantes (*i add. m. 2*) *E* cōme; *S* comine *V* commemorantur *D* 24 conclude *RS* conclusae *V* rauiosa *E* silencia *C*
rodent *G* 25 monosyllaba (*b ex u E*) *EV* monosylla *S* monosrocaba *X* uersant *om.* *X* 646. *In E non-extat.* *Accursius*
ex fide uetusti codicis Ausonio tribuit. Publili Virgilii (P. V. M.
CX) Egloga (gloga *X*; sc. *de uiro bono*) finit (fin. *R*). Eiusdem
(Virgilii Ecloga *add. R*) de rosis nascentibus (uascentibus *C*)
(egloga *add. CX*) incipit (feliciter inchoat *R*) *RCX*; *similia in*
P. 1 *er C* mordencia *C* 3 eohos *X* 5 competa *RCX*
comp&a *P* *m. pr.* herbis *RP* hertis *C* ertis *X* ortis *rec.*
hortis *Ald.* 6 uegitare *libri*

Caulibus et patulis teretes concludere guttas
 10 . . . . .
 Vidi Paestano gaudere rosaria cultu
     Exoriens nouo roscida Lucifero.
 Rara pruinosis canebat gemma fructectis
     Ad primi radios interitura die.
 15 Ambigeres, raperetne rosis Aurora ruborem
     An daret et flores tingueret orta dies.
 Ros unus, color unus et unum mane duorum:
     Sideris et floris nam domina una Venus.
 Forsan et unus odor: sed celsior ille per auras
 20 Diffatatur, spirat proximus iste magis.
 Communis Paphie dea sideris et dea floris
     Praecipit, unius muricis esse habitum.
 Momentum intererat, quo se nascentia florum
     Germina comparibus diuiderent spatiis.
 25 Haec uiret angusto foliorum tecta galero,
     Hanc tenui folio purpura rubra notat,
 Haec aperit primi fastigia celsa obelisci,
     Mucronem absoluens purpurei capitis.
 Vertice collectos illa exsinuabat amictus,
 30 Iam meditans foliis se numerare suis.
 Nec mora: ridentis calathi patefecit honorem
     Prodens inclusi semina densa croci.
 Haec, modo quae -toto rutilauerat igne comarum,
     Pallida conlapsis deseritur foliis.

9 concludere CX   u. 10 periit. Codd. recc. partim Nox
 assueta diu fecerat illud idem (*sic Par. 7936 s. XIV*) partim
 Et caelestis aquae pondere tunc grauidas (*sic m. rec. in mg.*
R), partim utrumque. 11 candere Scriuer. 13 clara Wake-
 field gemina CX fructectis RPCX 14 interaura C 15
 aura RPX tūc suprascr. m. rec. R 17 Ros unus RP ros
 unnt C ros unorum X 18 una om. C 19 fosan C set C
 20 Difflē RPCX l'diffatatur R in mg. m. rec. spirat C 21 pa-
 phiae libri (ae R) 22 abitū X 23 nacencia C 24 dis-
 paribus recentes 26 Hac tenus in libri (l' tenuis R in mg.)
 27 prima libri, corr. R m. pr. oboelisci CX primae florens
 praeludia formae ludunt recc. 29 illa C exsinuabat libri
 31 patefecit X patefecit C 32 femina CX densi C

Mirabar celerem fugitiua aetate rapinam, 35
 Et dum nascuntur consenuisse rosas.
 Ecce et defluxit rutili coma punica floris,
 Dum loquor, et tellus tecta rubore micat.
 Tot species tantosque ortus uariosque nouatus
 Vna dies aperit, conficit una dies. 40
 Conquerimur, Natura, breuis quod gratia [florum est].
 Ostentata oculis ilico dona rapis.
 Quam longa una dies, aetas tam longa rosarum,
 Quas pubescentes iuncta senecta premit.
 Quam modo nascentem rutilus conspexit Eous, 45
 Hanc rediens sero uespere uidit anum.
 Sed bene quod, paucis licet interitura diebus,
 Succedens aeuum prorogat ipsa suum.
 Collige uirgo rosas, dum flos nouus et noua pubes,
 Et memor esto, aeuum sic properare tuum. 50

B. V 142. M. 1078

647

AVSONII

fol. 14 u.

De aetatibus. Hesiodion

Ter binos deciesque nouem super exit in annos
 Iusta senescentum, quos implet, uita uirorum.

37 et om. X riuuli C rutili X 38 en Burm. tacta
 rubore P m. pr. 39 speties C 40 Vna] Ipsa R Vna rell.
 conficit C cōflect̄ X una R (sec. Ribbeckii silentium) ipsa
 PCX 41 gracia C florum est om. RPCX; add. m. rec. in
 R florum uel talis codd. recc. 42 oculis C 44 uincta C
 premit recc. breuis RPCX 45 rutilus R (m. pr. ex rutilis) PCX
 eos X 46 euidit X 48 num suo? sibi Buech. 49 uiro R,
 corr. m. rec. Publili Virgilii (P. V. PCX) Maronis (M. CX)
 (egloga add. RCX) de rosis finit RPCX. Eiusdem moretum
 (animoretum C) incipit CX; idem in RP sequitur.

647. De aetatibus. Hesiodion E, in quo post c. 645. Incepit de aetatibus animantium hesiod *margine cum fine tituli auulso S* (*Valentianus* 393 saec. IX fol. 137 r.). De aetatibus animantium, hesiodion G Hesiodus de aetatibus animantium s (*Valent.* 145 saec. XII, *ex quo ed. Mangeartus in catalogo bibl.* p. 130) Virgilii *edd. uett. cf. Hesiod. frg.* 163 Göttl. 1 nobem E

- Hos nouies superat uiuendo garrula cornix
Et quater egreditur cornicis saecula ceruus.
 5 Alipedem ceruum ter uincit coruus, et illum
Multiplicat nouies Phoenix, reparabilis ales.
Quem nos perpetuo decies praeuertimus aeuo,
Nymphae Hamadryades, quarum longissima uita est.
Haec cohibet finis uiuacia fata animantium.
 10 Cetera secreti nouit deus arbiter aei,
Tempora quae Stilbon uoluat, quae saecula Phaenon,
Quos Pyrois habeat, quos Iuppiter igne benigno
Circuitus, quali properet Venus alma recursu,
Qui Phoeben, quanti maneant Titana labores,
 15 Donec consumto, magnus qui dicitur, anno
Rursus in anticum ueniant uaga sidera cursum,
Qualia disposite steterant ab origine mundi.

648

SVLPICII LVPERCI SERVASII IVNIORIS

fol. 37 u.

B. III 97. M. 542

Omne quod Natura parens creauit,
Quamlibet firmum uideas, labascit,
Tempore ac longo fragile et caducum
Soluitur usu.

5 Amnis insueta solet ire ualle

3 nobies *E* uidēdo *E*, corr. m. 2 garlula *S*, corr. m.
pr. 5 uinxit *E* 6 nobies *E* phenix *s* reparauilis *E*
7 Quem uos *edd.* praeuertitis *E* praeuertimus *SGs* 8 nīphe
E nimphae *Ss* amadriades *ESs* (*qui y*) 9 Haec *ESG* Hi
cohibent *edd.* coibet *E* cohibet *SG* finis *E* fines *SG* 10
Caetēra *S* Cetēra *S* secreta *SG* nobit *E* d̄s *ES* 11—17
in solo *E* extant; etiam Mariangeli Accursii codex Ausionio tri-
buebat. Schenklus alii carmini adscribit. 11 q̄s stilo inuoluat
E phaenon, corr. m. 2 in phaeton, *E* 12 pirois *E* quod
E 13 arma, corr. m. 2, *E* 17 qualia *E* quali *Pith. fort.*
recte. dispositi *E* dispositu uel disp-a *Buech.* disp-e *ego.* se-
cuntur *Ausoniana.*

648. It uersus Sulpicii sgg. *E* Seruassii scripsi Serbasti
E Sebasti Scriuerius de uetustate add. *Scal.* 1 creabit *E*
fortasse m. pr. sed erasum 2 quā liu& *E* 3 ac *Scal.* bis

Mutat et rectos uia certa cursus,
 Rupta cum cedit male pertinaci
     Ripa fluento.
 Decidens scabrum cauat unda tosum,
 Ferreus uomis tenuatur agris,
 Splendet adtrito digitos honorans
     Anulus auro.

10

649

B. III 74. M. 543

EIVSDEM

fol. 37 u.

De cupiditate

Heu misera in nimios hominum petulantia census!

Caecus inutilium quo ruit ardor opum,
 Auri dira fames et non expleta libido,
     Ferali pretio uendat ut omne nefas!
 Sic latebras Eriphyla uiri patefecit, ubi aurum
     Accepit, turpis materiam sceleris;
 Sic quondam Acrisiae in gremium per claustra puellae
     Corruptore auro fluxit adulterium.
 O quam mendose uotum insaturabile habendi
     Inbuit infami pectora nostra malo!
 Quamlibet inmenso diues uigil incubet auro,
     Aestuat augendae dira cupido rei.
 Heu mala paupertas numquam locupletis auari:
     Dum struere inmodice, quod tenet, optat, eget.
 Quis metus hic legum quaeue est reuerentia ueri,
     Crescenti nummo si mage culpa subest?
 Cognatorum animas promtum est fratrumpque cruentem
     Fundier: affectus uincit auara fames.

5

10

15

15

7 caedit *E*   9—12 cf. *Ouidius ex Ponto epp. IV* 10,
 5 sq.   649. It eiusdem de cupiditate *E*   1 H add. m. 2
E   2 caecus *E* (a^q saepius pro ae) coruit *E*, corr. m. sec.
 5 erifila *E*. ex *Statii Theb. IV* 211.   7 condā crisiaq; *E*
p *E*   9 mendosaq; *E*   10 n̄sa *E*   12 num Excitat?
 14 t eget add. *E* m. sec.   16 crescente *E* cura *E*, em. Buech.
 17 patrumque *edd.*   18 fol. 38 r. fundere et *Pith.*

Diuitis est, semper fragiles male quaerere gazas:
 20 Nulla huic in lucro cura pudoris erit.
 Istut templorum damno excidioque requirit;
 Hoc caelo iubeas ut petat: inde petet.
 Mirum ni pulcras artes Romana iuuentus
 Discat et egregio sudet in eloquio,
 25 Vt post iurisonae famosa stipendia linguae
 Barbaricae ingeniis anteferantur opes?
 At qui sunt, quos propter honestum rumpere foedus
 Audeat inlicite pallida auaritia?
 Romani sermonis egent ridendaque uerba
 30 Frangit ad horrificos turbida lingua sonos.
 Set tamen ex cultu adpetitur spes grata nepotum?
 Saltem istud nostri forsitan honoris habent?
 Ambusti torris species exesaque saeclo
 Aptantur priscis corpora de tumulis!
 35 Perplexi crines, frons improba, tempora pressa,
 Extantes malae deficiente gena,
 Simataeque iacent pando sinuamine nares,
 Territat os nudum caesaque labra tument.
 Defossum in uentrem propulso pondere tergum
 40 Frangitur et uacuo crure tument genua.
 Discolor ^t in manibus species, ac turpius illud,
 Quod cutis obscure pallet in inuidiam.

I
 21 stut (m. pr.) E exitioque edd. 33 puleras (h m. sec.)
 E 25 stipendia] p a m. sec. in ras. E; m m. pr. ut uidetur
 27 atqui E at qui ego atque hi Heins. num fenus? 28 ab-
 aritia E, corr. m. sec. 29 egens edd. 30 orrificos E
 31 Set E (sed m. sec.) ultu E, corr. Oud. uultu Scal. 32 sal-
 i
 tim stud (i m. sec.) nisi E 33 ex̄p̄esaq; E 34 abtantur
 E raptantur Heins. aptantur Vinetus abundunt edd. 36 ex-
 tates mala E, corr. m. sec. mala et genae Scal. 37 Si-
 manturq; E, corr. edd. uett. uncae Buech. num patent?
 40 uaro Burm. 41 decolor Heins. inmanis Schrader hac E
 ac m. sec. at Buech. 42 obscure E ab inuidia Buech.
 u. 33—42 uersui 30 statim subiungendos puto; 31—32 post 26
 colloco. V. 33 sq. et 42 non intellego. Buechelerus cl. Ammiano
 XXXI 2, 2 sqq. de Hunnis cogitat.

B. III 131. M. 180
Petron. ed. Buech.
fig. 29

650
PETRONII

fol. 38 r. Fallunt nos oculi uagique sensus
Oppressa ratione mentiuntur.

Nam turris, prope quae quadrata surgit,
Detritis procul angulis rotatur.
Hyblaeum refugit satur liquorem
Et naris casiam frequenter odit.
Hoc illo magis aut minus placere
Non posset, nisi lite destinata
Pugnarent dubio tenore sensus.

5

B. VI 90. M. 170.
Buech. 30

EIVSDEM

fol. eod. De somniis

Somnia, quae mentes ludunt uolitantibus umbris,
Non delubra deum nec ab aethere numina mittunt,
Sed sibi quisque facit. nam cum prostrata sopore
Vrguet membra quies et mens sine pondere ludit,
Quidquid luce fuit, tenebris agit. oppida bello
Qui quatit et flammis miserandas saeuit in urbes,
Tela uidet uersasque acies et funera regum
Atque exundantes profuso sanguine campos.

5

Sequuntur 'Versus Petronii' (*Petr. satir. c. 14 p. 15 Buech.*
no. 159 Mey.), 'Item eiusdem' (*Petr. c. 83 p. 99 B. no. 162*
Mey.), 650 'It eiusdem': metro falecio endecassillabo add. m.
sec. in mg. E 4 adtritis *Scal.* 5 hibleū E licorem E

6 maris E, corr. *Pith.* marcens *Duebnerus* 8 nō posst E
($\bar{v}$ m. sec. in rasura. possit m. pr. teste *Burm.*) 651 It eidem
de somniis E cf. *Lucretius IV 962 sqq.* 1 mendes E teste
Buech. 2 delubra E teste eodem hab E, h erasa ethere E
3 quū E prostata E, corr. m. sec. 5 facit *Barth.* uello,
sed corr., E 6 seruit urbes E m. pr. eruit *Buech.* 8 pfuso
(i. e. perfuso) E, sic *L. Muell.*

in

Qui causas orare solent, legesque forumque
 10 Et pauida cernunt inclusum chorte tribunal.
 Condit auarus opes defossumque inuenit aurum.
 Venator saltus canibus quatit. eripit undis
 Aut premit euersam periturus nauita puppem.
 Scribit amatori meretrix. dat adultera munus.
 15 Et canis in somnis leporis uestigia lustrat.
 In noctis spatium miserorum uulnera durant.

652

CLAVDIANI

B. ad VI 90. M. —

fol. 38 u.

De eadem re

Omnia quae sensu uoluuntur uota diurno,
 Pectore sopito reddit amica quies.
 Venator defessa toro cum membra reponit,
 Mens tamen ad siluas et sua lustra reddit.
 5 Iudicibus lites, aurigae somnia currus,
 Vanaque nocturnis meta cauetur equis.
 Furto gaudet amans, permutat nauita merces,
 Et uigili lapsas quaerit auarus opes.
 Blandaque largitur frustra sitientibus aegris
 10 Inriguus gelido pocula fonte sopor.

10 pauidi et corde *E*, corr. *Mommsenus*. pauido *Scal.* 11
cf. Verg. Georg. II 507   13 premite uersam *E* puppim
edd.   14 mnus *E*   u. 15 *Buech.*, u. 16 *Barthius delent*
 15 latrat *E*, corr. *Burm.*   16 spatio *Scal.*   652 It Clau-
 diani *E*   2 quiae *E*   3 quū *E*   5 cursus *E* (?) currus *Burm.*
 6 moeta *E* aequis sed *corr. E*   7 pmutat *E*   8 uigil *E*,
corr. Burm. elapsas *E*, em. *Buech.* abarus *E*   u. 9. 10 om.
Burmannus egris *E*.

653

fol. 39 u.

SVLPICII CARTHAGINIENSIS

Hexasticha in Aeneidis libris.

B II 175. M. 286

Praefatio

Carmina Vergilius Phrygium prodentia Martem
 Secum fatali iusserat igne mori.
 Tucca negat, Varius prohibet, superaddite Caesar
 Nomen in Aeneae non sinis esse nefas.
 O quam paene iterum geminasti funere funus,
 Troia, bis interitus causa futura tui.

B. II 194. M. 223

I

Arma uirumque canit uates Iunonis ob iram
 Et totum Aeoliis turbatum flatibus aequor,
 Disiectas classes submersaque corpora ponto,
 Hospitium Didus, casus quo gentis et annos
 Aeneas Troiae fatumque et bella referret.
 Quorum pars terrae, pelago pars addita famae est.

5

10

15

Conticuere omnes intentique ore loquentis
 Ora tenent. ac tum dolus introducitur hostis
 Et fallacis equi damnosum munus in armis
 Perfidia notusque Sinon amissaque coniunx,

*Sequitur 'EpiGrammatū obidii nasonis in libris eneida-
 rum Vergili///', quae dedi fascic. I p. 1 sqq.; deinde: 653. It
 exastica Sulpicii cartaginiensis in eisdem libris E. u. 1—6
 'Focae' schedae Scaligeri 1 frigiū E 2 secu E m. pr.
 3 proibet E 4 aenea E, corr: Buech. non] num Oud. 5 runere
 fu///us E, corr. m. 2, ut uidetur Holdero 6 futuri, E, corr.
 m. 2 Liber primus. I E. in sequentibus numeros tantum habet.
 8 tubatum E. fluctibus edd. 9 summersaq; E pōto E
 10 cassus sed corr. E ānos E 11 aenean E uella aut ualla
 E, corr. m. sec. referre E 13 ingentiq; E 15 aequi E.
 num in aruis? 16 coniuncx E*

Per medios ignes ablatus saeuaque tela
Anchises umero facilis pietate ferentis.

III

Postquam res Asiae disiectaque moenia Troiae,
20 Dant pelago classes. Polydori funera discunt
Atque Heleni praecepta, fidem cui fecerat usus,
Quae non accessus uia sit temptanda: Cyclopes
Et Scyllae rabies et ineluctabilis unda
Erroresque maris; labor in contraria uersus.

IV

25 At regina graui pectus succensa dolore
Ardet amore uiri. clausum uenatur amorem
Dumque capit, capit: sentit, quos praebuit, ignes.
Aeneas altum sociis et classe petiuit.
Extracta regina pyra penetralibus instat,
30 Sorte fugam praestare mori; nec defuit hora.

V

Interea medium Aeneas tendebat in aequor,
Moenia respiciens causa flagrantia amoris.
Mox Siculae tenet arua domus Manesque parentis
Ludorum exequiis celebrat. quibus additur Iris
35 † In faciem Beroes classem flammare iubentis
Iunonis mentita dolo: namque illa monebat.

VI

Sic fatur lacrimans Cumarum adlabitur oris,
Descensusque parans adiit praecepta Sibyllae,

17 alatus E que add. m. sec. in rasura 18 umero scripsi
honor E oneri Scal. piaetate E 20 dât E polidori E
21 husus, sed corr., E 22 nô E tēptāda ciclopas E 23
scillae E 24 errorisque E IIII E 25 succeſſa E, s
in n corr. m. sec. 26 ueneratur E, em. Burm. 29 pira
E 30 mortem E morte m. sec. sorte ego morae E mori ego
33 sicula E, corr. Oud. 35 num Effigiem? beroex E, beroe
m. sec. 36 iunonem E mutata Heyne 37 fatur potius quam
fatus E oris E horis m. sec. 38 obiit Schrader sibillae E

Qua duce non fastum mortali limen aditur.
Hic primum maestos uidet inter cetera Troas.
Tum patrem agnoscit, discit redditura sub ortus
Corpora Romanosque duces seriemque nepotum.

40

VII

Tu quoque litoribus nostris, Caieta, manebis.
Seruat honos nomen: pietas testatur honorem.
Causam opus insequitur; bellum namque incipit esse, 45
Tyrrhidae iuuenum quod tunc conflauerat ira.
Turnus adest, monet, arma sibi contraria sumat.
Tum gentes socia arma ferunt, fremit arma iuuentus.

VIII

Vt belli signum cecinit sociosque uocauit
Turnus, tum uarias turbatus pectora mentes 50
Aeneas Euandron adit, facit hospitis usum
Atque operum causas, urbis cognoscit honores.
Arma rogat. Cytherea rogat, mox accipit heros.
† Tuque opere ars piget facti labor efficit artem.

IX

Atque ea diuersa penitus dum parte geruntur,
Iris adest, monet, arma sibi contraria sumat.
Caeduntur uigiles et mutua corpora fratrum,
Nisus et Euryalus, morte et pietate fideles.
Dumque petunt laudem, uincunt contraria fata.
Audacem Remulum letō dat pulcher Iulus.

55

60

39 faustum *Burm.* fastum *E* 40 mestos *E* 41 sub]
ub *E.* (*cf. Aen. VI* 680.) 43 ns̄is cateta *E* 44 serbat *E*
pietas *E* 45 causa *E*, correxi uellū *E* 46 tirrides
iuuenū *E* (iuuenū *m. sec.*). Tyrrhidae pro Tyrrhidarum] poeta
falso intellegit *Verg. VII* 484, 47: *sol. 40 r. cf. u. 56 u. 48*
in 'Ouidii' argumento c. 1, VII, 10 in libris praeter E extat,
cuius uersum in contextu recipere debni. 50 tum] et in *E*
puto uaria . . mente. 53 cithera *E* 54 lauor *E.* Num
Cumque opera adspiceret? factis et addidit *Burm.* acrem
coni. *idem, fort. recte* VIII 56 Ins *E. cf. u. 47*
58 eurialus *E* 59 petit *E* 60 laeto *E* pulcer *E*

X

Panditur interea caelum sedesque Tonantis;
 Alternos questus Venus ac Saturnia promunt.
 Illa dolos, haec bella mouet, sed uincitur ira
 Mater. at Aeneas bello non segnior instat.
 65 **Vulnere Mezenti Lauso** nam fecerat iram.
 Quem tetigit uirtus, superat per fata periculum.

XI

Oceanum interea Phoebus superauerat ortu.
 Extruit Aeneas dextra quae sita tropaea.
 Condit humi socios, fatum quos condidit ante.
 70 **Legati responsa ferunt ueniamque petitam**
 Non negat. et contra pugnat secura Camilla,
 Femina caede potens, casu temeraria tanto.

XII

Turnus ut infractos uidit cessisse Latinos,
 Instat atrox pugnae[que] uices sibi percipit hostis.
 75 **Pectore secreto uiolatur uulnere teli.**
 Aeneas causa est; illi Iuturna neganti
 Adfuit obsequio, cum mors finuerat iram.
 Sed sua fata uirum traxerunt quaerere mortem.

654

Tetraستicha in libris Vergilii

fol. 40 r.

In Georgicis

B. II 193, 5 sqq.
M. 863, 5 sqq.

Sidera deinde canit, segetes et dona Lyaei
 Et pecorum cultus, Hyblaei mella saporis.

61 seditque *E*   62 questus *E*   65 ladaem *E* Lauso
Oud.   67 hortu *E*   68 q^ssita tropea *E*   71 et] at?
 74 neces *E*] que uices *Oud.* ^precipit hos. *E* tes add. *m. sec.* (*p*
 = per in *E*)   75 sed recto *Oud.*   76 negāte *E*   77 cum]
 quā *E* iam Mars *Heyne*. — *Sequitur* ‘Tetraستicha in cunctis
 libris Vergilii prēf.’ (B. II 189, 1—4. M. 836, 1—4) et ‘*Buc*’
 (B. II 193, 1—4. M. 863, 1—4), *quae dedi* c. 2, 1—8. *Deinde*
 654. *Geor* *E*   1 *liaei* *E*   2 *hiblaei* *E*

Principio breuiter uentura uolumina dixit.
Intercidit opus coepitque referre secunda.

In Aeneide

I

Arma uirumque canit mira uirtute potentem,
Iunonis studio disiectas aequore puppes,
Hospitium Didus, classem sociosque receptos,
Utque epulas inter casus regina requirat.

II

Conticuere omnes. Infandos ille labores
Deceptamque dolis Troiam patriaeque ruinas
Et casus Priami docet et flagrantia regna,
Ignibus e mediis raptum deque hoste parentem.

III

Postquam res Asiae deceptaque Pergama dixit,
Tum Polydore tuos tumulos, tum Gnosia regna,
Andromachen Helenumque et uasta mole Cyclopas
Amissumque patrem Siculis narravit in oris.

IV

At regina graui Veneris iam carpitur igni
Venatusque petit. capitur uenatibus ipsa
Et taedas Hymenae tuas ad funera uertit,
Postquam Anchisiades fatorum est iussa secutus.

V

Interea Aeneas pelagus iam classe tenebat
Ludorumque patris tumulum celebrabat honore.
Puppibus ambustis fundauit moenia Acestae
Destituitque ratem media Palinurus in unda.

3 ureuiter E   7 AĒN E I om. E   6 odio E, em. Buech.
8 aepulas E   11 primai E, corr. m. sec.   12 remediis E r del.
m. sec.   14 polidore E   15 ciclopas E   IIII E   18 ipsa
Burm. ipsis E   19 himenee E   20 hāchisiades E h del. m.
sec. sequutus E   21 plagas E, corr. m sec.   23 aceste E

VI

25 Sic lacrimans tandem Cumarum adlabitur oris
 Descenditque domus Ditis comitante Sibylla.
 Agnoscit Troas caesos, agnoscit Achiuos,
 Et docet Anchises uenturam ad sidera prolem.

VII

Tu quoque litoribus famam, Caieta, dedisti.
 30 Impetrat Aeneas Latium regnumque Latini
 Foedus agens. saeuit Iuno bellumque lacessit
 Finitimosque uiros Turnumque in proelia mittit.

VIII

Vt belli signum Turnus Mezentiaque arma
 Conciuitque duces, tum moenia Pallantea
 35 Aeneas adit Euandri socia agmina quaerens.
 Arma Venus portat proprio Vulcania nato.

IX

Atque ea diuersa dum parte, hic diua Cybebe
 Puppes esse suas Nympharum numina iussit.
 Euryali et Nisi caedes et fata canuntur,
 40 Fecerit inclusus castris quae funera Turnus.

X

Panditur interea caelum coetusque deorum.
 Iam redit Aeneas et Pallas sternitur acer.
 Eripuit Iuno Turnum, Lausoque parentem
 Adiecit comitem mortis Cythereia proles.

26: fol. 40 u. sibilla E   26 domum Buech.   27 trohas
 E achibos E   30 impetreat E latinis E Latini ego
 31 fedus E uellūq; E, corr. m. sec.   34 consciuitque E,
 corr. Heyne VIII E   37 huic Burm. cibebe E   38 esse]
 es E niphārū E   39 euriali E   43 Lausique E Lauso-
 que Heyne   44 cithereia E

XI

Oceano interea surgens Aurora uidebat
Mezenti ducis exuuias caesosque sodales
Et Latium proceres Diomedis dicta referre,
Tum qualis pugnae succedat Etrusca Camilla.

45

XII

Turnus ut infractos [hos] uidit et undique caesos,
Vltro Anchisiaden bello per foedera poscit;
Quae Iuturna parat conuellere; sed tamen armis
Occidit et pactum liquit cum coniuge regnum.

50

655

B. II 185. M. 289

Augusto Caesari tributum

- (22) Nescio quid fugiente anima, non sponte sed altis
Expugnata malis odio languoris iniqui:
Insetur Tyriae post uulnera uulnus Elissae?
(25) Sentiet applicitos turbata Sibylla uapores
Et iurata mori nec cingula reddit Amazon?
Di meliora date ac sensum reuocate nocentem
(Pace uiri liceat tanti), nec commoda linguae
Diuitis intereant, per quam Romana iuuentus
(30) Aeternum florere potest: quod iusserat ille,
Sit uetusse meum. nam post sua tempora uitiae 10
Non taceat, immo aeterna resonante Camena
Laudetur placeat uiuat relegatur ametur!

45 oceanum *E*, *fort. genuinum*, *quamquam ineptum* (*cf. u.*

37): *cf. Aen. XI 1* 49 infracto *E*, corr. *m. sec.* *hos add.*
Buech. uidis *E* et] set *m. sec.* *cesos E* 50 p phedera *E*

51 diuturna *E²*; recte *m. pr.* s& tamē *E* 60 liquid *E*

It monostica in libris aeneidos *E*, *quae nide in carm. 1*
p. 2 sqq. Deinde: 655. It epigramma. à. cesaris in confirmatione eorundem librory *E*. *cf. c. 671, 22 sqq.* 3 tiriae *E*
helissae *E* 4 sibylla *E* 5 singula reddit *E* mazon,
corr. m. sec., E 6 dii *E* 9 forere *E* quod] uerum quod
E 11 resonate *E*

Aenigmata

B. — M. —

656

Si me retro legis, potui quae uiuere numquam,
Continuo uiuam, sumens de nomine uitam.

657

Si me retro legis, faciam de nomine uerbum.
Femina cum fuerim, imperatiuus ero.

657^a

Si me retro legis, dicam tibi semper id ipsum;
Vna mihi facies ante retroque manet.

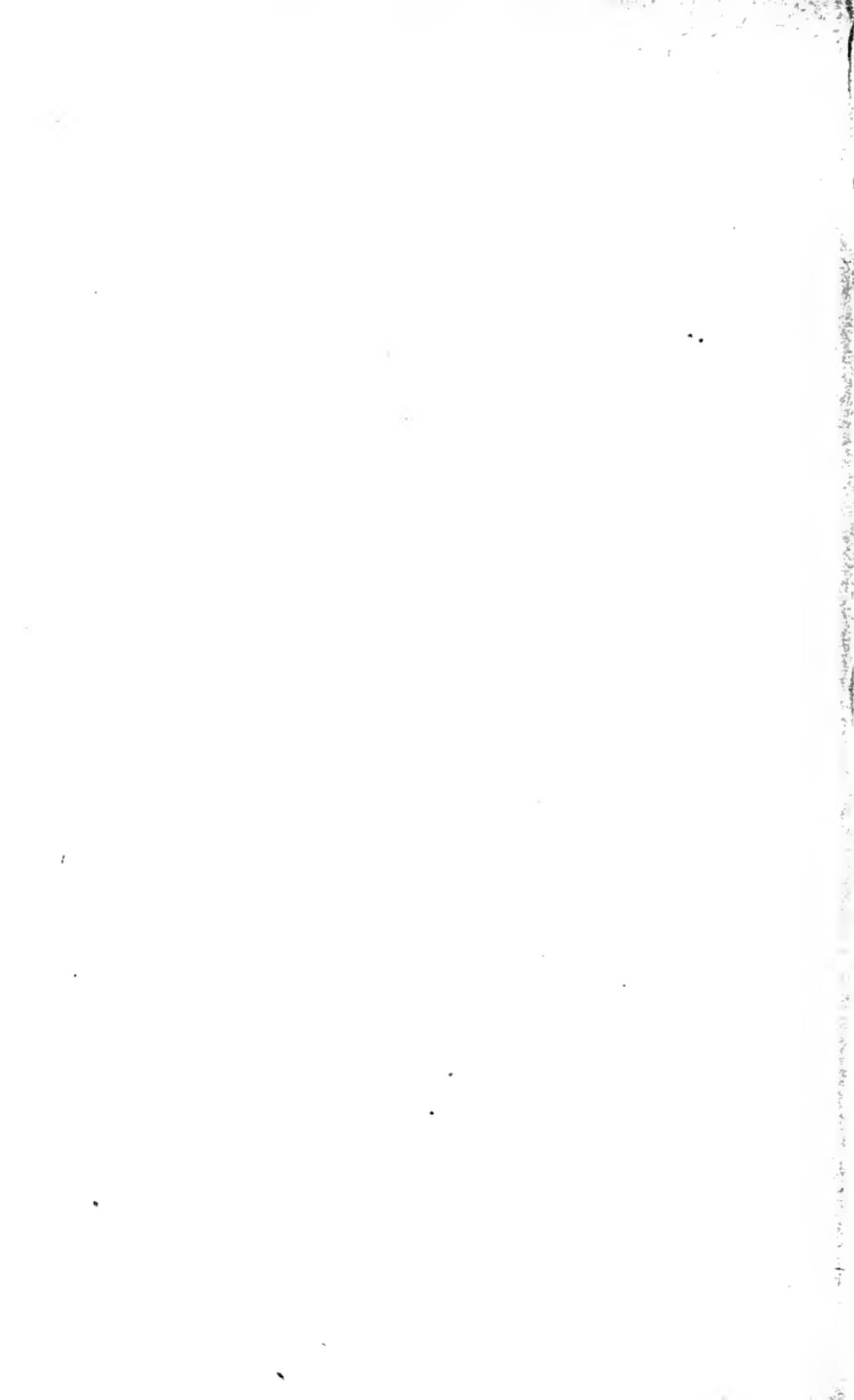
657^b

Mollior in tactu, sed durior omnibus actu
Ille ego qui rabiem possum superare ferinam.

657^c

Si me retro legis, facere qui uulnera noui,
Ex me confestim noscis adesse deum.

656—657^c. Enigmata E. a manu secunda adscripta sunt.
nil mutauit. EUA et rell. alias adscripsit. Videtur AV€ ad c.
656, €VA ad 657, ARA et ARRA ad 657^a pertinere; 657^b
versiculos obscuros medii aevi puto; 657^c: MUCRO L. Muellerus.

CARMEN

CODICIS MONTISPESVLANI 306

658

B. V. 149. M. 39

De philomela

Distichon

Sum noctis socia, sum cantus dulcis amica:
Nomen ab ambiguo sic philomela gero.

Item

Insomnem philomela trahit dum carmine noctem,
Nos dormire facit, se uigilare iubet.

Dialogon tetrastichon

Dic, philomela, uelis cur noctem uincere cantu?

658. *M* = *Montispessulanus* 306 saeculi IX ineuntis cf. *Oehlerus philol.* 1860 p. 355. *P* = *Parisinus* 8440 saec. X fol. 37 u., optimus. *B* = *Bruxellanus* 1828—1830 saec. XI fol. 35 r. contulit *Noltius*. *T* = *Turicensis ap. Meyerum*, *L* = *Vossianus* q. 33 s. X fol. 159. *Iulium Speratum poetam Goldastus mentitus est; fortasse Eugenius Toletanus carmen scripsit, cuius poematum pars secunda, ex codice Gothicō sanctae ecclesiae Toletanae, uulgo de Azagra' in *Mignii* scripti. eccl. tom. 87 p. 389 sqq. primum edita, sed spuriū intermixta, id continet.*

Versus de filomela *M* Disticon in filomela *P* De filomela *B* Incipit uersus de filomella *L*. *inscr. om.* *T* Distichon philomelaicum siue *Mignius* siue cod. *Toletanus* (*Mi.*) 1 sotia *PL* dulos *L* 2 filomela sic libri fere ubique. nomen a μέλας simulque a μέλος deducit poeta. ante 3: IT P Item *Mi.* 3 trahit diu *P* trahit per *B* transducit *MTL* trahit dum scripsi et postea in *Mi.* repperi. carmina *B* 4 iubet *P* docet rell. ante 5: Item dialogon tetrastichon *PMi.*

'Ouis ne noceat uis inimica meis.'
 Dic age, num cantu poteris depellere pestem?
 'Aut possim aut nequeam, me uigilare iuuat.'

Carmen

Vox, philomela, tua cantus ^t educere cogit,
 Inde tui laudem rustica lingua canit. 10
 Vox, philomela, tua citharas in carmine uincit
 Et superat miris musica flabra modis.
 Vox, philomela, tua curarum semina pellit,
 Recreat et blandis anxia corda sonis.
 Florea rura colis, herboso cespite gaudes,
 Frondibus arboreis pignora multa foues. 15
 Cantibus ecce tuis recrepant arbusta canoris,
 Consonat ipsa suis frondea silua comis.
 Iudice me cycnus et garrula cedat hirundo,
 Cedat et inlustri psittacus ore tibi.
 Nulla tuos umquam cantus imitabitur ales, 20
 Murmure namque tuo dulcia mella fluunt.
 Dic ergo tremulos lingua uibrante susurros
 Et suaui liquidum gutture pange melos.
 Porridge dulcisonas attentis auribus escas;
 Nolo tacere uelis, nolo tacere uelis! 25

6 Ne nocea ouis *MPLT Mi.*; recte *B* 7 nunc *MT* nun
 cantus *L* Pestem dic a. n. p. d. cantu *T* 8 Aut] Ut *P* (?),
edd. 9 Item carmen philomelacum *Mi.* edicere *PMi.* se-
 ducere *M* m. pr. *BL* educere *M*, s erasa, *T* ediscere *Pith.*
 10 cui *ML* sui *T* u. 9—10 post 12 in *B*, post 13 in *T* sunt.
 11 cithara *P* cytharas *L* 12 fabra *BL* fibra *T* 15 ruram
T coepiste *L* 16 pignera *P* parua *Mi.* 17 ecce tuis *P*
Mi. et coetus *MLT* et cetus *B* 18 frondia *P* 19 Iudi-
 cet me eignus *MPL* Iudicio eignus *BMi.* garula *ML* cedit *B*
 cedat rell. hyrundo *ML* 20 cedit et *MPTL* cedit et *B* ce-
 dat imitator *Aluarus*, *Mi.* illustri *Mi.* inlustris *libri* spitacus
M siptacus *L* psitacus *PBT* 21 tuos unquā *B* tuis *MT*
 uis *P* 22 murmura *T* nanque *B* tuis *L* dultia *P* 21. 22.
 19. 20 transp. *Schenklius* 23 tremulus *TPL* susurrus *TP*
 susuras *L* 24 suaue *MLP* suauae *T* guture *L* pangere
ML 25 dulces sonus *Mi.* dulcis sonas *L* adtentis *LM* ui-
 ribus *L* odas *Pith.* 26 Nolo tac. u. semel om. *P* Nollo (bis) *Mi.*

Gloria summa tibi, laus et benedictio, Christe,
Qui praestas famulis haec bona grata tuis.

27 glā BL tibi summa MPL XPe B   28 seruulis Mi.
27. 28 om. T Explic. L

*Ad hoc carmen spectant uersus cod. Paris. 2773
saec. XI fol. 83':*

Ipse libenter auem filomellæ nomine dictam
Liqui pennigera carperet alta fuga
Quam iterum laqueis uellem si prendere possem
I quaediū doleo quod malefecit aus.
Vox filomella tui resonabat dultiter (*sic*) ouans:
'Nolo tacere uelis' (*cf. u. 26*) te filomella nimis.
Istos qui fixit (*sic*) ualeat per saecula rethor;
Ore suo cecinit modicus de more . . .

*Etiam Paulus Aluarus Cordubensis saec. IX monachus imitatus
est, de quo vide ap. Burm.*

CARMINA

CODICIS VALENTIANI 393

B. M. —

659

Romae in imagine Constantini

Credite uicturas anima remeante fauillas
Rursus ad amissum posse redire diem.
Nam uaga bis quinos iam luna resumpserat orbes,
Nutabat dubior cum mihi morte salus.
Irrita letiferos auxit medicina dolores
Creuit et humana morbus ab arte meus.
O quantum Petro donauit Christus honorem:
Ille dedit uitam, reddidit iste mihi.

5

B. II 118. M. 209

660

In memoria cuiusdam militis

Ille ego Pannoniis quondam notissimus oris
Inter mille uiros primus fortisque Batauos,
Hadriano potui qui iudice uasta profundi

V = codex saec. IX fol. 88 u. sq. post Expl Prouerbia.
659. 2 rursū *V* ad] et Buech. 3 orbis *V* 4 in textu
omissus, in mg. a m. pr. additus. dubia? 6 moribus *V* corr.
m. rec. 7 XPs *V*. — 660. In memoria sqq. *V* statim post
659. Item uersus eiusdem (*Hadriani, cui tributa c. 392 393*
praecedunt) de quodā milite sorano *P* (*Parisinus 6630 saec.*
XIII fol. 1 r.). *Inscriptionem esse, quae Budae (Ofen) extet,*
testatur Geo. Fabricius Romae suae p. 135. 1 horis *P*
2 fortisque *Burn.* 3 adriano *VP* *Traiano Fabric.*

Aequora Danuuii cunctis transnare sub armis,
 5 Emissumque arcu dum pendet in aere telum
 Ac reddit, ex alia fixi fregique sagitta;
 Quem neque Romanus potuit neque barbarus umquam,
 Non iaculo miles, non arcu uincere Parthus,
 Hic situs hoc memori saxo mea facta sacraui.
 10 Viderit, anne aliquis post mea gesta sequatur!
 Exemplo mihi sum, primus qui talia gessi.

661

B. M. —

Lugduni in memoria geminorum

Hic gemini fratres iuncti dant membra sepulchris,
 Quos iunxit meritum, consociauit humus.
 Germine barbarico nati, sed fonte renati
 Dant animas caelo, dant sua membra solo.
 5 Aduenit † sagile patri cum coniuge luctus,
 Defungi haud dubie qui uoluere prius.
 Sed dolor est nimius Christo moderante ferendus.
 Orbati non sunt: dona dedere deo.

662

B. M. —

In tumulo cuiusdam medici

Praeteriens hominum sortem miserere, uiator,
 Deque meis, restent quae tibi fata, uide.
 En mihi terra domum praebet † cinisque sepulchrum
 Vermis et exiguum membra caduca uorat.
 5 Conditor omnipotens paradysi cum esse colonum

4 equora *P* danubii *P*; recte *V* (sed danubi *m. sec.*) et
cod. Moroni transnatare *V* 6 sagittas *V*, corr. *m. rec.*

7 nec barbarus *V* unqm *P* ūq *V* 8 Medus uel Mau-
 raus *Burm.* 9 memori *P* mori *V*, ubi moriens *m. rec.*
 10 anne *ex nnne* *V* mea] me *V*, corr. *m. rec.* seq̄t̄ *V*
 sequet̄ *P* 11 *m P* 661. 1 f̄rs *V* 2 consotiauit *V*
 3 forte *V*, em. *Buech.* 5 num subito? 7 nimus, em. *m.*
sec., *V* X̄P̄o *V* 662. 2 denique *V* 3 cinerisque *Buech.*
 4 in *textu omissus*, in *mg. a m. pr. additus* 5 paradisi *Buech.*
 cum *V m. pr. quē V m. sec.*

Iusserat, hanc tribuit culpa nefanda uicem.
 Nomine Felicem me olim dixere parentes,
 Vita dicata mihi hic, ars medicina fuit.
 Aegros multorum potui releuare dolores,
 Morbum non potui vincere ab arte meum.

10

B. II 265. M. 853

663

Littera rem gestam loquitur; res ipsa medullam
 Verbi, quam uiuax mens uidet, intus habet.

(B. I 74.) M. 618
(617. 619)

664

CATONIS

Nomina Musarum

Clio historias, Euterpe tibias, Thalia comoedias, Mel-
 pomene tragedias, Terpsichore psalterium, Erato geo-
 metricam, Polymnia rhetorica, Vrania astrologiam,
 Calliope litteras.

Clio gesta canens transactis tempora reddit.
 Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urguet.

6 dicere, sed corr., *V* 9 potuit *V* Sequuntur in *V*
Ludus Senecae, alia, c. 645 et 484 et 677, distichon e *Sueton.*
Dom. 23; deinde fol. 139: 663 sine titulo. 'Vergilii disticon'
Rehdigeranus s. XIV uel *XV* (*cf. Ribbeck. app. Verg.* p. 28).

664. *T* = *Turicensis* 451 saec. *IX—X* fol. 118. *C* =
Caroliruhensis 36, f. saec. *IX—X* fol. 19. *L* = *Vossianus* q.
 33 saec. *X* fol. 133 u. *X* = *Valencen.* 394 saec. *X* fol. 47 r.
P = *Parisinus* 7930 saec. *XI* fol. 204. *G* = *Sangallensis* 899
ap. Schenkl. ber. d. wien. akad. 1863 p. 69. Versus Catonis de
 Musis uel nominibus philorum *C*. Incipiunt uersus Catonis
 philosophi de nonem musis *L*. *Inscriptione carent VG.* No-
 mina musarum *T* Musarum nomina *X* Versus de *VIII* musis ·
 et nomina · earū *P*

Praemissa illa Clio historias sqq. ad marginem habent TX,
supra uersus VCL; in V non contuli istorias VC talia *L* co-
 medias *TLX* tragedias *X* *TSiphone X* Terpsychore *L* Terpsi-
 core spalterium *C* Eratho geometriā *C* geomētricā *L* re-
 thoricā *TXL* astroligia ^o *T* Caliope *TL*. Incipiunt uersus *C*
 2 dulciloques *P* urguet *TP* urget *VCXL*

- Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
 Melpomene tragico proclamat maesta boatu.
 5 Terpsichore affectus eitharis mouet imperat auget.
 Plectra gerens Erato saltat pede carmine uultu.
 Signat cuncta manu loquiturque Polymnia gestu.
 † Vrania poli motus scrutatur et astra.
 Carmina Calliope libris heroica mandat.
 10 Mentis Apollineae uis has mouet undique Musas.
 In medio residens complectitur omnia Phoebus.

3 comicolas ciuo *T* lassiuo X lasciuo *P* talia *P*
 me
 4 melpone *T* melpone *G* tragica *TCGL* traicā ^o*V* tragio X
 maesta *V* mesta *rell.* 5 Tersicore *V* Terpsicore *CP* Tersiphone
 X cytharis *TLPG* augere *G* 6 plecta *P* gerens *om.* X
 eratho *VCP* casmine *T* u. 8. 9. 7 *libri et edd.; solus P.* 7.
 8. 9. — 7 que *om.* *P* polimnia *VC* polimnia *P* 8 urani *G*
 Vranie *edd.* poliq. *C* poli *rell.* ipsa poli *Voss. recens caeli*
edd. scrutor, sed corr., X 9 caliope *TGL* eroica *V* 10 ap-
 pollineae *L* apolloneq *T.* Aut 10 aut 11 *smrarius est.* 11 phebus
V phēbus XP. Inter 10 et 11 Diuus Apollo nouēmus *musarū*
 nomina signat *P*, post 11 Cerne superficiem lector pariterque
 medullam (*cf. c. 668*) *idem.* Finit codex *V.* Plerosque uersus
Papias affert.

Alii uersuum ordines habentur in Maii Mythographo secundo
c. 24 (u. 1. 4. 7. 2. 5. 8. 3. 6. 9; = *c. 619 Mey.*), apud Aldum
(u. 9. 1. 2. 4. 5. 6. 7. 8. 3. 10. 11; = B. I 74. M. 617), apud
Barthium aduers. lib. LII 1 ut *inscriptionis uillae Manlianae*
(u. 9. 1. 6. 3. 4. 5. 2. 7. 8). *V.* 2 doctiloquos et urget, 5 af-
 fectum, 6 ducto *Maius; leuiora omitto.*

CARMEN
CODICIS SANGALLENSIS 878

665

B. M. —

Monosticha de mensibus

Primus, Iane, tibi sacratur nomine mensis,
Vndique cui semper cuncta uidere licet.
Vmbrarum est alter, quo mense putatur honore
Peruia terra dato Manibus esse uagis.
Condita Mauortis magno sub numine Roma
Non habet errorem: Romulus auctor erit.
Caesareae est Veneris mensis, quo floribus arua
Prompta uirent, auibus quo sonat omne nemus.
Hos sequitur laetus toto iam [†]corpore Maius,
Mercurio et Maiae quem tribuisse iuuat. 5
Iunius ipse sui causam tibi nominis edit,
Praegrauidia attollens fertilitate sata.
Quam bene, Quintilis, mutasti nomen: honoris
Caesareo, Iuli, te pia causa dedit.
Tu quoque Sextilis uenerabilis omnibus annis
Numinis Augusti nomen in [†]anno uenis. 10
15

665. In S est, anno 821 scripto, p. 302; ed. Schenkl. l. c. p. 71. cf. c. 488. Ex P (Vaticano 9135 et Barberiniano 31, 39 siue apographo Petresciano) ed. Mommsenus C. Inscr. Lat. I p. 411 1 nomine Buech. et omnia S Ianus adest bifrons primusque ingreditur annum P 5 nomine SP 6—13 om. P 6 errore S 7 Caesarem ut Veneris mensi S; Schenkl et ego corr. Prompta S compta puto 8 quod S 9 laicus S, correxi. fort. tempore 10 Maia S ioue S, corr. Sch. 13 quam scripsi nam S iam Buech. mutati sed corr., S honore qui
SP 14 Caesare qui P Caesari S, correxi Iulio SP, em. Buech. 16 in ora Buech. puto uehis

Temporis autumni September uincte racemis

[†] Velate iam numero nosceris ipse tuo.

Octobri laetus portat uindemitor uuas:

20 Omnis ager Bacchi munere uoce sonat.

Frondibus amissis repetunt sua frigora mensem,

Cum iuga Centaurus celsa retorquet eques.

Argumenta tibi, mensis, concludo, December,

Qui quemuis annum claudere [iure] potes.

17 Temporibus autumnis *P* Temporis autumni *S* Tempora maturis *Haupt.* septimber *S* uincta *S* uineta *P* uincte
ego 18 iam] e *Haupt.* Vuarum numero uel Munere iam
 uitis scribi possit 21 mensem *corruptum putat Buech.* 22
 torquet *S* t eques *om.* *P* 23 concedo *SP*, correxi 24 Quae
S Quae sis *P* Quae uis *Bernensis* 108 saec. IX hunc uersum
 habens quamuis *SP* Qui quemuis puto iure (uel rite) addidi
 possis *SP*. potes *scripti* poscis ouans *Hauptius*

CARMEN
CODICIS VALENTIANI 88

666

B. M. — HONORII

Contra epistolas Senecae

Si fontis breuis unda latens demersa tenetur,
    Ignotae uiles esse putantur aquae.
Quas cum docta manus produxerit arte magistra,
    Pura fit exiliens nympha uocata manu:
Tunc praegnantis humi laxantur uiscera partu
    Et subito sterilis flumina terra creat.
Non aliter ualidum genuino robore lignum
    Imbutis digitis dextra domare solet,
Arboris et speciem humanis non usibus aptam
    Cogit in externum crescere factor opus.
Sic cum te potior Seneca meliore magistro
    (Quem ut moneas, lucem cordis habere facis),
Non dubitare queam, Lucillo clarius illo
    Aeternas Christi sumere dantis opes.
Cedat opus priscum uera nec luce coruscans

666. Rescriptum Honorii scolastici contra illas epistolas exhortatorias Senecę *V* (*Valenc.* 88 *s. IX* *fol.* 96 *r.*; *descr.* *Mabillon.* *anal.* *I* *p.* 364; *ipse contuli*) In $\text{X}\bar{\text{P}}\text{I}$ nomine incipiunt uersus Honorii scolastici ad Iordanem episcopum *P* (*Paris.* 4860 *s. X* *fol.* 59 *r.*; *contuli*) 1 dimersa *P* 2 et uiles *VP* et *del.* *Buech.* 3' artae *P* 4 nympha *V* lymfa *P* 5 pregnantis *VP* 8 imbutis *V* *ex corr.* donare *P* 9 aptum *P* 10 in aeternum *Buech.* fator (*sed corr.*) opis *V* 11 Sic ego Sed *VP* 12 Quem *ipsum poetam.* ut *i. e.* si quem tu non *dubitans* *Buech.* 13. 20. 25 Lucillo pro Lucilio *VP* 14 $\text{X}\bar{\text{P}}\text{I}$ *VP*

Nec de catholici dogmatis ore fluens.
 Ille mihi commenta dedit te uera docente;
 Haec dedit, infida quae sibi mente tulit,
 Nec cum de pretio mortis regnante perenni
 20 Lucillum inbueret, hac sine morte perit.
 At tu cum doceas homines superesse beatos
 Ex obitu Christum morte sequendo pia,
 Erigis et Senecam dominus uerusque magister
 Ingeniis fidei me superare facis.
 25 Vnde precor: Lucillum alium nec pectore talem,
 Quae me nosse cupis, scire † precando iube;
 Discipulumque tuum, prius isto nomine ditans,
 Conforta reuoca corripe duce mone.

17 fol. 96 u. *V* monumenta *V* monimenta *P* em. Buech.
 18 Haec ego Nec *VP* 19 Nec ego Nam *VP* num perennis?
 Nerone uel tyranno Buech. 20 imbuere*t* *V* ex corr. mente
 Buech. 21 supēē *P* beato *VP* beatos Quicheratius 22 obito
~~V~~ *XPM VP* 25 aliam *V* 28 duce Buech. disce *VP*.
 Expliciunt uersus Honorii scolastici. ad Iordanem epi-
 scopum (ep̄m *P*) ad rescripta Senecae ad Lucillum. quam
 (quae *P*) ei scripserat. exhortatoria (exortatoria *V*. *Trans-*
ponendum exhort., quam ei scripserat) saeculum relinquere
 et ueram amplectere philosophiam (philosophiam amplecti.
 feliciter *P*) *VP*. In utroque 'Iordanis' chronica sequuntur.

CARMINA
CODICIS VALENTIANI 373

667

B. II 228. M. 838

Epitaphium Senecae

Cura, labor, meritum, sumpti pro munere honores,
Ite, alias posthac sollicitate animas!
Me procul a uobis deus euocat. ilicet actis
Rebus terrenis, hospita terra, uale.
Corpus, auara, tamen sollemnibus accipe saxis:
Namque animam caelo reddimus, ossa tibi.

5

668

B. II 229. M. 839

Epitaphium Lucani

Corduba me genuit, rapuit Nero, praelia dixi,
Quae gessere pares hinc gener inde socer. —
Continuo numquam direxi carmina ductu,
Quae tractim serpent: plus mihi comma placet. —
Fulminis in morem, quae sint miranda, citentur:
Haec uere sapiet dictio, quae feriet!

667. Titulum exhibent V (Valent., saec. IX, folio ultimo, manu eiusdem saeculi; qui Senece), P (Paris. 8319 saec. XI fol. 40 u.), F (Florentinus Senecae saec. XI fol. 1 r. cf. Senec. trag. ed. Peip.-Richt. p. XXVIII) qui Epitaphyū. M · L · A · Senece, Q (Paris. 6630 saec. XIII fol. 1 r.). Hildeberto cod. Turonensis tribuit, cf. Hildeb. ed. Benedictin. p. 1369.

2 I te (uel re) P hec V 3 auocat Q illicet P ast/// P 4 terrenis rebus F 5 sollempnibus PFQ excipe FQ 6 Iamque Cannegieterus celo F. — 668. Titulum exhibit V fol. ult. u. 1 adfert Aldhelmus de metris p. 240 Giles ('Quem Lucanus emulans his uerbis imitabatur dicens: Corduba' sqq.) inc.

1 tipuit P (Parisinus 7936 s. XIV fol. 184 u., ubi u. 1—2). cesar pōpei' i 2 socer inde gener P 4 m V 5—6 om. V; extant in 'meo [Burmanni] antiquissimo Lucani codice olim Sixiano' qui u. 4 serpit, et Leidensi 383 saec. XI fol. 1 ante Lucanum Fluminis codd. plerique Vseneri 5 sint Vsenerus sunt Burm.

CARMINA
CODICIS PARISINI 8093

669

DOMNI EVANTII

B. M. —

Nobilis et magno uirtutum culmine celsE,
Ingens consiliis et dextrae belliger actV,
Care mihi genitor et uita carior ipsA!
Hoc nati pietas offert post munera carmeN,
Offerre incolumi quod mors infanda uetauiT.
Lux tibi summa Dei nec non et gratia ChristI
Adsit perpetuo nec desit temporis usV,
Omnipotensque tuis non reddat debita culpiS.

670

BASSI

In tumulo Monicæ

B. M. —

Hic posuit cineres genetrix castissima prolis,
Augustine, tui altera lux meriti,

P = codex saec. IX, litteris Longobardicis scriptus
669 inter Eugenii carmina P fol. 19 r. legitur; contuli solum B
(Par. 8071 s. IX—X, ubi in Eugenianis fol. 24 r. extat).

2 dextre B 4 funera edd. carnē B 5 columni qd B
7 tempris (i ex e corr.) usu B 8 n̄ B

670. Uersus inlustrissime memorie Bassi excōsul·e·scripti
in tumulo sc̄e memorie Mūnice matris sc̄i Agustini P fol. 32
u. post Damasum. Ephitafiu beat Monnīce geneticis sc̄i agu-
stini V (Vossianus q. 69 saec. IX) fol. 19. Epytaphium bea-
tae Monicæ geneticis beati Augustini Q (Paris. 8094 saec.
XI) fol. 57 r. 1 genetris P 2 agustine VP

Qui seruans pacis caelestia iura sacerdos
 Commissos populos moribus instituis.
 Gloria uos maior gestorum laude coronat
 Virtutum mater felicior subolis.

5

671
 PHOCAE

Vita Vergilii

B. II 186. M. 288

Praefatio

O uetus uatis ueneranda custos,
 Regios actus simul et fugaces
 Temporum cursus docilis referre,
 Aurea Clio,
 Tu nihil magnum sinis interire,
 Nil mori clarum pateris, reseruans
 Posteris prisci monumenta saecli
 Condita libris.
 Sola fucatis uariare dictis
 Paginas nescis, sed aperta quicquid
 Veritas prodit, recinis per aeuum
 Simplice lingua.
 Tu senescentes titulos laborum
 Flore durantis reparas iuuentae.
 Militat uirtus tibi; te notante
 Crimina pallent.
 Tu fori turbas strepitusque litis
 Effugis dulci moderata cantu,

5

10

15

3 serbans *P* commissos *P* pupulos *Q* instituens *P*
 5 iestorum *P* 6 sobolis *V* subolis. Finit *Q*. In *P* Theodulfus
 usque ad c. 671, in *Q* Persii· satt. 5, 52 sq. et uersus 'Dissimiliſ cunctis nox uultus uita uoluntas' sequitur.

c. 671. *P* fol. 37 r. et u. Uita Vergilii incep̄t a Foca
 grammatico urbis Romae uersibus edita Prefatio *P* 1 me-
 moranda *P*, corr. L. Muellerus 3 docili *P* 7 secli *P*
 10 set, sed corr., *P* quicquid *P*, corr. man. sec. 14 reparans
 iubente *P* 18 modulata *Tollius*

20

Nec retardari pateris loquellas
Compede metri.

His saepe dictis! retegenda uita est
Vatis Etrusci, modo qui perenne
Romulae uoci decus adrogauit
Carmine sacro:

Vita

- 25 Maeonii specimen uatis ueneranda Maronem
Mantua, Romuleae generauit flumina linguae.
Quis, facunda, tuos toleraret, Graecia, fastus,
Quis tantum eloquii potuisset ferre tumorem,
Aemula Vergilium tellus nisi Tusca dedisset?
- 30 Huic genitor figulus Maro nomine, cultor agelli,
Vt referunt alii, tenui mercede locatus,
Sed plures figulum. quis non miracula rerum
Haec stupeat? diues partus de paupere uena
Enituit, figuli suboles noua carmina finxit!
- 35 Mater Polla fuit, Magii non infima proles,
Quem sacerum probitas fecit iam grata Maroni.
Haec cum maturo premeretur pondere uentris,
Vt solet in somnis animus uentura repingens
Anxius et uigili praesumere gaudia cura,
- 40 Phoebei nemoris ramum fudisse putauit.
O sopor indicium ueri! nil certius umquam
Cornea porta tulit. facta est interprete lauro
Certa parens onerisque sui cognouerat artem.
Consule Pompeo uitalibus editus auris
- 45 Et Crasso tetigit terras, quo tempore Chelas
Iam mitis Phaethon post Virginis ora recenset.
Infantem uagisse negant; nam fronte serena
Conspexit mundum, cui commoda tanta ferebat.

21 hic fabe *P*   23 adrogabit *P* Vita Virgilii *P*

26 generabit *P* flumina *P* fulmina *Muell.* 26 sq. recte distinxit
Buech. 33 stupet *P*, corr. m. rec. dibes *P* 34 emicuit *Scal.*
noba *P* 36 iam data *P* clara *Scal.* tam cara *Heins.* grata
scripsi 38 refingens *Burm.* 39 et] e *Burm.* uigilis *Reifferscheid.* *Suet.* p. 69 40 putabit *P*, qui b et u saepe commutat
45 Chelis *Heynius* 46 receptus *P*, correxi recepit *Reiffersch.*

- Ipse puerperiis adrisit laetior orbis.
 Terra ministrauit flores et munere uerno
 Herbida supposuit puer fulmenta uirescens. 50
 Praeterea si uera fides (sed uera probatur),
 Lata cohors apium subito per rura iacentis
 Labra fauis texit dulces fusura loquellas.
 Hoc quondam in sacro tantum mirata Platone
 Indicium linguae memorat famosa uetustas. 55
 Sed Natura parens properans extollere Romam
 Et Latio dedit hoc, ne quid concederet uni.
 Insuper his genitor, nati dum fata requirit,
 Populeam sterili uirgam mandauit harenæ,
 Tempore quæ nutrita breui, dum crescit in omen, 60
 Altior emicuit cunctis, quas auxerat aetas.
 Haec propter placuit puerum committere Musis
 Et monstrare uiam uicturæ in saecula famæ.
 Tum Ballista rudem lingua titubante receptum
 Instituit primus, quem nox armabat in umbris
 Grassari solitum. crimen doctrina tegebat; 65
 Mox patefacta uiri pressa est audacia saxis.
 Incidit titulum iuuenis, quo pignera uatis
 Edidit. auspiciis suffecit poena magistri.
 [‘Monte sub hoc lapidum tegitur Ballista sepultus;
     Nocte die tutum carpe uiator iter.’] 70
 Nos tamen hoc breuius, si fas simulare Maronem:
 ‘Ballistam sua poena tegit; uia tuta per oras.’
 [‘Hic Ballista iacet: certo pede perge uiator.’]
 ‘Carcere montoso clausus Ballista tenetur:
     Securi fraudis pergite nocte, uiri.’ 75
 ‘Quid trepidas tandem gressu pauitante, uiator?
     Nocturnum furem saxeus imber habet.’
 ‘Ballistæ uitam rapuit lapis, ipse sepulcrum
     Intulit; umbra nocens pendula saxa tremit.’ 80

52 set *P*   55 condam *P*   57 Set *P*   61 omnē *P*, corr.
Toll.   64 uenturæ *edd.*, corr. *iam Burm.*   69 incidi *P*
 70 pena *P*   71 sq. cf. *Donatus ed. Suet. Reiff. p. 58 et car-*
m̄en 261   *u. 71—83 et 85 sq. delet Reifferscheid. quem fere*
sequor   74 auras *P* oras *Scal.* umbras *Heins.*

'Crimina latronis dignissima poena coerget:

Duritiam mentis †damnat ubique lapis.]

Hinc Culicis tenui praelusit funera uersu.

- 85 [‘Parue culex, pecudum custos tibi tale merenti
Funeris officium uitae pro munere reddit.’]
Tum tibi Sironem, Maro, contulit ipsa magistrum
Roma potens proceresque suos tibi iunxit amicos.
Pollio Maecenas Varus Cornelius ardent;
- 90 Te sibi quisque rapit, per te uicturus in aeum.
Musa refer, quae causa fuit componere libros.
Sumpserat Augustus rerum moderamina princeps.
Iam necis ulti erat patriae, iam caede priorum
Perfusos acies legitur uisura Philippos.
- 95 Cassius hic Magni uindex et Brutus in armis
Intereunt. uictor nondum contentus, opimis
Emeritas belli spoliis ditasse cohortes,
Proscripsit miserae florentia rura Cremonae,
Totaque militibus pretium concessa laborum
- 100 Praeda fuit. uiolenta manus bacchata per agros.
Non flatus, non tela Iouis, non spumeus amnis,
Non imbre rapidi, quantum manus impia, uastant.
Mantua, tu coniuncta loco, sociata periculo es;
Non tamen ob meritum misera [es]: uicinia fecit.
- 105 Iam Maro pulsus erat, sed †uiribus obuius ibat
Fretus amicorum clipeo, cum paene nefando
Ense perit. quid dextra furis? quid uiscera Romae
Sacrilego mucrone petis? tua bella tacebit
Posteritas ipsumque ducem, nisi Mantua dicat!
- 110 Non tulit hanc rabiem doctissima turba potentum.
Itur ad auctorem rerum: quid Martius horror

82 quoeret *P* 83 signat? an clamat? 84 prolusit

Heins. 85 sq. *Culex* 413 sq., *Donatus l. c.* 85 pecudum

custus *P* 87 sironem *P* 89 Varus *Weichertus* uarius *P*

90 Te *Klotzius* Et *P* 94 perfusos (*sic*) *P* filippus *P*

96 contemtus *P* 97 choortes *P* 99 precium *P* 100

b uacēata *P* 102 rabidi *Muell.* uastat *P*, corr. *Heins.* 103

periclis *P* periculo es *Buech.* 104 misera *P* es addidi mise-

ram *edd.* 105 set *P* 111 marcius orror *P*

Egerit, ostendunt. qui tam miseranda tulisset,
Caesaris huic placido nutu repetuntur agelli.
His auctus meritis cum digna rependere uellet,
Inuenit carmen, quo munera uincere posset. 115
Praedia dat Caesar, quorum breuis usus habendi:
Obtulit hic laudes, quas saecula nulla silebunt.
Pastores cecinit primos. hoc carmine consul
Pollio laudatur ter se reuocantibus annis
Composito. post haec ruris praecepta colendi 120
Quattuor exposuit libris et commoda terrae
Edocuit geminis anno minus omnia lustris.
Inde cothurnato Teucrorum praelia uersu
Et Rutulum tonuit. bis sena uolumina sacro
Formauit donata duci trieteride quarta. 125
Sed loca, quae uulgi memorauit tradita fama,
Aequoris et terrae statuit percurrere uates,
Certius ut libris oculo dictante notaret.
Pergitur. ut Calabros tetigit, liuore nocenti
Parcarum uehemens laxauit corpora morbus. 130
Hic ubi languores et fata minacia sensit,

. . . . .

115

120

125

130

672

B. II 184. M. 858   *Caesari Augusto tributum*

Ergone supremis potuit uox improba uerbis
Tam dirum mandare nefas? ergo ibit in ignes

112 quid *P* qui *Toll.* tunc *edd.* 113 hic *P*, corr. *Tollius*
117 silescent *P* silebunt *Francius* 119 ter se] terrae *P*
121 quatuor *P* 123 coturnato *P* 124 sacrum *P* 125
donanda *Francius*, fort. recte 128 certius *P* 129 pergit
et ut *Burm.* at ut *puto* 130 laxauit *P* luxauit *Scal.* lassanit
Muell. 131 *In hoc uersu fol. 37 desinit.* langores *P.*

P = *Par.* 8093 *saec. IX* *fol. 75 u.* *B* = *Bernensis* 165
saec. IX *F* = *Bernensis* 167 *saec. X* *G* = *Bernensis* 172
saec. X *R* = *Parisinus* 7927 *saec. X* *fol. 9 u.* *C* = *Parisinus* 8069
saec. X—XI *S* = *Parisinus* 2772 *saec. X—XI* *s* = *edd.*
inde ab *Aldina omnes; primus codices sequor.* *PRCS ego, BFG*
Hagenus contulimus. Extat etiam in Bembino (Vaticano 3252)

- Magnaque doctiloqui morietur Musa Maronis?
 A scelus hoc dignum? soluetur littera diues
 5 Et poterunt spectare oculi, nec parcere honori
 Flamma suo? † ductumque operi seruabit amorem?
 Pulcher Apollo, ueta! Musae prohibete Latinae!
 Liber et alma Ceres, succurrite! uester in armis
 Miles erat, uester docilis per rura colonus.
 10 Nam docuit, quid uer ageret, quid cogeret aestas,
 Quid pater autumnus, quid bruma nouissima ferret.
 Arbuta formauit, sociauit uitibus ulmos,
 Curauit pecudes, apibus sua castra dicauit.
 Haec dedit, ut pereant, ipsum si dicere fas est!
 15 Sed legum est seruanda fides; suprema uoluntas
 Quod mandat fierique iubet, parere necesse est.
 Frangatur potius legum reuerenda potestas,
 Quam tot congestos noctesque diesque labores
 Hauserit una dies, supremaque uerba parentis
 20 Amittant uigilasse suum. si forte supremum

Vergili s. IX, Vindobonensi 113 s. X, aliis multis. Titulo carrent PBGC. Incipit carmen Octauiani Caesaris de Vergilio FS Octauiani c̄esaris augusti uersus de laudanda ac adfirmanda arte uirgilii post mortem illius incipiunt Bembinus (fol. 14 u.) Carmen octauiani caesaris augusti de laudanda arte ac sublimanda per secula P.V. M. incipit R (Petauiano Burmanni simillimus) 1 improba B 2 ignis C 4 At GR Ad S indignum 5 litera R, diui, Heynus 5 poter̄ C sp̄ta oculis n& S oculi C 6 dictumque duo codd. Burn. dignumque 5. num dirumque? seruauit P, sed corr., GS amore S seruare de-

*e
corem 5 7 Noster 5 phibete[muse] C 10 agerat S ale-
ret Heins. 11 Quid daret 5 brumma G 12 Arbusta S
Arua reformauit 5 13 fol. 76 r. P post 14 Parisin. 7936
saec. XIV addit: Insanū morte pressum sic condere f///), sed
in mg. eadem manu: aliqui non habent istum uersum: Insanū.*

*15 longum R fides et R supprima S 16 qd̄ P quo
reliqui fieritque F que om. GS 17 frangitur G frangan-
tur S pocius C 18 Qua G congestos R (nisi errauit) con-
gestas reliqui labores G laboris reliqui 19 hauserat P (sed
corr. m. pr.) F (sed corr.) GS huna R suppremaq; S iussa*

*5 20 amittant 5 amittit P (a a m. sec.) amitat C amittat
rell. superbū libri, em. Heinsius soporus Buech.*

Errauit iam morte piger, si lingua locuta est
 Nescio quid titubante animo non sponte sed altis
 Expugnata malis odio languoris inqui,
 Si mens caeca fuit: iterum sentire ruinas
 Troia suas, iterum cogetur reddere † uoces? 25
 Ardebit miserae post uulnera uulnus Elissae?
 Tam sacrum soluetur opus? tot bella, tot enses
 In cineres dabit hora nocens et perfidus error?
 Huc huc, Pierides, date flumina cuncta, sorores;
 Exspirent ignes, uiuat Maro ductus ubique 30
 Ingratusque sui studiorumque inuidus orbi
 Et factus post fata nocens, quod iusserat ille
 Sit uetusse meum: † satis est post tempora uitae.
 Immo sit aeternum tota resonante Camena
 Carmen, et in populo diui sub nomine nomen 35
 Laudetur uigeat placeat relegatur ametur!

21 iam *Oud.* in *libri* piger] dolor 5 22 *sqq.*: cf. c. 655.
 23 langoris *CG* iniquae *S* 25 cogitur modo *S* uoces] poe-
 nas *Heynus* 26 elise F elysae *S* 27 opus *P m. pr. in*
marg. Hoc opus aeternum ruet et 5 28 ora *PFG* noscens
C 29 pierides *F* pyerides *S* flamina, om. cuncta, *S* 30
 Et spirent *libri*, em. *Buech.* doctus *S* ductus *rell.* clarus *puto*
 31 ingratisque, *sed corr.*, *F* ingrandusque, *sed corr.*, *R* suis *C*

32 fractus *P* fatus *S* fata *G* fata *BFS* facta *GRC* ille; eger
 dī *R* 33 Sit *Buech.* Si *libri* sacer *puto* 34 aeternum *P*
 aeternus *rell.* aetius *R* 35 nomen] diomen *S* nostri *Buech.*

29—36: Huc huc Pierides nemorum per lustra loqua-
 ces | tendite et ardentes ignes fluuialibus undis | mergite,
 ne pereat tam clari Musa poetae | flammaque (famaque *Schra-
 der*) uanescat. uiuat Maro clarus in orbe | ingratusque sibi,
 sed quod male iusserat ipse, | sit uetusse meum. sacer est
 post tempora uitae. | Sicque erit aeternum tota resonante Ca-
 mena | carmen et imperii diui sub nomine uiuat, | laudetur
 uigeat placeat relegatur ametur 5.

CARMINA
CODICIS REGII BRITANNICI 15 B. XIX

673

Vergilio tributum

B. M. —

De quodam cum cruribus obliquis nato

En dat aperturam crurum flexura recuruam
Et patet oblicus inter utrumque locus,
Quo praegnantis equae calcaribus urgeat aluum
Curuato et tutum crure sit intus onus.

674

Vergilio uel Ouidio tributum

B. M. —

De imagine et somno

Pulchra comis annisque decens et candida uultu
Dulce quiescenti basia blanda dabus.

*C = Codex, saec. IX, membr., de quo cf. Th. Oehlerus
musei rhen. I p. 133 sq.*

673: *C, fol. 90 u. Virgī C in mg. 1 fluxura C 4 fit C. —
fol. 99 u.: Virgilius de sua nutrice (i. e. Martial. I 19), tum 674
Item idem. de imagine et somno. 674. 2 Aldhelmus de metris
p. 293 Gil.: ‘bassias bassiant, ut Ouidius ‘dulce . . . bas-
sia . . . dabus’. Sequitur De caluo a culice obuiato.*

De caluo a culice obuiato

B. M. —

Stridula musca uolans caluum conspexit euntem.
‘Calue uiator’, ait ‘quo tendis? cede parumper
Perque tuos iuro qui restant retro capillos
Me gratam liceat rostro decerpere sedem.’

5 Sic ait et trepidum circumuolat improba caluum,
At contra ille timens solito caput armat amictu. —
[Quid ualeat en caluus muscae lassatus ab ictu?]

Si te iam uigilans non unquam cernere possum,
Somne, precor, iugiter lumina nostra tene.

675

*Hic addere libet uersiculos ab Aldhelmo de metris
p. 232 (cf. p. 284) Gil. Vergilio adscriptos:*

VIRGILII

‘Virgilius item libro, quem Paedagogum praetitulauit,
cuius principium est

Carmina si fuerint te iudice digna fauore,
Reddetur titulus purpureusque nitor.
Si minus, aestiuas poteris conuoluere sardas
Aut piper aut caluas hinc operire nuces,
syllabam elisit dicens:
Durum iter et uitae magnus labor.’

*u. 7 om. C, sed extat pro 6 in cod. bibl. publ. Cantabrig.
1552 saec. X fol. 367 r., ubi sequitur ‘Incipit responsio Hug-
baldi de laude caluorum.’ Extat carmen et in Parisino 2773
saec. XI, sine titulo; ubi 4 rostro liceat, 5 Hoc ait, 6 armat
(ornat C), 7 deest. — 675 in Monacensi 14505 saec. XI fol.
131 r. carmini 668 assutum esse Vsenerus docet schol. in Lucan.
I p. 6; ubi u. 1 reddatur.*

CARMINA

CODICIS CAROLIRVHENSI AVG. 167

676

B. V 43. M. 1030

Me legat, annales cupiat qui noscere menses
Tempora dinumerans aeui uitaeque caducae.

Omnia tempus agit, cum tempore cuncta trahuntur.

Alternant elementa uices et tempora mutant.

5 Accipiunt augmenta dies noctesque uicissim.

Tempora sunt florum, retinet sua tempora inessis,
Sic iterum spisso uestitur gramine campus.

Tempora gaudendi, sunt tempora certa dolendi.

Tempora sunt uitae, sunt tristia tempora mortis.

10 Tempus et hora uolat, momentis labitur aetas.

Omnia dat tollit minuitque uolatile tempus.

Ver aestas autumnus hiems: redit annus in annum.

676. *C = Caroliruhensis saec. IX (Bedam continens) fol. 13 u., qui c. 678. 679. 676. 680. 639. 394 continet. inscriptionibus caret. D = codex Cuiacii, de quo cf. Burm. ad V 47, qui 676. 677. 678. 679 continuat. De compoto S (codex Scaligeri Leidensis, cf. Burm. ad V 43; idem fortasse atque D)*

2 denumerans *C*   4 alimenta *C*   6 sed flores *S* flo-
rens *Scaliger* mesis *C*   12 cf. Hieron. comm. in Ezechielem I 7 'quattuor temporum circulum . . . de quibus pulchre uno uersiculo dictum est: Ver aestas autumnus hiems et mensis et annus.'

In suum usum contulit Columbanus in uersibus ad Sethum u. 60 sqq. 'Pulchre ueridici cecinit uox talia uatis sequuntur u. 2.

B. V 41. M. 1031

677

Exsurgens Chelas Aries demergit in ima.
 Scorpion aurati submergunt cornua Tauri.
 Tum subit Arcitenens Geminis surgentibus aequor.
 Dum surgit Cancer, Capricornus mergitur undis.
 Portitor urceoli formidat terga Leonis.
 Virgo fugat Pisces. 5
 redit et uictoria uictis.

B. V 45. M. 1032

678

Bis sex signiferae numerantur sidera sphaerae,
 Per quae planetae dicuntur currere septem.
 Pollucis proles ter denis uoluitur annis.
 Fulmina dispergens duodenis lustrat aristis.
 Bellipotens genitor . . . . .
 5
 † mensum pensare bilibri.
 In medio mundi fertur Phaethontia flamma
 Ter centum soles sex denos quinque quadrantem.
 † Ter senas partes his [tu] Cytherea retorques
 Lustrando totum praeclaro lumine mundum.
 Terque dies ternos puro de uespere tollens
 Semonis diui completur circulus anni.

3. 5—9. 11. 12 (2 dinumerans 9 & 12 hiemps — in anū cod. Paris. 8303 saec. X), deinde Omnia cum redeunt, homini sua
h
 non redit aetas; ¹ idem ibid. u. 7 uersu 10 (ora cod. Par.) usus est.

677. Dedit Burmannus, quem sequor, ex D. 1 Exoriens,
 4 Dum cancer surgit, 5 terga] signa in ed. Bedae Colon. tom. II p. 74 3 Tum Scal. Dum D Hinc ed. Bed.

678. In CP (cod. Petavii ap. Burm.) S extat. 1 s̄fae C
 2 per] p̄ (i. e. per) C quas edd. 3 polluris plis C ad 3 satn;
 4 iouis 5 mars 6 sol 8 ueṇ 10 mēr 13 luṇ C in marg. 4 duo-
 denas et aristas S 5 lacunam statui mensem P pensatque Burm.
 bilire S. Sed possis etiam B. uehitur (iter suspicatur Buech.) m.
 pensatque bilire (i. e. duplex) 6 phoetontia C 7 bis denos
 adde S quadrantam S (?) denas P 8 corruptus. tu addidi, plus
 add. aut S aut P in mg. retorquens P 10 Ternas ter partes P

Tque sqq. C. Cum Mercurii cursus sit 87 dierum, dies terni
 fortasse intellegendi sunt cuiusque mensis kalendae nonae idus,
 cf. 680, 4 puro] puto porro 11 Sermonis dñi C Sermonis
 domini P Sennonis dñi S, corr. Scal. complectetur C anno S

Horas octo, dies ternos seruato nouenos,
Proxima telluri dum curris, candida Phoebe.

679

PRISCIANI

De sideribus

B. V 47. M. 284

Ad Boreae partes *"Αρκτοῖς" uertuntur et Anguis,
Post has Arctophylax pariterque Corona, genuque
Prolapsus, Lyra, Auis, Cepheus et Cassiepea,
Auriga et Perseus, Deltoton et Andromedae astrum,
5 Pegasus et Delphin Telunque, Aquila Anguitenensque.*

Signifer inde subest, bis sex et sidera complent

Hunc: Aries Taurus Gemini Cancer Leo Virgo
Libra Scorpius Arquitenens Capricornus et urnam
Qui tenet et Pisces. post sunt in partibus Austri
10 Orion Procyon Lepus ardens Sirius Argo
Hydrus Chiron Turibulum quoque Piscis et ingens.
Hinc sequitur Pistris simul Eridanique fluenta.

12 tnos C u. 9. 12 (? 10 Burm.). 13 om. P

679. *V* = Valentianus 393 saec. IX fol. 138 u. *M* =
*V*alentianus 330 bis saec. X fol. 1 r. *N* = Parisinus 12117
(olim Sangermann. 434) saec. XI fol. 172 u. *O* = Parisinus
5371 saec. XIII fol. 240 u.

Incipit epitome phenomenon id est apparitio siue appa-
rentia prisciani gramatici uersus XII. de sideribus *M* Versus
prisciani de sideribus caeli *N* Versus prisciani de astrologia

O inscriptione carent CVD 1 arctoi *CV* arcturi *M* (on *m.*
paulo recentiore) arctoi *N* arctoy *O* uertunt, corr. *m.* 2, *M*
iunguntur *D* 2 has *CVM* hars *O* hos *N* haec *Pith.* post-
hac ed. *Beda* arctophilax *VO* arctofilax *CM* 3 lira *NO*
cetheus *M* cassiophea *V*, corr. *m.* 2 casiophea *C* casiephea
M casiephia *N* casiqpia *O* 4 aurigam *C* et om. *VCN* del-
tonon *N* andromadę *O* 5 delfin *VMNO* 6 bi *O* sydera
NO complent *M* complens *D?* 7 Hinc *NO* ariaes *M* cin-
cer gemini leo *O* 8 libraq. *O* arcitenens *libri* urna *CVM*
(in quo uitia *m. pr.*) 9 ui tenet euanida *O* pos *M*, corr. *m.* 2
st *C* 10 pcion *VM* prochion *M m. 2*, *N* peinon *O* syrius *O*

11 Idros cidron *V* Hidris chyron *M* Idrus *N* 12 pistris *O*
heridaniq; *MN.* post *u.* 12 addit *N*:

B. V 68. M. 390

680

Bis sena mensum uertigine uoluitur annus,
 Septimanis decies quinis simul atque duabus,
 Ter centum bisque tricenis quinque diebus,
 Quos ternis gaudet diuisos stare columnis,
 Scilicet Idibus et Nonis simul atque Kalendis.
 Nam quadris constat Nonis concurrere menses
 Omnes excepto Marte et Maio, sequitur quos
 Julius [†] et October: senis soli hi moderantur.
 Septenis denis patet hos quadrare Kalendis.
 Octonisque pares menses sunt Idibus omnes.
 Janus et Augustus semper mensisque December
 Voluntur denis [†] tantum nonisque Kalendis;
 At contra currunt bis nonis rite quaterni
 Iunius Aprilis September et ipse Nouember.
 Sedenis Februus cito solus ab omnibus errat.
 Bis senis sic namque rotatur mensibus annus
 Per Nonas Idusque decurrentes atque Kalendas.

Sed uaga preterea dicuntur lumina septem
 Luna et Mercurius, Venus ac Sol, Mars quoque fulgens,
 Hinc Iouis et sidus super omnia sydera lucens,
 Celsior his Saturnus, tardior omnibus astris.
quos uersus editiones receperunt.

680. In C et P (Parisinus 7886 saec. IX—X fol. 14 r.
 contulit J. Kleinius mus. rh. 1866 p. 136) extat. Meyerus sine
 causa Bedae tribuit, in cuius ed. Colon. I p. 401 extat (= B).

1 senis C mensium B annis P 2 septimanas C duobus
 P 3 Ter cenis C Centenis B 4 quos ego qua C qui PB
 diuisos ego diuisus CPB 5 scilicet et C kalandis C 6 oc-
 currere C concedere B 7 quos om. P 8 et om. BP, fort.
 recte octimber PB senis om. C 9 petet B Septenis patet hos
 pariterque flagrare Kalendis libri (flagitare Migne kal.) diebus
 C. denis et quadrare scripsi, uerba transpos. Buech. 10 simul
 e
 paras, om. menses, P; sic B 12 tandem? semper et tantum
 permuat Buech. 13 Et B corrunt C nonis bis B quaternis P

14 om. C Iulius PB, recte Migne aplis P ipse et B 16 nam
 C namque P 17 num excurrens? kalandas C. Festaque quae
 passim sanctorum inscripta leguntur, sub certis anni quae sint
 celebranda diebus addit Migne t. XCIV p. 603, ubi 'Martyrologii
 poetici' 'prologus' hoc carmen est. — Sequuntur in C c. 639 et
 394 alternis mixta.

5

10

15

CARMEN
CODICIS BERNENSIS 16

681

B. M. —

Coniugis † interea basium, oscula dantur amicis,
Suaua lasciuis miscentur grata labellis.

681. 1 interea *B* (*glossarium in Bern. 16 saec. IX ap. Sinner. I p. 394*), *Bonnensis saec. XIII: ann. philol. 1867 p. 497 intereti Bb* (*Bern. 243 saec. X; mus. rh. XXII p. 97*). num intererit? Basia coniugibus, sed et (ast *Vossianus fol. 12, recens*) *Isidorus different., unde Papias; Voss. f. 12. osculantur B* 2 Sauia *Bb*, suaia *rell. miscemus Bb* puellis *Voss.*

‘Basium: quod uxori datur. nam distantia haec est ut basium uxori, osculum filiis, suauium scorto sit deputatum. Quod quidam etiam uersibus hoc [modo] distinxit: Coniugis sqq. Esidori de differentiis sermonum’ *B. Isidori editiones recentiores aliquam mutatam lectionem sequi puto.*

CARMINA

CODICIS TVRICENSIS 78

682

B. M. —

Ouidio Nasoni tributum

Rustice lustriuage capripes cornute bimembris
Cinyphie hircigena pernix caudite petulce
Saetiger indocilis agrestis barbare dure
Semicaper uillose fugax periure biformis
Audax brute ferox pellite incondite mute
Siluicola instabilis saltator perdite mendax
Lubrice uentisonax inflator stridule anhele
Hirte hirsute biceps fallax niger hispide sime
† Scrans arbusticola spurce breuicole Fatucle!

5

T = codex Turicensis 78 (olim 451) saec. IX olim Marq. Freheri cf. Burm. ad IV 88. — 682 fol. 52 u. post Serenum Sammonicum sine interuallo T. Ouidius Naso in amatoria arte de Pan pastore dū P (Parisinus 8094 saec. XI fol. 56 r.); utrumque contuli. Etiam in Reginensi 421 s. XI extat. 1 bimembris *T* biñbres *P* 2 cynife *T* cinife *P* hirpigena *T* hyrpegena *P* p&ulæ *T* p&ulcē *P* 3 s&iger *T* sitiger *P* 4 semicaper uilose *sic P* 5 brute *P*, om. *T* mutae *T* mute *P* muto *Hertzbergius* 6 siluicula *P* 7 anelae *T* anhelle *P* 8 hirce *P* hyrtæ hyrsute *T*. fallax hispidissime niger *T* niger hispidissime fallax *P*; corr. L. Mueller. u. 9 om. *P* Scrans aridus iolae spurce bruciole fataucle *sic T*; corr. *Hertzbergius* Scrans] sons uel Pan uel Intonse ariole *idem exscreans confert Buech.*

Epitaphium Vitalis mimi filii Catonis

Quid tibi mors faciam, quae nulli parcere nosti?
 Nescis laetitiam, nescis, amara, iocos.
 His ego praeualui toto notissimus orbi,
 Hinc mihi larga domus, hinc mihi census erat.
 5 Gaudebam semper. quid enim, si gaudia desint,
 Hic uagus ac fallax utile mundus habet?
 Me uiso rabidi subito cecidere furores;
 Ridebat summus me ueniente dolor.
 Non licuit quemquam mordacibus urere curis
 10 Nec rerum incerta mobilitate trahi.
 Vincebat cunctos praesentia nostra timores
 Et mecum felix quaelibet hora fuit.
 Motibus ac dictis, tragica quoque ^tuerba placebam
 Exhilarans uariis tristia corda modis.
 15 Fingebam uultus, habitus ac uerba loquentum,
 Ut plures uno crederes ore loqui.
 Ipse etiam, quem nostra oculis geminabat imago,
 Horruit in uultu se magis esse meo.
 O quoties imitata meo se femina gestu
 20 Vedit et erubuit totaque mota fuit!

683. fol. 95 u. sq. T, sine titulo. Epitaphium filii Catonis P (Parisinus 2772 saec. X—XI fol. 96 r. post Catonis disticha). Epitaphiū Vitalis mimi Q (Paris. 8319 s. XI fol. 54 u. sq. post Catonis disticha, uersiculis mediī aeuī interpositis quibusdam) Epitaphium Vitalis Maius Class. auctt. V 414 sq. e cod. Vaticano saec. X Carolinae praecipue aetatis carmina continentē.

i di

2 amare libri, em. Buech.	3 notissimus T (m. pr.?)		
urbi P	4 Hinō P cesus P	6 uagis P	7 uiro P
9 quenquā P curis sed corr. P	10 nobilitate Q	12 ora	
TP	13 uerba] uoce Pith. ueste Buech. et ego placebat,		
corr. m. pr., P	14 exhilarans TP tristitia P	15 angebam	
18 isse ex nse T ense P esse Q uultus.. meos libri; recte Maius	TPQ, corr. in T		
19 quotiens PQ imita T imitameos esse mina P femine T R m.	16 crederis		
pr. in marg. T	20 compta T mmata P m̄ata Q (nata Maius)		

Ergo quot in nostro † uidebantur corpore formae,
 Tot mecum raptas abstulit atra dies.
 Quo uos iam tristi turbatus deprecor ore,
 Qui titulum legitis cum pietate meum:
 'O quam laetus eras, Vitalis' dicite maesti,
 'Sint tibi, Vitalis, sint tibi laeta modo'.
25

B. IV 88. M. 1225

684

Luciola, effigies illorum iudice quoquis,
 Quos peperit quondam † morum fecunda uetustas,
 Hic tegitur, laudis monumento exstante superstes.
 Nobilitas patriae Treueri praeclara, patrumque
 Aruernum hospitium ciuem se adscisse superbit.
 Pignorat haec tellus terrae felicis alumnam.
 Fundorum spatiis cinerum est possessio maior.
 Coniuge fortunata equitum peditumque magistro
 Omni humilem officio dum se gerit, auxit honorem:
 Altior inuidia, qui non subcubit honori, est.
10

B. M. —

685

Collis sum collisque fui collisque manebo;
 Tertia si pereat littera, sexta manet.

B. M. —

686

Vrbs quae tantum alias inter caput extulit urbes,
 Quantum lenta solent inter uiburna cupressi,

^r
 21 ego *P* quot *ex* qui *T* (*m. pr.?*) quod *P* uideantur *Q*
 corpora forma, sed corr., *T* 22 raptor *TP* rapitor *Q*, em.
Pith. 32 Quod *P* 24 tumulum *libri*, em. *Burm.* ~~III~~ mēcū *T*
m. pr. 26 uitales (*es ex is corr. T*). — 684. Epitafium *T*
fol. 96 *r.* 4 triueri *T* patremque *Crusius* 5 ospitiū *T*
 7 *R in marg.* *T* 8 aequitum *T* 9 humili *T*, corr. *Crusius*
 aux *T* 10 honori *Pith.* amori *T*. — 685. *AŁ* *T* *fol.* 116. *ed.*
Kleinius mus. *rh.* 1868 *p.* 191 *ex cod. Reginensi* 421 *s. XI*, *ubi*
u. 2: Littera sexta perit, tertia sicque manet. — 686. *sine*
titulo *T* *fol.* 116. Maro Mecenati salutem *G* (*Sangallensis* 878
p. 70, *cf. Vsener. mus.* *rh.* XXII *p.* 628; *is saeculo X*, *Schenk-*
lius anno 821 tribuit, *cf. c. 488.*) 1. 2. *Verg. ecl.* 1, 24 *sq.*

Mantua nostra aliis tantum concedit honoris,
Puniceis humilis quantum saliunca rosetis
 5 Aut oleae spinus caris aut uitibus alnus,
Elleborus nardo, piperi faba, tofus et auro.
Qua nullus princeps, nullus quoque uerna moratur,
† Aequales totum retinent uel cuncta tyranni.
Pax abiit tristis, ciuilia bella geruntur,
 10 Friget amoris honos, odiorum semina pollent,
Frumentum premitur, lolium sine nomine surgit;
Moerorum lapides et propugnacula uendunt,
Excubias qui sorte gerunt. cultura deorum
Virtutumque cadit; singit sibi quisque colendum,
 15 Mens uaga quod suadet. magnae uicina ruinae
Mantua uae miserae, quam barbarus incola replet,
Quam sermone secant, uenter quos protulit unus,
Frater et ad fratrem uerbis non haeret eisdem!
Tityrus admonuit ciues quam saepe cauere,
 20 Ne lupus in stabulis ouium misceret aceruos!
Dissona sed cunctam uetuit discordia plebem,
Ne saltim excubiis uel saepe ambronibus obstet.
Stertit enim upilio. casus heu cerno propinquos:
Ei mihi — iamque nefas — heu, pro dolor! ei mihi
— tandem,
 25 Si qua tuae nunc matris habet te cura, faueto!

687

Conflictus ueris et hiemis

B. V. 70. M. 391

Conueniunt subito cuncti de montibus altis
Pastores pecudum uernali luce sub umbra

4 *Verg. ecl. 5, 17*   5 *ole/// G*   7 *Quia, i erasa, T*   8 *num*
totam . . uel uincla?   9 *abiit mitis puto*   12 *moeroru TG*
 13 *sq. hominem non Christianum prodit*   15 *cf. Verg. ecl. 9, 28*
 19 *ammonuit TG*   22 *saltim TG ut saepe Vsener.*   23 *opi-*
lio TG; cf. ecl. 10, 19.   25 *cf. ecl. 7, 40.*

687. *V* = *Valentianus* 396 s. *IX exeuntis* (*contulit Hold-*
rus). *T* = *Turic. fol. 116.* *B* = *Paris. 7359 s. X C* = *Par.*
 8319 s. *XI* (*hos ipse contuli*) *P* = *Par. 7540 s. XI S* =
Sorbon. 1536 s. X (*Kleinium mus. rh. XXII 299 sqq. sequor*).
Valent. 395 s. IX—X ex V descriptus Holdero uidetur.

Arborea, pariter laetas celebrare Camenas.
 Adfuit et iuuenis Daphnis seniorque Palaemon;
 Omnes hi ciculo laudes cantare parabant. 5
 Ver quoque florigero succinctus stemmate uenit;
 Frigida uenit Hiems rigidis hirsuta capillis.
 His certamen erat cuculi de carmine grande.
 Ver prior adlusit ternos modulamine uersus:

Ver

Opto meus ueniat cuculus, carissimus ales.
 Omnibus iste solet fieri gratissimus hospes
 In tectis, modulans rutilo bona carmina rostro.

Hiems

Tum glacialis Hiems respondit uoce seuera:
 'Non ueniat cuculus, nigris sed dormiat antris.
 Iste famem secum semper portare suescit.' 15

Ver

Opto meus ueniat cuculus cum germinate laeto,
 Frigora depellat, Phoebo comes almus in aeuum.
 Phoebus amat cuculum crescentem luce serena.

Hiems

Non ueniat cuculus, generat quia forte labores,
 Proelia congreginat, requiem disiungit amatam,
 Omnia disturbat: pelagi terraeque laborant.

Miloni Elnonensi primus Oudinus suppl. script. eccles. II p. 326 (sed nullum in eo cod. Colbertinum secutus), Bedae alii rec. tribuunt (m. rec. in T, cod. Voss.), Virgilio Pitheus, Ouidio Goldastus et cod. Gothan. s. XV. Auctorem libri mei omnes tacent. hyemis BC. 2 pecodum TC pecudum B 3 arboreas libri u. 4 om. P affuit V dafnis TCVB pelemon C 5 Oomnes T cucculo C, sed corr. 6 sthemate P scemate S 7 hyemps B hiemps VCP rigidus T irsuta TPP hyrsuta V 8 tamen S 9 modolamine B UR P allusit PV altussit S 10 UR TB karissimus T calissimus, corr. m. pr., V 12 t&tis P, V m. pr. nostro S 13 HYEMPS B qui sic ubique Tunc S clacialis C hiems CSB uera om. S 14 migris V 17 foeko VTSBC phebo P comis VTCBS 18 Foebus libri crescentim V crescenti CPS crescente TB 19 q; P q; V 20 praelia P disruptit S 21 pelagic//// C

Ver

Quid tu, tarda Hiems, cuculo conuitia cantas?
 Qui torpore graui tenebrosis tectus in antris
 Post epulas ^tueheris, post stulti pocula Bacchi.

Hiems

25 Sunt mihi diuitiae, sunt et conuiuia laeta,
 Est requies dulcis, calidus est ignis in aede.
 Haec cucus nescit, sed perfidus ille laborat.

Ver

Ore refert flores cucus et mella ministrat,
 Aedificatque domus, placidas et nauigat undas,
 30 Et generat suboles, laetos et uestiet agros.

Hiems

Haec inimica mihi sunt, quae tibi laeta uidentur.
 Sed placet optatas gazas numerare per arcas
 Et gaudere cibis simul et requiescere semper.

Ver

Quis tibi, tarda Hiems, semper dormire parata,
 35 Diuitias cumulat gazas uel congregat illas,
 Si uer uel aestas ante tibi nulla laborant?

Hiems

Vera refers: illi, quoniam mihi multa laborant,

22 hiemps CS ēuitia VTB conuicia rell? 23 tenebrosus C tactus P t&tus C 24 Veneris libri ueheris temptau Cui .. tactus (concubitus) .. Veneris Buech. bachi VPSB 25 diuici e PC 26 alidus C m. pr. 27 s, V 28 refert P feret VTCSB

et uina Pithoeus, B? 29 domus VTCS domos B domos P 30 subules P sed corr. soboles T et u. a. om. S uestiget T 31 sunt om. S, eras. in C st V 32 obtatas TC optatas P aras P 33 ciuis VCT 34 hiemps CS 35 diuicias TC comulat C illas Buech. 36 aut P uel VTCSB atque Duebnerus tibi nulla uel ante P laborat Goldast. 37 qm VT /////////////// qm, om. mihi, P quo C

Sunt etiam serui nostra dicione subacti,
Iam mihi seruantes domino, quaecumque laborant.

Ver

Non illis dominus, sed pauper inopsque superbis,
Nec te iam poteris per te tu pascere tantum,
Ni tibi qui ueniet cuculus alimonia praestet.

Palaemon

Tum respondit ouans sublimi e sede Palaemon
Et Daphnis pariter, pastorum et turba piorum:
'Desine plura, Hiems. rerum tu prodigus, atrox.
Et ueniat cuculus, pastorum dulcis amicus.
Collibus in nostris erumpant germina laeta,
Pascua sit pecori, requies et dulcis in aruis,
Et uirides rami praestent umbracula fessis,
Vberibus plenis ueniantque ad mulatra capellae,
Et uolucres uaria Phoebum sub uoce salutent.
Quapropter citius cuculus nunc ecce uenito!
Tu iam dulcis amor, cunctis gratissimus hospes:
Omnia te expectant, pelagus tellusque polusque.
Salue, dulce decus, cuculus; per saecula salue!'

B. M. —

688

Fonte lauat genitor, quem crimine polluet uxor,
Et puerum refouet, quem iuuenem perimat.

37—39 *om. C* 38 *nostrā C* ditione *TBCS* 39 *Nam BS* do-
minio *P* 40 *inobsque SB* *superbus libri, corr. codd. recc.* 42
ueniat P PALEMON C PAŁ TB 43 *Tunc S a sede P* *pela-*
mon B 44 *dafnis CT daphiñnis P* 45 *hiemps CS* 46 *ueniat P*
ueniet rell. pastoriā S 48 *sint S pecorū C peccori T et]*
sit Buech. 49 *praestant VCST praestant B* *u. 50 — fin.*
om. C 50 *ueniunt VTSP. cf. Hor. epod. 16,* 49 *ueniant B*
que om. S fort. recte mucra B mulcra S 51 *uarie, V salu-*
tant VTPB 52 *cucus cicius S* 53 *Tum P ospes P*
54 *spectant S pelagi P polusque om. P* 55 *sc̄ta V saluae TB.*
688—688^c. *fol. 118 T.* 688—688^c *imaginibus statuisue*
Hippolyti subscripta suisse puto; primus edidi. 1 *genit' T*
polluit T

688^a.

B. M. —

Ante suum gremium portat portatus alumnum;
Vnum gestat equus, sed duo terga premunt.

688^b.

B. M. —

Mergitur Hippolytus moriturus amore nouercae,
Quem quia fata iuuant, flumina nulla nocent.

688^c.

B. M. —

In causa Hippolyti uersa est natura parentum:
Saeua nouerca fouet, quem pater ipse necat.

689

B. M. —

Conlatum uitae destruxit *femina culmen,
Femina sed uitae gaudia longa dedit.

689^a.

B. M. —

SILVII

Versus de cognomentis saluatoris

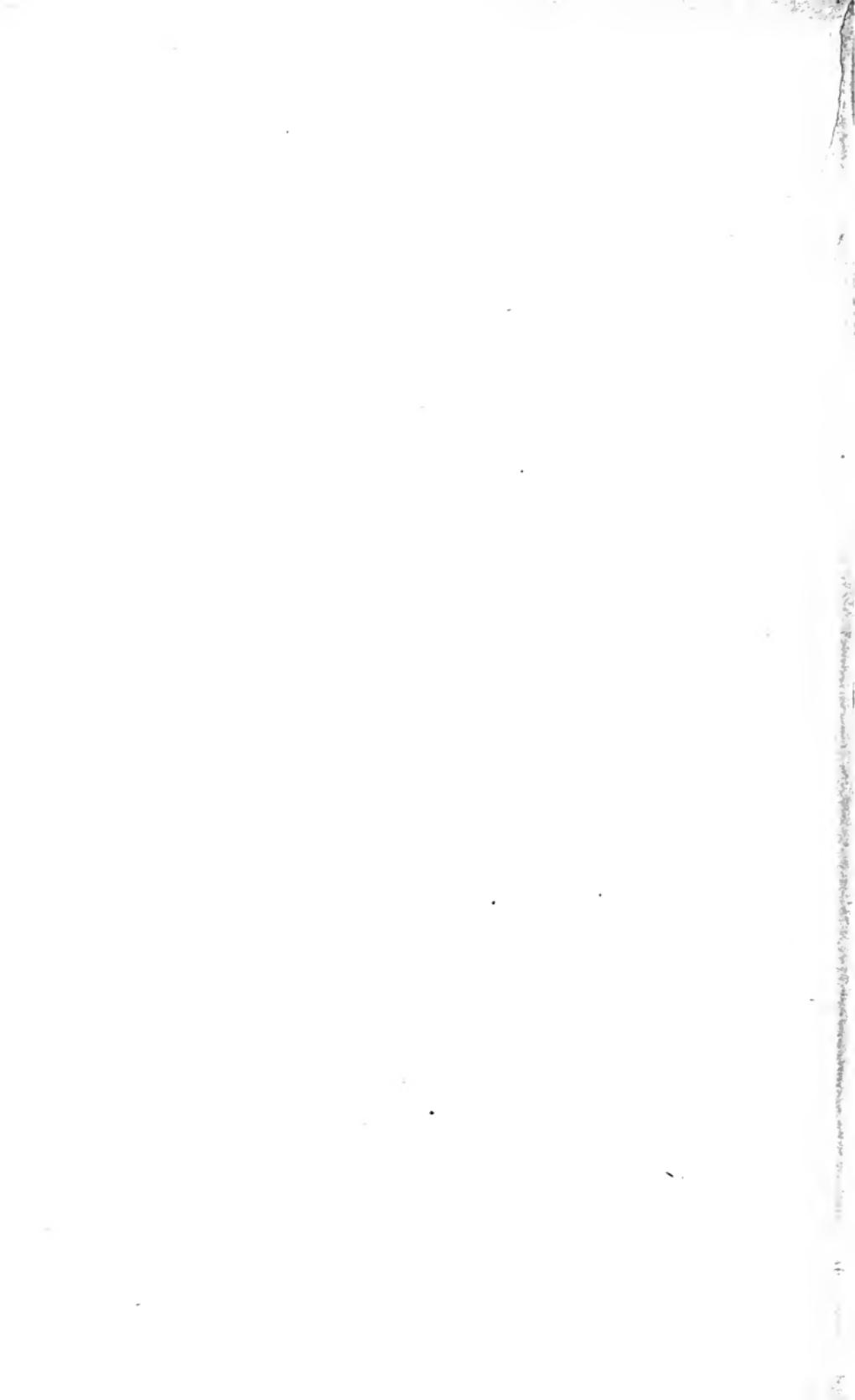
Spes ratio via uita salus sapientia lumen
Iudex porta gigans rex gemma propheta sacerdos
Messias sabaoth rabbi sponsus mediator
Virga columba manus petra filius emmanuel
5 Vinea pastor ouis pax radix uitis oliua
Fons panis agnus uitulus leo propitiator
Verbum homo rete lapis domus omnia Christus Iesus.

688^a. ^Vsōūm (erasm) T 688^b. ippolitus mersurus T
moriturus scripsi faēta T 688^c. ippoliti T. — 689. fol. 153
T. Columbani esse (cf. eius carmen 4) uix credibile est. distru-
xit T. 689^a. Versus Silui de sqq. fol. 157 T. Damaso uulgo
tribuitur, ut in Mignii coll. patr. XIII p. 378 1 lumen Mign.
XPC T 3 mesias T 4 columna Mign. emmanuelque id.
emmanuhel T 6 paries Mign. propitiator om. T Iesus pro
eo T 8 XPC T Iesus Mign., om. hic T.

CARMINA

CODICVM SAECVLI IX VEL X

CARMINA

CODICIS ISIDORIANI BELLOVACENSIS

690

PETRONII ARBITRI

B. M. — Buech.
fig. 26.

Sic contra rerum naturae munera nota
Coruus maturis frugibus oua refert.
Sie format lingua fetum cum protulit ursa
Et piscis nullo iunctus amore parit.
5 Sic Phoebea chelys uinclo resoluta parentis
Lucinae tepidis naribus oua fouet.
Sic sine concubitu textis apis excita ceris
Feruet et audaci milite castra replet.
Non uno contenta ualet natura tenore,
10 Sed permutas gaudet habere uices.

691

PETRONII

B. V. 148. M. 1084
Buech. 41.

Indica purpureo genuit me litore tellus,
Candidus accenso qua redit orbe dies.

S = Bineti contextus, qui codicem Bellouacensem (Isidori, saec. IX—X cf. praef.) satis fideliter repraesentare uidetur. Binetum ex ed. Petron. Dousae (LB. 1585) p. 111—120 afferro.

690. 'Extabant illi duo priores uersus, ubi legitur *Sic contra r. Reliquum expleui ex meo V. C.' Binetus.* Vnde et Petronius: sic contra . . refert *Fulgentius mythol. I 12 p. 44. Hinc 'Aliud' Scal. catal. p. 258 inter Petroniana (u. 1. 2)* 1 Sieut sunt rerum *S* notae *Fulg.* tota *Scal.* 3 foetum *S* 5 phoebea chelis *S* uicto *S*, corr. *Bin.* 6 ora *Hadrianides* 7 caeris *S.* 691. Arbitri hic et in seqq. om. *S* 1 littore *S*

Hic ego diuinos inter generatus honores
 Mutauit Latio barbara uerba sono.
 Iam dimitte tuos, Paean o Delphice, cycnos:
 Dignior haec ausis est, quae tua tempa colat.

5

692

B. M. — Buech. 42

PETRONII

Naufragus electa nudus rate quaerit eodem
 Percussum telo, qui sua fata legat;
 Grandine qui segetes et totum perdidit annum,
 In simili deflet tristia fata sinu.
 Funera conciliant miseros, orbique parentes
 Coniungunt gemitus, et facit hora pares.
 Nos quoque confusis feriemus sidera uerbis,
 Et fama est iunctas fortius ire preces.

5

693

B. III 213. M. 983.
Buech. 44

PETRONII

Si Phoebi soror es, mando tibi, Delia, causam,
 Scilicet ut fratri quae peto uerba feras:
 Marmore Sicanio struxi tibi, Delphice, templum
 Et leuibus calamis candida uerba dedi.
 Nunc si nos audis atque es diuinus Apollo,
 Dic mihi, qui nummos non habet, unde petat?

5

694

B. M. — Buech. 45

PETRONII

Omnia quae miseras possunt finire querellas,
 In promptu uoluit candidus esse deus.
 Vile holus et duris haerentia mora rubetis

3 honores *S* odores *Bin.*   5 cienos *S* uos *S* uox *Bin.*
 ausis *ego* 692. 2 cui *S* qui *Buech.* float *Jacobs.* 5 sortique
S, corr. *Bin.* 6 urna pares *Reiskius* 8 fas *Buech.* iunctas
Bin. socias *Buech.* constans *S*. *Sequitur c. 218: Petronii, deinde*
 693. 2 si licet *Buech.* 4 condita *Heins.* 694. 1 querelas
S 3 olus *S*

Pugnantis stomachi composuere famem.
 5 Flumine uicino, stultus sitit. effugit Euro,
   Cum calidus tepido consonat igne focus.
 Lex armata sedet circum fera limina nuptiae;
   Nil metuit licito fusa puella toro.
 Quod satiare potest, diues natura ministrat;
 10   Quod docet infrenis gloria, fine caret.

695

PETRONII

B. III 236. M. 1001.
Bu. 46

Militis in galea nidum fecere columbae:
 Adparet, Marti quam sit amica Venus.

696

PETRONII

B. M. — Bu. 47

Iudaeus licet et porcinum numen adoret
   Et † Caeli summas aduocet auriculas,
 Ni tamen et ferro succiderit inguinis oram
   Et nisi nodatum soluerit arte caput,
 5 Exemptus populo Graia migrabit ab urbe
   Et non ieiuna sabbata lege premet.

697

[PETRONII]

B. M. — Bu. ad 47

Vna est nobilitas argumentumque coloris
 Ingenui, timidas non habuisse manus.

698

PETRONII

B. III 205. M. 977.
Bu. 48

Lecto compositus uix prima silentia noctis
 Carpebam et somno lumina uicta dabam:

4 pungentis *Dousa* 5 et riget *Bin.* effugis *puto* 6 rogus
S focus *Buech.* tholus *Hauptius* 8 thoro *S* 10 inferius *S,*
em. *Bin.* *An* ulterius? 695 sic *S* 696. 1 nomen *S* 2 cilli
Pith. asini sane notionem *expectes.* agricolas *S, em.* *Bin.*
 3 aram *S* oram uel arram *Bin.* 4 nudatum *Pith.* 5 Graias
 . . ad urbes *Bin.* 6 Sabbatha *S* 696 a 697 separavit *Buech.*
 1 doloris *L. Muell.* 698. 2 uincta *Heins.*

Cum me saeuus Amor prensat sursumque capillis
 Excitat et lacerum peruigilare iubet.
 'Tu famulus meus,' inquit, 'ames cum mille puellas, 5
 Solus, io, solus, dure, iacere potes?'
 Exsilio et pedibus nudis tunicaque soluta
 Omne iter impedio, nullum iter expedio.
 Nunc propero, nunc ire piget, rursumque redire
 Poenitet et pudor est stare via media. 10
 Ecce tacent uoces hominum strepitusque uiarum
 Et uolucrum cantus turbaque fida canum:
 Solus ego ex cunctis paueo somnumque torumque
 Et sequor imperium, magne Cupido, tuum.

699

B. III 203. M. 975.
 Bue. 49

PETRONII

Sit nox illa diu nobis dilecta, Nealce,
 Quae te prima meo pectore composuit;
 Sit torus et lecti genius secretaque + longa,
 Queis tenera in nostrum ueneris arbitrium.
 Ergo age duremus, quamuis adoleuerit aetas, 5
 Vt amurque annis, quos mora parua tenet.
 Fas et iura sinunt ueteres extendere amores:
 Fac, cito quod coeptum est, non cito desinere.

700

B. III 220. M. 992

[Item]

Foeda est in coitu et breuis uoluptas
 Et taedet Veneris statim peractae.
 Non ergo ut pecudes libidinosae
 Caeci protinus irruamus illuc:

3 prensum *S*, corr. *Oud.* nulsumque *Buech.* 8 num in-
 gredior? 13 thorumque *S* 14 En *Burm.* 699. 3 tho-
 rus *S* lingua *ci.* *Bin.* sponda *Heins.* lampas *Buech.* 6 teret
Pontanus

'Sequebantur ista, sed sine Petronii titulo. at priores illi
 duo Phalaecii uix alius fuerint quam Petronii' *Binetus.* 700
 Item addidi

5   Nam languescit amor peritque flamma.
           Sed sic sic sine fine feriati
           Et tecum iaceamus osculantes.
           Hic nullus labor est ruborque nullus:
           Hoc iuuuit, iuuat et diu iuuabit.
 10   Hoc non deficit incipitque semper.

701

Item

B. III 221. M. 993

Accusare et amare tempore uno
 Ipsi uix fuit Herculi ferendum.

702

Item

B. III 206. M. 978

Te uigilans oculis, animo te nocte requiro,
       Victa iacent solo cum mea membra toro.
 Vidi ego me tecum falsa sub imagine somni.
       Somnia tu uinces, si mihi uera uenis.

703

[Item]

B. III 214. M. 984

Hoc sibi lusit opus de stamine floricolore
       Hesperie, teneras officiosa manus.
 Et pulcro pulcras strophio producta papillas
       Gaudet utrumque sui pectoris esse decus.

704

[Item]

B. III 215. M. 985

Hesperie lateri redimicula nectit eburno
       Facta suis manibus, pectore digna, suo.

7 et tractim *Buech.* 9 iuuat *Bin.*] iuuuit *S.* 701. —

702. cf. (*Ouid.*) *Heroid.* 16, 99 sq. 2 somno *Cannegieter*
 3 egomet *S* ego me *Bin.* 4 uincis *S* 'Sequentia tetrasticha

[703—704] . . . in exemplari coniuncta erant' *Bin.* 703 sqq.

Item ter addidi. 703. 2 Hesperies *S* certans *Bin.* 3 pul-
 chro pulchras *S* praeducta *Heins.* redimita *Buech.*

Iam ueteres iras Venus et Tritonia ponit:
Pectora nam Veneris Palladis ambit opus.

705

B. III 216. M. 986

[Item]

Intertexta rosa Tyrii subtemine fuci
Inuoluet quoties mobile zona latus,
Ambrosium gemino potabit ab ubere rorem
Et uere roseo fiet odore rosa.

706

B. III 218. M. 988

Item

Me niue candenti petiit modo Iulia. rebar
Igne carere niuem: nix tamen ignis erat.
Quid niue frigidius? nostrum tamen urere pectus
Nix potuit manibus, Iulia, missa tuis.
Quis locus insidiis dabitur mihi tutus amoris,
Frigore concreta si latet ignis aqua?
Iulia sola potes nostras extinguere flamas:
Non niue, non glacie, sed potes igne pari.

5

707

B. III 7. M. 175

De Delo

Delos iam stabili reuincta terra
Olim purpureo mari natabat
Et moto leuis hinc et inde uento
Ibat fluctibus inquieta summis,
Mox illam geminis deus catenis
Hac alta Gyaro ligauit, illac
Constanti Mycono dedit tenendam.

5

704. 3 ponunt *Heins.* 705. 1 rosa e *Oud.* sub tegmine
S., em. *Bin.* 2 inuoluit *S* nobile *Heins.* 3 potanit *S.* —
Sequuntur c. 364. 348. 347. 349, *deinde* 706: 4 missa puella
tuis cod. *Perotti.* — 707. 5 cathenis *S* 6 giaro *S* 7 My-
cono *Heins.* Myconae *S*

708

GERMANICI CAESARIS

B. I 103. M. 117

Ad Hectoris tumulum

Martia progenies, Hector, tellure sub ima
 (Fas audire tamen si mea uerba tibi),
 Respira, quoniam uindex tibi contigit heres,
 Qui patriae famam proferet usque tuae.
 5 Ilios en surgit rursum inclita, gens colit illam
 Te Marte inferior, Martis amica tamen.
 Myrmidonas periisse omnes dic Hector Achilli,
 Thessaliam et magnis esse sub Aeneadis.

709

EIVSDEM

De puer glacie perempto

B. IV 92. M. 69

Thrax puer adstricto glacie cum luderet Hebro,
 Frigore frenatas pondere rupit aquas,
 Cumque imae partes fundo raperentur ab imo,

Ἀδριανοῦ Καίσαρος· οἱ δὲ Γερμανικοῦ· (Anth. Pal. IX 387)

“Επιορ, Ἀρήτον αἷμα, κατὰ χθονὸς εἴ που ἀκούεις,
 Χαῖρε καὶ ἀμπνευσον βαιόν ύπερ πατρίδος.
 “Ιλιον οἰνεῖται, κλεινὴ πόλις, ἄνδρας ἔχονσα
 Σοῦ μὲν ἀφανροτέρονς, ἀλλ’ ἐτ’ ἀρητικίονς;
 5 Μνημιδόνες δ’ ἀπόλοντο· παρίστασο καὶ λέγ’ Αχιλλεῖ,
 Θεσσαλίην κεῖσθαι πᾶσαν υπ’ Αλνεάδαις.

Sequuntur c. 363, tum post uerba Bineti In his quae subjiciuntur, adpositi sunt auctores c. 414; deinde 708.

4 praferat S proferat Pith. proferet ego 7 Mirmidonas S. — Sequitur ‘Caesaris de libris Lucani’ (233), deinde 709: Eiusdem Germanici de sgg. S

Dedi ex S. Inscr. om. V (Vindobonensis 2521 saec. XII)

fol. 42 r. Ver Iulii Caesaris P (Parisinus 6630 saec. XIII) fol. 1 r. § = Burmanniani uel omnes uel plerique. Julio Caesari Florentinus 54, 11 saec. XIV init. et § tribuunt; Germanico primus post S Lilius Gyraldus, Augusto cod. Guelferb. 93. 1 Trax V Thax P astricto PV gladio V dum ludit in Hebro V§ 2 fraternatas S concretas VP§ 3 Dumque imae partes rapido trahebentur ab amni VP§ (amni P)

Abscidit a iugulo lubrica testa caput.
 Quod mox inuentum mater dum conderet igni,
     'Hoc peperi flammis, cetera' dixit 'aquis.
 Me miseram! plus amnis habet solumque reliquit,
     Quo nati mater nosceret interitum.'

B. I 23. M. 194

710

C. CAECILII PLINII SECVNDI

Huc mihi uos largo spumantia pocula uino,
     Vt calefactus Amor peruigilare uelit.
 Ardentि Baccho succenditur ignis Amoris,
     Nam sunt unanimi Bacchus Amorque dei.

711

B. III 258. M. 232

GALLIENI

Ite agite, o iuuenes, et desudate medullis
 Omnibus inter uos! non murmura uestra columbae,
 Brachia non hederae, non uincant oscula conchae.
 Ludite: sed uigiles nolite extinguere lychnos.
 Omnia nocte uident, nil cras meminere lucernae.

5

Ad c. 709: Φλάκκου (Anth. Pal. VII 542)

*Ἐβρον χειμερίοις ἀταλὸς ηρυμοῖσι δεθέντος
 κοῦρος ὄλισθησοῖς ποσσὶν ἔθρανσε πάγον,
 τοῦ παρασνρομένοιο περιδόχαγὲς αὐχέν' ἔκοψεν
 θηγαλέον ποταμού Βιστονίοιο τρύφος.*
*5 Καὶ τὸ μὲν ἡρπάσθη δίναις μέρος· ἡ δὲ τεκοῦσα
 λειφθὲν ὑπερόθε τάφῳ μούνον ἔθηκε κάρα.
 Μνομένη δὲ τάλαινα 'τέκος, τέκος' εἶπε 'τὸ μέν σου
 πυρκαϊή, τὸ δέ σου πικρὸν ἔθαψεν ὕδωρ.'*

4 Persecuit tenerum *VPs*: Abscidit heu tenerum 5 Orba
 quod inuentum *VPs* igni *S*] urna *VP*, sic uel urnae 5. dum
 condit in urnam *cod. Medic.* 6 cetera *S* 7. 8 *S solus; om.*
VPs plus *S* pius an impius? — 710. 1 uos] des *Oudend.*
 4 dii *S*. — 711. Galieni imperatoris *S. Trebellius Pollio Gal-*
lieni c. 11 u. 1—3 exhibet (o pueri, pariter sudate *Pollio*); 4
 et 5 *solus S* habet 3 uincat *S*.

712

L. APVLEI

B. III 231. M. 230

'Ανεχόμενος. ex Menandro

Amare liceat, si potiri non licet.

Fruantur alii: non moror, non sum inuidus;
Nam sese excruciat, qui beatis inuidet.

Quos Venus amauit, facit amoris compotes:

5 Nobis Cupido uelle dat, posse abnegat.

Olli purpurea delibantes oscula

Clemente morsu rosea labia uellicent,

Caudentes dentes effigient suauius,

Malas oberrent ore et ingenuas genas

10 Et popularum nitidas geminas gemmulas.

Quin et cum tenera membra molli lectulo

† Cumpectora adhaerent Veneris glutino,

Libido cum lasciuo instinctu suscitet

Sinuare ad Veneris usum feminae feminae

15 Inter gannitus et subantis uoculas,

Carpant papillas atque amplexus intiment

18 Thyrumque pangant hortulo Cupidinis;

17 Arentque sulcos molles aruo Venerio

Dent crebros ictus conitente † lumine

20 Trepidante sursum Venere et anima fessula

Eiaculent tepidum rorem niueis laticibus.

Haec illi faciant, queis Venus non inuidet;

At nobis casso saltem delectamine

Amare liceat, si potiri non licet!

*Sequitur c. 232, deinde 712 (quod suspectum habuit Scali-
ger) 4 fecit S 7 labella S labra uel labia puto 8 om.
Bin. agnoscit, teste Sauarone ad Sidonium, Cl. Bineti MS.
schedium' dicit Scriuerius; ubi effugient 9 odorent S, correxi
adoren Scriuer. 12 una (post pectora) add. Bin., arte Dousa
Complexiora ego Compaginata Buech. 13 lasciuia instincto S,
em. Bin. 14 Sinuent Bin. at Veneri cursum S, em. Bin. Scriu.
femina, foeminę S 18 ante 17 posui 18 horto in S hortulo Bin.
in del. Buech. 17 Haerentque S, em. Bin. qui et Iterentque
19 dent Bin. dum S conhibente S, correxi conniuente Binetus.
conhibente Dousa. num semine? 20 crepidante S, em. Bin. cursu
S sursum ego 21 lactibus cj. Bin. 23 casto Meinekius*

713

B. II 177. M. 255

ALCIMI

de Vergilio et Homero

Maeonio uati qui par aut proximus esset,
 Consultus Paean risit et haec cecinit:
 Si potuit nasci, quem tu sequereris, Homere,
 Nascetur, qui te possit, Homere, sequi.

714

B. III 212 M. 258

EIVSDEM

O blandos oculos et inquietos
 Et quadam propria nota loquaces!
 Illic et Venus et leues Amores
 Atque ipsa in medio sedet Voluptas.

715

B. III 211. M. 257

EIVSDEM

Lux mea puniceum misit mihi Lesbia malum:
 Iam sordent animo cetera poma meo.
 Sordent uelleribus hirsuta cydonia canis,
 Sordent hirsutae munera castaneae;
 Nolo nuces, Amarylli, tuas nec cerea pruna:
 Rusticus haec Corydon munera magna putet.
 Horreo sanguineo male mora rubentia suco:
 Heu graue funesti crimen amoris habent!
 Misit dente leui paulo libata placentae
 Nectare de labris dulcia membra suis.
 Nescio quid plus melle sapit, quod contigit ipsa,
 Spirans Cecropium dulcis odore thymum.

5

10

713. Virgilio *S.* 3 Si] Ni *Buech.* — 714. 1 et] nec *Buech.* infacetos *S* inquietos *Bin.* num infūcatos? 2 Set *Buech.* — 715. 1 misi tibi *S* 3 cidonia *S* 5 amarilli *S* caerea *S* 6 coridō *S* 7 succo *S* 9 misi *S* placenta *S* placentae *Munera* *cj. Bin.* membra *S* mella *Bin.* an mixta uel compta? 11 qui *Mey.* 12 caecropium *S* thimum *S.*

CARMINA
CODICIS VATICANI CVIVSDAM

716

[CATONIS]

B. III 110. M. 938

- Vtilibus monitis prudens accomodet aurem.
Non laeta extollant animum, non tristia frangant.
Dispar uiuendi ratio est, mors omnibus una.
Grande aliquid caueas timido committere cordi.
5 Numquam sanantur deformis uulnera famae.
Naufragium rerum est mulier male fida marito.
Tu si animo regeris, rex es; si corpore, seruus.
Proximus esto bonis, si non potes optimus esse.
Nullus tam parcus, quin prodigus ex alieno.
10 Audit quod non uult, qui pergit dicere quod uult.
Non placet ille mihi, quisquis placuit sibi multum.

1 *VaPV* (de *M* cf. *infra*) 2 *VaP Columbanus monostich.*
101, *V* 3 *VaPV* 4 *PV* 5—7 *VaP* 8 *VuP Columbanus mo-*
nost. 102 9 *P* 10 *VaP* 11 *P*

716. Incipiunt sententiae generales in singulis uersibus *Va* (*Vaticanus* s. IX—X, ubi inter *Prosperi exhortationem ad uxorem et P. Syri sententias extant: cf. Maius Class. auctt. e Vatt. codd. edd. V p. 461).* *Inscr. om. C* (Paris. 8069 s. X —XI). Monosticha de moribus. Incerti *P* (*Pithoeus, e quo Opitius Burn. Mey. pendent*). *Pet.* = *Petaianus ap. Burn.* Prouerbia Catonis philosophi *M* (*Marbodi cod. S. Gatian. Turron. n. 164 in Hildeberti et Marbodi ed. Benedictin. p. 1634*), qui u. 1—14, 18, 20—40, 64—68 continet. Uersus Platonis de g̃eo in latinū translati *V* (*Vindobonensis* 2521 saec. XII fol. 141) 1 accomodet *V* 4 corde *Petaianus*

Iuri seruitium defer, si liber haberis.
 Vel bona contemni docet usus, uel mala ferri.
 Ex igne ut fumus, sic fama ex crimine surgit.
 Paulisper laxatus amor decedere quibit. 15
 Splendor opum sordes uitae non abluit umquam.
 Inprobus officium scit poscere, reddere nescit.
 Inridens miserum dubium sciat omne futurum.
 Mortis imago iuuat somnus, mors ipsa timetur.
 Quanto maior eris, tanto moderatior esto. 20
 Alta cadunt odiis, parua extolluntur amore.
 Criminis indultu secura audacia crescit.
 Quemlibet ignauum facit indignatio fortem.
 Diuitiae trepidant, paupertas libera res est.
 Haut homo culpandus, quando est in crimen casus. 25
 Fac quod te par sit, non alter quod mereatur.
 Dissimilis cunctis uox uultus uita uoluntas.
 Ipsum se cruciat, te vindicat inuidus in se.
 Semper pauperies quaestum praediuitis auget.
 Magno conficitur discrimine res memoranda. 30
 Terra omnis patria est, qua nascimur et tumulamur.
 Aspera perpessu fiunt iucunda relatu.
 Acrius adpetimus noua, quam iam parta tenemus.
 Labitur ex animo benefactum, iniuria durat.
 Tolle mali testes: leuius mala nostra feremus. 35
 Saepe labor siccat lacrimas et gaudia fundit.
 Tristibus adficiar grauius, si laeta recorder.
 Quid cautus caueas, aliena exempla docebunt.
 Condit fercla famis, plenis insuauia cuncta.
 Doctrina est fructus dulcis radicis amarae. 40

12 *VaP* 13 *P* 14 *VaCP* 15. 16 *Va* 17. 18 *CP* 19 *VaCP*
 20 *VaP* *Columbanus mon.* 103 21 *VaP* 22. 23 *P* 24 *VaP*
 25. 26 *VaCP* 27 *VaP* 28. 29 *P* 30. 31 *CP* 32 *VaP* 33 *P*
 34 *VaP* 35 *CP* 36 *VaC* 37—41 *Va*

12 differ *id.* sic *Va* si *PM* 17 offitium *C* 18 oīme
 sciat *G* 19 iuuat *C* tenetur *C* 20 tanto tu cautior esto
Columb. 23 quaelibet *Pet.* 25 haud *VaP* tunc *M* cap-
 tandus *Va* (*Maio teste*) 31 oīmis *C* hominis *P* est *om.* *Pet.*
 36 dolor sicut *Va* fundunt *Va* 39 fames *puto* 40 doctri-
 nae et radices *Va*, em. *Buech.*

- Accusans alium propriam prius inspice mentem.
 Qui uinci sese patitur pro tempore, uincit.
 Dum speras seruis, cum sint data praemia seruis.
 Nemo ita despectus, quin possit laedere laesus.
- 45 Ille nocet grauius, quem tu contemnere possis.
 Quod metuis cumulas, si uelas crimen crimen.
 Consilii regimen uirtuti corporis adde.
 [Cum uitia alterius satis acri lumine cernas
 Nec tua prospicias, fis uerus crimen caecus.]
- 50 Suffragium laudis quod fert malus, hoc bonus odit.
 Si piget admissi, committere parce pigenda.
 [Quod nocet interdum, si prodest, ferre memento:
 Dulcis enim labor est, cum fructu ferre laborem.]
 [Laetandum est uita, nullius morte dolendum:
 55 Cur etenim doleas, a quo dolor ipse recessit?]
 Spes facit illecebras uisuque libido mouetur.
 Non facit ipse aeger, quod sanus suaserit aegro.
 Ipsos absentes inimicos laedere noli.
 Vlcus proserpit, quod stulta silentia celant.
- 60 Nemo reuin faciet, qui uult dici sibi uerum.
 Vincere uelle tuos satis est uictoria turpis.
 Nonnumquam uultu tegitur mens tetra sereno.
 Quisque miser casu alterius solacia sumit.
 Vera libens dicas, quamquam sint aspera dictu.
- 65 Vir constans quicquid coepit completere laborat.
 Iniustus, qui sola putat proba quae facit ipse.
 Omne manu factum consumit longa uetustas.
 Haud ullum tempus + uanitas simulata manebit.

42 *VaCV* 43 *Va* 44 *VaCV* 45. 46 *Va* 47 *VaV* 48—
 50 *Va* 51—57 *C* 58—59 *CV* 60—61 *C* 62—63 *CV* 64 *C*
fol. 127 v. 65—68 *solus M continet et quidem* 65 *post 35*, 66
post 36, 67 *post 37*, 68 *post 38*

43 data sint *Va* 45 contempnere *Va* 47 consilium
V 48 *sqq. Disticha uncis inclusi* 48 cernis *Va* 49 uero
Buech. 51 amissi *C* 53 num dolorem? laborem *C* 54 nul-
 lis *C*, em. *Buech.* 56 illecebra *C* 59 silencia *CV* celant *V*
 60 fatiet *C* uul *C* 62 Nunquam *C* tecta *V* 63 solacia sic
CV rimat *V* 68 granitas uel uirtus *Buech.* bonitas ego

Quicquid inoptatum cadit, hoc homo corrigat arte.
Durum etiam facilem facis assuēscendo laborem. 70
Robur confirmat labor, at longa otia soluunt.
Vt niteat uirtus, absit rubigo quietis.
Sat dulcis labor est, cum fructu ferre laborem.
Magni magna parant, modici breuiora laborant.

69 — 74 *V*

70 facis *ego* facit *V* 71 ocia *V* 73 cf. u. 53. post 74:
Debile sepe caput totum dat debile corpus, Et (*lege At*) fir-
num faciunt fortia membra caput *V*, in quo c. 644 sequitur

CARMINA
CODICIS PARISINI 13026

717

B. M. —

Doctiloqui carmen ructatum fonte Maronis
Bis senis numero florens se milibus explet
Et super hos octingentis septem quadraginta
Versibus adiunctis concluditur omne uolumen,
5 Quod cecinit quodam uariato flumine linguae:
Pastores Cererem Bacchum pecus et bona mellis,
Naufragium flamas errores uulnera ludos,
Tartara, post Latium, sic Teucros bella frementes,
Hostibus Ascanium Rutulis in castra relictum,
10 Proelia post redditum, deuictam Marte Camillam,
Et sua cedentem profugo conubia Turnum.

718

Ad Oceanum

B. V 113. M. 1055

Vndarum rector, genitor maris, arbiter orbis,
Oceane o placido complectens omnia [cursu],

P = codex, olim Sangermanensis 1188, saec. IX—X.

717 fol. 75 u. (post c. 507—518. 555—557) sine titulo.

2 numeri *P Vergilius secundum codices 12912 uersibus constat*
5 quondam *Quicheratius (ed. pr. bibl. d. chartes t. II p. 129)*
fulmine *P, em. Buech.* 8 sic] num stic (pro istic)? frēm̄tes
P 11 tornum P.

718. Incipit de oceano *P ibidem.* 1 Vudarum *P*
2 oceano placido *P. supple cum Burm. cursu uel flexu uel motu*

Tu legem terris moderato limine signas,
 Tu pelagus quodcumque facis fontesque lacusque.
 Flumina quin etiam te norunt omnia patrem;
 Te captant nubes, ut reddant frugibus imbres. 5
 Cyaneoque sinu caeli tu diceris oras
 Partibus ex cunctis inmenso cingere nexus.

Tu fessos Phoebi reficis si gurgite currus
 Exhaustisque die radiis alimenta ministras, 10
 Gentibus ut clarum referat lux aurea solem,
 Si mare, si terras caelum mundumque gubernas,
 Me quoque cunctorum partem, uenerabilis, audi.
 Alme parens rerum, supplex precor. ergo carinam
 Conserues, ubicumque tuo committere ponto 15
 Hanc animam, transire freta et discurrere cursus
 Aequoris horrisoni sortis fera iussa iubebunt;
 Tende fauens glaucum per leuia dorsa profundum,
 Ac tantum tremulo crispentur caerulea motu,
 Quantum uela ferant, quantum sint otia remis. 20
 Sint fluctus, celerem ualeant qui pellere puppem,
 Quos numerare libens possim, quos cernere laetus:
 Seruet inoffensam laterum par linea libram;
 Te sulcante uiam rostro submurmuret unda.
 Da pater, ut tute liceat transmittere cursum, 25
 Perfer ad optatos seculo in litore portus
 Me comitesque meos. quod cum permiseris esse,
 Reddam quas potero pleno pro mu[nere] grates.

3 ūris P limite *Heins.* 4 qđcūq; P 5 te neř om̄a P,
 corr. *Burm.* 6 ptant P captant *ego* potent *Buech.* fort. rectius
 7 celi P 8 im̄sa P 9 fesso P si P in *Heins.* gurgitae P
 10 exhaustisq; P al̄m̄ta P 12 ūras P 16 ferete discurre
 cursus P (rs ūix conspicua) fretum et *Burm.* freta et *ego.* num
 decurrere? discurrere gyris *Buech.* 17 horrison P sortē P
 Sortis *Burm.* 19 cerula P. 20 sint *ego* sinat P 21 pupē
 P 22 num uenerare? 23 fol. 76 r. P par *Buech.* pars P
 24 Te] Qua? 25 liceant P cursu *Buech.* (tunc tuto scriben-
 dum) 26 portas P 27 pmisseris P ipse *Burm.* 28 plenas
Mey. fort. recte ꝑmu grates P

CARMEN
CODICIS CORBEIENSIS CVIVSDAM

719

B. M. —

Omnipotens genitor tandem miseratus ab alto
Postquam cuncta dedit caelo constare sereno,
Omnibus in terris diuinum aspirat amorem,
Semper honore pio nomen Natiue Patrisque
5 Ornare et canere paribusque in regna uocari
Auspiciis, hinc progeniem virtute futuram
Egregiam, et totum quae legibus occupet orbem.
Ne tamen in terris mortalia pectora turbet
Ignotum numen, deus aethere missus ab alto,
10 Mortalis uisus potuit quantusque uideri.

Virgo matura fuit iam plenis nubilis annis,
Cui genus a proauis ingens nomenque decusque,
Intemerata toris. talem se laeta ferebat,
Casta pudicitiam miro seruabat amore.
15 Huic se forma dei (caelo demissus ab alto
Spiritus intus alit) casto [†] se corpore miscet.
Ante tamen dubiam dictis solatur amicis:
‘Alma parens, mundi dominum paritura potentem
(Nam te digna manent generis cunabula sancti),

719 ex cod. Corbeiensi saeculi noni ed. Martene coll. ampliss. IX p. 126, ubi hic cento Sedulii libro I adsutus erat. C = siue codex siue editio Martenii.

‘Centonem de Christo Virgilianis compaginatum uersibus apocryphum’ Gelasius papa a. 492—496 in decreto quodam memorat. 13 thoris C

Vade' ait 'o felix nati pietate, quocumque uocaris
 Auspiciis manifesta nouis! hic uertitur ordo
 Huius in aduentu: fides et fama perennis.'
 Dixerat: illa pauens, oculos suffusa nitentes,
 Suspirans imoque trahens a pectore uocem
 Virgo refert: 'haud equidem tali me dignor honore;
 Non opis est nostrae nec fas, nec coniugis umquam
 Praetendi taedas aut haec in foedera ueni.
 Sed post iussa deum nihil est, quod dicta recusem.
 Accipio agnoscoque libens: sequor omina tanta
 Promissisque patris [†] exsequar caelestia dona,
 Admiranda dei tantarum munera laudum.'

Panditur interea domus omnipotentis Olympi
 Sidereum in sedem, terras unde arduus omnes
 Aspicit et natum uerbis compellat amicis:
 'Nate, meae uires, mea magna potentia solus,
 Nate, mihi quem nulla dies ab origine rerum
 Dissimilem arguerit, comitem complector in omnes.
 Te sine nil altum mens inchoat: omnia mecum
 Aeternis regis imperiis; et quidquid ubique est,
 Nulla meis sine te quaeretur gloria rebus:
 Omnia sub pedibus, qua sol utrumque recurrens
 Aspicit Oceanum, uertique regique videbunt.
 Quae tibi polliceor (neque est te fallere quicquam),
 Haec tibi semper erunt uatum praedicta priorum,
 Nec mea iam mutata loco sententia cedit.
 Nascere praeque diem ueniens age, lucifer, almum;
 Nascere, quo toto surgat gens aurea mundo.
 Vnde etiam magnus caelorum nascitur ordo.
 Nascere, ut incipient magni procedere menses,
 Ne maneant [nobis] priscae uestigia fraudis,
 Prospera uenturo laetentur ut omnia saeclo.
 Aggredere o magnos (aderit iam tempus) honores:
 Aspera tum positis mitescent saecula bellis,

20. 25. 78 *male consuti uersus* 27 *praetendit aetas C*
 30 *patri C* 33 *Sydeream C* 37 *in omnes: Aen. IX 277*
 38 *nihil C* 40 *quaeritur C* 50 *nobis om. C (cod.)*

Pacatumque reges patriis uirtutibus orbem.⁵⁵

Haud mora: continuo patris praecepta facessit,
 Aethere se mittit figitque in uirgine uultus
 Nec mortale tuens, afflata est numine quando
 Iam propiore dei. nam tempore . . . eodem
 Matri longa decem tulerunt fastidia menses,
 Et noua progenies mox clara in luce refulxit.
 Mox etiam magni processit numinis astrum,
 Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.

Ille dies primus leti primusque salutis

Monstrat iter uobis ad eum, quem semper acerbum,
 Semper honoratum cuncti celebrate fauentes.
 Annua uota tamen noctem non amplius unam
 Haud segnes uigilate, uiri, dapibusque futuris
 Luce palam cumulate piis altaria donis.
 Hac uestri maneant in relligione nepotes.

Iamque egomet uenio, sedes arcemque reuiso.

Accipite ergo animis atque haec mea figite dicta,
 Ore fauete omnes et huc aduertite mentem.
 E diuerso sedem quotiens uenietis in unam,
 Vndique collecti pacem laudate frequentes.

Cogite consilium, coeant in foedera dextrae,

Qua datur pacis solum inuiolabile pignus.

Discite iustitiam, aeterna in pace futurae
 Concordes animae, si non irrita dicta putatis.
 Nulla dies usquam memori uos eximet aeuo:

Mortalem eripiam formam, et praemia reddam
 Fortunatorum nemorum sedesque beatas.

Non eritis regno indecores, nec uestra feretur
 Fama leuis: mecum pariter considite regnis.

Vrbem quam statuo, uestra est: intrare licebit.

Nusquam abero, et tutos patrio uos limine sistam:

*post 62 permulta deesse appetet 63 lethi C 69 uestris
 et religione C 70 uenio om. C 73 E deleo unum C
 76 datur C et Aen. XI 293. an detur? Condatur Buech.*

Iidem uenturos tollemus in astra nepotes.

Quae uero nunc quoque uobis, dum uita manebit,
Praemia digna feram? non uobis numine nostro
Diuitis uber agri rerumque opulentia deerit.

Fundit humo facilem uictum iustissima tellus

90.

Prouentuque onerat sulcos atque horrea uincit,

Floret ager, spumat plenis uindemia labris,

Exuberat fetus ramos frondentis oliuae,

Quotque in flore nouo pomis se fertilis arbor

Induerit, totidem autumno matura tenebit.

95.

Non liquidi gregibus fontes, non gramina deerunt,

Et quantum longis carpent armenta diebus,

Exigua tantum gelidus ros nocte reponet.

Haec sunt, quae nostra deceat uos uoce moneri.

Viuite felices et condita mente tenete.'

100.

Haec ubi dicta dedit, mox sese attollit in auras
Suspiciens caelum, caput inter nubila condit.

Atque ita discedens terris animisque suorum

Concretam exemit labem purumque reliquit

Aetherium sensum atque aurai simplicis ignem.

105.

Ex illo celebratus honos, laetique minores

Seruauere diem atque haec pia sacra quotannis

Matres atque uiri, pueri innuptaeque puellae

Carminibus celebrant paterisque altaria libant.

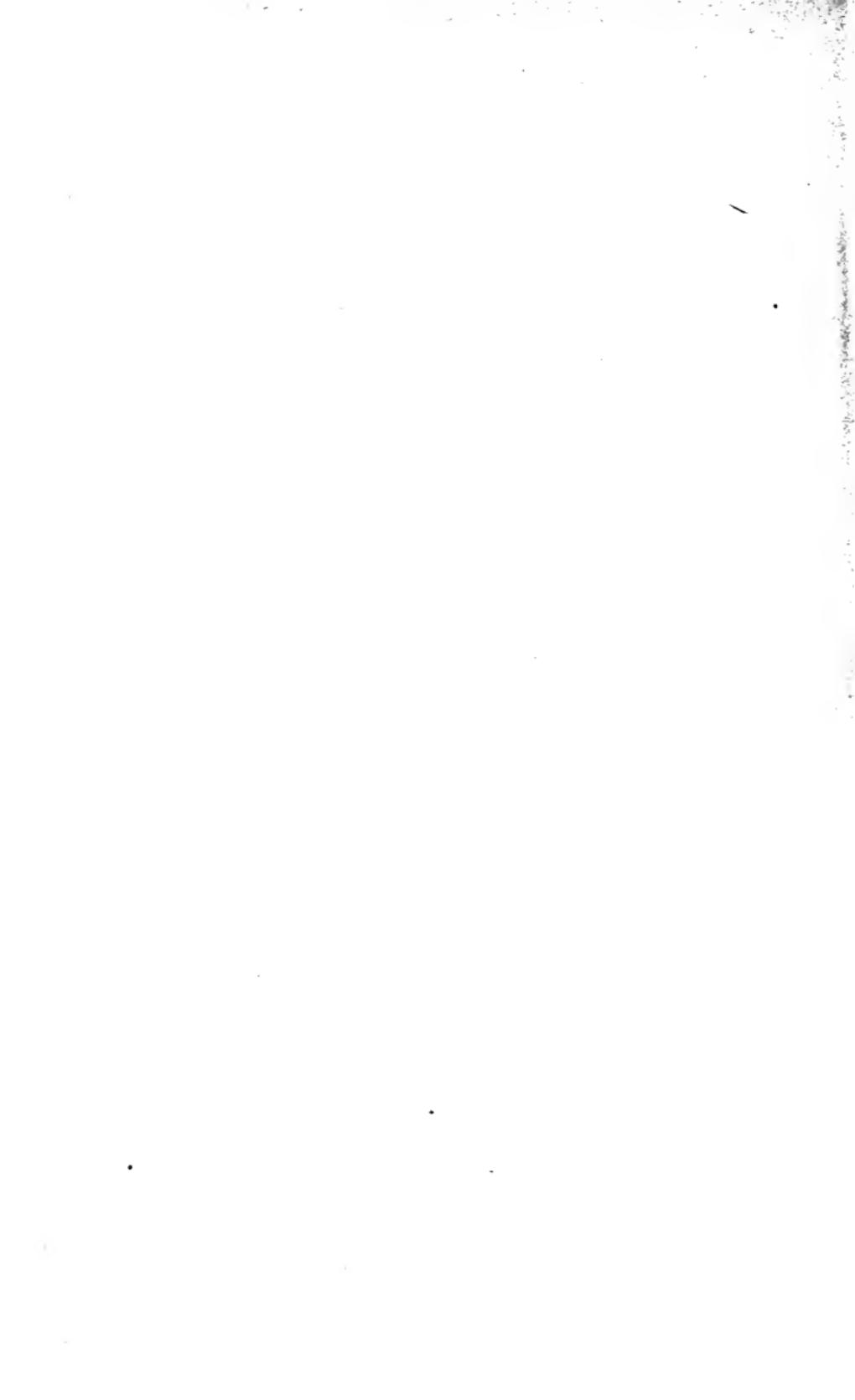
Ast ego qui cecini magnum et mirabile numen,

110.

Haec eadem gentique meae generique manebunt.

87 uobis quoque nunc *puto*   93 foetus *C*   105 Aethe-
rieum *C*

CARMINA
CODICVM SAECVLI X

CARMEN
CODICIS PARISINI 6810

720

Ponticon praefatio

B. V 113. M. 234

Tethya marmoreo fecundam pandere ponto
Et salis aequoreas spirantis mole cateruas
Quaeque sub aestifluis Thetis umida continet antris
Coepit antem, Venus alma, foue, quae semine caeli
5 Parturiente salo diuini germinis aestu,
Spumea purpureis dum sanguinat unda profundis,
Nasceris e pelago placido dea prosata mundo!
Nam cum prima foret rebus natura creandis
In foedus conexa suum, ne staret inerti

720. *A = Parisinus 6810 s. X E = Paris. 8319 s. XI*
fol. 49 r. B = Paris. 6831 s. X C = Paris. 4873 s. XII
ABC Mommsenus (ed. Solin. p. XLI), E Kleinius et ego con-
tulimus. (A Mommseno B dicitur et B ei A; sed 6810 longe
optimus in hoc carmine est) Versus peracti operis B. inser. om.
AE. Item C. Iulii Solini poliistor ponticon C. Etiam AB,
non autem E, Solinum continent.

Versus 1. 2. 13. 3. 14. 4. 15. 5. 16. 6. 17. 7. 18. 8. 19.
9. 20. 10. 21. 11. 22. 12 ordinant AE 1 tethia (sic) EC
tithya A tithia B fecit clam B fecit dea EC, recte A pon-
dere B pandē E 2 equoreus B spiratis A molle Salmas.

ⁱ 3 estifluois E thetis om. C humida E 4 ceptante BEC
menuis B metuis E meniis C et teste Kleinio E quae om. EBC
somine B 5 in aestu desinit C 8 profundis libri creandis
Salmasius profandis E teste Kleinio 9 in fidus E insidiis B

Machina mole uacans, tibi primum candidus aether 10
 Astrigeram faciem nitido gemmauit Olympo.
 Te fecunda sinu tellus amplexa resedit
 Ponderibus fundata suis, elementaque iussa
 Aetherias seruare uices. tu fetibus auges
 Cuncta suis, totus pariter tibi parturit orbis. 15
 Quare, diua, precor, quoniam tua munera paruo
 Ausus calle sequor, uitreo de gurgite uultus
 Dextera prome pios et numine laeta sereno
 Pierias age pande uias. da Nerea molli
 Pacatum gaudere freto uotisque litata 20
 Fac saltem primas pelagi libemus harenas,
 Vos quoque, qui resono colitis caua Tempea coetu
 . . . . .

10 cauans *BE* candidit *BE* 13 librata *BE* fundata *A*.
Ouidius met. I 13 'pond. librata suis,' iussa *A* uisa *EB* num
 iussit? 14 aethereas *B* augens *libri* 16 qm *E* 17 ui-
 treo] uit hinc *B* 18 dextera *libri* (dexia *E*) 19 cla *EB*
 20 gaude *E* 22 quae *Buech.* cytu *AEB*

CARMINA
CODICIS PARISINI 4841

721

B. IV 206. M. 1163

Viuere post obitum uatem uis nosse, uiator?

Quod legis, ecce loquor: uox tua nempe mea est.

722

B. IV 206. M. 1318

Nymphius aeterno deuinctus membra sopore

Hic situs est, caelo mens pia perfruitur.

Mens uidet astra, quies tumuli complectitur artus,
Calcauit tristes sancta fides tenebras.

5 Te tua pro meritis uirtutis ad astra uehebat
Intuleratque alto debita fama polo.

Immortalis eris, nam multa laude uigebit
Viuax uenturos gloria per populos.

Te coluit proprium prouincia cuncta parentem,
10 Optabant uitam publica uota tuam.

Exeruere tuo quondam data munera sumptu
Plaudentis populi gaudia per cuneos.

Concilium procerum per te patria alma uocauit
Seque tuo duxit sanctius ore loqui.

15 Publicus orbatas modo luctus conficit urbes
Confusique sedent, anxia turba, patres,

Vt capite erepto torpentia membra rigescunt,
Vt grex amissio principe maeret iners.

721. *Sine titulo P (= codex, saec. X) fol. 32. Versus sup tumulū sc̄i Augustini epi quos ipse dictauit Paris. 2773 saec. XI fol. 110 u. Sed 'saecularium cuiusdam poetarum' esse Possidius uit. Augustini c. 31 testatur. 1 uates P, Reginensis 421 saec. XI tu nosce Par. 2773 2 est om. Possid. ed. Kramer.*

722. *In P cum 721 cohaeret; seiunxit Pithoeus 1 Nimp̄hius P 4 sca P 5 meritus P 6 intularatque P
10 obtabant P 16 anxia P 18 meret inhers P*

Parua tibi, coniux, magni solacia luctus
 Hunc tumuli titulum maesta Serena dicat.
 Haec indiuidui semper comes addita fulcri
 Vnanimam tibi se lustra per octo dedit.
 Dulcis uita fuit tecum: comes anxia lucem
 Aeternam sperans hanc cupit esse breuem.

20

723

CLAVDII

B. V 15. M. 556

De luna

Luna decus mundi, magni pars maxima caeli,
 Luna iugum Solis, splendor + uas ignis et humor,
 Luna parens mensum numerosa prole renascens!
 Tu biiugos stellante polo sub Sole gubernas,
 Te redeunte dies fraternalis colligit horas,
 Te pater Oceanus renouato respicit axe,
 Te spirant terrae, tu uinclis Tartara cingis,
 Tu sistro renouas brumam, tu cymbala quassas.
 Isis Luna + Choris Caelestis Iuno Cybebe!
 Alternis tu nomen agis sub mense diebus
 Et rursum renouas alterni nomina mensis.
 Tunc minor es, cum plena uenis; tunc plena resurgens,
 Cum minor es: crescis semper, cum deficis orbe.
 Huc ades et nostris precibus dea blandior esto
 Luciferisque iugis concordes siste iuuencias,
 Vt uoluat fortuna rotam, qua prospera currunt.

5

10

15

19 solatia *P* 20 mesta *P* 21 fulchri *P* 22 hoecto *P*
 23 anxia luce *P* D. M. FILS *P* m. pr. in imo paginae margine
 723. *P* fol. 92 u. post Bedam de orthographia, ante 'Epytaphium Adelelmi.' Carmen Claudi de luna *P* ('Alcuini uet. ex Clementis' non in codice, sed in Burmanni schedis Heidelbergensibus legitur) 2 fax Burm. uis puto uagus Buech. humor *P* 3 numerus a sole *P*, em. Buech. 4 Ast ubi iugo *P* Tu ego biiugos Buech. biiugo Burm. 5 alternas? 6 axa *P* 8 renouans *P* remoues Buech. 9 Issis *P* Choris] cluis? Ceres Buech. cibile *P* 12 num resurgis? 14 ūris *P* 15 iuueros *P* (ex parte euanidum), em. Pith. an iuuencos? 16 Et Pith. quae id.

CARMEN
CODICIS PARISINI 4806

724

B. V 115. M. 274

Hoc opus egregium, quo mundi summa tenetur,
Aequora quo montes fluuii portus freta et urbes
Signantur, cunctis ut sit cognoscere promptum,
Quicquid ubique latet, clemens genus inclita proles
5 Ac per saecla pius, totus quem uix capit orbis,
Theodosius princeps uenerando iussit ab ore
Confici, ter quinis aperit cum fascibus annum.
Supplices hoc famuli, dum scribit pingit et alter,
Mensibus exiguis ueterum monimenta secuti
10 In melius reparamus opus culpamque priorum
Tollimus ac totum breuiter comprehendimus orbem:
Sed tamen hoc tua nos docuit sapientia, princeps.

724. Mensuratio orbis terrae finit. Duodecim uersus praedictorū missorū de imperante Theodosio hoc opus feeri incipiunt. Hoc opus *sqq. codex saec. X fol. 28 r. post Dicuili librum de mensura orbis terrae. cf. Dicuil. p. 3 ed. Walck. Sedulio tribuit Meermannus perperam.*

2 freta portus *Pith.* 7 fastibus *Meerm.* 10 priorem *cod., em. Mey. et O. Lahnius* reparemus *cod.* 11 tullimus *cod.* comprehendimus *cod.* 'Non debet mirari quod in primo loco septimi et octaui uersus istorum amphimachrus scriptus est; qm̄ ut reor non imperitia sed auctoritate aliorum poetarum (est factum *addo*) et maxime Virgilii, quem in talibus causis noster simulauit Sedulius, qui in heroicis carminibus raro pedes alienos ab illis posuerunt' *Dicuili codex.*

CARMINA

CODICIS EINSIDLENSIS 266

725

B. M. —

THAMYRA. LADAS. MIDA.

- TH. Te formose Mida iam dudum nostra requirunt
Iurgia: da uacuam pueris certantibus aurem!
MI. Haud moror et lusu nemoris secreta uoluptas
Inuitat calamos: imponite lusibus artem!
TH. Praemia si cessant, artis fiducia muta est.
LA. Sed nostram durare fidem duo pignora cogent:
Vel caper ille, notam frontem qui pingitur albam,
Vel leuis haec et mobilibus circumdata bullis
Fistula, siluicolae munus memorabile Fauni.
TH. Siue caprum mauis uel Fauni ponere munus,
Elige utrum perdas, et erit puto certius omen.
Fistula damnato iam nunc pro pignore prompta est.
LA. Quid iuuat insanis lucem consumere uerbis?
Iudicis e gremio uictoris gloria surgat.
TH. Praeda mea est, quia Caesareas me dicere laudes
Mens iubet: huic semper debetur palma labori.

725 sq. ex E (codice saec. X p. 206 sq.) primus ed. et ple-
raque emend. Hagenus philologi t. XXVIII 338 sqq. 'Laudes
Neronis' Peiperus. 1 formosa E 2 Iuria dam E 3 cusu
E 5 LA Peiper (progr. gymnas. Magdal. Wratislav. 1870
p. 29 sqq.) 6 LA del. idem 7 nota et alba Hagen 8 ex
nobilibus E 9 fistola E munus et E, et delendum en Hag.
11 omne E 12 empta E prompta Peip.

- LA. Et me sidereo corruptit Cynthius ore
Laudatamque chelyn iussit uariare canendo.
- MI. Pergite io pueri promissum reddere carmen.
Sic uos cantantes deus adiuuet! incipe Lada
Tu prior, alternis Thamyras imponat honorem.
- LA. Maxime diuorum caelique aeterna potestas,
Seu tibi, Phoebe, placet temptare loquentia fila
Et citharae modulis primordia iungere mundi,
† Carminibus uirgo furit et canit ore coacto:
Fas mihi sit uidisse deos, fas prodere mundum.
Seu caeli mens illa fuit seu solis imago,
Dignus utraque stetit . . ostro clarus et auro
Intonuitque manu. Talis diuina potestas
Quae genuit mundum septemque intexit orbis
Artificis zonas et toto miscet amore:
Talis Phoebus erat, cum laetus caede draconis
Docta repercusso generauit carmina plectro.
Caelestes ulli si sunt, hac uoce locuntur!
Venerat ad modulos doctarum turba sororum
- TH. Huc huc Pierides uolueri concedite saltu:
Hic Heliconis opes florent, hic uester Apollo est!
Tu quoque Troia sacros cineres ad sidera tolle
Atque Agamemnoniis opus hoc ostende Mycenis.
Iam tanti cecidisse fuit! gaudete ruinae
Et laudate rogos: uester uos tollit alumnus.
- plurima barba
Albaque caesaries pleno radiabat honore.

† cintius

17 corruptit *E*, *em. Peip.* tincius *E* 18 celin *E* 19

camen *E* 21 alternus tamyras imponit *E* 22 ceterique *E*
 23 TH *et* 26 LA *E* 23 temptare *Peip.* emitare *E* imitare *Hag.*
 24 Et] Seu *Hag.* citare *E* 25 Carmine seu *puto* 28 utroque *E*, *em. Peip.* deus *add. Peip.* an ostro praeclarus? tunc *add. Hag.* 30 oris *E* 31 et totum *puto* 35 sonarum *E*
 36 cf. 672, 29 37 eliconis *E* 38 Tum *E* sacres *sed corr.*
E 39 agamemnonis *E* 42 sq. *bibliopegi incuria deleti sunt*

Ergo ut diuinis impleuit uocibus auras,
Candida flauenti distinxit tempora uitta
Caesareumque caput merito uelauit amictu.
Haud procul Iliaco quondam non segnior ore
Stabat et ipsa suas delebat Mantua chartas.

. .

45

726

B. M. —

GLYCERANVS. MYSTES

- GL. Quid tacitus Mystes? MY. Curae mea gaudia turbant,
Cura dapes sequitur, magis inter pocula surgit
Et grauis anxietas laetis *incumbere* gaudet.
- GL. Non satis accipio. MY. Nec me iuuat omnia fari.
- GL. Forsitan imposuit pecori lupus? MY. Haud timet 5
hostes
- Turba canum uigilans. GL. Vigiles quoque somnus
adumbrat.
- MY. Altius est, Glycerane, aliquid; non hoc, pater;
erras.
- GL. Atqui turbari sine uentis non solet aequor.
- MY. Quod minime reris, satias mea gaudia uexat.
- GL. Deliciae somnusque solent adamare querellas. 10
- MY. .
- Quae spargit ramos, tremula nos uestiet umbra.
- GL. En thymus et tenero corpus submittere prato
Herba iubet: tu dic, quae sit tibi causa tacendi. 15
- MY. Ergo si causas curarum scire laboras,
Cernis ut adtrito [†]diffusus cortice fagus
Annua uota ferat sollemnisque induat aras?
Spirant templa mero, resonant caua tympana palmis,

45 aures E 47 celabit E, em. Peip. Midae iudicium de-
esse uidit Hagen.

726. 6 sonus E 7 non non E non hoc ego 8 atquin
E 10 diliciae E 11 post 15 posui 12 lacunam agnouit
Hag. 14 Uetimus et E, em. Peip. Ne timeas Hag. summi-
ttere E 11 labores E 16 diffusus E diffusa Hag. ex add.
Peip. dubitanter 17 inbuet E, em. id.

20 Maenalides teneras ducunt per sacra choreas,
 Tibia laeta canit, pendet sacer hircus ab ulmo
 Et iam nudatis ceruicibus exuit exta.
 Ergo non dubio pugnant discrimine nati
 Et negat huic aevo stolidum pecus aurea regna?
 Saturni rediere dies Astraeaque virgo
 25 Totaque in antiquos redierunt saecula mores.
 Condit securus tota spe messor aristas,
 Languescit senio Bacchus, pecus errat in herba.
 Nec gladio metimus nec clavis oppida muris
 Bella tacenda parant, nullo iam noxia partu
 30 Femina quaecumque est hostem parit, arua iuuentus
 Nuda fodit tardoque puer domifactus aratro
 Miratur patriis pendentem sedibus ensem.
 Sed procul a nobis infelix gloria Sullae
 Trinaque tempestas, moriens cum Roma supremas
 35 Desperavit [opes] et Martia uendidit arma.
 Nunc tellus inculta nouos parit ubere fetus,
 Nunc ratibus tutis fera non irascitur unda,
 Mordent frena tigres, subeunt iuga saeva leones.
 Casta faue Lucina, tuus iam regnat Apollo!

ae	u	t o	so-
19 Minalides <i>E</i>	21 extra <i>E</i>	22 num dubie <i>E</i>	23 so-
solidum <i>E</i>	24 dies redit astrea certos <i>E</i> , <i>em. Hag.</i>	26 se-	
25 desperavit [opes]	27 bacus <i>E</i>	28 opida <i>E</i>	31 domi-
t errat			t errat
fultus <i>Hag.</i>	32 ensem <i>E</i>	33 sille <i>E</i>	34 Tetraque <i>t.</i>
Marii <i>Hag.</i>	35 desperabit <i>E</i>	36 opes <i>add. Peip.</i>	
38 subeunt <i>E</i> , <i>em. Peip.</i>	39 <i>Verg. ecl. 4, 10.</i>	Apollo. Finit <i>E.</i>	

CARMEN

CODICIS EINSIDLENSIS 326

B. V 121. M. 1061
(u. 1—12).

727

Quadam nocte Niger dux nomine, Candidus alter
Forte subintrarunt unica tecta simul.
Candidus exhibuit secum ter quinque nitentes
Totque geris nigro, Maure, colore pares.
‘Candide, de nostris primus quis,’ dixerat alter,
‘Prouidet excubias? nam tua iussa sequar.’
Haec placido contra respondit Candidus ore:
‘Iudicio quemquam nolo grauare meo,
Ne noua lis socios per me conspiret in arma;
Sed tibi consilium non remouebo meum.
Ordine disponam socios discumbere cunctos,
Quos sors nona legat noctis in excubias.
Candida sed sedeat nigris commixta caterua,
Vt me uelle uiros fallere nemo putet.
Quattuor eximii candoris, quinque nigelli,
Candiduli bini, unicus atque niger,
Splendentes terni, fuscata pelle nigellus,
Candidus hinc unus carboneique duo,
Fulgentes bini, fuscato tegmine terni,

727. *E = Einsidensis saec. X fol. 88 r. descriptsit Th. Mommsenus mus. rhenan. 1854 p. 298. V = Valentianus 394 saec. X fol. 47 u.; huius paginae scripturam saeculo XI tribuo.*

1 Quidam cod. Meermannii (*Claromontanus*) ap. Burm., u.

1—12 libere corruptos exhibens nom̄ *V* 3 quinque] *V* *V*
4 geris nigro *L. Muell.* niger nigros *EV* maure *V* more *E*
6 iussa *V* dicta *E* 7 Heaec *V* 9 c̄spiret *V* 12 Quae *V*
13 commixta caterua *V* cateruis *E* u. 15—28 *E* et 15—22
L (*Vossianus quart. 33 saec. X fol. 58 r.*) exhibit. In *L* prima
cuiusque lineae littera deest. 15 uatuor *L* 17 trini fuscato *E*
nigelli *L* 19 fuscata *L* trini *E*

- 20 Candidus hinc unus carboneique duo,
 Candiduli bini splendentes pelle decora,
     Quos sequitur cunctos unicus atque niger.²
 Hoc super ingenio cunctos sors nona nigellos
     [†]Sic cecidit; turba candida sorte caret.
- 25 Dux niger excubias solus cum milite fusco
     Perugil ingratis duxit adusque diem,
 Ast placidum tota carpebat nocte soporem
     Candidus ingenio praeditus atque sui.

21 [L]ucentes bini strophii candore corusci L   24 Se-
 creuit L. Muell. 26 ingratus E, em. Muell. In V post u. 14
 altera haec solutio quaestionis, uersibus leoninis scripta, sequi-
 tur (et quidem bis in eadem pagina), quae etiam in P (Parisino
 2772 saec. X—XI fol. 87 u.) extat:

- Bis duo nunc niuei praesunt et quinque nigelli,
 His supponuntur clari duo postque secuntur
 Vnius et tetri interimunt uestigia terni
 Albi lacte magis, Maurus quoque nectitur ipsis.
 5   Candidus inseritur, niger unus et alter habetur,
 His cristallini sociantur in ordine bini,
 Tres titubant nigri lactantis robore uicti.
 Post duo coruini, ac niuei sunt denique bini,
 Orbem tunc furuus demum determinat unus.
 10   Ordine dispositi damnentur sorte noueni.
 Styx inimica suos consumpserit ante nigellos,
 Quam clari uitam perdant corporibus aptam!

1 nam P nigelli P   2 Is P sequntur V ^{re} semel   5 ab-
 etur P   6 Cristalini color sociant, om. his, P   7 lanctantis
 V semel   8 duo super rasura P s V semel, P st V ¹ bini P
 9 d&mitat P   10 dampnentur morte P   10—12 om. V bis
 11 stix P. — In V his uerbis solutio sequitur:
 Quatuor et pentas duo monas tris (l. tres) mias unus
 Hinc dias ambo trias unus dias et duo monas.
 — In E 641 et 687 secuntur, deinde sine titulo
 Iustius inuidia nihil est, quae protinus ipsum
 Corrodit auctorem excruciatque animam.

CARMINA
CODICIS PARISINI 8440

728

Versus ad puellam

B III 272. M. 1009

Candida iam nostris aptentur colla lacertis,
Suspenso maneat poplite noster amor,
Lusibus optatis noctis luctemur in umbris,
Peruigiles laudes, o rubicunda dies.

5 Fulgidus ardenti iungatur saphirus auro,
Floribus in thalamis cincta cupressus † eat,
Exultent nostro magnae certamine nymphae,
Tactibus exultes tuque puella meis!

729

Responsum puellae

B. III 273. M. 1010

Conspicua primum specie quam fata bearunt
Desine † pompifero tu uiolare toro.
Absit ut albiplumem ualeat calcare columbam
Inter tot niueas rustica miluus aues,
5 Nec rubeis carduus succrescat iure rosetis,

728. Versus cuius poetae ad quendam puellam P (codex,
saec. X, fol. 1 r.) 1 aptant P colla Wakker crura P
2 tumeat Lachmannus. an manet? 4 laudeb P, sed b m.
† dus

pr. corr. in s laudet iam Pith. 6 Florib; in talamis P ouet
Buech. 7 nostro m. pr. supr. lin. P nimphę P.

729. Resp̄ puellae ad poetam P. 1 Conspicuam et spetiē
P, em. Buech. 2 pestifero uel simile quid expectes thoro P
ioco Buech. 4 aives P 5 card: P cardus Burm. rure Schrader

Lilia nec campis uana cicuta premat,
 Nec miser eximiae ceruae iungatur asellus,
 Quem stimulis crebris sarcina saeuia domat.

730

De uoce hominis absona

B. M. —

Dissona uox hominis rugitum signat aselli
 Grunnitumque suis et raucae murmura mulae,
 Quae bos mugitu fingit blateatque camelus,
 Quodque lupus ululat uel [quod] uulpecula gannit,
 5 Quod pardus felit, quod rachat pessima tigris,
 Quod glatit catulus, quod miccit saetiger hircus,
 Absona cuncta sonat et dulcia nulla repingit.
 En qualis socia non nostrae uocis amica!
 Desine iam talis incassum pandere labra,
 10 Desine iam frustra pulmonum rumpere fibras,
 Desine postremo miserum discerpere guttur!
 Num deus hoc recipit, quod homuncio sanus abhorret?

6 n& campis *P* 8 stimulas, sed corr., *P*.

730. fol. 38 u.; ineditum. 1 num ruditum? 2 grunitūq;
P 3 Qui *P* blatteatque *P* 4 uel uulpicla *P* 5 rahat
P ranchat *Buech.* 6 setiger hyrc' *P* 7 adsona *P.* num
 refingit? 8 .E. quelis sotia *P*; correxi Estque illis *Buech.*
 10 fibra *P* teste *Duebnero* 12 hoc] h̄ *supr. lin.* *P* homuntio *P.*

CARMINA
CODICIS VOSSIANI Q. 33

731

LACTANTII

B. M. —

De aue phoenice

Est locus in primo felix oriente remotus,
Qua patet aeterni maxima porta poli,
Nec tamen aestiuos hiemisue propinquus ad ortus,
Sed qua sol uerno fundit ab axe diem.
Illic planities tractus diffundit apertos,
Nec tumulus crescit nec caua uallis hiat;
Sed nostros montes, quorum iuga celsa putantur,
Per bis sex ulnas eminet ille locus.
Hic solis nemus est et consitus arbore multa
Lucus perpetuae frondis honore uirens.
Cum Phaethonteis flagrasset ab ignibus axis,
Ille locus flammis inuiolatus erat.
Et cum diluuium mersisset fluctibus orbem,
Deucalioneas exsuperauit aquas.
Non huc exsanguis Morbus, non aegra Senectus,

5

10

15

731. Versus Lactantii de aue foenice *V* (= *Vossianus*, saeculi X, fol. 73 r.) Reliquos Heinsii libros, recenti omnes origine (s), plerumque omitto praeter B (Bodleianum) saec. XII, quem Heins. passim adfert. s = omnes uel plerique, (s) = pauci. 2 caeli *V* poli rell. 3 ue *B* u///e (a inras.) *V* que s 4 axo, sed corr., *V* 8 imminet *B* 9 et] stat *Heinsius* 11 foetonteis *V* 14 deucaloneas *V* 15 hunc s *Heins.* exsangues morbi *B*s

Nec Mors crudelis nec Metus asper adit
 Nec Scelus infandum nec opum uesana Cupido
     Aut † metus aut ardens caedis amore Furor:
 Luctus acerbus abest et Egestas obsita pannis
 20   Et Curae insomnes et violenta Fames.
 Non ibi tempestas nec uis furit horrida uenti
     Nec gelido terram rore pruina tegit.
 Nulla super campos tendit sua uellera nubes
     Nec cadit ex alto turbidus humor aquae.
 25 Sed fons in medio est, quem uiuum nomine dicunt,
     Perspicuus lenis dulcibus uber aquis,
 Qui semel erumpens per singula tempora mensum
     Duodecies undis irrigat omne nemus.
 Hic genus arboreum procero stipite surgens
 30   Non lapsura solo mitia poma gerit.
 Hoc nemus, hos lucos ausi incolit unica phoenix,
     Vnica, sed uiuit morte refecta sua.
 Paret et obsequitur Phoebo memoranda satelles:
     Hoc Natura parens munus habere dedit.
 35 Lutea cum primum surgens Aurora rubescit,
     Cum primum rosea sidera luce fugat,
 Ter quater illa pias inmergit corpus in undas,
     Ter quater e uiuo gurgite libat aquam.
 Tollitur ac summo considit in arboris altae
 40   Vertice, quae totum despicit una nemus,
 Et conuersa nouos Phoebi nascentis ad ortus
     Expectat radios et iubar exoriens.
 Atque ubi Sol pepulit fulgentis limina portae

16 ^s aper *V*   18 Aut Mars *Iunta*, *edd.* caedis *s* cedit *B*
 adit *V*   19 et ^egestas *V*   21 furet *V*   23 Nullaque per
B   24 humor *sic V*   25 est *s*, *om.* *V* ^u*s* *B* *uiñū* *V* *m. pr.*
 26 iugibus *Heins.*   27 mensium *B*   29 Hoc *B* arbor *pcero*
V (*eum m. sec.*)   31 fenix *V*   33 parit *V* foebu *V*
 34 mu^{|||||}nus *V*   35: *fol. 73 u.* *V*   37 irriguas *Heins.*
 undans *V*   39 consedit *V*, *pauci ex s*   41 foebi *P*   43
 ubi *m. pr. ex ibi V*

Et primi emicuit luminis aura leuis,
 Incipit illa sacri modulamina fundere cantus   45
 Et mira lucem uoce referre nouam,
 Quam nec aëdoniae uoces nec tibia possit
 Musica Cirrheis assimilare modis.
 Sed neque olor moriens imitari posse putetur
     Nec Cylleneae fila canora lyrae.   50
 Postquam Phoebus equos in aperta effudit Olympi
     Atque orbem totum protulit usque means,
 Illa ter alarum repetito uerbere plaudit
     Igniferumque caput ter uenerata silet.
 Atque eadem celeres etiam discriminat horas   55
     Innarrabilibus nocte dieque sonis,
 Antistes luci, nemorum ueneranda sacerdos
     Et sola arcanis conscientia, Phoebe, tuis.
 Quae postquam uitae iam mille peregerit annos
     Ac se reddiderint tempora longa grauem,
 Vt reparet lapsum fatis uergentibus aeuum,   60
     Adsuertum nemoris dulce cubile fugit,
 Cumque renascendi studio loca sancta reliquit,
     Tum petit hunc orbem, mors ubi regna tenet.
 Dirigit in Syriam celeres longaeua uolatus,
     Phoenicis nomen cui dedit ipsa Venus,
 Secretosque petit deserta per auia lucos,
     Sicubi per saltus silua remota latet.
 Tum legit aerio sublimem uertice palmam,
     Quae Graium Phoenix ex aue nomen habet,   70

44 primum ς 46 luce *et* noua *V* referre *V* ciere *uel*
 mouere ς 47 aidoneae *V* ydoniae *B* idoneae ς 48 cirreis
V adsimulare ς , *dedi ex V*   49 nec *B* oloro, *ultimo o eraso*,
V putatur ς 50 cylleneae *V* lirae *V*   51 foebus *V* diffundit
V refundit ς effundit *Heins.*   52 Vtque *B* pertulit *Buech.*
 protulit Oceano *Heins.*   53 ~ *V* u. 56. 55. 54 *pauci ex* ς
 56 Non err(*uel enarr*)abilibus ς 57 antestites *V* nemorum
 luci ς 58 archanis *V* foibe *V*   59 millae *V*   61 spatiis ς
 62 Assuetum *V* cubicule *V*   63 relinquit *V* ς reliquit *alii (?)*
 64 mors] mox *V* rell.   65 Fenicis *V* foenicem ς Phoenices
edd. ipsa uetustas *V*   68 Hic ubi *edd.* silua] illa *Heins.* sola
 Oud.   69 fol. 74 r. *V*   70 gratum *libri, em.* *Heins.* fenix *V*

In quam nulla nocens animans prorumpere possit,

Lubricus aut serpens aut avis ulla rapax.

Tum uentos claudit pendentibus Aeolus antris,

Ne violent flabris aera purpureum

Neu concreta notis nubes per inania caeli

75

Submoueat radios solis et obsit aui.

Construit inde sibi seu nidum siue sepulcrum;

Nam perit, ut uiuat: se tamen ipsa creat.

Colligit hic sucos et odores diuite silua,

Quos legit Assyrius, quos opulentus Araps,

80

Quos aut Pygmeae gentes aut India carpit

Aut molli generat terra Sabaea sinu.

Cinnamon hic auramque procul spirantis amomi

Congerit et mixto balsama cum folio.

Non casiae mitis nec olentis uimen acanthi

85

Nec turis lacrimae guttaque pinguis abest;

His addit teneras nardi pubentis aristas

Et sociam myrrae uim, panacea, tuam.

Protinus + instructis corpus mutabile nido

Vitalique toro membra quieta locat.

90

Ore dehinc sucos membris circumque supraque

Inicit exequiis inmoritura suis.

Tunc inter uarios animam commendat odores

Depositit tanti nec timet illa fidem.

Interea corpus genitali morte peremptum

95

71 perrumpere pauci ex 5, non V   73 eolus V   75 nothus
V, em. Heins. noto 5   75. 76 post 88 ponit Francius   76 radius
V & ussit *V*(5)   77 sq. delet Oud. sepulchrum *V* sed tamen
V 5 num cremat?   79 hic puto hinc libri deuia siluae *B*

e

81 pigm.ae *V* Panchaeae *Heinsius*, cod. *Bartholinius* Indica 5
 82 saba *V*   83 Cynamoum hic *V* Cinnamum (uel Cinnamomum) hinc 5 cinnamon cod. *Barth.*   84 Congregat *B* spu-
 mantis *V*   85 mitis, sed corr., *V* achanti *V*   88 Et sociam
 myrrae uini panachea ture *V* socia uel sociam 5 (sociat unus
 cod.) ture, thuris, tuae, tuam 5   89 instructis *V* instruitur
 puto instratis uel instratus 5 mobile *V* notabile *B* mortabile
 5 mutabile 5   90 Nidaliq; *V* Intalique 5 uieta *Heinsius*

r

91 circū quaq; supa *V*   92 obsequiis *B*   93 Luci Buech. Tunc
 Mithrae in u. *Barthius*   94 m. pr. in mg. additus *V* depositā *V*

Aestuat et flammam parturit ipse calor,
 Aetherioque procul de lumine concipit ignem:
     Flagrat et ambustum soluitur in cinerem.
 Quos uelut in massam cineres ^tin morte coactos
     Conflat; et effectum seminis instar habet.
 Hinc animal primum sine membris fertur oriri,
     Sed fertur uermis lacteus esse color.
 Creuerit inmensum subito cum tempore certo,
     Seque oui teritis colligit in speciem,
 Inde reformatur qualis fuit ante figura
     Et Phoenix ruptis pullulat exuuiis.
 Ac uelut agrestes, cum filo ad saxa tenentur,
     Mutari tiniae papilione solent,
 Non illi cibus est nostro concessus in orbe
     Nec cuiquam inplumem pascere cura subest.
 Ambrosios libat caelesti nectare rores,
     Stellifero tenues qui cecidere polo.
 Hos legit, his alitur mediis in odoribus ales,
     Donec maturam proferat effigiem.
 Ast ubi primaeua coepit florere iuuenta,
     Euolat ad patrias iam redditura domos.
 Ante tamen, proprio quicquid de corpore restat,
     Ossaue uel cineres exuuiasque suas
 Vnguine balsameo murraque et ture soluto
     Condit et in formam conglobat ore pio.
 Quam pedibus gestans contendit solis ad ortus

96 flamas *edd.* uett. protulit (5)   97 aethereoque 5
 98 cineres *B*   99 Hos *edd.* in more coactus *V* sine more
Heins. natura *Buech.*   100 et ad foetum (5) habent 5, *Heins.*
 102 uermi 5   103 cum om. *V*   104 fol. 74 u. *V* sese *Heins.*
 Seque ut oui 5 teritis *V*   105 quali *Heins.* recte   106 fe-
 nix *V* exubiis *V*   107 uelud *V* agrestis *B* cum solo *V* ad
 taxa *Thomasius* tenetur *B*   108 Motare *V* Motari *B* pennae
libri tineae *Thomasius* papilionis *V*. cf. *Ouid. met. XV* 372 sqq.
 109 est om. *V*   112 teneri 5   114 perferat 5   115 Has
 ubi *V* cooperit *V* iuuentus *V*   116 Et uolat *B*   118 Ossa-
 quae *V*   119 muraq; *V* soluta unus cod.   121 Quae *B*
 genstans *V* solis ad urbem (Heliopolim) *Barthius fort. recte;*
an ad arces?

Inque ara residens ponit in aede sacra,
 Mirandam sese praestat praebetque ^t uidenti;
 Tantus aui decor est, tantus habundat honor.
 125 Principio color est, quali sua semina celant,
 Mitia quo croceo Punica grana tegunt.
 Qualis inest foliis, quae fert agreste papauer,
 Cum pandit uestes Flora rubente solo.
 Hoc humeri pectusque decens uelamine fulget;
 130 Hoc caput, hoc ceruix summaque terga nitent.
 Caudaque porrigitur fuluo distenta metallo,
 In cuius maculis purpura mixta rubet.
 Clarum inter peunas insigne est ^t super, Iris
 Pingere ceu nubem desuper alta solet.
 135 Albicat insignis mixto uiridante zmaragdo
 Et puro cornu gemmea cuspis hiat.
 Ingentes oculos credas geminos hyacinthos,
 Quorum de medio lucida flamma micat.
^t Aequatur toto capiti radiata corona
 140 Phoebei referens uerticis alta decus.
 Crura tegunt squamae fuluo distincta metallo;
 Ast unguis roseo tinguit honore color.
 Effigies inter pauonis mixta figuram
 Cernitur et pictam Phasidis inter auem.

122 arma *V.* Sic uel coma, alma, auis ς promit libri.
em. Heins. 113 uehementes *V* uehentis uel uehementis uel
 uehenti ς uidenti *Heins.* 124 ibi libri aui *Heins.* honos (ς)
 125 qualis libri quali ego sub siderę caeli *V* et fere rell., cor-
 rixi sub cortice uel uellere laeui *Heins.* cf. *Ouid. met.* X 736
 126 Mittia qui croceo pumica *V* qui etiam ς quem croceum
Heins. quo ego legunt *codd.*, *em. Heins.* 128 flore libri polo
 ς solo *Heins.* caelo *V* 129 humeros *Oud.* (humerus unus
cod.) que sub lin. add. m. pr. *V* 131 flauo *B* distincta ς (?)
 133 Harum *V* ς Clarum ς inter om. *V* insigne super *V* insi-
 gneque (uel insignes) desuper ς aris *V* 134 aura *V* ara,
 atra, axa, archa, alta ς 135 mixtis *V* misto ς cristas *Burm.*
 136 Purpureo uel Et patulo *Heins.* 137 oculos ς oculi *V*
 hiacinthos *V* 138 fol. 75 r. *V* lucidā *V* 139 Aequat aq;
 notho *V* et fere ς Aequatur toto *edd.* Aptatur *Oud.* aq;] apex
 idem 140 Foebo. ^e *V* 141 flauo (ς) distinctā *V* 142 tin-
 git *B* pingit ς 143 figura *V* 144 fasidis *V*

- Magnitiem, terris Arabum quae gignitur, ales
 Vix aequare potest, seu fera seu sit aus. 145
- Non tamen est tarda ut uolucres, quae corpore magno
 Incessus pigros per graue pondus habent,
 Sed leuis ac uelox, regali plena decore:
 Talis in aspectu se tenet usque hominum. 150
- Huc uenit Aegyptus tanti ad miracula uisus
 Et raram uolucrem turba salutat ouans.
 Protinus exculpunt sacrato in marmore formam
 Et titulo signant remque diemque nouo. 155
- Contrahit in coetum sese genus omne uolantum,
 Nec praedae memor est ulla nec ulla metus.
 Alitum stipata choro uolat illa per altum
 Turbaque prosequitur munere laeta pio.
- Sed postquam puri peruenit ad aetheris auras,
 Mox redit illa; suis conditur inde locis. 160
- At fortunatae sortis felixque uolucrum,
 Cui de se nasci praestitit ipse deus!
 Femina seu, [seu] masculus est, seu [denique] neutrum:
 Felix quae Veneris foedera nulla colit!
- Mors illi Venus est: sola est in morte uoluptas: 165
- Vt possit nasci, appetit ante mori.
 Ipsa sibi proles, suus est pater et suus heres,
 Nutrix ipsa sui, semper alumna sibi.
 Ipsa quidem, sed non eadem, quia et ipsa nec ipsa est,
 Aeternam uitam mortis adepta bono. 170

145 Magnitiem libri Magna etiam *Heins.* q; *V* 147 tarda
 5 parua *V* 5 pigra (5) 149 decora *V* 150 an Ales? in aspe-
 c tus se *V* adspectum (5) tenet *V* (5) praebet, probat, exhibit
 5 151 Hic uenit //// (*rasura trium litt.*) aegyptus *V* Conuenit
edd. 152 resultat *V* fort. recte 153 insculpunt (5) in cor
 marmore (cor erasum) *V* 155 coetus *V* coelum *B* omnē *V*
 156 nec memor ulla (5) nec ullus metus *V* 157 Alitū *V*
 158 murmure *Heins.* 161 A uel Ah puto filisque *V* felixque,
 filiisque 5 filique uolucrem *Heins.* 163 Dedi ex *V*, nisi quod
 denique et seu addidi, ubi seu *V* sit aut uel sit uel meliores ex
 5 quinque. seu forte neutrum eidem Femina seu mas sit seu
 neutrum seu sit utrumque *Heins.* 165 uoluntas *B* 167 pro-
 lis *V* 169 quia] que *V* et ipsa om. *V*; recte 5 170 adepta
 m

732

Pasiphaes fabula

B. III 232. M. 997

| Filia | Solis |
 | Aestuat igne no[u]o |
 | Et per | prata iu[eu]ncum |
 | Mentem | perdita | quaeritat. |
 5 | Non illam thala[mi] pudor | arcet,

V m. pr. — Ad hoc carmen illustrandum faciunt haec ex libello de septem miraculis mundi desumpta, quem ex cod. Vindob. 16 s. VIII ed. Hauptius ed. Ouid. Halieut. p. 67 sqq.: 'Tertium est quod de foenice Lactantius refert. magna, ait, corpore et decora plumis unguibusque et oculis. quae alterius avis non est coniuncta consortio nec iuncta coniugio. nam et nescire homines manifestum est cuius sit generis, masculus an femina siue neutrum (u. 163). haec postquam mille transierit annos, petit locum omnibus mundanis locis praeminentem, in quo habetur lucus uiridi coma uerno hibernoque perdurans, in cuius medio fons est magnus et ubertate profluus et lenitate praeclarus (25). huius in litore (est addo) arbor nobilis reliquas luci arbores proceritate praecellens. in huius arboris uertice haec avis diuersis pigmentorum generibus construit sibi nidum seu sepulchrum (77) insedensque in medio eius ore odoramenta adtrahit seque ex his tegit. tunc diuersis modulis incipit cantus suaves effundere ac de nido exiliens aquarum se undis inmergit. idem cum ter quaterque repetierit, ascendit iterum adtrahitque denuo super se odoramenta, quae detulit. emicante autem sole primum ei iubar ingerit igneum, adprehensoque nido tota integre concrematur. tunc puluis exustus ex se colligitur, in unam massam quasi in oui speciem congregatur ac exinde iterum resurgens resumpta uita nutritur, nec cuiquam homini, dum implumis est, pascere cura subest (110), sed rore tantum caelesti nutritur et ad pristinam speciem reuocatur, et ipsius figurae his denique plumis eodemque colore reparata progreditur ut prius fuerat ante mortem. quod miraculum nostrae resurrectionis fidem adfirmat et manifeste ostendit qualiter homo luteus in pulueremque redactus iterum de ipsis fanillis tuba canente resuscitandus sit.'

*732. Post Rufinum de metris (p. 2709—2715 P.) et metro-
 rum Horatianorum enumerationem: Idem (lege Eisdem) metris
 pasiphens incipit fabulam (fol. 132 r.) Pedum distinctiones ex
 V non mutatas addidi. Ed. pr. Binetiana lectiones adnotavi, ubi
 Pasiphae fabula ex omnibus metris Horatianis 2 nouos
 V, sed corr. m. pr. 3 pratra V 5 thalasmi (pro thala[mi]) V*

6 hosnor, corr. m. pr., *V* honos *R(eginensis Heinsii)* 8 uol-
tus *Bin.* 9 p|tidas *V* Praetidas *R. Bin.* 10 Isis alta est om.
Bin. 11 qđ *V* iuuencia *Dousa cornil V cornu R cornibus*
ego cor nihil ed. Cruquii e V sumpta cornua in Bin. forte *VR*
frontem *Bin.* in fronte eleuat ed. *Patisson.* 1587 eleuat *R*
12 miseres *V* 13 copias *V* 14 fol. 132 u. quae *V* 16
effeciunt *V* 17 iliceisque *Wernsdorf gaudet V Bin.*, em.
Bentleius 18 includi *Dousa effigians Oud.* se faciens *Dousa*
stabulis effigies iuuencae *Bin.* 20 uetus est *V* et est, om.
procreat, *Bin.* bimembre *V Bin.* 21 Caecropidae *Bin.* fru-
ctum *V manus Bin.* 22 filio *V* gnosie *V Gnossiae Bin.*
Sequitur c. 645.

CARMEN
CODICIS GVELFERBYTANI
AVGVSTEI 10, 3

733

B. V 143. M. 1079

Quis uolucrum species numeret, quis nomina discat?
Mille auium cantus, uocum discrimina mille.
Nec nostrum (fateor) tantas discernere uoces.
Hinc titiare cupit diuersa per auia passer,
5 Garrula uersifico tignis mihi trissat hirundo,
Accipitres piplant, longoque ciconia collo
Glottorat et ranas grandi rapit improba rostro.
Haec inter merulae dulci modulamine cantus
Zinzilat et laetis parrus nunc tinnipat aruis.
10 Facilit hic uolitans turdus, gallina cacillat.
Dum miluus iugilat, trinnit tunc improbus anser.
Interea perdix cacabat nidumque reuisit.

733. *Titulo carent G (Guelf. saec. X fol. 86 r.; contulit Kleinius mus. rh. 1868 p. 378 sq.), C (Thuanus 8069 s. X—XI fol. 5 v.). 1 speties C numerat G dicat Burm.*
3 tantis C 4 Hin G cipit G 5 uestibuli Schenkl. hirndo C hyrundo G 6 plipient (a ex u) G piplunt C pipant edd. longo C longoque Burm. longo ticiconia G 7 glottorat an gloctorat incertum C glotorat G crotalat Schenkl. grandie C 9. 8 GC; transpos. Schenkl. 9 merulus Schenkl. 8 zin-
zizat G tintilat C paruis GC 10 facilat G facelat C ///turdus, ti in ras., G 11 iugulat C iugilat G, Burm. improbus G

Nunc cuculus cuculans cantus iterare perurget.
 Nec minus interea pecudum genus omne ferarum
 Musitat et proprias norunt animália uoces.
 Sic ululare lupos certum est hircareque lynces

15

13 ^Ñ auculus *C* Nunc cuculus *G* cuculans *Kleinius*] cantans *GC* scottos *GC*] socios *Burm.*, cantus *ego* (cantus solitos *Sterkius*) iterire *GC*, em. *Burm.* 16 linceos *GC*. *finem deesse puto. Ad hos uersus spectant hi Aldhelmi (Mai. auct. class. V p. 569 sq.) loci: 'anseres trinniunt . . accipitres*

^u *piplant . . ciconiae grotolant . . ferae mussitant . . gallinae cacillant (cacinant *G*) . . hirundines trissant . . lynces hyrcant . . lupi ululant . . milui iugilant . . meruli zinzilant . . passeres titiant . . parri tinnipant . . perdices cacabant . . turdi facciant' quos hic illic ex *G ap. Kleinium l. c. correxi**

CARMEN
CODICIS PARISINI 7859

734

B. II 220. M. 845

Natus in excelsis tectis Karthaginis altae
Romanis ducibus bellica praeda fui.
Descripsi mores hominum, iuuenumque senumque,
Quicunque et serui decipient dominos,
5 Quid meretrix, quid leno dolis et fingat auarus.
Quae quisquis tentat, hic puto cautus erit.

732. *P* = *Parisinus* 7859 *Terentium continens*, saec. X;
cf. *Terentius* ed. *Umpfenbach* p. *XXIV* *sqq.*; fol. 1 v. *Q* =
Parisinus 3761 saec. *XIII*. *Epitaphium Terentii Q; sine inscr.*
P. 1 at' *Q* excelsae et altis *Q Dedi ex P et cod. Medic.*
38, 15 s. *XV Kartaginis P Carthaginis Q* 4—5 om. *P*,
fort. recte 4 *Qūc* ^u *Q* quīcunque *ego* qualiter *edd.* 5 et]
quid *Pith.* et signat *Q* designat uel effingat *Buech.* et fingat
ego 6 *Que P h* (Haec *edd.*) quicunque legit *Q* leges et eris
Fabricius hic *ego* sic *libri* puta *P*

CARMEN
CODICIS BIBL. ANGELICAE

B. M. —

735

Versus in capite Sedulii scribendi

Romulidum ductor, clari lux altera solis,
Eoa qui regna tenes moderamine iusto,
Spes orbis fratrisque decus: dignare Maronem
Mutatum in melius diuino agnoscere sensu,
Scribendum famulo quem iusseras. hic tibi mundi
Principium formamque poli hominemque creatum
Expediet limo, hic Christi proferet ortum,
Insidias regis, magorum praemia, doctos
Discipulos pelagique minas gressumque per aequor:
Hic fractum famulare iugum uitamque reductam
Vnius crucis auxilio, redditumque sepultae
Mortis et ascensum pariter sua regna petentis.
Haec relegas seruesque diu tradasque minori
Arcadio, haec ille suo generi; haec tua semper
Accipiat doceatque suos augusta propago.

5

10

15

15

735. *Cod. bibl. Angelicae 'saeculi circiter X' post Fulgentium mythologum plures uersus miscellaneos continet, in his sexto loco c. 733 hoc titulo 'Versus in capite Sedulii scribendi.'* cf. *Mignius patrol. t. XIX p. 452. 773. Non ad Sedulum, sed potius ad Probae Faltoniae aliosue Christianos centones pertinere uidetur. Dedicatio ad Theodosium Augustum vulgo.* 1 Romulei *cod. Bandinii* 2 Eoum uel Eoi *vulgo* Eoa *cod.* 5 iussisti *vulgo* 10 fructum *cod., em. Buech.* fluctum *uel fluctuum* *edd.* 14 haec legat ille Roscius generi *edd.* semini *cod. fort.* recte.

CARMEN

CODICIS VALENTIANI 330 bis

736

Versus de diebus Aegyptiacis

B. M. —

Bis deni binique dies scribuntur in anno,
In quibus una solet mortalibus hora timeri.
Mensis quisque duos captiuos possidet horum
Nec simul hos iunctos, homines ne peste trucent.

5 Si tenebrae Aegyptus Graeco sermone uocantur,
Inde dies mortis tenebrosos iure uocamus.

I Iani prima dies et septima fine timetur. VII
III Ast Februi quarta est; praecedens tertia finem. III
I Martis prima necat, cuius sub cuspide quarta est. III

736. *V* = Valentianus 330 bis saec. X fol. 35 r., ex quo numeros in marg. addidi *B* = Bernensis 441 saec. X, ap. Sinnerum catal. Bern. I p. 38 (u. 8—18) *E* = Einsidensis 319 saec. X, ap. Schmitzium mus. rhen. 1868 p. 665, ubi u. 5—6. 1—4. 19—22. 7—18. *P* = Parisinus 2773 saec. XI fol. 94 u. (u. 1. 2. 7—19. 21) *T* = Thuanei apographum Vaticanum 9135 fol. 243 saec. XVII, ap. Mommsenum CIL I p. 411. *v* = Valent. 98 s. XIII (u. 7—18). *b* = Bernensis 418 s. XIII—XIV (u. 9—18): mus. rh. l. c. *be* = Bernensis 260 s. XIV. *v, b, be hic illuc affero.*

Inscr. om. BEPv VS de dieb; egyptiacis *V* Versus de Aegyptiacis diebus ex u. c. biblioth. u. illustr. I. A. Thuani T. Bedae in eius edd. tribuitur (cf. ed. Colon. 1612 t. I p. 394)
1 Bis bini denique *E* 2 mortal is m. 1 in mg. *T* 4 Haec simul *T* homine, om. ne, *V* tr.] medicant Bern. 584 saec. X ap. Sinnerum III p. 431, ubi u. 5—6. 1—4. 7—18. 5 graio id. 6 tenebras *T* 7 et tercia *be* 8 frebrui *P* est om. *be* et praecedens *Hauptius* 9 sub *Bbe* sic *V* si *E* in *Pb* et *T* de *v*

X Aprilis decima est, undeno et fine minatur.	XI
III Tertius in Maio lupus est et septimus anguis.	VII
X Iunius in decimo quindenum a fine salutat.	XV
XIII Tredecimus Iulii decimo innuit ante kalendas.	X
I Augusti nepa prima fugat de fine secundam.	II
III Tertia Septembris uulpis ferit a pede denam.	X
III Tertius Octobris pullus decimum ordine nectit.	X
V Quinta Nouembris acus, uix tertia mansit in urna.	III
VII Dat duodena cohors septem inde decemque Decembris.	X
His caueas, ne quid proprio de sanguine demas.	
20 Nullum opus incipias, nisi forte ad gaudia tendat.	
Et caput et finem mensis in corde teneto,	
Ne in media ima ruas, sed clara per aethera uiuas.	

10 arilis. *V* aprelis *P* decimo *Tvbe* ē *V* undeno *VEPTv*
 undena *B* et *VBE* a *PTv* quindeno a *be* ast *Hauptius*
 11 in *BTv* ex *V* Maio *t̄tius* est *lupus* est et *EP* 12 in d.]
 undecimo *Bbe* salute *B* 13 Iuli *T(?)* decimum *b* kt *V*
 14 sodam *V* secunda *Tv* 15 sētēbris *V* uulpis *EPTb* uulpes
V uulpis *v* cuspis *Hauptius* feret *E* pude *B* pde *P* dena *T*
 16 Marcius october *B* pullus *VB(P?)* gladius *ETbe(P?)*; *om.*
b decem in *VB(P?)*] decimum *ET* decimus in *b* necti *B*
 16. 17 *libere mutat v.* 17 Quanta *P* acus (ac' *V* auis *B*) *libri*
 uix *om.* *b.* *num* Q. N. cuspis? urn *V* ulna *b* *an* inulta? 18
 Hac *T* Ac *Haupt.* duorum *B* coors *P* choors *be* december *Bvbe*
 19 de proprio *E* 21 capud *P* ac *V* et *EPT* timeto *P* 22
 Nem media *V* Ne in media *E* Ne in medio *T* sed clara *ET*
 sydara *V* ethera *V*

CARMEN
CODICIS PARISINI 7533

737

B. M. —

Me legat, antiquas qui uult proferre loquelas;
Me qui non sequitur, uult sine lege loqui.

737 in cod. Parisino 7533, contulit Bursianus. In Bernensi
uetusto Bedae Sacerdotis qui dicitur libellum grammaticum praecedit
(ubi loquellas), cf. mus. rhen. XXIV p. 111. Nescio an
vetus sit.

CARMINA
CODICVM SAECVLI X-XI

CARMEN
CODICIS VOSSIANS FOL. 12

B. M. —

738

Qui modica pelagus transcurris lintre Maronis,
Bis senos Scyllae uulgo caue scopulos.
Sed si more cupis nautae contingere portum,
Carbasus ut zephyris desine detur ouans.
Tumque salis lustra reliquos ope remigis amnes.
Sic demum cymbam portus habebit opis.

5

738. *Ex codice saec. X—XI Seruui in Bucol. comm. continentem ed. L. Muellerus mus. rh. XXIII p. 657.* 2 scille
cod. 4 da sinuetur non uult proponere Buech. 5 Tuque
Muellerus

CARMINA
CODICIS PARISINI 8069
OLIM THVANEI

739

B. M. —

5   'Rauca sonora
Languida uoce
Tibia nostra
Est, pater' inquam,
'Ast gerit ora
Fusca colore,
Tristis abunde,
Flens modo serta
Forte dirempta.
Nam rosa mollis,
Fragmina lanae,
Lilia clara
(Singula quaeque
Quid memorem nunc?),
10   †Nectarā mixta
Plurima sunt hic.
24   Perfice, uelle
25   Vt queat illud
26   Psallere uoto'!

C = codex saec. X uel XI. 739. C fol. 1—2. Ed. Quicherat bibl. de l'école des chartes IV t. III p. 353.   1 rauco C

5 Ac *puto*   7 habūde C   8 flēs m̄ seieta C, corr. Quich.
9 dirēpta C   11 fracmina lane C   12 clana C   13 sq.
post 22 ponit Buech.   13 Pinguia C, correxi queq: C   15
nectare Buech. Serta (uel Ecce) reuulsa uel retexta *puto* 24—
26 *huc transposui*.   24 num belle? bellae Buech.   26 num uoce?

'Sed mihi' Bacchus
 Inquit 'abest, heu!
 Conficiatur
 Vnde phonascus,
 Quo medicata
 Viuida passim
 Carmina fingam,
 Larga potestas.'

17

20

B. II 178. M. 256

740
ALCIMI

de Vergilio

De numero uatum si quis seponat Homerum,
 Proximus a primo tunc Maro primus erit.
 At si post primum Maro seponatur Homerum,
 Longe erit a primo, quisque secundus erit.

B. V 126—128.
M. 1066—1068**De libra et partibus eius**

Libra uel as ex unciolis constat duodenis.
 Vncia de libra linquit subtracta deuncem;

17 ⁱ m baccus C   18 ab $\div$ C   19 20 fonascus C

Praecedunt uarii uersiculi, quos medio aeuo tribuo, uelut hi:

Nescit saevis amor frenum racionis habere,
 Lumina caecatur, prona petit iugiter.

Non cernit, quod pergit iter, quo calle feratur:
 Incertus graditur, uelle sequens proprium.

Instet si (si om. cod.) gladius, magni si causa pericli,
 Dampna et iam rerum dedecus atque labor:

Nil hinc decernit, nil certa discutit aure:
 Quod placet, hoc sequitur, quale sit haut reputans.
 et hi:

Si nostram, frater, festucam tollere quaeris,
 Robora (robore cod.) de proprio lumine tolle prius.

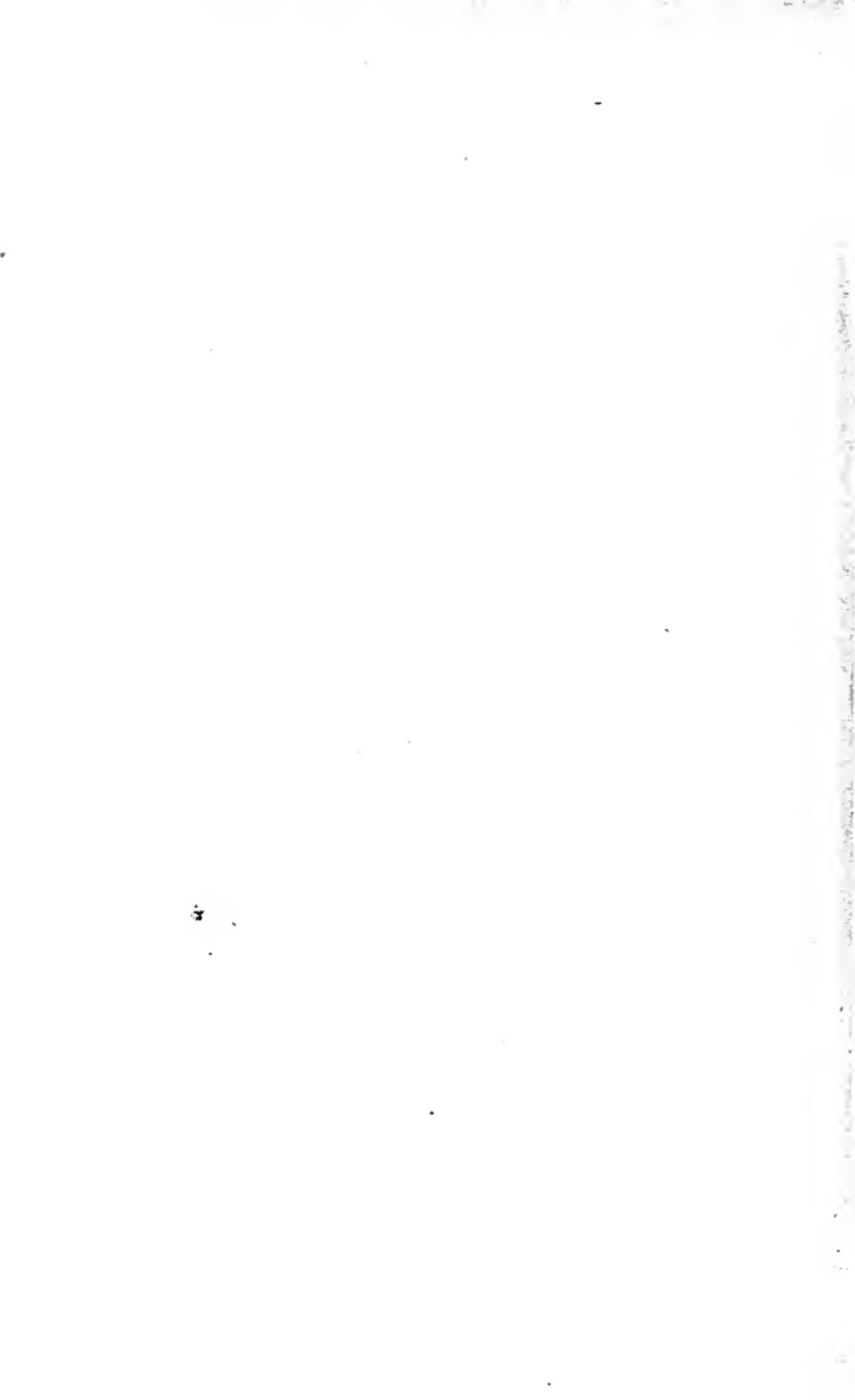
740. uirgilio C   4 sedis C. — 741. De libra et partibus eius G (Paris. 12117 olim Sangerman. 434 saec. XI, contulit Bursian.), om. C (fol. 7) P (Paris. 7461 saec. XIII). 1 Libralis as G as † unciol C   2 Vncia est de G linquet P

5

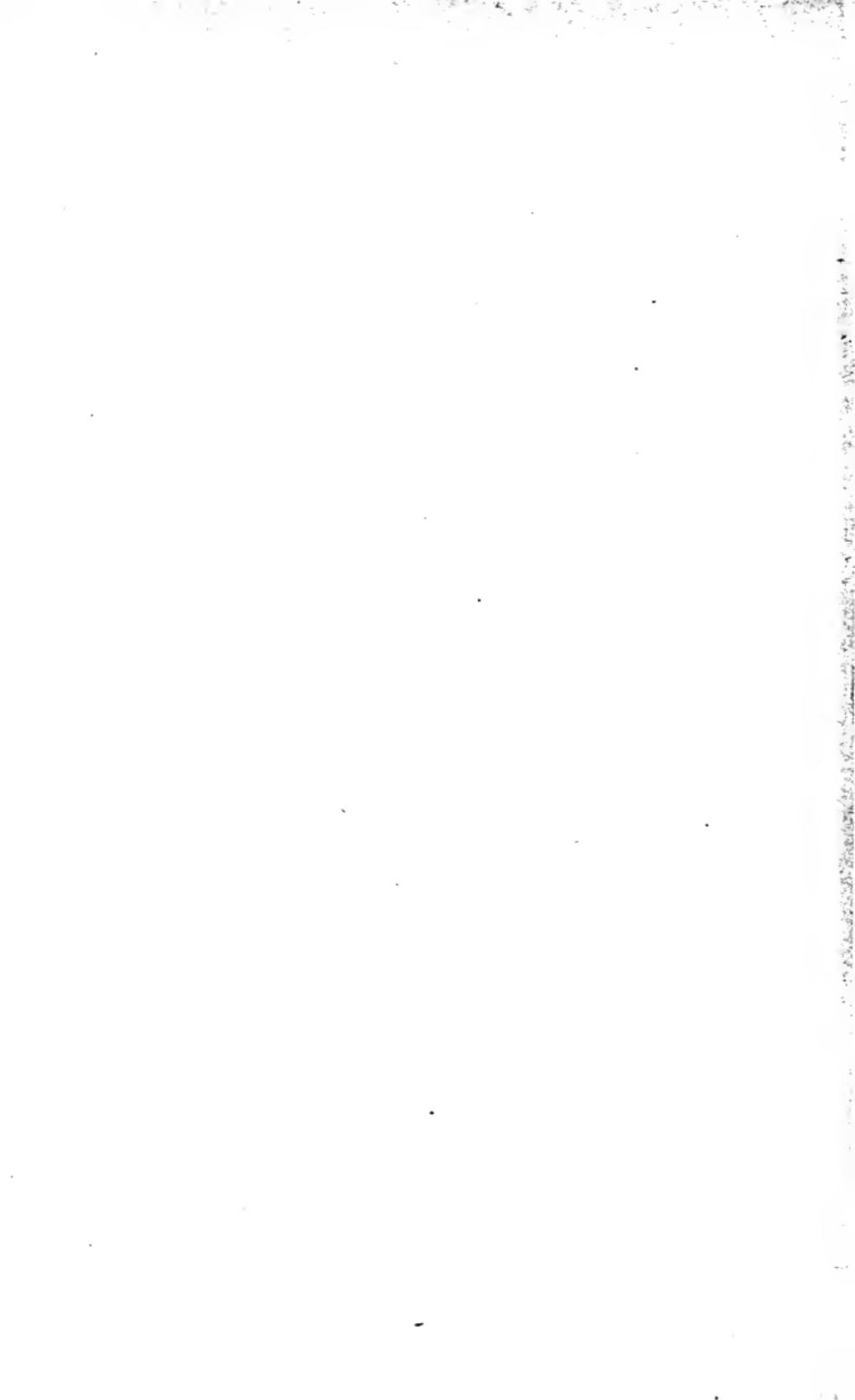
Et sextans (hoc est eadem geminata) decuncem;
 Hinc quadrans (haec scilicet ipsa ter aucta) dodrantem;
 5 Inde triens, ipsius quadruplicatio, bessem;
 Quincunx septuncem, quae sat sua pondera produnt;
 Semis semissem, medium dum diuidit assem.
 Nec uacat unciolae medium sescuncia iungens.

- (1) Vncia uiginti scripulos et quattuor ambit.
 10 Dimidium stater ac semuncia dicitur eius.
 Terna 'duae sesclae' pars est eademque 'duella'.
 Quarta siclus uel sicilicus uel denique sicel.
 Sextula sexta modo solet et modo sescla uocari.
 Octauam appellant dragmam uel rarius holcen.
 15 Et duodenariam medium sesclam uocitarunt.
 Vigenam quartam scripulus seu gramma retentat.
 (1) Vnus item scripulus calcis componitur octo.
 Dimidium scripuli est obolus, pars quarta cerates;
 Hinc singi sextam placuit siliquamque uocari.
 20 Ultimus est calcus ciceris duo granula pensans.

3 eadem om. *P* deuncem *GC* 4 Hic *C* ter aucta *Buech.*
 nt acta *C* tetracta *G* ter acta *P* ter apta *Schenkl* 5 bissem
CP bisse *G* 6 Q-ncunx *C* Quincus *G* Quinceust *cum obliquo*
ductu per st *P* septus est semis .5. que sat *G* septunsem *P*
 qui *Hultsch.* 7 mediō *C* cum *Hultsch* diuidat *P* 8 Hec *C*
 sexcuncia *P* secuntiam *G* secuncia *Burm.* De uncia et par-
 tibus eius *G* 9 XX *P* scriplos *Schenkl* quatuor *P* 10 stat
P staterae *Burm.* semuntia *G* 11 duo *G* par *G* 14 octa-
 uant *C* olcem *C* oleen *PG* 15 sesolam *P* 16 scripulum
P retentant *GP* De scripulo et partibus eius *G* 17 idem *G*
 calus *C* calcis *PG* 18 est om. *G* ceratos *G* 19 Hic signi *C*
 Hic sextam singi *PG* uocare *C* 20 pensens *P*. *Extat etiam*
in Vossiano oct. 15 saec. XIII.

CARMINA
CODICVM SAECVLI XI

CARMINA

CODICVM CLAVDIANEORVM VATICANI 2809 ALIORVMQVE

742

B. VI 87. M. 1143.

Epithalamium Laurentii

In primis te sponse precor: patiare canentem,
Teque puella magis: tacito mihi crimine parcas.
Scimus enim, scimus uobis nunc carmina nostra
Doctiloquique etiam linguam sordere Maronis.

5 Sed breuiter strictimque duos dicemus amantes,
Materiesque licet plus quaerat, pauca loquemur.

Principio generis simili uos stirpe creatos

V = Vaticanus 2809 Claudiani cod. saec. XI, carmen 742 post libros in Eutropium exhibens; ex collatione A. Wilmannsii a L. Muellero mus. rhen. XXIV p. 126 sqq. publicata. (V* = idem codex ex coll. N. Heinsii qui saec. X adscribit Burmanniano Claudiano p. 1007 sq. inserta) M = Ambrosianus cod. Claudiani saec. XII, cuius apographum Heinsianum L. Muellerus descripsit mus. rh. XXII 83 sqq. accurate factum teste Nisseno ib. XXIV 127. Continet c. 742 post epistolam ad Probinum. C = Cuiacianus Claudiani, ex ed. Clauerii (Paris. 1602) passim notus. v = Vaticanus 9135, a = schedae Diuionenses: utrumque ex C deriuatum. Ordinem fere sequor in v seruatum.

742. Lacunam in initio agnouit Burm.; reliquas V(M) indicant. 1 Imprimis M 2 carmine VM, em. Wernsdorf 4 solidare VM, em. idem 6 Materiesque Buech. Maiaque L. Mueller Maria VM, deinde e que licet V* que///et V m. pr. hodie. Lacuna inter Maria et plus M 7 nos M, Clauerius qui Principio — patris ex C exhibet. uos V

Florentis Florique patris sat nomina produnt.
 Matribus et pariter respondet fetus uterque.
 Nam decuit Mariam sapientem fundere [natam] 10
 Calliopenque simul iuuenem proferre to[gatum].
 O similes multumque pares! te prima iuuentus
 Insignem uegetumque tenet. nam nuper [ad aras]
 Florigeras plena incedens lanugine malis
 Mollia uotifero dempsisti uellera ferro. 15
 Egregio fulges cultu totusque decorus
 E facie mores patriamque ex nomine pandis.
 Nam quae primates quondam genuere Latinos
 Antiquaeque urbi proprium tribuere uocamen,
 Dant tibi, Laurenti, Laurentes nomina nymphae. 20
 Quid memorem mores iuuenili in corde seniles
 Atque Italum ingenium Romana feruere lingua?
 Tu fora, tu leges celebras sanctumque tribunal,
 Promptaue [et] impavidus tu suetus dicere dextra.
 Te palmam insontes semper tenuere patrono, 25
 Te contra adstantem semper timuere nocentes:
 Prorsus habes iuuenis totum, quod Tullius auctor
 Causidicos retinere iubet. nam fultus utroque
 Vir bonus es nimium, fandi pariterque peritus.

Ad te nunc breuiter (nam sic te uelle putamus) 30
 Verba, puella, feram. pulchro formosa colore
 Lilia ceu niteant rutilis commixta rosetis,
 Sic rubor et candor pingunt tibi, Florida, uultus.

8 Florentis *V** Clauerius Florenti *VM* patrum *Hauptius*
 prodet *VM* 9 faetus *VM* 10 Maiam *Muell.* natam
add. idem Musam *Haupt.* 11 Calliopemque *M* to *V*,
om. M togatum (*i. e. patronum*) *scripsi* (*ann. phil.* 1868 *p. 707*)
 13 nam nuper *V*, *om. M* ad aras *add. Buech.* 14 florigenas
 plenaque decens *VM*, correxi malas *VM* malis ego 15 dem-
 sisti *V* 16 fulgens *Muell.* 17 Et *VM* faciem (*et hic add.*
m. rec.) mores *V* pandens *VM* pandis ego 20 dat *M* no-
 mine *M* 21 in *del. Muell.* 22 ithalum *M* 24 et *add.*
Muell. 25 Te insontes palmam *VM*, *em. id.* 26 stantem
Muell. 29 es *VM* et *V** fandi pariterque (*sic V**; pater-
 que *I*) peritus *V*, *om. M* 30 At *VM* nunc *V* non *M*
 32 rident *Muell.* conmixta *V** 33 Florida nomen puellae
puto, cf. *u.* 20

Denique miramur, quod colla monilia gestant,
 35 Ex umeris frustra phaleras inponis eburnis.
 Nam tibi non gemmae, sed tu das lumina gemmis,
 Atque alias comit, per te quod comitur, aurum.
 Eloquii scriptique tenax ueloxque legendi,
 [Et] tamquam talis fueris praesaga mariti,
 40 [Haec] Musea tuis insedit cura medullis.
 Nec minus in propriis studium, nam uellera lanae
 Textilibus calathis semper tractare perita
 Inque globos teretes coeuntia uellere pensa
 Compositas tenui suspendis stamine telas,
 45 Quas cum multiplici frenarint licia gressu
 Traxeris et digitis cum mollia fila gemellis,
 Serica Arachneo densemntur pectine texta
 Subtilisque seges radio stridente resultat.
 Sed iam sufficiat de magnis pauca locutum.
 50 Non sinit hoc tempus totas nunc pandere laudes.
 Quin magis o pueri uosque exaudite puellae,
 Quos optare pares thalamos taedasque iugales
 Sensibus ex imis suspiria ducta fatentur,
 Conseratas prenstate manus magnumque per orbem
 55 Dextra liget laeuam, festos celebrate hymenaeos
 Ac modulate melos, pariter quasso pauimento
 Cum pede uox resonet! persultent atria longa,
 Quae uirides cingunt hederac laurique coronant

34 quid et gestent M   35 Atque *Buech.* *fort.* *recte* humeris VM faleras VM suspendis Burm. eburnis V* M (?) eburnas V   36 Non tibi nam V   37 quod comitur ego; sic et Muell. componitur VM   38 Eloquii Heinstius (es addendum puto) Aloqui V, om. M Docta loqui Buech.   39 Et add. Heins. tamquam V, om. M   40 Haec add. Muell., Iam Buech. musea V Musae sancta item Buech.   42 galathis V traxere M   43 ueteres M teretes V, Burm. uellera VM pectere Muell. uoluere Buech.   45 frenarunt V fñnarunt M   46 cum V tum M   47 araneo V densemntur VM   49 sufficient M loquutum VM   50 Nec V Non M totos effundere uires M; dedi ex V   52 quas V   53 eximiis V, corr. m. rec., M   54 pensate M pressate Buech.   55 festos V fastos M   56 modulante VM quasso ego cesoque VM caeso Heins. pauimento id. pauinto VM paumento Haupt. pauito Muell.   57 Compede M larga VM longa V*

Votigerique ignes, stellantia lumina, complent!
 Tympana, chorda simul, symphonia, tibia, buxus,
 Cymbala, bambilium, cornus et fistula, sistrum,
 Quaeque per aeratas inspirant carmina fauces
 Humida folligenas exclament organa uoces!

Surge age iam iuuenis, dextram complectere sponsae,

Tuque puella, caput niueo uelamine tecta,

Non cunctante gradu gressum comitare mariti.

Teque etiam paucis moneamus, pronuba, uerbis.

Cum fuerit uentum ad thalamos primumque cubile,

Sit tibi cura ingens innoxia reddere membra

Virginis, ut totum quod possit laedere demas.

Nullum sit capiti, quo crinis comitur, aurum,

Nec collo maneant nisi quae sunt laeuia fila,

Anulus et digitis tollatur mollibus asper

Ac niueos auro propria spoliare lacertos,

Ne, dum proludunt atque oscula dulcia iactant

Exercentque toris Veneris luctamen anhelum,

Iuncta per amplexus foedentur membra mariti

Atque inuita uiri maculet, quae diligit, ora.

Ite pares tandemque toro recubate potito.

Mellea tunc roseis haerescant basia labris

Et compressa suis insudent ^tpectora membris

[Per] niueosque umeros collumque per os . . . .

59 ignis *Muell.* limina *Heins.* 60 timpana *M* corda *V*M*
 chorda *V* symponia *M* 61 bambilium *V* bambalium *M* bom-
 balium *Burm.* sistrum *M*] si *V* 62 erratas *M* eratas *V* aera-
 tas *Haupt.* num exspirant? uoces *VM* fauces *Haupt.* 63 Hu-
 mida *V* Huia *M* folligeris *VM*, -genis *Burm.* exclamant *VM*
 uotis *V** uocis *VM* folligenas et uoces *ego* 67 Tuque et
 monearis *M* 69 ingens *M* uigens *V* menbra *V* 71 quo cirrus
V* 72 maneant *V* iaceant *M* mollia *V* laeuia *M* filo *V**
 73 Annulus *V* et *V**(?) u. 73 adfert *Aldhelmus* p. 288 *Giles*,
ubi et] e 75 Ne *V* Nec *V*M* proludunt *ego* faro ludum *V*,
om. *M.* possis et ambo *uel* intra *uel* iam ludunt 77 Cuncta
VM, em. *Muell.* foedentur menbra *V* 79 thoro *V*M* petito
Muell. 80 ter adfert *Aldhelmus* labia labris *Aldh.* p. 43 et 306.
 labra labellis *id. alibi* 81—82 *om. M.*, lacuna indicata. 81
 corpora *puto* menbris *V* uinclis *Buech.* 82 Per add. *m. rec.*
V humeros *V* 82 cultumque *V** collumque *V* que genasque

Dextera ceruicem roseam subiecta retentet,
Turgentesque simul constringat laeua papillas.

- 85 Viuite felices quam longaque carpite saecla.
Viuite concordes, donec premat una senectus
Vestrorumque habeant natorum uota nepotes.

743

De Isidis nauigio

B. M. —

- Isi o fruge noua quae nunc dignata uideri
Plena nec ad Cereris munera poscis opem
(Nam tu nostra dea es nec te deus ipse tacendi
Abnegat, expertus quis tua uela ferat:
5 Namque tibi Zephyrus fauet ac Cyllenius ales),
Ne nostra referas de regione pedem.

744

De lauacro

B. III 50. M. 927

- Qui splendere cupis claro tenuique lauacro,
Pontica succedas in balnea nobilis undae,
Quam nec Alexandri mater sub sole cadenti
Emeruit; non sic uaria se adspergine Bais
5 Effundat per aperta latex e sedibus imis
Cum Syrio unguento, cui semper roscidus humor
Hic femora et suras et brachia molliter ambit
Et rigat [†] in pluuiam sensimque ad colla resultans
Tangit odore leui et grato spiramine nares
10 Lenis et externas admittere nescius artes.

add. Heins., que caputque *m. rec.* in *V* per oscula manent
Muell. 83 roseam *V* niueam *M* 84 Stringentes *M*, recte
V et *Wernsd.* 87 Multorumque *M*, correxi *Vestra*, praemisso
m. rec. donec, *V* Et iam *Muell.* habeant *V* hanc *M* uota *V*
iura *M.* — 743. De Isidiae nauigio [uel Isidis] *v. Solam inscr.*
in C De Igidae nauigio *Clauer.* exhibit; *in a deest.* — 744.
Extat in (C) av. satis obscurum. 3 *Buechelerus confert Lamprid.*
uit. Alex. 26, 9. *Constantinopoli factum conicit.* 4 aspergine *a*
si et Caii v. em. Buech. sed et gratius *idem et talis.* 5 *operta*
a 6 *semper cui v. cui post parenthesin u.* 3—6 *ad undae*
refert Buech. 9 *leni v. 10 ortes a.*

Huc ades o Florens et festa luce relaxa
Mentis onus nebulasque fuga, quae frontis honorem

B. I 25. M. 576

745

De uinalibus

Non tibi uina placent, o insanabilis hospes,
Nec mens est Thebana tibi, licet aggere celso
Dircaeae rupis dicas fluxisse parentes.
Vertice de Nysae perlustrans rura Lyaeus
Transiit inpleuitque uias nigrantibus uuis.
Musta sibi posuit pater et non tempore ab illo
Desierunt haec sacra coli, uatumque sonoro
Carmine Mincius et strepuit circumsita ripa
Fluminis Etrusci, quem non aequabit Orontes.

5

746

B. III 276. M. 926

De Cythera

Forte erat Aurorae tempus Solisque quadriga
Fecerat et uentum et sonitum per nobile † marmor
Adstantis pueri, cum te, mea bella Cythere,
Aspicio uenientem et tu mea limina grato
Introitu dignata rosas et lenis amomi
Delicias miras tecum adlicis, unde secutae
Palladis et frondes † nulliusque inscia laurus.
Atria nostra uirent et agunt in limine primo
Radicem platani. ad portam uenit arbutus ipsam.
Felix † multa arbos, imitans miracula Pindi,
Quam non delebit liuor nec sera uetustas.

5

10

11—12 separat Buech. post 12 lacunam indicat a. — 745.
Extat in (C)av 3 num fulsisse 4 pisae va per rura et
nostra a pernostra rura v, em. Buech. liaeus v 5 impl. a
6 poscit Oudend. 7 desierant va, corr. Schrader 8 tremuit
a strepuit v. — 746. In (C)av extat 2 aduentu Schrad.
marmor] num carmen? 3 astantis a 4 aspicio v agnosco
a 6 allicis a sequutae a 7 num et fulminis inscia (el. Plin.
h. n. II 146. XV 134)? 8 'agens c. p.' a in mg., v (agunt
v in mg.) limite v 9 ipsa Buech. 10 alta? laeta? culta
Buech. 11 'Quae c. p.' a in mg., v (quam v in mg.)

O iucunda nimis, tenui quae uisa poetae,
Dum credis uitium non auscultare Camenis.

747

De cereo

B. V 190. M. 1120.

Flora uenit. quae Flora? dea an de gente Latina?

Non reor; at Chloris dicta per arua fuit.

Huius in aduentum radiant de nocte lucernae,

Nam nitet atque hilarat lumine cuncta suo.

5 Cerea materies apibus debetur amicis:

Floribus atque hortis sit precor aequa meis,

Non ut mel rapiam, cuius non tangor amore,

Sed cera in talem fiat ut alba diem.

748

B. V 147. M. 1083

De aquila, quae in mensa de sardonyche
lapide erat.

Mensa coloratis aquilae sinuatur in alis,

Quam floris distinguit honos, similisque figura

Texitur: inplumem mentitur gemma uolatum.

749

Laus Martis

B. I 26. M. 585

Mars, pater armorum, fortissime, belligerator,

Esto uolens, mitis, facilis, deus esto benignus.

Sic tibi post pugnas et pastos sanguine campos

Amplexus tribuat uincli secura Cythere.

12 comes Buech. 13 camoenis a. — 747. De cereo *va*

*flore add. al. man. in a. Extat in (C) a v. post 5 duos uersus
deesse putat Buech.* — 748. De aquila Cv, carmen om. a. Quae

in mensa de sardonyche lapide erat, linea praecedente uacua,
V (M?). Uterque titulus coniungendus est. 1 iuuatur Clauer.

(C?) 2 florum Cv similique Cv. dedi ex V(M). — 749. Laus
Martis V(M?) Clauer. De Marte [uel ad] v Ad Martem a uer-

sus rhopalicus (rophalitus v) add. va 1 belligerantum av
belligerator VM 2—10 tantum in VM extant 4 tribuat V

tribuit M? edd. uinclis V, (M?) corr. Heins.

Tu crista galeaque rubes, tu pulcher in aere
Incutis e uultu radiantia lumina ferro.
Te thorax galeaque tegunt, non quo tibi terror
Hostilis subeat, sed quod decor exit ab armis.
Tu cum pulsatum clipei concusseris orbem,
Inmugit mundus, tellus tremit, aequora cedunt.
Da redditum nobis, patriam repetamus ouantes.
Sic tibi lasciuae celebrentur in urbe kalendae.

5

10

750

B. M. —

De Iunonalibus

[Sancta] poli domina, cui uincla iugalia curae,
[Supr]emi caeli regis coniunxque sororque,
[Da re]ditum nobis. sic regnum transeat orbis

· · · · · · · · · · · · · · · · · ·

751

B. I 21. M. 574

De Liberalibus

Lenaeē uitisator Bromie Semeleie Bacche
Thyrsitenens bimater trieterice Nysie Liber
Flos Ariadnaee † coriatice laete Thyoneu!
Da redditum nobis. sic totis dulcia riuis
Musta fluant spumetque cauis uindemia labris.

5

6 e *V* (*Bu. p. 1008*) a *id.* (*B. p. 23*) cultu et ferreo *Heins.*
7 torax *V* galeae *V* *Burm. p. 1008* galea *id. p. 23* cassisque
Mey. potius ocreaeque. 8 exit ab armis *om. M* 9 pulsati
M? clipei *V* 11—12 tantum in *V extant.* In *M post 10* quat-
tuor uersuum lacuna est. 11 nobis redditum *V, transposui.*

750. *In solo V* (*Burm. 1008. L. Muell. mus. rh. 1869 p. 323*)
extat. *Vncis inclusa suppleta sunt* 4 Ad tibi dilectas Tyriae
Carthaginis arcis *suppl. Muell.* — 751. De Liberalibus *V(M?)*
De Baccho uel ad Bacchum a De Baccho [uel ad Bac.] v Laus
Liberi *Clauerius. metrum corruptum.* 1 Lenaēe *V* Lenee *M*
Lenis *Cav* uitis sator *V* bromie semeleie *V(M?)* proles se-
meleia *Cav(M?)* u. 2. 3 *om. Cav* thirsitenens *M* bimater
— thyoneu *om. M* liter *V*, 3 ariadene *V p. 1008* ‘Coryban-
tiae an Curetice?’ *Buech.* 4 riuis *V* uerbis *Cav; incertum*
M 5 dedi ex *V.* (*musa V p. 1008*) Mella *M*, rell. que cauis
V, om. M et rell. totis spumet *Cav* prelis *Barth. cf. Verg.*
Georg. II 6.

752

B. V 146. M. 1082

De hippopotamo [et crocodilo]

Vtraque secundo nutritur bellua Nilo:

Quaeque necat morsu quaeque sub ore fremit.

753

B. V 192. M. 1122

De Dulcio

Suaue tibi nomen; sed si te talia tangunt,

Moribus atque animo postea dulcis eris.

754 **Panegyricus Aniciorum**755 **De hirundine**756 **De uitulis marinis**757 **De paupere singulari**758 **De ape**

759

B. M. —

De zona missa ab eadem Arcadio Augusto

Stamine resplendens et mira textilis arte

Balteus alipedis regia terga liget,

Quem decus Eoo fratri pignusque propinqui

Sanguinis Hesperio misit ab orbe soror.

5 Hoc latus adstringi uelox optaret Arion,

Hoc proprium uellet cingere Castor equum.

752. *Extat in VM Cav. (Incipit add. V) de hippo (hippo v) potamo Vva et crocodilo add. Clauer.* 1 Vtraque VM Vt quae Cva faecundo Vva 2 necat Cva uorat VM.

753. *De Dulcio Vav Nectareo dulces muro cinguntur arenae nil amplius VM (Burm. p. 1003). Suaue — eris (C)v.a.*

754—758 *extabant in C. Aniciorum L. Muell. amicorum C. Hodie non extant. — 759. Idem de zona sqq. V, in quo et M et schedis Gudii solis hoc ep. [Claud. ep. 21 Burm.] post Claud. ep. 20 legitur; in aliis omnibus deest. (Idem i. e. Item. Eadem est Serena). 2 ligat M Gud. 3 Quod M Gud.*

Marcus amans puerum natum mentitur amare
 Vultque pater dici nescius esse pater
 Et pietate nefas et amore uelat amore.
 Se pietas umbram criminis esse dolet.
 'Nate' dies audit, nōx et torus audit 'amice',
 Et pro temporibus nomina mutat ei. 5
 Stulte, quid ignaro non dicit Cynthia fratri,
 Ne credas nocti digna latere diem?
 Qui 'puer' est, hic 'filius' est: a lumine primo
 'Filius', a thalamis incipit esse 'puer'.

760. *Binetus ed. Petron. p. 125 Dous.* 'Epigrammata . . . Claudiani in lucem deponam. Verum huius, credo, auctoris adscribam et illud, quod ad manum fuerit ex V. C. Cuiaiano.' sequitur c. 760. 5 totus C, corr. *Binet.* 6 ei] amor *Patissonius* 7 cincia C, corr. *Bin.* 8 num nocte? noctis furta *Dousa* dicta *Buech.* 9—10 separat *Buech.* 9 puer *Meyerus* pater C hic *Patiss.* huic C limine C, corr. *Pat.*

CARMEN
CODICIS PARISINI 12117

761

B. M. —

Haec pictura docet quicquid recitauit Hyginus
In septem quinis describens sidera signis
Ad caeli terraeque globos in mole rotundos.
Mallem prorsus opus solidis insigne figuris,
5 Quas nequit in plano similes expendere quiuis,
Dum lateant inter quaedam curuisque profundis.
Nam borealis apex arctos complexus et anguem
Arctophylaca tegit nec non simulacra coronae,
Engonasinque, lyram, cygnum ceu Cassiepiam,
10 Cuius adest pedibus coniunx et filia dextris.
Perseus inde gener, tunc est caprarius, inde
Deltoton, equus ac delphin, aquila atque sagitta,
Anguitenens, aries, taurus, cum Castore Pollux
Et cancer, leo, uirgo, suis cum scorpio chelis,
15 Arcitenens tandem, capricornus et urnifer inde;
Piscibus extremus locus est quem signifer explet.
Primus in austrinis Orion partibus exit,
Tum lepus est et utrique canes Argoque triremis,
Hydrus, Centaurus, sed et ara et piscis enormis,
20 Pistrix, Eridanus: sic sphaerae finis habetur,

761. *P = codex, olim Sangerm. 434, saec. XI, fol. 138 r.*

1 yginus *P* 6 intus *Bursianus* (*ann. philol.* 1866 p. 786 *sqq.*)

8 Artophilaca *P* simulachra *P* 9 liram. eignum. seu *P*

11 inde] ille *P* 14 tum *P* cum *Burs.* 15 urniger *Burs.*

16 extremis *P* 19 Hidrus *P* 20 heridanus *P* sperae *P*

Quam gemini findunt aequa sub sorte coluri,
 Se tangendo polis dum zonas quinque pererrant.
 Has hinc inde sibi diuersa parte coaequat
 Linea quae scindit medios utrosque coluros.
 Torrida zona duas circa se a frigore seruat;
 Nam zonas similes aequales dicimus esse
 In caeli terraeque modo Cicerone magistro.
 Vertex alteruter terdenis partibus a se
 Semper abest circumque facit sex undique sumptis;
 Tum quinas utrimque feret habitabilis ora.
 Aequidies capit octonas hinc, inde quaternas.
 Corpora signorum circis resecantur eisdem.
 His super esse ferunt caelo cuicunque notandos,
 Quorum primus inest qui candidus extat in astris
 Obliquo caeli portas discrimine tangens;
 Alter ubique uagus graece uocitatur horizon.
 Solus eget terrae spatiis ut limes in astris
 Dimidium sphaerae momentis omnibus abdens.
 Ergo decem circis totus uariatur Olympus,
 Ex quibus ille latet semper qui dicitur austri,
 Cum nobis numquam lateat qui continet arctos.
 Inter utrosque tamen quod hinc leuat, occidit illic.
 Arcticus his signis finitur circulus: extra
 Laeua Bootis inest cum dextro poplite flexo
 Herculis innixi pedibus, umeris quoque Cephei;
 Tum siliquastrensis tangit confinia basis.
 Solstitialis et hoc signorum limite constat:
 Arcturus lapsusque genu, Cepheia coniunx,
 Anguiger oblongus, curui quoque sinciput anguis
 A superis tanguntur eo cum coniuge Persei
 (Cui tamen arctophylax est in contraria uersus
 Pegaseo uinctae medio) pedibusque marito
 Qui sectus laeuo cubito cum crure sinistro

21 iemini *P*   26 esse] est *P*   34 inest] is est *Burs.*
 36 orion *P*   37 spaciis *P*   38 sperq *P*   39 olimpus *P*
 45 innexi *P* humeris *P* cep̄ei *P*   47 Solstitialis *P*   49 an-
 guis] an. *P*   51 artophilax *P*; caput et thorax *Burs.*   52
 iunctae et mariti *Burs.*

Heniochi caput ut currens ex puluere foedat;
 55 Ille tamen quasi lora tenens pede cornua tauri
 Deprimit ac geminis traiectis denique collis
 Inter aselliferi consurgit lumina cancri,
 Currens per pectus, uentrem lumbosque leonis
 Perque caput dextramque alam uolitantis oloris.
 60 Qui lucis noctisque pares dat circulus horas
 Arietis ima pedum recipit uestigia primum
 Semibouisque genu praecedit et inguinis eius,
 Ultima quem fudit putens urina deorum;
 Sustinet et geminos flexus ex ore draconis,
 65 Exit et a genibus longo serpente ligati,
 Postquam chelarum longissima brachia pressit;
 Tum Ganymedeae raptricis transilit alam
 Pegaseamque iubam dirimens ex ordine pisces.
 Quid hiemalis agat signorum corpora scindens
 70 Decollatus eo nouit qui spicula mittit
 Piscinusque caper, nec non lymphaticus auspex
 Et pistrix, fluuius, lepus et leporarius adsunt,
 Finditur et puppis, Centauro terminat orbis.
 Ultimus auersus boreae † sua sua dindima
 75 Manibus ostendit fluvio finitus et Argo,
 Centaurique pedes postremos tangit et aram.

54 fedat *P*   62 Semis bouisque *P*   67 ganimedee *P*
 71 lymphaticus *P*   74 sua sidera in (*uel ad*) ima *Burs.* sua
 signa *inesse puto*   75 num finitur?

CARMEN

CODICVM BRVXELL. 1828. VINDOBON. 317.
MONAC. 14505

B. V 143. M. 233

762

Dulcis amica ueni, noctis solacia praestans;
Inter aues etenim nulla tui similis.
Tu, philomela, potes uocum discrimina mille,
Mille uales uarios rite referre modos.
Nam quamuis aliae uolucres modulamina temptent,
Nulla potest modulos aequiperare tuos.
Insuper est auium, spatiis garrire diurnis:
Tu cantare simul nocte dieque soles.
Parrus enim quamquam per noctem tinnipet omnem,
Sed sua uox nulli iure placere potest.
Dulce per ora sonat quam dicunt nomine droscam,

762. *B = Brux. saec. XI fol. 1 r. V = Vind. s. XI.*
M = Monacensis 14505 s. XI. Schenklium (Berichte d. kais. akad. XLIII 1863 p. 64 sqq.) sequor, in B etiam Noltium.

A. Schottus 'in antiquissimis membranis' ita repperit, ut pro u. 1. 2 ponantur u. 45. 46, u. 3 sit Nam philomela canit uoc. discr. mille, u. 4—7 desint, u. 8 (ibi 4) sit Et cantare simul nocte dieque potest (Schott. obss. hum. II 52). — Albi Ouidii Iuuentini esse Goldastus mentitur. — Vulgatam, quae licenter corrupta est, omitto.

Inscr. om. VM De philomela B, cf. bulletin de l'acad. de Brux. X 1843 p. 49; sed om. teste Noltio 1 solatia libri 5 nam cantus B 6 aequiparare M 7 in . . p B spaciis VM sp . . us B 8 soles n. d. simul B u. 9 sq. delet Schenklius 9 parus M quamquam B quamuis M tinnibet B 10 Set B Vox eius Schottus iuræ B 11 per ora BV pelora M dicunt quam V

Sed fugiente die illa quieta silet.
 Et merulus modulans tam pulchris zinzitat odis,
     Nocte ruente tamen cantica nulla canit.
 15 Vere calente nouos componit acreedula cantus
     Matutinali tempore rurirulans,
 Dum turdus trucilat, sturnus dum pusitat ore,
     Sed quod mane canunt, uespere non recolunt.
 Cacabat hinc perdix et gracilitat improbus anser,
 20 Et castus turtur atque columba gemit.
 Plausitat arborea clamans de fronde palumbes
     In fluuiisque natans forte tetrinna anas.
 Grus gruit ⁺ingronnis, cygni prope flumina drensant,
     Accipitres pipant miluus hiansque lupiter.
 25 Cucurrire solet gallus, gallina cacillat,
     Paupulat et pauo, trissat hirundo uaga.
 Dum clangunt aquilae, uultur pulpare probatur,
     Crocitat et coruus, fringulit et graculus.
 Glottorat immenso maerens ciconia rostro,
 30 Pessimus et passer hinc titiare solet.
 Psittacus humanas depromit uoce loquelas
     Atque suo domino χατσε sonat uel aue.
 Pica loquax uarias concinnat gutture uoces,
     Scurrili strepitu omne quod audit ait.
 35 Et cuculi cuculant et rauca cicada fritinnit.
     Bombilat ore legens munera mellis apis.

druscam *B* (*i. e. droscila, drossel*) drostam] *edd.* 13 tam] sat
M zinzitat *VM* zinzinat *B* zinzilat *Schenkl.* 15 ualente *B*
nouo *BV* credula *B* 17 Cum *B* Dum teste *Noltio* sturnus dum
O. Iahnius sturnus tunc *libri* pulsitat, *sed corr.*, *V. an* passi-
 tat? 18 canunt *VM* colunt *B* 19 Caccabat *VM* Cantitat
B gracilitat *B* 20 gemunt *M* 21 pusitat *B* 22 forte *B*
 sorte *VM* ore *Schottus* titinnit *B. an* tetrissat? anans *libri*
 23 in gronnis *VM* in grunnis *B* Martia grus gruit ast *Schottus*
 insomnis *Schenkl.* cigni *VB* 24 num iugit? 25 gugurrire *B*
 26 pupulat *VB* pululat *M* tristis *B* 28 Et crocitat *VM* 29
 Glottorat *VM* erocitat *B* crotalat *Lerschius* gloctorat *Schottus*
 migrans *Schenkl.* 30 hinc *Schenkl.] cons B* sons *VM* colit *libri*,
em. Burm. 31 psitacus *libri* humaras *B* 32 kere *VM* 32—
 34 om. *B* 34 seurili *VM* quid *M* agit *M* 35 et secun-
 dum om. *B* fritinit *VM* frinit *B* qui hic desinit. 36 bom-

- Bubulat horrendum ferali murmure bubo
 Humano generi tristia fata ferens.
- Strix nocturna sonans et uespertilio stridunt,
 Noctua lucifuga cucubit in tenebris. 40
- Ast ululant ululae lugubri uoce canentes
 Inque paludiferis butio butit aquis.
- Regulus atque merops et rubro pectore progne
 Consimili modulo zinzilulare sciunt.
- Scribere me uoces auium philomela coegit,
 Quae cantu cunctas exsuperat uolucres. 45
- Sed iam quadrupedum fari discrimina uocum
 Nemine cogente nunc ego sponte sequor.
- Tigrides indomitae raccant rugiuntque leones,
 Panther caurit amans, pardus hiando felit. 50
- Dum lynces urcando fremunt, ursus ferus uncat,
 Atque lupus ululat, frendit agrestis aper.
- Et barrus barrit, cerui clocitant, mugilant et onagri;
 Ac taurus mugit, celeber hinnit equus.
- Quirritat et uerres setosus et oncat asellus,
 Blatterat hinc aries et pia balat ouis. 55
- Sordida sus subiens ruris per gramina grunnit,
 At miccire caprae, hirce petulce, soles.
- Rite canes latrant, fallax uulpecula gannit,
 Glattitat et catulus ac lepores uagiunt. 60
- Mus auidus mintrit, uelox mustela didindrit,
 Et grillus grillat, desticat inde sorex.
- Ecce uenenosus serpendo sibilat anguis,
 Garrula limosis rana coaxat aquis.

bitat uel bombizat Schenkl apex *V* apes *M* 37 bubilat *M*
u. 43. 44 del. Schenkl. 41 lugubre *VM* 42 buteo *Burm.*
 butio *VM* 43 merobs *M* prognis *VM* 44 zinzizulare
V zinzilulare *M* 45. 46 = *u.* 1. 2 *Schottus* filomela *VM*.
u. 47 — *fin. om.* *V* 48 sequor *M*, qui *Ouid.* met. *V* 550 sq.
addit. 51 linceus *M* pro *u.* 48: Quae retinent uoces sunt
 ut eis species *Schottus* 53 heptameter est. clocitant] puto
 rugiunt. et ego i *M.* *Schottus* ita transposuit: 53 cl., equus
 hinnit 54 m. et mugilant onagri. 54 et celer *Buech.* 56
 bratterat *M* 60 gluttitat *M* 61 an mustelaque drindrat?

65 Has uolucrum uoces descripsi quadrupedumque,
   [Quas natura illis grata parens tribuit].
 Sed cunctas species animantium nemo notauit,
   Atque ideo sonitus dicere quis poterit?
 Cuncta tamen domino depromunt munera laudis,
 70   Seu semper sileant siue sonare queant.

*u. 66 om. M, habent edd.   67 mutauit M   68 Atque
 edd. Ast M   u. 69 sq. delet Schenklius*

CARMEN
CODICIS PARISINI 4883 A

763

B. M. —

Officia XII mensium

Artatur niueus bruma Ianuarius † arua.
Piscibus exultare solet Februarius altis.
Martius in uites curas extendit amicas.
Dat sucum pecori grataanter Aprilis et escam.
Maius hinc gliscens herbis generat † nigra bella.
Iunius auratis foliis iam pocula miscet.
Iulius educit falces per grata uirecta.
Augustus Cererem primus secat agmine longo.
Maturas munit September ab hostibus uuas.
Elicit October pedibus dulcissima uina.
Baccha Nouember ouans condit sub clave fideli.
More sues proprio mactat December adultas.

763. 1 niueis *P* (*codex saec. XI, fol. 27 r.*) teste Duebnero
niueus teste me atra puto 2 febroarius *P* 3 uiuites *P* (in
uites teste *D.*) 4 granter *P* teste *D.* aprelis *P* (apilis teste
D.) 5 uela (*i. e. arborum umbras*) Buech. 7 per prata ui-
recta *P* 9 septimber *P* 10 octimber *P* 11 bacha nouim-
ber *P* 12 decimber *P*.

CARMEN
CODICIS LEIDENSIS 466

764

B. M. —

Inuictus constans Anicius ortus ab urbe
Torquati genus exconsul famosus et exul
Patriciusque bonus mage ciuib[us] atque βοηθός
Vsque caput † iugulis genero comitante † seruauit.
5 Gnauiter exegit furiis monimenta uetusta
Flebilibus scribendo modis tot carmina felix;
Et quod libertas multo sermone bilingui
Artificiale tulit, † dum post interprete lingua
Quicquid Aristoteles docuit transferre sategit,
10 Pandens conditionis opes hinc inde coactas,
Quas ab Athenaeis rapuit bibliopola gazis,
Ne Romana fames epulas nesciret Achiwas

764. *Cod. Leid. saec. XI olim Petauianus, ex quo ed. Geel in catalogo librr. qui inde ab a. 1741 bibl. Lugd. Bat. accèsserunt (LB. 1852), quem sequor. Logicam ex Boethio et Apuleio conflatam continet; fol. 1 : A. M. S. Boethius Exconsul et Patricius Inuictus sqq. Verba satis corrupta sunt; propono u. 4 uigili et reseruat, 7 fortasse libatas (?), 8 aut dum in tunc mutandum aut finem deesse putandum est, 10 eruditionis (cf. 7 artificiale). cognitionis Buech. 3 BOHΘOC cod. 5 Grauiter exaegit cod. em. Buech. uetustis cod. 7 En Peiperus 11 atheneis cod.*

CARMEN
CODICIS ANGELICANI 87

765

B. M. —

Ad quandam fratrem corripiendum

Tityre, tu fido recubans sub tegmine Christi
Diuinos apices sacro modularis in ore,
Non falsas fabulas studio meditaris inani.
Illiis nam capitur felicis gloria uitae,
5 Istis succendent poenae sine fine perennis.
Vnde caue, frater, uanis te subdere curis,
Infernī rapiant miserum ne tartara tetri.
Quin potius sacras animo spirare memento
Scripturas, dapibus satiant quae pectora castis.
10 Te Domini saluum conseruet gratia semper!

765. 'E membranis bibliothecae Passioneiae, nunc Angelicae Eremit. Augustinensium' 'saec. XI fol. 31' Mignius Patrologiae tom. XIII p. 1217 sq. 9 faciant cod.

CARMEN

CODICIS PALATINI 833 = IN VATICANO 532

766

ANDREAE

De Maria uirgine

B. M. —

Virgo parens hac luce deumque uirumque creauit
Gnara puerperii, nescia coniugii.
Obtulit haec iussis uterum docuitque futuros,
Sola capax Christi quod queat esse fides.
5 Credidit et tumuit: uerbum pro semine sumsit.
Saepserunt magnum paruula membra deum.
Fit fabricator opus, serui rex induit artus
Mortalemque domum uiuificator habet.
Ipse sator semenque sui matrisque creator,
10 Filius ipse hominis, qui pater est hominum.
Affulsit partus, lucem nostra petiuit,
Hospitii linquens ostia clausa sui.
Virginis et matris seruatur gloria consors:
Mater das hominem noscere, uirgo deum.

766. *Codex Palatinus saec. XI a Grutero inscr. p. 1163—1177 exhibitus plurimas inscriptiones Romae Italicarumque urbium aliarum continet; solum c. 766 (p. 1174, 3 Gr.) inscriptio non esse uidetur.*

Andreae oratoris de Maria uirgine ad Rusticianam carmen *B(arthius aduers. LVI 16) ex nescio quo codice. Sine titulo G(ruterus).* 4 Sola fides *B XPI G esse capax B* 6 Clauerunt *B* 7 Conditor extat opus *B* 10 qui deus est hominis *B* 11 Adfulsit *B* 12 hostia *G* 14 dans *G*

Vnius colitur duplex substantia nati:

15

Vir, deus, haec duo sunt; unus utrumque tamen.
Spiritus huic génitorque suus sine fine cohaerent,

Triplicitas simplex simplicitasque triplex.

Bis genitus sine matre opifex sine patre redemptor,
Amplus utrisque modis, amplior unde minor.

20

Sic uoluit nasci, domuit qui crimina mundi,

Et mortem iussit mortuus ipse mori.

Nostras ille suo tueatur numine uitias;

Protegat ille tuum, Rusticana, genus.

16 Sps G 19 sine labe redemtor B 20 Celsus utro-
que modo, celsior B 23 nomine G 24 tuum Gregori prae-
sulem genus G, *ex posteriore ut appareat carminis recensione.*

CARMINA
CODICIS PARISINI 8319

767

B. M. —

Laus domnae Eunomiae sacrae uirginis

Plena deo, moderata animo, miranda decore,
Larga manu Eunomia prouida uirgo pia.
Alta sapiis, praecelsa petis, profunda rimaris,
Angelicos motus pectore sancto geris.
5 Viue caput uiuum, generis ueneranda propago
Et meritis caeli culmina celsa Pete!
Vnica iam desunt solacia congrua fratris:
Sola deo uiuis, uiuis et imperio.
Largior extensa sit dextera, longior aetas,
10 Nestoreos superes annos et imperium.

768

Item laus Eunomiae

B. M. —

Fulgens Eunomia decensque uirgo
Pollens nobilis et fecunda librī
Et totum uenerabilis per orbem
Atque in culmine constituta celso
5 Subter cuncta uidens beata clemens
Mitis blanda grauis quieta uiuis.

767. Incip̄ laus *sqq. P* (*Paris. 8319 saec. XI fol. 45 r.*)
1 dō *P* 4 sc̄o *P. sancta? sed cf. u. 10.* 7 unici *P* 8 dō
P num eius et?

768. Itemque laus Eunomiae. uersus cum cantilena di-
cendi *P* 2 fol. 45 u. *num facunda uiuis?* 6 uiues *P*

Sic es Christo parens talisque, priscis
Qualis rustica ueritas capillis.
Augustum caput atque consecratum
Constans ergis et promittis omnes
Castam uiuere te deo per annos. 10
Adsit cuncta regens pater uolenti;
Dextram filius ille Nazarenus
Succurrens tibi tradat imploranti;
Sanctus spiritus influens medullis 15
Sensus inriget et fomenta donet,
Gressus dirigat et uiam procuret,
Confirmet pedes et fidem propaget,
Enses proterat et dolos latentes
Prodat magnificus protector, et te 20
Annis praegrauem et corona laetam
Sanctam collocet angelus in urbem.
Hic te perpetua quiete donet.
Tunc quaeso meminisse te clientis,
Cum Christum fide uideris serena. 25

7 $\widetilde{XP}^o$ P Christipotens et passis Quicheratius 9 argu-
tum P augustum ego 10 promittit P 11 dō P 15 $\widetilde{scs}$ sps
P 21 praegrauidam putem 22 scām P. angelorum Quich.
24 queso P 25 $\widetilde{XP}^m$ P. Expl laus domnę economię sacre
uirginis P.

CARMINA

CODICIS REGINENSIS VATICANI 421

769

In mensa beati Augustini   B. III 144. M. 275

Quisquis amat dictis absentum rodere uitam,
Hanc mensam indignam nouerit esse sui.

770

De turture

B. M. —

Prima sonat quartae, respondet quinta secundae,
Tertia cum sexta nomen habebit ausi.

771

[**De pariete et ariete**]

B. M. —

Quod cernis, dicor; tollatur littera prima:
Scando polum calidum, curro solum gelidum.

769. *Inscripsi ut R* (*Reginensis, saec. XI p. 21*). De detractoribus S. Augustini super mensam *G(uelferbytanus)*. ‘Contra pestilentiam humanae consuetudinis in ea [mensa] scriptum ita habebat: Quisquis’ sqq. *Possidius uita August.* p. 23 *tom. XLVII ed. Mign.* — cf. c. 571. — cf. *Augustin. serm. 26, ad fratres in eremo, tom. VI p. 1279 ed. Ben.* 2 indignam *RG* uetitam *Possidius, Pithoeus sui*] suam *RG* sibi *Possid.* indigne et suam cod. *Possidii ap. Mey., Pith.*

770. Aliud de turture *Paris. 2773 saec. XI fol. 110 u., inscr. om. R* 1 respondit *R quin//// Par.*

771. *Paries Parisinus 8088 s. XI fol. 195 u.; om. R* 1 litera *R* 2 calco polum gel. *Kleinius.*

CARMEN

CODICIS CAVENSIS 3 SAECVLI XI—XII

B. M. —

772

INL. Campanianus. PATR. Olybrio

Maiorum similis, nostrorum maior, Olybri,
Stemma poetarum, regula dogmatibus,
Trade notas, quis quaeque nitent bene dicta priorum;
Dux bonus audentes prisca tropaea doce.
Clarius auctorum pateant quae pollice laudes
Scis bona cunctorum conscius ipse tuis.

5

PATR Olybrius. INL. Campaniano

Stigmata cur spectas maiorum infigere dictis,
Cuius iudicium sufficit ad titulos?
Censuram spernunt, quae per te lauta patescunt;
Sit satis ad laudem complacuisse tibi,
Omnia doctorum quem sic cinxere tropaea,
Vt cedat titulis lingua diserta tuis.

10

772. *Cod. saec. XI—XII* (cf. *Reifferscheidius mus. rh. XXIII* p. 127 *sqq.*), *ubi fol. 255 ante libellum 'de notis antiquorum' carmen extat.* 3 q; que *cod. aut 5 laudis aut 6 bene legendum est* 11 *cinxere cod.* 12 *disserta cod.*

CARMINA

CODICVM SAECVLORVM XII-XIV

CARMINA

CODICVM BRVXELLENSIS 10675 sq.
ET REHDIGERANI I. 6. 17

773

B. VI 84. M. 1697
Ribbeck. append.
Verg. p. 147.

Vere rosa, autumno pomis, aestate frequentor
Spicis: una mihi est horrida pestis hiems.
Nam frigus metuo et uereor, ne ligneus ignem
Hic deus ignauis praebeat agricolis.

774

B. VI 85. M. 6981
Ribb. ib.

Ego haec, ego arte fabricata rustica,
Ego arida, o uiator, ecce populus
Agellulum hunc, sinistra et ante quem uides,
Erique uillulam hortulumque pauperis
5 Tuor malamque furis arceo manum.
Mihi corolla picta uere ponitur,

B = Brux. 'saeculo XII non antiquior' R = Rehdigeranus S. I. 6. 17 's. XIV uel exeunt. s. XIII', quocum recentiores nisi qui nouissimi et emendati sunt plerumque consentiunt. In utroque Ribbeckium sequar (cf. eius Vergil. T. IV p. 26 sqq. 36); in B etiam Grosseum qui denuo codicem contulit. (ann. philol. 1869 p. 276). reliquos raro ex eodem addam. Codicem R saeculo XV tribuit Hertzius.

Titulos omnes om. B. Vēgilii catalepton R

773. 1 autūnus *R* 2 hiēps *B* 3 igneus *R* lintieus, corr. *m. sec.*, *B* 4 ignaris *BR*, emend. *Voss. 849 chartac. ingratis Ribb.* — 774. 1 Ego *h om. R* 2 *o om. BR* 3 agellum *BR* sinistre tante *B* sinistre stantem *R*, corr. *Ribb. tute Voss. 78 chartac.* 4 heri *R* uillam *BR* 5 tuor *edd. tueor libri malaque et manu BR*, corr. *Ribb. malasque et manus Voss. 78.*

6 corollo^a *B* (*corr. m. sec.*)

Mihi rubens arista sole feruido,
 Mihi uirente dulcis uua pampino,
 Mihi glauca duro oliua cocta frigore.
 Meis capella delicata pascuis   10
 In urbem adulta lacte portat ubera,
 Meisque pinguis agnus ex ouilibus
 Grauem domum remittit aere dexteram,
 Teneraque matre mugiente uaccula
 Deum profundit ante templa sanguinem.   15
 Proin, uiator, hunc deum uereberis
 Manumque sorsum habebis: hoc tibi expedit.
 Parata namque trux stat ecce mentula.
 'Velim pol' inquis? at pol ecce uilicus
 Venit, ualenti cui reuulsa brachio   20
 Fit ista mentula apta claua dexteræ.

B. VI 86. M. 1699

775

Hunc ego, iuuenes, locum uillulamque palustrem
 Tectam uimine iunceo caricisque maniplis
 Quercus arida rustica fabricata securi
 En tuor: magis et magis sit beata quotannis!
 Huius nam domini colunt me deumque salutant
 Pauperis tuguri pater filiusque adulescens,

8 uirentē R   9 Mihi que, *om.* duro, *Buech.* oliuō (corr.
m. 2) duro cocta frigo *B* oliua duro frigore coacta *R*   13 remittit aere dextram (*sic*) *B*, *om.* *R* et *rell.* *omnes*   14 Et tenera *Ribb.* matrē mugientē *R* uacula *BR*   15 Dum *B* post profundit rasura quinque litter. *B*   16 Proin tu *Ribb.*
 uerberis *R.* — 17 sursum *BR* habebit *R*, *alii*   18 neque *R* crux *libri*, corr. *Is. Voss.* stat *Ribb.* uestat *B* aestate e *R* ecce *m. sec. in mg.* *B*   19 uillicus *R*   20 cum *R* an ualente? reuulsa *B*   21 Fuit *R* capta *R* — 775. 1 ego *B*, *om.* *R* *rell.*   2 munimine iunco *R* carisque *libri*   3 formicata *B* formata *R*, alterutrum fere *rell.*; corr. *Schrader.* conformata *Aldus*   4 Nutrior *B* Nutriui *R*, alterutrum *rell.* En *Ribb.* Nunc tuor *Scal.* an *Haec cl. 774, 1; 3?* magus et (corr. *m. sec.*) *B* sit *Vossius* ut *BR* nunc *Vossianus*   5 domū *R* diuimque *BR* 6 adulescens *B*, *om.* *R* *rell.*

- Alter assidua colens diligentia ut herbae
 Asper ac rubus a meo sint remota sacello,
 Alter parua manu ferens semper munera larga.
 10 Florido mihi ponitur picta uere corolla,
 Primitus tenera uirens spica mollis arista,
 Luteae uiolae mihi lacteumque papauer
 Palantesque cucurbitae et suave olientia mala,
 Vua pampinea rubens educata sub umbra.
 15 Sanguine [hanc] etiam mihi (sed tacebitis) aram
 Barbatus linit hirculus cornupesque capella.
 Pro quis omnia honoribus hoc necesse Priapo est
 Praestare et domini hortulum uineamque tueri.
 Quare hinc, o pueri, malas abstинete rapinas:
 20 Vicinus prope diues est negligensque Priapus.
 Inde sumite: semita haec deinde uos feret ipsa.

776

B. M. —

Pallida mole sub hac Caeli est + iniuria saecli
 Antiquis sospes non minor ingeniis,
 Et quo Roma uiro doctis certaret Athenis:
 Ferrea sed nulli uincere fata datur.

777

B. II 182. M. 834

Vate Syracosio qui dulcior Hesiodoque

7 diligencia *B* 8 ac rubus *Ribb.* aut rubus *B* a dumosa
R sit *B* 9 manu *om.* *R*, *alii* ferens sed semp *R* laga *B*
 10 florida *B* ponit *R* 12 Luttee *B* Luctae *R* lacteumque *R*
 13 Pallentesque *libri*, corr. *Heins.* *suaueo*lencia *B* 15 San-
 guinea, *omisso* hanc, *libri*; corr. *Muret.* etiam] et *B* tacebis
R arma *libri*, corr. *Muret.* 16 lini hircus *R* cornu//pesque
 9. (q. in ras.) *B* cornipesque rell. capelle *R* 17 huic *Ribb.* hoc
libri gratiam h. nunc *Buech.* priape *R* est *B*, *om.* rell. 18 ui-
 neam hortumque *R* que *om.* *B* 19 mala *B* 20 Vicimus *R* diues
om. *R* negligensque *B* 21 sumite *R* semitam *BR.* an istuc?

Sequuntur in libris *Catalecta Vergiliana*; post 5, 16 in *R* legi-
 tur 776 (*Ribb.* p. 49): 1 allide mage sub hec caeli est iniuria
saecli R (*Callide recentt.* *hac unus*). mole et *Caeli ego.* an cinis
 est (en gloria *saecli!*)? an iuuenilis et aetas? Fallit imago
Buech. Crudelis magis hac quaenam est *coni.* *Ribb.* 2 sospes
ego (i. e. dum sospes erat) hospes *R* ingenis *R.* fragmentum
uidetur Ribbeckio. — 777. Post *Catalect.* 6, 12 legitur in *BR*
recc.: 1 sira scocio *B* siracusio *R*

Maior, Homereo non minor ore fuit,
Illiis haec quoque sunt diuini elementa poetae
Et rudis in uario carmine Calliope.

B. II 202. M. 865

778

Tristia fata tui dum fles in Daphnide Flacci,
Docte Maro, fratrem dis immortalibus aequas.

779

B. II 119. M. 109
Ribbeck. app. Verg.
p. 193

Vergilio adscriptum
Maecenas

Defleram iuuenis tristi modo carmine fata:
Sunt etiam merito carmina danda seni.
Vt iuuenis deflendus enim tam candidus et tam
Longius annoso uiuere dignus auo.
Inreligata ratis numquam defessa Charonis
It reddit in uastos semper onusta lacus.
Illa rapit iuuenes prima florente iuuenta,
Non oblita tamen sera petitque senes.
Nec mihi, Maecenas, tecum fuit usus amici:
Lollius hoc aegro conciliauit opus.
Foedus erat nobis nam propter Caesaris arma
Caesaris et similem propter in arma fidem.
Regis eras, Etrusce, genus; tu Caesaris almi
Dextera, Romanae tu uigil urbis e^{as}.
Omnia cum posses tanto tam carus amico,

2 homero R minore ore B fuit sic RB 3 pota B 4 rudit
uulgo carmina callipe R. — 778 *in R extat.* 1 ristia R
2 diis R. — 779. *Inscr. om. B P. V. Maronis Elegia incipit*
R (Incipit mecen^es uirgilii *Voss. 96 s. XV*) 2 eciam B
danda//seni B 3 enim B erat R eras *Heins.* et iam R
eciam B 5 Charonis Ribb. Charontis *Kannegieter* carina BR
alii 6 it cod. *Basil.* et rell: 7 brima corr. m. pr. B 8 sero
petit Ribb. sed repetit libri 9 Machanéas B, corr. m. 2
10 Illius recc. nonnulli ergo libri, em. *Heins.* 11 Fidus libri,
corr. *Heins.* uobis cod. *Heinst.*, cod. *Scaligeri* 12 et] it B 13
ethruce R alti *Heins.* 14 romana uuigil B 15 tantus R
clarus BR carus recc.

Te sensit nemo posse nocere tamen.
 Pallade cum docta Phoebus donauerat artes:
 Tu decus et laudes huius et huius eras.
 Vincit uulgares, uincit beryllus harenas,
 20 Litore in extremo quam simul unda mouet.
 Quod disinctus eras (namque id prope carpitur unum),
 Diluitur nimia simplicitate tua.
 Sic illi uixere, quibus fuit aurea uirgo,
 Quae bene praecinctos postmodo pulsa fugit.
 25 Liuide, quid tandem tunicae nocuere solutae,
 Aut tibi uentosi quid nocuere sinus?
 Num minus urbis erat custos et Caesaris opses?
 Nuncubi non tutas fecit in urbe uias?
 Nocte sub obscura quis te spoliauit amantem?
 30 Quis tetigit ferro, durior ipse, latus?
 Maius erat potuisse tamen nec uelle triumphos,
 Maior res magnis abstinuisse fuit.
 Maluit umbrosam querum nymphasque cadentes
 Paucaque pomosi iugera certa soli.
 35 Pieridas Phoebumque colens in molibus hortis
 Sederat argutas garrulus inter aues.
 Marmora [†] Ninnei uincent monimenta libelli:
 Vinitur ingenio, cetera mortis erunt.

17 phebus *B* 19 sq. *delet Ribb.* uicit *R*; num Indus? uiri-
 dis ber. *Buech.* beritus *B* berithus *R* aranas *B* 20 littore *BR*
 quas *Voss.* 849 uomit *Barth.* 21 distinctus *B* disiunctus *R*
 namque id prope *Heins.* animo quoque *libri* Momo quod *Buech.*
 22 diluitur *cod.* *Basil.* diluui hoc *B* diluuiū hoc *R* nimiū *R*
 uitae . . tuae *Heins.* 24 precintos *R* 25 Liuida *BR* quod
R 26 tibi quid *B* quod *R* 27 careris *B* caesaris *R*, rell.
 carceris *Ribb.* obses *R* 28 Nunc tibi *B* Num tibi *R* corr. *Scal.*
 non] nū *R* orbe *B* 29 oscura *B* uiolauit *R*. Post 30 *Ribbeckius*
^h u. 39—56 inserit. 31 malus *B* possuisse *R*, corr. m. 2 nec bis
B 32 Maiores *B* 33 Malluit *R* querum] que *B* nimphas
B nymphas rell., lymphas *Wernsdorf* canentes *R*, alii 35
 phebumque *B* molibus ortis *R* 36 Sesup *B* 37 tnnnei *B*
 (unde minaei et minei alii) maeonii *R*, alii. Ninnei ego, cl.
Maecen. ap. *Suet.* uit. *Horatii.* cygnei *Buech.* Smyrnaei *Scal.*
 qui et Marmorea Aonii. uineunt *R*, all. monumenta *R*, all.

Quid faceret? defunctus erat comes integer idem
Miles et Augusti fortiter usque pius.

Illum piscosi uiderunt saxa Pelori

Ignibus hostilis reddere ligna ratis;
Puluere in Emathio fortem uidere Philippi:

Tam tunc ille tener quam grauis hostis erat!
Cum freta Niliacae texerunt laeta carinae,

Fortis erat circa, fortis et ante ducem,
Militis Eoi fugientis terga secutus,

Territus ad Nili dum fugit ille caput.
Pax erat: haec illos laxarunt otia cultus.

Mollia uictores Marte sedente decent.

Actius ipse lyram plectro percussit eburno,

Postquam uictrices conticuere tubae.

Hic modo miles erat, ne posset femina Romam
Dotalem stupri turpis habere sui.

Hic tela in profugos (tantum curuauerat arcum)

Misit ad extremos exorientis equos.

Bacche, coloratos postquam deuicimus Indos,

Potasti galea dulce iuuante merum

Et tibi seculo tunicae fluxere solutae:

Te puto purpureas tunc habuisse duas.

Sum memor (et certe meministi) ducere thyrso

Brachia praepura candidiora niue.

Et tibi thrysus erat gemmis ornatus et auro:

Serpentes hederae uix habuere locum.

39 facere *B* integer *BR* impiger *recc. nonnulli* 40 Milles
R fortis et *edd.* 42 hostiles *B* 44 Tam *B*] Quam *R*, *alii*
nunc B quam R] tam *B all.* 45 leta *B* laeta *R* lata *codd.*
recc. 46 circa *B* cura *R* 47 milites *B* fugientia *Heins.*

he 48 capud *B* 49 ac *B* illo *B* laxarant *BR* ocia *BR* 50 Omnia

libri, em. Buech. uictoris *B* decet *RB'* 51 liram *B* percusit
R 52 posquā *R* turbe *B* . u. 55. 56. 53. 54 *Ribbeckius.*

53 ne] nec *B* foemīa *R* 54 strupri *B* 55 tentum *Heins.*

57 bache *B* posquā deuincimus *R* 60 haūisse *R* 61 me-

mini sic (memini *erasum B*, *add. m. sec. in mg.*) *libri, em.*

Buech. tirvos *B* 62 Bache *B* Bacchea *R* prae (uel *Burm.*)

pura *Oud.* purpurea *libri* pampineos *Buech.* 63 tyrsus *B*

geminis *B*

- 65 Argentata tuos etiam talaria talos
 Vinixerunt certe: nec puto, Bacche, negas,
 Mollius es solito mecum tum multa locutus
 Et tibi consulto uerba fuere noua.
 Inpiger Alcide, multo defuncte labore,
 70 Sic memorant curas te posuisse tuas;
 Sic te cum tenera multum lusisse puella
 Oblitum Nemeae iamque, Erymanthe, tui.
 Vltra numquid erat? torsisti pollice fusos,
 Lenisti morsu leuia fila parum.
 75 Percussit crebros te propter Lydia nodos,
 Te propter dura stamina rupta manu.
 Lydia te tunicas iussit lasciuia fluentes
 Inter lanificas ducere + saepe suas.
 Claua torosa tua pariter cum pelle iacebat,
 80 Quam pede suspenso percutiebat Amor.
 Quis fore credebat, cum rumperet impiger infans
 Hydros ingentes uix capiente manu,
 Cumue renascentem tereret uelociter hydram,
 Frangeret inmanes uel Diomedis equos,
 85 Vel tribus aduersis communem fratribus aluum
 Et sex aduersas solus + in arma manus?
 Fudit Aloidas postquam dominator Olympi,
 Dicitur in nitidum percubuisse diem
 Atque aquilam misisse suam, quae quaereret ecquid
 90 Posset amaturo digna referre Ioui.

65 eciam *B* tallaria tallos *R* 66 bache *B* 67 tecum
 temulenta *Heins.* 69 Impiger *R* 70 potuisse *B* possuisse
R 71 tenera *R* multum *B* tecum *R* laetum *Basil.* puellam
R 72 obitū corr. *m. sec.* *R* nemea *B* erimante *B* herimante
R u. 79. 80. 73–78 *Ribb.* 73 ultro *B* 74 filia sed corr.
B 75 percusit *R* 75. 77 lidia *B* 77 tunica et fluente
cod. chart. Petri Seruui fouentes *BR* 78 pensa *Heins.* saepe
libri (sepe *B*) 79 thorosa *R* tua *B* 81 cunn iam premet *BR*
et fere rell., corr. Scal. 82 hidros *B* 83 terret *BR*
hidram B 84 immanes *R* 87 & aloidas *R* et oenidas *B*
et fere rell. posquam R olimpi B 88 procubuisse *R* 89 misse
B ecquis *edd.* 90 maturo *BR* *all.* signa *B* *all.* posse *R*
digna Heins.

Valle sub Idaea tum te, formose sacerdos,
     Inuenit et presso molliter ungue rapit.
 Sic est: nictor amet, uictor potiatur in umbra,
     Victor odorata dormiat inque rosa.
 Victus aret uictusque metat, metus imperet illi,
     Membra nec in strata sternere discat humo.
 Tempora dispensant usus et tempora cultus:
     Haec homines, pecudes, haec moderantur aues.
 Lux est, taurus arat; nox est, requiescit arator
     Liberat et merito feruida colla boui.
 Conglaciantur aquae: scopolis se condit hirundo;
     Verberat egelidos garrula uere lacus.
 Caesar amicus erat: poterat uixisse solute,
     Cum iam Caesar idem quod cupiebat erat.
 Indulsit merito: non est temerarius ille.
     Vicimus: Augusto iudice dignus erat.
 Argo saxa pauens postquam Scyllaea relegit
     Cyaneosque metus iam religanda ratis,
 Viscera dissecti mutauerat arietis agno
     Aeetis sucis omniperita suis.
 His te, Maecenas, iuuenescere posse decebat.
     Haec utinam nobis Colchidos herba foret!
 Redditur arboribus florens reuarentibus aestas:
     Ergo non homini, quod fuit ante, redit?
 Viuacesque magis ceruos decet esse pauentes,
     Si quorum in torua cornua fronte rigent?
 Viuere cornices multos dicuntur in annos:

91 ida eadum *libri* tum *Heins.* 92 prensum *Burm.* 93
 poeziatur *B* 95 metet *B* imperat *R* 96 menbra *B* 99 nox]
 ñ *B* 100 et] e *R*, all. 101 Cum glac. *Buech.* se condit]
 sedit *B* hyrudo *R* 102 etgelidos *libri* egelido *Ald.* ga//rrula,
 ll in ras., *B* 105 merita *B* 106 uincimus *R* 107 pos-
 quam *R* scylleia *R* scilleia *B* corr. *Salmas.* legit *libri*, corr.
id. 108 cianeos *B* rates *B* 109 dissecti *BR* all. dissecti
Leidensis, *Ald.* mutauerit *B* mutarat *R* agni *libri*, corr.
Ald. 110 Aet//es, t in rasura, *B* Aetas et *R* succis *R*
 omne (omē *B*) perita *BR*, corr. *Salm.* 111 Iste *B* dicebat
B 113 reddit' *B* flores *BR* reuocantib; *R* 115 que om.
B ne *Heins.*

Cur nos angusta condicione sumus?
 Pascitur Aurora Tithonus nectare coniunx,
 120 Atque ita iam tremulo nulla senecta nocet.
 Vt tibi uita foret semper medicamine sacro,
 Te uellem Aurorae complacuisse uirum.
 Illius aptus eras croceo recubare cubili,
 † Et modo poeniceum rore lauante torum
 125 Illius aptus eras roseas adiungere bigas
 Et dare purpurea lora regenda manu
 Et mulcere iubam, cum iam torsisset habenas
 Procedente die, respicientis equi. —
 Quaesiuere chori iuuenem sic Hesperon olim,
 130 Quem nexum medio soluit in igne Venus:
 Quem nunc infuscis placida sub nocte nitentem
 Luciferum contra currere cernis equis. —
 Hic tibi Corycium, casias hic donat olentis,
 Hic e palmiferis balsama missa iugis.
 135 Nunc pretium candoris habes, nunc, redditus umbris:
 Te sumus oblieti decubuisse senem.
 Et Pylium fleuere sui ter Nestora canum:
 Dicebant tamen, hunc non satis esse senem.
 Nestoris annosi uicisses saecula, si me

118 conditione R 119 aurora, sed corr., B coniux E,
 all. 120 ita] illi R 122 con] com R 123 sq. in singulari
 schedula manu diuersa, sed eiusdem aetatis B cubilli R 124 sq.
 om. multi recc. et modo om. B phoeniceo B puniceo R puniceo
 rell. corr. Scal. leuante R thorum B 125 illius aptus eras (cf.
 u. 123) interpolata puto; nisi forte duae recensiones hic inter
 se commiscentur 126 Et Francius Tu libri. 125. 126: ¹ B
 in mg. 127 Et scripsi Tu libri 129 cari R Locri Buech.
 iuuenum Salmas. ilum B illum R rell. olim Scal. 130 que B
 nexum BR all. uexum Voss. 849 chart. uixdum Ribb. fouit
 Heins. 131 Quae R Hunc tamen Ribb. in fusi B in fusi R.
 in fuscis alii. corr. Ribb. post 132 lacuna Burmanno. 133 coritū
 R narcissum Oud. olentes R 134 et libri e Ald. 135 Hē B
 Hoc Buech. preciū RB imbris R 137 Et Heins. Te B Ter R,
 rell. Tam Ribb. pilium BR Pylii Oud. 138 que tamen, om.
 hunc, nonnulli 139 annosa BR, all. uixissem B uixisem R
 et fere alii ed. Ascensiana

Dispensata tibi stamina nente forent.
 Nunc ego quid possum? tellus, leuis ossa teneto,
 Pendula librato pondus et ipsa tuum!
 Semper sera tibi dabimus, tibi semper honores:
 Non umquam sitiens, florida semper eris.

B. II 120. M. 110
Ribbeck. app. V.
p. 202

780

Vergilio adscriptum

Sic est Maecenas fato ueniente locutus,
 Frigidus et iamiam cum moriturus erat.
 'Mene' inquit 'iuuenis primaeui, Iuppiter, ante
 Angustum Drusi non cecidisse diem!
 Pectore maturo fuerat puer, integer aeuo,
 Et magnum magni Caesaris illud opus.
 Discidio uellemque prius' — non omnia dixit,
 Inciditque pudor, quae prope dixit amor.
 Sed manifestus erat: moriens quaerebat amatae
 Coniugis amplexus oscula uerba manus.
 'Sed tamen hoc satis est: uixi te, Caesar, amico
 Et morior' dixit; 'dum moriorque, sat est.
 Mollibus ex oculis aliquis tibi procidet umor,
 Cum dicar subita uoce fuisse tibi.
 Hoc mihi contingat: iaceam tellure sub aequa.
 Nec tamen hoc ultra te doluisse uelim.
 Sed meminisse uelim. uiuam sermonibus illic:
 Semper ero, semper si meminisse uoles.

140 nempe *BR*, *rell.* 141 quod *BR* 143 odores *rell.*
 honores *B* 144 unquam *R* siciens *B*

780. *A praecedente carm. separauit Scaliger.* 2 eciam
 iam *B* 3 men inquit *B* pm̄euicū *B* 4 angustum *B* augu-
 stam *R* bruti *libri*, corr. *Francius* fidem *libri*, corr. *Heins.* 7
 discedo *Leidensis* 8 puer quem *R* 9 Set *B* 11 Set *B*
 si *rell.* mi *Ribb.* est *om.* *B* 12 satis *libri* sat est *Pithoeus*
 (satis est *cod. Helmst.* s. XV). 13 num procidat? humor *libri*
 u. 23–26. 13–22 *Ribb.* 16 Hec *B* potuisse *libri*, corr. *Heins.*
 17 Set *B*

Hoc decet: et certe uiuam tibi semper amicus,
 20 Nec tibi qui moritur desinit esse tuus.
 Ipse ego, quidquid ero, cineres interque fauillas
     Tunc quoque non potero non memor esse tui.
 Exemplum uixi te propter molle beati,
     Vnus Maecenas teque ego propter eram.
 25 Arbiter ipse fui; uolui quod, contigit esse:
     Pectus eram uere pectoris ipse tui.
 Viue diu, mi care, senex pete sidera sero!
     Est opus hoc terris: te quoque uelle decet.
 31 Sit secura tibi cum primis Liuia coniunx,
     Expleat amissi munera rupta gener;
 29 Et tibi succrescant iuuenes bis Caesare digni
     Et tradant porro Caesaris usque genus.
 Tum deus intersis diuis insignis auitis:
     Te Venus in proprio collocet ipsa sinu.

781

Vergilio adscriptum

B. M. —

Parce puer, si forte tuas sonus improbus aures
 Aduenit infandum[que] audens exposcere munus.
 Nam meminisse potes, seruata lege pudicos
 Esse aliquos longumque diu tenuisse pudorem,
 5 Sed postquam aurata delegit cuspide telum
 Caecus amor tenuique offendit uulnere pectus,
 Tum pudor et sacri reuerentia pectoris omnein

19 hoc Rabb.] et libri amicus R amare B 20 moritus R,
 corr. m. 2 21 quicquid RB 22 quoque] ego R non ex
 nunc B u. 23—26 in singulari schedula eadem manu qua
 praecedentis elegiae u. 123 sq. additi B 23 beate libri beati
 Salm. 24 arbitror R tui Heins. uoluit libri, corr. Ald. 27
 mihi R sydera R. u. 31, 32, 29, 30 sic transposuit Rabb.
 31 tibi seculo Voss. 849. quam B cum R primum libri, corr.
 Heins. coniux B coniūx R 29 succrescant R 33 tum
 Wernsdorf cum libri in terris libri, corr. Rabb. 34 in patrio
 libri (impr̄io Voss. 96) ipsa] alma R. Finit elegia uirgilii
 maronis in mecenatē inuēta ab HENOC in dacia Voss. 96
 et fere Vatic. 3269. — 781 ineditum ni fallor. P. M. Virgilii ad
 puerum R. In B carmen deest. 2 que add. Buech. 5 posq̄ R
 u. 6—7 omissi, sed signo addito in ima pag. additi sunt.

Labitur in noxam: dolet heu sic uelle, stupetque
 Flammigeros motus, et tandem cogitur ipsi
 Succubuisse deo et genua inclinasse tyranno. 10
 Quare age, care puer, cuius modo forma decorque
 Ingeniumque ferax omni probitate sacroque
 Pieridum cultu renitens et Palladis arte
 Vexant perugili semper mea pectora flamma:
 Da precor auxilium atque ignem lenito furentem! 15

B. II 67. M. 757

782

VERGILII

Iuppiter in caelis, Caesar regit omnia terris.

8 in noxam] inoxam R 9 flamigeros R iipi R 10 suc-
 cubuisse R tyrano R 15 furetem R

782. Vergilius de Caesare R. *Extat etiam in cod. Flo-*
rentino 91, 19 saec. XV p. 1 sine titulo post Vergilii c. 257.
terris R mundo Flor. — Sequuntur in R c. 663 et 160: utrum-
que Vergilio olim adscriptum.

CARMEN

CODICIS GVELFERBYTANI GVDIANI 166

783

B. M. —

Aemilii Probi?

Vade, liber noster, fato meliore memento;
Cum leget haec dominus, te sciat esse meum.
Nec metuas fulvo strictos diademate crines,
Ridentes blandum uel pietate oculos.

5 Communis cunctis hominem sed regna tenere
Se meminit: uincit hinc magis ille homines. —
Ornentur steriles fragili tectura libelli:
Theodosio et doctis carmina nuda placent.
Si robat auctorem, paulatim detege nostrum
10 Tunc domino nomen: me sciat esse Probum. —
Corpore in hoc manus est genitoris auique meaque:
Felices, dominum quae meruere, manus!

783 exhibeo ex *Nepotis ed. Rothiana* p. 146. Versus Probi
Emilii Vatic. 3170 saec. XV init. Versus Emylii Probi *Ange-*
licus S. IV. 12 saec. XV init. *Inscr. om. G* (*Guelserb. s. XII*),
rell. (saec. XV; ς = omnes uel plures, i = unus uel pauci).
Nil noui Caroliruhensis N. 36 k. ab Holdero collatus affert.

1 Vale i nostri cod. *Parcensis* 2 legat *G legit* hic i 3
Nec *G i Ne* ς 5 Communem i tenera i 6 Sed i Sic i hic uel
hunc i 7 ornetur ς sterilis i graciles i facilis *Sauaron*, lectura
 i . *Fort.* Ornetur sterilis fragilis t. l. 8 Teodosio i . *puto* a
doctis carmina iuncta uel facta. 9 Sic ς 11 maius i geni-
toris *G i* genetricis, genitricis ς meaque *G i* meique ς meae-
que i 12 felicis i quem i emeruere *Nipperdeius*
Aemilii Probi de excellentibus ducibus exterarum gen-
tium liber explicit *G et fere i; om. i.*

CARMINA
CODICIS MEDICEI 76, 20

B. M. —

784

Tullius expertos cupiens componere mores
Edidit hos libros, appellans Officiorum.
Quo solo ferus est furor extinctus Catilinae.
Consilio superum custos directus ad urbem,
Lux orbis patriaeque salus, mens tota senatus,
Hic plus sole micat, cruciatus propter honestum.

B. M. —

Augustino tributum

Excedunt cunctos hi libros philosophorum
Libri quos fecit tres Tullius Officiorum.

M = cod. Med. 76, 20 saec. XII. *N* = cod. Med. 76, 21 s. XIII. *O* = cod. Med. 76, 18 s. XV. *P* = cod. Med. 90, 68 s. XV (in quo quinque uersiculi eius qui anno 1264 archetypum scripsit praecedunt). *Bandinium catalog. tom. III* sequor. *Extant et in Gothano 38 a. 1430 scripto.* 784 in *MO* (in quo 785 ante 784) *P.* 1 esperios *P* experios *O* experiens *M* 3 strus *O* extinctus furor *MO* catelinae *O* 4 derctos *O* delectus *Buech.* 5 que om. *P* salus patriae *O* sola *O* 6 Sic *OP.*
785 in *MNO*. ‘Hos duos uersus ut fertur de Ciceronis L. composuit Augustinus’ *Petrarcae manus in M.* ‘Agustinus ait’ post c. 785. 784 *O.* 1 Excellunt libros (dicta *O*) cunctorum ph. *NO* 2 Hi quos composuit tr. *N.*

CARMEN

CODICIS VINDOBONENSIS 2521

786

B. III 177. M. 1533

Hermaphroditus

Cum mea me mater grauida gestaret in aluo,

Quid pareret, fertur consuluisse deos.

Phoebus ait 'puer est', Mars 'femina', Iuno 'neutrum':
Iam, qui sum natus, Hermaphroditus eram.

5 Quaerenti letum dea sic ait 'occidet armis,'
Mars 'cruce', Phoebus 'aqua'. sors rata quaeque fuit.
Arbor obumbrat aquas; concendo, labitur ensis

786. Ermafroditus *V* (*Vindob.* 2521 olim 281 saec. *XII* qui *Hildeberti Marbodique carmina multa continet*, fol. 35 r.)

Inscr. om. *H* (*Parisinus* 7596 *A* saec. *XIII* fol. 164 v., *inter Hildeberti carmina*), *P* (*Parisinus* 3761 saec. *XIII*, *Hildeberti aliorumque carmina continens*). Sed tamen tale carmen ab *Hildeberto alienum et uere antiquum esse uidetur*. Dicitur in cod. 115 saec. *XI—XII extare S. Audomari* 'De quodam promiscuo' *inter Hildeberti et Odonis opuscula*. Pulici de Custoza, qui tamen uixit saec. *XIV*, post *Politianum multi tribuerunt*. Antonius Panormita quasi proprium sibi vindicauit: Antonius de ortu suo. s. Pandōmita ut sup̄ *Parisinus* 8413 saec. *XV* fol. 46 v. (= p). Versus Panormitae al'pulex poetae antiqui *Gothanus IV* 1047, cum 5 consentiens. Pulex de ortu atque obitu hermafrodi *codex Panormitae Mediceus* 33, 23 saec. *XV*. 1 Dum *H* genitrix grauido p̄s (i. e. lectio uulgata) aruo, sed corr. m. pr., *P* 2 consiluisse p̄s 3 pheb' *P* ppebus *H* Mas est, phebus ait p̄s Iunoque p̄s 4 Iam qui *VH* Ex quo *P* Cumque (Quocumque p̄) forem p̄s ermafroditus *VHP* hermo fronditus p̄s 5 dea] Iuno p̄ *Goth.* 6 phe-

ta
bus libri aquis *V* aqua *HP* aquis p̄s q̄; fuit *P* sor q̄q̄ rapta
fuit p̄s 7 cōscēdo *V* ascendo rell. lab.] decidit p̄s

Quem tuleram, casu, labor et ipse super.
Pes haesit ramis, caput incidit amne, tulique
Vir mulier neutrum flumina tela crucem.
Nescio quem sexum mihi sors extrema reliquit;
Felix, si sciero, cur utriusque fui.

9 hesit *Hp* capud inedit *p* anne *Hp* annē *P* 10 Vir
mulier *VH* Femina uir *Pps* 11. 12 *habet P, om. rell.* 11
ⁱ
m *P.* — *Ex V adscribam Tristicon de oppositis signis (sol.*
141 r.): Mergitur Hāmonis Libra, Tauri Scorpius ortu, At
Geminos fugit Arcitenens, Cancerum Caپeorn'. Hinc Leo
pellit aquas fūdentē Virgoq; Pisces. cf. c. 677.

CARMINA

ALIORVM SAECVLII XII—XIII CODICVM

787

B. II 172. M. 833

Cum foderet gladio castum Lucretia pectus,
Sanguinis et torrens egereretur, ait:
'Testes procedant, me non fauisse tyranno,
Sanguis apud Manes, spiritus ante deos.'

788

B. II 173. M. 254

Maeonium quisquis Romanus nescit Homerum,
Me legat et lectum credat utrumque sibi.

787. *Dedi ex Valentiano 145 saec. XII fol. 12 r. Citaratur ab Ottone Frisingensi chronic. II 9, ubi 3 Procedant testes. 'Ouidii Nasonis' Aldus, ms. Fabricii. 'Romae in Lucretiam uirginem' C (cod. Cyriaci). Epitaphium Lucretae Romane Par. 8413. 1 Dum Par. gladio V, cod. M(ediceus), C ferro cod. Mo(roni) Ald., Par. tenerum M 2 sanguis Par. et V Par. hinc MMo ut Scaliger egredetur Mo Aldus Otto egrediatur M egredietur C, Paris. 8413 s. XV. 3 Accendant testes Par. tirampno Par. Testetur cunctis, me non uiolasse pudorem, Aldus. Dedi ex VMMoC. 4 Ante uirum sanguis rell. praeter V. post 4: 'Quam bene producti pro me (pro me] mea Mo) post fata loquentur Alter apud Manes, alter apud superos' CMo 'ex eodem lapide', Scaliger; om. VM, Aldus, Fabricius, cod. Cassell. philol. 4, 17 anni 1462, Paris. — Alit pro alter bis C. — 788. In cod. Mediceo 39, 23 saec. XII extare Bandinius testatur. Vergilius de se ipo R(ehdigeranus) Alcimi uel Alcinoi codex Barthii. Virgilius de se cod. Huydecooperi Virgilius in laudem Homeri cod. G. Vossii 1 Melliflum cod. G Vossii Romanum *idem* et Hamburgensis Vergili 2 utruq, R*

Illiū iūmensos miretur Graecia campos,
 At minor est nobis, sed mage cultus ager.
 Non miles, pastor, non curuus defit arator;
 Haec Grais constant singula, trina mihi.

5

B. M. —

789

EVCLERII

O pater omnipotens, celsi dominator Olympi,
 O terrae pelagique sator, qui sedibus olim
 Missus ab aethereis, humano corpore nasci
 Non indignatus, caedis cruciatibus atrae
 Mortales audi rapuisti e faucibus Orci,
 Dirige uela precor; curuo diducere rectum
 Densaque Romulei dignoscere iura senatus
 Ingenio permitte meo. qua luce reperta
 Fas mihi sit populo reserata resoluere iura
 Atque inter nebulas legum dignoscere causas.

5

10

B. III 145. M. 939

790

Lingua breuis, breuitate leuis, leuitate mouetur,
 Mobilitate loquax, garrulitate nocens.

3 miretur *Hamb.* miratur *R*, *uulgo* 5 est] haec *Hamb.*
 mage *Ascensius*, *cod. Barthii* bene *R*, *uulgo* 5. 6. om. *Gothanus* 5 Hic tibi nec pastor nec curuus deerit arator *R* defit
Voss. 6 grais *R* Graiis *uulgo* terna *Huyd.* — 789. In codice
Claudiani Petauiiano saec. XII—XIII (cf. *Claud.* ed. *Burman.*
 p. 707. 741 sq. 1006) *N. Heinsius* hoc carmen post *Claud.* epigr.
 45 manu rec. scriptum in mg. inuenit. *Euglerius* comes inscr. Pet.
 6 precor *Heins.* tuo Pet. deducere id. — 790. In codice quo-
 dam saec. XIII multos tales lusus continente se inuenisse *Dueb-*
nerus (ztsch. f. alterth. p. 1 sqq.) narrat. 'Recens' Mey. fort.
 medii aeui.

CARMEN
CODICIS PARISINI 4126

791

PATRICII

B. M. --

Plurima mira malum signantia signa futurum
Siue bonum dederat clemens deus arbiter orbis,
Vt terreret eos, quos illa uidere uolebat.
Omnia paene loca, quibus haec iam sacra fuerunt,
5 Tempora cuncta simul breuitas intenta reliquit.
Tres simul in caelo uisi sunt currere soles;
Terribilem quaedam tellus effuderat ignem;
Maxima pars noctis fulgebat luce diei;
Ecce lapis cecidit de caelo magnus in amnem;
10 Circulus et solem circumdedit aureus altum.
Agnus in Aegypto mirum fuit ore locutus;
Bos loquitur Romae simulanti uoce prophetam:
'Copia farris erit nobis hominesque peribunt.'
Spicas turba hominum iam uidit in arbore natas;

791. Incipit de diūsis signis et ^{ad}digiis mūdi q̄ fecit deus
ut t̄eret hoīes q̄ descriptsit sc̄s patritius yb'nie (i. e. Hiberniae) ep̄. P saec. XIII fol. 12 r. 1 signacia P futūm P 2
ded'at demēs P orb' P 3 tert' P uolelnt P 4 hc P sc̄a
fuer' P transacta puto 5 Tēpa P (sic ubique) b̄euitas P in-
tacta Buech. r̄liq¹ P 6 simil' P st̄ c̄ter' P currere ego
7 q̄dā P 9 īampnē P 10 Eīraf̄s P 11 egypto mir P
12 simulāt̄ uoce pp̄hē P 14 ība hōim P

Panibus abrasis sanguis quoque fluxit habunde   15
 Coram conuiuis, quos signum terruit illud;
 Bos peperit dudum in lectis conuentibus agnum.
 Armatas multis acies equitesque diebus
 Aëre pugnantes crudeliter arma mouere
 Ante quidem ciues uiderunt tempora belli.   20
 Natus equus fuerat totus homo tempore nostro
 Atque ore hinnitum faciens quoque moris equini,
 Tam comedens fenum, quam panem et cetera edebat;
 Natus erat duplex homo uiuens tempore longo
 Quadrumanus bipes atque biceps et pectore bino,   25
 Atque duas animas unum uentremque gerebat.
 Quorundam pars posterior noua uerba sonabat.
 Tunc mirabiliter cantans modulamina quaedam
 Vox ausi audita est dicentis talia uerba:
 'Mane nouo surgens dominum laudabo potentem.'   30
 His ita prodigiis signisque per omnia dictis
 . . . . .

B. M.—

792

Tres sunt fatales quae ducunt fila sorores:
 Clotho colum baiulat, Lachesis trahit, Atropos occat.

15 Paībī abⁱasis sāgs q^o; P auulsis *Buech.*   16 ciuius P
 tuit P   17 pept P l⁷tis cūentib; P: nescio num emendauerim
 19 Aerⁱ pūgnātes P mouere *ego* in ouē P   20 Aū qd¹ P uid⁷ūt
 P   21 eq^u fūat tot' hō P corpore n. *Buech.*   22 ore *Buech.*
 hoīe P   23 q⁷ P z ceta edant P lauta *Buech.*   24 niuēs P,
em. Buech.   25 et] z P   26 aīas P uēttēqⁱ gelat P   27 ps
 P nona uīla souabat P   28 Tuut mirabilr cātās modlāīna qdā
 P   29 Nox auīs P uīla P   30 dominum *ego* dīti P   31
 Hiis P sigis P. *mutilum est.. Quantum potui, carmen ineditum*
(ni fallor) emendaui.

792 fol. 104 r. 2 cloto P. cf. c. 991, 6 Mey. — fol. 103
 u. hi uersus extant: En ego rex Macedum genitus de rege
 Philippo | Post Darii (derii P) mortem uictor in orbe ma-
 nens | Multos denici ueniens huc usque triumphans, | De quo
 sit testis ista columpna michi.

CARMINA
CODICIS PARISINI 3761

793

De Ioue et Neptuno et Plutone B. 1 3. M. 561

Iuppiter astra, fretum Neptunus, Tartara Pluto
Regna paterna tenent, tres tria, quisque suum.

794

B. M. —

Conquerar an sileam? monstrabo crimen amicæ
An quasi iam sanus uulnera nostra tegam?

Non queror aut molles oculos aut aspera crura
Nec uitio quoquis exteriora premo:

5 Quod queror, est animi! laudaret cetera liuor:
Verba fide, uitiis lubrica forma caret.

Illa decem menses mecum feliciter egit
Gratis in amplexus docta uenire meos:

Aemulus ecce meus gemmis male sisus et auro
10 Hanc petit, ingeminat munera, flectit eam.

Muneribus uicit, quamquam natura ^t lisusus
Praeter flagitium nulla deditse sibi.

Thersiten gerit in facie, gerit intus Oresten:
Pulcrior iste tamen, mitior ille fuit.

15 Non prius incurrit leuiores ille reatus
Nec gradibus certis destitit esse bonus,

P = codex saec. XIII. 793. fol. 65 P 1 Iupit P. — 794.

fol. 67 P. ineditum. 1 C om. P ¹cur P 3 Non] H P 5 Qd' P

*8 Suauis puto 10 mitua P 11 qm̄ natalis usus P. num ui-
detur? 12 p̄ ⁷ P ded'e sibi P 13 tsitē P faciē P horestē*

P 14 tuī P tamen Buech. 15 n̄ pus incrit P 16 c̄tis P

Sed simul omne nefas auso puerilibus annis
 Iam praeter facinus nulla licere putat.
 Turpis atrox exlex naturae crimen et hostis
 In luctu ridet, flet nisi flenda uidet. 20
 Sufficit exemplis totum corrumpere mundum,
 Sufficiunt sceleri nomina nulla suo,
 Quippe tot illicitis famam lacerare laborat,
 Vt nulla redimi laude uel arte queat.
 Et talis placuit? quid honesti uidit in illo,
 Quem iam nulla sequi praeter honesta pudet? 25
 O nunquam placuit! dignusne placere puellae est,
 Qui non exitio sed cruce dignus erat,
 Lapsus in excessus tantos, ut nulla putas
 Deteriora fide uel potiora dolis?
 Cui placeat letale nefas, cui dedecus orbis,
 Cui tam terribilis larua pudorque patris,
 Qui non tam locuples rebus quam pauper honesto
 Et minus infamis quam uitiosus erat?
 Crimen opes redimunt, reus est crucis omnis egenus, 35
 Et laudes hominum pensat aceruu opum.
 Hic quoque nec uita nec nobilitate parentum
 Nec specie placuit, sed quia diues erat.
 Diuitiis animum tenerae turbauit amicae
 Diuitiisque patent ostia crura sinus. 40
 Iam nec pura fides nec largi gratia sensus
 Nec probitas morum nec bona fama iuuat:
 Aurum sinceras solitum praeuertere mentes
 Mortales animos in scelus omne uocat.
 Aurum dum speret, nil iam negat Hectoris uxor, 45

17 S; P puerib; P 18 Ia^u p̄t P 19 Tpis P nate cñi
 P 21 tō P 22 ftio P 23 formam P 25 E ^τrr P Et talis
 (tantus?) ego Et dominae Buech. honesti Buech.] in isto P
 26 Qm P 27 o ñri quam placuit digitusne placere puest P,
 em. Buech. 29 ut] u P putaret P 31 Epliacuit P nephias c̄
 P 32 c^{c1} P 33 qni paup P 34 Et] Nec? uicios P 37
 q; P 38 sp̄ P 40 hostia P 41 larga glia P

Iam populo iungi sustinet asse dato.
 Dona truces animos et uerba seuera relaxant:
 Penelope donis altera Thais erit.
 Sed iam Thais erit Iunone seuerior ipsa,
 50 Si nullas habeat pauper amator opes.
 Vos igitur iuuenes, quos nondum feroⁱur amoris
 Attigit, illarum laudo cauere dolos.
 Nam licet uratur, tamen in complexibus ipsis
 Quaeque salictores quaerit habere nouos.
 55 Protea multiplicem ualet ars retinere, sed illas
 Quin elabantur, ^tnil retinere nequit.

795

B. M. —

Lumina colla genae flauⁱ flexura capilli
 In Ganymede suo flamma fuere Ioui.
 Iuppiter in puerum quaerens sibi pauca licere
 In puerⁱ statuit cuncta licere deus.
 5 Oblitusque poli curas et murmura diuum
 Et linguam laesae coniugis atque Iouem
 Iliacum tulit ad superos, ad sidera sidus,
 Et se tunc tandem credidit esse deum.
 Vtque puer pellex uisu tactuque liceret,
 10 Oscula nocte Ioui, pocula luce dabat.

796

B. M. —

Ad cenam Varus me nuper forte uocauit:
 Ornatus diues, paruula cena fuit.
 Auro, non dapibus decoratur mensa; ministri
 Apponunt oculis plurima, pauca gulae.
 5 Tunc ego 'non oculos sed uentrem pascere ueni:
 Vel tu pone dapes, Vare, uel aufer opes.'

797

B. M. —

Graecinum uirgo, puerum Graecinus amabat
 Et puer in sola uirgine captus erat.
 Tunc dedit hanc puerⁱ Graecinus, se puer illi
 Et fruitur uoto uirque puerque suo.

50 hāt putē P 51 Vos ḡ P 52 atigit P 53 tū in P 55
 pthea P ualet Buech. solet P 56 qui uel abūtur P, em. Buech.
 nil P uis uel heu conicio. — 795. 2 ganimede P 9 placeret Buech.

CARMEN
CODICIS PARISINI 7461

B. M. —

798

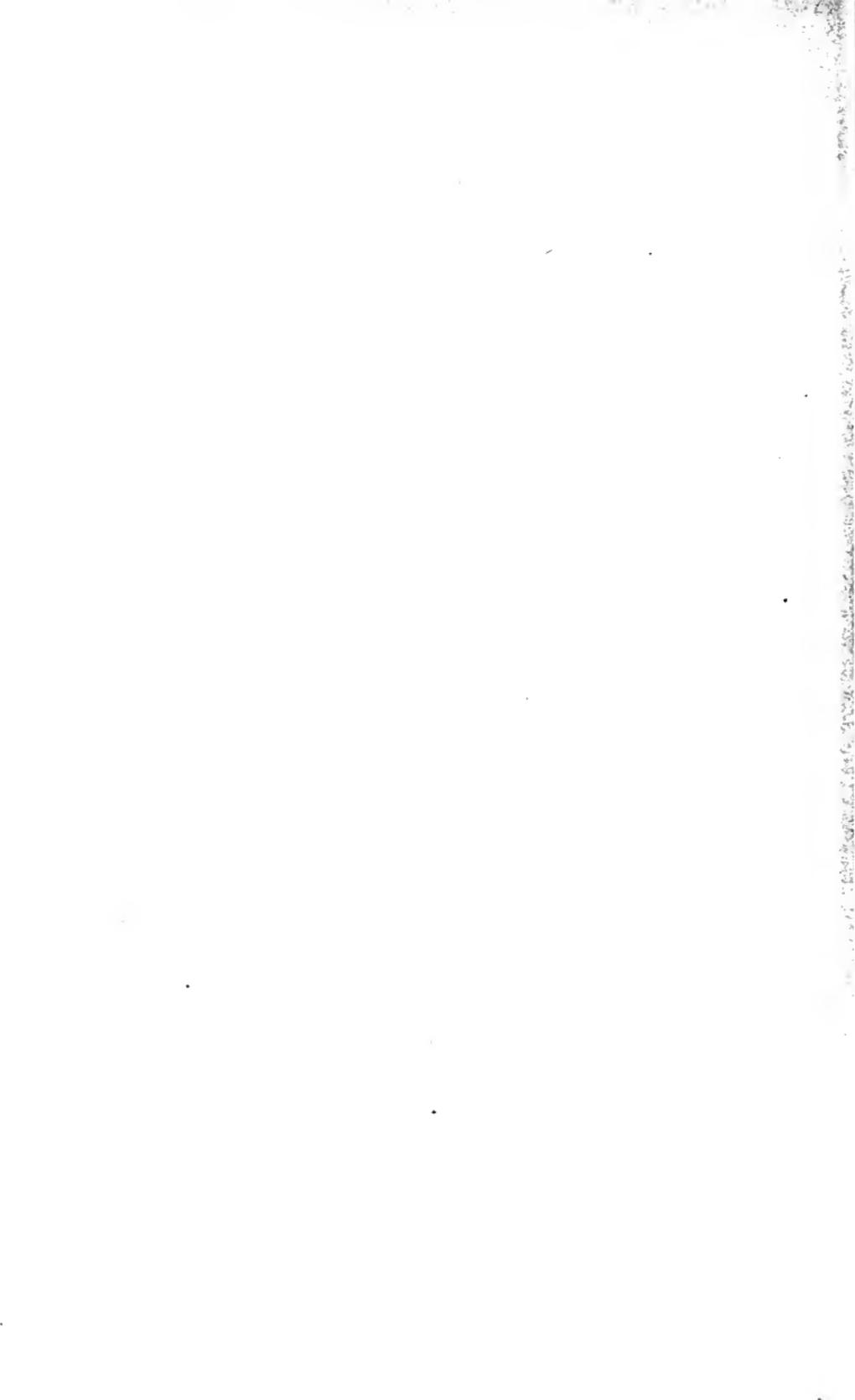
Signifer aethereus, mundus quo cingitur omnis,
Astra tenens tantum seseque mouentia septem;
Cetera nam proprio stant semper in ordine fixa.
Saturni sidus summa concurrit in arce
Ter denoque suus completur tempore cursus. 5
Inde Iouis cursus bis senis uoluitur annis.
Sic Mars quingentis rubens quadraginta diebus.
Ast uno Solis completur circulus anno,
Trecentis Venus octo et quadraginta diebus,
Mercurius centum triginta nouemque diebus. 10
Bis denis septemque diebus Luna peragrans
Octo horisque simul proprium sic conficit orbem.

798. *P = codex saec. XIII, ubi teste Orellio post c. 486,*
97 ante u. 110 eius carminis legitur. 2 puto tenet et sese
remouentia 7 Hinc puto quadringinta P. De Marte Venere
Mercurio falsa narrantur. 11 Bis senis septem atque duo-
bus *P* sic] num sibi?

CARMINA

CODICVM RECENTIVM

FABVLAE
CODICIS PEROTTINI

[FABVLAE AESOPIAE]

B. M. —

799

Simius et uulpes

(Auarum etiam quod sibi superest non libenter dare)

Vulpem rogabat partem caudae simius,
Contegere honeste posset ut nudas nates;
Cui sic maligna: ‘longior fiat licet,
Tamen illam citius per lutum et spinas traham,
5 Quam partem quamuis paruam impertiar tibi.’

800

Auctor

(Non esse plus aequo petendum)

Arbitrio si natura finxisset meo
Genus mortale, longe foret instructius;
Nam cuncta nobis attribuisset commoda
Quaecunque indulgens Fortuna animali dedit:
5 Elephanti uires et leonis impetum,
Cornicis aeuum, ^tgloriam tauri trucis,

*V = Vaticanus, N = Neapolitanus codex; P = uterque.
cf. praef. Lacunas libri N non significo.*

799, 4 num potius? sic et Buech. 5 Quam tibi impartiar
paruam quamuis partem *P*, transp. *Cassittius*. — 800, 4 For-
tuna indulgens *P*, transp. *Lemaire* 6 cornicis *corpus
in *P* gloriam *Buech.* confert *Plin. H. N. VIII* 181.*

Equi uelocis placidam mansuetudinem,
Et adesset homini sua tamen sollertia.
Nimirum in caelo secum ridet Iuppiter,
Haec qui negauit magno consilio hominibus,
Ne sceptrum mundi raperet nostra audacia.
Ergo contenti munere inuicti Iouis
Fatalis annos decurramus temporis
Nec plus conemur quam sinit mortalitas.

10

801

Mercurius et duae mulieres
(De eodem alia fabella)

Mercurium hospitio mulieres [olim] duae
Illiberali et sordido receperant,
Quarum una in cunis paruum habebat filium,
Quaestus placebat alteri meretricius.
Ergo ut referret gratiam officiis parem,
Abiturus et iam limen excedens ait
'Deum uidetis; tribuam uobis protinus,
Quod quaeque optarit.' mater suppliciter rogat,
Barbatum ut uideat natum quam primum suum;
Moecha, ut sequatur sese, quicquid tetigerit.
Volat Mercurius, intro redeunt mulieres.
Barbatus infans ecce uagitus ciet:
Id forte meretrix cum rideret ualidius,
Nares repleuit humor, ut fieri solet.
Emungere igitur se uolens prendit manu
Traxitque ad terram nasi longitudinem
Et alium ridens ipsa ridenda exstitit.

10

15

20

802

Prometheus et Dolus
(De ueritate et mendacio)

Olim Prometheus seculi figulus noui
Cura subtili Veritatem fecerat,

801, 1 olim add. Cassittius 5 par P 8 supplicat N
 13 quum P ubique ridet P Id cum forte meretrix P, trans-
 posui 802. 1 noui figulus P, em. Cassittius 2 Creta N

- Vt iura posset inter homines reddere.
 Subito accersitus nuntio magni Iouis
 5 Commendat officinam fallaci Dolo,
 In disciplinam nuper quem receperat.
 Hic studio accensus facie simulacrum pari
 Vna statura simile et membris omnibus,
 Dum tempus habuit, callida finxit manu.
- 10 Quod prope iam totum mire cum positum foret,
 Lutum ad faciendos illi defecit pedes.
 Redit magister, quo † festinante Dolus
 Metu turbatus in suo sedit loco.
 Mirans Prometheus tantam similitudinem
- 15 Propriae uideri uoluit artis gloriam.
 Igitur fornaci pariter duo signa intulit,
 Quibus percocitis atque infuso spiritu
 Modesto gressu sancta incessit Veritas;
 At trunca species haesit in uestigio.
- 20 Tunc falsa imago atque operis furtui labor
 Mendacium appellatum est; quod negantibus
 Pedes habere facile ipse consentio.

803

Auctor

(Nihil diu occultum)

Simulata interdum uitia prosunt hominibus,
 Sed tempore ipso tamen appetet ueritas.

804

Auctor

(Sensum aestimandum esse, non uerba)

Ixion quod uersari narratur rota,
 Volubilem fortunam iactari docet.
 Aduersus altos Sisyphus montes agit

12 festinanter *Bothius* 22 facilius cons. *Buech.* et ipse
 assentio *puto.* — 804, 1 quod *V* qui *N*. actat.. *N* 2 for-
 tunia *N*

Saxum labore summo, quod de uertice
Sudore semper irrito reuolutur:
Ostendit hominum sine fine [esse] miserias.

Quod stans in amne Tantalus medio sittit,
Auari describuntur, quos circum fluit
Vsus bonorum, sed nil possunt tangere.

Vrnis scelestae Danaides portant aquas
Pertusa nec complere possunt dolia:
Immo, luxuriae quicquid dederis, perfluet.

Nouem porrectus Tityos est per iugera,
Tristi renatum suggestens poenae iecur:
Quo quis maiorem possidet terrae locum,
Hoc demonstratur cura grauiore adisci.

Consulto inuoluit ueritatem antiquitas,
Vt sapiens intellegereret, erraret rudis.

805

Auctor

(De oraculo Apollinis)

Vtilius nobis quid sit, dic, Phoebe, obsecro,
Qui Delphos et formosum Parnasum incolis.
Quid o sacrae uatis horrescunt comae?
Tripodes mouentur, mugit adytis religio,
Tremuntque lauri et ipse pallescit dies.
Voces resoluit icta Pytho numine:
Audite, gentes, Delii monitus dei.
Pietatem colite, uota superis reddite,
Patriam parentes natos castas coniuges
Defendite armis ferroque hostem pellite,
Amicos subleuate, miseris parcite,
Bonis fauete, subdolis ite obuiam,
Delicta vindicate, [†]castigate impios,
Punite turpi thalamos qui uiolant stupro,

6 esse add. Zell. 9 nihil V 10 scelestas P, em. Mai.
12 imo N 14 Tristis P pene N 15 quis Cass. quisque P 18
intelligeret P. — 805, 3 Quando Iannelliuss o om. N 6 cta
N Pythia Cass. Phyton P, em. Buech. 10 hostem ferroque P,
transposui hostem ferro Cass. 13 castigate P cohibete Cass.

15 Malos cauete, nulli nimium credite.'
 Haec elocuta concidit uirgo furens.
 Furens profecto: nam quae dixit perdidit.

806

Aesopus et scriptor

(De malo scriptore se laudante)

Aesopo quidam scripta recitarat mala,
 In quis inepte multum se iactauerat.
 Scire ergo cupiens quidnam sentiret senex
 'Numquid tibi' inquit 'uisus sum superbior?
 5 Haud uana nobis ingeni fiducia est.'
 Confectus ille pessimo uolumine
 'Ego' inquit 'quod te laudas uehementer probo,
 Namque hoc ab alio nunquam continget tibi.'

807

Pompeius Magnus et eius miles

(Quam difficile sit hominem nosse)

Magni Pompei miles uasti corporis
 Fracte loquendo et ambulando molliter
 Famam cinaedi traxerat certissimam.
 Hic insidiatus nocte iumentis ducis
 5 Cum ueste et auro et magno argenti pondere
 Auertit mulos. factum rumor dissipat,
 Arguitur miles, rapitur in praetorium.
 Tum Magnus 'quid', ait 'tune me, commilito,
 Spoliare es ausus?' ille continuo exscreat
 10 Sibi in sinistram et sputum digitis dissipat.
 'Sic, imperator, oculi exstilescant mei,
 Si uidi aut tetigi.' tum uir animi simplicis
 Id dedecus castrorum propelli iubet

16 eloqua N. — 806, 4 inquit sum tibi uisus *P*; *transp.*
Cass. et ego 5 ingenii *P*. — 807, 1 Pompeii *P*, *sed cf.* 806,
 5. 807, 31. 8 ais *P* ait *Bothe*

Nec cadere in illum credit tantam audaciam.
 Breue tempus intercessit, et fidens manu
 Vnum e Romanis prouocabat barbarus:
 Sibi quisque metuit, primi mussarunt duces.
 Tandem cinaedus habitu sed Mars viribus
 Adit sedentem pro tribunali ducem
 Et uoce molli: 'licet'? enim uero eiici
 Vt in re atroci Magnus stomachans imperat.
 Tum quidam senior ex amicis principis
 'Hunc ego committi satius fortunae arbitror,
 In quo iactura leuis est, quam fortem virum,
 Qui casu uictus temeritatis te arguat.'
 Assensit Magnus et permisit militi
 Prodire contra, qui mirante exercitu
 Dicto celerius hostis abscidit caput
 Victorque rediit. His tunc Pompeius super:
 'Corona, miles, equidem te dono libens,
 Quia vindicasti laudem Romani imperi.
 Sed exstillescant oculi sic' inquit 'mei',
 Turpe illud imitans ius iurandum militis,
 'Nisi tu abstulisti sarcinas nuper meas.'

15

20

25

30

808

Iuno, Venus et gallina
 (Aduersus mulieres)

Cum castitatem Iuno laudaret suam,
 Iucunditatis causa non repulit Venus,
 Nullamque ut affirmaret esse illi parem,
 Interrogasse sic gallinam dicitur:
 'Dic sodes, quanto possis satiari cibo.'
 Respondit illa: 'quidquid dederis, satis erit,

5

15 manu fidens *P*, em. *Iann.* 16 e *Orell.* de *V*; *euan.*
 in *N* 17 mussant *P*, em. *Buech.* mussitant *Orell.* 20 eum
 uero puto eiici virum *P*; virum deleui, ad 21 trahit *Zell.* 28
 hosti *P* 29 redit *P* tum *N* 30 militis *P*, em. *Cass.* 31 Quia
V Quod *N* imperii *P*. — 808. De mulierum libidine *N* 1
 Quum *P* 2 Iocum agitandi *Orell.* causam *Iann.* fort. recte
 repellit *P* reppulit *Iann.* 3 *N*///l///que *N* sibi imparem *Orell.*
 5 posses *V* possis *N*

Sic ut concedas pedibus aliquid scalpere.'
 'Ne scalpas' inquit, 'satis est modius tritici'?
 'Plane, immo nimium est: sed permitte scalpere.'
 10 'Ex toto, ne quid scalpas, quid desideras?'
 Tum denique illa fassa est naturae malum:
 'Licet horreum mihi pateat, ego scalpam tamen.'
 Risisse Iuno dicitur Veneris ioco,
 Quia per gallinam denotauit feminas.

809

Paterfamilias et Aesopus

(Quomodo domanda sit ferox iuuentus)

Paterfamilias saeuum habebat filium.
 Hic e conspectu cum patris recesserat,
 Verberibus seruos afficiebat plurimis
 Et exercebat feruidam adolescentiam.
 5 Aesopus ergo narrat hoc breuiter seni:
 Quidam iuenco uetulum adiungebat bouem.
 Is cum refugiens impari collo iugum
 Aetatis excusaret uires languidas,
 'Non est quod timeas' inquit illi rusticus;
 10 'Non ut labores, facio, sed ut istum domes,
 Qui calce et cornu multos reddit debiles.
 Et tu nisi istum tecum assidue detines
 Feroxque ingenium comprimis clementia,
 Vide ne querela maior accrescat domus.'

15 Atrocitati mansuetudo est remedium.

810

Aesopus et uictor gymnicus

(Quomodo comprimatur aliquando iactantia)

Victorem forte gymnici certaminis
 Iactantiorem Aesopus cum † uidisset,

7 num Sicubi? 13 iocos N. — 809. 12 Et V S. . N retines P, emendaui 13 comprimes N. — 810, 1 Forte uictorem P, em. Iann. 2 quum uidisset Aesopus P, transposui quum esse

Interrogauit, an plus aduersarius
 Valuisset eius? ille: 'ne istud dixeris;
 Multo fuere uires maiores meae.'
 'Quod' inquit 'ergo, stulte, meruisti decus,
 Minus ualentem si uicisti fortior?
 Ferendus esses forte si te diceres
 Superasse, qui esset melior [tete] uiribus.'

5

811

Asinus ad lyram

(Quomodo ingenia saepe calamitate intercidant)

Asinus iacentem uidit in prato lyram.
 Accessit [et] tentauit chordas ungula.
 Sonuere tactae. 'bella res mehercules
 Male cessit,' ait 'artis quia sum nescius;
 Si repperisset aliquis hanc prudentior,
 Diuinis aures oblectasset cantibus.'
 Sic saepe ingenia calamitate intercidunt.

5

812

Mulier uidua et miles

(Quanta sit inconstantia et libido mulierum)

Per aliquot annos quaedam dilectum uirum
 Amisit et sarcophago corpus condidit,
 A quo reuelli nullo cum posset modo
 Et in sepulcro uitam lugens degeret,
 Claram assecuta est famam castae uirginis.
 Interea fanum qui compilarent Iouis,
 Crucis suffixi luerunt poenas numini.
 Horum reliquias ne quis posset tollere,
 Custodes dantur milites cadasuerum

5

uidisset sophus Cass. q. u. philosophus Iann. 3 an plus Iann.
 ampliusne P 4 eius Orell. suus P Suus ual. Iann., fort. recte
 9 tete addidi. — 811, 2 et add. Cass. 4 inquit uel Ait, m.
 cess. Buech. — 812 et libido om. V. cf. Petron. c. 111. 4
 sepulchro P lugens uitam N 5 assequuta P 7 num luerant?

- 10 Monumentum iuxta, mulier quo se incluserat.
 Aliquando sitiens unus de custodibus
 Aquam rogavit media nocte ancillulam,
 Quae forte dominae tunc adsistebat suae
 Dormitum eunti; namque lucubrauerat
- 15 Et usque in serum uigilias perduxerat;
 Paulum reclusis foribus miles prospicit
 Videtque egregiam et facie pulchra feminam.
 Corruptus animus illico succenditur
 Et uritur sensim impudentis cupiditas.
- 20 Sollers acumen mille causas inuenit,
 Per quas uidere posset uiduam saepius.
 Quotidiana capta consuetudine
 Paulatim facta est aduenae summissior,
 Mox artiore uinxit animum copula.
- 25 Hic dum consumit noctes custos diligens,
 Desideratum est corpus ex una cruce.
 Turbatus miles factum exponit mulieri.
 At sancta mulier 'non est quod timeas' ait
 Virique corpus tradit figendum cruci,
- 30 Ne subeat ille poenas neglegentiae.
 Sic turpitudo laudis obsedit locum.

813

Duo iuuenes sponsi, diues et pauper(Fortunam interdum praeter spem atque exspectationem
 hominibus fauere)

- Vnam expetebant uirginem iuuenes duo:
 Vicit locuples genus et formam pauperis.
 Ut nuptiarum dictus aduenit dies,
 Amans dolorem quia non poterat perpeti,
 5 Maerens propinquos contulit se in hortulos,
 Quos ultra paulo uilla splendida diuitis

15 produxerat *Bothius*   17 egregiam *Buech.* aegram *P*
 18 illico *P*   19 Vriturque *P, em. Cass.*   21 possit *N* uiduam
ego uiam *V* //am *N* illam *Iann.*   25 custos *V* miles *N*   30
negligentiae P. — 813, 6 splendidii *P, em. Cass.*

Erat acceptura uirginem e matris sinu,
 Parum ampla in urbe uisa quod fuerat domus.
 Pompa explicatur, turba concurrit frequens
 Et coniugalem praebet hymenaeus facem. 10
 Asellus autem, qui solebat pauperi
 Quaestum deferre, stabat portae in limine.
 Illum puellae casu conducunt suae,
 Viae labores teneros ne laedant pedes.
 Repente caelum Veneris misericordia 15
 Ventis mouetur, intonat mundi fragor
 Noctemque densis horridam nimbis parat,
 Lux rapitur oculis et simul uis grandinis
 Effusa trepidos passim comites dissipat,
 Sibi quemque cogens petere praesidium fuga. 20
 Asellus notum proximum tectum subit
 Et uoce magna sese uenisce indicat.
 Procurrunt pueri, pulchram aspiciunt uirginem
 Et admirantur, deinde domino nuntiant.
 Inter sodales ille paucos accubans 25
 Amorem crebris auocabat poculis.
 Vbi nuntiatum est, recreatus gaudiis
 Hortante Baccho et Venere dulces perficit
 Aequalitatis inter plausus nuptias.
 Quaerunt parentes per praecomenem filiam; 30
 Nouus maritus coniuge amissa dolet.
 Quid esset actum postquam populo innotuit.
 Omnes fauorem comprobarunt caelitum.

814

Aesopus et domina

(Quam noceat saepe uerum dicere)

Aesopus turpi cum seruiret feminae,
 Quae se expingendo totum intricaret diem,
 Vestem uniones aurum argentum sumeret

12 ferre *P*, em. *Cass.* 13 sui *Buech. fort. recte.* — 814,
 2 intricabat *P*, em. *Orell.* 3 Veste *P*, em. *Burm.*

Nec inueniret digito qui se tangeret,
 5 'Licetne paucis?' inquit. 'Dicas.' 'Censeo,
 Quiduis efficies, cultum si deposueris.'
 'Adeone per me uideor tibi meliuscula?'
 'Immo, nisi dederis, sponda cessabit tua.'
 'At non cessabunt latera' respondit 'tua'
 10 Et obiurgari iussit seruum garrulum.
 Armillam tollit paulo post ^targenteam.
 Eam non apparere ut dictum est mulieri,
 Furore plena uocat omnis et uerbera
 Proponit grauia, uerum si non dixerint.
 15 'Aliis minare' inquit, 'me non falles, era;
 Flagris sum caesus, uerum quia dixi modo.'

815

Gallus lectica a felibus uectus

(Nimiam securitatem saepe in periculum homines ducere)

Feles habebat gallus lecticarios.
 Hunc gloriose uulpes ut uidit uehi,
 Sic est locuta: 'moneo praecaueas dolum;
 Istorum uultus namque si consideras,
 5 Praedam portare iudices, non sarcinam.'
 Postquam esurire coepit societas fera,
 Discerpit dominum et fecit partes facinoris.

816

Scrofa parturiens et lupus(Faciendum prius de homine periculum, quam eius te
committas fidei)

Prementer partu scrofa cum gemeret iacens,
 Accurrit lupus et obstetricis partibus

8 cessauit *P* 11 Paullo post armillam tollit *P*, trans-
 posui Post p. arm. tollit fur arg. *Orellius argenteam*] fur gem-
 meam *conicio* 12 Quam *P*, eam *Iann.* 13 uocat omnis *V*
nocat//m//es N et Cass. ad P 15 fallis *N certe P hera Orell.*
 — 815, 1 lecticarius *P* 2 gloria *P*, em. *Burm.* 6 fera
societas P, em. Iann. — 816, 1 Tremente *P, em. Cass.*

Se posse fungi dixit, promittens opem.
 Cum uero nosset pectoris fraudem improbi,
 Suspectum officium repudiauit malefici
 Et 'satis est' inquit, 'si recedes longius.'
 Quodsi perfidiae se commisisset lupi,
 Pari dolore fata deflesset sua.

5

817

Aesopus et seruus profugus

(Non esse malo addendum malum)

Seruus profugiens dominum naturae asperae
 Aesopo occurrit notus e uicinia.
 'Quid tu confusus?' 'Dicam tibi clare, pater;
 Hoc namque es dignus appellari nomine,
 Tuto querela quia apud te deponitur.
 Plagae supersunt, desunt mihi cibaria;
 Subinde ad uillam mittor sine uiatico.
 Domi si cenat, totis persto noctibus;
 Siue est uocatus, iaceo ad lucem in semita.
 Emerui libertatem, canus seruio.
 Vlius essem culpae mihi si conscius,
 Aequo animo ferrem. nunquam sum factus satur
 Et super infelix saeuum patior dominium.
 Has propter causas et quas longum est promere,
 Abire destinaui, quo tulerint pedes.'
 'Ergo' inquit 'audi: cum mali nil feceris,
 Haec experiris, ut refers, incommoda;
 Quid si peccaris? quae te passurum putas?'
 Tali consilio est a fuga deterritus.

5

10

15

16

4 Cum *ego* Quae *P* pecoris *P*, em. Or. 6 recedas *N*
 8 an pariens? parens dolori *Bothe*. — 817, 5 quia apud te
 querela *P*, transp. *Iann.* 8 Dominus *puto* Domi *P* 9 est
Cass. aestu *P* 11 *num si mihi?* 13 dominum *V* (*euan. in*
N), em. Or. 14 promere *Maius* pro////// *N*; om. *V* 16
 nihil *P*

818

Equus quadrigalis in pistrinum uenumdatus

(Ferendum esse aequo animo quidquid acciderit)

Equum e quadriga multis palmis nobilem
 Abegit quidam et in pistrinum uendidit.
 Productus ad bibendum cum foret a molis,
 In circum aequales ire conspexit suos,
⁵ Vt grata ludis redderent certamina.
 Lacrimis obortis 'Ite felices,' ait
 'Celebrate sine me cursu sollemnem diem;
 Ego quo scelestas furis attraxit manus,
 Ibi sorte tristi fata deflebo mea.'

819

Vrsus esuriens

(Famem acuere animantibus ingenium)

Si quando in siluis urso desunt copiae,
 Scopulosum ad litus currit et prendens petram
 Pilosa crura sensim demittit uado.
 Quorum inter uillos simul haeserunt canceres,
⁵ In terram arripiens excutit praedam maris
 Escaeque fruitur passim collecta uafer.
 Ergo etiam stultis acuit ingenium fames.

820

Viator et coruus

(Verbis saepenumero homines decipi solere)

Quidam per agros deuium carpens iter
 'Aue' exaudiuit et moratus paululum
 Adesse ut uidit neminem, cepit gradum.
 Iterum salutat idem ex occulto sonus.
⁵ Voce hospitali confirmatus restitit,

818, 1 et quadrigam *P*, em. *Burm.* — 819, 2 littus *P*
 3 dimittit *N* 4 cancri *V*, em. *Cass.* *canc//N* 7 stulto *P*
 stultis *Cass.* — 820, 4 sonat *N*

Vt, quisquis esset, par officium reciperet.
 Cum circumspectans errore haesisset diu
 Et perdidisset tempus aliquot milium,
 Ostendit sese coruus et superuolans
 'Aue' usque ingessit. tum se lusum intellegens
 'At male tibi sit,' inquit, 'ales pessime,
 Qui festinantis male detinuisti pedes.'

10

821

Pastor et capella

(Nil occultum esse quod non reueletur)

Pastor capellae cornu baculo fregerat:
 Rogare coepit, ne se domino proderet.
 . . . . .
 'Quamuis indigne laesa, reticebo tamen;
 Sed res clamabit ipsa, quid deliqueris.'

822

Serpens et lacerta(Vbi leonis pellis deficit, uulpinam induendam esse: hoc
 est, ubi deficiunt uires, astu utendum)

Serpens lacertam forte aduersam prenderat,
 Quam deuorare patula cum uellet gula,
 Arripuit illa prope iacentem surculum
 Et pertinaci morsu transuersum tenens
 Auidum sollerti rictum frenauit mora.
 Praedam dimisit ore serpens irritam.

5

823

Cornix et ouis

(Multos lacessere debiles et cedere fortibus)

Odiosa cornix super ouem consederat;
 Quam dorso cum tulisset inuita et diu,

8 mill/// N 10 intelligens P 11 tibi male P, transp.
Iann. 12 male V sic N (?). — 821. post 2 uersum excidisse
 arbitror.

'Hoc' inquit 'si dentato fecisses cani,
Poenas dedisses.' illa contra pessima
'Despicio inermes, eadem cedo fortibus;
Scio quem lacessam, cui dolosa blandiar:
Ideo senectam mille in annos prorogo.'

824

Seruus et dominus

(Nullum maledictum esse grauius conscientia)

Cum seruus nequam Socrati malediceret,
Vxorem domini qui corrupisset sui,
Idque ille sciret notum circumstantibus,
'Places tibi' inquit, 'quia cui non debes places:
5 Sed non impune, quia, cui debes, non places.'

825

Lepus et bubulcus

(Multos uerbis blandos esse et pectore infideles)

Cum uenatorem celeri pede fugeret lepus
Et a bubulco uisus ueprem irreperet,
'Per superos [oro] perque spes omnes tuas,
Ne me indices, bubulce; nihil unquam mali
5 Huic agro feci.' et rusticus: 'ne timeris;
Late securus.' iamque uenator sequens
'Quaeso, bubulce, numquid huc uenit lepus?'
'Venit, sed abiit hac ad laeuam;' et dexteram
Demonstrat nutu partem. uenator citus
10 Non intellexit seque e conspectu abstulit.
Tunc sic bubulcus: 'ecquid est gratum tibi,
Quod te celaui?' 'Linguae prorsus non nego
Habere atque agere maximas me gratias,
Verum oculis ut priueris opto perfidis.'

823, 7 mile *V?* in *N euauit*. — 824, 2 corripuisset *P*,
em. Mai. — 825. *Lupus P* 1 celeripes *Bothius*, *sed cf. 814,*
7. 3 *oro add. Cass.* 5 *ne timeret P, em. Iann.* 13 *me*
maximas P

826

Meretrix et iuuenis

(Multa esse iucunda, quae tamen sunt incommoda)

Cum blandiretur iuueni meretrix perfida
 Et ille laesus multis saepe iniuriis
 Tamen praeberet sese facilem mulieri,
 Sic insidiatrix: ‘omnes muneribus licet
 Contendant, ego te plurimi facio tamen.’
5
 Iuuenis recordans quotiens deceptus foret,
 ‘Lubenter’, inquit ‘mea lux, hanc uocem audio,
 Non quod fidelis sed quod iucunda est mihi.’

827

Fiber

(Multi [tuti] uinerent, si salutis gratia parui facerent fortunas)

Canes effugere cum iam non possit fiber,
 (Graeci loquaces quem dixerunt castorem
 Et indiderunt bestiae nomen dei,
 Illi qui iactant se uerborum copia!)
 Abripere morsu fertur testiculos sibi,
 Quia propter illos sentiat sese peti.
 Diuina quod ratione fieri non negem.
 Venator namque simul inuenit remedium,
 Omittit ipsum persequi et uocat canes.
 Hoc si praestare possent homines, ut suo
10
 Vellent carere, tuni posthac uinerent:
 Haud quisquam insidias nudo faceret corpori.

828

Papilio et uespa(Non praeteritam sed praesentem aspiciendam esse
 fortunam)

Papilio uespam praeteruolitans uiderat.

826, 8 est] *puto* es. — 827 tuni add. *Buech.* 4 se iactant
 N 6 se *P* sese *Cass.* 9 et reuocat *L. Mueller* *fort. recte.*
 10 sui *V* 11 carere uti *V* careret uti *N.* — 825, 1 praeteruolantem *V*, em. *Orell.* *euauuit in N.*

'O sortem iniquam! dum uiuebant corpora,
 Quorum ex reliquiis animam nos accepimus,
 Ego eloquens in pace, fortis proeliis,
 5 Arte omni princeps inter aequalis fui.
 En cuncta leuitas, putris et uolito cinis!
 Tu qui fuisti mulus clitellarius,
 Quemcunque uisum est, laedis infixo aculeo.'
 Et uespa dignam moribus uocem edidit:
 10 'Non qui fuerimus, sed qui nunc simus, uide.'

829

Terraneola et uulpes

(Prauis non esse fidem adhibendam)

Auis, quam dicunt terraneolam rustici,
 In terra nidum quia componit scilicet,
 Forte occucurrit improbae uulpeculae,
 Qua uisa, pennis altius se sustulit.
 5 'Salve' inquit illa, 'cur me fugisti, obsecro?
 Quasi non abunde sit mihi in prato cibus,
 Grylli, scarabaei, locustarum copia.
 Nihil est quod metuas; ego te multum diligo
 Propter quietos mores et uitam probam.'
 10 Respondit contra: 'tu quidem bene praedicas;
 In campo non sum par tibi, sed sum sub dio:
 Quin sequere: tibi salutem committo meam.'

830

Epilogus

(De iis qui legunt libellum)

Hoc qualecunque est, Musa quod ludit mea,
 Nequitia pariter laudat et frugalitas.
 Sed haec simpliciter; illa tacite irascitur.

2 accipimus *P?* 4 loquens *P*, em. *Iann.* 6 num en
 uolitans *c?* — 829. Terantula et u. 1 terantulam *V*; recte
N 3 occurrit *P* 7 grilli *P* 8 ego *Bothe* rogo *P* 11
 Non sum in campo *P*, transpos. *Dressler* 12 salutem tibi
P, transp. *id.*

CARMINA
CODICIS VATICANI CVIVSDAM

B. — M. 878

831

Quisquis ad ista moues fulgentia limina gressus,
Priscorum hic poteris uenerandos cernere uultus,
Hic pacis belliique uiros, quos aurea quondam
Roma tulit caeloque pares dedit inclita uirtus.
Grandia si placeant tantorum gesta uirorum,
Pasce tuos inspectu oculos et singula lustra.

5

B. — M. 711

832

Romulus

Hic noua qui celsae fundauit moenia Troiae
Vrbem Romanam proprio de nomine dixit.
Infantem gelidi projectum ad Thybridis undas
Vberibus secunda piis Larentia pauit.
Ausus finitimas praedari fraude Sabinas,
Fortem fortis humi prostrauit Acrona duello.

5

Carmina de uiris illustribus Romanis tam consulibus
quam imperatoribus et regibus *Maius*; *puto ex V (Vatic. saec.*
XV?). Deest inscr. G (Gothanus s. XV ap. Duebnerum in Iahnii
annal. philol. 1828 p. 312). — 831. Inscr. om. V De eadem
urbe Roma G, in quo post 881 Mey. 2 hic om. V uoltus G
4 dabit G inclyta V 5 Inclyta si V. — 832. 1 Romae G
2 dixit G dictam V 3 tibridis VG undam V 4 laurentia
VG 6 humo G arcōna G, cum glossa datum

833

B. — M. 747

L. Quintius Cincinnatus

Cui dedit hirsutus nomen uenerabile cirrus,
 Quintius hic ille est, rigidis animosus in armis.
 Is quoque dum curuo sudans penderet aratro,
 Ante boues meritum meruit dictator honorem.
 5 Consulis obsessi partes defendit inertis,
 Inde triumphalem concendit agricola currum.

834

B. — M. 713

M. Furius Camillus

Qui fuit en patriae quondam spes ampla ruentis,
 Hic Senonum propria domuit uirtute furores;
 Vicit et opposito quos clausit Marte Faliscos,
 Brachia fallaci religato in terga magistro.
 5 Quicquid ubique truces bello ualuerent decenni,
 Inclita, Veientes, accessit pompa triumpho.

835

B. — M. 714

T. Manlius Torquatus

Inclita Torquatae dedit hic cognomina genti.
 Vir ferus ante acies prostrati guttura Galli
 Perfodiens gladio poscentis uoce duellum
 Abstulit aurati pretiosa monilia torquis.
 5 Consulis et Decii bello collega Latino
 Victoris nati maculauit caede secures.

836

B. — M. 715

P. Decius

Hic est qui uitam patriae deuouit amatae.

833. Lucius Quintus *G. Carm. om. V* 2 Quintus *G*
 3 curis *VG*, em. *Buech.* 5 inertes *G.* — 834. M. Furius *om.*
G 1 condam *G* 3 uidit *G* claudit *G* 4 religata *G* 5.
 6 *om. V* 6 Veientes *G.* — 835 *om. V* Titus Manilius Tor-
 quatus *G* 4 torques *G.* — 836. De Publio Decio *G*

Dum furor oppositos agitaret ad arma Latinos
 Saeuaque crudelem cecinissent classica pugnam,
 Inter tela aciesque uirum cuneosque pedestres
 Candida sacrata religatus tempora uitta
 Ante aciem moriens hostilibus occidit armis.

B. — M. 716

837

M.' Curius Dentatus

Quid iuuat imperio populos rexisse potenti
 Fuluaque Mygdoniis ornasse palatia gemmis?
 Quamquam ciuis inops toto notissimus orbe
 Hic fuit, egregio domuit qui Marte Sabinos.
 Fregerit ipse licet ingentis robora Pyrrhi,
 Pauperiem lato Samnitum praetulit auro.

B. — M. 718

838

C. Fabricius

Contentus modico tectique habitator egeni
 Hic erat et renuit deuicti munera Pyrrhi,
 Spreuit et oblatos, Samnitum munera, seruos,
 Resput immensi locupletia ponderis aera,
 Horruit infamem scelerata fraude ministrum
 Pocula pollicitum regi miscere ueneno.

B. — M. 719

839

Q. Fabius Maximus

Vir fuit iste ferox, qui toruus fronte uerenda
 † Vir fuit egregius belli praeclarus et armis.

2 Cum Duebn. 3 scaeuaque *V* 5 sacratu *V* 6 uo-
 uens inesse uidetur crudelibus *V*. — 837. Marcus *VG* cirenius
G 1 potentis puto 5 ingentis *V* fugientes *G* 6 oblatu
Buech. sanito pertulit *G*. — 838. Gaius *V* Gaii Fabricii Li-
 cinii (*sic*) epitaphium *G* 2 et spreuit *G* u. 4. 3 *G* 3 num
 aceruos? 4 locupletis *V* 5 magistrum *V* ingrām *G* ingrātum
Duebnerus ministrum *Froehlichius*. — 839. Quintus *G* u. 1 Duebn.
ad aliud carmen, Buech. ad Regulum refert. qui t. f. u. Pingui-
 tur, uel simile expecto 1 qui totus *V* 2 uir bello clarus *G*

Captiuos modici quamquam pauperrimus agri
 Exemit pretio Poenorum in uincula missos
 5 Is qui cunctando nisi Punica fregerit arma,
 Nulla foret Latiis Romana potentia terris.

840

B. — M. 720

Claudius Nero

Armorum uirtute potens Nero Claudius hic est.
 Coniunctus Liuio Picentis ad arua Metauri
 Prostrauit Libycas memorando Marte cohortes.
 Fortunate tui, iuuenis metuende, furoris!
 5 Ausus es ignari iacere ad tentoria fratris
 Ceruicem Libyci media inter tela tyranni.

841

B. — M. 721

M. Marcellus

Tu primus Libycum Nolae sub moenibus hostem
 Insidiis periture tuis Marcelle fugasti.
 Cumque Syracosii quondam † negaretur honoris
 Pompa tibi, Albano gessisti in monte triumphum.
 5 Praedonum deprena manu uenerandaque multis
 Luctibus heu patrio caruerunt ossa sepulcro.

842

B. II 41. M. 722

Scipio

Ille ego sum, patriam Poeno qui Marte cadentem
 Sustinui rapuique feris ex hostibus urbes
 Hispanas, † Hannonisque acies magnumque Syphacem

5 qui] quoque G nouerit arma V. — 840. Nero Clau-
 dius V 2 arma G 4 metuendo G 5 ad tempora G regis
 V. — 841. M.] Marcus G 2 suis G tuis V 3 syracusii V
 syracusi G raperetur Duebn. abnueretur Buech. 4 in om. G.
 — 842. Extat in cod. Florent. 39, 9 a. 1464 scripto, et ib. 63,
 33 s. XV, ubi 'Pro Scipionis tumulo' Liuui libro XXX addi-
 tur (dixi F); et in Bodleiano misc. 308 s. XV. 1 morte G ex
 Marte VF 2 ex om. G 3 hyspanicis anonis, om. que, G
 Spanas Oud. Dedi ex V. artes Burm. Maurumque Buech. si-
 phacem F

Perdomui et fractum totiens armisque repulsum
Hannibalem, uictorque ferox mihi regna subegi
Punica et excelsas altae Carthaginis arces.

B. — M. 727

843

C. Marius

Et genus et nomen merui uirtute feroci
Rusticus Arpinas, bellorum maximus auctor.
Efferat post Numidae quam fregimus arma Iugurthae,
Cimbrica praeclaros geminavit pompa triumphos.
Exegi ciuile nefas seruilibus armis,
Et mea Sullanos fregerunt arma furores.

B. — M. 729

844

M. Caesius Scaeua

Igne calens belli mediaque in caede cruentus,
Pompeiana phalanx patulis exire ruinis
Dum furit et properat claustrorum frangere turres,
Scaeua ego Caesarei defendi culmina ualli.
Dum timet Oceanus praeclari Caesaris arma,
Textum pampineae gessi sublime coronae.

B. — M. 730

845

Gn. Pompeius

Arma tuli quondam toto uictricia mundo,
Qui pelago Cilicas et Pontica regna subegi.
Vis mea, quos profugus commouerat exul ad arma,
Bellorum uirtute truces prostrauit Hiberos.

4 et om. G toties F 5 uictorque V] bellisque GF 6
altae V dirae F durae G. — 843. De Gaio Mario G C.] Gaius
V 4 turba G pompa V 5 seruilibus V ciuilibus G 6
Et me Syllani . . furoris V. Vtrunque uerum est. — 844.
Marcus Cesius Scaeua G Gaius Scaeua V. cf. Val. Max. III
2, 23. Cassius Duebnerus 2 falanx G 4 cesari G 5 oc-
cianus G praedari V. — 845. Gn. om. V Quintus Gaius Pom-
peius G 2 cilicas VG, an recte? Cilices Duebn. 3 uix G
promouerat V 4 gallorum G iberos G

5 At me post soceri ciuilia bella cruenti
Dextera Septimii Phariis laceravit in undis.

846

B. II 52. M. 747

M. Porcius Cato

Cerne hic ora sacri semper ueneranda Catonis!
Libertate potens animoque inuictus et armis
Auius incerto peragrauit tramite Syrtes.
Libertatis enim dulcedine captus amatae,
5 Ne sua seruitio premerentur colla tyranni,
Fortia crudeli penetrauit uiscera ferro.

847

B. II 63. M. 750

Iulius Caesar

Ille hic magnanimus, qui claris arduis actis
Non timuit generum nec inertia signa senatus,
Ne sibi Gallorum raperetur pompa triumphi,
Intulit inuitus per ciuica uiscera ferrum.
5 Vis inuicta uiri reparata classe Britannos
Vicit et hostiles Rheni conpescuit undas.

848

B. — M. 751

[Iulius Caesar]

Caesar ad imperium ciuili sanguine partum
Venisti famulasque manus Fortuna tetendit.
Ipsa tibi cessit tellus et iussibus aequor
Paruit omne tuis. uerum inuidiosa potestas
5 Et suspectus honos: adimunt ciuilibus armis
Imperium uitamque tibi formidine regni.

846. *Hoc et sequens in G extat, sed Duebn. nil inde affert.*
1 ossa Fabricius antiqu. p. 151, qui p. 233 *hoc, 847 et 855*
e libro manuscripto Aeneam Silvium referre dicit. 4 autiae

Burm. 6 pectora Fabr. — 847. 2 ^sgigna G tela Fabr. l. c.
4 inuitus G inuictus V immritis Fabr. 5 classe G caede V.
— 848—850 om. G, ut uidetur; recentiora puto, cum Caesari

B. — M. 752

849

Iulius Caesar

Germanos domui Caesar Gallosque potentes,
 Cesserunt signis omnia regna meis.
 Et generum uici natosque ferumque Catonem
 Imperioque fuit subdita Roma meo.
 In tantis opibus me fors inimica peremit
 Omnis et immitti gloria sorte ruit.

5

B. — M. 753

850

Epitaphium Iulii Caesaris

En adsum Caesar. quis me praestantior armis?
 Quis prior eloquio? quis me clementior alter
 Egregia pietate fuit? quoscumque subegi,
 Hos uici pietate magis quam fortis in armis.
 Plus mecum Fortuna fuit, plus ^t omnibus uni
 Quam sibi di dederunt. gestis belloque refusci,
 Germanos domui populos Gallosque potentes
 Atque tripartitum tenui sub fascibus orbem.
 Deleri haud potuit uirtus, non inclita fama;
 Haud patricida meum potuit restinguere nomen.
 Qua rapitur Titan curru, qua uergitur axis,
 Hac Zephyrus nostros referet per saecla triumphos.]

5

10

B. — M. 755

851

Caesar Augustus

Quae mihi, sancte, dabit grandes expromere laudes
 Musa tuas? iam pauca canam. tu Caesaris alti
 Vltus es indignam memorando nomine mortem,
 Actiaco et Pharias superasti in gurgite classes,

iam prius epigr. datum sit metrumque in altero, uersuum numerus in tertio a reliquis discrepet. — 850. 4 fortis Maius fastus V 5 puto plus nominis 6 Quam] Par Buech. sibi] mihi Maius dii V dederant V 9 inclyta V 10 parricida V restringere V, corr. Mey. — 851. Caesar] Octauianus G 1 sancta VG, em. Buech. dedit G depromere G 2 tua G

5 Tranquillumque tuis faciens uirtutibus orbem
Clausisti reserata diu sua limina Iano.

852

B. — M. 756

[Augustus

Solus habes aquila coruos laniante triumuir
Imperium, uictusque tuis Antonius armis
Leucadio et regina freto; Ianumque bifrontem
Clausisti. ac toto cum feceris otia mundo
5 Teque audes conferre deo, te Liuia sortis
Dicitur humanae [tandem] monuisse ueneno.]

853

B. — M. 759

Tiberius

Claudius egregie uixit priuatus et insons
Imperiis, Augste, tuis; simulataque uirtus
• • • • • • • • • • • • • • • • •

854

B. — M. 771

Traianus

Caesareos toto referens hic orbe triumphos
Notus erat mundo quondam pietate gementi.
Inclitus extremos penetrauit uictor ad Indos,
Belligerosque Arabas et Colchos sub iuga misit,
5 Armenia et Parthos pepulit Babylone subacta,
Et dedit Albanis regem, quos uicerat armis.

6 lumina G. — 852. Om. G. Recentius puto, cf. ad 848.
4 at Mey. 6 tandem add. Maius. misto uel nocuo Buech.
— 853. Om. G ut uidetur. — 854. 2 Natus Duebn. mundo ego
mundi V uiduae G condam G gementis VG. 3 inclytus V
4 Arabes Duebn. 5 et om. G. — 852 om. VG; sed addidi quia
in cod. Florent. 39, 9 a. 1464 scripto p. 193 teste Bandinio extat,
qui etiam c. 842 continet: cf. ad c. 846.

Octavianus Augustus

In Macetum campis ultus iam Caesaris umbras
 Sum patris, Augustus belloque armisque superbus.
 Iamque meos sensit fugiens Antonius enses.
 Quantum ingens orbis, quantum Iouis alta potestas,
 Tantus in orbe fui. terras pontumque subegi;
 Vix caelum superis et sidera summa reliqui.

5

1 Macetum *cod.*, *Fabric. antiqq.* p. 152. Macetum *uulgo*
 2 animisque *Burm.* 3 Namq; *Fabr., em.* G. *Vossius* 4 or-
 bis] Orci *Oud.* genitor *Burm.* Martis *Jacobs* 5 fui, mare
 trans pontumq; *Fabr., em.* Heins. *Burm.*

CARMINA
CODICIS HUYDECOPERIANI

856

B. II 3. M. 696

De Nino

Ninus ab Assyriis sum primus regibus ausus
Non modo finitimos populos regesque potentes
Imperio pressisse meo, sed uiribus omnem
Paene Asiam domui terraeque marique timendus.

857

B. II 4. M. 700

De Semiramide

Te stola ne dubium teneat cultusque uenusti
Corporis ambiguus: sum clara Semiramis, alto
Non minor ipsa uiro, belli pacisque probatis
Artibus insignis, nato miserabilis uno.

858

B. II 5. M. 698

De Cyro

Quantum fata ualent atque inmutabilis ordo
Astrorum, docui Cyrus, quem nulla domare
Vis potuit, non Astyages Babylonue superba:
Massageticis eadem me fata dedere tremendis.

859

B. II 6. M. 699

De Tamyri

Quantum ego claruerim Mauortis in agmine, Cyrus
Ipse ferus nouit, qui dum mea regna profanus

'Cod. Ms. Viri Amplissimi Balth. Huydecoperi, in quo
sylua ueterum aliorumque Epigrammatum habebatur' Burm.
857. 1 ne] te cod. — 858. 4 eadem] tandem Iacobs. — 859.
De eodem cod.

Spargapise insidiis rapto popularier audet,
Quam Tamyris turbata ualet, cognouit in utre.

B. II 8. M. 704

860

De Myrina

Inter Amazonidas, quas insula celsa Tritonis
Hespera progenuit, qui me nescire Myrinam
Dixerit, ignarum sese fateatur oportet
Eximiae laudis: Libyamque Asiamque subegi.

B. II 10. M. 705

861

De Penthesilea

Graiugenas acies superans passimque fugatas
Penthesilea premens ulcisci nobilis umbram
Hectoris ipsa mei potui, ni dirus Achillis
Ille Neoptolemus me clam misisset ad Orcum.

B. II 7. M. 701

862

De Alexandro Magno

Magnus Alexander bellisque horrendus et armis,
Qui terrore mei trepidantem nominis orbem
Vsque sub Eoum paruo cum milite Gangen
Vndique concussi, nulli sum laude secundus.

B. II 9. M. 749

863

De Iulio Caesare

Sum genus Aeneadum Caius cognomine Caesar
Iulius, Assyrios, Cyrum, Macetumque ferocem
Qui iuuenem probitate animi, qui corporis acer
Viribus exsuperans fueram pater urbis et orbis.

3 populariter cod. 4 Thamyris cod. — 860 inscr. om.
cod. 1 quam cod. Cod. carmina ordinat ut Burm.; ordinem
mutauit, ut bina cohaererent carmina. — 862. 3 patrio Buech. —
863. 2 Assyrium Macedumque cod. ut uidetur

ALIA QVAEDAM CARMINA

CODICVM VEL RECENTISSIMORVM VEL SAECVLI INCERTI

864

B. V 67. M. 1036

- . . . . . Capricorni sidere frigens.
Inducit Februo uer udus Aquarius aruo.
Mars flores uernos nemori sub Piscibus edit.
Aprili uernante nouans Aries micat annum.
5 Aestatis Maius Tauro primordia prodit.
Iunius aestiuo Geminorum cardine surgit.
Iulius aestiuas Cancro secat altus aristas.
Autumni caput Augustus parat ore Leonis.
Autumnas uuas September Virgine curat.
10 Libra sub autumno Octobri dat semina sulco.
Scorpius innectit tempus brumale Nouembris.
Arcitenens hiemis . . . . .

865

B. V 194. M. 1123

- Porcius octophoro fertur resupinus ad aedem
Iunonis Triuiae priscaque templa deae

864 'ex ueteri codice Virgilii Mediceo descripsérat N. Hein-sius' Burm. u. 5—12. 1—4, nullo inter hiemis et Capri-corni intervallo, codex; transposui. u. 12 ab 1 separauit Mey. Versuum ordinem mutari ueta Buech., ne diuellantur uersus ad hiemem spectantes; sed cum u. 2—10 anni tempestas omnibus uersibus nominetur, in hieme (cf. u. 11) aliter se habet; quare ut par erat a Ianuario orsus sum. De quatuor anni tempesta-tibus inscr. Burm. 2 udum aquarius arco cod., em. Burm. et Buech. 3 uernis cod., em. Burm. 7 alter cod., em. Buech.

865. 'Ex cod. MS. Bourdelotii ineditum hoc Epigramma adfert Pricaeus ad Apuleji Apolog. p. 173.' Burm. In Porciū Burm. Ficticium putat Buech.

Et circum Phoebi. merito stupet inscia turba
Atque ait 'en horum uictima porcus erit!'

B. V 212. M. 1141

866

Quis deus hoc medium flammauit crinibus aurum
Iussit et in dumis sentibus esse rosam?
Aspicis ut magni coeant in foedus amantes:
Martem spina refert, flos Veneris pretium est.
Quid tibi cum magnis, puer, est, lasciuie, sagittis?
Hoc melius telo pungere corda potes!
Nec flamas quaeras neque anheli pectoris ignis:
Si tibi uer tantum praebeat ista, sat est.
Pallens herba uiret: color est hic semper amantium.
Tam fugitiua rosa est quam fugitiuus amor.
Nam quod floricomis gaudet lasciuia metallis,
Aurum significat uilius esse rosa.

B. M. —

867

Fabula constituit toto notissima mundo
Gorgoneos uultus saxificumque nefas.
Hoc monstrum natura potens nouitate uenenii
Trux oculis nostris iusserat esse malum.
Hanc auro genitus Iouis ales praesule diua
Mactans aerato conspicit ingenio.
Deriguit mirata necem fatumque uenenii
Vertit et in morem decidit ipsa lapis.

4 an Burm. en ego. — 866 in cod. Bembino Terentiano
saec. IV—V (Vatic. 3226) fol. 96 r. post Hecyrae exitum a
manu saec. XV additum; cf. Terentius ed. Umpfenbach p. XIII.
Eadem manus Terentii comoedias omnes corrigere ausa est.

1 flammabit cod. uepribus Heins. 2 duris Heins. densis
Buech. 3 amantis cod. 5 quit cod. lasciuiae cod. 6 pon-
gere cod. potis cod. 7 flammis Heins. anheli Buech. alti cod.
8 Si ego Set cod. nantum cod., em. Buech. preueat cod. sat
est ego facis cod. faces Buech. 9 erba cod. — 867. Bembi-
nus Terentii fol. 97 r., ed. pr. Umpfenbach l. c. 1 mondo cod.
4 Trux Buech. Ex cod. 5 praesule scripsi prae sole cod.
6 erato cod., em. Buech. ingenio i. e. dolo (cf. Ouid. met. IV
782) in clipeo Buech. 7 Diriguit cod. num minitata?

10 Sic praesens absensque simul quaecumque uidendo
Fundit et ignaro raptor ab hoste redit.

868

B. V 87 M. 1053

Si nouus a Iani sacris numerabitur annus,
Quintilis falso nomine dictus erit.
Si facis, ut fuerant, primas a Marte Calendas,
Tempora constabunt ordine quaeque suo.

869

B. M. —

Nox et amor uinumque nihil moderabile suadent;
Illa pudore uacat, Bacchus Amorque metu.

869^a

Pulcinus miluo dum portaretur 'hoc' inquit
'Iam cado, ne timeas; non tenet . . . .'

870

B. — M. 276

Augustinus

Roma labore uigil fregit Carthaginis arces:
Desidia interiit Roma subinde cito.

871

B. — M. 880

Appianus

Postquam militia et belli sudore uocabant

9. 10 *ut ad Perseum spectantia post 6 ponit Buech.* 9 ab-
ssensque cod. cecumq. cod., correxi 10 Fundit ego Ludit
cod. Tendit Buech. sapetor ab oste cod. — 868. De X men-
sibus Burm., qui 'ueteri satis manu' ad calcem codicis membr.
sui Fastorum Ouidii inuenit adscriptum. 4 ducta suo Heinsius,
qui ex codd. Vrsiniano, Vaticano et Sfortiano nouerat. — 869
sq. In cod. Valentiano 396 saec. IX exeuntis fol. 66 r., sed
manu, ut mihi uisum est, saeculi XV. 2 Bacchus Mangeart
lab cod. — 869^a, 1 hoc] at Buech., qui a 869 diuisit. — 870
et 871 e cod. Gothano anni 1495 Duebnerus ed. in Iahnii annal.
1828 tom. III p. 309. 315. Auctorum nomina nescio qua auctori-
tate nitantur; cf. tamen Appian. praef. 11 '[Ρωμαῖοι] ἀρετῇ καὶ
φερεπονίᾳ καὶ ταλαιπωρίᾳ πάντας ὑπερῆραν . . . μέχρι βε-
βαίως ἐκράτησαν.' — 870, 2 supina Buech.

Romani, et nusquam bella uel hostis erat,
 Desidia et luxu robur Romana iuuentus
 Perdidit. hoc cecidit inclita Roma modo.

B. II 203. M. 249

872

Pastor arator eques paui colui superauai
 Capras rus hostes fronde ligone manu.

B. V 174. M. 1104

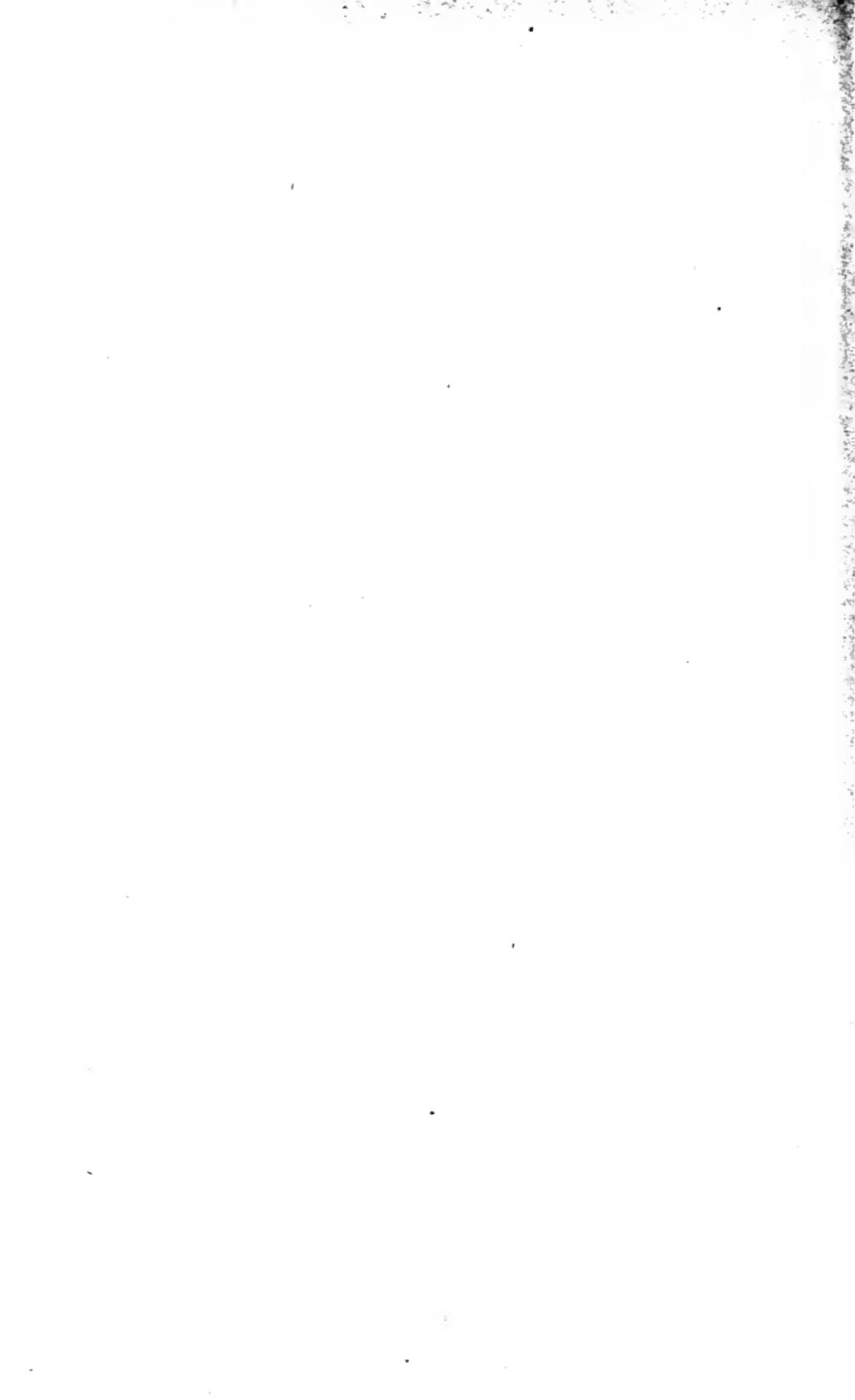
873

In equum mirae pernicitatis
 Te cuperet Phoebus roseis aptare quadrigis,
 Sed fieret breuior te properante dies.

872. 1 colui] seu ed. Aldina *Vergili*, cod. a Wattenbachio (*Anzeiger f. Kunde d. deutsch. Vorzeit* 1867 p. 111) al-latus. 2 Campos cod. Hamburg. C. arma [arua?] duces *Vossianus* fr. l. m.] quodque (quaeque *Goth.*) labore graui *Gothanus IV* 1047 saec. XV, cod. Wattenbachit. — 873. 'Inueni in cod. Ms. D'Oruilliano, quo continebatur Ruderici Cari Bae-tici opus . . de ueteribus *Hispaniae Deorum Manibus*, in cuius fine hoc epigramma legebatur post Inscriptionem et Epigramma metricum de templo Traiano sacrato' sqq. *Burmannus*.

CARMINA
QVAE LIBRI TANTVM TYPIS
DESCRIPTI EXHIBENT

QVORVM MAGNAM PARTEM ANTIQVAM ESSE NON SPONDEO

Pastorum Musam uario certamine promit.
 Ruris item docilis culturam carmine monstrat.
 Arboribus uitem, prolem quoque iungit oliuae
 Pastorumque Palen et curam tradit equorum.
 5 Tunc apium seriem mellis et dona recenset.
     Aeneas intrat profugus Carthaginis oras.
 Conuiuis series narratur Troica belli.
 Tertius at complet narrantis [in] ordine gesta.
     Ardet amans Dido fatum sortita supremum.
 10 Quintus habet tumuli uaria spectacula patris.
     Infernos Manes et Ditis regna pererrat.
     In Latium Aeneas, Italas simul intrat in oras.
     Intonat hic bellum tecti de culmine Turnus.
     Euryalum et Nisum deflet cum matre iuuentus.
 15 Mezenti interitus canitur post funera Lausi.
     Vltaque dehinc fertur telo mactata Camilla.
     Turni uita fugit infernas maesta sub umbras.

Cogitat Vrsidius sibi dote iugare puellam,
 Vt placeat domino, cogitat Vrsidius.

874. Summa Virgiliana narrationis in tribus operibus
 Bucolicis Georgicis et Aeneide *edd.* *Vergili* inde ab *ed. pr.*
Romana a. 1469, *de qua cf. Schopen. ad Valer. Cat. ed. Naek.*
p. 377. 1 dociles *edd.* *uett.* docili *Burm.* 5 seriemque et
m. d. Aldus 6 arces *Burm.* 7 Conuiuio *edd.* *uett.* Conuiu-
uis Aldus facies Burm. 8 at *Ald.* et *edd.* *uett.* in *om.* *eaedem*
 11 Infernosque *ed.* *Ven.* a. 1480 Ditis Manes et *edd.* *uett.*,
transpos. *Schrader.* 12 Aeneas Latium *ed.* *Ven.* 16 Vol-
scaque L. Mueller. — 875. *'Tollere dulcem cogitat haeredem.*

Cogitat Vrsidius heredem tollere paruum,
 Vt placeat domino, cogitat Vrsidius.
 Cogitat Vrsidius domino quacunque placere
 Virgine uel puer. quam sapit Vrsidius!

5

B. III 58. M. 279

876

RVFI FESTI AVIENI

Qua uenit Ausonias austro duce Poenus ad oras,
 Si iam forte tuus Libyca rate misit agellus
 Punica mala tibi Tyrrhenum uecta per aequor,
 Quaeso aliquid nostris gustatibus inde relaxes.
 Sic tua cuncta ratis plenis secat aequora uelis,
 Spumanti dum longa trahit uestigia sulco,
 Romuleaeque Phari fauces illaes a relinquat:
 Sit licet illa ratis, quam miserit alta Corinthos,
 Adriacos surgente noto qua prospicit aestus,
 Quamue suis opibus cumularit Hiberia diues,
 Soluerit aut Libyco quam laetus nauita portu.

5

Sed forsau, quae sint, quae poscam, mala, requiras.
 Illa precor mittas, spiso quibus arta cohaeret
 Granorum fetura situ, castrisque sedentes
 Vt quaedam turmae socio latus agmine quadrant
 Multiplicemque trahunt per mutua uellera pallam,
 Vnde ligant teneros examina flammea casses.
 Tunc, ne pressa graui sub pondere grana liquecant,
 Diuisere domos et pondera partibus aequant.

10

15

unde illud epigramma: cogitat' sqq. Geo. Valla in comm. ad Iuuenalem 6, 38 a. 1486 edito. In codice suo uetustissimo si Valla inuenisset, disertis uerbis ut solet adnotasset. 3 haeredem 6 quam] q̄ Valla. — 876. Rufus Festus Auienius VC. Flauiano Myrmeico VC. suo salutem Auieni ed. Veneta an. 1488 inscripsit. 1 Q om. ed. Ven. 4 relaxis ed. Ven. 6 cum ib. 7 Romuleique fari ib. (foci Burm. fori Oud.) 9 notus ib. noto Schottus 9 Adria consurgente ed. Ven., em. Wernsdorf. notus ed. Ven. Adriacus surg. et quam Heins. 14 foetura ed. Ven. sinu Heins. 15 claudunt Oud. 16 mutua corrumpum? telam Heins. pellem Wernsd. 17 exagmine ed. Ven., em. Heins. et agmine 'cod. Voss.' 19 pastibus ed. Ven., 'cod. Voss.'

- 20 Haec ut, amice, petam, cogunt fastidia longis
 Nata malis et quod penitus fellitus amarans
 Ora sapor nil dulce meo sinit esse palato.
 Horum igitur suco forsan fastidia soluens
 Ad solitas reuocer mensis redeuntibus escas.
- 25 Nec tantum miseri uidear possessor agelli,
 Vt genus hoc arbos nullo mihi floreat horto:
 Nascitur ex multis onerans sua brachia pomis,
 Sed grauis austерum fert sucus ad ora saporem.
 Illa autem, Libycas quae se sustollit ad oras,
- 30 Mitescit meliore solo caelique tepentis
 Nutrimenta trahens suco se nectaris implet.

877

B. V 134. M. 1072

- Caesaris ad ualunas sedeo sto nocte dieque,
 Nec datur ingressus, quo mea fata loquar.
 Ite, deae faciles, et nostro nomine saltem
 Dicite diuini praesidis ante pedes:
- 5 Si nequeo placidas affari Caesaris auris,
 Saltem aliquis ueniat, qui mihi dicat 'abi'.

878

B. M. —

Laus Christi

- Proles uera Dei cunctisque antiquior annis,
 Non genitus, qui semper eras, lucisque repertor,
 Ante tuae matrisque parens, quem misit ab astris
 Aequaeuus genitor uerbique in semina fusum

23. 27. 31 succ. ed. Ven. 24 reuoca post ed. Ven. 25
 Ne 'cod. Voss.' 27 ex ed. Ven., et Pith. onerant ed. Ven.
 29 auras ed. Ven. — 877. *Mazocchius* fol. 130 r. epigramm. ant.
 urb. Romae (a. 1521): 'Vbi sit, ignoratur' 3 facilis Maz.
 4 pr.] Caesaris Pith. — 878 — 881 in *Claudiani* ed. Viennae a
Camerte a. 1510 curata primum editi sunt. 'Opinor ea omnia
 ex Camertis uetusto codice prodiisse' *Heinsius*. *Aldina* ed. a.
 1523 mihi ex *Heinsio* nota pro fonte habenda erat uetustissimo. —
 878. *Merobaudi* G. *Fabricius*, alii, nouissime *Migneana patrum*
collectio LXI 972 adscribit. 2 Non ego Nunc edd. 3 Nate
Barth. fort. recte tuam *Heins.* 4 uerbi, qui *Barth.*

Virgineos habitare sinus et corporis arti
 Iussit inire uias paruaque in sede morari,
 Quem sedes non ulla capit, qui lumine primo
 Vidisti quidquid mundo nascente crearas.
 Ipse opifex, opus ipse tui, dignatus iniquas
 Aetatis sentire uices et corporis huius
 Dissimiles perferre modos hominemque subire,
 Ut posses monstrare deum, ne lubricus error
 Et decepta diu uani sollertia mundi
 Pectora tam multis sineret mortalia seclis
 Auctorem nescire suum: te conscientia partus
 Mater et adtoniti pecudum sensere timores,
 Te noua sollicito lustrantes sidera uisu
 In caelo uidere prius lumenque secuti
 Inuenere magi. tu noxia pectora soluis
 Elapsasque animas in corpora funeta reducis
 Et uitam remeare iubes. tu lege recepti
 Muneris ad Manes penetras mortisque latebras
 Immortalis adis. nasci tibi non fuit uni
 Principium finisque mori; sed nocte refusa
 In caelum patremque redi rursusque perenni
 Ordine purgatis adimis contagia terris.
 Tu solus patrisque comes, tu spiritus insons
 Et toties unus triplicique in nomine simplex.
 Quid nisi pro cunctis aliud quis credere possit
 Te potuisse mori, poteras qui reddere uitam?
30

B. M. —

879

Miracula Christi

Angelus adloquitur Mariam, quo praescia uerbo
 Concipiatur salua uirginitate deum. —

5 arcti *edd.* 9 sui *Ald.*, *em. Scal.* 12 possis *Ald.* 13
 uani *Heins.* uarii *Ald.* 15 patris *Barth.* 17 *an* *cursu?* 18
 coelo *edd.* 23 non fuit *Barth.* nam fuit *Ald.* 24 reclusa
 (*retusa*) *id.* 24 repulsa *Buech.* 27 spirituum fons *Barth.*
 29 Qui nisi praestares aliud *edd.* *post Ald.* Quid n. pro c. (al.
 q. cr. p.) Te *Barth.* — 5 artus, 8 creares, 15 sciuere Deum
 te, 17 sidere, 21 *deest*, 22 Mundus et ad, 23 adis; tibi tan-
 tum non fuit, 24 finisue, 25 ad patrem scandis, 29 Quis: *sic*

Dant tibi Chaldaei praenuntia munera reges:
 Myrrham homo, rex aurum, suscipe tura deus. —
 5 Permutat lymphas in uina liquentia Christus,
 Quo primum facto se probat esse deum. —
 Quinque explent panes, pisces duo, millia quinque,
 Et deus ex paruo plus superesse iubet. —
 Editus ex utero caecus noua lumina sensit
 10 Et stupet ignotum se meruisse diem. —
 Lazarus e tumulo Christo inclamante resurgit
 Et durae mortis lex resoluta perit. —
 Nutantem quatit unda Petrum, cui Christus in alto
 Et dextra gressus firmat et ore fidem. —
 15 Exsanguis Christi contingit femina uestem.
 Stat crux in uenis. fit medicina fides. —
 Iussus post multos graditur paralyticus annos,
 Mirandum, lecti portitor ipse sui. —

880

B. M. —

In Sirenas

Dulce malum pelago Siren uolucresque puellae
 Scyllaeos inter fremitus aidamque Charybdin
 Musica saxa fretis habitabant, dulcia monstra,
 Blanda pericla maris, terror quoque gratus in undis.
 5 Delatis licet huc incumberet aura carinis
 Inplessentque sinus uenti de puppe ferentes,
 Figebat uox una ratem; nec tendere certum
 Delectabat iter, [†]reditus odiumque iuuabat,
 Nec dolor ullus erat; mortem dabat ipsa uoluptas.

881

B. M. —

Laudes Herculis

Pieridum columen, cuius Parnasia magno

Mignius. — 879 in disticha separauit Clauerius. 9 Creditus
Burm. coecus Ald. 16 fide Buech. — 880. 1 Sirenae Ald.
 4 terrorque gratus Ald. 5 Delatus Ald. 6 furentes ^{uetus} codex,
Clauerii 7 una] illa? coeptum Heins. 8 otium-
 que Ald. 9 color Ald., schedae Gudii. — 881. Claudian.

Numine templa sonant, laeto, precor, huc age, Phoebe,
 Te coniunge choro; penetralia sancta sororum
 Et noua Castalios latices per rura petentem
 Hippocrenaeon uictorem ⁺sisterē fontem

Me fac. namque tuam non nunc nouus aduena turbam
 Ingredior: laurosque gerens et florea sertis
 Tempora uincta tuis, doctorum munere uatum,
 Testor adhuc ueteres quamuis desuetus honores.

Alcides mihi carmen erit, non uana Tonantis ^{*}
 Progenies, dignus credi post uiscera numen,
 Cui super immensos inuicti roboris aestus
 Nec nasci potuisse uacat. nam lucis in ipsis,
 Inclite, principiis tardo uix editus ortu
 Fecisti de patre fidem. sed cur mihi lentis
 Ludis adhuc, Cyrrhaee, modis tenerumque resultans
 Luxuriante leues inpellis pollice chordas?
 Pone habitum, quo molle canis, et frondis amatae
 Linque nemus, mollique exutus tempora lauro
 Populea mecum carmen luctare sub umbra.

Iam graue plus etiam, quam uentris tempora uellent,
 Alcmenam tendebat onus. sed regia Iuno
 Inpedit et partus prohibet nascique uetabat,
 Vt metus ipse deum monstret. nec uiuida caeli
 Semina mortales norunt sentire latebras,
 Nec possunt sufferre moras. datur inde nouercae
 Materies graibusque odiis augmenta ministrat,
 Quod uinci coepisse pudet. mox improba binos
 In tua membra iubet, dum nasceris, ire dracones.
 Incumbunt celeres illi, squamosaque iussus
 Armat colla furor, nec, quamuis maxima tractu,

ed. Burm. p. 711 sqq. Carmen eiusdem generis et stili ac c. 235.
 2 laeto] Phoebe *et* Phoebe] laeto *a* (= Aldina) 3 Tecum
 cuncta ch. *a* Tecum iunge Clauerius penetralib. *a* 5 Hippo-
 crenaeo *et* fonti Detrius insistere fonte Heins. 6 Me fame-
 que tuam nam nunc *a* 7 lauro Heins. 8 munera *a*, em.
Heins. 10 non uana Scal. romana *a* germana *Heins.* 11
 funera Burm. 12 semper *a* super Liuineius actus *idem* 13 Vix
Burm. 16 Cyrrhate *a* 23 partu *Heins.* 27 alimenta *idem*

- Tardata spiris sequitur pars cetera pectus.
 Tristis Tartarea uibratur sibilus aura.
 Morte rubent oculi trifidisque horrentia linguis
 35 Ora sonant nigrumque fremens leuat ira uenenum.
 Quid nunc inuictis fraudes innectere fatis,
 Caelicolum regina, iuuat? cur obicis angues?
 Cur paruo geminos? anne unum posse necari
 Iam strato Pythonem times? licet omnia mundi
 40 Monstra uoces ipsamque armes serpentibus Hydram,
 Defendet natura deum patremque probabit
 (Quod non uis constare) Iouem! iamque inrita taetri
 Iussa parant inplere angues miseroque furore
 In tua fata tument. cernit tua membra petentes
 45 Horrescitque parens numenque ignara creasse
 Mortali pietate timet. nil, sancta, superbae
 Pellicis insidias Caelo modo freta tremiscas,
 Neue haec monstra tibi faciant, Alcmena, pauorem!
 Si mater potes esse dei, iam tolle serenum
 50 Laeta animum tantoque libens haec adspice uultu,
 Ut deceat genuisse Iouem. depone timorem
 Indignum partu, natumque exemplar habeto.
 Cui metuis, nihil ipse timet. nam numine recto
 Ridebas tu, diue, truces animosque superbos
 55 De genitore tenes, uotisque aptissimus orbis
 Gaudebas tantam iam tum ^tmeruisse nouercam.
 Corripis exiguis mox grandia guttura palmis,
 Et quamuis teneri cogens in brachia pondus
 Corporis impressos ^tlinquens tellure dracones.
 60 Efferat aetherium, quantum uolet, orbis in axem

32 tardatam *a* tardata *ego* tardantur *edd.* 36 inuitis

Heins. 37 obiciis *a* 43 miserorumque *a* uersoque *Heins.*
 44 in sua *a* 45 creasset *a* 46 superbas *a* 47 tremescas
a 49 Sic *a*, em. *Heins.* 50 tutoque *puto* 51 Ioui *Heins.*
recte? tim.] fauorem *a* 52 natumquae *post a* habebat *a* ha-
 bebas *edd.* habeto *Clauerius* 53 lumine *Liuin.* *recte?* 54
trucesque *edd.* *post a* 55 tenens *Heins.* 58 num Et mani-
 bus teneris? 59 Corripis *a*, em. *Buech.* Porrigis uel Projic-
 cis *Heins.* liuens *a* inlidens prensos *edd.* torques uel uincis
Buech.

Latoidas uerosque probet sua fabula diuos,
 Quod Delo iam stare licet: non aequa laborum
 Gloria, nec parili serpentes sorte necarunt:
 Illi unum ferro, geminos hic inermis et unus.

His coeptis non ulla parat cunabula partus,
 Diue, tibi; sed cum totis iam bruma rigeret
 Imbribus et solidis haererent flumina lymphis,
 Nudum praegelidis durando firmat in undis.

Vtque rudes primo tentasti robore gressus,
 Frondosae deserta uagus penetralia siluae
 Secura iam matre petis telisque tremendis
 Ludis et aërias adducto deicis arcu

Aut funda uiolenter aues noctemque sub astris
 Exigis et puram fractis bibis amnibus undam.
 Inmanem intrea Nemeae per lustra leonem

Ipsa Chimaeraea cretum de gente nouerca
 In tua depastis armabat uota iuuencis

Augebatque fero uires rabiemque iuuabat,
 Naturam minus esse putas. [heu] quanta uirorum
 Funera! quam multos strauit ^tcum dentibus apros!

Non illum magnae uiduatis moenibus urhes
 Armorum fregere minis Martique domando
 Adsuetas morsu fudit grauiore cateruas.

Hunc granis Eurystheus — nam te, quo cuncta leuares,
 Imperium duri uoluit sufferre tyramni

Sic mundo Fortuna fauens — hunc sternere leto
 Imperat. at nullum uirtus reticenda per aeum
 Dignaque sidereos post membra intrare recessus,

Posse mori quam uile putas! namque impiger ulti
 Vadis et inmensae scrutatus denia siluae

61 Laeto Idas *a* 62 quo *a* 64 hic] et *a*, *fort. recte*
 66 Diua *a*, *em. Heins.* motis *Heins.* 69 rudis *edd. post a* 71
 tremendas *a* tremendis *wulgæ* tremendum *Heins.* 72 Ludus
a et aerias *Clauer.* aetherias *a* 75 Nemea *a* 78 nouabat
Heins. 79 puto Natura. quantaque, *om. heu, a;* dedi *wulgatam* 80 constrauit messibus agros *Heins.* cum gentibus agros
 dubitanter propono 81 maenibus *a* montibus *post a* 83 morsus *a* 84 quocumque *edd. post a* 87 at] tum *a* 89 putat
edd. post a

In noua sanguineos armantem uulnera rictus
 Admonita feritate, iuba uisuque cruentus
 Excussis mouet arma toris dubiumque residens
 Infremit. inuadis trepidum solisque lacertis
 95 Grandia corripiens eluso guttura morsu
 Inbellem fractis prosternis faucibus hostem.
 Quin et flauicomis radiantia tergora uillis
 Ceu spolium fuso uictor rapis. emicat omnis
 In laudes mox turba tuas longoque relictus
 100 Currit in arua metu. iuuat ire et libera rura
 Defensosque uidere locos siluamque iuuencis
 Iam facilem et nullis resonantes fletibus agros.
 Maenalium petis inde nemus fletamque colonis
 Arcadiam et raro steriles iam robore siluas.
 105 Namque hic inmensa membrorum mole cruentus
 Indomitus regnabat aper solidoque tremendus
 Corpore lunatis fundebat dentibus ornos
 Sternebatque suos lugentia rura colonos.
 Horrebant rigidis nigrantia corpora saetis
 110 Duratosque armos scapulis totosque per artus
 Difficilis potuisse mori. non spicula in illum
 Nodosumue rapis clauato pondere robur:
 Armati uiduatur honos; nec uulnera uirtus
 Exemplo tibi facta timet. iamque adripis ultro
 115 Spumantem cogisque diem sufferre tuendo
 Atque supinato mirantem lumine uinci
 Argolici uictor portas sub tecta tyranni.
 Fama celer toto uictorem sparserat orbe,
 Auxiliumque dei poscebat Creta crudento
 120 Victa malo. taurus medio nam sidere Lunae

91 arm.] animasti post a post 91 uersum excidisse puto
 uerbo Inuenis incipientem 92 iubas a 94 solidisque Heins.
 an totisque? 97 Tunc et post a 100 ore a, cf. Aen. II 27
 106 soloque a, em. Heins. 108 suis ingentia rura colonis
 conicio 109 tergora Heins. 110 scopulis a, em. Heins. tutosque
 id. 112 grauato a, em. Liuin. 114 Extemplo edd. post a
 115 deum puto 116 supinando a 118 celer] uolans Clau.
 119 crudeli a cruento edd. post a

Progenitus Dictaea Iouis possederat arua.
Fulmen ab ore uenit flammisque furentibus ardet
Spiritus; et terram non caeli flamma perurit,
Sed flatus monstri. † dextro iam Siria cessent
Sidera solque licet glaciali frigore uictus
Abstrusum mundo claudat iubar aurea condens
Lumina et ignifluo stupefactus in orbe tepescat:
Aestus habet Cretam, pereunt siluaeque lacusque
Graminaque et fontes sacri, montesque perurit
Flamma ferox; Idam superis spectantibus ignis
Dissipat et magno cunabula grata Tonanti
Igne suo monstrum (si fas est dicere) uincit.
Tandem fama celer Dictaea ad litora magnum
Duxerat Alciden, cum taurum dira minantem
Excipit et saeum cornu flammasque uomentem
Corripit atque artus constringens fortibus ulnis
Ignifluos flatus animamque in pectore clausit.

B. III 109, M. 937

882

‘Optimus est’ Cleobulus ait ‘modus’ incola Lindi.
Ex Ephyra Periandre doces cuncta + et meditanda.
‘Tempus nosce’ inquit Mitylenis Pittacus ortus.
Plures esse malos Bias autumat ille Prieneus.
Milesiusque Thales sponsori damna minatur.
‘Nosce’ inquit ‘tete’ Chilon Lacedaemone cretus,
Cecropiusque Solon ‘ne quid nimis’ induperavit.

B. M. -

883

Et tetricem, Romae quem nunc uocitare taracem

124 tetri *Scaliger* taeter *Heins.* an retro? 125 sidere a
uictor a 126 iuba a 127 ignifluus a tepescet a 129 siccii
Buech. 130 an ferox? 135 Accipit a. Desunt multa. — 882.
Hygini fabulae 221 insertum, sed multo posterioris aeui. 2 et]
ut 'Vossianus Hygini codex' Burn. emeditanda *Buech.* 7 in-
duperabit uulgo, em. Schefferus. *Hygini ed. pr. Micylli* a. 1535;
codex non extat. cf. c. 351. — 883 et 884 *Gybertus Longolius* in

- Cooperunt. auium est multo stultissima. namque
 Cum pedicas necti sibi contemplauerit adstans,
 Immemor ipse sui tamen in dispendia currit.
- 5 Tu uero adductos laquei cum senseris orbes,
 Appropera et praedam pennis crepitantibus aufer.
 Nam celer oppressi fallacia uincula colli
 Exculit et rauca subsannat uoce magistri
 Consilium et laeta fruitur iam pace solutus.
- 10 Hic prope [†]Pentinum radicibus Apennini
 Nidificat, patulis qua se sol obiicit agris,
 Persimilis cineri dorsum, maculosaque terga
 Inficiunt pullae cacabantis imagine notae.
 Tarpeiae est custos arcis non corpore maior
- 15 Nec qui te uolucres docuit, Palamede, figuras. —
 Saepe ego nutantem sub iniquo pondere uidi
 Mazonomi puerum, portat cum prandia, circo
 Quae consul praetorue nouus construxit ouanti.

884

B. M. —

- Cum nemus omne suo uiridi spoliatur honore,
 Fultus equi niueis siluas pete protinus altas
 Exuuiis: praeda est facilis et amoena scolopax.
 Corpore non Paphiis auibus maiore uidebis.
- 5 Illa sub aggeribus primis, qua proluit humor,
 Pascitur, exiguo sectans obsonia uermes.

*dialogo de auibus (Coloniae excudebat Io. Gymnicus a. 1543) p. E 2^a 'Nemesiani poetae authoritas, qui de aucupio Latinis uersibus conscripsit, me in hanc sententiam perduxit [tetracem esse urogallum]. descripserat autem furtim in bibliotheca pororum Saluatoris Bononiensis uersus aliquot Hieronymus Boragineus Lubecensis . . . ex iis ego quosdam, cum opus erit historia, tibi recitabo: Et tetracem' sqq. 2 nunquam Longolius, namque C. Gesnerus 10 Pentinum Long. Pontinum Vlitius Pelt(u)inum (*Vestinorum*) Buech. radices Long., em. Buech. et radices Haupt. 12 collum Gesn. 13 notae] guttae Vlit. 17 Mazonoim Long. cirro id., em. Burm. — 884 ib. p. F 2^a 'Nemesianus scolopacem cum Herodianu[m] [ascalopam] appellat . . . Nemesiani uersus, si quis expetit, sunt: Cum nemus' sqq. 2 syluas Long. 3 facilis praeda est puto*

At non illa oculis, quibus est obtusior, etsi
 Sint nimium grandes, sed acutis naribus instat:
 Impresso in terram rostri mucrone sequaces
 Vermiculos trahit et uili dat praemia gulae.

10

B. III 264. M. 1701

885

Hortis Hesperidum, Sabelle, cultis
 Nostrae cultior hortus est puellae.
 Mirari, o bone, desinas, Sabelle.
 Hortorum deus ipse nam Priapus
 Cunctis hunc fodit et rigat diebus.

5

10 et dat uilia puto. — 885 ed. Menagius ad Diog. Laert. lib. II p. 77 ed. Lond. 2 Vestrae — est Lupercae 4 nam Pr.] quaestuosum 'in Laertii ed. nouissima in notis Menagianis' Burm. 'Lusus nouicius' Buech.

CARMINA

A G. FABRICIO PRIMVM EDITA

886

Acidis tumulus

B. I 143. M. 247

Acidos haec cernis montana cacumina busti
Aequor et ex imis fluminis ire iugis?
Ista Cyclopei durant monumenta furoris:
    Hic amor, hic dolor est, candida nympha, tuus.
5 Sed bene si periit, iacet hac sub mole sepultus,
    Nomen et exultans unda perenne uehit.
Sic manet ille quidem neque mortuus esse feretur
    Vitaque per liquidas caerula manat aquas.

887

Pani et Apollini

B. I 33. M. 590

Pan tibi, Phoebe tibi, lenimen dulce laborum,
Otia dum terimus, carmina mille damus.

888

Magnae Matri

B. I 60. M. 628

Sum uagus assidue, toto circumferor orbe,
Nec me diuersi cogit distantia mundi,
    Alterius titulo subdere uota reum.

886. *Fabr. antiqq. p. 131. Pentadio tribuit Scaliger. Recens puto. 6 dedit Burm. 7 nec Scal.* — 887. *Fabr. p. 162. Recens puto.* — 888. *Fabr. p. 162. 2 Haec Buech. cohibet Heins.*

Veri certa fides Tiburni uexit in arcem	
Et iam	5
Quare o diua parens	
Ausonia in terra	

889

B. III 10. M. 70

De urbe Feltria

Feltria perpetuo niuium damnata rigore
 Terra uale posthac non adeunda mihi.

889. *Fabr. p. 164. 'Hoc distichon Iulio Caesari ascribitur' id. p. 234. Hinc 'Iulio Caesari inscribit uetus membrana' Scriuerius. Recens puto (num Iul. Caes. Scaligeri est? in edd. eius non extat). 1 rigori Oud. 2 Forte Pith.*

CARMINA

EX BINETI EPIGRAMM. PETRON. EDITIONE SVMPTA

890
IVLII

Petroni carmen diuino pondere currit,   B. II 235. M. 1544
Quo iuuenum mores arguit atque senum.
Quare his illecebris gaudet lasciuia puella,
At quoque delicias frigida sentit anus.
5 Nam †rbter diri scripsitque Neronis amictu,
Arbiter arbitrio dictus et ipse suo.

891   B. I 22. M. 1545

Infantem Nymphae Bacchum quo tempore ab igne
Prodiit, inuentum sub cinere abluerant.
Ex illo Nymphis cum Baccho gratia multa est,
Seiunctus quod sit ignis et urat adhuc.

892

Formosissima Lai feminarum,   B. III 217. M. 987
Dum noctis pretium tibi requiro,
Magnum continuo petis talentum:
Tanti non emo, Lai, paenitere!

890. *Binetus p. 109 ed. Dous. 'Epigramma Iulii cuiusdam, quod Romae in Vaticana bibliotheca cum Petronii fragmendo descriptum legi.'* Pomponio Laeto Niebuhrius kl. Schriften p. 347 tribuit. 3 Quare ille praesa Bin. Quaerens illecebras Buech. quem ex parte sequor. illo prenso Dorleansius indeprensa Heins. 5 pariter Riinus rector Buech. amicus coni. Bin. 6 et] ab Heins. — 891. Item Bin. p. 122. 1 Nimphae et 3 Nymphis id. cf. Meleagri ep. 113. — 892. Ib. p. 124. 'In Polianthaeae libro ad uocem Talentum referuntur hi uersus ut M. Val. Martialis.' 1 foem. 2 precium 4 poen. Bin. 2 tuae Patisson.

CARMEN

A PITHOEAO A. 1586 PRIMO EDITVM

893

SEVERI SANCTI + IDEST ENDELEICHI
B. M. — **Aegon. Bucolus. Tityrus.**

- Aeg. Quidnam soliuagus, Bucole, tristia
Demissis grauiter luminibus gemis?
Cur manant lacrimis largifluis genae?
Fac, ut norit amans tui!
- Buc. Aegon, quaeso, sinas alta silentia
Aegrис me penitus condere sensibus.
Nam uulnus reserat, qui mala publicat,
Claudit qui tacitum premit.
- Aeg. Contra est quam loqueris, recta nec autumas.
Nam diuisa minus sarcina fit grauis,
Et quicquid tegitur, saeuius incoquit.
Prodest sermo doloribus.
- [Buc.] Scis, Aegon, gregibus quam fuerim potens,
Vt totis pecudes fluminibus uagae

893. Incipit carmen Seueri Sancti id est Endeleichi Rhetoris de mortibus boum *P. Pithoeus in 'Veterum aliquot Galliae theologicorum scriptis' Parisiis ap. Niuellium 1586 fol. 144 r., fonte non indicato.* Hanc editionem principem presse sequor Seueri, Rhetoris et poetae Christiani carmen bucolicum *Pithoeus* fol. 1 in indice. *Ab Elia Vineto eum accepisse nescio quo auctore narrat Wernsdorfius.* id est ex nomine falso intellecto, fortasse Idaeui uel Edesii, ortum puto. Buculus et 1 Bucule *P* (= ed. pr.) 3 manat *P* 11 At *puto* 13 Buc. om. *P*

- 15   Complerint † etiam concaua uallium,
       Campos et iuga montium:
       Nunc lapsae penitus spes et opes meae,
       Et longus peperit quae labor omnibus
       Vitae temporibus, perdita biduo.
- 20   Cursus tam citus est malis!
       Aeg. Haec iam dira lues serpere dicitur.
       Pridem Pannonios, Illyricos quoque
       Et Belgas grauiter strauit et impio
       Cursu nos quoque nunc petit.
       25   Sed tu, qui solitus nosse salubribus
       Sucis perniciem pellere noxiam,
       Cur non anticipans, quae metuenda sunt,
       Admosti medicas manus?
- 30   Buc. Tanti nulla metus praeuia signa sunt,
       Sed quod corripit, id morbus et opprimit:
       Nec languere sinit nec patitur moras.
       Sic mors ante luem uenit.
       Plaustris subdideram fortia corpora
       Lectorum studio, quo potui, boum,
       35   Queis mentis geminae, consona tinnulo
       Concentu crepitacula,
       Aetas consimilis saetaque concolor,
       Mansuetudo eadem, robur idem fuit
       Et fatum: medio nam ruit aggere
       40   Par uictum parili nece.
       Mollito penitus farra dabam solo:
       Largis putris erat glaeba liquoribus,
       Sulcos perfacilis stiua tetenderat,
       Nusquam uomer inhaeserat:
       45   Laeuis bos subito labitur impetu,
       Aetas quem domitum uiderat altera.
       Tristem continuo disiugo coniugem,
       Nil iam plus metuens mali;

15 completerent *P*, em. *Heumann.*   17 opis est *P* et opes
Buech.   22 Pannonicos *edd. post P*   26 succis *P*   29 per-
       uia *P*, correxi   30 corripuit m. *Wernsd.*   35 frontis *Heum.*
       30 Heu *Heum.*

- 50
- Dicto sed citius consequitur necem,
Semper qui fuerat [sanus] et integer;
Tunc longis quatiens ilia pulsibus
    Victum depositit caput.
- Aeg. Angor, discrucior, maereo, lugeo.
Damnis quippe tuis non secus ac meis
Pectus conficitur. sed tamen arbitror
    Saluos esse greges tibi?
- Buc. Illuc tendo miser, quo grauor acrius.
Nam solamen erat uel minimum mali,
Si fetura daret posterior mihi,
    Quod praesens rapuit lues.
- Sed quis uera putet, progeniem quoque
Extinctam pariter? uidi ego cernuam
Iunicem grauidam, uidi animas duas
    Vno in corpore perditas!
- Hic fontis renuens, graminis immemor
Errat succiduo bucula poplite;
Nec longum refugit, sed grauiter ruit
    Leti compede claudicans.
- At parte ex alia, qui uitulus modo
Lasciuas saliens texuerat uias,
Vt matrem subiit, mox sibi morbido
    Pestem traxit ab ubere.
- Mater tristifico uulnere saucia,
Vt uidit uituli condita lumina,
Mugitus iterans ac misere gemens
    Lapsa est et uoluit mori.
- Tunc tanquam metuens, ne sitis aridas
Fauces opprimeret, sic quoque dum iacet,
Admouit [moriens] ubera mortuo.
    Post mortem pietas uiget.
- Hinc taurus, solidi uir gregis et pater,
Ceruicis ualidae frontis et arduae,
Laetus dum sibimet plus nimio placet,
- 55
- 60
- 65
- 70
- 75
- 80

50 sanus add. *Pith. in mg.*, om. *P*   53 mereo *P*   70 La-
sciuns *puto*   71 sibi sic *P*   79 moriens om. *P*, add. *Pith. in mg.*

Prato concidit herbido.

85 Quam multis foliis silua cadentibus
Nudatur gelidis tacta aquilonibus,
Quam densis fluitant uelleribus niues,

Tam crebrae pecudum neces.

90 Nunc totum tegitur funeribus solum;
Inflantur tumidis corpora uentribus,
Albent liuidulis lumina nubibus,

Tenso crura rigent pede.

Iam circum uolitant agmina tristium
Dirarumque auium, iamque canum greges
95 Insistunt laceris uisceribus frui,

Heu cur non etiam meis?

Aeg. Quidnam, quaeso, quid est, quod uario modo
Fatum triste necis transilit alteros
Afflitque alios? en tibi Tityrus
100 Saluo laetus agit grege!

Buc. Ipsum contueor. dic age, Tityre,
Quis te subripuit cladibus his deus,
Vt pestis pecudum, quae populata sit
Vicinos, tibi nulla sit?

105 Tit. Signum, quod perhibent esse crucis dei,
Magnis qui colitur solus in urbibus,
Christus, perpetui gloria numinis,
Cuius filius unicus.

Hoc signum mediis frontibus additum
Cunctarum pecudum certa salus fuit.
Sic uero deus hoc nomine praepotens
110 Saluator uocatus est.

Fugit continuo saeva lues greges,
Morbis nil licuit. si tamen hunc deum
Exorare uelis, credere sufficit:
115 Votum sola fides iuuat.
Non ullis madida est ara cruoribus

99 cf. *Isidor. orig. I* 38 'Sic quoque et quidam Pomponius ex eodem (ex eo demum *uulgo*) poemate [i. e. *Vergilio*] inter cetera stili sui otia Tityrum in Christi honorem composuit.'

- Nec morbus pecudum caede repellitur,
 Sed simplex animi purificatio
 Optatis fruitur bonis.120
- Buc. Haec si certa probas, Tityre, nil moror,
 Quin ueris famuler religionibus.
 Errorem ueterem defugiam libens,
 Nam fallax et inanis est.125
- Tit. Atqui iam properat mens mea uisere
 Summi templa dei. quin, age, Bucole,
 Non longam pariter congredimur uiam
 Christi et numina noscimus?130
- Aeg. Et me consiliis iungite prosperis.
 Nam cur addubitem, quin homini quoque
 Signum prosit idem perpeti saeculo,
 Quo uis morbida uincitur?

123 diffugiam *P*, em. *Weitzius*   126 Bucule *P*   128 nu-
 men agnoscimus *P*, em. *Pith.* in *mg.*

CARMINA

IN PETRONIO PATISSONII PRIMVM EDITA

894

B. III 234. M. 999

Praxitelis Venerem lapidosa per oscula multi
Stuprarunt; [†] quin sub marmore uiua fuit.
An mirum hos gelido e saxo prodisse calores?
Mirare exustos lampade Solis agros!

895

B. III 235. M. 1000

Mitte, aquila, hunc puerum. mitte, inquam, si sapis,
inquam,

Aut tibi per medium missile corpus agam.

Non mittis? sed non moueor stridoribus ullis.

Quid gemis? an culpae est (ingemis) auctor amor?

⁵ Mirus amor, si credibile est, uolucrisque hominisque!

Sed quantum, oro, homini conuenit et uolucri?

Etsi remigio alarum rostroque superba es,

O aquila, ast omni est alite maior homo.

Naturam accusa, qua [est] corpus pectore dispar;

¹⁰ At qui dat dispar corpore pectus? Amor.

Quicquid formosum est, penetrat, trahit, arripit ad se:

Nempe est de Veneris sanguine natus Amor.

896

B. I 6. M. 1552

'Quaenam haec forma?' dei. 'cur uersa est?' fulgura
lucis
Diuinae non fert debilis haec acies.

894. 2 quin] quia? quasi et foret Buech. 3 At Patissonius (*Petron. ed. Lutetiae* 1587) p. 167. — 895 *ibidem*. 4 Hinc Buech. at Pat. 5 si credibilis, om. est, Pat. 9 quae Pat. — 896 *ibid.* Callimachi, imagini inscriptum Iouis ed. *Pithoei a.* 1590. 'Dubiae est uetustatis. scida unde habuimus, ex Italico

'Quid uero existit tamquam uno e corpore corpus?'
 Hic Amor est. 'si Amor est, cur uidet?' at Iouis est.
 'Cur ita complicitis alis?' numquam euolat. 'at cur 5
 In se conuertit tela?' sui ille amor est.
 'Cur ferro sine tela gerit?' quia uulneris expers
 Ille est, at uester uulnerat et cruciat.

B. III 275. M. 262

897

Parce, precor, uirgo, toties mihi culta uideri
 Meque tuum forma perdere parce tua.
 Parce superuacuo cultu componere membra:
 Augeri studio tam bona forma nequit.
 Ne tibi sit tanto caput et coma pexa labore: 5
 Et caput hoc bellum est et coma mixta placet.
 Ne stringant rutilos tibi serica uincula capillos,
 Cum uincant rutilae serica uincula comae.
 Nec tibi multiplicem crines reuocentur in orbem:
 Inculti crines absque labore placent. 10
 Aurea nec uideo cur flammea uertice portes,
 Aurea nam nudo uertice tota nites.
 Vtraque fert auris aurum, fert utraque gemmas,
 Vtraque nuda nouis anteferenda rosis.
 Ora facis uitreo tibi splendidiora nitore, 15
 Cum tamen ora uitro splendidiora geras.
 Incendunt niueum lunata monilia collum:
 Nec collum simplex dedecuisse potest.
 Contegis occulta candentes ueste papillas,
 Candida cum nolit ueste papilla tegi. 20
 Ne toga fluxa uolet, reprimit tibi fascia corpus:
 Sat corpus ueneror, sit toga fluxa licet.
 Dic, teretes digitos quare anulus et lapis ambit,
 Cum teretes digit dent pretium lapidi?

exemplari sumptum testabatur' *Pith.* ib. p. 2. 3 tanquam
Pat. *Antiquum esse contendit Goettlingius opusc. acad. p. 265 sqq.*
 — 897 *ib. p. 171. Aemilio Magno Arborio Ausonii auunculo ab*
Andrea Riuino post Palladium et a Petro Lotichio (ed. Petron.
p. 94) nulla causa indicata adscribitur. 11 *flamea Pat.* 16
tantum Pat., em. Riuius 17 *Includunt scripserim* 19 *ob-*
ducta Eldickius 24 *tereres Pat.*

- 25 Ornatu nullo potes exornatior esse
     Et tantum ornaris in mea damna nimis.
     Ne te plus aequo species externa perornet,
         Cum sis plus aequo pulchra decore tuo!
     Non ego sum, pro quo te componendo labores,
 30   Nec qui te talem non nisi cogar amem.
     Pronus amo: non sum, tenero qui pugnet amori,
         Nec qui te roseam uellet amare deam.
     Cum radiis certare Iouis tua lumina possent
         Et possent radiis uincere signa Iouis.
- 35 Sole nihil toto melius splendescit in orbe:
     Sole tamen melius splendidiusque nites.
     Sunt tibi colla quidem niue candidiora, recenti
         Sed niue, quae nullo marcida sole iacet.
     Conueniunt tepido tua frons et pectora lacti,
 40   Sed lacti, saturae quod posuere caprae.
     Cedit odora tibi uernantis gloria siluae,
         Nec tibi quod riguus praeferat hortus habet.
     Nulla colorati species tibi proxima prati,
         Nec cum floruerit, par tibi campus erit.
- 45 Alba ligustra tuae nequeunt accedere laudi
     Fixaque cespitibus lilia laude premis.
     Nulla tuos possunt aequare rosaria uultus,
         Cum nec adhuc spinis sit rosa uulsa suis.
     Gratia quam uiolae maturo flore merentur,
 50   Siquid contulerit se tibi, uilis erit.
     Non Helenae mater nec par tibi filia Ledae,
         Quamuis haec Paridem mouerit, illa Iouem.
     Compulit illa Iouem cygni latuisse sub alis,
         Compulit illa Phrygas saeuia sub arma duces.
- 55 Leda per albentes humeros fluitante capillo,
     Dum legit Argiae florea sertae deae,
     Erranti super astra Ioui de nube suprema
         Cognita plumalem de Ioue fecit auem.

28 pulera Pat. 32 prae te Oud.; fort. malit, ut te ablatiuus sit 48 tuis Pat., corr. Burm. 50 siquid scripsi si quod Pat. si quae Riu. 55 humeros Pat.

Tuque puellarum dum ludis in agmine princeps,
     Inter uirgineos lucida stella choros,
 Si magno conspecta Ioui de nube fuisse,
     Deposuisse deum non puduisset eum.
 Ast Helenae facies et opima potentia formae
     Dardanio Paridi per mare praeda fuit.
 Graecia coniurat repetendam mille carinis:
     Iurata hanc ratibus Graecia mille petit.
 Te tam conspicuam Phrygius si praedo uideret,
     Et te uel ratibus uel rapuisset equo.
 Annis tracta decem sunt Troica bella, sed uno,
     Si pro te fierent, mense peracta forent.
 Virgine Ledaea me iudice dignior esses,
     Pro qua Troianas flamma cremaret opes.
 Tu poteras Priamo ualidissima causa fuisse,
     Nulla ut cura foret regna perire sua.
 Si succincta togam, ritu pharetrata Diana,
     Venatrix toto crine soluta fores,
 Si Dryadum comitata choro, si nuda lacertos
     Arcu fulmineos insequereris apros,
 Te quicumque deus siluosa per antra uagantem
     Conspiceret, ueram crederet esse deam.
 De pretio formae cum tres certamen inissent
     Electusque Paris arbiter esset eis,
 Praefecit Venerem Paridis censura duabus
     Deque tribus uictae succubuere duea.
 Cum tribus ad Paridem si quarta probanda uenires,
     Prae tribus a Paride quarta probata fores.
 Pomaque si formae potiori danda fuere,
     Haec potius formae danda fuere tuae.
 Ferrea corda gerit, tua quem caelestis imago
     Vel tam purpureae non tetigere genae.
 Robore uel scopulo genitum conuincere possim,
     Quem tam sollemnis forma mouere nequit.

62 deum] Iouem *Burm.* 75 risu *Pat.* 86 Prae *Eldick.*
 De *Pat.* a Paridi *Pat.* his Paridi *puto* 92 sublimis *Burm.*

CARMINA

A PETRO PITHOEIO PRIMVM EDITA

898

B. III 118. M. 133

Auro quid melius? iaspis. quid iaspide? sensus.

Quid sensu? ratio. quid ratione? deus.

899

B. II 252. M. 849

Cornelii Celsi

Dictantes Medici quandoque et Apollinis artes

Musas Romano iussimus ore loqui.

Nec minus est nobis per pauca uolumina famae,

Quam quos nulla satis bibliotheca capit.

900

B. II 171. M. 557

MODESTI

De Lucretia

Roma, tibi ambiguum mea mors sine teste dedisset,

Esset utrum ut corpus sic scelerata anima.

Proin animam testor scelus haud tetigisse, sed ecce,

Vt solum foedum est corpus, et id fodio,

Ad fidem Pithoei ed. alterius anni 1596 haec reuocauit, recentiorum mutationibus raro adhibitis. — 898. Pith. p. 3 'Senecae' cod. quidam Vindobonensis teste Lambecio, qui codex sub Senecae itidem nomine haec addidit: Vento quid leuius? fulmen. quid fulmine? fama. | Fama quid? mulier. quid muliere? nihil. — 2 deus] modus Vindob. — 899. 1 Appollinis Pith. p. 48. — 900. De Lucretia, Modesti Pith. p. 57. 4 Vt] Et Klotz. et Pith. ita Barth.

Qua crux inflictam labem lauet et per aperta
Pectora ab inuisa sit fuga sede animae.

901

B. III 166. M. 945

MARCI TVLLII

Callidus Afer eris semper, Romane disertus,
Semper Galle piger, semper Hibere celer.

B. III 160. M. 923

902

Cor non laudo hominis, nam perfidum et exitiale [est].

Non laudo os, namque est uaniloquum et fatuum.

Non oculos: etenim sunt lusci oculi atque patrantes.

Non barbam; rufa est. non cilia: haud cilia.

Non mihi laudanturque manus: hae namque rapaces.

Et non laudatur mentula: merdacea est.

Non nares: patulae. genua et non laudo: maligna.

Et non laudo pedes: pes geminusque fugax.

Non frontem: effrons est. non uentrem: gurgulionis.

Lumbos: elumbes. renem: ubicumque malus.

Non nomen Caluitoris: nam est omine nomen

Tetrum, ut cor multis exitiale bonis.

Eiquid laudo igitur de hoc corpore? laudo capillos,

Tam foeda a calua qui modo profugerint.

B. IV 399. M. 211

903

Borysthenes Alanus

Caesareus ueredus,

5 quo *Oud.* — 901. *Pith.* p. 66. *Tullii Marci Pith.* 2 *Ibere Pith.* — 902. *Incerti Pith.* p. 67. 7 nates *Pith.* nares *Heins.* 11 elumbos *Pith.*, em. *Heins.* — 903. 'Videtur esse Hadriani Imp. In ueteri tamen scidâ sine auctore est' *Pith. ad p. 121.* 'Ο Βορυσθένης ὁ ἵππος, φύλακτα θηρῶν ἡρέσμετο . . . ἀποθανόντι γὰρ αὐτῷ καὶ τάφον κατεσκεύασε καὶ στήλην ἔστησε καὶ ἐπιγράμματα ἐπέγραψεν.' *Dio Cass. LXIX 10.* *Aptae Iuliae circa a. 1604 in marmore inuentum Boucheus dicit u. 1 — Den u. 7 (uel Gassendio teste u. 1—8): ego hoc ex Pithoeo promptum puto. (Orellii inscr. 824)* 1 *Boristhenes Pith.*

Per aequor et paludes
 Et tumulos Etruscos
 Volare qui solebat,
 Pannonicus nec ullus
 Atrox [eum] insequentem
 Dente aper albicanti
 Ausus fuit nocere;
 Sparsit ab ore † caudam
 Nec extimam saliuam,
 Vt solet euenire,
 Sed integer iuuenta
 Inuiolatus artus
 Die sua peremptus
 Hoc situs est in agro.

904

B. II 236. M. 544

C. AVRELII ROMVLI

Cecropias noctes, doctorum exempla uirorum,
 Donat habere mihi nobilis Eustochius.
 Viuat et aeternum laetus bona tempora ducat,
 Qui sic dilecto tanta docenda dedit.

905

B. — M. 875

Dente perit Lycabas, serpens pede, † nigra ueneno,
 Flumine auis, calamo † quo, † redimite lepus.

906

B. V. 117. M. 1057

Est ubi non imber, non ros delabitur umquam.

*u. 4 add. Pith. in praetermissis. Hetruscos Pith. et ruscos
 Masdeū 6 Pannonicos Pith. 7 † aplos Pith. atrox eum ego
 per agros Opitius Pannonicos in aplos, Nec ullus Gassendius
 insequentum Mey. 10. 11 propter metrum transposui Nec
 ego Vel Pith. extima saliuia Scriuerius 11 cauda ej. Pith.
 caldam Casaubonus. — 904. Pith. p. 126. Post Gellii noct. att.
 l. IX uel X in eius codd. nonnullis extare narrat Burmannus.
 4 fruenda Buech. — 905. Aliud (post c. 391) Pith. p. 132. Fi-
 nis carminis cuiusdam est. 1 num hydra? 2 flumina Pith.
 flumine ego calamo tu, crocodile, peris coniecerim calamo ca-
 prea, rete lepus Buech. — 906—908. Pith. p. 150. 906 a rell.
 separauit Meyerus. 1 dilabitur Pith.*

Est ubi nec nix est nec glacialis hiems.
 Est sine uite solum, quaedam est sine matre propago.
 Est sine rege tribus et sine naue fretum. —

B. M. ib.

907

Non sine mors gemitu, non partus et absque dolore,
 Non nox absque gelu, non notus absque sono.
 Absque calore focus non est nec amore puella,
 Non sine carne pilus, non sine pelle caro,
 Non sine matre puer, non est sine uite Lyaeus,
 Non sine pisce lacus, non sine sorde palus,
 Non sine laude pius, non est sine crimine latro,
 Non sine ~~fraude~~ forum, non sine mure penus.
 Non urbs absque malo, non scortis absque lupanar,
 Non sine uoce sonus, non sine luce dies.

5

10

B. M. ib.

908

Dulce sopor fessis et terris flumina siccis,
 Dulce patri proles diuitibusque gaza.
 Tela uiri decus est peplumque colusque puellae.
 Laus sine lite domus, laus sine fure locus.

B. II 14. M. 707

909

Miltiades

Qui Persas bello uicit Marathonis in aruis,
 Ciuibus ingratiss et patria interiit.

B. M. —

910

MARCELLI**De medicina**

Quod natum Phoebus docuit, quod Chiron Achillem,
 Quod didicere olim Podalirius atque Machaon

4 thronus Burm. — 907. 2 nix conj. Pith. ib. — 908. segregauit. 3 uiris Heins. — 909. Pith. p. 152, ubi additum est ex Anth. graeca epigramma.

Πάντες, Μιλτιαδή, τὰ σ' ἀρήγα ἔργα ἵσασιν.

Πέρσαι πατέ Μαρκαθών σῆς ἀρετῆς τέμενος.

910. Marcelli V. L. ex magistro officior. Theodosii senioris imp. de medicina Pith. (P) p. 386. V. I. em. Pithoeus. Vindiciano tribuit Barthius. Quae ex ed. Constantini Burm. poet. lat. min. II p. 389 adfert, coniecturae tantum et plerumque quidem infelices sunt.

- A genitore suo, qui quondam uersus in anguem
 Templa Palatinae subiit sublimia Romae:
- 5 Quod Cous docuit senior quodque Abderra suasit,
 Quod logos aut methodos simplexque empirica pangit,
 Hoc liber iste tenet diuerso e dogmate sumptum.
 Namque salutiferas disponit pagina curas.
 Iстic repperies per nomina perque medellas
- 10 Descriptas species et pondera mensurarum
 Congrua, quae sapiens sumes moderamine certo.
 Ne fallare, uide, neu quae sunt parta saluti
 Vertat in exitium non sollers cura medentis.
 Sume igitur medicos pro tempore proque labore
- 15 Aetatisque habitu summa ratione paratos,
 Gramine seu malis aegro praestare medellam
 Carmine seu potius: namque est res certa saluti
 Carmen ab occultis tribuens miracula uerbis.
 Quae curis hominum physicorum inuenta pararunt
- 20 Quaeque suis natura bonis terraque marique
 Edidit, illa suis altrix simul atque creatrix
 Foetibus omnigenis, quos parturit, ergo salubres
 Suggerit impensas ponto et tellure creatas,
 Angue fera pecude fruge alite murice pisce
- 25 Lacte mero pomis lymphis sale melle et oliuo
 Sucis unguinibus taedis pice sulfure cera
 Polline farre fabis lino scobe uellere cornu
 Baccis et balanis lignis carbone fauilla
 Floribus et uariis herbis, holere atque metallis
- 30 Sandice et creta psimmytho pumice gypso
 Cadmia chalciti chalcantho chalco et adusto
 Cassitero molli lepide cypria atramento.
 Promet etiam (seu tunde prius seu contere gyro),

6 pandit Burm. 9 medelas *P* 10 mensurasque *post P*
 11 quae si plus cod. Casauboni 13 solers *P* 16 Gramina *P*
 medellam *P* 17 salutis Buech. 18 edens 'codex uetus'
Barthii 19 pararint *P*, em. ex coni. *Pith.* 24 et fruge *P*
 26 succis *P* 30 sandice *P* et] cum ed. Constantini psim-
 mytho *P* 31 chalcitide ed. *Const.* et adusto *Pith.* cumino
Const. calce camino *Barthii* 'uetus liber' 32 lepido *Barthii*
 'uetus liber' cupro *Const.* atque *P*, del. Buech.

Quod uiride hortus habet, uel quod carnaria siccum,
 Allia serpyllumque herbas thymbramique salubrem 35
 Brassicaque et raphanos ac longis intuba fibris,
 Et mentam et sinapi coriandrum prototomumque
 Erucam atque apium, maluam betamque salubrem
 Rutamque et nasturcum et amara absinthia misce,
 Pulegiumque potens nec non et lene cuminum. 40
 Palmula nec desint Idumes nec pruna Damasci,
 Quae cum multiplici contriuferis orbe terendo,
 In patinis excocta dabis aut grandibus ollis
 (Verum adoperta) coques, ne fumida iura saporem
 Corruptum reddant, quem mox fastidiat aeger. 45
 Adde et aromaticas species, quas mittit Eous,
 Vel quae Iudaicis fragrant bene condita capsis,
 Tus costum folium myrrham styracem crocomagma
 Aspalathum gallam elleborum nigrumque bitumen
 Et nardum et casias et amoma et cinnama rara, 50
 Balsama peucedanum spicam crocon atque bedellam
 Irim castoreum scillamque opium panaceam
 Resinam lepidum + euphorbeum git atque pyrethrum
 Zingiber et calidum, mordax piper, et laser algens
 Agaricumque asarumque potens, aloen aconitum 55
 Galbana sandaracam sampsuchum psoricum alumen
 Acaciam propolimque et adarchen cnecon acanthum
 Andrachnen acoronque opopanaxa pompholygemque
 Cyperum ladanum sagapenion et tragacantham
 Scammoniam + cypen malabathron [et] ammoniacon. 60
 Denique repperies istic, quod lucis in ortu
 Indus Arabs Seres Perses diuesque Sabaeus
 Vicino sub sole legunt, quod praebet Orontes,
 Eximum ignoto mittit quod Nilus ab ortu,

36 intyba *P*   37 Et prius delet *Burm.*   39 Rutam et
 nasturtium *Const.*   40 pulegiumque *P* cyminum *P*   44 ad-
 aperta *Tornaeius*   45 quem *Buech.* quae *P*   51 crocum *P*
 erocon *Burm.*   53 lepidum *Plinius* euforbium *P* euphorbum
Const. pyretrum *P*   54 albens *Const.*   56 samsucum *P* ps-
 ricon *Plinius*   57 adarciam *Plin.* enicon *P*, correxi ex *Plinio*
 58 acorum *Const.*   59 sagapenonque *P* tragacanthum *P*   60
 cyperon *Salmasius* et add. *id*   62 Persis *P*

- 65 Dekerptum foliis ramo cute cortice uirga,
 Quodque ab Idumaeis uectum seplasia uendunt
 Et quicquid confert medicis Lagaea cataplus.
 Haec quicunque leges, poteris discernere tecum,
 Agnoscenda magis siue exercenda rearis.
- 70 Quisque tamen nostrum hoc studium dignabere, quaest
 Praestes iudicium purum mentemque benignam.
 Sic tua perpetuo uegetentur membra uigore
 Et peragas placidam per multa decennia uitam.
 Sic non incuses ualidam placidamque senectam
- 75 Nec tibi sit medicis opus unquam nec tibi casus
 Aut morbus pariant ullum quandoque dolorem,
 Sed procul a curis et sano corpore uiuas,
 Quotque hic sunt uersus, tot agant tua tempora Ianos.

911

EPICVRI

B. III 146. M. 1564

Cum te mortalem noris, praesentibus exple
 Deliciis animum: post mortem nulla uoluptas!

912

B. III 271. M. 1007

Virginis insano Iulianus captus amore
 Femina fit cultu dissimulatque uirum
 Et sic indutus muliebriter intrat ad illam.
 Res patet, abscindit membra pudenda pater.
 5 Femina uirque prius nec uir nec femina nunc est:
 Fit neutrum, credi femina dum uoluit.

913

De planetis

B. V 42. M. 1029

Sortitos celsis replicant amfractibus orbes.

6 vendit Burm. 67 lalagea *P*, em. *Salm.* cl. *Martial.*
 XII 74, 1 68 decernere Burm. 69 excernenda *idem* 74 pla-
 citam *P* placidam ed. *Tornaesiana*. — 911. *Pith.* p. 603.
 2 Diuitiis *Pith.*, em. *Burm.* — 912. *Pith.* p. 605: Incerti ex
 u. c. Fr. Iureti fide *Pith.* — 913. *Alexandri aut potius Ana-*

Vicinum terris circumuolat aurea Luna,
Quam super inuehitur Cyllenius. alma superne
Nectareum ridens late splendet Cytherea.
Quadriiugis inuestus equis Sol igneus ambit 5
Quartus et aethereas metas, quem deinde superne
Respicit Armpotens. sextus Phaethontius ardor
Suspicit excelsum brumali frigore sidus.
Plectricanae citharae septem discriminibus quos
Assimilans genitor concordi examine iunxit. 10

ximandri Milesii ex eius sphaera cuius Diogenes Laertius
meminit *Pithoeus*, qui hoc carmen sua manu cuidam exemplari
suae editionis testibus schedis Heidelbergensibus adscripsit. 1
num celsi? 3 cillenius *Pith.* superni *Pith.*, em. Mey. 6
phaetontius Pith. 9 *cytharae Pith.*

CARMINA

AB ALDO MANVTIO A. 1590 PRIMVM EDITA

914

Gallo adscriptum

B. M. —

Non fuit Arsacidum tanti expugnare Seleucen
Italaque Vltori signa referre Ioui,
Vt desiderio nostri curaque Lycoris
Heu iaceat menses paene sepulta nouem.

5 Nec tantum morbus, quantum grauat ira parentis:
Sic premitur geminis una puella malis!
Aequa tamen matris caussa est: cupit illa, paternam
Impleat ut pulchra filia prole domum.
Quid, quod lena meos auertere tentat amores,
10 Portat et occulto grandia dona sinu?
Et iuuenem laudat, qui munera misit, ab alta
Indole . . . . .
Candida quod nulla lanugine uestiat ora,
Quod fluat ex toto uertice flaua coma,
15 Quod citharae cantusque sciens; deinde horrida bella
Atque ingrata notat tempora militiae.
Me quoque iam canis narrat splendere capillis,

914. Asinii Cornelii Galli *Aldus Manutius qui primus Florentiae a. 1590 edidit. Nomen Galli olim traditum, a uiris doctis saec. XV uel XVI dubitanter 'Asinii uel Cornelii' additum puto. Ceterum 'Cn. Cornelio Asinio Gallo' iam inde ab a. 1505 Maximiani elegiae tribuebantur. Scaliger recens, Wendorfius cui adstipulor uergentis antiquitatis esse dicit; quin centonarium poetam olet. 1 cf. Cic. epp. ad fam. VIII 14, 1.*

Et quod . . . uulnere tardus eam.
 Multa quoque affingit, mentitur et omnia: fluxa
     Quam uereor ne sit nostra puella fide! 20
 Femina natura uarium et mutabile semper;
     Diligat ambiguum est oderit anne magis.
 Nil adeo medium . . . . .
     Et tantum constans in leuitate sua est.
 Filius Europae Minos, seu poneret arcum,
     Sive comam premeret casside, pulcher erat.
 Non prius e muris pugnantem regia uirgo
     Viderat, ac dirus crima suasit Amor.
 Acer Amor deus est — fetas domat ille leaenas —:
     Excuset facinus uindice Scylla deo.
 At pius aeternam seruet ni Iuppiter urbem,
     Scilicet occiderat uirginis illa dolo.
 [Sic pereat, patrias quicunque insanus in arces
     Mente ruit, poenas ut scelerata dedit!] 25
 Obruta uirgo iacet: seruat quoque nomina turris
     Illa, triumphator Iuppiter unde tonat.
 Quid loquor ah demens! roseae nec flore iuuentae
     Nec capitur missis lux mea muneribus!
 Non patris imperium, matris non aspera iussa
     Sollicitant: firmo pectore durat amor.
 Non secus Aegaeo moles obiecta fragori:
     Illa manet; frustra uentus et unda furit.
 Nec minus, ut uires paullatim colligit ignis,
     Purior accenso fomite flamma micat.
 Illa meos redditus spe non praesumit inani
     Et fouet in tacito gaudia certa sinu.
 Me uocat absentem, me me suspirat in unum
     Et de me noctes cogitat atque dies.
 Quin etiam argento puroque intexitur auro
     Altera iam castris parta lacerna meis. 35
     40
     45
     50

18 adde concepto   19 et] num at?   21 Aen. IV 569
 24 Ouid. Trist. V 8, 18   27 Hor. carm. III 2, 8   28 cf. Ouid.
 Metam. VIII 24 sqq.   29 Poenas domat Wernsd.   31 Iu-
 piter edd. 33—34 delenda puto   35 turris] fort. rupes, si carmen
 antiquum?   37 loquar (Ald?) Pith.   43 ac uires p. ut Scal.

Illic bellantum iuuenum studiosa figuras
 Atque audita leui praelia pingit acu.
 Pingit et Euphratis currentes mollius undas
 Victricesque aquilas sub duce Ventidio,
 55 Qui nunc Crassorum Manes direptaque signa
 Vindicat Augusti Caesaris auspiciis.
 Parthe tumens animis et nostra clade superbe,
 Hic quoque Romano stratus ab hoste iaces!
 At mea cum primis uictrix apparet imago,
 60 Exigit hoc pietas et bene fidus amor.
 Ipsa quoque exprimitur deiecto pallida uultu:
 Stat lacrimans, et me paene uocare putas.
 Quam bene, cum ferrum nondum prodiret in auras,
 Omnia pacis erant, et sua cuique satis!
 65 Diues erat, si quis, parui possessor agelli.
 Seuerat ille prius, deinde coquebat holus.
 Non locus inuidiae, quamuis uicinus habunde
 Et pecus et messes mustaque haberet ager.
 Liber amor, nulli mulier suspecta marito,
 70 Casta satis, norat si qua negare palam.
 Tunc Venus . . . spirabat dulciter ignes
     Spiculaque in siluis tuta uibrabat Amor.
 Cur mihi non illis nasci, mea uita, diebus
     Contigit? inuidit quis bona tanta deus?
 75 O niueas luces! o tempora dulcia! uere
     Aurea Saturni saecla fuere senis.
 Nunc ferrum erupit (rabiesque asperrima ferri),
     Nunc furor et caedes . . . . .
 Forsan et hic noster tinget cruor hospitis arma
 80 Aut cadet unanimis frater ab ense meo.
 Quid mihi cum bello? pugnent, quibus inclita regna
     Aut quibus . . . Marte petuntur opes.
 Nos alias pugnas aliis pugnemus in armis:
     Inflet Amor lituos et fera signa canat.
 85 Fortis ad occasum ni pugnem solis ab ortu,

55 dereptaque *Wernsd.*   66 olus, 67 abunde *edd.*   71
adde innocuos   82 *adde* immensa*e*   84 canat *Man., em. Scal.*
 85 ab occasu *et ad ortum conicio*

Detrahat ignauo protinus arma Venus.
 Sin cadat ex uotis et res bene gesta feratur,
     Cesserit emerito cara puella mihi,
 Quam . . . . . sinu, cui basia iungam,
     Dum lateri uires, nec sit amare pudor.
 Tunc me uina iuuent nardo confusa rosisque
     Sertaque et unguentis sordida facta coma,
 Nec dominae pudeat gremio captare soporem
     Surgere nec media iam ueniente die.
 Si quis amore uacans irriserit, imprecor illi,
     Ardeat et quid sit, discat, amare senex,
 Seruuus et ut nostros incassum laudet amores
     Et 'sapit hic' dicat 'saucius igne nouo.'
 Heu male (crede mihi), si quis sua gaudia differt!
     Dum loquimur, nox est mortis et umbra subit.

90

95

100

B. M. —

915

Occurris cum mane mihi, ni purior ipsa
     Luce noua exoreris, lux mea, dispeream.
 Quodsi nocte uenis (iam uero ignoscite, diui):
     Talis ab occiduis Hesperus exit aquis.

B. III 172. M. 1565

916

    . . . matris amor deliciumque meum.
 Ne uero inter uos odio certate, sorores,
     Vtrius alba magis uel minus atra cutis,
 Hoc unum certate, suos magis urat amores
     Altera nonne oculis, altera nonne comis.
 Anne coma ex auro flaua est tibi, Gentia? an auri
     Ex ipsa magis est bractea flaua coma?
 E Beronicaeo detonsum uertice crinem

5

97 Serus *puto.* — 915—917. *Et haec Gallo Manutius trivuit.* — 915 Epigramma sine titulo *Pith.* (*Man.?*) 1 Occurrit *Pith.* 3. 4 cf. *Q. Catulus ap. Cic. nat. deor. I* 28, 79. — 916. De duabus sororibus meretriculis ex Illyrio, Gentia et Chloe, quae Romana castra cum matre laena sequerentur *Manutius* 2 certare *Pith.* (*Man.?*) 5 numne . . numne *Buech.* dubitanter

Retulit esuriens Graecus in astra Conon:
 10 Gentia, rapta tibi fiat coma protinus astrum
     Et regat Illyricas certior Vrsa rates.
 Cum quatit et caudam Iunonius explicat ales,
     Mille oculos, gemmas mille decenter habet.
     .
 15   Hinc illinc uideas currere mille faces.

917

In imaginem puellae

B. III 238. M. 1003

Subrides si, uirgo, faces iocularis ocellis
     Et tua nescio quo murmure labra sonant.
 Cur non ora mihi iam dudum in uerba resoluis?
     . . . .

9 cf. *Iuuenal.* 3, 78   10 *Catull.* 66, 8   13 *Tibull.* IV 2,
 13   915. 1 Subrides *Bondtius Sofrides Man.*

CARMINA

A CASPARE BARTHIO PRIMVM EDITA

. M. — 918—921

VESTRICII SPVRINNAE

I (918)

Dulces Vestricii iocos,
Seras Socratiae reliquias domus,
Ne laudes nimium, Mari.
Contemnit placitus [no]bilibus uiris,
Soli qui sapientiae
Post florem tepidum nec stabilem gradum
Aetatis senium dicat
Mentis compositae, qualis ab arduis
Ad se uersa laboribus

I (918). *C. Barthius ed. Gratii p. 158* ‘In ueteribus membranis . . iunctim inuenimus scripta. Senecae epistolas . . Boethium . . Pernigilii Veneris fragmentū sub nomine Senecae. Quattuor has odas . . uno perpetuo uersuum tenore . . Dicta sapientum . . De gestis Alexandri Magni, qui tamen alio atramento et membrana recentiore scriptus a. D. M. CD. XXIV. Alia etiam carmina non inepta, Christiana plerumque, nonnulla etiam Ethnica. Porro Vegetum . . Leonis Eretiarii de insomniis . . Haec opera, recenti manu in unum fascem compacta Martispurgi in Misniae et Turingiae finibus inter rudera bibliothecae disiectae et contemtac inuenimus. Vario omnia atramento uariaque aetate scripta.’ *Easdem odas Barthius ed. Aduersariorum XIV 5.* b = *Barthii textus*, Barth. = *eius coniectura*, ms. = *quae e codice (si quis erat) adfert*. — *Incipit Vesprucius Spurinna de contemptu seculi. Ad Martium. Od. I b. cf. Plin. epp. III 1.* 1 Dulceis b Vespricci b ioca ms. 3 Marti ms. 4 placitas ms, corr. Wernsd. . . bilibus ms. mob. Barth. nob. Bayer, Wernsd. 8 ad arduus ms.

10 Quos non dat patriae, seposuit sibi
Annos, orba luero graui.
    . . . ambitio tegmine candida
Illudat grauidae spei?
    Nos sero pelagus uicimus inuium:
15 Quicquid uiximus, interit.
    Aestas quem decies septima diuidit,
An leues memoret iocos
    Atque aptos citharae conciliet modos,
Surdis auriculis strepens?
20 Quisquis decrepiti corporis est reus,
Sat sese eloquii probat,
    Si ser[uat] placidi iura silentii
Et patrocinium otii.
    Hoc cani grauitas uerticis absttit,
25 Non ut sponte sua fugax,
    Sed multi numeris carminis . . .
    . . . . .

II (919)

Fau, sancta deum sata,
Nullis, Pauperies, numinibus minor,
Tecum si sapias tibi;
    Vltro magnificis hospes honoribus,
5 Absoluens numerum tuae
    In te laetitiae, sordida cum quies
Lautis nuda tumultibus
    Ambit se patria fertilis in domo,
Nullis † uendibilis plausibus;
10 Contemtrix queruli magnanimis fori;
Nil non sola potens, ubi

10 dat pa.. e ms. 11 lco ms. 12 ut non add. Axt.
albato Wernsd. fucato Barth. 15 interIt b 17 leueis b
18 citarae b 22 ser . . ms. 24 attulit Wernsd.

919 'in Ms. nulla distinctio nec ulla nota est alia' Barth.
4 ulta ms., corr. Wernsd. uitae Bayer 6 laeticiae b 7
Raucis Wernsd. unda b; 8 forcilis ms. fertilis Barth. fortius
Wernsd. num fortiter? 9 uendita Barth. 10 contentrix b

Furtiuis procerum suppliciis procul
Regnas in proprio sinu.

Felix, quem teneris mater ab unguibus
Et regina rapis simul! 15

Non illum . . . fascibus arduum
Versat nobilitas mala

Curarum facilem fluctibus, ut suis
Orbum sideribus rotet.

Illum splendida nox et decor improbe
Caecus praecipitant . . . 20

• • • • • • • • • • • • • • • • • •

III (920)

Postquam fixa solo semel

Spernit fluctiuagos ancora nauitas
In saeum pelagus sequi,

Quam uitat grauido perniciem mari,
In suo reperit sinu. 5

Haerentem tumidis . . . dentibus
Aerugo propria exedit.

Ni te desidia sancta quies leuet,
Turbas dum populi fugis,

Priuatis quaties fata tumultibus,
In te ludere peruicax. 10

Nos [tamquam] uigilans somnus [habet], furor
Tortis liber et anguis.

At presso gracilis Cura manet pede.

IV (921)

Ingrati nebulae † desidiae caput

Circumstant trepidum; sors nimia in probos

10 magnanima ms., corr. Barth. tumidis add. Wernsd.
 16 populi Axt 18 et . . . rotat Axt. — 920. 2 pernit et anchora b 5 repetit b in Aduers. 6 timidis Wernsd. aggere add. Axt nam male Wernsd. 12 tamq. et habet add. Wernsd. fruor ms. em. Barth. 13 liberat b, corr. Wernsd. — 921. 1 Ignauí Axt desidie ms. desidii Barth. dissidii Wernsd. 2 num nimis?

Incestis facilis annuit ausibus;
 Sta contra assiduo pede.
 5 Multum turba tenax . . . fidei
 Ultra fata furit non docilis fugae
 Desider . . . praemio
 . . . . .

922

B. III 99. M. 225

Principium uitae obitus meditatio est.
 Non uult emendari peccare nesciens.
 Immoderata ira fructus est insaniae.
 Pecuniam amico credens fert damnum duplex:
 5 Argentumque et sodalem perdidit simul.

923

B. I 157. M. 678

Cerne Arabem Myrrham temerati a crimine lecti
 Patria praecepiti linquere regna fuga.
 Pone sequens genitor ui vindicis imminet ensis
 Et premit incestae iam pede poena pedem,
 Donec mutata in [†]fruticem proiecta figura est:
 5 Sic quoque non certo lympha liquore fugit.

924

B. I 108. M. 642

Cum patrem et patrios ferret ceruice penates
 Atque adeo ingentis fata [†]nouerca Asiae

3 facilit ms. 5 sed nocuae add. Axt. — 922. Aduers. XV 17 'Veterem codicem calamo exaratum . . . Sic igitur membranae. Appuleius philosophus et poeta insignis fuit, cuius hae a scholasticis feruntur sententiae . . . Eiusdem haec feruntur . . .' 1 est medit.? 2 Non em. uult Buech. 3 strictus ms., em. Barth. 4 credere Barth. fert Burm. est ms. 5 que addidi. — 923. Ibid. XVI 1 'Epigramma . . . repertum a nobis est in antiquissimo codice Metamorphoseos Ouidianae, quem Leodii pretio nostrae potestatis fecimus. De Myrrha patrem fugiente . . .' 5 fontem b fruticem *Riuinus*. porrecta idem 6 limfa b myrrha . . fluit *Riuinus*, recte? — 924. Ibid. XVI 1 'Eiusdem generis est in prisco Floratorum codice a nobis repertum in Aeneam . . quod olim inter schedas, cum ei omnia mea animam ipsam agens donassem, perperam pro suo ingeniosissimus iuuenis edidit. Est uero istud . . .'

Romanosque deos Europaeosque triumphos
 Totius et mundi exueret spolia
 Tros Anchisiades, poterat periisse per ignes,
 Hectorea ut uirtus tracta erat ante rota.
 At cum flamma furens tetigit senis ora parentis,
 Dissiliit nullis noxia turbinibus.
 Fata operi restent, pietas si sola fauebit:
 Inuictum in mediis ignibus obsequium est.

5

10

B. t. I p. 738. M. 553

925

LAETI AVIANI

Versus in praesens opus de Mercurii nuptiis

Qui dubias artes per mystica dicta subibis,
 Mercurii doctos uoluere disce toros.
 Ille breui ductu scandet sublime cathedram,
 Qui lychnos disceat, docte Capella, tuos.
 Canitiem auctoris auget grauitasque magistri:
 Qui disceat libris, hinc cito proficiet.

5

B. III 98. M. 919

926

Desidiam nolis. sed nec labor improbus omni
 Arridet. dulce est inter utrumque nihil.
 Ignauum scabies, luctantem iniuria perdit.
 Ille sui, alterius perdidit iste decus.

B. M. —

927

Hinc est quod populus aurum quasi numen adorans

3 triumphos b 4 exsuuiis b, correxi eriperet Meyerus 6
 Hectorea Wakkerus Aemonia b. — 925. Ibid. XVIII 21 ‘Car-
 men quod in Ms. codice Capellae iam saepe laudato (*quem*
 ‘bonae antiquiorisque notae, quam omnes ut puto hactenus
 collati’ eod. cap. dicit, sed ubi sit tacet) dignum luce reperi
 . . .’ 1 arteis b mistica b 4 lichnos b 5 caniciem
 b 6 libens cj. Barth. his Burm. — 926. Ibid. XXIII 22
 ‘Epigrammation uetus, quod e membranis de prosodia multa,
 multa et alia complexis aliquando descriptimus . . .’ 2 ni-
 hil] num mihi? — 927. Ibid. XXV 19 ‘Vetus epigrammati-
 riūs . . .’ 1 adorant b

Audet in ignotum sponte uenire nefas,
 Speque lucri totiens exceedere ius et honestum
 Sustinet, ut gratis nunc iuuet esse reum.
 5 Ius ruit, ordo perit, sceleri placet ora manusque
 Vendere, quamque inopem, tam pudet esse probum.

928

B. M. —

Lux festa sacris uult litari paginis.
 Remoue profanos codices.
 Hymno sacranda luminis primordia,
 Quae Christus imperat coli.
 5 In ore Christus nectar, in lingua fauus,
 Ambrosia uiua in gutture,
 Lotus beata in pectore, a qua nescias
 Abire gustata semel;
 Mel in medullis, lux serena pupulis,
 10 In auribus uitiae sonus.
 Elingue plectrum suavis eloquentiae
 Hoc nomine auditio reddit.
 Cursu uagante, lubrico infortunio
 Tentationibus Mali,
 15 Siti et fame, calore et algu mortuis
 Malagma praebetur potens.
 Penetrale mentis dira desperatio
 Peccaminum ob molem quatit?
 Saeuit paterna in uiscere imo prauitas?
 20 Libido succendit faces?
 Auri cupido molle pectus incitat

928. Ibid. XXXIV 1 ‘prope Argentoratum . . . uetera
 rudera Carthusiae perlustramus. Ecce tibi hominem qui . .
 ultro nobis muneratur codicem membranaceum . . Augustini
 . . tum uero in fine reperiuntur nonnulla carmina uariorum
 ut nidentur auctorum. Inter quae iam hunc offendit . . .’
 [quem Barthius Paulino adsignat]. ‘Videri posset paraphrasis
 in laudes quas de nomine Iesu scripsit S. Bernardus’ Mignius
 t. LXI p. 774: sed ad Paulinum paene certus revocat. Cf. si-
 milia ap. Barthium XLIV 17 et III 1. 1 litare b 2 Nomi-
 nis ej. Migne 18 Peccatorum b, em. Barth. 19 uiscera b,
 em. Buech.

- Per fas nefasque cogier?
 Faetentis animus ardet ingluuiem gulæ
     Venere atque Baccho perditam?
 Cruentus ulti raptat iracundiam   25
     Mucrone prompto stinguere?
 Inferre mandat terror infortunium
     Cauere quod possis male?
 Vis impotens sui eiicit patientiam
     Et arma quaerit perdita?   30
 Fidem sinistra quassat obstinatio
     Felix errorum non diu?
 Hoc ad salutem nomen auditum uenit,
     Hoc omne tollit pharmacum.
 Obsessa membra spiritusque daemone   35
     Vexatus impurissimo
 Hoc hoc medelam sortiuntur nomine
     Redeuntque sursum ab inferis
 Cantata diro carmine, et bustis sono
     Deuota sago corpora
 Vim colligantis perfidam exutiunt luis   40
     Et sana uertuntur domum.
 Compago quem soluta membratim iubet
     Lecto sedere debilem,
 Quem caecitas, crux omnium miserrima,
     Addixit alieno pedi,   45
 Vt roque claudum quem uenire poplite
     Videt uniuersa ciuitas,
 Suis redire gressibus domum queunt
     Nomen celebrantes dei.   50
 Salve, o Apollo uere, Paean inclite,
     Pulsor draconis inferi!
 Dulcis tui pharetra testimonii,
     Quod quatuor constat uiris,
 Sagitta melle tinctilis propheticō,   55
     Pinnata patrum oraculis;
 Arcus paternae forte uirtutis sonans,

Miraculis neruus potens,
 Strauere ueterem morte serpentem sua.
 60 Io triumphhe nobilis!
 Salve beata saeculi uictoria,
 Parens beati temporis!
 Salue, quod omnes caelici, medii, inferi
 Nomen genu flexo audiunt.
 65 Salue unus unus unus in trino deus,
 Salue una in uno trinitas.
 Haec lux Eoo cum leuata cardine
 Iter diurnum suscipit,
 Haec cum occidente sol subit curru fretum,
 70 Benedictio me consecrat,
 Crucifixe uictor, expiator criminum
 In morte uita praepotens.
 Fac cum supremo seuocabo tempore,
 Ab obruto malis chao
 75 Traducat ista me tibi benedictio,
 Quod utile, interim dato,
 Neu se inquieta mentis excruciet mora
 Faetente uincta carcere.

929

B. III 274. M. 1011

In senectudem

Vtilis es nulli, cunctis ingrata, senectus:
 Te Stygio peperit cana Megaera deo.
 Nil adeo firmum est, quod non tua robora frangant:
 Arma stilos chartas saxa metalla deos.
 5 Carmina uiuaci membranis illita succo
 Annorum serie debilitata cadunt.
 Ipsa mihi pugnas quae nectere mille solebat,
 Aequales inter maxima dicta suas,

61 seculis ms. 70 consecret? 76 Caro uel Carne in-
 terim terrae data, Ne se *Mignius*. — 929. Ibid. XXXVI 11
 'In membranis Iacobi de Caesollis Seachorum ludo subscri-
 ptum, cum nonnullis Germanis rythmis magistri Fridangi...'
 2 cuna ms. 4 cartas b decus *Cannegieter* 8 aequaleis b

Numquam sueta nisi iugulato cedere ab hoste
 Inque imis mortes quereret uisceribus,
 Virgineis ambita choris, adamata puellis,
 Quamque hostes etiam caram habuere sui,
 Illa caput roseum florenti sandice cincta,
 Languida caeruleo mentula uicta situ est!

B. M. —

930 *Argumenta Lucani*

I

Proponit primus liber, inuehit, inuocat atque
 Caussas exponit, cursus properantis ad urbem
 Caesaris et nimios hinc [narrat] in urbe timores.

II

Quadruplices narrat pars libri prima secundi.
 Continet eiusdem pars proxima uerba Catonis
 Et Bruti. dicit, quo foedere Martia nupsit.
 Hostis in occursum dicit pars tertia Magnum,
 Opposuisse manus notat [et] quod Caesaris ira
 Cuncta ruunt. arcesque capit, cedentibus instat.
 Ast uni uitam tribuit qui nuntius hosti,
 Exemplum fuerit; quo uiso Magnus ad omnes
 Turmas ipse suas hortandas magna minatur.
 Hinc pars quinta notat Pompeium tunc properasse
 Brundusium; tandem metuens maris ostia claudi
 Hesperia puppes geminas in parte reliquit.

III

Tertius exponit primo quid Iulia dixit,
 Quid Magnus fecit, audax quo Curio missus.
 Altera pars libri dicit, quod Caesar in urbem
 Iuit opesque dedit Romae nolente Metello
 Militibus, Magnique notat qui signa sequuntur.

12 charam b. — 930. Ibid. XXXVII 8 'Pharsalidos libri
 in compendium notati sunt a ueteri critico . . . describere
 uolui, cum sciam ante sexcentos annos eum codicem esse
 scriptum, cui adfixi sunt . . .' 3 narrat add. Burm. plebis
 Buech. 4 narrat] questus Burm. 6 federe b 7 dicit Burm.
 8 et add. id. 12 suus b 13 quarta Burm. 14 brudusium
 b 15 Experia b geminus b in mare b, em. Buech.

Vltima quod tendens Hispanas Caesar in oras
Massiliae stetit: hanc sed uicit in aequore Brutus.

IV

- At quarti libri narrat pars prima, quod instat
Caesar in Hispanos ad iussa ducesque reuersos.
25 Mortem Vultei cum multis altera pars dat.
Vltima quod Varum pepulit campoque fngauit
Curio, fraude Iubae cecidit quoque strage suorum.

V

- In prima quinti Pompeio Roma regenda
Est data, multa timens pro se responsa recepit
30 Appius; exponit pars proxima seditionem
Sedatam poena. mare [transiit] urbe relicta
Caesar, qui questus, quod non Antonius ultra
Iuerat, expertus fuit ipse pericula Martis.
Vltima, quod posita mansit Cornelia Lesbo.

VI

- 35 [‘Postquam] castra’ notat, quod Caesar uictus ab hoste
Fugit in Emathiam, quamuis clausisset is ipsum.
Hinc et Thessaliam quae sit gentemque profanam
Describit. damnat Sextum non digna petentem.

VII

- ‘Segnior Oceano’ casu quo bella geruntur
40 Ostendit populo sic esse quod . . uterque.
Proxima pars bellum describit, et ultima, Magnum
Deuictum cepisse fugam. Sed Caesar habendas
Militibus monstrauit opes castrisque recedit.

VIII

- ‘Iam super Herculeas’ quo fugit, denotat atque
45 Quid dixit [Magnus] . . quando quaerere Parthos

27 quoque] qui *Burm.* 28 Pompeio *b* 29 per *b* pro
Burm. 30 Appium *b* 31 penam *b* transiit *add. Burm.* 35
Postquam *add. Buech.* 36 ipsam *b* 38 parente *b*, *em. Burm.* VII (VI?)—X ipsorum librorum initii incipiunt. 40
primo, sic et quod dixit uterque *Burm.* 42 habendis *b*
45 Magnus, quid *suppl. Burm.* portus *b*, *em. id.*

Consuluit: sed cassa fuit sententia Magni.

[Altera pars [notat] exitium tibi, Magne, paratum.]

Parsque secunda notat Pompeium morte peremtum
Indigna; Phariis pars ultima facta sepulcro.

IX

'At non in Pharia' dicit, quod bella Catoni
Libertate placent, qui Sextum multa minantem
Corripuit, postquam sciuit de funere Magni.
Altera pars multos correptos uoce Catonis
Syrtibus in mediis dat multa pericula passos.
Tertia quod Caesar simulauit flendo dolorem
Nec doluit saeuus generi ceruice recisa.

50

X

'Vt primum' primo notat ut perrexit in urbem
Aegypti Caesar et ut est Cleopatra locuta.
Mox dapibus sumtis Nili disquiritur ortus.
Parsque secunda refert famulos qui fata parabant
Praua duci caesos aduersa nefandaque passos.

60

B. III 106. M. 920

931

Tempore qui laeto sortem ridemus amaram,
Certa uelut stabiles non dea uerset equos,
Cur eidem aduerso laetam uenamur in aestu?
A mea tam bene quod cognita causa mihi est!
O qui carorum caput, o carissime quondam
An potes et miseri nunc meminisse tui
Est equidem in laetis nemo non promptus amicus,

5

47 notat addidi, sed 47 est glossa uersus 48   60 facta b
61 Prauo b, em. Burm. — 931. Ibid. XL, 18 'Elegia prisca,
quae in codice Ouidii librorum de Ponto, ultima pagina et
dimidia compacta ligneis munimentis inscripta est. Eum co-
dicem . . . scriptum norit magnis paginis, estque a nobis
Coloniae Agrippinae ante aedem Minorum, ut uocantur, a
seniculo scrutario, tum urbi omni notissimo, aere compara-
tus. De scriptore nihil scio . . .' (Barthio ipsi Hauptius tri-
buit Epiced. Drusi p. 27)   3 iidem b   4 Ah b caussa b   5
char. bis b   6 mei Burm.

Ipsa homini aduersis umbra inimica sua est.
Tantalus infelix, dicunt, conuiua deorum
10 Nunc quoque apud Manes uictima sacra Ioui est.
Vsque adeo poenas non delent ultima fata:
Qui cecidit diuis, surgere nemo ualet.
Scilicet et nobis, qui functo corpore nuper
Dura per antiqui busta fugamur aui,
15 Persida felices ostendit regula diuos
Et uoluit sanctis partem aliquam esse locis,
Non alio exemplo nisi ut eruta turbine diro
Desereret media nos rota fracta uia.
A mihi praeteritos referant si numina uultus
20 (Non etenim ueterem: te, noua plaga, queror),
Vt facili amissos adblandiar ore fauores,
Tura ferens dignis carmina laeta deis!
Vt grauis hiberno torrens de monte uolutus
Obuia non magna arbuta uerrit ope,
25 Saepe domos etiam, saepe addita moenia raptat,
Currens praecipiti per iuga longa uia:
Sic semel atque uno nos abstulit improbus ictu,
Mentem etiam et Musis pectora uota, furor.
Altus eram certe: sortis furor omnia uincit;
30 Obuius ut quisque est, 'tu mihi' clamo 'ueni'.
Improbus est, quisquis non haec spectacula cernens
Fortuna instabili se quoque stare putat.
En ego nec caros habeo miserandus amicos,
A quibus auxilio uerbaue remue petam.
35 Vnicus est, qui me non plane spernit egentem;
Cetera contemto supplice turba fugit.
Quid faciam infelix? quae non nisi in omnibus uni est,
Sollicitem longo carmine saepe: fidem?
Fracta fides crebro est precibus lugentis amici,
40 Hac tamen amissa num mage tristis ero?

8 aduersus b ipse homo in adu... sui Burm. 12 uiuus
Burm. diuis b 13 qui fracto amicus 19 ah b 21 abblan-
diar b eblandiar Oud. 22 thura b num carmine? diis b 27
simul Wernsd. 28 uota Burm. nota b 33 charos b 34
auxilium Burm. 40 num b non Burm.

Vos superi et, quorum es merito mihi numinis instar,
 Quem numquam posthac spero uidere, parens,
 Vnius in gremio spes nostra abiecta sodalis
 Tabet et absenti perdita uerba sonat.

Ille iuuet forsan, sed uerba immensa locutis   45.
 Facta breui constant non repetenda modo.
 Scilicet in somnis quae poscunt plurima diuos
 In fratrum auxiliis experietur inops.

Nos ubi praeteritis componimus orsa secuti
 Temporis, his etiam credere fata uetant.   50.
 Interea rapit hora — nec est reparabilis — horam:
 Nos lenta placuit tabe perire deo,

Vt pereunt miseri, quos uitiae fructus ademtus
 Deseruit, nulla post reparandus ope.
 Tempore non illo Priamum periisse putabis,   55.
 Quo iacuit Teucro littore truncus iners;
 Verum ut Thessalicis circum sua moenia funus
 Hectoreum rapuit fortior hostis equis.

Non ea post ductos uicto ex Oriente triumphos
 Extinxit Magnum, quae tulit, hora, caput;   60.
 Illa illum extinxit, campis congressa Philippis
 Caesarea populum quae ruit hora manu.
 Scilicet hic uitiae finis, qui finis honorum est,
 Cumque sua pereunt prosperitate uiri.

Sic quod heri uixi, quia iam nox altera praesto est,
 Non illud tempus, quod modo duco, uocem.   65.
 Quaeque dies sibi uita sua est; cum transiit illa,
 Hesternae non est lux hodierna memor.

Quare, quem fructus uiuendi, uita relinquit:
 Nempe quid hoc demto, mors nisi maesta, uenit?   70.
 Vndique quae laetis si se tristissima monstrat,
 Quid miseris censes nolle parare mali?
 Saepe ferunt uenti, saepe est firmissima nauis;
 Mutarunt uenti flamina: nauis obit.

44 absentis b 49 sequuti b 55 num putaris? 59
 triumfos b 61 num concessa? 62 qua et manus Wernsd.
 66 fort. Non; illud t. 70 moesta b 72 nolle] posse?

- 75 Dum cauet hos scopulos, alios incurrere nauta
 Sentit, et est danino senior arte suo.
 Structa quid in magno sunt propugnacula saxo?
 Humano maius saepe labore ruunt:
 Callidus internis se spiritus ingerit antris;
 80 Cum posita rupes sic grauis arce iacet.
 Tuta nec in solido rerum Fortuna fauore est;
 Cum minime credas, impulit illa rotam.
 Tum quoque, cum nitido ridet placidissima uultu,
 Turpis in aduerso pectore fucus inest.
 85 Eleuat incautum, sperantem maxima nutu
 Proicit, ascendit cetera turba tamen.
 Haec ego qui possum miseris miser ipse referre,
 Non poteram dictis olim adhibere fidem,
 Stulta quia et uotis tam credula turba beata est,
 90 Rideat ut miseri magna monentis opem.
 Saepe mihi dixit Peligni Musa poetae,
 Nunc ego mutata quod uice dico tibi.
 Credite, quis fidum Fortuna uidetur asylum:
 Non erit haec uobis, non fuit illa mihi.
 95 Pendet ab axe suo uitiae uariabilis ordo,
 Nulla sui certa est hora nec ulla fuit,
 Cumque nihil possit longi fuga mobilis aeuui,
 Se tamen hac semper mobilitate fugit.
 Sed uitam incertam sequitur miserabile letum,
 100 Humanas inter sola ea certa uia est.
 Stultus et indoctus qui, cum non nesciat, illo
 Eximi ab innumeris tempora lassa malis,
 Hoc tamen extremo timet et fugit undique nisu,
 Quod sequitur fortem quod timidumque premit.
 105 'Vita tamen dulcis.' quid si magis altera restat?
 'Mors grauis.' an scimus non grauiore premi?
 Altior at miseris cura est, dolor ossibus haeret.

75 hoc b 77 saeuior Burm. 78 ferunt b, corr. Burm.
 79 Internis calidus Oud. 84 auerso b 85 spirantem Burm.
 86 proiicit b 93 asilum b 97 prosit Oud. 98 Se] Sic?
 99 lethum b

- Verba cadunt pulcre, pectora maeror edit.
 Sic ego qui medicas aliis dare molior herbas,
     Nullius credam uulnera nostra manu. 110
- Vna sed in cuuctis data sunt solatia curis,
     Sustineant lapso quae mihi membra pede.
 Nulla, licet tenuis linquat spiramina uitae,
     Absque interuallo sors truculenta fuit,
 Nempe quia est miseris aliquod quoque numen amicum; 115
     Qui patitur, nullis spernitur ille deis.
- Venit ubi ad summum, non progressura ruina est,
     Sed stetit et retro est uiribus acta suis.
 Ipsa quoque e bustis extollier ossa uidemus,
     Cum patria coluit relligione nepos. 120
- Diruta murali tormento saxa feruntur:
     Erigit his alio moenia Marte labor. —
 Infelix quisquis nocet infelicibus umquam,
     Hic meruit nullo tristia fine pati.
- Omne quod hic cernis, tenuis modo corporis umbra est; 125
     Vix macie exesis artubus ossa traho.
 Rarus aperta mouet procul internodia poples,
     Consedit genubus tractus † ab ore tremor.
 Sordibus et multo similis squalore sepultis
     Vix inter uiuos larua uidenda uagor. 130
- Non tamen hoc hostes, non hoc mala numina possint,
     Vt ualeat pronum nox pepulisse caput.
 Anguibus Alcides et caesa languidus hydra
     Non chortes timuit, grus homicida, tuas.
 Briseis ut raptta est, amor aegrum inclusit Achillem,
     Non metus Hectoreae Memnoniaeue facis. 135
- Ille sed extincto rediit uigor acer amico,
     Reddidit ut iustus deposita arma dolor.
 Me quoque Fors mihi restituet, moribundaque membra
     Viribus ire suis splendida fata dabunt. 140

108 moeror *b* 120 cum] quae? 127 Varus *Burm.* 133
 Languidus *b*, corr. *Schrader.* 134 hostes et tuos *b*, correxi.
 aues intellege *Stymphalidas.* 135 atrum *b*, em. *Buech.* acrem
ci. *Barth* 137 extincto *b* 140 an facta?

Tum trucis inuidiae furiis ultricibus horrens
 Inuoluam positis arma uirumque malis.
 Interea, ut libitum est, absentibus utere diuis,
 Liuor, et in nostro gaudia quaere rogo!

932

B. V 16. M. 1027

Sera dedit Phoebo fugiente crepuscula uesper.
 Conticuit medium rerum confectio noctem.
 Exoriens tenebris dilucula restituit sol.
 Tempora sol reuehit, nox cedit tempora delens.
 5 Nox accensetur soli ceu luna diei.

933
SYMMACHVS
de Boethio

B. II 137. M. 265

Fortunae et uirtutis opus, Seuerine Boethi,
 E patria pulsus non tua per scelera,
 Tandem ignotus habes qui te colat, ut tua uirtus,
 Vt tua fortuna promeruitque sophos.
 5 Post obitum dant fata locum, post fata superstes
 Vxoris propriae te quoque fama colit.

934

B. II 17. M. 697

Mille post annos quater atque centum
 Graeciae uindex capit arma mundi
 Et superborum grauis arma reguin
 Diripit audax.
 5 Ille non magno genitore magnus

932. Ibid. LVI 10 'Glossae memorabiles [in Boethium] ueterimae hae sunt . . . Diluculum] non amplius nox, sed tenebrae rarescentes. Vnde sunt uersus . . .' 2 num media . . nocte? — 933. Ibid. LVI 10 'ex eodem codice . . .' Symmachius b 3 tandem b. — 934. Ibid. LVI 14 'In codice quodam prisca litteris exarato . . . Est autem scriptum in Alexandri Magni uita, incerto auctore, fabulis prodigialibus ridicula . . .' 2 inunctae Jacobs 3 grauiade Rooy arua Jacobs 5 de m. Burm.

Indiae reges Mediaeque, Parthos,
Bactra cum Poro Ecbatanosque paruo
Milite uicit;
Vincere ingentes animis et ausis,
Non docens gentes numero et metallo,
Vi celer, uirtute ualens, profundo
Pectore doctus.

Hoc magister te docuit ministrum,
Nam uolens parere, regit deinde.
Poenitet tempus ¹⁰ abiisse tantum
Absque Camena.

Scribit in pectus bona dicta rector,
Praecipit doctor pietate tota.
Sic Alexander simul et magister
Omnia uincunt.

Ast ubi totum tenuit sub uno
Orbem habens sceptro, sibi uictus ipsi
Corruit. uicit Babylon triumpho
Te muliebri.

Sic Clitum ad Bacchi necat [udus] aram,
Sic deum temnit iuuenis proteruus,
Sic duos et iam decem habens reliquit
Sceptra per annos.

Ter decem uixit uuenis per annos
Additis tantum tribus aut duobus.
Viuus exarsit, moriens flagravit
Orbis in illo.

Non satis mundus fuit unus illi,
Nec satis quisquam fuit unus illi.
Maximus princeps sine fine: Baccho
Finis in ipso est.

10

15

20

25

30

35

Vt placidus noctu tibi Morpheus adsit, oportet,

16 Camoena b 22 ipse Burm. ipso b 25 Clytum b
udus add. Burm. 27 Vt b Sic ego. — 935. Barthius comm.
in Stat. Silu. V 4 init. 'Vetus epigramma, e membranis olim

Vt faciat laetum sobria uita diem.
 Qui laesere diem, laesere tyrannida somni.
 Hic furias, quo se uindicet ultor, habet.
 5 Casta placent somno; mala sunt insomnia praesto,
 Ebria lux foedis cum fuit acta iocis.

936

B. I 137. M. 664

Quos paribus nutrix eadem pauisse papillis,
 Pectore quos uno genitrix gestasse probatur,
 Discidiis indiscissis in mutua saeui
 Vulnera non una perituri clade ruerunt. —
 5 Quos post longaeuos discordia deserit annos
 Aut post commissas iuxerunt foedera dextras,
 Constantis dederunt documenta frequenter amoris.
 Thebanum nullo linquit discriminine Tydeus;
 Tydea nullo umquam Polynices Marte relinquunt.

937

B. I 2. M. 560

Mars grauis armorum, Pluto moderator Auerni est,
 Neptunus maris imperio dominatur, in astris
 Imperium Iouis est, regnat uacuo aëre Iuno;
 At Venus in terris et ubique, Cupidine cincta.

938

B. II 263. M. 552

Vt Venus in terris, in aquis dat iura Cupido,
 Sic Musae memores seruant per saecula libros;
 Sic comes armorum crescit per carmina Fama

hospitis nostri Coloniae Agrippinae, Michaelis Maserelli de-
 scriptum . . . ? 2 faciant et uina Burm. 6 faedis b. — 936.
 Id. in Stat. Theb. II 365 ‘Adscripta minuto Thebaidis codici
 litteris non plane minutis et perquam ueteribus; ut codex
 ipse etiam non unum seculum uiuendo transmisit . . . ? 1 —
 4 ad Eteoclem et Polynicem pertinet 3 dissidiis b, em. Buech.
 saeui Burm. saepe b 4 non] mox Pierson 7 documenta
 frequenter Amoris dederunt b; transpos. Burm. — 937. Ibid.
 III 436 ‘Versus antiqua manu margini praeclari codicis [Sta-
 tiani] adscripti . . . ? 4 Et b at scripsi. — 938. Ibid. III 436
 ‘In aliis membranis ubi et Fortunati et Ausonii quaedam
 (Praeonii [Petronii Buech.] adiecto nomine) offendimus, hos
 reperi . . . ? 3 Sed Buech.

Nec sinit aeternis occumbere scripta [†] coronis.
 Pallas amat Musas atque ornat laude Camenas.
 Bellorum uiuit placatis gloria Musis.
 Et Veneris constant iuncta cum Pallade Musae
 Imperio. sic cuncta regit diuina Voluptas.²

B. I 52. M. 603

939

Matronam magni uehit ardens pauo Tonantis.

Ad Veneris currum iuncta columba cygno est.
 Pallada bubo uehit, sed eam rota nulla figurat.
 Anguibus alma Ceres Persephoneque uenit.
 Delia cum Luna est gemina prouecta iuuencia.
 Venatrix ceruas uirgo Diana tenet.³

B. I 126. M. 655

940

Thessalici proceres iunctis uirtutibus Argo
 Magnificam aedificant satiloquamque ratem.
 Hac ope uentorum, Iunone et Pallade faustis,
 Auratum referunt trans freta longa pecus.
 Omnis in hac picta est uirtutis imagine forma.

Hanc labor acer opus grande parare iubet;
 Cumque opus effectum est, uentis piger indiget usus:
 Ili tibi Fortunae dant rapiuntque rotam.
 Iuno notat nummos, sapientia Pallade constat:
 His ducibus tandem gloria parta uenit.
 Niteris incassum nec te aurea praeda sequetur,
 Hic nisi te ternus dux super astra uehat.
 Quid facias igitur? Fortunae gloria seruit,
 Diuitiis seruit, seruit et illa libris.
 Ora igitur diuos, ut sis felixque bonusque;
 Ut doctus, Musas irrequietus ama.

⁴ tenebris *Buech.*   ⁵ ornat *Oud.* armat *b.* — 939. *Ibid.*
 IV 430 'Vetus apud nos epigramma . . .'   ² iuncta *Barth.*
blanda b   ³ uehat *b.* — 940. *Ibid.* VI 23 'Inter cimelia no-
strae bibliothecae exstat . . .'

⁶ Hic uel hac *Klotz* Nam
puto   ⁷ piger] celer?   ¹⁰ tamdem *b*   ¹⁴ et ipsa *Mey.*

Patricio nescio cui adscriptum

Vere nouo florebat humus, satus aethere sudo
Imbre maritatum uegetabat spiritus orbem.

Ipsa quoque aetheria deducta propagine flamma
Visceribus suffusa cauis noua germina largo

5 Vrgebat gremio reparans elementa calore.

Latonae geminum numen, Cythereius ignis,

Iuppiter ipse parens et Maiae mobile pignus

Temperie unanimi, secluso frigore tristi

Saturni ueteris, mundi per aperta nitebant:

10 Cum Venus Idaliis comitata sororibus exit,

Thessalicos uisura Lares, ubi florida Tempe

Perpetuis faciles conseruant cultibus hortos.

It Natura comes lactenti feta papilla,

Vnde uenit uitale decus; prope Gratia blando

15 Intuitu inuergit florem nascentibus herbis.

Ante deam tenui decurrit ueste Voluptas,

Ostentans reuocansque nitentia membra tegendo,

Purpureas croceo suras euincta cothurno,

Speque sua maior nullaque imitanda figura.

20 Blanda manu implexam tenet hanc ducitque canendo

Aethereas Siren iterabile carmen ad auras.

Ad iuga blanda sedet niueas moderata columbas,

Non satianda bonis, diuae soror alma. Cupido

Aliger obsequio stipat puer; agmen Amorum

25 Claudit agens choreas pictis exercitus armis.

Arrident late toto reuolantia mundo

941. Barthius comm. in Claudian. epithal. Palladii et Celerinae u. 142 p. 462 sqq. 'Scida uetus, in Mediomatricum quondam nobis metropoli inter oblatas temere membranas redemta, quae Epithalamii cuiusdam initium habet . . . cuius titulus Patricium aut Patritum quemdam auctorem praefert, scriptorem utique ueterem nec improbum; modo ne dignitatis id fuerit uocabulum, uero scriptoris abroso, ut arbitrari quiuis poterit, initium ipsum membranae deficere contuitus . . .' 3 aethereis b 13 foeta b 19 imitāda b 21 seiren b

Sidera, blanditu dominam uenerata sereno.
 Ipsa leui residens curru, mitissima diuum,
 Ventilat adflatu caelum Zephyrisque remissis
 Mulcet agros lenique astris adremigat aura. 30
 Protinus ut liquidum Phoebi iubar ore recussit
 Progressamque deam docuere elementa fauendo,
 Lydia qui cedente reliquerat arua sorore,
 Obuia pampineis Liber rapit agmina thyrsis.
 Ditia Pactoli superat Peneius amnis
 Munera, clarus aquis nitidum † stagnantibus aurum. 35
 Exsultant Dryadum faciles deliria Fauni
 Et Satyri, sub utroque deo promtissima pubes.
 Corniger hos stimulis implet puer, aethera clangor
 Verberat et crotalis responsant tympana pulsu. 40
 Ecce pater pando recubans Silenus asello,
 Cui lacer a summo pendebat cantharus armo
 (Vina per os hirtaeque fluunt compendia barbae),
 E numero comitum Veneris uestigat et olim
 Captus amore petit festino Chlorida uoto. 45
 Nympha retrocedens dum spes alit inque furentem
 Blanda micans oculis refugit pede, libera lusu
 Turba fauet totoque fremit petulantia coetu.
 Hic subito uolitans sparsas rumore per † umbras
 Fama mouet mentes incertaque murmura portat. 50
 Orta dehinc largo narratur fabula motu;
 Non uidet auctorem, sed sentit quisque refertque
 Atque audisse putat, nec primus in agmine toto est.
 Mane sub Eoo, dum diuae castra mouentur,
 Elapsum pennis et inobseruata ferentem
 Per liquidas Hymenaeum auras uestigia Romae 55
 Aduertisse pedem subitoque redire tumultu.
 Ipse aderat pomparamque trahens uictosque iugali
 Quos inconsulta coniunxerat arte Diana,
 Auspicioiuuenem atque aequaeuae pectus Aellae. 60

27 blandito b, em. Burm. 29 afflatu coelum b 40 pulsis
Burm. 41 recubas b 42 cantarus b 45 festina b uato b,
corr. Burm. 46 nymfa b 49 sparso et urbes uel auras *Burm.*
 58 uinctosque *Burm.* uincloque *Mey.*

Illos prima patrum generosae stirpis alumnos
 Nobilitas tota pridem celebrauerat urbe
 Et species morumque + opulentia comita nitore;
 Nec semel Arcitenens tentarat spicula castis
 65 Indere pectoribus, matris molimine magno.
 Olli florebant studiis Helicone potito,
 Nec chorus Aonidum nec sanctae Palladis ardor
 Nec pater ipse iugi cuiquam maiore fauebat
 Ingenio. par cura animo, labor otia nescit
 70 Improbus atque altis urit praecordia flammis.
 Gloria, ab excelsa laus intemerabilis arce
 Monstrat iter, quo celsa petant fastigia rerum
 Semideae mentes, puro stirps prosata caelo.
 At teneros aei nec adhuc puerile sonantes
 75 A primis fausto sociarant omne cunis
 Solliciti longa de posteritate parentes.
 Hinc puer elusa iuga Calliopeius illis
 Nexuerat domina laetamque ferebat ad aulam
 Luctantes rapiens iuuenes, immane tropaeum.
 80 Indignata tamen risit dea; nec tibi tantum
 Saepe licere uelis, nimium studiose pudoris,
 Maternos nimium, puer, amplectate rigores.
 Protinus instaurant pompa genialis honorem
 Deflectuntque uiam pelagoque aduertere certant.
 85 Ales at e medio reuolans Concordia coetu
 Ingere nunc dextras, nunc oscula pangere mandat
 Primaque perpetuis mysteria tradere curis.
 Ipsa pharetratos urget dea Pronuba fratres,
 Sancta Fides, flectant choreas ad moenia Romae
 90 Et patrios laeto repeatant rumore Penates,
 Vnde ante ora suorum et auitae in sedibus aulae
 Testentur fixum foedus thalamumque coronent,
 . . . . .

61 alumno b 63 num pudentia? 68 iugi corruptum
 70 altis scripti aliis b 71 Glorie? an et pro ab? 72 pe-
 tunt b 73 coelo b 75 sociarunt Mey. 77 iam Cythereius
 Burm. 81 uelit b, corr. Burm. — Hactenus schedae ueteres,
 quibus, pagina una interioris, insunt alia minime ad hunc

Quod cernunt oculi, deus est: fons nempe deorum est.
 Maiestas caeli uertitur orbe suo.
 Terra gerit gremio sese caelique suoque
     Et finem ingentis monstrat uterque globi.
 At quae se pelago tradit natura uidendam,
     Luminibus dicit: 'non ego finem habeo.
 Omnia me circum, super, omnia fundit aquae lex:
     Sic nusquam immensi terminus Oceani est.
 Hic oculos igitur rerum in primordia mittis,
     Exspirant omnes hic numeri atque notae:
 Nascitur hinc quicquid moritur retroque recedit;
     Huc redit, aeterno quicquid in orbe perit.
 Hoc perimit flamas elementum, alit euocat auget,
     Omnis abest sapiens aque Thalete procul.'

Apollinem facientia, potius ad Marcelli illum . . . medicamenta membrorum docentis.' *Francisci cuiusdam Patritii eclogam in cod. Vrbinat.* 368 *Vatic. extare A. Maius praef. ad Perotti fabb. testatur.* — 942. *Ibid. in III consul. Honor. u. 23 p. 541* 'Epigramma uetus . . .' 2. 3 coeli b 5 se in p. b 13 hec b. num educat?

INDICES

I

Recensus poetarum.

Aemilius Magnus Arborius?	Bonosus 280.
897.	Caesar 233. (cf. 709.) † 889.
Aemilius Probus † 783.	‘Caesar Augustus’ 655. 672.
Alcimus 233. 713 — 715. 740. † 788.	Caesar Germanicus 708. 709.
Aesopus 799 — 830.	Calbulus 378.
Anaximander † 913.	Callimachus? 896.
Andreas 766.	Cato 387. 664. 716.
Appianus † 871.	Chintila 494.
L. Apuleius 712. cf 922.	Q. Cicero 642.
Asclepiadius 496. 507. 530. 541. 552. 563. 574. 585. 596. 607. 618. 629.	Claudianus 652. † 759. cf. 878 — 881.
Asmenius 502. 513. 524. 535. . 546. 557. 568. 579. 602. 613. 624. 635.	Claudius 723.
Asterius 3. 491.	Columbanus (676. 689.)
Augustinus 489. † 785. (cf. 721. 769.) † 870.	Cornelius Gallus (242.) (cf. 914 — 917.)
Auienus 26. 876.	Coronatus 223. 226. 228.
Auitus 29.	Donatus 227.
Ausonius (cf. 394. 395.) 639 — 641. 644. 645. 647.	Elias Flauius? 480.
C. Aurelius Romulus 904.	Epicurus 911.
Basilius 501. 512. 523. 534. 545. 556. 567. 590. 601. 612. 623. 634.	Etemundes 78.
Bassus 670.	Euantius 669.
Beda † 736.	Eucheria 390.
Bellesarius 492.	Euclerius 789.
	Eugenius 658?
	Euphorbius 504. 515. 526. 537. 548. 559. 570. 581. 592. 603. 626. 637.
	Eusthenius 497. 508. 519. 542. 553. 564. 575. 586. 597. 608. 619. 630.

- Felix 210—214.
 Flauius Felix 254.
 Florentinus 376.
 Florus (84—86?) 87. (88—89?)
     245—252.
 Gallienus 711.
 Hadrianus 392? 393? cf. 903.
 Hilarius 487. 487 a.
 Hilasius 506. 517. 528. 539. 550.
     561. 572. 583. 594. 605. 616.
     627.
 (Hildebertus cf. 786.)
 Honorius 666.
 Hosidius Geta 17.
 Isidorus (483.)
 Iulianus 505. 516. 527. 538. 549.
     560. 571. 582. 593. 604. 615.
     638.
 Iulius? 890.
 Lactantius 731.
 Laetus Auianus 925.
 Liberatus (493.)
 Lindinus 28.
 Luxorius 18. 203. 287—375.
 Marcellus 910.
 Maximinus 499. 510. 521. 532.
     543. 566. 577. 588. 599. 610.
     621. 632.
 Martialis 26. 275. 276. † 892.
 Mauortius 10. 16.
 Merobaudes cf. ad 878.
 Modestinus 273. cf. I p. X.
 Modestus 900.
 Nemesianus 883. 884.
 Octauianus 20.
 Olybrius? 772.
 Ouidius † 1. † 2. 262. 269. † 674.
     † 682. † 787.
 Palladius 495. 518. 529. 540.
     551. 562. 573. 584. 595. 606.
     617. 628.
 Patricius 791. Paulinus † 928.
 (Patricius uel Patritus 941.)
 Pentadius 234. 235. 265—268.
 Petronius 218. 466. 476. cf. ad
     464—479. 650. 651. 690—699.
 Petrus referendarius 380.
 Phoca 671.
 Plato (490. 716.)
 Plinius 710.
 Pompilianus 498. 509. 520. 531.
     554. 565. 576. 587. 598. 609.
     620. 631.
 Ponnanus 274.
 Porfirius 81.
 Priscianus (486) 679.
 Sex. Propertius 264.
 Rabirius 482.
 Remus Fauinus 486.
 Regianus 270—272.
 Reposianus 253.
 Rufinus 732?
 Seneca 232. 236. 237. cf. I p.
     XL. cf. 898.
 Seuerus Sanctus Endeleichus
     893.
 Siluius 689 a.
 Sisebutus 483. II p. 13.
 Solinus cf. 720.
 Sulpicius Lupercus 648. 649.
 Sulpicius Carthaginiensis 653.
 (Symmachus 933.)
 Symphosius 286.
 a Theodosio missi 724.
 Tiberianus 490.
 Traianus 392.
 Tuccianus 277—278.
 M. Tullius 901.
 Varro Atacinus 414.
 Vergilius 160. 161. 256—263
     (262 cf. Ouidius). † 644. † 645.
     † 673—675. † 776—782. 788.
 Vespa 199.
 (Vestricius Spurinna 918—
     921.)
 Vincentius 279.
 Vitalis 500. 511. 522. 533. 544.
     555. 578. 589. 600. 611. 622.
     633.
 Vomanius 503. 514. 525. 536.
     547. 558. 569. 580. 591. 614.
     625. 636.

II

Index argumentorum in carminibus tractatorum; accedunt memorabilia quaedam alia.

a. De deo; de deis deabusque.

- Aether 200, 59.
 Amor 200, 28 sqq. 271. 273. 451.
   698. Cupido 221. 347. 374.
 Apollo 79. 887. cum Libero
   comparatur 247. Phoebus
   805. Cyrrhaeus 881, 16.
 Bacchus 186—188. 245. Liber
   32. 751. Lyaeus 745. B. et
   tibia 739. B. et Nymphae 891.
 + Caelum 696, 2.
 Charon 779, 5.
 carmina Christiana 4. 16. 91.
   92. 93. 378. 379. 380. 489.
   491—494. 658. 659. 661. 662.
   665. 666. 669. 670. 689? 689 a.
   719. 731? 735. 762. 765. 766.
   767. 768. 789. 791. 878. 879.
   893. 898. 928.
 Christiana cum paganis mixta
   254. Christus 'magnis in ur-
   bibus solus colitur' 893, 106.
 de Christianorum progressu
   querella 686.
 deorum origo 466. omne esse
   deum 942.
 dei mensium singulorum 394.
   395.
 (Diana) Cynthia 760, 7. Delia
   693.
 Dis 272, 3.
 Erinys 636, 20.
 Faunus 725, 9; 10.
 Flora Chloris 747. Florae et
   Cereris nemus 485, 120.
 Gorgo 867.
 Hecate 395, 32.
 Isis 743.
 Iuno 55. 750. I. et Venus 808.
   Iunonis Triuiae templum 865.
 Iuppiter 141. Pluuius 395, 46.
   in pluteo 139. 140. Iupp.
- Neptunus Pluto 793. I. et
   Ganymedes 795.
 Luna 723. et Musae 33. Phoebe
   483, 42.
 Magna Mater 888.
 Mars 749. et Quirinus 424.
   Mars et Venus 202. 253. 272.
   749, 4.
 Mercurius 801.
 Musae 88. 664. 938. inuocan-
   tur 199, 1. 655. 672.
 Morbus aliique eiusmodi dei
   731, 15 sqq. 800. (Pauperies
   919, 2.)
 Neptunus 21. 348.
 Nereus 426. 461.
 Nymphae 273. Hamadryades
   647, 8. N. Laurentes 742, 20.
 Oceanus 718.
 Orcus 657 c.
 Pallas 278.
 Pan 682. 887.
 Parcae 792.
 precationes: ad Deliam 639.
   ad deum 490. 789. ad herbas
   6. ad Isidem 743. Iunonem
   750. Liberum 751. Lunam
   723. Martem 749. Oceanum
   718. Panem 682. Terram 5.
   Venerem 720. Petrum 494.
 Priapus 773—775. 885.
 Saturni festa. 286, 3. 395, 47.
 Satyrus et rustica 371.
 Sol 389.
 Tethys 720, 1.
 Venus 20. 34. 56. 61. 200. 356.
   720. 866. 894. Paphie 646, 21
   al. cf. Mars. V. et Juno 808.
 Vulcanus 199.
 uaria ad mythos spectantia 4.
   199. 200. 939.

b. De heroibus.

- Achilles 63. 76. 161. 198. 630. Laucon 99.
 Acis 886. Leander 48.
 Adonis 61. 68. Leda 59. 141. 142.
 Aegyptus 58. Lemniades 65.
 Aeneas 83. Marsyas 173.
 Agaue 45. Medea 17. 47. 52. 102.
 Alcesta 15. Memnon 189.
 Amazones 392. 860 sq. Minotaurus 70.
 Archemorus 66. Myrina 860.
 Argo uirtutis symbolum 940. Narcissus 9. 39. 145—147. 219.
 Bellerophon 97. 388. 265. 266.
 Calypso 60. Nisus 77.
 Castor 62. Oedipus 74. Edipum 180. Oedippi 199, 84.
 Catamitus 636, 16. Orestes 44.
 Chimaera 98. 388. Orpheus 628.
 Chiron 89. Palamedes 193, 13. 883, 15.
 Chrysocome 267. Paris 10. 40. 163—166.
 Clytaemestra 44. Pasiphae 176, 14. 365. 732.
 Creon 52. Pelops 67.
 Cyclopeus furor 886. Penelope 477, 14.
 Daedalus 373, 9. Penthesilea 861.
 Danaus 58. Pentheus 45.
 Daphne 172. Phaedra 75. 279. 280.
 Deidamia 43. 53. Philomela 13. 27. 64.
 Dido 60. 83. Philocteta 174.
 Diomedis equi 41. Pollux 62.
 Dolon 63. Polynices 936.
 Europa 14. 143. 144. Polyxena (42).
 Euryalus 49. 77. Procne 13. 27. 64.
 Galatea 151—154. Prometheus 286, 258. P., Veritas et Dolus 800.
 Ganymedes 72. 795. cf. Catanius. 895. Pyramus 73.
 Geryon 428. Pyrrhus 177.
 Glaucus 66. Sirenae 637. 880. 941, 21.
 Hector 57. 631. 708. Sphinx 180.
 Hecuba 105. Telephus 184.
 Hercules 12. 55. 69. 627. Thales 942, 14.
 881. Theseus 54.
 Hero 48. Thetis 118. 201.
 Hippodamia 11. Thisbe 73.
 Hippolytus 75. 688—688 c. res Troianae 21, 146 sqq.
 162.
 Hyacinthus 50. 167. 168. Tydeus 936.
 Hylas 69. Vlices 477, 12.
 Iason 47.
 Iocasta 74.
 Ixion et alii mali 802.

c. *De hominibus.*

1

- Abcar 209.
 Aella 941, 60.
 Aeneas persona 924.
 Aneadae 708, 8.
 Aegon persona 893.
 Aesopus 809, 810, 814, 817.
 Aethiops 182.
 Alexander 437, 482, 17; 55.
     862, 934. Alexandri mater
     744, 3.
 Antonius 462, 463, 603.
 Anicii 754, 764.
 Arcadius 735, 14, 759.
 Augustinus 670.
 Auspicius 941, 60.
 Balbus 319.
 Ballista 261, 671.
 Basilissa 458, 459.
 Barbatus 156.
 Becca 321.
 Bellator 110, 5.
 Blumarit 326.
 Boethius 764, 933.
 Bucolus persona 893.
 Burdo 365.
 Bumbulus 190, 191.
 Caballina 130.
 † Caelius vel Calidius 776.
 Caesar 397, 409, 423, 424, 847
     —850, 863.
 Caesar (Augustus) 242, 256,
     424, 462, 482, 653, 779, 780,
     851, 852, 855, cum Ioue com-
     paratur 256, 782.
 Caesar (Claudius) 419 sqq., 422,
     425.
 Caesar 'diuinus praeses' 877.
 Calliope 742, 11.
 Camillus, M. Furius 834.
 Campanianus 772.
 dux Candidus et Niger 726.
 Cascae fratres 457.
 Catilina 608.
 Cato 250, 3, 286, 270, 358, 10,
     397—399, 413—415, 432, 846.
 Catucia 338.
 Charis 351.
 Chirurgus 320.
 Chintila 494.
 Cicero (Tullius) 603—614, 784
     sqq.
 Cincinnatus, L. Quintius 833.
 Claudius Nero 840.
 Cleopatra 274, 417, 6, 462.
 Conon Graecus 916, 9.
 Constantinus 659.
 Cosconia 452.
 Crescentinus 20.
 Cresciturus 207.
 Crispus 405, 445.
 Cyparus 439.
 Cyriacus 306.
 Cyrus 858.
 Cythere 746, 3.
 Damira 345.
 Daphnis 687.
 Daphnis 778.
 Decius, P. 836.
 Delia 451, 452.
 Dentatus, M'. Curius 837.
 Drusus 780, 4.
 Dulcis 381.
 Dulcius 753.
 Eucheria 390.
 Eugeti hortus 332.
 Eunomia 767, 768.
 Eustochius 904.
 Eutychus 341, 342.
 Eua 481, 29, 656.
 Q. Fabius Maximus 839.
 C. Fabricius 838.
 Faustus 287.
 Felix 662.
 Filager 148, 149.
 Filippus 205.
 Filocalus 120.
 Flaccus 778.
 Florens 742, 8, 744, 11.
 Florida 742, 33.
 Florus 742, 8.

- Follonia 363.
 Frida? 82, 6.
 Fridamal 304, 305.
 Fridus 18, 382.
 Galla 450.
 Gallus cum Lycoride et Ventidio 914.
 Garrula 452.
 Gattula 361, 362.
 Gentia 916.
 Germanicus 426, 7.
 Glyceranus persona 726.
 Graecinus 797.
 Hadrianus 660.
 Hermes 337.
 Herogenes 428.
 Hesperie 703 sqq.
 Hildiricus 203, 383.
 Homerus 417, 10.
 Honorius 215.
 Hunerix 387.
 Icarus 324.
 Iectofiant 328.
 Incuruus 307, 308.
 Iordanes 666.
 Ithacus 469, 6.
 Iulia 706.
 Julianus 912.
 Iulii 315, 2.
 Iuuenalis 384.
 Ladas persona 725.
 Lais 892.
 Lamia 608, 611, 614.
 Larentia 832.
 Laurentius 742, 20.
 Lesbia 715.
 Licinus 414.
 Liuia 780, 31.
 Lollius 779, 10.
 Lucanus 668. *argumenta carminum eius* 930.
 Lucillus 666.
 Lucine 297.
 Luciola 684.
 Lucretia 787, 900.
 Luxorius 296.
 Lycaon 318.
 Macedonia 310.
- Maecenas 779, 780.
 Maeuius 462, 463.
 Magnus cf. Pompeius.
 Maiorianus 391.
 Mandris 386.
 M. Marcellus 841.
 Marcius 314.
 Marcus 755.
 Marcus 441, 5.
 Maria 742, 10.
 Marina 368.
 Marinus 302.
 Mars 129 (cf. 807, 18.)
 Marius 415, 33, 843.
 Marius alius 918, 3.
 Martia 218.
 Martinus 300.
 Maximus 416.
 Memmii 315, 3.
 Messius 485, 2.
 Midas persona 725. *alias M.*
 476, 9.
 Miltiades 909.
 Monica 670.
 Mucius 193, 14.
 Mus (Decius) 286, 92.
 Myrro 329.
 Mystes persona 726.
 Naso 1, 2.
 Nerfa 311.
 Nero 668, 1. 725, 726.
 Nicholaus 669.
 Ninus 856.
 Numa 423.
 Nymphius 722.
 Oageis 345, 369.
 Olybrius 772.
 Olympius 353, 354.
 Palaemon 687.
 Pallas 46, 51.
 Pascasius 327.
 Pasifae 365.
 Paula 309.
 Perdiccas 220.
 Perpetuus 206.
 Petronius Arbiter 890.
 Phaethon 324.
 Pompeius cum filiis 400—404.

406. 409. 413—415. 438. 454
—456. 807. 845.
Proconius 322.
Porcius 865.
Probus 783, 10.
Pythagoras 199, 33. cf. 644. 645.
Romulus 423. 832.
Martius R. 315.
Rusticana 766.
Sabellus 885.
stirps Sabautensis 156.
Scaeua, M. Caesius 843.
Seaeuola 155.
Scipio 842.
Sedulius 491—493. 735.
Semiramis 857.
Seneca 666. 667.
Serena 722. 759.
Serranus 428.
Sertoria 436.
Seruandus 204.
Sextus 286, 2.
Socrates 250, 3. 824, 1.
Sulla 726, 28.
 (trina tempestas 726, 29.)
Tamyris 859.
Tautanus 208.
Thais opp. **Penelope** 794.
Thamyras persona 725.
Theodosius 215. 724, 6. 783, 8.
Thrasamundus 210—214. 376.
Tiberius 853.
Tityrus 765, 1. persona 893.
Torquatus 764, 2. 835.
Traianus 854.
Tucca 653, 3.
Turnus 46.
Valentinianus 215.
Vandalicum nomen 214, 10.
Vandaliricus 215, 1.
Varitinna 156.
Varius 653, 3.
Varus 796.
Vatanans 333.
Vegetus 428.
Venetus 324?
Vergilius: eius uita 671. epitaphia 507—518. 555—566.
 argumenta carminum eius
1. 2. 591—602. 634. 653. 654.
717. 874. breuissime 872.
cum Homero comparatur
264. 556. 713. 740. 778. cum
Theocrito Homero Hesido
563. 777. 788. cum Lucano
233. preces ad Augustum,
ne Aeneis comburatur 242.
ipsius Augusti declamatio
eadem 655. 672. 'Musae Latinae' dicitur 672, 7. eius (?)
'Paedagogus' 675. 'Mantua'
pro 'Vergilio' 725, 48. Thematia
Vergiliana 223. 244.
255. Centones Vergiliani 7
—18. 719. cf. et 686. inter
hos christiani sunt 16 et 719,
tragicus 17. 'Maro mutatus
in melius' 735, 3. 'Maro iunior'
16, 111. Verg. 'doctilologus'
672, 3. 717, 1. 742, 4.
Vergilii libri 222. V. in pluteo
158. de **Vergilio** legendo 738.
Vespricius 918, 1.
Vico 336.
Victorinianus 254.
Vita 179. 180.
Vitalis 683.
Vrsidius 875.
Xerxes 239. 442. 461.
Zenobius 316.

- acceptorarius** 300.
aduocatus 148. 149. 295.
aleator 323.
auriga 324. aur. **Aegyptius**
293. aur. **prasinus** 328. aur.
nictus 306. 327. 336. **prasi-**

- nus** et **russeus** 191, 5. **Vene-**
tus 324, 1.
bibliopola 289, 2. 764, 11.
barbari quidam fort. **Hunni**
649.
burdo 365.

- bubuleus 823.
 castellanus 205.
 causidicus 340.
 cinaedus 129. 321. 807, 18.
 citharoedus 113. 114.
 clericus 254, 40.
 coccus 199.
 concuba 340. 343.
 comitiacus 128.
 delator 337.
 diaconus 303.
 eunuchus 108. 109. 712.
 ebriosa mulier 363. ebriosus
     312.
 fratricida 462. 463.
 funambulus 112. 281. 286, 300.
 grammaticus 287. 294.
 grammaticus urbis Romae 671
     inscr.
 hermaphrodita 317.
 hermaphroditus 786.
 leno 127. 128.
 ludi magister 96.
 mazonomus 883, 17.
 medicus 204. 662. m. impotens
     309. m. leno 302. m. magus
     299.
 meretrix 130. 826.
 miles Hadriani 660. m. et uidua
     812.
 mimus 386. 683.
 minister regis 341. 342.
 mulier uirum caedens 156.
 orator 776.
 pantomima 310.
 pantomimus 111.
 paranymphus 337.
 philosophus hirsutus 358.
 podager 307. 308.
 poeta 131 (Arzugitanus). 316.
     745, 7. 746, 12.
 psaltria 361. 362.
 puer glacie peremptus 709.
 puella nimis culta 897.
 quidam erubibus obliquis natus
     673.
 regalis infans 345, 3.
 saltator 373.
 scholasticus 286. 492. 666
     inscr.
 senior ridiculus 343. 344.
 seruus regius 209. Aesopi 817.
     Socratis 824.
 spado regius 298.
 sponsi duo 813.
 tablista 333.
 togatus 742, 11.
 uxor prostans 322.
 uenator 160. 384. 391. u. Ae-
     gyptius 353. 354.
 uispillo 138, 4.

d. De locis.

(Index geographicus)

- Actiacos 482, 19.
 Adrumeta 183.
 Aegyptius 182.
 Aegyptus 731, 150.
 Aethiops 182.
 Afri callidi 901.
 Albula Tuscus 71.
 Alianae 210—214. 376, 20.
 Amyclae 200, 92.
 antipodes 318, 6.
 Appia 417.
 Aponus 36, 1.
 Aricia 304, 1.
 arctos 421. 426.
 Arpinas 603. 608. 841.
 Arretinus calix 259.
 Asdingis 376.
 Aruernum hospitium 684.
 Asia, Europa, Libya: 400—
     404. 454—456.
 Athenae 411.
 Athos 442. 461.
 Baiae 36. 110. 119. 121. 123.
     179. 211. 271. 377. 744.
 Bataeus 660, 2.
 Britannia 419—426.
 Cantaber 483, 8.
 Canopus 274, 1. 469.

- Caphareus mons 71.
in Capitolio turris 914, 35.
Carthaginis arces 354, 376.
Cirna 350.
Colchi 852.
Corduba 409, 668.
Corsica 236, 237.
Cuiculi 206.
Cumae 120, 121.
Danuuuius 660, 4.
Danai 71.
Delos 707.
Enna 200, 52.
Eous, 735, 2. 759, 3. 779, 47.
Euphrates 421, 425.
Feltria 889.
Galli pigri 901.
Garamantae 183, 329.
Graecia 447.
Graeci inluduntur 825, 2—4.
Graius 696, 5.
Gyarus 707.
Hesperius orbis 759, 4.
Hiberi celeres 901.
Hispanus 402, 4.
Hister 469, 3.
Ilios 708.
Italus hostis 482, 7. Italum ingenium 742, 22.
Iudeus 696, 1.
Lagaea cataplus 910, 67.
Laco 393. Laconum texta 390, 3.
Laurens 393. Laurentes nymphae 742, 20.
Libya 413. cf. Asia.
Lusitanus 409, 11.
Lugdunum 661.
Macetum campi 855. cf. 863, 2.
de Mantua querella 686.
Mausoleum 417, 5.
Memphis 395, 42; 44.
- Mincius Etruscus 745.
Misua ? 291.
Moesus 392, 8.
Myconus 707.
Nilus 752.
Nysa 745.
Oceanus 421, 423 — 426. cf. 718.
Orontes 745, 9.
Paestanus cultus 646, 11.
Pannonia 660, 1.
Parthus 660, 8. Parthicum bellum 392 inscr.
Peloros 779, 41.
Peltinum? 883, 10.
Pelusia moenia 482, 11.
Pharius, a, um 274, 1. 482, 27.
Pharus Romulea 876, 7.
Pindus 746, 10.
Pontica 329. Pontica balnea 744, 2.
Pyramides 417.
Rhenus 421, 425.
Rhodanus 440, 4.
Roma aurea 829. Romam desidia interisse 870, 871.
Romani diserti 901.
Sabinus 393.
Solis arces (?) 731, 121.
Soranus miles 660.
Syracosius magister 486, 127.
Syrium unguentum 744, 6.
Tempe 304, 3. Tempea 720, 22.
Thermopolae 36, 2.
Thrax 709, 1.
Thybris 423, 832.
Treuiri 684, 4.
Tròia 162, 286, 92. noua 832, 1.
Tyrii 289, 8. 330, 1.
Vasco 483, 8.
Vitenses lares 149.
Veneti 36, 1.

e. Ad artes spectantia.

- aquila in mensa 748.
Athos (hic quem cernis) 461.
calix Arretinus 259.
- Chimaera aenea 355.
Cleopatra picta 274.
Constantini imago 659.

Cupidinis signum 347.
 Diogenes pictus 374.
 equi aenei 243.
Fama in circu 312. 313.
Fridamal aprum occidens 304.
Galatea in vase 152—154.
Ganymedes et aquila 895.
Gorgoneus uultus 867.
Hectoris statua 367.
 (Hecuba 105?)
Hippolytus 688—688 e.
 ad *Hyginum pictura* 761.
Iouis et Amoris imago 896.
Iuppiter in pluteo 139. 140.
Myrrhae imago 923.
Neptunus marmoreus 348.
Narcissus 266.

puella picta 23.
redimiculum 704.
Romanorum illustrium imagines 831 — 855. aliae *illustrium imagines* 856—863.
Romulus pictus 325.
rustica in disco 371.
sarcophagus 319.
strophium 703.
tabula picta 150.
uenator pictus 334. 335.
Veneris statua 20. 356. 866. II p. XL. a *Praxitele facta* 894.
Vergilius in pluteo 158.
ursa aenea 282.
zona 705.

f. De animalibus.

alcyones 383.
animalium uoces 730. 733. 762.
anser 106.
aper 292. 385. *Pannonicus* 903.
apis 758.
aues marinae 305.
asinus 811.
boues peste laborantes 893.
capo phasianarius 132. cf. 732,
 144.
caprae 186—188.
capella 821.
cattus 181. 375.
catula 359.
ceruus 647, 4.
cicindelus 185.
cornix 286, 96. 647, 3. 779, 117.
 823.
coruus 647, 5. 820.
crocodilus 752.
cuculus 687.
elephantus 195. 196.
equa 148. 149. *equus quadrigalis* 818. *pernix* 873.
feles 815.
fiber 827.
formica 104.

gallina 808.
gallus 815.
gryphus 327, 8.
hippopotamus 752.
hirundo 755.
lacerta 822.
lepus 825.
lupus 816.
magnities? 732, 146.
milius 869 a.
ouis 823.
papilio 828.
pardi 360.
philomela (200, 86) 658. 762.
phoenix 254, 31. 286, 108. 389,
 29. 647, 6. 731.
pica 181. 370.
pisces 291.
psittacus 691.
scolopax 884.
scrofa 816.
sepia 107.
serpens 822.
simius 799.
simiae canum dorso inpositae 330.
sorex 375.
terraneola 829.

tetrax, nunc tarax 883.
ueredus Caesareus Alanus, no-
mine Borysthenes 903.
uespa 828.

uipera 35.
uituli marini 756.
ursa 331. ursus 819.
unlpes 799. 829.

g. De rebus et de natura rerum.

(Res aenigmatis tractatas omisi)

adipata 199, 48.
aetas 28. 269.
aes Lenconium 390, 9.
aetates 647.
alea 7 cf. tabula.
de amando et accusando 701.
de amicis amandis 78.
amor 434.
amor et cantica 277.
amphitheatrum 346, cf. 373. cf.
    3, 5 sqq.
ancla 284.
anima 489.
anser cum copia prandii 176.
antae 203. 215.
aqua glacialis 531—542.
aquaecalidae 270.350.487.487a.
arcus caeli 543—554.
as 741.
astræ 647, 11 sqq. 677—680.
    761. cf. uersus memoriales.
aurum adorari 927.
aurora et sol 579—590.
autumnus 465.
balnea 36. 110. 119—125. 175.
    178. 179. 210—214. 377. 744.
basia, suauia, oscula 681.
basterna 102.
bedella *pro βδέλλα* 910, 51.
bellum ciuile 404, 1. 462. 463.
    930.
bibliotheca 126.
canopica 199, 48.
cantica et amor 277.
castitas 781.
casus fortuiti 38.
carmen magicum 406, 4. uene-
    nosum 412.
cereus 94. 95. 747, 5.
Anthol. lat. I.

circus 197. 320.
citrus 169—171.
 colocasia herba 372.
crinis Beronicae 916, 8.
crustula 199, 49.
conuiuia barbara 285.
coptoplacentae 199, 47.
cupiditas 649.
deliciis praesentibus utendum
    911.
dies Aegyptiaci 736.
dies natalis 638.
diuitias esse uanas 443. 444.
electio coniugii 224.
empirica 910, 6.
esiciata 225 sq.
Est et Non 645.
exilium 236. 237. 405. 409.
femina 689 nulla bona 268b.
    feminea fides 268a. f. quae
    sit bella 479.
figurae sermonis 485.
de fingendo se 458.
fortuna 234. 629.
fortuna media 276.
geographicum opus 724.
gillo 136.
gymnicum certamen 810.
herbae medicinales 369.
hexagona 394, 5.
Hiems et Ver 687.
horti laus 332. 369. 635.
historiae laus 671 praeef.
Ianuarius 352.
iaspis auro melior 898.
interire omnia 648.
deinfortunio suo querella 931.
iura senatus Romulei 789.
lacrimae 475.

- lagena 137. 286. 258.
 lauacrum cf. balnea.
 libido et uinum 633.
 libra 741.
 lingua 790.
 littera et res 663.
 litus patrium 474. cf. 477. 478.
 liuor 636.
 logos 910, 6; logica secta
     302.
 lucus amoenus 202. 272.
 lues Pannonios, Illyricos et
     Belgas sternens 893, 21.
 luna 483. cf. Luna.
 lyra et asinus 811.
 mali unde sint 249. mala di-
     uersa 251.
 mala anrea 218. Matiana 133
     —135. punicea 715, 1. 732,
     126. punica 876.
 in maledicos 769.
 medicamenta plurima 910.
 medium esse optimum 926.
 menses cf. uersus memoria-
     les. mensium qui sit pri-
     mus 869.
 mensurae 486.
 methodici libri 302. 910, 6.
 miracula multa 791.
 mitella 298.
 † missuassu 230.
 moles in mari 387.
 morte omnes aequari 437. 438.
 mores Romani et transmarini
     250.
 mulieres malae 246. auro cor-
     rumpuntur 794. inconstan-
     tes 812.
 musica instrumenta 742, 60
     sqq.
 mustacia 199, 49.
 naturam satis ministrare 694.
 nequitiam dominari 472.
 occiduus dies 238.
 organa humida 742, 63.
 ouata 227 sq.
 pandurium 371, 3.
 pastillum 231.
 pauper singularis 757.
 pecten 283.
 pernigilium Veneris 200.
 pistrinum 818.
 placenta 715, 9.
 placere aliis alia 464.
 poeta et rex 252.
 pondera 486.
 prandium 326.
 pressa 229.
 puellae 268 a. 275. (cf. 453).
 puteus in monte 349.
 pygmaeus i. e. parvus 190,
     3. 296. 310 inscr.; 3.
 pyrrhicha 115.
 res et littera 663.
 ros 241.
 rosae 84—87. nascentes 646.
     rosa centumfolia 366.
 salutatorium regis 203.
 schemata 485.
 secretum nullum seruari 476.
 senatus Romuleus 789.
 senectus 929.
 sensus mentiri 650.
 sententiae plurimae 716.
 sepulcra 400—404. 410. 454
     —456.
 Serica uestis 23, 3.
 signa XII cf. uersus memo-
     riales.
 socios habere bonum 692.
 solis laus 389 cf. Sol.
 somnia 651. 652.
 somnus placidus 935.
 speculum et unda 519—530.
 spes 415.
 sudor membrorum 473.
 tabula 82. 192—194. cf. 333.
     495. 506. cf. alea.
 tempus 676.
 temporis qualitas 232.
 tempora quattuor 116. 567—
     578.
 texta Laconum 390, 3.
 thermae cf. balnea.
 theus 137. 138.
 tinnitus auris 452.

timorem esse abiciendum 697.
tumulus Ciceronis 603—610.
uariatio delectat 467. 694.
uenatio auium 883. 884.
Veneris templum dirutum 100.
uenti 484.
Ver et Hiems 687.
ueris aduentus 235.
uiridarium 304.
uinum et libido 633.
uir bonus 644.

uita humilior 407. 408. 433.
quieta 440. 471. rustica 26.
471.
umor 260.
uncia 741.
unda et speculum 519—530.
uuae 31.
usui esse omnia 470.
xenia 326.
y littera 632.
zona 759.

h. Varia ad rem poeticam et metricam spectantia

acrosticha 120. 214. 492.
493. 669. 6 a (II p. LVI).
aenigmata 221 ? 286. 481
(II p. LXVII sqq.). 656—
657 c. 685. 770. 771. 906.
artifica arithmeticā 286,
303. 727.
ad amicos uel de amicis
405. 428. 445.
carmina amatoria 23—25.
240. 248. 381. 427. 429. 435.
450—453. 458. 674. 698—
702. 706. 712. 714. 715. 728.
cf. 729. 746. 794. 897. 914
—917. ad pueros 220. 263.
430. 439. ad meretrices 382.
459. 460. cf. 885.

carmina libris carminibusue
aliis addita: Terentio 734.
Vergilio 3. 788 (cf. supra).
Vergilii iuuenali ludo 777.
cf. etiam 257. Lucani argu-
menta 930. Nepoti (?) 783.
Ciceroni de officiis 784. 785.
Hygino 761. Sedulio 491.
492. 493. Boetio 764. Isi-
doro de nat. rer. 484. operi
philosopho 490. libello de
notis 772. libro grammatico
737. geographico 724.
Ponticis 720. Luxorio 37.
historiae alicui Christi 735.
Celso 899. Gellio 904. libro

alicui de medicina 910. Mar-
tiano Capellae 925.
carmina Christiana cf. su-
pra p. 361.
carmina gratulatoria 376.
638.
carmina fato carent 417.
418.
carmina iocosa 30. 96. 103.
159. 199. 222. 250. 252. 256.
258. 259. 262. 263. 286 pas-
sim. 330—332. Luxorii com-
plura. 368. 436. 450. 468.
673. 693. 695. 760. 796. 797.
865. 885. 902. 907. 912.
carmina ‘monosticha’ 1.
495—506. 639. 641. 665. —
‘disticha’ 289, 9. 507—
542. 658. — ‘Tristicha’ 543
— 554. ad 786. — ‘tetra-
sticha’ 2. 395 (tetr. ‘au-
thenticum’). 555—590. —
‘pentasticha’ 591—602. —
‘hexastichon’ 653. — ‘do-
decastichon’ 627.
carmina laudantia 779. 780.
873. 878. 881.
carmina lasciuia 429. parua
431. philosophica 918—921.
carmina rhetorica 21. 198.
242. 279. cf. themata Ver-
giliana p. 365.

- carmina ad Carthaginem
Vandalosque spectantia:
(120) 131. 149. 156. 182.
183. 203. 204. 206. 209. 210
—215. (285). 287—375. 376.
387.
- centones Vergiliani 7—18.
719. cf. et 686.
- citantur hi scriptores: Aristotleles 365, 2. 764, 9. Catullus 66, 8: 916, 8. Senecae epp. 666. Martialis III 24, 14: 127, 10. Ouidius met. II 27—30: ad 567. idem: 19, 4. Paeonii libelli 486, 1. Tullius 742, 27. adhibentur Velleius II 66: 603, 4; Persius 3, 81: 645, 24; Herodot. q. d. uita Homeri 35: 286, 105; Vergilius Horatius Ouidius saepissime. —libelli saltandi de Andromacha et raptu Helenae 310. libri rei medicae 302. 910. dialogi forma (eclogae) 687. 725. 726. 772. 893. 895. 896. elegiae 462. 463. 914. 931. epica poesis 482. 725, 37 sqq. 881. cf. 431.
- epistolae amatoriae 24. 25. 83. 217. 218.
- ‘epigrammata’ 1. 287, 22. 290. 653. 655.
- epilodus 830.
- epithalamia 18. 22. 29. 711. 742. 941.
- fabulae Aesopiae 799—830.
- de Gracco translata 490 (de Platone?). 647 (de Hesiodo). 708; 709 (cf. ib.). 712 (de Menandro). 909 (cf. anth. gr.).
- Hymnus christianus 928.
- Inscriptiones 203. 210—215. 261. 345. 354. 437. (507—518. 555—566. 603—614). 659—662. 667—670. 683. 684. 721. 722. 776. (831—855?). (856—863? cf. 857, 1). cf. 877. 879. 886. 888. 903. (Epitaphia Vergilii 507—518. 555—566. Ciceronis 603—614. Senecae 667. Lucani 668.)
- inuestiuæ 21, 161 sqq. 127—131. 148 sq. 204—209.
- Luxorii multa. 390. 412. 416. 446. 729. 730. 796.
- Latinus sermo ad Placidi glossas detortus 19.
- ad lectorem 79. 90. 288. 290. ad librum 80. 289.
- medii fortasse aeui post a. Chr. 600 carmina: 488. 494. 656—657c. 673. 676—678. 680. 687. 716? 717. 727. 730? 733. 736—738. 761—765. 767. 768. 770. 771. 784—787. 790. 792. 793. 798. 864. 868 sq. 872. 882. 897. 898. 902. 906—908. 912. 913. 922. 925. 928. 930. 931. 934.
- metra praeter hexametros et disticha elegiaca: senarii iambici 5. 6. 288. 315. 360. 628. 635. 712. 774. 799—830. 922. cum dimetris iambicis 928. dimetri iambici 309; cum uersibus choriambicis 903. septenarii trochaici 200. 245—252. 291. anapaestii 299. 322. 357. hendecasyllabi 28. 287. 294. 297. 301. 302. 307. 311. 317. 326. 332. 336. 355. 358. 372. 444. 445. 460. 636. 650. 700. 701. 707. 714. 768. 890. strophæ sapphicae 648. 671 præf. 934. uersus adonii 739. asclepiadei 289. 314. 316. 323. 356. 361. 629. minores 295. strophæ asclepiadeæ 893. 918—921. archilochii 292. logaoedi 298. 305. 628. glyconeï cum pherecrateis 775. omnia

- metra Horatiana 732. ‘uersus cum cantilena dicendi’ 768. prosa oratio 19.
 optata 254. 441. 448. 469. 749. 750. 751. 910. 74.
 praefationes 286. 675. 676.
 preces (cf. de deo et deis) 669. 396. 410. (postulatio muneris 216; honoris 254) 876. 877. 897.
 rapide enumerantur singulae notiones 21, 59; 107 sqq.; 176 sq. 203, 2. 209, 2. 212, 2. 230, 1 sq. 265, 7 sq. 353, 4 sq. 354, 2. 655, 12. 666, 28. 672, 36. 682, 1—9. 689a, 1—7. 742, 60 sq. 749, 1 sq. 751, 1—3. 893, 53. 910, 24 sqq. alibi.
 repetitio initii uersuum 389. intercalarium uerborum 83.
 recentioris fortasse aeui carmina 831—863. 865. 870 sq. 873. 874. 875. 877. 885. 886. 887. 889. 890—892. 894—896. 899. 900. 909. 911. 912. 914—917. C. Barthii? 918—942.
 symposiaca 157. 449. 710.
 thymele carmina 637, 4.
 Tibulli imitatio 914.
 triades notionum per lusum complexae 160.] 391. 392. 393. 872. 905.
 uerba Gothica 285, 1. Vandalica (?) 204, 11; 12 et (baudus) 307, 5.
- uersus anacyclici 81.
 — consonantes in fine 280. 281. 785.
 — leonini: ad 727. cf. 897.
 — memoriales: de Musis 88. 664. de Herculis laboribus 627. 641. de Vergilio 1. 2. 634. 653. 654. 874. de septem sapientibus 351. 882. de pedibus uersuum 480. de uentis 484. de quattuor anni temporibus 116. 567—578. de singulis mensibus 117. 394. 395. 639. 640. 665. 763. aliter 680. de diebus hebdomadis 488. de duodecim signis 615—626. 640. 642. 677. cf. ad 786. 864. de planetis 678. 798. 913. de sideribus 679. 761. de libra et partibus eius 741. de uocibus animalium 730. 733. 762. (Cf. etiam de figuris et schematibus 485. de ponderibus et mensuris 486.) quo die quid demi de corpore oporteat 643. de moribus 716. 922. de diei temporibus 932. de deorum potestate 793. 937. quibus animalibus dei uehantur 939.
 — rhopalicus 749, 1.
 — serpentini (cf. Ouid. amor. I 9, 1 sq. fast. IV 365 sq. Martial. IX 97) 38—80. 234. 235. 265. 875.
 — ‘uarii’, aetatis Luxorii more 287, 9.

III

Index carminum

- Ablatus mihi Crispus 445.
 Accensa in Venerem 35.
 Accusas proprios cur 343.
 Accusare et amare 701.
- Acidos haec cernis 886.
 Ad Boreae partes 679.
 Ad cenam saturum p. XXX*).
 Ad cenam Varus 796.

*) Numeri latini ad paginas praefationis fasciculi II spectant.

- Adeste Musae maximi 635.
 Adspice fulgentis tectis 119.
 Ad Turnum propere 593.
 Aedibus in nostris uolitans
   106.
 Aeneas primo Libycis 1.
 Aeolus inmittit uentos 591.
 Aero cauo falsam 282.
 Aero uictus dependet 173.
 Aeris fulgiduli nitens 355.
 Aesopo quidam scripta 806.
 Aesopus turpi cum seruiret
   814.
 Ales uirgo leo creuit 180.
 Almo Theon Thyrsis 393.
 Alter Homerus ero p. XLVIII.
 Alter Niliaco tumulo 454.
 Amare liceat si potiri 712.
 Amisit proprias uacuato 225.
 Amnis iter plaustro 538.
 Amphitheatralem podium 373.
 Amphitheatrales mirantur
   346.
 Andromacham atque Hele-
   nam 310.
 Angelus adloquitur 879.
 Anguis aper iuuenis 160.
 Ante bonam Veneris 271.
 Ante dies multos nisi 459.
 Ante + rates Siculo 440.
 Ante suum gremio 688 a.
 Apparet mendax inlimi 523.
 Apros et capreas leuesque 307.
 Arbitrio si natura 800.
 Ardet amore graui 594.
 Ardet amore sui 146.
 Ardua montanos inter 350.
 Ardua scriptorum p. XXVII.
 Arma tuli quondam 845.
 Arma uirumque canit *in* 653.
 Armorum uirtute potens 840.
 Arretine calix mensis 290.
 Artatur niueus 763.
 Artis opisque tuae 8.
 A siluis ad agros 514.
 Asinus iacentem uidit 811.
 Aspera diuerso laxatur 223.
 Aspera dum quaterent 254.
 Aspice ut insignis uacua 13.
 Aurea concordi quae fulg.
   390.
 Aurea mala mihi 218.
 Aurea matronas claudit 101.
 Auro quid melius? iaspis 898.
 Aurora Oceanum croceo 579.
 Ausoniis numquam tellus 419.
 Ausus post ueteres tuis 287.
 Aut Asia aut Europa 403.
 Aut hoc risit Amor 85.
 Auis quam dic. terraneolam
   829.
 Bacche uitium repertor 245.
 Barbara praeruptis 237.
 Barbati pecoris 187.
 Bella die noctuque 341.
 Bellerophon superans 97.
 Bellipotens Mauors 272.
 Bis duo tempora p. XLIII.
 Bis deni binique 736.
 Bis sena mensum 680.
 Bis sex signiferae 678.
 Blanditias fera mors 81.
 Blandum mellis opus 231.
 Boletos solus p. LVII.
 Borysthenes Alanus 903.
 Bucolica Ausonio 557.
 Bucolica expressi 515.
 Caballina furens 130.
 Caeduntur rastris ueteris 100.
 Caesar ad imperium 848.
 Caesareos toto referens 854
 Caesaris ad ualunas 877.
 Callidus Afer eris 901.
 Candida iam nostris 728.
 Candida per siluas 9.
 Candida Phoebeo praefulgent
   132.
 Candida sidereis ardescunt
   217.
 Candida sidereo fulgebat 20.
 Canes effugere cum 827.
 Cantica gignit amor 277.
   ... Capricorni sidere frigens
   864.
 Captus amante puer 72.
 Carmina mortifero 412.

- Carmina si fuerint 675.
 Carmina Vergilius 653.
 Carmine bucolico nitui 566.
 Carmine dulcis olor 59.
 Carminibus pecudes 510.
 Carminis Iliaci libros 222.
 Carminum interpres 294.
 Carpit blanda suis 116.
 Castellane sorex 205.
 Causidicus pauper 148.
 Cauta nimis spinam 371.
 Cauta quidem genetrix 118.
 Cecropias noctes 904.
 Cedite Romani 264.
 Cerne Arabem Myrrham 923.
 Cerne hic ora sacri 846.
 Ceruus aper coluber 391.
 Cessit Lyaei sacra fama 360.
 Cherule tu cenas p. XXX.
 Chrysocome gladium 267.
 Circus imago poli 197.
 Clara sub aethereis 545.
 Clarus inoffenso 638.
 Claudius egregie uixit 853.
 Clio gesta canens 664.
 Clio saecla retro 88.
 Cogitat Vrsidius 875.
 Cogitur Aeneas 592.
 Collibitum est nobis 485.
 Collis sum collisque fui 685.
 Conditus hic ego sum 518.
 Coniugis arte decus patriae 47.
 Coniugis interea basium 681.
 Conlatum uitiae culmen 689.
 Conpedibus nexi quidam 339.
 Conponis fatuis dum pueris
     316.
 Conquerar an sileam 794.
 Conspicua primum specie 729.
 Constructas inter moles 369.
 Consules fiunt quotannis 252.
 Contentus modico tectique
     838.
 Conubii bellique deus 163.
 Conueniunt subito cuncti 687.
 Corduba me genuit 668.
 Corduba solue comas 409.
 Corniger in primis Aries 622.
 Cor non laudo hominis 902.
 Corpore par querulis 296.
 Corpus in hoc tumulo 604.
 Corsica Phocaico tellus 236.
 Cras amet qui nunquam 200.
 Crede prius ueniens 378.
 Crede ratem uentis 268.
 Credita uirgo parem 43.
 Credite uicturas anima 659.
 Crescitre ferox 207.
 Creuit ad ornatum stabuli
     320.
 Crinibus ambrosiis Veneris
     283.
 Crispe meae uires 405.
 Cui dedit hirsutus nomen 833.
 Cui pater amnis erat 265.
 Cum blandiretur iuueni 826.
 Cum castitatem Iuno 828.
 Cum cretam sumit 436.
 Cum famulis telisque 342.
 Cum foderet ferro 787.
 Cum mea me mater 786.
 Cum nemus omne suo 884.
 Cum patrem et patrios 924.
 Cum possis paruo sumptu 103.
 Cumque serenifluo 241.
 Cum radiis imbres et 552.
 Cum saltas misero Gattula
     361.
 Cum seruuus nequam 824.
 Cum sol ardentes radios 544.
 Cum superest, nihil p. XLIX.
 Cum te barbati pecoris 156.
 Cum te mortalem 912.
 Cum tetigit nubes 548.
 Cum uenatorem celeri 825.
 Cura labor meritum 667.
 Cur differs mea lux 460.
 Cyneas genitor 141.
 Cyprus candidulo 356.
 Da sensus mihi Phoebe 27.
 Dat Veneri malum 166.
 Dea sancta Tellus 5.
 Dedecus o Teucrum 255.
 Defensor patriae 631.
 Defensor probe tristium 149.
 Defleram iuuenis tristi 779.

- Defugiens pontum siluas 151.
 De grege pasto, rure p. XLVIII.
 Deidamia uirum qua 53.
 Delectat uariis infundere 124.
 Delos iam stabili 707.
 Dente perit Lycabas 905.
 De numero uatum 740.
 Desidiam nolis, sed nec 926.
 Desine Troia tuos 162.
 Dextera, quid dubitas 399.
 Dicte qui colitis 4.
 Dic philomela, uelis 658, 5.
 Dic quid agis, formosa 24.
 Dictantes Medici 899.
 Diligit informes 329.
 Diogenem meretrix 374.
 Dira patet Iani 394.
 Dirum Iocasta nefas 74.
 Diruta quae flammis p. XLVIII.
 Disce pium facinus 325.
 Discipulum medicus 159.
 Disciplinarum esse hominem 365.
 Discipulis cunctis 494.
 Discite pro numeris p. XLVII.
 Discite securos non 253.
 Discolor aetheriis appetet 546.
 Discolor ancipi sub 192.
 Discrimen uitae ludit 167.
 Dispersit remeans 168.
 Dissona uox hominis 730.
 Distinxi emendans 3.
 Diuersis iuuenes Asia 456.
 Diuitias grandesque epulas 321.
 Docta manus saeuis 334.
 Doctiloqui carmen 717.
 Doctrinae antistes 612.
 Doctus Apollineo 114.
 Dulce malum Siren 880.
 Dulce sopor fessis 908.
 Dulces Vestricii iocos 918.
 Dulcis amica ueni 762.
 Dum bibis solus, poterant 311.
 Dum dubitat natura 263.
 Dum mundum natura 389.
 Dum putat esse parem 39.
 Dum sis patris heres 191.
 Dux aries et frons 619.
 Dux gregis et placidum 624.
 Effigies liquido resp. 628.
 Effingit species pur. 629.
 Ego nata duos patres 481. p. LXV.
 Egregium forma iuuenem 15.
 Eloquio princeps, magnis 613.
 Eminet impletus 176.
 En adsum Caesar 850.
 En dat aperturam 673.
 Equum e quadriga 818.
 Ergone supremis potuit 672.
 Esset causidici si par 340.
 Esse tibi uideor demens 431.
 Est et Non cuncti 645.
 Est locus in primo felix 731.
 Est mihi rus paruum 433.
 Esto nunc sol testis 17.
 Est orare ducum p. XLVI.
 Est ubi non imber 906.
 Et fugis et culpas p. XXX.
 Et genus et nomen 843.
 Et tetracem, Romae 883.
 Euphrates ortus, Rhenus 421.
 Europam taurum mentitus 144.
 Excedunt cunctos hi 785.
 Excipit ingentem Iuuen. 384.
 Executi species uiri 295.
 Eximius Perdicca 220.
 Exorient die noctis 182.
 Exoritur Phoebus 585.
 Exprimit oppositas 522.
 Extat causa mali 165.
 Extollit celsas 304.
 Extulit Oceano 581.
 Exultent Apono 36.
 Exurgens Chelas 677.
 Fabula constituit 867.
 Faex Garamantarum 183.
 Fallunt nos oculi 650.
 Fata per humanas 406.
 Fauve sancta deum 919.
 Fausta nouum domini 120.

- Fecit amore uiam 48.
 Feles habebat 815.
 Felices illos qui te gen. 381.
 Felix marinis alitibus 305.
 Feltria perpetuo niuium 889.
 Femineo geminum 107.
 Fert miseranda caput 45.
 Feruet amore Paris p. XLIII.
 Feruidus axe Pelops 67.
 Filia Solis 732.
 Filius Aurorae 189.
 Fingis superbum quod 315.
 Fit de nocte dies p. XLIX.
 Flammea perspicuis 122.
 Flecte truces animos 505.
 Flexilis obliquo 139.
 Flora uenit. quae Flora? 747.
 Flore solum uario 578.
 Flumina uerna ciente 642.
 Foeda est in coitu 700.
 Fonte lauat genitor 688.
 Fonte repulsatur 530.
 Fontibus in liquidis 527.
 Fontis aquae reddunt 521.
 Forma meae catulae 359.
 Forma repercussus 525.
 Formas pura refert 520.
 Formosa es, fateor 446.
 Formosissima Lai 892.
 Forte erat Aurorae 746.
 Forte iacebat Amor 273.
 Fortunae et uirtutis 933.
 Fratris caedemadens p. XLVI.
 Fraude carete graues 496.
 Frigoribus pulsis 568.
 Frondibus et membris 172.
 Fulgens Eunomia 768.
 Fulget et in patinis 152.
 Fulget honorificos 117.
 Fundit et haurit aquas 284.
 Funera Lemniadum 65.
 Funere turbat equos 57.
 Garrula quid totis 452.
 Gaudeo quod me nimis 326.
 Germanos domui Caesar 849.
 Gillo uomit gelidum 136.
 Gorgoneos uultus 338.
 Graecia bellorum 447.
 Graecinum uirgo 797.
 Graecule consueta 127.
 Graugenae acies 861.
 Grata uoluptatis 353.
 Gratia magna tibi 79.
 Hactenus me intra bulgam 19.
 Haec ait et tremulo 475.
 Haec Augustini ex sacris
p. XII.
 Haec pictura docet 761.
 Haec poterant celeres 133.
 Haec quoque Symphosius 286.
 Haec tibi Vergilius 561.
 Haec urbem circa 417.
 Hanc puto de proprio 366.
 Has acies bello similes 82.
 Hectoris Aeacides p. XLVII.
 Hermes cunctorum thalamos
337.
 Hesperie lateri 704.
 Heu dolor et magnis 345.
 Heu misera in nimios 649.
 Hic Cytherea tuo poteras 202.
 Hic data Vergilio 516.
 Hic est ille suis 266.
 Hic est qui uitam 836.
 Hic gemini fratres 661.
 Hic iacet Arpinas 603.
 Hic iacet Antenor p. XLVII.
 Hic Iani mensis sacer 395.
 Hic noua qui celsae 832.
 Hic posuit cineres 670.
 Hic quem cernis Athos 461.
 Hic ubi Baiarum 110.
 Hic ubi conspicuis 210.
 Hildirici regis fulget 203.
 Hinc crux sancta 379.
 Hinc est quod populus 927.
 His constat Veneri 134.
 His contemta deum 135.
 Hispidus tota facie 358.
 Hoc iacet in tumulo 586.
 Hoc opus egregium 724.
 Hoc qualecunque est 830.
 Hoc sibi lusit opus 703.
 Horrida cornuto 195.
 Hortis Hesperidum 885.
 Hortus erat Veneris 86.

- Hortus quo faciles 332.
 Hos ego uersiculos 257.
 Huc mihi uos largo 710.
 Hunc ege iuuenes locum 775.
 Hunc quem nigra gerens 150.
 Hunc quis non credat 349.
 Iam libet ad lusus 429.
 Iam nitidum liquidis 238.
 Iam nunc ardentes 465.
 Icarus et Phaethon 324.
 Ictu non potuit 398.
 Iectofiant Prasino 328.
 Igne calens belli 844.
 Igne salutifero 347.
 Igniculus tenuis 185.
 Ilion in medium 367.
 Ille ego Pannoniis 660.
 Ille ego sum, patriam 842.
 Ille hic magnanimus 847.
 Illic alternis depugnat 477.
 Imbriferas nubes 547.
 In causa Hippolyti 688 c.
 Incertum ex certo 109.
 Incestum si promiseris 280.
 Inclita Torquatae 835.
 Inclitus hic Cicero est 614.
 Indica materies 194.
 Indica purpureo 691.
 Indoctus teneram 96.
 Infantem Nymphae 891.
 Infundit nostris Titan 123.
 Ingrati nebulae 921.
 In gremio Veneris 34.
 Inguine suspensum 137.
 Inicio Furias 504.
 In lauro residens p. XLI.
 In Macecum campis 855.
 In medio generata salo 154.
 Inmensi soricis 375.
 In parte alueoli 193.
 In paruo magnas 377.
 In primis te sponge 742.
 Inprobe distractor 161.
 Inputat aegra toris 60.
 Insanus uobis uideor 434.
 In Siculas iterum 595.
 Insomnem philomela 658, 3.
 In spatio Veneris 115.
- Inter Amazonidas 860.
 Inter heils goticum 285.
 Intertexta rosa 705.
 Inuadunt post terga 385.
 Inueniat quod quisque 464.
 Inuenit proprios 145.
 Inuenta est ferro 93.
 Inuictus constans 764.
 Inuictus uictis 397.
 Inuisus tibi sum 416.
 Ipse manu patiens 8.
 Irasci uictos 498.
 Iris habet uarios 553.
 Isi o fruge noua 743.
 Ite simul iuuenes 711.
 Ite uerecundo 22.
 Iudaeus licet et pore. 696.
 Iudicium Paridis 40.
 Iunxit Magnorum 438.
 Iuppiter astra, fretum 793.
 Iuppiter in caelis 782.
 Iurgia conflat amor 450.
 Iussa manus sacri 76.
 Iusserat haec rapidis 399.
 Ixion quod uersari 804.
 Laniger astrorum 618.
 Lanigeri ductor 623.
 Laucontem gemini 99.
 Lecto compositus 698.
 Ledaei partus 59.
 Lenaee uitisator 751.
 Lenaeos latices 186.
 Lenta paludigenam 94.
 Libera non hostem 422.
 Libra uel as ex unciolis 741.
 Lictorem pro rege 155.
 Linea constricto 29.
 Lingua breuis, breuitate 790.
 Linque tuas sedes 469.
 Littera Pythagorae 632.
 Littera rem gestam 663.
 Litore diuerso 413.
 Litus harenosum 12.
 Liuor tabificum 636.
 Luce repentina 554.
 Lucifer annorum 352.
 Luciola effigies 684.
 Lucis egenus, uiduae 357.

- Ludere sueta uadis 153.
 Ludis nec superas 323.
 Ludit cum multis Vat. 333.
 Ludite securi quibus 499.
 Lumina colla genae 795.
 Luna decus mundi 723.
 Lusori cupido 501.
 Lusuri nummos 497.
 Lutea fulgebat 584.
 Lux festa sacris 928.
 Lux mea puniceum 715.
 Lux mundi laeta 6 a. p. LVI.
 Lympharum ingremiis 487 a.
 Lydia bella puella p. XLI.
 Maeonio uati 713.
 Maeonium quisquis 788.
 Magne premis Libyam 400.
 Magni Pompei miles 807.
 Magnus Alexander 862.
 Maiorum similis 772.
 Mandris notus 386.
 Mantua da ueuiam 233.
 Mantua mi patria est 511.
 Marcus amans puerum 760.
 Marcus eram Cicero 607.
 Marmoreo Licinus 414
 Mars grauis armorum 937.
 Mars pater armorum 749.
 Mars pater et nostrae 424.
 Martia progenies 117.
 Martis aper genitus 292.
 Mascula femineo 111.
 Matris amor deliciumque 916.
 Matronam magni uehit 939.
 Maxim . . . ael . . 482.
 Maxima ciuilis belli 404.
 Medeam fertur natos 228.
 Me legat annales 676.
 Me legat antiquas 737.
 Memnonis ut genetrix 587.
 Me niue candenti 706.
 Mensa coloratis 748.
 Mens tibi dira, Creon 52.
 Mens ubi amaris ama 78.
 Mercurium hospitio 801.
 Mergitur Hippolytus 688 b.
 Militiae cultus et 128.
 Militis in galea 695.
 Mille post annos quater 934.
 Mirifico nubes 549.
 Mitte, aquila, hunc 895.
 Moles tanta tibi 138.
 Mollior in tactu 657 b.
 Monstrorum princeps 317.
 Monstrum feminei 261.
 Mordaces morsu 181.
 Moribus et uultu 224.
 Mortua fit praedo 226.
 Musica contingens 113.
 Nam citius flammas 476.
 Nam nihil est quod non 470.
 Natus in excelsis tectis 734.
 Naufragus ejecta 692.
 Nec Veneris nec tu uini 633.
 Nec uolo me summis 276.
 Ne mirere sacri 432.
 . . Nescio quid fugiente 655.
 Nescio quo stimulante 451.
 Nil mihi mors faciet 80.
 Nilus quod rignis 372.
 Ninus ab Assyriis 856.
 Nobilis atque insons 92.
 Nobilis insultat 211.
 Nobilis et magno 669.
 Noete pluit tota 256.
 Noctis ut horrentes p. LXIV.
 Nolo ego semper idem 467.
 Nomen amicitiae 77.
 Nominis et formae 190.
 Non est falleris haec 444.
 Non est forma satis 479.
 Non fuit Arsacidum 914.
 Non redit in florem 25.
 Non satis est quod nos 472.
 Non sine mors gemitu 907.
 Non tibi uina placent 745.
 Nox abit astrifero 583.
 Nubigenae inuenis 620.
 Nubila cum Phoebus 551.
 Nullum opus exurgit 418.
 Nullus ubique potest 503.
 Nunc uos potentes omnes 6.
 Nuntia Iunonis 550.
 Nymphius aeterno 722.
 O admirabile Veneris p. XL.
 O blandos oculos 714.

- Occidere simul Cascae 457.
 Occisi iugulum 396.
 Occisis proprium pars 601.
 Occumbunt fixi p. LXIII.
 Occurris cum mane mihi 915.
 Odiosa cornix 823.
 O fortuna potens 629.
 Olim diues eras p. XXX.
 Olim Prometheus 802.
 O litus uita mihi 474.
 Omne genus mali 171.
 Omne quod natura 648.
 Omnia casus agit 38.
 Omnia quae miseras 694.
 Omnia quae poscis 91.
 Omnia quae sensu 652.
 Omnia sunt bona 489.
 Omnia tempus edax 232.
 Omnipotens annosa 490.
 Omnipotens genitor 719.
 Omnis mulier intra pectus
     246.
 O pater omnipotens 789.
 Opponis frustra rapidum 425.
 Opprimit insontes 657.
 Oppressit Nemeae 627.
 Optimus esse soles p. XLVI.
 Optimus est, Cleobulus ait
     882.
 O quales ego mane 84.
 Orbita signat iter 537.
 Ordine mortis eunt 62.
 Ore leo tergoque caper 98.
 Orgia lassato 32.
 O Roma nobilis p. XXXIX.
 O sacros uultus 430.
 O netustatis memoranda 671.
 Ouorum copiosa phalanx 227.
 O uos est aetas p. XIV.
 Pallas tota Ionis 278.
 Pallia nota fouet 73.
 Pallida mole sub hac 776.
 Pandē manum genetrix 201.
 Pandite nunc Helicona 11.
 Pan tibi, Phoebe tibi 887.
 Papilio uespam 828.
 Parce, precor, uirgo toties
     897.
 Parce, puer, si forte tuas 781.
 Parce rapax epulis 206.
 Pars tibi, Nise, datur 258.
 Paruula quod lusit 90.
 Paruula securo tegitur 471.
 Paruula succinctis 179.
 Paruus nobilium 289.
 Pascua rusque canens p.
     XLVIII.
 Pascarium aurigam 327.
 Pastor arator eques 872.
 Pastor capellae 821.
 Pastores cecini 595.
 Pastorum Musam 874.
 Pastorum uates 513.
 Paterfamilias saeuum 809.
 Patria diuerso 455.
 Pelides ego sum 630.
 Per aliquot annos 812.
 Perfida nox Danais 58.
 Perna lepus turtur 230.
 Pes est spondius 480.
 Petroni carmen diuino 890.
 Phoeba sedens gremio 33.
 Phoebus me in somnis 30.
 Pica hominum uoces 370.
 Pieta fuit quondam 274.
 Pictus acu tunicas 10
 Pieridum columen 881.
 Pingē precor pictor 23.
 Pingitur ora Venus 61.
 Placat busta patris 177.
 Placat et uxoris 600.
 Plausta boues ducunt 539.
 Plausta uiam carpunt 541.
 Plena deo, moderata animo
     767.
 Plurima mira 791.
 Pompeius totum 402.
 Pondera Paeoniis 486.
 Pondere detracto 300.
 Ponite mature 506.
 Porcius octophoro 865.
 Post casum Troiae 593.
 Post mille amplexus 382.
 Postquam fixa solo 920.
 Postquam militia 871.
 Post tot repleta busta 309.

- Praecedis, Vico, nec 336.
 Praemia magna Dolon 63.
 Praecisae silicis 131.
 Praeteriens hominum 662.
 Praeuia flammiferi 588.
 Praxitelis Venerem 894.
 Premente partu scrofa 816.
 Prima Cleonaei tol. 641.
 Prima dies Phoebi 488.
 Prima mihi Musa 555.
 Prima sonat quartae 770.
 Primus adest aries 615.
 Primus ego Ausonio 562.
 Primus habet Libycam 634.
 Primus Iane tibi 665.
 Primus in orbe deos 466.
 Primus Romanas 689.
 Principium Iani 640.
 Principium signis 628.
 Principium uitae 922.
 Priscos cum haberet 288.
 Priscos Luxori 37.
 Prodentem ducibus 174.
 Prodita prole parens 70.
 Proditor est Helles 616.
 Prole uiro regnoque 105.
 Proles uera dei 878.
 Pro pietate nefas 44.
 Proponit primus liber 930.
 Publica qui celsis 213.
 Pulchra comis annisque 674.
 Pulchrior et niuei 364.
 Purpureos flores 575.
 Pulcinus miluo 869 a.
 Quaedam me si credis 435.
 Quae dedit ipsa tulit 51.
 Quae dumstulta fuit p. XLIX.
 Quae manus hos anim. 243.
 Quae mihi sancta dabit 851.
 Quaenam haec forma dei 896.
 Quae solita est ferre unda 535.
 Qualem Flacce uelim 275.
 Qualem te pictor 312.
 Qualis bucolicis 2.
 Qualiter intacta proc. 380.
 Quam bene sub patulae p.
XXIII.
 Quam late uestros 401.
 Quam melior Neptune 348.
 Quamuis ab Aurora 293.
 Quando ponebam nouellas 248.
 Quantum ego claruerim 859.
 Quantum fata ualent 858.
 Quantum tres Priami 344.
 Qua pupes ibant 542.
 Qua ratis egit iter 531.
 Quas modo plausta premunt
533.
 Quattuor a quadro 484.
 Qua uenit Ausonias 876.
 Quem natura marem 108.
 Quicumque in libris 606.
 Quidam concubitu 368.
 Quidam nocte Niger dux 727.
 Quidam per agros 821.
 Qui cupid exercere p. XXIV.
 Quid facis ut pretium 362.
 Quid festinus abis 303.
 Quid iuuat imperio 837.
 Quidnam soliuagus 893.
 Quid prodest Martis 129.
 Quid tacitus Mystes 726.
 Quid tibi, mors, faciam 683.
 Qui dubias artes 925.
 Qui fuit en patriae 834.
 Qui latas uario p. X.
 Qui mali sunt, non fuere 249.
 Qui manult pro parte 478.
 Qui modica pelagus 738.
 Quinque puto tremulas p.
XXIII.
 Qui pastorali 560.
 Qui pecudes, qui rura 509.
 Qui Persas bello 909.
 Qui deus has incendit 270.
 Quis deus hoc medium 866.
 Qui se multorum p. XLIX.
 Qui siluas et agros 512.
 Quis me feruor agit 240.
 Qui splendere cupis 744.
 Quisquis adhuc nondum 437.
 Quisquis ad ista moues 831.
 Quisquis amat dictis 769.
 Quisquis Cecropias 411.
 Quisquis Cumani 121.
 Quisquis es — et nomen 410.

- Quisquis es, extremi 564.
 Quis uolucrum species 733.
 Qui tenet eloquii 609.
 Quod bibis et totum 359.
 Quod cernis, dico 771.
 Quod cernunt oculi 942.
 Quod natum Phoebus 910.
 Quod te pallidulum 302.
 Quod tua mille domus 443.
 Quos paribus nutrix 936.
 Raptus aquator Hylas 69.
 Rauca sonora 739.
 Reddita post longum 330.
 Redditur effigies 519.
 Regia festa canam 376.
 Regia praeclaras 212.
 Regius est Abear 209.
 Regna licet teneat p. XLIX.
 Reliquias Danaum 71.
 Res eadem adsidue 234.
 Rex Hunerix, manifesta 387.
 Roma labore uigil 870.
 Romani princeps 611.
 Roma, tibi ambiguum 900.
 Romuleum Sicula 559.
 Romulidum ductor 735.
 Roscida pumiceo 580.
 Rufini natam p. XXX.
 Rure morans quid agam 26.
 Rustice lustriuage 682.
 Rusticus ad tectum p. XLIV.
 Rutilo decens capillo 298.
 Sacratum Phoebo Cum. 596.
 Saepius futuis nimis 297.
 [Sancta] poli domina 750.
 Sancta probis pax est 502.
 Sanguine flos genitus 50.
 Sanguine muta probat 64.
 Scribere me uoces 762.
 Sedulius Christi 492.
 Sedulius domini 493.
 Semita fit plaastro 536.
 Semota et uasto 426.
 Semper munditias 458.
 Se Narcissus amat 219.
 Sentio, fugit hiems 235.
 Septa micant spinis 169.
 Sera dedit Phoebo 932.
 Serpens lacertam 822.
 Serranum Vegetumque 428.
 Seruandum spureum 204.
 Seruus profugiens 917.
 Sicanius uates siluis 563.
 Sic Apollo, deinde Liber 247.
 Sic contra rerum 690.
 Sic est Maecenas 780.
 Sic et ames, mea lux 427.
 Sic et membra solent 473.
 Sicine componis 463.
 Sic me custodi 453.
 Sic mihi sit frater 441.
 Sic tibi florentes 216.
 Sic tua semper ames 83.
 Sic tua sit quamcunque 448.
 Si fontis breuis unda 666.
 Signifer aetherius 798.
 Signorum princeps 617.
 . . Si lingua locuta est 655.
 Siluas rura acies p. XLVIII.
 Si me retro legis 656—656c.
 Simulata interdum uitia 803.
 Si nouus a Iani 868.
 Sint tibi deliciae 157.
 Si Phoebi soror es 693.
 Si quando in siluis 819.
 Si quis habens nummos 500.
 Si quis in hoc nostro 290.
 Si quotiens peccant 262.
 Sirenes uarios 637.
 Sis mea candida sis p. XLIV.
 Sit nox illa diu 699.
 Si uere exurunt ignes 487.
 Sol calet igne meo 221.
 Solon praecipuis 351.
 Sol oriens currusque 586.
 Sol qui terrarum 18.
 Solus habes aquila 850.
 Somnia quae mentes 651.
 Sortitos celsi 913.
 Spectantis faciem 526.
 Sperne lucrum: uersat 495.
 Sperne mores transmarinos
     250.
 Spes fallax, spes dulce 415.
 Spes ratio uia uita 689a.
 Squameus anguis erat 66.

- Stamine resplendens 759.
 Stat duplex nullo 89.
 Stat similis auro 170.
 Sternis anhelanti 318.
 Stirpe negata 322.
 Stuppea suppositis 112.
 Suuae tibi nomen 753.
 Subduxit morti 158.
 Subrides si, virgo 917.
 Sufficit huic tumulus p. XLVII.
 Sume sacer meritis 491.
 Sum genus Aeneadum 863.
 Sum noctis socia 658.
 Sum uagus adsidue 888.
 Surgit ab Oceano 590.
 Sus iuuenis serpens 160.
 Suspirat propriae 147.
 Sustinet unda rotam 532.
 Tam malum est habere 251.
 Tandem deueniunt 600.
 Tautano infamem 208.
 Tecta nouem Phoebi 126.
 Tectum augustum ingens 16.
 Te cuperet Phoebus 873.
 Te, formose Mida 725.
 Telephus excellens 184.
 Tempore qui laeto 931.
 Temporibus laetis 242.
 Te quotiens uictum 306.
 Ter binos deciesque 647.
 Terga bouis credens 143.
 Ter ternae uarios 199.
 Te stola ne dubium 857.
 Tethya marmoreo 720.
 Te uigilans oculis 702.
 Thaumantis proles 543.
 Thesea magnanimum 54.
 Thessalici proceres 940.
 Thrax puer adstricto 790.
 Threicius quondam uates 628.
 Tibi cum non sit diei 299.
 Tithoni coniunx 582.
 Tityre te Latio cecinit 558.
 Tityre tu fido recubans 765.
 Tityron ac segetes 507.
 Tityrus agresti 2.
 Tranquillo nymphae 214.
 Tres sunt fatales 792.
 Tristia fata tui 778.
 Troianis Rutulisque 602.
 Tu forte in lucis 483.
 Tullius Arpinas 608.
 Tullius Hesperios 784.
 Tullius hic situs est 610.
 Tu primus Libycum 841.
 Tura piper uestes p. XXX.
 Turgida sum morieus 229.
 Turne spes Italum 244.
 Turnus honore ruit 46.
 Turpe pecus mutilum ad 641.
 Turpia tot tumulo 319.
 Vade liber noster 783.
 Vana uelut cauta 198.
 Vandalirice potens 215.
 Vate Syracosio 777.
 Vectum Pegaseo 388.
 Velleris aurati fulg. 625.
 Venatori oculos 335.
 Venator iucunde nimis 354.
 Venerat Eoum quatients 462.
 Venerunt aliquando 87.
 Ver aestas autumnus p.
     XLIII.
 Ver agros gemmis 574.
 Vere grauis fundit 571.
 Vere nouo florebat 941.
 Vere nouo laetis 572.
 Ver erat et blando 646.
 Vere rosa, autumno 773.
 Vere sinum tellus 567.
 Vere tepet picto 576.
 Vere Venus gaudet 570.
 Vergilius iacet hic 508.
 Vergilius magno quantum 1.
 Vergilius mihi nomen 565.
 Veris honos tepidi 577.
 Verna clausas inter 291.
 Ver pingit uario 569.
 Ver placidum uario 573.
 Verrit tetra boum 104.
 Verticis et thalami 164.
 Verum, fama, tibi 313.
 Victa prius nulli 420.
 Victe pudor, compone 279.
 Victorem forte gymnici 810.
 Vidi hominem pendere 281.

- Vidit ut Aeneas 598.
 Vim Diomedis equi 41.
 Vince mero curas 449.
 Vincere falsa pudor 75.
 Vindicat ipsa suos 31.
 Vir bonus et sapiens 644.
 Vir fuit iste ferox 839.
 Vir magnus bello 1.
 Virginis insano 912.
 Virgo parens hac luce 766.
 Virgo quam Phlegethon 301.
 Viribus Herculeis 55.
 Vitam uiuere si cupis 28.
 Vita opibus tenuis 178.
 Viue et amicitias omnes 408.
 Viue et amicitias regum 407.
 Viuere post obitum 721.
 Vix Aurora suo 589.
 Vltima cingebat 423.
 Vmor alit segetes 260.
 Vna est nobilitas 697.
 Vnam expetebant uirginem
     813.
 Vna salus homini est 175.
 Vnda capax ratium 540.
 Vnda quieta refert 524.
- Vnda rotam patitur 534.
 Vndarum rector 718.
 Vnde redit fulgor 21.
 Vnde tuos sodes p. XXV.
 Vngues Mercurio 643.
 Vnicus orator 605.
 Vox, philomela, tua 658, 9.
 Vrbs quae tantum alias 686.
 Vritur igne suo 56.
 Vt belli sonuere tubae 392.
 Vt deuota piis 95.
 Vtendum est aetate 269.
 Vtilibus monitis 716.
 Vtilis es nulli 929.
 Vtilius nobis quid sit 805.
 Vt placidus noctu 935.
 Vtraque fecundo 752.
 Vt Venus in terris 938.
 Vulnera saeuus aper 68.
 Vulneris inpatiens 14.
 Vulpem rogabat 799.
 Vxor legitimus 468.
 Xerxes magnus adest 239.
 Xerxes magnus adest 442.
 Zeleris nimium cur 314.
 Zelotypus plures 308.

IV

Index

quo numeri Meyeriani meique inter se comparantur.

ed. Mey.	ed. Ries.	Mey.	Ries.
1—4	p. LIII*)	71—76	p. XXXV
5—7	p. XXXV	77	= 414
8	p. LIII	78—84	p. XXXV
9—12	p. XXXV	85. 86.	p. XXXVI
13	p. LIII	87	= 256
14—65	p. XXXV	88	= 257
66	642.	89. 90	p. XXXVI
67. 68	p. XXXV	91	= 290
69	= 709	92—94	p. XXXVI
70	= 889	95	= 263

*) Numeri latini ad paginas praefationis fasciculi alterius pertinent.

Mey.	Ries.	Mey.	Ries.
96	=	258	180
97	=	261	181
98	p. XXXV	182	=
99	=	260	183
100—108	p. XXXVI	184	=
109	=	779	185
110	=	780	186
111	=	644	187
112	p. L	188	=
113	p. XXXV	189	p. LIII
114. 115	p. L	190	p. L
116	p. XXXV	191—193	p. XXXV
117	=	708	194
118—121	p. XXXV	195—199	p. XXXV
122	p. XXXVI	200	=
123—127	p. XXXV	201—204	p. XXXVI
128	=	205—208	p. XXXV
129	=	409.	209
130	=	236	=
131	=	237	210
132	=	232	=
133	p. XXXV	211	=
134	=	212	p. XXXV
135	=	898	213—220
136	=	396	=
137	=	405	221
138	=	445	=
139	=	410	222
140—141	p. XXXV	223	p. XXXV
142	=	412	224
143	=	441	225
144	=	226—229	p. XXXV
145	=	712	
146	=	471	
147	=	474. 477	231
148	=	478	=
149	=	466	232
150	=	467	=
151—169	p. XXXVI	233	711
170	=	468	
171—173	p. XXXVI	234	
174	p. XXXV	235	762
175	=	236	
176	=	464	720
177	=	470	
178	=	469	
179	p. XXXV	237	p. XXXVI
		238—240	p. XXXV
		241	631
		242	
		243	265
		244	
		245	145
		246	
		247	266
		248	
		249	268
		250	
			219
			886
			267
			872
			444

Mey.	Ries.	Mey.	Ries.
251	=	234	386 sq.
252	=	235	p. XXXVI
253	=	393	483
254	=	788	p. XXXVIII
255	=	713	680
256	=	740	687
257	=	715	658
258	=	714	p. XXXVIII
259	=	29	p. XXXIX
260	=	132	p. XXXVIII
261	p. XXXV	397—408	603—614
262	=	409—420	591—602
263	=	421—432	555—566
264	p. XXXVI	433—444	507—518
265	=	445—456	495—506
266—273	p. XXXVI	457—468	579—590
274	=	469—480	543—554
275	=	481—492	615—626
276	=	493—504	567—578
277	=	505—516	531—542
278	p. LIII	517—528	519—530
279	=	529—530	158
280	=	531	638
281	=	532	634
282	=	533	635
283	=	534	636
284	=	535	633
285	=	536	271
286	=	537	270
287	p. XXXV	538	272
288	=	539	274
289	=	540	629
290	=	541	28
291	=	542	648
292	=	543	649
293	=	544	904
294	=	545	277
295	=	546	278
296	=	547	78
297	=	548	279
298	=	549	223
299—381	=	288—374 (exc. 296.346—349)	226
		550	228
382	=	551	227
383	=	552	925
384	=	553	233
385	=	554	380—382
		555	

Mey.	Ries.	Mey.	Ries.
556	= 723	603	= 939
557	= 900	604	p. LIII
558	p. XXXVI	605}	= in 4
559	= 253	606}	
560	= 937	607	p. XXXV
561	= 793	608	p. LIII
562	= 139	609	ib.
563	p. LIII	610	ib.
564	= 72	611	= 34
565	= 141	612	= 56
556	= 59	613	= 61
567	= 142	614	= 68
568	= 143	615	= 100
569	= 144	616	= 88
570	p. XXXV	617}	
571	= 348	618}	= 664
572	p. LIII	619}	
573	p. XXXV	620	p. XXXV
574	= 751	621	= 33
575	= 14	622	p. LIII
576	= 745	623	ib.
577	= 79	624	ib.
578	p. LIII	625	ib.
579	p. LIII	626	= 151
580	p. LI	627	= 152
581	= 12	628	= 888
582	p. LIII	629	p. LIII
583	= 641	630	= 153
584	= 32	631	= 154
585	= 749	632	= 201
586	= 221	633	= 43
587	= 347	634	= 57
588	= 240	635	= 161
589	p. LIII	636	= 63
590	= 887	637	= 76
591	p. LIII	638	p. XLVII
592	ib.	639	= 177
593	ib.	640	p. XXXIX
594	ib.	641	= 189
595	ib.	642	= 924
596	= 55	643	= 66
597	p. LIII	644	= 99
598	= 627	645	p. LIII
599	= 62	646	= 51
600	p. LIII	647	= 46
601	ib.	648	= 41
602	ib.	649	= 49

Mey.	Ries.	Mey.	Ries.
650	=	77	698 = 858
651	=	40	699 = 859
652	=	163—166	700 = 857
653	=	97	701 = 862
654	=	174	702 p. XLVII
655	=	940	703 = 437
656	=	47	704 = 860
657	=	102	705 = 861
658	=	52	706 = 220
659	=	74	707 = 909
660	=	89	708 p. LIII
661	=	44	709 ib.
662	=	54	710 p. LI
663	=	45	711 = 832
664	=	936	712 = 155
665	=	173	713 = 834
666	=	39	714 = 835
667	=	146	715 = 836
668	=	147	716 = 837
669	=	9	717 = 829
670	p. LI		718 = 838
671	=	73	719 = 839
672	=	69	720 = 840
673	=	48	721 = 841
674	=	75	722 = 842
675	=	167	723 p. LIII
676	=	168	724 ib.
677	=	50	725 ib.
678	=	923	726 ib.
679	p. LIII		727 = 843
680	=	60	728 p. XLVI
681	=	172	729 = 844
682	=	53	730 = 845
683	=	105	731 = 438
684	=	65	732 = 400
685	=	67	733 = 401
686	=	71	734 { = 402
687	=	27	735 }
688	=	64	736 = 403
689	=	13	737 = 404
690	p. LIII		738 = 454
691	=	58	739 = 455
692	=	388	740 = 456
693 sq.	p. XLVII. LIII		741 = 406
695	=	198	742 = 413
696	=	856	743 p. XXXV
697	=	934	744 = 397

Mey.	Ries.	Mey.	Ries.
745	= 398	844	p. XXXV
746	= 399	845	= 734
747	= 846	846	p. XXXV
748	= 432	847	p. LIII
749	= 863	848	p. LIII
750	= 847	849	= 899
751	= 848	850	p. XXXV
752	= 849	851	= 418
753	= 850	852	= 938
754	= 855	853	= 663
755	= 851	854	= 96
756	= 852	855	p. XXXIX. XLVIII
757	= 782	856	p. XXXV
758	p. LIII	857	p. XLVI
759	= 853	858	= 672
760	p. XXXV	859	= 874
761	p. LIII	860	= ad 1
762	= 419	861	p. XLIII
763	= 420. 421	862	= 1
764	= 422	863, 1—4	= ad 2
765	= 423	863, 5 sqq.	= 654
766	= 424	864	p. LIII
767	= 425	865	= 778
768	= 425	866—868	p. XLVIII
769	= 426	869	= 242
770	p. LIII	870	p. LXIV
771	= 854	871—873	= 160
772—788	p. XXXV	874	= 391
789	p. LI sq.	875	= 905
790—811	p. XXXV	876	= 447
812—819	p. LIII	877	= 411
820	= 462	878	= 829
821	= 463	879	p. XXXVIII
822—827	p. LIII	880	= 871
828	p. XLI. XLVII	881	p. LIII
829—832	p. LIII	882	ib.
833	= 787	883	ib.
834	= 777	884	ib.
835	= 222	885	p. XXXIX
836	= 2	886	p. LIII
837	p. XLVIII	887	ib.
838	= 667	888	ib.
839	= 668	889	ib.
840	p. XXXIX	890	ib.
841	p. LIII	891	ib.
842	p. LIII	892	= 197
843	= 428		= 214

Mey.	Ries.	Mey.	Ries.
893	=	36	940
894	=	110	941
895	=	124	942
896	=	126	943
897	=	119	944
898	p. LIII		945
899	=	120	946
900	=	121	947
901	=	122	948
902	=	123	949
903	=	178	950
904	=	179	951
905	=	175	952
906	=	433	953
907}			954
908}	=	407	955
909}			956
910	=	408	957
911	=	443	958
912	p. XXXVIII		959
913	=	440	960
914	=	192	961
915	=	193	962
916	=	346	963
917	=	82	964
918	=	150	965
919	=	926	966
920	=	931	967
921	p. XXXVIII		968
922	=	942	969
923	=	902	970
924	=	281	971
925	=	224	972
926	=	746	973
927	=	744	974
928	=	202	975
929	=	38	976
930	p. LIII		977
931	=	194	978
932	=	415	979
933	=	449	980
934	p. LIII		981
935	=	31	982
936	p. LIII		983
937	=	882	984
938	=	716	985
939	=	790	986
			705

Mey.	Ries.	Mey.	Ries.
987	= 892	1036	= 864
988	= 706	1037	= 394
989—991	p. XXXIXsqq.	1038—1049	= 395
992	= 700	1050	= 117
993	= 701	1051	= 640
994	= 436	1052	= 639
995	= 439	1053	= 868
996	= 430	1054	= 488
997	= 732	1055	= 718
998	= 760	1056	= 484
999	= 894	1057	= 906
1000	= 895	1058	p. XXXIX
1001	= 695	1059 sq.	p. XLII
1002	p. LIII	1061	= 727
1003	= 917	1062—1065	p. XLII
1004	p. XXXV	1066	
1005	= 22	1067	= 741
1006	= 875	1068	
1007	= 912	1069	p. XLIV
1008	p. LIII	1070	= 136
1009	= 728	1071	p. LIII
1010	= 729	1072	= 877
1011	= 929	1073	p. L
1012	= 157	1074	p. XLI
1013	= 23	1075	= 30
1014	= 24	1076	= 632
1015	= 25	1077	p. LIII
1016	p. LIII	1078	= 647
1017	ib.	1079	= 733
1018	ib.	1080	= 196
1019	ib.	1081	= 195
1020	= 84	1082	= 752
1021	= 85	1083	= 748
1022	= 86	1084	= 691
1023	= 646	1085	p. XLIV
1024	= 389	1086	= 106
1025		1087	= 176
1026	= 238	1088	= 225
1027	= 932	1089	= 229
1028	p. XXXVI	1090	= 230
1029	= 913	1091	= 231
1030	= 676	1092	= 285
1031	= 677	1093	= 181
1032	= 678	1094	= 375
1033	p. XLIII	1095	= 98
1034	p. XLIII	1096	= 180
1035	= 116	1097	= 35

Mey.	Ries.	Mey.	Ries.
1098	= 104	1139	p. XLVI
1099	= 186	1140	p. XLVII
1100	= 187	1141	= 866
1101	= 188	1142	= 935
1102	= 383	1143	= 742
1103	= 107	1144	= 457
1104	= 873	1145—1536	p. LIII
1105	= 243	(nisi quod	
1106	= 282	1163	= 721
1107	= 384	1173	= 683
1108	= 385	1225	= 684
1109 sq.	p. XLIX	1318	= 722)
1110	p. XXXIX	1537—1606	p. LIII
1111	= 284	(nisi quod	
1112	= 215	1538	= 786
1113	= 283	1544	= 890
1114	= 169	1545	= 891. p. LIII
1115	= 170	1552	= 896
1116	= 171	1553 sq.	p. XXXV
1117	= 185	1564	= 911
1118	= 94	1565	= 916)
1119	= 95	1607	= 11
1120	= 747	1608	= 7
1121	p. XXVIII	1609	= 15
1122	= 753	1610	= 83
1123	= 865	1611	= 255
1124	= 190	1612	= 244
1125	= 191	1613	= 8
1126	p. XLV	1614	= 630
1127	= 137	1615	p. LIII
1128	= 138	1615 a	p. XXXVI
1129	= 206	1616—1694	= fasc. I p. V
1130	= 208	1695 sq.	p. XXXVI
1131	= 207	1697	= 773
1132	= 209	1698	= 774
1133	= 204	1699	= 775
1134	= 205	1700	p. XXXV sq.
1135	p. XLVI	1701	= 885
1136	p. XLIX	1702	p. LIII
1137	ib.	1703	ib.
1138	ib.	1704	ib.